

**DOĞUDAN GÖÇLE
GELEN
DEZAVANTAJLI
ÇOCUKLARIN
DENİZLİ TOPLUMSAL
YAŞAMINA UYUM
SORUNLARI VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

1. DOĞUDAN GÖÇLE GELEN DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARIN KENDİLERİNİ TANIMLAYAN SORUNLARI.....	1
1.1. YÖNTEM.....	1
1.1.1. VERİLERİN ANALİZİ.....	2
1.1.1.1. Verilerin Analizi-1: İçerik Analizi.....	3
1.1.1.2. Verilerin Analizi-2: Görüşme Yapılan Kişilerin İfadelerinin Analizi.....	6
1.1.1.2.1. Göçle Gelen İkinci Kuşağın Denizli’de Yaşadığı Sorunlar.....	6
1.1.1.2.1.1.Dil Sorunu.....	6
1.1.1.2.1.2. Dışlanma ve Ayrımcılık.....	7
1.1.1.2.1.3. Ekonomik güçlükler.....	8
1.1.1.2.2. Verilerin Analizi-3: Kategorileştirme İşlemi.....	9
1.1.2. BULGULARIN TARTIŞILMASI VE SONUÇ.....	12
1.1.3. DEŞİFRE KAYITLARI	17

2. DOĞUDAN GÖÇLE GELEN DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN PERSPEKTİFİ.....	24
2.1. YÖNTEM.....	24
2.1.1. VERİLERİN ANALİZİ.....	25
2.1.1.1. Verilerin Analizi-1: İçerik Analizi.....	25
2.1.1.2. Verilerin Analizi-2: Görüşme Yapılan Kişilerin İfadelerinin Analizi...31	
2.1.1.2.1. Doğudan Göçle Gelenlerin Denizli’de Yaşadığı Sorunlar.....31	
2.1.1.2.1.1. Dışlanma ve Ayrımcılık.....31	
2.1.1.2.1.2. Kutuplaşma ve Kürt Mahallesi.....34	
2.1.1.2.1. 3. Dil Sorunu.....35	
2.1.1.2.1. 4. Maddi Sıkıntılar.....35	
2.1.1.2.1.5. Yetersiz Belediye Hizmetleri.....36	
2.1.1.2.1.6. Oyun Parkı.....37	
2.1.1.3. Verilerin Analizi-3: Kategorileştirme İşlemi.....38	
2.1.2. BULGULARIN TARTIŞILMASI VE SONUÇ.....42	
2.1.3. DEŞİFRE KAYITLARI.....47	

3. ANKET UYGULAMASI (SURVEY).....	62
3.1. KAVRAMSAL ŞEMA.....	62
3.1.1. Göç.....	62
3.1.2. Göçmen (Birinci Kuşak).....	73
3.1.3. Göçmen Çocuk (İkinci Kuşak).....	79
3.1.4. Dezavantajlı Göçmen Çocuk (İkinci Kuşak)	87
3.1.5. Göçmen Çocuklarının Toplumsal Yaşama Uyum.....	97
3.2. KURAMSAL BİLEŞKE.....	109
3.2.1. Weber'in Yaşam Şansı Kuramı.....	110
3.2.2. Mead'in Sembolik etkileşimcilik Kuramı.....	114
3.2.3. Greeley'in Uyum Kuramı.....	119
3.3. VARSAYILANLAR ve HİPOTEZ FORMÜLASYONU.....	121
3.4. EVREN-ÖRNEKLEM İLİŞKİSİ.....	122
3.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	123
3.5.1. ÖRNEKLEMİN SOSYO-DEMOGRAFİK PROFİLİ.....	123
3.5.2. HİPOTEZLERİN SINANMASI.....	148
3.5.3. GENEL DEĞERLENDİRME.....	323
3.5.4. BULGULARIN TARTIŞILMASI VE SONUÇ.....	366
3.6. EK: ANKET FORMU.....	400

4. GÖÇ ÇALIŞTAYI.....	405
4.1. ÇALIŞTAYIN YÖNTEMİ.....	406
4.1.1. BİLDİRİ ÖZETLERİ.....	407
4.1.2. BİLDİRİ TAM METİNLERİ.....	409
4.1.2.1.YETİŞTİRİCİ SINIFLAR EĞİTİMİ KAPSAMINDA 11-14 YAŞ GRUBUNDA DOU VE GÜNEYDOĞUDAN GÖÇ EDEN VE OKULA GİTMİYEN ÇOCUKLARIN DURUM ANALİZİ <i>Cengiz Türkmen</i>	419
4.1.2.2.GÖÇ ÇOCUKLARININ GELİŞİMLERİNE DAİR YÖNELİMLER <i>Özge Akçay</i>	430
4.1.2.3.GÖÇ VE ÇOCUK <i>Aysun Moralı ve Zerrin Ediz</i>	432
4.1.2.4.KÜRT SORUNUNDAN KAYNAKLANAN ZORUNLU GÖÇÜN DRAMATİK SONUÇLARI <i>Giyasettin Taşer</i>	438
4.1.2.5.GÖÇ ÇOCUKLARINA UYGULANAN ETKİNLİKLER VE SONUÇLARI <i>Aylin Tiryaki</i>	444
4.1.2.6.ZORUNLU GÖÇ ARAŞTIRMA KOMİSYONU RAPORU <i>Cesim Koçyiğit</i>	446
4.1.2.7.GÖÇLE GELEN HAYAT HİKÂYESİ <i>Nesrin Akbeyik</i>	453
4.1.2.8.GÖÇTE YAŞANAN SIKINTILAR <i>Ali Sert ve Abdurrahman Demirdak</i>	457
4.1.2.9. ENGELLİ BİREYE SAHİP AİLELERİN SORUNLARI <i>İskender TUNÇ</i>	463

4.1.2.10.	GÖÇÜN ÇOCUKLARA GETİRDİĞİ DEZAVANTAJ(LAR) <i>Latife Uslu ve Evin Arslan</i>	473
4.1.3.	ÇALIŞTAYIN GENEL DEĞERLENDİRMESİ VE SONUÇ ÖNERİLERİ.....	489

5. **KAYNAKÇA.....494**

DOĞUDAN GÖÇLE GELEN DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARIN KENDİLERİNİ TANIMLAYAN SORUNLARI

YÖNTEM

Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin göçmen çocukları ile yapılan görüşme ile bu çocukların Denizli’de yaşadıkları sorunlar tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, göçmen aileler ile derinlemesine görüşme nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Ayrıca, verilerin analizinde içerik analizinden büyük ölçüde yararlanılmıştır.

Görüşmecinin sadece düşüncelerini değil aynı zamanda duygularını ve bakış açısını da ortaya çıkarmaya yönelik derinlemesine görüşme, açık uçlu sorulardan oluşur. Derinlemesine görüşmenin süresi genellikle 45-90 dakika arasında değişir. Görüşmecinin üstleneceği iki rolden biri pasif, diğeri ise aktiftir. Pasif rol, görüşmecinin bakış açısında (düşünce, duygu, jest ve mimikleri) gömülü olan bilginin açığa çıkarılmasını gerektirir. Aktif rol ise, görüşme yapılan kişi ile işbirliği çerçevesinde bilginin ve bilgiye ilişkin anlamın açığa çıkarılmasını gerektirir (Gubrium, 1988; Baş ve Akturan, 2008).

Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin araştırmamız kapsamında göçle gelen çocukların Denizli’de yaşadıkları sorunlar, bu sorunlardan ne ölçüde etkilendikleri ve yaşadıkları sorunların toplumsal yaşama uyum noktasında engel olup olmadığını belirlemek amacıyla 30 çocuk ile derinlemesine görüşme yapılması hedeflenmiş, ancak üç çocuğun görüşme talebimizi kabul etmemesi üzerine toplam yirmi yedi çocuk ile görüşme yapılmıştır. Görüşmede çocukların yaşadığı sorunları ortaya çıkarmak amacıyla sorulan tek soru şu şekildedir:

1. Denizli’de yaşadığınız sorunlar nelerdir?

Derinlemesine görüşme esnasında pasif araştırmacı rolü üstlenilerek gömülü olan bilginin açığa çıkarılması hedeflenmiştir.

Derinlemesine görüşme nitel araştırma yöntemi çok hassas olan görüşme yapılan kişi ile zengin bilgiler elde etmeyi amaçlayan iki özneyi (karşılıklı etkileşimi) içerdiğinden dolayı görüşme boyunca araştırmacıya yüklediği rol ve sorumluluklar bir hayli fazladır. Görüşmeye arkadaşça başlamak, görüşme yapılan kişiyi dikkatle dinlemek, görüşme yapılan kişiyi rahatlatmak, sorular arası geçişlerde özenli olmak, genelde sessiz kalarak daha fazla bilgi elde etmeye çalışmak, görüşmeyi yönetirken görüşmecinin serbest konuşmasına ve zaman zaman konudan uzaklaşmasına izin vermek, özellikle araştırmayı zenginleştirebilecek nitelikteki anahtar kelime, kelime grubu, deyim, ifade ve cümleleri araştırmak, (kasıtlı ve karşılıklı) yanlış anlaşılmalari dikkatle dinlemek ve belki de hepsinden de önemlisi beklenmedik düşünce ve görüşlere açık olmak bu rol ve sorumluluklardan belli başlılarıdır. Ayrıca, görüşmecinin konudan çok fazla ayrılması durumunda, görüşme yapılan kişiye hissettirmeden konuya dönüş yapmayı, bu mümkün değilse kısa bir ara vermeyi de gerektirir (Johnson, 2002: 103-119; Miller and Glossner, 2004: 125-139).

Araştırmacı görüşme yapılan kişiye kendisini bağlı olduğu kurumu tanıtarak derinlemesine görüşmeye başladıktan sonra görüşmenin genel amacına ilişkin kısa ve özet bilgiler vermiştir. Ayrıca doğudan Denizli'ye göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarını tespit etmek ve çözüm önerilerinin oluşturulmasında görüşmecinin düşüncelerinin önemli olduğu belirtilmiştir. Bilimde etik ilkesi uyarınca yapılan görüşme bilgilerinin gizli kalacağına teminatı verilmiştir. Soru sorma aşamasında görüşmeciler elektronik kayıt cihazı kullanılmasına izin vermemiştir. Bundan dolayı görüşme sırasında görüşmecilerin sözleri not alınmıştır. Sorular sorulduktan sonra gelen aşama ise görüşmeyi tamamlama aşamasıdır. Görüşmenin tamamlanması aşamasında ise, görüşme esnasında yazılı kayır altına alınan tüm notlar bir paragraflık öz şeklinde görüşmeciler ile paylaşılmıştır. Görüşmecilerin eklemek istedikleri bir şey olup olmadığı sorulduktan sonra ayırdıkları zamana teşekkür edilerek görüşmeler tamamlanmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizi, içerik analizi, görüşme yapılan kişilerin ifadelerinin analizi ve kategorileştirme olacak şekilde üç temel bölümden oluşmaktadır.

Verilerin Analizi-1: İçerik Analizi

İçerik analizi, en azından konunun sınırlılıklarını belirleyebilmek ve konuyu somutlaştırmak için bir sorun tanımlaması ile başlar. Örnekleme işlemi, içerik analizinin ikinci şamasını oluşturur. Üçüncü aşama, kodlama işlemini gerektirir. Kodlama işlemi hangi kodun daha sık hangi kodun daha az tekrar ettiğini belirmeyi de gerektirir. Dördüncü aşamada, benzer kodlar bütününden oluşan kategoriler saptanır ve kategorilerin tekrar etme sıklığı belirlenir. İçerik analizinin son aşması ise, kodlar ve kategoriler ilişkinin çözümlenmesini gerektirir, başka bir anlatımla temalandırma ve buna bağlı olarak bir çıkarımda bulunmayı gerektirir. Nitekim içerik analizi genel olarak bilindiği gibi kodların frekanslarının sayılmasından ibaret değildir (Altheide, 1987: 65-77; Berelson, 1952; Bilgin, 2006).

İçerik analizi genel olarak aşağıdaki aşamalara dayanır:

Veri toplama içerik analizinin ilk aşamasını oluşturur. Araştırma sorunu ile doğrudan ilgili kodlar veri seti birkaç defa okunarak dikkatlice okunarak tespit edilmiştir. Veri setinin ikinci okumasında ise genel anlamda araştırma sorunu özel anlamda ise araştırmanın kavramsal çerçevesi ile doğrudan ilgili kelime/ifadeler renkli kalemle çizilerek tespit edilmiştir. Veri seti ikinci ve üçüncü kez okunduktan sonra da ise daha önceki okumada renkli kalemle çizilen kelimeler, MAXQDA 10 (The art of Text Analysis) paket programı uygulamasının analysis mөнüsündeki lexical search ve extended lexical search alt mөнüleri kullanılarak kodların tekrar etme sıklıklarının dile getiren aşağıdaki kod tablosu elde edilmiştir.

Tablo-1: görüşmelerden elde edilen kodlar

SIRA NO	KODLAR	TOPLAM
1.	Sorun	15
2.	Kürtçe	9
3.	Kürt olduğumuz için	9
4.	Sıkıntı	6
5.	Maddi imkânsızlıklar	5
6.	Gecekondu	5
7.	İş sıkıntısı	3
8.	Tepki	3
9.	Kavgaya etmek	2
10.	Dışlama	2

11.	Polis	2
12.	Önyargılı davranmak	2
13.	Kürt Türk ayrımcılığı	2
14.	Azarlamak	2
15.	İşsiz	2
16.	Türkler Kürtleri istemiyor	2
17.	Kabullenmemek	2
18.	Rahatça	1
19.	Çekiniyorum	1
20.	Dalga geçmek	1
21.	Buralı gibi hissetmek	1
22.	Maddi problem	1
23.	İyi geçinmek	1
24.	Eğitim problemleri	1
25.	Hor görmek	1
26.	Düşman	1
27.	Anlayışla karşılamak	1
28.	Rahat hareket etmek	1
29.	Rahatsız olmak	1
30.	Yardımcı olmak	1
31.	Utaniyorum	1
32.	Arkadaş edinmekte zorlanmak	1
33.	Karın tokluğu	1
34.	Baskıcı	1
35.	Uzlaşmak	1
36.	Küçük yaşta çalışmaya başlamak	1
37.	Okumayı istemek	1
38.	Park alanları	1

Tablo-1’i en çok ve en az tekrar eden kodlara göre konuşurmak gerekirse şunlar söylenebilir:

“sorun” kodu 15 kez, “Kürtçe” ve “Kürt olduğumuz için” kodları 9 kez, “sıkıntı” kodu 6 kez, “maddi imkânsızlıklar”, “gecekondu” kodları 5 kez, “iş sıkıntısı” ve “tepki” kodları ise üç kez tekrar edilmiştir. “Kavga etmek”, “Dışlama”, “Polis”, “Önyargılı davranmak”, “Kürt Türk ayrımcılığı”, “Azarlamak”, “İşsiz”, “Türkler Kürtleri istemiyor” ve “Kabullenmemek” kodları 2’şer kez tekrar eden kodlar arasında yer almaktadır. 1’er kez tekrar eden kodlar ise şu şekildedir: “Rahatça”, “Çekiniyorum”, “Dalga geçmek”, “Buralı gibi hissetmek”, “Maddi problem”, “İyi geçinmek”, “Eğitim problemleri”, “Hor görmek”, “Düşman”, “Anlayışla karşılamak”, “Rahat hareket etmek”, “Rahatsız olmak”, “Yardımcı olmak”, “Utaniyorum”, “Arkadaş edinmekte”,

“zorlanmak”, “Karn tokluğu”, “Baskıcı”, “Uzlaşmak”, “Küçük yaşta çalışmaya başlamak”, “Park alanları” ve “Okumayı istemek”.

Kapsamı ne kadar az olursa olsun içerik analizi de mutlaka bir örnekleme işlemini gerekli kılar. İşte söz konusu örnekleme işlemi içerik analizinin ikinci aşamasını oluşturur. Nitel araştırmalarda birbirinden farklı örnekleme çeşitleri vardır. Bu araştırma kapsamında, kodların tekrar etme sıklığına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmasını ve başlangıç noktasından itibaren örnekleme alınan her “n” inci birimi analiz konusu yapan dizgeli örnekleme kullanılmıştır (Tavşancıl ve Aslan, 2001; Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Buna göre, öncelikle derinlemesine görüşmeler sırasında elde edilen kodlar yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi tekrar etme sıklıklarına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. İkinci olarak, en çok tekrar eden koddan en az tekrar eden koda doğru her 6. kodun içinde geçtiği bağlam (kelime grubu, deyim, cümlecik, cümle, paragraf) tespit edilmiştir. Buna göre, Tablo-1’den sorun, iş sıkıntısı, Kürt Türk ayrımcılığı, çekiniyorum, hor görmek, utaniyorum şeklinde altı koddan oluşan bir bütünlük elde edilmiştir. Ayrıca, kod tablosuna bağlı kalınmadan derinlemesine görüşme sırasında araştırma sorununu zengin bulgular ile olgunlaştıracak olan bağlamlar da ilgili konu alt başlıkları içerisinde görüşme yapılan kişilerin doğrudan ifadeleri olarak aktarılmıştır. MAXQDA 10 (The art of Text Analysis) paket programının analysis mөнüsünün lexical search veya extended lexical search alt mөнüleri yardımıyla ilgili kodun her 6. kodun içinde geçtiği bağlam tespit edilmiştir. İlgili kodun içinde geçtiği bağlamı kaç görüşme yapılan kişi kullanmış ise, konu alt başlıklarına göre hiçbir değişiklik yapmadan doğrudan görüşmecilerin ağzından tırnak içinde verilmiştir. Son olarak ise, her bir görüşme yapılan kişiye ait olan her bir 6. kodun içinde geçtiği bağlam yorumlanmıştır. Böylelikle, içerik analizinin gerekli kıldığı kodlama sonrası kategorilendirme ve temalandırma süreçlerinin oluşumu kolaylaştırılmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi-2: Görüşme Yapılan Kişilerin İfadelerinin Analizi

Görüşme yapılan çocuklardan elde edilen veriler benzerlik ve farklılıklarına göre sıralanarak Göçle Gelen İkinci Kuşağın Denizli’de Yaşadığı Sorunlar ana başlığı altında; Dil Sorunu, Dışlanma ve Ayrımcılık ve Maddi Sorunlar başlıklarından oluşan metin elde edilmiştir.

1. Göçle Gelen İkinci Kuşağın Denizli’de Yaşadığı Sorunlar

İnsanlar yaşadıkları çevreden ayrılmayı istemezler. Ancak bir takım nedenler göçü gerekli kılabilir ve insanlar daha iyi hayat şartlarına kavuşmak için yaşadıkları çevreyi terk etmek zorunda kalır. Ancak göç eden insanlar her ne kadar daha iyi hayat şartlarına kavuşmak isteseler de göçün bir takım olumsuz etkilerine maruz kalıp sorunlar yaşayabilmektedirler. Özellikle çocuklar göçün etkilerinden doğrudan etkilenmektedir. Bu da çocuğun toplumsal yaşama uyum sağlamasını geciktirmekte ya da engellemektedir. Bu noktada Denizli’ye göç eden ailelerin çocuklarının karşılaştığı en önemli sorunlar, dil sorunu, dışlanma ve maddi sıkıntılardır.

1.1. Dil Sorunu

Türkiye’de Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde genelde aile içinde ve sokakta Kürtçe konuşulmaktadır. Ve çocuklar ilkokula başladıktan sonra Türkçe öğrenmeye başlamakta, dolayısıyla özellikle batıya göç eden ailelerin çocukları Türkçe konuşmakta sıkıntı yaşamaktadır. Çocuklardan biri bu konudaki sıkıntısını şu şekilde dile getirmektedir:

“Okula başladığımızda Türkçe konuşmadan Türkçe okumaya çalıştık.”(12. çoc.)

Çocuklar Kürtçe konuşmak istediklerini ancak konuştukları zaman tepki ile karşılaştıklarını dile getirmektedirler. Çocuklardan bazılarının bu konudaki ifadeleri şu şekildedir:

“Kürtçe konuşmak hor görülüyor.”(6. çoc.)

“Kendi dilimi her yerde konuşamıyorum. Toplum baskıcı davranıyor. Denizli halkı farklı bir şekilde bakmaya başlıyor.”(16. çoc.)

“Kürtçe konuşurken bazı Denizliler ailemizi dışlıyor.”(8. çoc.)

Çocuklardan biri de rahat Kürtçe konuşamaması ile birlikte şivesi ile de alay edildiğini belirtmektedir.

“Sınıfta rahat Kürtçe konuşmaya çekiniyorum, şivemle dalga geçen arkadaşlarım oluyor.”(1. çoc.)

Genel olarak baktığımızda çocuklar Kürtçe konuşmak istediklerini ancak konuştuıkları zaman tepki gördüklerini dile getirmektedirler. Bu noktada çocuklar Kürtçe ile Türkçe arasında kalmış durumdadırlar. Yani Kürtçeyi istedikleri her yerde konuşmak istemektedirler ama tepkilerden dolayı bunu gerçekleştirememekte bundan dolayı da sorun yaşamaktadırlar. Ayrıca özellikle gündemde olan Kürt meselesine bağlı olarak ana dil tartışmaları çocukların dil sorunu yaşamalarında önemli bir etkidir.

1.2. Dışlanma ve Ayrımcılık

Dışlanmak ve buna bağlı olarak ayrımcılığa uğramak göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı sıkıntılardan biridir. Dışlanmanın çeşitli sebepleri vardır. Görüşme yapılan çocuklar daha çok Kürt oldukları için dışlandıklarını ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını belirtmektedirler. Bu konudaki ifadeleri şu şekildedir:

“Kürt olduğumuz için bize iyi davranmıyorlar ve biz bu davranıştan rahatsız oluyoruz.”(10. çoc.)

“Denizliler, biz doğudan geldiğimiz için bize önyargılı davranıp, bize olumlu gözle bakmadılar.”(15. çoc.)

“Kürt olduğumuz için bize ayrımcılık yapıyorlar. Konuşmuyorlar bizimle.”(20. çoc.)

Başka bir çocuk arkadaş edinmekte zorlandığını belirtmekte ve şöyle söylemektedir:

“Arkadaş edinmekte zorlandık. Kürtler pis kokuyor diye çok uzaklaştılar bizden. PKK sebebiyle bizlere çok kötü davranıyorlar.” (12. çoc.)

Bazı çocuklarda Türklerin Kürtleri istemediğini belirtmektedirler:

“Türkler Kürtleri istemiyor. ‘pis Kürt’ diyorlar.”(12. çoc.)

“Türkler Kürtleri istemiyor. Önyargılı davranıyorlar. Kürt’üz diye işe almıyorlar. Buraya taşınırken Türkler hakkımızda, biz onlarla nasıl yaşayacağız?, onlar pis, iğrenç Kürtler, işte bu şekilde davranıyorlar.”(22. çoc.)

Genel olarak görüşmecilerin ifadelerini değerlendirdiğimizde göçmenlerin etnik kimliklerinden dolayı dışlandıkları ortaya çıkmaktadır. Bu dışlanmaya bağlı olarak da Türkler ve Kürtler arasındaki kutuplaşma artmakta, buda göçmenlerin Denizli toplumsal yaşamına uyumunu zorlaştırmaktadır.

1.3. Ekonomik güçlükler

Göçmenlerin yaşadığı en önemli sorunlardan biride maddi sıkıntılardır. Genelde evde baba ekonomik olarak yetersiz kaldığında çocuklarda çalışmak zorunda kalmakta ya da bırakılmaktadır. Çocuk çalıştırılmasa bile maddi yetersizlikten dolayı çocuğun bütün ihtiyaçları karşılanamamaktadır. Bu noktada Doğudan göç eden ailelerin çocuklarının yaşam şansının düşük olduğunu söyleyebiliriz. Bu da çocukların toplumsal yaşama uyumları önünde bir engel teşkil etmektedir.

Görüşmeci çocuklardan biri maddi olarak sıkıntı yaşadıklarını şu şekilde dile getirmektedir:

“Babamın aldığı para evimizi geçindirmeye yetmiyor fakat iki ablam destek oluyor.”(9. çoc.)

Bazı çocuklarda babalarının Denizli’de iş bulamadığı için İstanbul’a gittiklerini şu şekilde ifade etmektedirler:

“Babam burada iş bulamağı için İstanbul’a çalışmaya gitti. Ben ve kardeşlerim tekstilde çalışıp kendi ihtiyaçlarımızı karşılamaya çalışıyoruz.”(11. çoc.)

“Babam Denizli’de iş bulamadığı için İstanbul’a gitti. Maddi sıkıntı yaşıyoruz.”(17. çoc.)

Başka bir çocukta maddi sorunlardan dolayı küçük yaşta çalışmak zorunda kaldığını belirtmektedir:

“Maddi sorunlar vardı, bu yüzden küçük yaşta çalışmaya başladık.”(20. çoc.)

Çocukların ifadelerini genel olarak değerlendirdiğimizde maddi sıkıntılar ve buna bağlı olarak çalışmak zorunda olmak önemli sorun olarak ifade edilmektedir. Çocuklar küçük yaşta iş yaşamına atılmakta, bu da hem çocukların kendi fiziksel ve psikolojik gelişimlerini hem de toplumsal yaşama uyumu engellemektedir.

Verilerin Analizi-3: Kategorileştirme İşlemi

Kodlama-kategorileştirme-temalandırma işlemi ve bunun bir sonucu olarak neden-sonuç ilişkileri kurma ve çıkarımda bulunma içerik analizinin son aşamasıdır. Bu aşama aslında tam anlamıyla veri analizinin başladığı aşamadır. Kategorileştirme işleminde dikkat edilmesi gereken en önemli ayrıntılardan biri de, bütün veri setini içerecek şekilde kapsayıcı olmasıdır. Başka bir anlatımla, kategoriler oluşturulurken önceden belirtilen standart kuralların ölçüt alınması oldukça büyük önem taşır. Daha sonra birbirleriyle olan benzerlik ve farklılıkları ölçütünde kategoriler bir tema oluşturacak şekilde ilişkilendirilir. Temalara ulaşılabilmesi için öncelikle benzerlik ve farklılıklarına göre kodlar bir araya getirilir. Benzer kodlar, diğer kodlardan ayrılacak

şekilde kategorize edilir. Kategorilerin benzerlik ve farklılıkları ölçütünde daha genel ve soyut olgulara ulaşılması temalandırma işleminin gerçekleştiğinin göstergesidir. Temalandırma işleminde göz önünde bulundurulması gereken iki ilkedden biri iç tutarlılık, diğeri ise dış tutarlılıktır. Başka bir anlatımla, temanın diğerkategorilerin kendi içinde yüksek benzerlik sergilemesi iç tutarlılığının; tüm verileri kapsayıcı şekilde açıklayıcı olması ise dış tutarlılığının yüksek olduğunun bir göstergesidir. Özetle, kodlara göre kategori ya da tema içerik analizinde elde edilen kavramlardan daha soyuttur ve geneldir (Demirci ve Köseli, 2009: 321-262; Holsti, 1969; Krippendorf, 1984; Weber, 1985). Çıkarsama yapmak, içerik analizinin son aşamasını oluşturur. Kodlama-kategorilendirme ve temalandırma işlemleri sonucunda araştırma kapsamındaki tüm veriler anlamlı bütünlükler haline dönüşmüş olur. Toplanan bu verilerin açıklanmasında ve anlamlandırılmasında yardımcı olabilecek araştırmacının görüş ve yorumları nitel araştırmanın belki de güç kısmıdır. Çünkü araştırmacı içerik analizinin çıkarsama yapma aşamasında, topladığı verileri anlamlı bütünlüklere dönüştürmek, bu bütünlükler arasındaki ilişkileri açıklamak (neden-sonuç ilişkileri kurmak), bulgulardan anlamlı sonuçlar çıkarmak zorundadır (Miles, 1984; Silverman, 1993; Tavish and Pirro, 1990: 245-268).

Tablo-2: İlk Üç Düzey Kategorilendirme

KODLAR	1.	FREKANS	2.	FREKANS	3.	FREKANS
Maddi problem	Maddiyat	28	Sıkıntı	36		
Maddi imkânsızlık						
Karın tokluğu						
İşsiz						
Küçük yaşta çalışmaya başlamak						
İş sıkıntısı						
Sorun						
Gecekondu	Eksiklik	8				
Okumayı istemek						
Park alanları						
Eğitim problemleri						
Rahatça	Rahatlık	4	Uyum	7		
Rahat hareket etmek						
İyi geçinmek						
Buralı gibi hissetmek						
Anlayışla karşılaşmak						

Yardımcı olmak	Anlayış	3						
Uzlaşmak								
Hor görme	İstenmemek	5	Dışlanma	12				
Düşman								
Çekiniyorum								
Dalga geçmek								
Utaniyorum								
Rahatsız olmak	Olumsuz tutum	7						
Önyargılı davranmak								
Baskıcı								
Azarlamak								
Kavga etmek								
Kürt olduğumuz için	Kürt olmak	20			Kabullenmeme	30		
Kürt Türk ayrımcılığı								
Kürtçe								
Kabullenmeme	Tepki	10						
Polis								
Arkadaş edinmekte zorlanmak								
Tepki								
Türkler Kürtleri istemiyor.								

Tablo-2 Tablo-1'deki kodların benzerlik ve farklılıklarına göre kategorileştirilmesi ile elde edilmiştir. Buna göre, 36 tekrar ile en çok ima edilen “sıkıntı ” kategorisi, kategoriler sıralamasında birinci sırayı almıştır. “sıkıntı ” alt kategorisi 28 kez kullanılan “maddiyat ” alt kategorisi ile 8 kez kullanılan “eksiklik ” kategorilerinin bileşkesinden oluşmaktadır. 30 kez ima edilen “kabullenmeme” alt kategorisi, “sıkıntı ” alt kategorisinden sonra gelmektedir. “kabullenmeme” kategorisi 20 kez kullanılan “Kürt olmak” alt kategorisi ile 10 kez kullanılan “Tepki” alt kategorileri toplamından oluşmaktadır. 12 kez ima ile “dışlanma” alt kategorisi, “sıkıntı ” ve “kabullenmeme” alt kategorilerinden sonra gelmektedir. “dışlanma” alt kategorisi 5 kez kullanılan “istenmemek” alt kategorisi ile 7 kez kullanılan “olumsuz tutum” alt kategorilerinin bileşkesinden oluşmaktadır. 7 kez ima edilen “uyum” alt kategorisi kategoriler sıralamasında dördüncü olarak karşımıza çıkmaktadır. “Uyum” alt kategorisi 4 kez kullanılan “Eksiklik”, 3 kez kullanılan “Anlayış” alt kategorilerinin bileşkesinden oluşmaktadır.

Tablo-3: İkinci Üç Düzey Kategorilendirme

4. Kategori	Frekans	5. Kategori	Frekans	6. Kategori	Toplam		
Maddiyat	28	Sıkıntı	36	“ Dışlanma ve kabullenmeme uyum sıkıntısına neden olmakta”	85		
Eksiklik	8						
XX							
Kürt olmak	20	Kabullenme	30				
Tepki	10						
XX							
İstenmemek	5	Dışlanma	12				
Olumsuz tutum	7						
XX							
Rahatlık	4	Uyum	7				
Anlayış	3						
XX							

Bir önceki kategorileştirme tablosundan elde edilen ve kodların öz, belirgin, anlaşılır ve değerlendirilebilir hale getirilmesi amacıyla oluşturulan Tablo-3, ikinci üç düzey kategorileştirme işlemini ortaya koymaktadır. Buna göre, 28 kez tekrar eden “maddiyat” alt kategorisi ve 8 kez tekrar eden “eksiklik” alt kategorisinin sentezi 36 kez ima ile kategoriler sıralamasında zirveye oturan “sıkıntı” kategorisini oluşturmaktadır. 20 kez tekrar ile “Kürt olmak” alt kategorisi ve 10 kez tekrar ile “tepki” alt kategorisinin sentezi ise 30 kez ima ile kategoriler arasında ikinci sırayı alan “kabullenmeme” kategorisini oluşturmaktadır. 5 kez tekrar eden “istenmemek” alt kategorisi, 7 kez tekrar eden “olumsuz tutum” alt kategorisinin sentezi 30 ima ile kategoriler arasında sonuncu sırayı alan “dışlanma” kategorisini oluşturmaktadır. Ayrıca 4 kez tekrar eden “rahatlık” alt kategorisi ile 3 kez tekrar eden “anlayış” alt kategorisinin bileşkisi olarak, 7 kez ima ile “uyum” kategorisini oluşturmaktadır. Böylece, dört temel kategori içerisinde en fazla ima edilen “sıkıntı” ikinci sırada en çok ima edilen “kabullenmeme”, üçüncü sırada en çok ima edilen “dışlanma” ve en az ima edilen “uyum” kategorileri tekrar etme oranları göz önünde bulundurularak araştırma sorunu ile de doğrudan ilintili olan “Dışlanma ve kabullenmeme uyum sıkıntısına neden olmakta” kavramsallaştırmasına ulaşılmıştır.

BULGULARIN TARTIŞILMASI VE SONUÇ

Bulguların tartışılması, içerik analizi bulguları, görüşme yapılan kişilerin ifadelerinin bulguları ve kategorileştirme işleminin bulguları olacak şekilde üç temel

kategoride değerlendirilerek ve genel bir sonuç elde edilmeye çalışılmıştır. Buna göre içerik analizine ilişkin elde edilen bulgular şöyledir:

Kod listesinden elde edilen bulgulara ilişkin şunlar söylenebilir: kod listesinin 9 ve daha fazla, 3-6 kez, 2 kez ve 1 kez tekrar etme sıklığı ölçütünde 4 temel kategoriye ayrılarak yorumlanması, verilerin bulgulara dönüştürülmesinde işlevsel bir araç olacaktır. Buna göre kod listesindeki en çok tekrar eden kodlar bütününde oluşan ilk kategoride yer alan üç koddan biri “sorun”, “Kürtçe” ve “Kürt olduğumuz için”dir. Doğudan Denizli’ye göçle gelen çocukların yaşadığı sorunları ortaya çıkarmak için yapılan derinlemesine görüşmeden elde edilen kodlamalarda en çok tekrar eden kodun “sorun” olması görüşmenin istenilen bağlamda sürdüğünün önemli bir göstergesi olarak yorumlanabilir. “sorun” kodundan hemen sonra en çok tekrar eden kodun “Kürtçe” olması çocukların dil sorunu yaşadıklarını göstermektedir. Son olarak “Kürt olduğumuz için” kodlaması çocukların etnik kimliklerinden dolayı sorunlar yaşadıklarına bir işarettir. Çocuklar Türkçe konuşmakta zorlandıklarını, şivelerinden dolayı alay edildiğini ve Kürt olduklarından dolayı sorunlar yaşadıklarını ifadelerinde belirtmişlerdir. Bu bağlamda birinci kategoride yer alan kodlar ile çocukların yaşadığı önemli sorunlar arasında doğrudan bağlantı vardır.

Kod listesindeki ikinci dereceden en çok tekrar eden kodlar bütününden oluşan ikinci kategori “sıkıntı”, “maddi sıkıntı”, “gecekondu”, “iş sıkıntısı” ve “tepki” kodlarından oluşmaktadır. Bu bulgu doğrudan çocukların sorunlarına yöneliktir, “sıkıntı” kodu da bu kategoride en çok tekrar eden kod olması çocukların sıkıntılı bir yaşamlarının olduğunu göstermektedir. “Sıkıntı” kodundan sonra “maddi sıkıntı” kodunun gelmesinden yaşadıkları sıkıntılardan birinin maddi sıkıntı olduğu çıkarılabilir. Bu koddan sonra gelen “gecekondu” ve “iş sıkıntısı” maddi sıkıntının somut olarak neler olduğunu göstermektedir. Bu noktada barınma ve iş sıkıntısının çocuklar için sorun olduğu ortaya çıkmaktadır. Aile içinde yaşanan ekonomik sıkıntılar çocuğu da doğrudan etkilemektedir. Bu da çocuğun yaşadığı topluma uyum sağlaması önünde bir engel teşkil edebilmektedir.

Kod listesindeki üçüncü dereceden en çok tekrar eden kodlar bütününden oluşan üçüncü kategori “kavga etmek”, “dışlama”, “polis”, “önyargılı davranmak”, “Kürt Türk ayrımcılığı”, “azarlamak”, “işsiz”, “Türkler Kürtleri istemiyor” ve “kabullenmemek”

kodlarından oluşmaktadır. Bu bulgular çocukların etnik kimliklerinden dolayı yaşadıkları sorunlara gönderme yapmaktadır. Çocuklar Kürt oldukları için yerlilerin ön yargılı olduklarını ve dışlandıklarını, buna bağla olarak da ayrımcılığa maruz kaldıklarını ifadelerinde belirtmişlerdir. Bu bağlamda çocukların ifadeleri ile bu kategoride yer alan kodlar arasında paralellik vardır.

Beşinci kategoriye oluşturan kodlar ise doğrudan ve dolaylı olarak çocukların yaşadıkları genel sorunlara dikkat çekmektedir. Bu kategoride yer alan bulgulardan çocukların ekonomik, eğitim ve etnik kimliklerine bağlı olarak sorun yaşadıkları çıkarılabilir.

Görüşme yapılan kişilerin ifadelerine ilişkin bulgular şu şekildedir: çocuklar denizlide yaşadıkları öncelikli sorunlarının dil, ekonomik ve dışlanma olduğunu belirtmişlerdir. Türkçe konuşmakta zorlandıklarını, Kürtçe konuştuklarında da tepki ile karşılaştıkları ifade etmişlerdir. Doğudan göçle gelen çocukların geneli ilk önce Kürtçe öğrendikleri için Denizli gibi batı şehrinde konuşulan dil de çocuklar için sıkıntı olmaktadır. Çocukların yaşadıkları en büyük sorunlardan biri de dışlanmadır. Çocuklar sıklıkla Kürt oldukları için dışlandıklarını ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Dışlanma göçmenlerin genelinin yaşadığı bir sorundur ve bunun ekonomik, siyasal ve sosyal sebepleri vardır. Denizli'ye göçle gelen çocukların dışlanmasında, ülkede yaşanan Kürt meselesine bağlı olarak, siyasi nedenler ağır basmaktadır. Çocukların belirttiklerine göre yaşadıkları önemli sorunlardan bir diğeri de ekonomik etkenlerdir, özellikle aile reisinin işsiz olması ya da kazanılan paranın aile fertlerine yetmemesidir. Hatta çocuklardan bazıları küçük yaşta çalışmak zorunda olduklarını belirtmişlerdir. Bu noktada ekonomik yetersizlik çocukların yaşam şansının düşüklüğüne sebep olmaktadır. Diğer bir deyişle ekonomik yetersizlik çocukların, eğitim, beslenme, giyinme, sağlık ve beraberinde fiziksel, psikolojik gelişmelerinin önünde büyük bir engel teşkil etmektedir.

Genel olarak baktığımızda, Doğudan göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan derinlemesine görüşme sonucunda elde edile ifadelerden çocukların temel olarak dil, dışlanma ve maddi noktada sorunlar yaşadığına ulaşılmıştır. Burada özellikle dil ve dışlanma soruları çocukların etnik kökenlerine bağlı olarak ülkedeki siyasi bir takım etkenlerden

kaynaklanmaktadır. Ancak bu sorunların sebebi ne olursa olsun bunlar çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sağlamasında önemli bir engeldir.

Dil ve dışlanma çocukların sosyal yaşamda yerlilerle rahat ilişki kurmasını engellemektedir. Yerlilerle ilişki kuramayan çocuklar bu sefer kendi içlerine kapanmakta ve sadece akrabaları ya da hemşerileri ile birlikte olmaktadır. Bu da beraberinde kutuplaşmayı doğurmakta ve çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sağlamasını geciktirmektedir. Maddi sıkıntılar da gene aynı şekilde topluma uyum sağlamada önemli bir engeldir. Çünkü çocukların fiziksel ihtiyaçları karşılanmadığı sürece çocuklar çevresiyle rahat ilişki kuramayacaktır. Hatta ekonomik etkenlere bağlı olarak bazı çocukların küçük yaşta çalışmak zorunda kalması da toplumsal yaşama uyum sağlama noktasında önemli bir sorundur.

Kategorileştirmeyi kapsayan bulgulara ilişkin şunlar söylenebilir: “maddiyat” kategorisinin kategoriler sıralamasında en çok ima edilen kategorinin olması, doğudan göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamında uyum problemleriyle ilgili bir sorunun olduğu ilk bulgusu ortaya çıkar. Bununla birlikte gelen ikinci sırayı” Kürt olmak ” kategorisinin alması bu sorunun belki de ilk nedenini açıklar nitelikte ikinci bir bulguyu ortaya çıkarmaktadır. Bunlara karşın “anlayış” kategorisinin kategoriler sıralamasında sonuncu gelmesi, doğudan göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamında uyum problemlerini çözebilecek nitelikte bir “anlayış” gösterme davranışının henüz istenilen seviyede olmadığına ama yine de belli bir seviyenin üstü olacak şekline ilişkin üçüncü bulgu olarak karşımıza çıkar. Üstelik yine kategorilerimizde “rahatlık” kategorisinin en az kullanım sırasında “anlayış” kategorisinden sonra gelmesi bu bulguyu biraz daha destekler durumdadır. Beşinci bulgu ise “tepki” kategorisinin “Kürt olmak” kategorisinden hemen sonra yer almasına ilişkindir. Böyle bir bulgu, aynı zaman Denizlilerin doğulara bakış açısını da yansıtabilecek şekildedir. Kategorileştirme işlemi kapsamında elde edilen bir başka önemli bulgu ise kategorileştirmeler içerisinde birbiri ile aralarındaki fark oldukça belirgin olan “maddiyat” ve “istenmemek” kategorileridir. Bu doğudan göçle gelen çocukların “maddiyata” bağlı sorunlarının hayatlarında çok büyük bir eksiklik getirdiği ve Denizli toplumsal yaşamında maddiyatın önemli bir konumda olduğu ama bu maddi sorunların kendini kabul ettirmekle hiçbir bağlantısının olmadığı bulgusunu getirmektedir. Bir başka önemli bulgunun da “eksiklik” kategorisinin kategoriler sıralamasında ortalarda yer almasına

ilişkindir. Böylesi bir bulgu, doğudan göçle gelen çocukların, Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ilişkin çok büyük bir eksikliğin olmadığını altını çizer. Ama bu bulguyu çelişkiye düşürecek bir başka bulgu bulunmakta “istenmemek” kategorisi ve “olumsuz tutum” kategorileri birbirine en yakın iki kategori olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bulgu şu ipucunu da içinde barındırmakta birincisi Denizli toplumsal yapısı içerisinde göçle gelen çocuklarda bulunan istenmemek hissi beraberinde çocukta bir engellenmişlik ruhu ve sonucunda çatışmayı doğurmaktadır; bu da çocukta olumsuz bir tutuma neden olmaktadır.

Bütün bulgular birlikte değerlendirildiğinde göçmenlerin Denizli toplumsal yaşamını hangi açılardan sorunlu veya yetersiz gördüğünü ve kimlerle ne tür ilişkiler kurdukları daha belirgin bir şekilde ortaya çıkar. Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarının yansıma bulduğu bir gündemin içeriğini en çok onaylayan 17. numaralı görüşmecimizdir. Görüşmecimizin göç edilen bölgedeki toplumsal yaşama ilişkin sorunları öncelikli olarak tespit etmesi ve diğer sorunlarla bağdaştırıp bunu görüşme raporuna yansıtması doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ilişkin gündemi en çok onaylayan kişi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ilişkin gündemi 17 numaralı görüşmecimizden sonra ikinci sırada en çok onaylayan çocuk 21 numaralı görüşmecimiz olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki görüşmecimizin de hemen hemen aynı konular üzerinden uyum problemlerini dile getirmeleri manidardır. Bu iki görüşmecimiz de Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ilişkin gündemi etnik köken ve buna bağlı olarak gelişen tepkinin üzerinde durmuş ve en çok sorun konusunun bunlar olduğu üzerinde karar kılmalarında birbirinden etkilenmişlerdir. Birbirlerinden etkilendikleri gibi aynı zamanda 22 numaralı, 11 numaralı ve 18 numaralı görüşmeciler üzerinde de etkili olmuşlar ve gündem kapsayıcı söylemlerde bulunmuşlardır.

GÖRÜŞME FORMU

Görüşmeci 1:

Sınıfta rahatça Kütçe konuşmaya çekiniyorum, şivemle dalga gecen arkadaşlarım oluyor. Bunun dışında pek bir sorun yaşamıyorum. Çünkü kendimi buralı gibi hissediyorum.

Görüşmeci 2:

Okulda öğretmenler konuşma tarzlarından dolayı şiir vb. etkinlikleri vermiyorlar. Öğretmenler ayrımcılık yapıyor.

Kürt öğrencilerin çok olmasından dolayı okulumu değiştirmek istiyorum. Türk olmak istiyorum. Apartmanlarda düzenin bozulmasından, sorun çıkmasından Kürt aileleri sorumlu tutuyorlar. Bu yüzden ev vermek istemeyen ev sahipleri çok oluyor.

Görüşmeci 3:

Ailemde maddi problem var. İş sıkıntımız var. Onun dışında etraftaki komşuların hepsi batılı fakat herhangi bir problem yaşamıyoruz. Herkesle çok samimiyiz. Komşuluk ilişkilerimiz çok iyi. Herhangi bir ayrımcılık yaşamıyoruz. Fakat babam iş bulamadığı için eve yeterli para girmiyor. Bugün semt pazarı var, eğer para olsaydı pazara gidecektik fakat olmadığı için gidemedik.

Görüşmeci 4:

Gezip dolaşacak yer yok

Görüşmeci 5:

Burayı pek sevmiyorum. Annemler ve arkadaşlarımla iyi geçiniyorum ama Denizli'yi pek sevemedim. Ara sıra kavga edince arkadaşlarımla sorun yaşıyorum.

Görüşmeci 6:

Kürtleri dışlama özellikle iş ortamında. Eğitim problemleri söz konusu. Düğünlerde halaylar çekildiğinde tepkiyle karşılanıyor. Denizliler gelip gitmiyor. Komşuluk ilişkisi yok, Kürtçe konuşmak hor görülüyor.

Görüşmeci 7:

Hiçbir sorun yok.

Görüşmeci 8:

En büyük sorunumuz geçimsizlik yani maddi imkânsızlık. Kürtçe konuşurken bazı Denizli'ler ailemizi dışlıyor. Örneğin babama Kürt diye iş vermediler. 5 arkadaşken bir yere iş başvurusu yaptı tek babamı çağırmadılar diğer dördünü çağırdılar. Özellikle teröristler arttığında bana ve aileme düşman davranıyorlar. Ortalık sakinleşince sıcak davranıyorlar.

Görüşmeci 9:

Kars'taki terör olaylarından dolayı göç ettik. Burada en başta işsizlikle karşılaştık. Buraya akrabalarımızın yanına geldik. Kürtçe konuşmaktan çekinmiyorum. Arkadaşlarım beni anlayışla karşılıyor. Babamın aldığı para evimizi geçindirmeye yetmiyor fakat iki ablam destek oluyor. Komşularımızın hepsi Türk olmasına rağmen

bizi dışlamadılar. Adetlerimizi, geleneklerimizi burada yaşatıyoruz. Pek bir sorunla karşılaşmadık.

Görüşmeci 10:

Ağrı'da olmak bizim için daha iyi oluyordu. Daha iyi gezerdik, daha rahat hareket ederdik. Kürt olduğumuz için bize iyi davranmıyorlar ve bu davranışlardan rahatsız oluyoruz.

Görüşmeci 11:

İlk geldiğimizde Kürt olduğumuz için ev bulma konusunda sıkıntı çektik. Tanıdıklarımız bize ev bulma konusunda yardımcı oldu. Ev sahibimiz ilk önce Kürt olduğumuz için bize evi vermedi daha sonra anlaştık ve eve yerleştik. Tanıdıklarımız bize iş buldu. Şuan tekstilde çalışıyorum oradaki arkadaşlarım Kürt olduğumuz için bizi dışlıyorlar. Geleli 5-6 ay oldu ve şuana kadar daha hiç komşularımızla konuşmadık ama sadece doğudan gelen birkaç komşuyla görüşüyoruz. Ve henüz arkadaş edinemedim. Babam burada iş bulamadığı için İstanbul'a çalışmaya gitti, ben ve kardeşlerim tekstilde çalışıp kendi ihtiyaçlarımızı karşılamaya çalışıyoruz.

Görüşmeci 12:

Türkçe konuşamadığımız için derslerde sorun yaşıyoruz. Yani arkadaş ortamlarına girmeye utanıyoruz. Türkler Kürtleri istemiyor "Pis Kürt" diyorlar. Okullarda gruplaşma oluyor, genellikle "hemşeriler" "arkadaşlar" birlikte hareket ediyor.

Okula başladığımızda Türkçe konuşmadan Türkçe okumaya çalıştık. Arkadaş edinmekte zorlandık. "Kürtler pis kokar" diyerek çok uzaklaştılar bizden. PKK sebebiyle bizlere çok kötü davranıyorlar. Spor alanımız yok. Etüt merkezi puan ile alıyor, bizim puanımız yetmediği için yararlanamıyoruz.

Görüşmeci 13:

Kursa gitmek istiyorum ama maddi nedenlerden dolayı gidemiyorum. TOKİ’de oturuyoruz. Ama burada çok ıssız. Polis geliyor her gün biz suçluymuşuz gibi geliyor, etrafı araştırıyor. Çocuk kaçırma olayları çok fazla oluyor. Bu çevrede yaşamak zor. Ağabeyim gece dışarı çıkıp gezemiyor. Buraları çok fazla bilmiyoruz. Önemli olan Kürt-Türk olması değil, insan olması. Bisikletimizi çaldılar ama bir şey demedik polise şikâyet etmedik.

Görüşmeci 14:

İş sorunumuz ve ekonomik sıkıntılarımız var.

Görüşmeci 15:

Denizli’ler biz doğudan geldiğimiz için bize önyargılı davranıp bize olumlu gözle bakmadılar. İş bulma ve komşularla anlaşma konusunda sorun yaşıyoruz. Önceden Karşıyaka da otururken, bazı gelenekleri sürdürebilirken şimdi fazla taksitli bu evlere mecbur bırakıldık. Karın tokluğuna geçiniyoruz.

Görüşmeci 16:

Oturduğumuz TOKİ evleri civarında eczane, sağlık merkezi, kuaför bulunmamaktadır. İstihdam olmamasına rağmen bulunan gecekonduların yıkılması sorundu. Dolmuş saatleri akşam erken bitiyor. Denizli halkının bir kısmı Kürt-Türk ayrımcılığı yapmaktadır. Beş kuzenimden ikisi yaklaşık bir senedir iş bulamamaktadır. TOKİ evleri sakinlerinden bazı aileler paralarını(kiralarını) ödeyemiyorlar. Bundan dolayı düzenli yerleşme bulunmamaktadır. Kendi dilimi her yerde konuşamıyorum, toplum baskıcı davranıyor. Denizli halkı farklı bir şekilde bakmaya başlıyor. Alışveriş yaptığımız markette ürünler kısıtlıdır.

Görüşmeci 17:

İlk geldiğimizde Kürt olduğumuz için insanlar ev vermiyordu. Bir arkadaşımız ev buldu ama ev sahibi nüfus kalabalık olmasından ve Kürt olmamızdan dolayı problem çıkarmıştı. Ama daha sonra uzlaştık. Çalıştığımız iş yeri akrabalarımızın. İş yerindeki diğer insanlarla problem yaşıyoruz. Kürt olduğumuz için dışlanıyoruz. Ama umurumda bile değil. Hem Türkçe hem Kürtçe biliyoruz. Fakat Kürtçeyi daha iyi biliyoruz. Genellikle Kürtçe konuşuyoruz. Denizliye beş ay önce geldik. Denizlilerle anlaşamıyoruz. Genellikle doğudan göçle gelen insanlarla konuşuyoruz. Arkadaşlarımız var ama onlarda Kürt. Kürt arkadaşlarımızın çok Kürtçe bilmemesi zoruma gidiyor. Babam Denizli'de iş bulamadığı için İstanbul'a gitti. Maddi sıkıntı yaşıyoruz. Denizliye yeni geldiğimiz için şehri ve insanları çok tanımıyoruz. Çok fazla gezmedik henüz.

Görüşmeci 18:

Maddi sıkıntımız var, iş ve ev kiralari sıkıntı olmakta.

Görüşmeci 19:

Hiçbir problemim yok. Zaten ağabeylerim var onlar beni koruyorlar. Kimse bir şey yapamaz bana. Öğretmenlerimiz Kürt olduğumuz için azarlıyor bizi. Sadece müdür yardımcısı azarlamıyor çünkü oda Kürt.

Görüşmeci 20:

Çalıştığım yerde Kürt kimliğim yüzünden sıkıntılar yaşıyorum. Göç ettiğimiz için maddi sıkıntılar yaşıyoruz. Kürt olduğumuz için bize ayrımcılık yapıyorlar. Konuşmuyorlar bizimle. Önce Kürt olduğumuz için bizi işe almıyorlar. İş yerinde rahat Kürtçe konuşamıyorum. Maddi sorunlar vardı bu yüzden küçük yaşta çalışmaya başladık.

Görüşmeci 21:

Evimiz gecekonduydu, devlet o gecekonduyu yıktı. Belediye yardımda bulundu. Evimiz şu an kira. Babam işsiz. Kendim çalışıyorum. Maddi olarak sıkıntı çekiyoruz. Sürekli çalışmayacağım. Komşu ilişkilerimizde sorun yok. İş yerindeki Kürt olmayan arkadaşlarla da anlaşıyorum. Apartman içerisinde de ilişkilerimiz güzel. İlk göç ettiğimizde tepkiyle karşılandık. Ama şimdi olumsuz tepki yok. Devlet iş vermiyor.

Görüşmeci 22:

En ufak bir tartışmada kavga çıkıyor. Türkler Kürtleri istemiyor. Önyargılı davranıyorlar. Kürdüz diye işe almıyorlar. Buraya taşınırken Türkler hakkımızda, biz onlarla nasıl yaşayacağız, onlar pis, iğrenç Kürt, işte bu şekilde davranıyorlar.

Görüşmeci 23:

Ekonomik sorun yaşamadık ilk geldiğimizde konaklama sorunu yaşadık. Akrabalarımız ile gecekonduda yaşıyoruz.

Görüşmeci 24:

Okumak isteyen bazı arkadaşlarımız çalışmak zorundalar. Bazı Kürtler cahil oldukları için tartışmalara giriyorlar, kavga ediyorlar. Aidat parasını, kömür parasını vermiyorlar. Apartman kültürleri yok. Onun dışında istediğimizi yapıyoruz. Teras park'a gidiyoruz, sinemaya gidiyoruz. Bayramlarda çınara gidiyoruz. Babam Denizli de iş bulamıyor, inşaatçı o yüzden başka şehirlere gidiyor. Erkek arkadaşımız yok, sosyal arkadaşlarımız var ama ağabeyim kıskanıyor.

Görüşmeci 25:

Rahat bir şekilde Kürtçe konuşamıyorum. Arkadaşlarımla yani denizlilerle anlaşamıyorum. Geçim sıkıntımız var. Annem-babam çalışmak zorunda kalıyor. Bize yeteri kadar vakit ayrılmıyor. Geldiğimiz yeri özleyorum. Yerliler göçle gelenleri kabul kabullenmiyor. Aralarında sorunlar var. Hatta mahkemelik bile oldular. Yerliler doğuluları pasaklı olmakla suçluyorlar. Hemşeriler arasında gruplaşma var.

Görüşmeci 26:

İyi arkadaşlık kuramıyoruz. Denizliler ev vermediği için kendimizi kötü hissediyoruz.

Görüşmeci 27:

TOKİ'lerden rahatsızım. Gecekonudaki samimiyeti özleyorum. Şehir hayatından fazlasıyla sıkıldım. Park alanlarımız yok. Vakit geçirecek alan yok, sağlık merkezi, eczane yok.

DOĞUDAN GÖÇLE GELEN DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN PERSPEKTİFİ

YÖNTEM

Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin göçmen aileler ile Denizli’de yaşadıkları sorunlar, bu sorunlardan ne ölçüde etkilendikleri ve oturdukları mahallenin çocukları üzerinde olumlu ya da olumsuz ne gibi etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, göçmen aileler ile derinlemesine görüşme nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Ayrıca, verilerin analizinde içerik analizinden büyük ölçüde yararlanılmıştır.

Görüşmecinin sadece düşüncelerini değil aynı zamanda duygularını ve bakış açısını da ortaya çıkarmaya yönelik derinlemesine görüşme, açık uçlu sorulardan oluşur. Derinlemesine görüşmenin süresi genellikle 45-90 dakika arasında değişir. Görüşmecinin üstleneceği iki rolden biri pasif, diğeri ise aktiftir. Pasif rol, görüşmecinin bakış açısında (düşünce, duygu, jest ve mimikleri) gömülü olan bilginin açığa çıkarılmasını gerektirir. Aktif rol ise, görüşme yapılan kişi ile işbirliği çerçevesinde bilginin ve bilgiye ilişkin anlamın açığa çıkarılmasını gerektirir (Gubrium, 1988; Baş ve Akturan, 2008).

Derinlemesine görüşmenin kırk aile ile yapılması hedeflenmiş, ancak iki aile görüşme talebimizi kabul etmemiştir. Bundan dolayı toplam otuz sekiz aile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Görüşmede biri ailelerin Denizli’de yaşadığı sorunlara ilişkin diğeri de oturdukları mahallenin çocuklar üzerine etkilerini sorgulayan toplam iki soru sorulmuştur. Görüşmeciler için hazırlanan görüşme formu şu şekildedir:

1. Denizli’de yaşadığınız sorunlar nelerdir?
2. Yaşadığınız mahalle çocuklarınızı nasıl etkiliyor?

Derinlemesine görüşme esnasında pasif araştırmacı rolü üstlenilerek gömülü olan bilginin açığa çıkarılması hedeflenmiştir.

Derinlemesine görüşme nitel araştırma yöntemi çok hassas olan görüşme yapılan kişi ile zengin bilgiler elde etmeyi amaçlayan iki özneyi (karşılıklı etkileşimi) içerdiğinden dolayı görüşme boyunca araştırmacıya yüklediği rol ve sorumluluklar bir hayli fazladır. Görüşmeye arkadaşça başlamak, görüşme yapılan kişiyi dikkatle dinlemek, görüşme yapılan kişiyi

rahatlatmak, sorular arası geçişlerde özenli olmak, genelde sessiz kalarak daha fazla bilgi elde etmeye çalışmak, görüşmeyi yönetirken görüşmecinin serbest konuşmasına ve zaman zaman konudan uzaklaşmasına izin vermek, özellikle araştırmayı zenginleştirebilecek nitelikteki anahtar kelime, kelime grubu, deyim, ifade ve cümleleri araştırmak, (kasıtlı ve karşılıklı) yanlış anlaşılmaları dikkatle dinlemek ve belki de hepsinden de önemlisi beklenmedik düşünce ve görüşlere açık olmak bu rol ve sorumluluklardan belli başlılarıdır. Ayrıca, görüşmecinin konudan çok fazla ayrılması durumunda, görüşme yapılan kişiye hissettirmeden konuya dönüş yapmayı, bu mümkün değilse kısa bir ara vermeyi de gerektirir (Johnson, 2002: 103-119; Miller and Glossner, 2004: 125-139).

Araştırmacı görüşme yapılan kişiye kendisini bağlı olduğu kurumu tanıtarak derinlemesine görüşmeye başladıktan sonra görüşmenin genel amacına ilişkin kısa ve özet bilgiler vermiştir. Ayrıca doğudan Denizli'ye göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarını tespit etmek ve çözüm önerilerinin oluşturulmasında görüşmecinin düşüncelerinin önemli olduğu belirtilmiştir. Bilimde etik ilkesi uyarınca yapılan görüşme bilgilerinin gizli kalacağına teminatı verilmiştir. Soru sorma aşamasında görüşmeciler elektronik kayıt cihazı kullanılmasına izin vermemiştir. Bundan dolayı görüşme sırasında görüşmecilerin sözleri not alınmıştır. Sorular sorulduktan sonra gelen aşama ise görüşmeyi tamamlama aşamasıdır. Görüşmenin tamamlanması aşamasında ise, görüşme esnasında yazılı kayıt altına alınan tüm notlar bir paragraflık öz şeklinde görüşmeciler ile paylaşılmıştır. Görüşmecilerin eklemek istedikleri bir şey olup olmadığı sorulduktan sonra ayırdıkları zamana teşekkür edilerek görüşmeler tamamlanmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizi, içerik analizi, görüşme yapılan kişilerin ifadelerinin analizi ve kategorileştirme olacak şekilde üç temel bölümden oluşmaktadır.

Verilerin Analizi-1: İçerik Analizi

İçerik analizi, en azından konunun sınırlılıklarını belirleyebilmek ve konuyu somutlaştırmak için bir sorun tanımlaması ile başlar. Örnekleme işlemi, içerik analizinin ikinci şamasını oluşturur. Üçüncü aşama, kodlama işlemini gerektirir. Kodlama işlemi hangi kodun daha sık hangi kodun daha az tekrar ettiğini belirlemeyi de gerektirir. Dördüncü aşamada, benzer kodlar bütününden oluşan kategoriler saptanır ve kategorilerin tekrar etme

sıklığı belirlenir. İçerik analizinin son aşması ise, kodlar ve kategoriler ilişkinin çözümlenmesini gerektirir, başka bir anlatımla temalandırma ve buna bağlı olarak bir çıkarımda bulunmayı gerektirir. Nitekim içerik analizi genel olarak bilindiği gibi kodların frekanslarının sayılmasından ibaret değildir (Altheide, 1987: 65-77; Berelson, 1952; Bilgin, 2006).

İçerik analizi genel olarak aşağıdaki aşamalara dayanır:

Veri toplama içerik analizinin ilk aşamasını oluşturur. Araştırma sorunu ile doğrudan ilgili kodlar veri seti birkaç defa okunarak dikkatlice okunarak tespit edilmiştir. Veri setinin ikinci okumasında ise genel anlamda araştırma sorunu özel anlamda ise araştırmanın kavramsal çerçevesi ile doğrudan ilgili kelime/ifadeler renkli kalemle çizilerek tespit edilmiştir. Veri seti ikinci ve üçüncü kez okunduktan sonra da ise daha önceki okumada renkli kalemle çizilen kelimeler, MAXQDA 10 (The art of Text Analysis) paket programı uygulamasının analysis mөнüsündeki lexical search ve extended lexical search alt mөнüleri kullanılarak kodların tekrar etme sıklıklarını dile getiren aşağıdaki kod tablosu elde edilmiştir.

Tablo-1: görüşmelerden elde edilen kodlar

Sıra No	Kodlar	Toplam
1.	Çocuk	96
2.	Denizli	39
3.	Kürt	29
4.	Doğulu	17
5.	Sorun yaşama	15
6.	Komşular	13
7.	Dışlamak	12
8.	İş	11
9.	Belediye	10
10.	Aileler	10
11.	Göç etmek	9
12.	Park	9
13.	Kavga	8
14.	Sorun yaşamamak	7
15.	Memleket	7

16.	Öğretmen	7
17.	Hemşerilerim	7
18.	Problem	7
19.	Türkçe	6
20.	Yaşadığımız mahalle	6
21.	Yardım	6
22.	Kürtçe	5
23.	Küfür	5
24.	İşsiz	5
25.	Ekonomik	5
26.	Rahatsız	4
27.	Devlet	4
28.	Para	4
29.	Terörist	3
30.	Ayrımcılık	3
31.	Barış	3
32.	Halk	3
33.	Alış veriş	3
34.	Türkçe bilmemek	3
35.	Etkilenme	3
36.	Sokak	3
37.	Komşuluk ilişkileri	3
38.	Özlemek	3
39.	Maddi sıkıntı	3
40.	İfade edememek	2
41.	Okuma yazma bilmemek	2
42.	Şikayetçi	2
43.	Kürt aileler	2
44.	Kürt Türk ayrımı	2
45.	Bizi dışlıyorlar	2
46.	Bizler	2
47.	Maddi sorunlar	2
48.	Sıkıntı çekmek	2

49.	Ön yargı	2
50.	Başarı	2
51.	Kürtçe konuşmak	2
52.	Gelip gitmek	2
53.	Terör	2
54.	Kültür	2
55.	Göçle gelmek	2
56.	Şiddet	2
57.	Kötü etkilenme	2
58.	Etnik	2
59.	Anadil	2
60.	Dil ayrımı	1
61.	Maddiyet	1
62.	Kürt mahallesi	1
63.	Yerlilerin baskıları	1
64.	Okuyamadılar	1
65.	Lanet ettik	1
66.	Utandık	1
67.	Batı baskısı	1
68.	Sahip çıkmıyorlar	1
69.	İş imkanı	1
70.	Eğitim olanakları	1
71.	Taş atmaları	1
72.	Hakaret	1
73.	Memnun değiliz	1
74.	Geçim sıkıntısı	1
75.	İhtiyaçlarımız	1
76.	Gelenek ve görenekler	1
77.	Hor görmek	1
78.	Uyum	1
79.	Kültür farkı	1
80.	Ev sorunu	1
81.	Tepeden bakmak	1

82.	Suçlamak	1
83.	Vurdumduymaz	1
84.	Memleket hasreti	1
85.	Kürt arkadaş	1
86.	Belediye hizmetleri	1
87.	Yasak	1
88.	Hizmet sorunu	1
89.	Adetlerimiz	1
90.	Samimiyet	1
91.	İçe kapanık	1
92.	Asgari ücret	1
93.	Baskıcı	1
94.	Dil sorunu	1
95.	Destek görmek	1
96.	Huzursuzluk	1
97.	Yoksulluk	1
98.	Zorunlu göç	1

Tablo-1’i en çok ve en az tekrar eden kodlara göre konuşturmak gerekirse şunlar söylenebilir: “çocuk” kodu 96 kez, “Denizli” kodu 39 kez, “Kürt” kodu 29 kez, “doğulu” kodu 17 kez, “sorun yaşama” kodu 15 kez, “komşular” kodu 13 kez, “dışlamak” kodu 12 kez, “iş” kodu 11 kez tekrar edilmiştir. “belediye” ve “aileler” kodları 10’ar kez, “göç etmek” ve “park” kodları 9’ar kez, “kavga” kodu 8 kez, “sorun yaşamak”, “memleket”, “öğretmen”, “hemşerilerim” ve “problem” kodları 7’şer kez, “Türkçe”, “yaşadığımız mahalle”, “yardım” kodları 6’şar kez, “Kürtçe”, “küfür”, “işsiz”, “ekonomik” kodları 5’er kez, “rahatsız”, “devlet” ve “para” kodları da 4’er kez kullanılmıştır. “Terörist”, “Ayrımcılık”, “Barış”, “Halk”, “Alış veriş”, “Türkçe bilmemek”, “Etkilenme”, “Sokak”, “Komşuluk ilişkileri”, “Maddi sıkıntı”, “Özlemek” kodları da 3’er kez tekrar eden kodlar arasında yer almaktadır. 2’şer kez tekrar eden kodlar ise şöyledir: “İfade edememek”, “Okuma yazma bilmemek”, “Şikayetçi”, “Kürt aileler”, “Kürt Türk ayrımı”, “Bizi dışlıyorlar”, “Bizler”, “Maddi sorunlar”, “Sıkıntı çekmek”, “Ön yargı”, “Başarı1”, “Kürtçe konuşmak”, “Gelip gitmek”, “Terör”, “Kültür”, “Göçle gelmek”, “Anadil”, “Kötü etkilenme”, “Etnik”, “Şiddet”. Son olarak 1’er kez tekrar eden kodlarda şunlardır: “Dil ayrımı”, “Maddiyet”, “Kürt mahallesi”, “Yerlilerin baskıları”,

“Okuyamadılar”, “Lanet ettik”, “Utandık”, “Batı baskısı”, “Sahip çıkmıyorlar”, “İş imkânı”, “Eğitim olanakları”, “Taş atmaları”, “Hakaret”, “Memnun değiliz”, “Geçim sıkıntısı”, “İhtiyaçlarımız”, “Gelenek ve görenekler”, “Hor görmek”, “Uyum”, “Kültür farkı”, “Ev sorunu”, “Ön yargı”, “Tepeden bakmak”, “Suçlamak”, “Vurdumduymaz”, “Memleket hasreti”, “Kürt arkadaş”, “Belediye hizmetleri”, “Yasak”, “Hizmet sorunu”, “Adetlerimiz”, “Samimiyet”, “İçe kapanık”, “Asgari ücret”, “Baskıcı”, “Dil sorunu”, “Destek görmek”, “Zorunlu göç”, “Yoksulluk”, “Huzursuzluk”.

Kapsamı ne kadar az olursa olsun içerik analizi de mutlaka bir örnekleme işlemini gerekli kılar. İşte söz konusu örnekleme işlemi içerik analizinin ikinci aşamasını oluşturur. Nitel araştırmalarda birbirinden farklı örnekleme çeşitleri vardır. Bu araştırma kapsamında, kodların tekrar etme sıklığına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmasını ve başlangıç noktasından itibaren örnekleme alınan her “n” inci birimi analiz konusu yapan dizgeli örnekleme kullanılmıştır (Tavşancıl ve Aslan, 2001; Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Buna göre, öncelikle derinlemesine görüşmeler sırasında elde edilen kodlar yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi tekrar etme sıklıklarına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. İkinci olarak, en çok tekrar eden koddan en az tekrar eden koda doğru her 11. kodun içinde geçtiği bağlam (kelime grubu, deyim, cümlecik, cümle, paragraf) tespit edilmiştir. Buna göre, Tablo-1’den çocuk, park, Kürtçe, halk, şikâyetçi, gelip gitmek, Kürt mahallesi, hakaret, tepeden bakmak, içe kapanık şeklinde on koddan oluşan bir bütünlük elde edilmiştir. Ayrıca, kod tablosuna bağlı kalınmadan derinlemesine görüşme sırasında araştırma sorununu zengin bulgular ile olgunlaştıracak olan bağlamlar da ilgili konu alt başlıkları içerisinde görüşme yapılan kişilerin doğrudan ifadeleri olarak aktarılmıştır. MAXQDA 10 (The art of Text Analysis) paket programının analysis mөнüsünün lexical search veya extended lexical search alt mөнüleri yardımıyla ilgili kodun her 11. kodun içinde geçtiği bağlam tespit edilmiştir. İlgili kodun içinde geçtiği bağlamı kaç görüşme yapılan kişi kullanmış ise, konu alt başlıklarına göre hiçbir değişiklik yapmadan doğrudan görüşmecilerin ağzından tırnak içinde verilmiştir. Son olarak ise, her bir görüşme yapılan kişiye ait olan her bir 11. kodun içinde geçtiği bağlam yorumlanmıştır. Böylelikle, içerik analizinin gerekli kıldığı kodlama sonrası kategorilendirme ve temalandırma süreçlerinin oluşumu kolaylaştırılmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi-2: Görüşme Yapılan Kişilerin İfadelerinin Analizi

Görüşme yapılan kişilerden elde edilen veriler benzerlik ve farklılıklarına göre sıralanarak Doğudan Göçle Gelenlerin Denizli’de Karşılaştığı Sorunlar ana başlığı altında; Dışlanma ve Ayrımcılık, Dil sorunu, Maddi Sıkıntı, Yetersiz Belediye Hizmetleri başlıklarından oluşan metin elde edilmiştir. Dışlanma ve Ayrımcılık başlığının alt başlığı Kutuplaşma, Yetersiz Belediye Hizmetlerinin alt başlığı Çocuk Parkı Gereksinimi metinde yer alan alt başlıklardır.

1. Doğudan Göçle Gelenlerin Denizli’de Yaşadığı Sorunlar

Doğudan Denizli’ye göç etmiş ailelerin ve çocuklarının karşılaştığı en büyük sorunların başında dışlanma ve ayrımcılık gelmektedir. Bunun dışında Türkçeyi az bilmeleri ya da hiç bilmemeleri, işsizlik ve buna bağlı olarak maddi imkânların yetersiz olması, göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde belediyenin yetersiz olması göçmenlerin karşılaştığı sorunlar arasında yer almaktadır ve göçmenler bu sorunları ifadelerinde sıklıkla dile getirmişlerdir.

1.1. Dışlanma ve Ayrımcılık

Yerliler tarafından dışlanma ve ayrımcılık göçmenlerin karşılaştığı en büyük sorunlardan biridir. Dışlamanın ekonomik ve siyasi nedenleri olabilir. Yerlilerin kıt kaynak yarışında göçmenleri rakip olarak görmeleri, diğer bir deyişle ekmek kavgasına göçmenlerinde dahil olmasını istememeleri dışlamanın ekonomik nedenleri arasında yer almaktadır. Ancak araştırma kapsamında görüşme yapılan göçmenler etnik kimliklerinden dolayı dışlandıklarını ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Doğudan gelen göçmenlerin dışlanmasında gündemde yer alan Kürt meselesi önemli bir etkidir. Buna göre görüşme yapılan göçmenlerin dışlanma sebeplerinin başında siyasi etkenlerin var olduğunu söyleyebiliriz. Göçmenler ifadelerinde, özellikle Kürt oldukları ve Kürtçe konuşmak istedikleri için dışlandıklarını ve ayrımcılığa uğradıklarını belirtmişlerdir. Karşılaştıkları bu sorunları belirttikleri ifadeleri şu şekildedir:

“Genelde yaşadığımız sorunların başında etnik kimlik üzerine olduğu için sorun yaşıyoruz. Gelenek ve göreneklerimize farklı gözle bakıyorlar. Hor görülmede ve toplum içinde dışlanmaktayız”(12. gör.)

“Doğulu insana bir ön yargı var. Fazla sık sohbetleri olmuyor. Konu arasında konuşurken ya da bakarken bazen doğulu insanları yadırgıyorlar ve garipsiyorlar. Biraz tepeden bakıyorlar. Her doğuluyu belli bir şeyle suçluyorlar.”(12. gör.)

Başka bir görüşmeci Kürt olduğu için maruz kaldığı ayrımcılığı şu sitem dolu ifadelerle belirtmektedir:

“Yeri geldi Kürt olduğumuz için utandık. Türklere lanet ettik. Örneğin hastanede altı yatak vardı. Benle görünce tek Kürt’tük, bir hafta kimse bizimle konuşmadı. Bizi terörist sandılar. Neden hep biz kendimizi ifade etmek zorunda kalıyoruz. Komşularımız Türk, biz Kürt’üz diye bizi duaya bile çağırıyorlar.”(5. gör.)

Görüşmecilerden bazıları toplumda Türk-Kürt ayrımı olduğunu söyleyerek şunları belirtmektedirler:

“Toplumda var olan Kürt Türk ayrımı bizi rahatsız ediyor, burada bile bu yüzden muzdaripiz.”(3. gör.)

“Mahalle muhtarımız Kürt Türk ayrımı yapıyor.”(2. gör.)

Bazı görüşmeciler yerlilerin kendi çocuklarını göçmenlere ve onların çocuklarına karşı kışkırttığını belirtmişlerdir.

“Okula giderken geçtiğimiz yoldaki evin sahibi çocuklarını doldurup bizi taşıyorlardı. Biz o evin önünden geçmemek için çamur tepeden dolanırdık.”(5. gör.)

“Yerli olan aileler çocuklarını Doğulu çocuklarla oynatmıyor, bunun için çocuklarını tembihliyor. Saçlarında bit var, onlar size de geçer gibisinden laflar ediyorlar.”(13. gör.)

“Çocukların küfür, kavga ve taş atmalarından şikâyetçiyiz. Çocuklar zaman zaman Denizlili çocukların hakaretlerine maruz kalıyorlar. Çocuklar bundan büyük oranda etkileniyor.”(8. gör.)

Görüşmecilerden bazıları etnik kimliklerinden dolayı kiralık ev bulmada sıkıntı yaşadıklarını şu ifadelerle belirtmektedirler:

“Ev sorunu yaşadık. Doğululara ev vermiyorlar.”(12. gör.)

“Ev tutmak istedi kardeşim, üç tane ev dolaştık kimse vermedi.”(3. gör.)

“Örneğin ev tutuk, kadın sordu kaç çocuğunuz var? Üç deyince anahtarı verdi. Nerelisin? Sorusuna Muş deyince anahtarı elimden aldı. O anahtarın üzerine o kadar gözyaşı döktüm ki! Ev tutan başka arkadaşlarımız başka yerden olduklarını söylüyorlar.”(5. gör.)

Son olarak görüşmeciler okulda da çocuklarının dışlandığını ve ayrımcılıkla karşılaştıklarını belirtmektedirler. Hatta görüşmecilerden biri bu konuyu mizahi bir şekilde ifade etmektedir:

“Okulda eğitim ayrımcılığı var. Doğudan geldiğimiz için dışlanıyoruz. Öğretmenler eğitim yerine makyaj tazeliyor. Doğudan gelen çocuk okumaz diye öğretmenler eğitim vermiyorlar.”(16. gör.)

Başka bir görüşmeci çocuğunun okulda gördüğü ayrımcılığı şu şekilde belirtmektedir:

“Kızımın öğretmeni Kürt Türk ayrımı yapıyor. Kızım için özürlü demiş ve okula gönderme demiş. Ben kendi şahsımdan utandım, öğretmenine dedim. Allah’a havale ettim.”(36. gör.)

Genel olarak ifadeleri ele aldığımızda göçmenler etnik kimliklerinden dolayı dışlandıklarını ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Göçmenlerin yerliler tarafından dışlanmalarının temelinde ise Kürt meselesine bağlı olarak doğuda yaşanan terör olayları, siyasi alanda var olan tartışmalar ve bunların medyada yansıtılışı yer almaktadır. Görüşmeciler yerlilerden gelen tepkilerden rahatsız olduklarını doğrudan ve dolaylı olarak belirtmişlerdir. Dışlanma ve ayrımcılık göçmenlerin kendi içlerine kapanarak kutuplaşmalarına neden olmakta, bu da onların Denizli toplumsal yaşama uyum sağlamalarını engellemektedir.

1.1.2. Kutuplaşma ve Kürt Mahallesi

Göçmenler genelde göç ettikleri yerlerde, akrabalarının veya hemşerilerinin önceden gelip yerleştiği yerlere yerleşmektedirler. İlk gelen ve yerleşen göçmenler göçün sebep olduğu birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Ancak belirli bir düzen kurduktan sonra, gelen diğer göçmenlere yol göstererek onların göçün olumsuz sonuçlarından etkilenmelerini engellemektedirler. Bu şekilde göçün yoğun yaşandığı şehirlerde göçmen mahalleleri oluşmaktadır. Bu göçmen mahalleleri göçmen için birçok olanak sağlamaktadır ancak göçmenlerin kutuplaşarak toplum ile kaynaşmasını ve uyum sağlamasını engellemektedir. Buna rağmen göçmenler hemşerileri ve akrabaları ile birlikte oturmaktan mutlu olduklarını ifade etmektedirler. Bu noktada görüşmeciler şunları dile getirmişlerdir:

“Kürt mahallesinde oturuyoruz... Doğulu olarak bir arada yaşamak güzel.”(2. gör.)

“Bu mahallede yaşamayı seviyorum çünkü kendimi rahat hissediyorum. Burada hep bizim memleketliler var. Memleketten uzak olsak bile kendi kültürümüzden insanlarla bir aradayız.”(21. gör.)

“Biz doğudan gelenlerle hep aynı yerde toplandık. Ortak noktamız bu olduğu için de sorunla az karşılaşıyoruz.”(22. gör.)

“Buranın milleti doğu milletini sevmez. Gidip gelmiyoruz Denizlilerle, sohbetlerimizi hemşerilerimizle yapıyoruz.”(23. gör.)

“Mahallede hep hemşerilerimiz olduğu için çok sorun yaşamıyoruz.”(33. gör.)

Görüşmeciler hemşerileriyle aynı mahallede oturmanın çocukları içinde olumlu etkilerinin olduğunu ve sorun yaşamadıklarını belirtmektedirler. Görüşmecilerin bu konudaki ifadeleri şu şekildedir:

“Yaşadığımız mahallede herkes Kürt olduğu için sorun yaşamıyorum. Çocuklarımin da sorun yaşadığını düşünmüyorum.”(3. gör.)

“Çocuklarımız Kürtlerle arkadaşlık yapıyor.”(3. gör.)

“Kürt nüfusunun artması ile çocuklarım Türklere olumsuz etkilenmiyor.”(5. gör.)

“Genelde aynı memleketten ailelerin çocuklarıyla arkadaşlık ettikleri için çocuklar herhangi bir sorun yaşamıyorlar.”(30. gör.)

Genel olarak baktığımızda görüşmeciler Kürt mahallelerinde oturmaktan memnundur. Buralarda oturmanın hem kendileri için hem de çocukları için olumlu etkilerinin olduğunu düşünmektedirler.

1.2. Dil Sorunu

Ülkenin doğusunda yoğun olarak Kürtçe konuşulmakta ve genellikle ilkökula da Türkçe öğrenilmektedir. Bu nedenle doğudan gelenler arasında Türkçe bilmeyenler de vardır. Görüşmecilerden bazıları Türkçeyi çok iyi bilmedikleri ve konuşamadıkları için kendilerini ifade etmekte zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bir görüşmeci bu konuda şöyle demektedir:

“Türkçeyi çok iyi konuşamadığım için hastane vb. ortamlarda kendimi rahatça ifade edemiyorum.”(1. gör.)

Başka bir görüşmeci de Türkçe ile iletişim kurmakta zorlandığını şu ifadelerle dile getirmektedir:

“Türkçe iletişim kuramadığımız için doktora gittiğimizde derdimizi çok iyi anlatamıyoruz.”(25. gör.)

Genel olarak bakıldığında Türkçe bilmemek ya da çok iyi konuşamamak göçmenler için sıkıntı olmaktadır. Özellikle hastane gibi kamusal alanda ve yerlilerle iletişime girmeleri gerektiğinde kendilerini gerektiği gibi ifade edemedikleri için sorunlar yaşamaktadırlar.

1.3. Maddi Sıkıntılar

Görüşme yapılan göçmenlerin karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan biri de maddi olarak sıkıntı yaşamalarıdır. Maddi sıkıntılarının temelinde de işsizlik yer almaktadır. Bu nedenle geçim sıkıntısı göçmenler için büyük bir dert olmaktadır. Görüşmeciler bu konuyla ilgili sıkıntılarını şu şekilde ifade etmektedirler:

“Denizli’de geçim sıkıntısı yaşıyoruz. Mahalle dışına ancak bayramlarda ya da ara sıra alış veriş için çıkıyoruz.”(9. gör.)

“Mevsimlik işçiyiz bu yüzden maddi sıkıntımız var.”(25. gör.)

İşsizlik sorunu yaşayan göçmenler bu sıkıntılarını şu şekilde dile getirmektedirler:

“İşsizlik sorunu yaşıyoruz biz.”(23. gör.)

“İş ve para konusunda sıkıntılar çektik.”(11. gör.)

“Elimizde iş yok, işsizim. Bağ kur emeklisiyim, tek geçim kaynağımız bu.”(3. gör.)

Asgari ücretle geçinen bir görüşmecide sıkıntısını şöyle belirtmektedir:

“Asgari ücretle geçindiğimiz için sorun yaşıyoruz.”(25. gör.)

Genel olarak görüşmecilerin ifadelerini bir arada değerlendirdiğimiz, maddi sorunların başında işsizliğin geldiği görülmektedir. Bunun dışında, çalışanlar için kazandıkları paranın yetersiz olması da ayrı bir sorun teşkil etmektedir.

1.4. Yetersiz Belediye Hizmetleri

Genel olarak yoğun göç alan kentlerin belirli bölgelerinde göçmen mahalleleri oluşmaktadır. Bu göçmen mahallelerinde alt yapısı olamayan çarpık bir yerleşim söz konusudur ve genelde bu mahallelerde belediye hizmetleri yetersiz kalmaktadır. Doğudan ve çevre illerden göç alan Denizli’de de aynı şekilde göçmen mahalleleri vardır ve bu mahallelerde oturan göçmenler belediyenin buralarda gerektiği gibi hizmet etmediğinden yakınmaktadırlar. Bu konudaki görüşmecilerin ifadeleri şu şekildedir:

“Yaşadığımız mahalle belediye tarafından iyi bakılmıyor.”(3. gör.)

“Belediye hizmetleri geç geliyor. İlgilenmiyor bizimle.”(16. gör.)

“Buraya park yapıldı bir ay sonra belediye parkın taşlarını bile söktürdü. Burayla ilgilenmiyorlar.”(22. gör.)

Bazı görüşmeciler belediyenin mahalleyle ilgilenmemesinin nedeni olarak oralarda Kürtlerin oturmasını göstermektedir:

“Mahalle olarak Kürtlerin yaşadığı bölge olduğu için ya da başka sebeplerden dolayı belediyeden herhangi bir yardım veya hizmet göremiyoruz.”(35. gör.)

“Belediye doğulu mahallelerde çalışmıyor.”(37. gör.)

Bazı görüşmeciler de belediyenin mahalle ayrımı yaptığını belirtmektedirler:

“Belediye temizlik konusunda mahalle ayrımı yapıyor.”(26. gör.)

“Belediye hizmet sorunu var. Gümüşler kesimine sadece hizmet var.”(21. gör.)

Genel olarak baktığımızda göç alan diğer kentlerdeki göçmen mahallelerinin sorunu olan yetersiz belediye hizmetleri Denizli’deki göçmenlerinde sorunları arasındadır. Buradaki göçmenler belediyenin ilgisizliğinden yakınmaktadır. Hatta bazı göçmenler bu ilgisizliğin sebebi olarak etnik kimliklerinden kaynaklandığını dile getirmektedir. Belediyenin yetersiz olması sadece Denizli’deki göçmen mahallelerinin sorunu değildir. Göçün fazla olduğu diğer kentlerde de belediye yetersiz kalmaktadır. Ancak bu yetersiz hizmetler hem göçmenler için hem de yerliler için büyük bir sorun haline gelebilmektedir. Belediyenin yetersiz olmasından dolayı gecekondulaşma ve kaçak yapı sayısı artmakta bu da kentlerin yapısına zarar vermektedir. Bunun dışında özellikle göçmen mahallelerinde ki yetersiz alt yapı burada yaşayanlar için büyük bir soruna neden olmaktadır. Bu nedenle belediyelerin sadece şehir merkezine değil şehrin her yerine gerekli olan hizmeti ulaştırması gerekmektedir.

1.4.1. Oyun Parkı

Görüşmeciler oturdukları mahallede oyun parkı olamamasında şikâyetçiler. Çocuklarının toprak içinde oynamamaları için mahalleye oyun parkı yapılmasını istemektedirler. Görüşmeciler bu konudaki istek ve şikâyetlerini şu şekilde belirtmektedirler:

“Mahallemizde park olmasını istiyoruz.”(8. gör.)

“Çocuklarımızın oyun parkı yok”.(22. gör.)

Aynı görüşmeci bu konudaki ifadelerine şu şekilde devam etmektedir:

“Ne park var ne de saha var. Buradaki çocuklarda oynamak istiyor. Neden çamura bata çika oynasınlar.”(22. gör.)

“Sokaklar dar, çocukların oynayacağı alan yok. Her mahallenin bir parkı var., fakat buranın bir parkı bile yok.”(31. gör)

“Bu mahallede çocuklar taş toprağın içindeler. Ne park ne de bahçe var. Mahalle çok pis, çocuklar bu pisliğin içinde.”(37. gör.)

Genel olarak bakıldığında göçmenler çocukları için oyun parkının olmadığı için çocuklarının taş toprakla oynadıklarını bundan dolayı da mahallede oyun parkının istediklerini belirtmektedirler.

Verilerin Analizi-3: Kategorileştirme İşlemi

Kodlama-kategorileştirme-temalandırma işlemi ve bunun bir sonucu olarak neden-sonuç ilişkileri kurma ve çıkarımda bulunma içerik analizinin son aşamasıdır. Bu aşama aslında tam anlamıyla veri analizinin başladığı aşamadır. Kategorileştirme işleminde dikkat edilmesi gereken en önemli ayrıntılardan biri de, bütün veri setini içerecek şekilde kapsayıcı olmasıdır. Başka bir anlatımla, kategoriler oluşturulurken önceden belirtilen standart kuralların ölçüt alınması oldukça büyük önem taşır. Daha sonra birbirleriyle olan benzerlik ve farklılıkları ölçütünde kategoriler bir tema oluşturacak şekilde ilişkilendirilir. Temalara ulaşılabilmesi için öncelikle benzerlik ve farklılıklarına göre kodlar bir araya getirilir. Benzer kodlar, diğer kodlardan ayrılacak şekilde kategorize edilir. Kategorilerin benzerlik ve farklılıkları ölçütünde daha genel ve soyut olgulara ulaşılması temalandırma işleminin gerçekleştiğinin göstergesidir. Temalandırma işleminde göz önünde bulundurulması gereken iki ilkedden biri iç tutarlılık, diğeri ise dış tutarlılıktır. Başka bir anlatımla, temanın diğer kategorilerin kendi içinde yüksek benzerlik sergilemesi iç tutarlılığının; tüm verileri kapsayıcı şekilde açıklayıcı olması ise dış tutarlılığının yüksek olduğunun bir göstergesidir. Özetle, kodlara göre kategori ya da tema içerik analizinde elde edilen kavramlardan daha soyuttur ve

geneldir (Demirci ve Köseli, 2009: 321-262; Holsti, 1969; Krippendorf, 1984; Weber, 1985). Çıkarılma yapmak, içerik analizinin son aşamasını oluşturur. Kodlama-kategorilendirme ve temalandırma işlemleri sonucunda araştırma kapsamındaki tüm veriler anlamlı bütünlükler haline dönüşmüş olur. Toplanan bu verilerin açıklanmasında ve anlamlandırılmasında yardımcı olabilecek araştırmacının görüş ve yorumları nitel araştırmanın belki de güç kısmıdır. Çünkü araştırmacı içerik analizinin çıkarılma yapma aşamasında, topladığı verileri anlamlı bütünlüklere dönüştürmek, bu bütünlükler arasındaki ilişkileri açıklamak (neden-sonuç ilişkileri kurmak), bulgulardan anlamlı sonuçlar çıkarmak zorundadır (Miles, 1984; Silverman, 1993; Tavish and Pirro, 1990: 245-268).

Tablo-2: İlk Üç Düzey Kategorilendirme

KODLAR	1.	FREKANS	2.	FREKANS	3.	FREKANS
Sorun yaşamak	Baskı	32				
Dışlanmak						
Kürt Türk ayrımı						
Yerlilerin baskıları						
Bizi dışlıyorlar						
Batı baskısı						
Memnun değiliz						
Hor görmek						
Tepeden bakmak						
Suçluyor						
Baskıcı						
Dil sorunu						
Sahip çıkmıyorlar						
İfade edememek						
Okuma yazma bilmemek						
Okuyamadılar						
Geçim sıkıntısı						
Maddi sorunlar						
Sıkıntı çekmek						
Türkçe bilmemek						
Problem						
Maddi sıkıntı						
Yoksulluk						
Terörist	Huzursuzluk	23				
Küfür						
Rahatsızlık						
Lanet ettik						
Taş atmaları						
Vurdumduymaz						
Terör						

Şiddet					
Kötü etkilenme					
Huzursuzluk					
Zorunlu göç					
Türkçe					
Denizli					
Öğretmen					
Komşular					
Devlet					
Belediye	Sosyal çevre	86			
Kültür farkı					
Belediye hizmetleri					
Komşuluk ilişkileri					
Hizmet sorunları					
Dil ayırımı					
Kürt			Sosyal farklılık	171	
Memleket					
Yaşadığımız mahalle					
Hemşerilerim					
Kürt mahallesi					
Kürt aileler					
Doğulu					
Halk					
Bizler	Biz	85			
Gelenek görenekler					
Kürtçe konuşmak					
Kürt arkadaşlar					
Kültür					
Adetlerimiz					
Etnik					
Anadil					
Kürtçe					
Sorun yaşamamak					
Barış					
Alış veriş					
İş					
İş imkanları					
Eğitim olanakları					
Park	Umut	45			
İhtiyacımız					
Para					
Uyum					
Başarı					
Samimiyet					
Destek görmek					
Şikayetçi					
Maddiyat			Göçmen	87	
İşsiz					

Bir önceki kategorileştirme tablosundan elde edilen ve kodların öz, belirgin, anlaşılır ve değerlendirilebilir hale getirilmesi amacıyla oluşturulan Tablo-3, ikinci üç düzey kategorileştirme işlemini ortaya koymaktadır. Buna göre, 86 kez tekrar eden “sosyal çevre” alt kategorisi ve 85 kez tekrar eden “biz” alt kategorisinin sentezi 171 kez ima ile kategoriler sıralamasında zirveye oturan “sosyal farklılık” kategorisini oluşturmaktadır. 45 kez tekrar ile “umut” alt kategorisi ve 42 kez tekrar ile “dezavantaj” alt kategorisinin sentezi ise 87 kez ima ile kategoriler arasında ikinci sırayı alan “göçmen” kategorisini oluşturmaktadır. 32 kez tekrar eden “baskı” alt kategorisi, 25 kez tekrar eden “eksiklikler” alt kategorisi ve 23 kez tekrar eden “huzursuzluk” alt kategorisinin sentezi 80 ima ile kategoriler arasında sonuncu sırayı alan “dışlanmışlık hissi” kategorisini oluşturmaktadır. Böylece, üç temel kategori içerisinde en fazla ima edilen “sosyal farklılık” ikinci sırada en çok ima edilen “göçmen ” ve en az ima edilen “dışlanmışlık hissi” kategorileri tekrar etme oranları göz önünde bulundurularak araştırma sorunu ile de doğrudan ilintili olan “sosyal farklılıklar göçmende dışlanmışlık hissi yaratıyor.” kavramsallaştırmasına ulaşılmıştır.

BULGULARIN TARTIŞILMASI VE SONUÇ

Bulguların tartışılması, içerik analizi bulguları, görüşme yapılan kişilerin ifadelerinin bulguları ve kategorileştirme işleminin bulguları olacak şekilde üç temel kategoride değerlendirilerek ve genel bir sonuç elde edilmeye çalışılmıştır. Buna göre içerik analizine ilişkin elde edilen bulgular şöyledir:

Kod listesinden elde edilen bulgulara ilişkin şunlar söylenebilir: Kod listesinin 29 ve daha fazla, 17-10kez, 9-5 kez, 4-3 kez, 2 kez ve 1 kez tekrar etme sıklığı ölçütünde 6 temel kategoriye ayrılarak yorumlanması, verilerin bulgulara dönüştürülmesinde işlevsel bir araç olacaktır. Buna göre kod listesindeki en çok tekrar eden kodlar bütününde oluşan ilk kategoride yer alan üç koddan ilki “çocuk”, ikincisi “Denizli” ve sonuncusu “Kürt”tür. Böyle bir bulgu, Doğudan göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarını önceleyen derinlemesine görüşmenin istenilen bağlamda sürdürdüğünün önemli bir göstergesi olarak tanımlanır. Yapılan çalışma Denizli’deki göçmen çocukların uyum sorunudur, bu bağlamda en çok tekrar eden kodların “çocuk” ve “Denizli” olması olgu-mekan ilişkisinin uyumlu olduğunu göstermektedir. Göçmen çocuklarının Kürt olması ve etnik kimliklerinden dolayı sorunlar yaşıyor olmaları ile üçüncü en çok tekrar eden kodun “Kürt” olması da gene derinlemesine görüşme ile kodlamanın doğru orantılı olduğunu göstermektedir.

Kod listesindeki ikinci dereceden en çok tekrar eden kodlar bütününden oluşan ikinci kategori “doğulu”, “sorun yaşamak”, “komşular”, “dışlanma”, “iş”, “belediye” ve “aileler”dir.

Burada yer alan “doğulu” kodlaması hem doğudan göçle gelmiş olmaya hem de Kürt olmaya gönderme yapmaktadır. Yapılan derinlemesine görüşme göçle gelen ailelerin ve çocuklarının Denizli’de yaşadığı sorunları ortaya çıkarmayı amaçlamasından dolayı “sorun yaşamak” kodunun ikinci kategoride yer alması ile görüşmenin amacı arasında paralellik vardır. Bu bağlamda ailelerin yaşadığı en önemli sorunlar sırasıyla dışlanma, iş, ve oturdukları mahallelerde yetersiz belediye hizmetleridir. Buna göre ikinci kategoride sıralanan kodlar ile doğrudan göçmenlerin sorunlarına gönderme yapmaktadır. Doğudan gelen göçmenlerin en önemli sorunu olan dışlanmanın en temel sebeplerinin başında etnik kimlikleri gelmektedir. Bu bağlamda kategori içerisinde “doğulu” ve “dışlanma” kodlarının yer alması da derinlemesine görüşme ile uyumlu olduğunu göstermektedir.

Kod listesinin üçüncü dereceden en çok tekrar eden kodlar bütününden oluşan üçüncü kategori, “göç etmek”, “park”, “kavga”, “sorun yaşamamak”, “memleket”, “öğretmen”, “hemşerilerim”, “problem”, “Türkçe”, “yaşadığımız mahalle”, “yardım”, “Kürtçe”, “Küfür”, “İşsiz” ve “ekonomik” kodlarından oluşmaktadır. Bu kategoride yer alan kodlar doğrudan ya da dolaylı olarak göçmenlerin yaşadığı sorunlara gönderme yapmaktadır. Buna göre “park”, “kavga” ve “küfür” kodları çocukların sorunlarını, “Türkçe” ve “Kürtçe” kodları dil sorununu, “işsiz” ve “ekonomik” kodlamaları da maddi sıkıntıları belirtmektedir. “göç etmek” kodunun en çok tekrar eden kod olması da yaşanan sorunların göç ile bağlantılı olduğunu göstermektedir.

Kod listesindeki dördüncü dereceden en çok tekrar eden kodlar bütününden oluşan dördüncü kategori, “rahatsız”, “devlet”, “para”, “terörist”, “ayrımcılık”, “barış”, “halk”, alış veriş”, “Türkçe bilmemek”, “etkilenme”, “sokak”, “komşuluk ilişkileri”, “özlemek” ve “maddi sıkıntı” kodlarından oluşmaktadır. Burada yer alan kodlar genel olarak görüşmenin içeriğine bağlı olarak olumsuz anlamlar içermektedir. “terörist” kodlaması gündemde var olan Kürt Meselesi gönderme yapmaktadır. “ayrımcılık” kodlamasının “terörist” kodundan hemen sonra gelmesi göçmenlerin Kürt Meselesinden olumsuz olarak etkilendiklerini göstermektedir. “barış” kodlaması ise Kürt meselesinden kaynaklanan savaş ortamının son bularak iki taraflı barış yapılması gerektiğine gönderme yapmaktadır. Çünkü Doğudan Denizli’ye göç edenler göçün olumsuz etkilerine maruz kaldıkları gibi bir de Kürt Meselesi sonucu oluşan sorunlarla da karşı karşıya kalmaktadırlar.

Beşinci kategoriye oluşturan kodlar doğrudan ve dolaylı olarak göçmenlerin etnik kimliklerine bağlı olarak yaşadıkları sorunlara gönderme yapmaktadır. Bu kategori içerisinde genel itibariyle göçmelerin Kürt olmalarından dolayı yaşadıkları sorunları belirten kodlar

kullanılmıştır. Bu bağlamda “ifade edememek”, “Kürt aileler”, Kürt Türk ayrımı”, “Bizi dışlıyorlar”, “ön yargı”, “Kürtçe konuşmak”, “Terör”, “ana dil” gibi kodlar doğrudan göçmenlerin etnik kimliklerine bağlı yaşadıkları sıkıntıları belirlemektedir. Ayrıca bu kategoride yer alan “bizi dışlıyorlar” ve ardından gelen “bizler” kategorileri de göçmenlerin kendi aralarında kutuplaştıklarını göstermektedir.

Son olarak altıncı kategoriye oluşturan kodlar, göçle gelenlerin Denizli’deki toplumsal ve kültürel ilişkilerindeki sorunlara dikkat çekici niteliktedir. Özellikle yerlilerle olan ilişkilerinde yerlilerin olumsuz tutumlarını belirten kodlar yer almaktadır.

Görüşme yapılan kişilerin ifadelerine ilişkin elde edilen bulgular şu şekildedir: doğudan Denizli’ye göç eden ailelerin geneli Kürt’tür ve aileler görüşmelerde etnik kimliklerinden dolayı yerlilerin onlara karşı ön yarılı olduklarını ve onları dışladıklarını, buna bağlı olarak da ayrımcılığa maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Denizli’de yaşadıkları en önemli sorunların başında, Kürt olmalarından dolayı dışlanmaları gelmektedir ve bu sorunu da sıklıkla ifadelerinde dile getirmişlerdir. Ancak burada göçmenlerin etnik kimliklerinden dolayı dışlanmalarını ülkenin gündemindeki Kürt Meselesiyle birlikte düşünmek gerekmektedir. Doğuda ki terör olayları, siyasi alanda yaşana tartışmalar ve medyanın göçmenlerin Kürt oldukları için dışlanmaları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Yerliler tarafından dışlanma karşısında göçmenler kendi aralarında kutuplaşmaktadır. Bu bağlamda Denizli’nin belli bölgelerinde Kürtlerin yaşadığı mahalleler oluşmuştur ve göçmenler bu mahallelerde oturmaktan mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Bu mahallerde mutlu olmalarının sebebi hemşerileriyle ve akrabalarıyla birlikte yaşamalarıdır. Bu sayede yalnız kalmamakta ve dışlanmaya karşılık hemşerileriyle birlikte dayanışma içine girebilmektedirler.

Doğudan Denizli’ye gelen göçmenlerin yaşadıkları diğer sorunlardan biride dil sorunudur. Göçmenlerden bazıları Türkçeyi konuşamadıkları ya da az konuştukları için kendilerini ifade etme noktasında sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu noktada Göçmenlerin kendilerini Türkçe ifade etmekte zorlanmaları onların toplumsal yaşama uyum sağlamaları önünde önemli bir engeldir. Göçmenlerin diğer bir sorunu maddi sıkıntılardır. Özellikle işsizlik ekonomik anlamda önemli bir sorun teşkil etmektedir. Son olarak belediyenin göçmenlerin oturduğu mahallelerde yeterli hizmet ulaştırmaması ve bu mahallelerde çocuk parklarının olmaması göçmenlerin diğer sorunları arasındadır. Görüşme yapılan ailelerden bazıları oturdukları mahallenin Kürt mahallesi olduğundan dolayı belediyenin çalışmadığını ve ayrımcılık yaptığını ifade etmiştir. Ancak yetersiz belediye hizmetleri genel olarak göç alan bütün şehirlerdeki göçmen mahallelerinin sorunudur ve

belediyelerin bu soruna bir an önce çözüm bulması gerekmektedir. Belediye hizmetlerini eşit olarak şehirde yaşayan herkese ulaştırabilmelidir. Göçmenler mahallelerinde çocukları için oyun parklarının olmamasını belediyenin yetersizliği olarak görmektedirler. Çocuklarının toz toprak içinde oynanamamaları için parkların yapılmasını istemektedirler.

Kategorileştirmeyi kapsaya bulgulara ilişkin şunlar söylenebilir: “Sosyal çevre” kategorisinin kategoriler sıralamasında en çok ima edilen kategorinin olması, Doğudan gelen ailelerin Denizli toplumsal yaşamında dikkate değer bir şekilde çevreleriyle alış veriş içinde oldukları ve bunlardan etkilendiklerine ilişkin bulgu olarak karşımıza çıkar. Buna karşın “huzursuzluk” kategorisinin kategoriler sıralamasında sonuncu gelmesi doğudan göçle gelen ailelerin Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarında çok büyük derecede bir sıkıntı ve huzursuzluğun olmadığına ilişkin ikinci bulgu olarak karşımıza çıkar. Ayrıca “Sosyal çevre” ve “Biz” kategorilerinden hemen sonra gelen “Umut” kategorisinin üçüncü sırada yer alması doğudan gelen ailelerin Denizli toplumsal yaşamına ilişkin toplumsal yapıya entegre olma konusunda istekli ve bunun içinde umut beslediklerine ilişkin üçüncü bulgu olarak karşımıza çıkar. Dördüncü bulgu ise “umut” kategorisinin “dezavantaj” kategorisine çok yakın bir şekilde kullanılmasına ilişkindir. Böyle bir bulgu aynı zamanda göçmenin toplumsal yaşam içerisinde karşı karşıya geldiği bütün dezavantajlık veya olumsuzluğa rağmen bunların bitmesi ya da olmaması için bir umut içinde oldukları ve bu umut dâhilinde göç ettiklerine ilişkin bir bulgu çıkarılır. Kategorileştirme işlemi kapsamında elde edilen bir başka önemli bulgu ise kategoriler yelpazesinde “baskı” kategorisinin kategoriler sıralamasında ortalarda yer almasına ilişkindir. Böylesi bir bulgu doğudan gelen ailelerin uyum aşamasında kendilerini rahat hissettikleri kadar baskı altında hissettikleri bulgusu çıkar karşımıza. Bu anlamlı bulguyu destekleyici nitelikteki bir başka bulgu da “sosyal çevre” ve “biz” kategorilerinin birbirine en yakın iki kategori olarak karşımıza çıkmaktadır bir başka birbirine yakın kategoriler ise “eksiklik” ve “huzursuzluk” kategorileridir. Bu iki bulguyu göz önüne alarak şöyle bir bulgu elde edilebilir. Birincisi “sosyal çevre” ve “biz” kategorilerinin birbirine çok yakın olması göçmen ailelerin sosyal çevrelerinin çoğunun kendi yani ”biz” olarak niteledikleri ya memleketlisi ya da yakın akrabasından oluşan bir çevredir. Bu çevre dışındaki bir sosyal yapı onlar için farklılık arz etmekte. Bu sosyal yapı değişikliği beraberinde bir “baskı” mekanizmasını da getirmektedir. Bu “baskı” göçmen üzerinde kendini yeni sosyal yapı içinde hem “huzursuz” hem de ihtiyaç konusunda kendisinde “eksiklik” görmesine ilişkindir.

Bütün bulgular birlikte değerlendirildiğinde Denizli, doğudan göçle gelen ailelerin sosyal yapı içerisinde kendilerini nasıl hissettiklerini, göçün kendileri üzerinde hangi açıdan sorunlu veya yetersiz gördüğünü ve kimlerle ne tür ilişkiler kurdukları daha belirgin bir şekilde ortaya çıkar. Doğudan göçle gelen ailelerin Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunların yansıma bulduğu bir gündemin içeriğini en çok onaylayan 12 numaralı görüşmecimizdir. Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ilişkin gündemi 12. Görüşmeciden sonra ikinci sırada en çok onaylayan görüşmeci 7. ve 5. görüşmecilerdir. İlk iki sırayı alan görüşmecilerde daha çok “çocuk” sorunu üzerinden söylem yapmaları anlamlıdır. Çünkü ilk iki görüşmeci kendilerinden öte “çocuk” uyumu problemleri üzerinde durmaları uyum problemleri için en çok çözüm sunmaya çalışan ilk iki kişi olmuşlardır.

GÖRÜŞME FORMU

1. GÖRÜŞMECİ

1) Türkçeyi çok iyi konuşmadığım için hastane vb. ortamlarda kendimi rahatça ifade edemiyorum. Memleketimi çok özleyorum. Denizli'nin merkezine gittiğimde okuma yazma bilmediğim için zorlanıyorum.

2) Yaşadığım mahallede herkes Kürt olduğu için sorun yaşamıyorum. Çocuklarımın da sorun yaşamadığını düşünüyorum. Mahallenin temiz olmamasından şikâyetçiyim.

2. GÖRÜŞMECİ

1) Dil ayırımı yapıyorlar. Ayırım yapıyorlar. Dilimizi anlayıp bizi dışlıyorlar. Öğretmenlerin müdürlerin bize bakışları çok farklı. Mesela benim komşum hiç Kürtçe bilmiyor. Ana okul mecburi dediler ama kadın çocuğunu okula götürdü, mecburi değil dediler onun çocuğunu almak istemediler. Kılık kıyafete dikkat ediyorlar. Mesela Kürt oldu mu kıyafetin belli ediyor, dolmuşlarda yer vermiyorlar. Komşuların Kürt ve Türk olarak ayırıyor, aralarına almıyorlar. Bekârken çalışırdım. Terörist olarak tanıyorlar. Bir haber çıktı teröristlerle ilgili iş arkadaşlarım sen de bunlardansın dedi. Bizim Kürtlerin mahallesinde düğün olunca gidip oynarız. Eşim Şırnaklı ama maddiyat yüzünden buradayız. Ama Denizli'yi seviyorum kendi hemşerilerimden alış veriş yapıyorum. Alışmak zorunda kalıyoruz. Şimdi eskiye göre tamamen rahatız. Kürtçe konuşup dinleyebiliyoruz. Kendi erkek kardeşime Kürt bir kız almak istiyoruz. Annem ve babam bu konuda daha katı kurallara sahip.

2) Kürt mahallesinde oturuyoruz. Ama çocuklarımız burada kötü oluyor. Kürt aileler çocuklarına küfür öğretiyor. Çocuklar Kürt Türk aynı okuldalar, Doğulu olarak bir arada yaşamak güzel. Aileler genellikle Kürt aileler bu konuda titiz değiller. Devletten yardım görmüyoruz. Yeşil kartımız yok. Mahalle muhtarımız Kürt Türk ayırımı yapıyor.

3. GÖRÜŞMECİ

1) Elimizde iş yok işsiziz. Bağkur emeklisiyiz tek geçim kaynağımız bu. Tam olmazsa bile ayrımcılık var. Ev tutmak istedi kardeşim üç tane ev dolaştık kimse vermedi. Ama burada düğünlerimizi Kürtçe yapabiliyoruz. Newrozumuzu kutlayabiliyoruz. Ancak Kürt dilini evde konuşabiliyoruz. Kürtçe konuşuyoruz diye bir tepki ile karşılamadık gerçi. Denizli Emniyet Müdürü ve Vali özellikle çok anlayışlı davranıyorlar. DTP partisi şenlik yaptığında rahatlıkla izin alabiliyoruz. Toplumda var olan Kürt Türk ayrımı bizi rahatsız ediyor burada bile bu yüzden muzdaripiz. Ama ne olursa olsun Kürt dilini yaşatmaya çalışıyoruz. Biz buraya geldik biz buradan ayrılmayı istemiyoruz. Her iki tarafın da acı çekmesini istemiyoruz. Barış istiyoruz birlik beraberlik istiyoruz. Medyadan çok rahatsız oluyoruz. Yalan yanlış haberler yapıyorlar. Doğuya gitmiş insanlar özellikle Türk olan arkadaşlarımız hep barış istiyorlar. Devletin sorunları halka danışarak çözmesini istiyoruz. Doğuda yaşanan çatışmalar bizim buradaki arkadaş ilişkilerimizi olumsuz etkiliyor.

2) Yaşadığımız mahalle belediye tarafından iyi bakılıyor, sakinler, sessizler, kötü bir ortama sahip değil, hiçbir insandan rahatsızlık duymuyoruz. Çocuklarımız Kürtlerle arkadaşlık yapıyorlar. Bu mahallenin hepsi Kürt diye böyle, yoksa iş yerinde Türklerle de arkadaş oluyorlar. Genel anlamda çevre çok iyi çocuklarımızda kötü alışkanlıklar yok.

4. GÖRÜŞMECİ

1) 40 yıldan beri Denizli' de yaşadığımız için çok sorun yaşamıyoruz. Genelde ilk yıllarda rahat Kürtçe müzik dinleyemiyorduk.

2) Ailemiz kendini Denizli'ye çok empoze ettiğinden dolayı diğer doğulu ailelerden şikâyetçiyiz. Çocuklarımız Denizlililer gibi yetişti, giyim kuşamı Denizlililer gibi olmaya başladı. Bizler Doğulu aileler tarafından hoş karşılanmıyoruz. Çocuklarımız özellikle kız çocuklarımız tek başlarına çarşıya çıktıklarında diğer Doğulu aileler tarafından kınanıyorlar. Çekememezlik, kıskançlık var.

5. GÖRÜŞME

1) Denizlinin yerlileri çocuklarını doldurur, Kürt çocukları bitli olarak anlatırlardı eskiden. En temiz Kürtlerdi, öğretmenler bizi korurdu. Kardeşlerim okulda çok başarılıydı ama yerlilerin baskıları ile okuyamadılar. Denizlilerin kavga ettiklerini izlerken bizi dövüyorlardı. Korkak ve ürkek büyüdük. Alış veriş yaparken nereli olduğumuzu soruyorlar, konuşmamızdan anlaşılıyor, bizi dışlıyorlar. Yeri geldi Kürt olduğumuz için utandık. Türklere lanet ettik. Örneğin hastanede altı yatak vardı. Benle görüncem tek Kürt'tü bir hafta kimse bizimle konuşmadı. Bizi terörist sandılar. Neden hep biz kendimizi ifade etmek zorunda kalıyoruz. Komşularımız Türk ve biz Kürt'üz diye bizi duaya bile çağırıyorlar. Çocuklarımıza okuyup adam olmaları için baskı yapıyoruz.

2) Çocuklarım olumsuz etkilenmiyor Türklere, Kürtlerin nüfusunun artması ile. Bizden daha rahat ve bilinçliler. Ben kendimi ifade edemiyorum. Ama kızım imam hatip lisesinde okuyor kendini ifade edebiliyor, sayı çokluğundan kaynaklanıyor.

6. GÖRÜŞME

1) İş konusunda sıkıntımız var.

2) Küfür kavga genellikle. Çocuklarına genelde sahip çıkmıyorlar

7. GÖRÜŞME

1) Doğuda kış olduğu için ve iş imkânı çok olduğu için Denizli' ye göç ettik. Hiçbir sorunumuz yok. Maddi açıdan biraz sorunluyuz.

2) Van'dan Denizli'ye göç ettiğimiz için çocukların eğitim olanakları daha iyi. Çocuklarımız hiçbir dışlama ya da baskı altında değil. Van ile Denizli arasında hiçbir fark yok.

8. GÖRÜŞME

1) İşsiziz. Ayrıca mahallemizde park olmasını istiyoruz. Çocukların eğlenebileceği bir alan olmadığı için problem yaşıyoruz ve çocuklarımız rahat değil.

2) Çocukların küfür, kavga ve taş atmalarından şikâyetçiyiz. Çocuklar zaman zaman Denizlili çocukların hakaretlerine maruz kalıyorlar. Çocuklar bunlardan büyük oranda etkileniyor. Ayrıca mahalleden memnun değiliz bu durum çocuklara da yansıyor.

9. GÖRÜŞME

1) Denizli de geçim sıkıntısı yaşıyoruz. Mahalle dışına ancak bayramlarda ya da ara sıra alış veriş için çıkıyoruz. Çok fazla Türkçe bilmediğim için soruları yanıtlamıyorum.

2) Çocuklarımız için mahalle uygun. Mahalle bizim ihtiyaçlarımız için yeterli oluyor. Yeni okul açıldığı için çok memnunuz.

10. GÖRÜŞME

1) Okula gidip gelme durumu, maddi sorunlar. Okulla ilgili maddi sorunlar. Dışlama ile ilgili çok sorun yaşanıyor. Okul dışında pek bir sorun yok.

2) Yaşadığımız mahallede pek bir sorun yok. Komşular iyi.

11. GÖRÜŞME

1) İş ve para konusunda sıkıntılar çektik. Okuma yazma bilmediğim için çok zorluk çektik. Çocukların yaramazlığı yüzünde sıkıntı çektik.

- 2) Ortam iyi etkileniyor. Park yok.

12. GÖRÜŞME

- 1) Genelde yaşadığımız sorunların başında etnik kimlik üzerinde olduğu için sorun yaşıyoruz. Gelenek ve göreneklerimize farklı gözle bakılıyor. Hor görünmekte ve toplum içine dışlanmaktayız. Uyum konusunda sorun yaşıyoruz. İş bulmada da bazen zorluk çekiyoruz.

- 2) Genelde hemşeri oldukları için etkilenme fazla olmuyor. Okulda bazen kültür farkı yaşanıyor. Ve bu çocukların etkilenmesine neden oluyor. Denizlilerin bizlere göre farklı giyim ve ekonomik koşulları çocuklarımızı olumsuz etkiliyor.

13. GÖRÜŞME

- 1) Son 15-20 yıldır Denizli insanının Doğuya bakış açısı değişti. Ev sorunu yaşadık. Doğululara ev vermiyorlar. İş konusunda torpil olunca iş bulabiliyorlar ama genel anlamda Doğululara iş vermiyorlar. Doğulu insana bir ön yargı var. Fazla sık sohbetleri olmuyor. Konu arasında konuşurken ya da bakarken bazen Doğulu insanları yadırgıyorlar ve garipsiyorlar. Biraz daha tepeden bakıyorlar. Her Doğuluyu belli bir şeyle suçluyorlar.

- 2) Genel anlamda Doğulu insanlar var ama mahallede temizlik kurallarına, belediyenin kurallarına pek uyulmuyor. Bu kurallara uymama çocukları etkiliyor. Çocuklar gece gündüz sokaktalar. Ailelerin geneli çocuklarını umursamıyor. Yerli çocuklarla Doğulu çocuklar anlaşamıyor. Aileler de buna karışıyor arada. Yerli olan aileler çocuklarını Doğulu çocuklarla oynatmıyor, bunun için çocuklarını tembihliyorlar. Saçlarında bit var onlar size de geçer gibisinden laflar ediyorlar. Çocuklar daha çok hırçın oluyorlar, vurdumduymaz oluyorlar, büyüklerinin sözlerini dinlemiyorlar. Okulda başarıyı da engelliyor bu.

14. GÖRÜŞME

- 1) Denizlili insanlarla bazen tartışmalar yaşıyorum.
- 2) Yaşadığımız mahalleden memnunuz. Herhangi bir sorun yaşamıyorum.

15. GÖRÜŞME

- 1) Tek sorun memleket hasreti. İki yıldır buralılarla ve komşularla sorun yok. Rahat rahat Kürtçe konuşuyoruz. Kürt kanallarını rahatlıkla seyredabiliyoruz. Daha doğrusu sadece Kürt kanallarını izliyoruz. Baba devamlı şehir dışında çalışıyor. Ben Türkçe bilmediği için komşulara çok fazla gitmiyor.
- 2) Kürtçe konuşmak istemiyoruz yalnız çocuklar arkadaşlarının baskısından korktukları için. Kürt arkadaşlarına gidiyorlar, komşulara pek fazla gitmiyorlar.

16. GÖRÜŞME

- 1) Pazar arabam çalındı. Okulda eğitim ayrımcılığı var. Doğudan geldiğimiz için dışlanıyoruz. Öğretmenler eğitim yerinde makyaj tazeliyorlar. Doğudan gelen çocuk okumaz diye öğretmenler eğitim vermiyorlar.
- 2) Komşular arasında gelip gitmiyoruz. Toplumsal düzen ve beraberlik zayıf. Şimdi bile evlerimizi satıp Denizli merkeze gideceğiz. Komşularla ilişki yok ve çok rahatsızlar. Belediye hizmetleri geç geliyor. İlgilenilmiyor bizimle.

17. GÖRÜŞME

- 1) Yaşadığımız mahalle ile ilgili bir sorun yok. Düğünlerde, bayramlarda hemşerilerimizle de komşularımızla da gelip gideriz. Komşuluk ilişkilerimiz gayet iyi. Okulda ayrımcılık olmuyor. Ulaşım ile ilgili sorunlarımız yok dolmuşlar kapımızın önünden geçiyor.

2) Denizli de yaşadığımız bir sorun yok.

18. GÖRÜŞME

1) Denizli den beklediğimiz gibi iş bulamadık.

2) Çok çocuğum olduğu için bu mahalleden başka bir mahallede otursaydım daha çok zorlanacaktım. Çocuklar hep aynı etraftan aile çocukları olduğu için rahat büyüyorlar.

19. GÖRÜŞME

1) Depremden dolayı buraya geldik. Herhangi bir sorula karşılaşmadık(hem Türküm hem Kürdüm) şu andaki ortam iyi ortamdır. Türkiye'nin ortamı şu anda iyi. Eskisi kadar zorluk yok. Terör her yerde var. Aslında bu insanların beyni yıkanmış. Şu an da her şey ortaya çıkıyor(ergenekonla). Allah vatanımızı, milletimizi, memleketimizi var etsin.

2) Çocuklar herhangi bir zorluk çekmediler. Biz geldiğimizde çocuklar daha küçüktü. Memlekete dönmek istemiyor çocuklar. Orayı çok hatırlamıyorlar. İşleri yok. Benim 8 çocuğum var. Rahat rahat Kürtçe konuşuyorlar. Zorluğumuz yok. Ne bizim onlara zorluğumuz ne de onların bize zorluğu yok. Devlet herkese yardım ediyor.

20. GÖRÜŞME

1) İlk başlarda Kürtçe konuşmak yasak olduğu için zorlanıyorduk. Farklı bir kültür, çocuklar evde Kürtçe okulda Türkçe konuşuyorlar. Bu durum derslerini etkiliyor.

2) Mahallede pek problem yaşamıyorlar. Çünkü geneli göçle geldiği için birbirlerini koruyorlar. Aile gibiyiz, kardeşiz biz.

21. GÖRÜŞME

- 1) Belediye hizmet sorunu var. Gümüşler kesimine sadece hizmet var.
- 2) Olumsuz yönde etkiliyor. Ağrı kökenliler varken iyiydi. Ama Siirtliler gelince ortam karıştı zor oldu. Çocukları yüzden farklı bir okula aldirdik. Yani kısacası eğitimde ayırimcılık yapıyorlar. Bu mahallede yaşamayı seviyorum çünkü kendimi rahat hissediyorum. Burada hep bizim memleketliler var memlekette uzak olsak bile kendi kültüründen insanlarla bir aradayız. Tekrar memlekete dönmeyi düşünmüyoruz. Doğduğum yer değil doyduğum yer vatanımdır. Denizliye alıştık ama semt ayırımı yapıyorlar ve kesin çizgiler var.

22. GÖRÜŞME

- 1) Ayırım yapıyorlar. Ama sonra iç içe yaşadıktan sonra, tanıdıktan sonra bir problem kalmıyor. Problem yaşamıyoruz. Çünkü biz Doğudan gelenler hep aynı yerde toplandık. Ortak noktamız bu olduğu için de sorunla az karşılaşırız. Ağrı da şiddet vardı. En azından Denizli de şiddet yok. Doğduğum yer ve Ağrı'yı çok özliyorum. En büyük sorun özlem. Adetlerimizi Denizli de gerçekleştirebiliyoruz. Ama burada komşular arasında anlayış yok. Ağrı da samimiyet vardı. Doğudan geldik bir şey bilmiyorduk. Bu biraz bizi içe kapanık yaptı. Eğer herkes burada Kürt olsaydı büyük sorunlar yaşanabilirdi.

- 2) Yaşadığımız mahalle çocuklarımızı kötü etkiliyor. Çocuklarımızın oyun parkı yok. En geri kalmış mahalledir. Okul anlamında öğretmenler ilgileniyorlar ama çocuklardan problem çıkartan çok kişi oluyor. Denizli belediyesi bu mahalleyle ilgilenmiyor. Yavaş yavaş aileler bu mahalleden taşınmaya başlıyorlar. Kürtler bu mahallede çok bu çoğunluktan dolayı çocuklarımız zorluk çekmiyor. Buraya park yapıldı. Bir ay sonra belediye parkın taşlarını bile söktürdü. Burasıyla ilgilenilmiyor. Çocuklarımızın kendilerini gerçekleştirebilecekleri bir yer yok. Ne kadar iyi desek de burada öğretmen öğrenci ilişkisi çok farklı. Diğer semtlerde öğrenciyle daha fazla

ilgileniyorlar. Ne park var ne de saha var. Buradaki çocuklar da oynamak istiyor. Neden çamura bata çıka oynasınlar.

23. GÖRÜŞME

1) İşsizlik sorunu yaşıyoruz biz. Denizli' ye göç ettik çünkü çok baskı vardı üstümüzde. Tuvaletler dışarıdaydı korkudan dışarı çıkamıyorduk. Bunun gibi sebeplerden dolayı göç ettik. Burada baskı yok oradaki gibi düzenli bir iş olsa gerisi güzel. Çocuğumun biri Anadolu lisesini kazandı. Maddi sıkıntıdan dolayı birini okutamadık, işe koyduk. Buranın milleti doğu milletini sevmez. Gidip gelmiyoruz Denizlilerle, sohbetlerimizi hemşerilerimizle yapıyoruz.

2) Yaşadığımız mahalle hiç güzel değil. Toplum kötü. Elimden geldiğince çocuklarımı dışarı salmıyorum. Mahalle ile arkadaşlıkları iyi değil. Oğlan çocuğuma gece dışarısı güvenli olmadığı için dışarı çıkarmaya korkuyoruz.

24. GÖRÜŞME

1) Erzurum'dan geldik. Denizli'ye alıştık. Diğer insanlarla hiç problemlerimiz yok. Asgari ücretle geçindiğimiz için sorun yaşıyoruz. İlk geldiğimizde doğulu olduğumuz için sorun yaşadık ama sonradan bu tepkiler ortadan kalktı. Üç çocuğum var. Sadece biri okuyor. Kızlarımdan biri çalışıyor. Ev kira, çocuklara her istediklerini alamıyoruz. Komşuluk ilişkilerimiz iyi.

2) İlk geldiğimizde çocuklar sorun yaşadılar. Buraya geleli yedi yıl oldu. Artık bir sorun kalmadı. Mahallede çocuklar rahat bir ortamda oyun oynuyor bu yüzden bir sorun yok, bir tepki ile karşılaşmıyorlar. Mahalle baskıcı değil. Çocuklar rahatlıkla çıkıp oynuyorlar. Bu güne kadar kimseden olumsuz bir tepki görmedik.

25. GÖRÜŞME

1) Türkçe iletişim kuramadığımız için doktora gittiğimizde derdiğimizi çok iyi anlatamıyoruz. Mevsimlik işçiyiz bu yüzden maddi sıkıntılarımız var. Çocukların okulu uzak olduğu için ve yollar emniyetli olmadığı için tedirgin oluyoruz. Bize kendileri gibi bakmıyorlar. Kendimizi onlara yakın hissetmiyoruz.

2) çocuklar arasında etnik anlamda ayırım olmuyor. Yollar çok yokuş olduğu için çocuklar düşer kolu kırılır diye korkuyoruz. Biz biraz daha dindar yaşıyoruz. İçki içenler olunca çocuklara kötü örnek oluyorlar diye korkuyoruz. Kız çocuklarıma yazın açık giyindirmediğim için diğerleri tarafından çocuklara neden bu sıcakta böyle giyindiriyorsun sorusu soruluyor.

26. GÖRÜŞME

1) Çok küçük yaşta buraya geldiğim için hiçbir sıkıntım yok. Komşularıyla, akrabalarım ile ilişkilerimiz iyi. Belediye temizlik konusunda mahalle ayırımı yapıyor.

2) Bazı çocuklar pis ortamlarda yaşıyorlar, fakat bizim bulunduğumuz ortamda bu sorunların olmasını istemiyorum. Çocuklarım düzgün bir ortamda, temiz koşullarda yetişsin istiyorum. Çocuklar aşağı mahalleye gittiğinde aralarında kavga ediyorlar. Dışarı çıktıklarında rahat oyun oynayamıyorlar. Bulduğumuz mahallede çocuklarımızın oyun oynayacağı alan yok. Birçok defa çocuk kaçırma olayı oldu. Bu yüzden çocuklarım dışarıdayken tedirgin oluyoruz, güvenlik açısından korkuyoruz.

27. GÖRÜŞME

1) Belediyeler ilgilenmiyor. Kömür alamıyorlarmış. Fabrikaların atıklarıyla kışı çıkarıyorlar. Mahalleden memnun değiller. Ulaşım sorunları var. Okula gidip gelmede sorun yaşıyorlar. Doğudan geldikleri için kendilerine ön yargılı bakıp, kötü olarak niteliyorlar. İyi gözle bakmadıklarını söylüyorlar.

2) Mahallede rahat değiller. Denizlili mahalle sakinleri doğulu çocukların okuduğu okula çocuklarını göndermek istemiyorlar.

28. GÖRÜŞME

1) Ben ayrımcılık görmedim, çocuklarımda görmedi. Ailem burada olduğu için komşularımdan çok ailemle vakit geçiriyorum. Doğululara karşı bakış açısı farklı olanlarda var. Onların düzelmesini isterdim. Aile eğitime önem verilmesini istiyor. Aile eğitim programları yapılmasını istiyor.

2) Çoğu çocuğunu çıkarmıyor ama ben buraya güveniyorum ve çocuklarımla çıkarıyorum. Şimdiye kadar yaşadığım çevrede olumsuz bir tepki görmedim ama bunda karşımdaki muhataplarımla çok duyarlı olduklarından dolayı değil ailece üzerimizdeki sorumluluklarımızı yerine getirmemizden dolayıdır.

29. GÖRÜŞME

1) Memnun

2) İyi etkide bulunmuyor. Çocuğu mahalleye çıkarmıyor.

30. GÖRÜŞME

1) Siirt'ten ilk geldiğimizde işsizlik sorunlarıyla karşılaştık. Terör nedeniyle rahat etmek için Denizli'ye göç ettik. Dil sorunu yaşadık. İlkokula başladığımda Türkçe bilmediğim için derslerimde başarısız oldum. Genelde hemşerilerimle aynı yerde bulunmaya özen gösterdim. Çünkü başka yerden göç edenlerle sorunlar yaşadık.

2) Genelde aynı memleketten ailelerin çocuklarıyla arkadaşlık ettikleri için çocuklarımla herhangi bir sorun yaşamadım. Uzun zamandır burada oturduğumuz için mahallemize alıştık ve başka bir mahalleye gitmek istemiyoruz. Aynı şehirden göç ettiğimiz için mahallelerimizden memnunuz.

31. GÖRÜŞME

1) Denizli’de herhangi bir sorunla karşılaşmadık. Sadece ilk geldiğimizde maddi sıkıntı yaşadık ve evsizlik sorunu yaşadık. Ulaşım zor, çünkü çocukların okula götürürken zorlanıyoruz. Herhangi bir servis veya otobüs yok. Ayrıca okul masrafları çok. Diğer insanlarla iletişimlerimiz iyi. Herhangi bir ayırım yapılmıyor. Bir de işsizlik sorunu yaşadık, göç sebebimizde zaten işsizlik. Biz mahallemizden ve bulunduğumuz yerden memnunuz.

2) Arkadaş ortamı iyi değil, kavga ediyorlar. Kavga sebepleri ise küfür. Sokakları dar, çocukların oynayacağı alan yok. Her mahallenin bir parkı var, fakat buranın bir parkı biler yok. Fakat genel olarak memnunuz. Komşuluk ilişkileri iyi.

32. GÖRÜŞME

1) İş bulmak için geldik. Akrabalarımız olduğu için fazla zorluk çekmedik. Ama kirada kaldık. Yüz yüze bir dışlama olmadı. Köyümüzden dışlanarak geldik. Doğuluyuz diye kiralık ev vermiyorlar. Kendi evimizi de satamıyoruz.

2) Çocuğum olumsuz yönde etkilenmedi.

33. GÖRÜŞME

1) Çocuklardan okulda para istedikleri için zorlanıyorum. Çocuk okumak istiyor, yük olmamak için okuyamıyor. Kayıt parası istedikleri için kayıt yaptıramadık. Kocam başka hanımla kaçtı. Altı çocukla tek başına hayat mücadelesi veriyorum. Göğüz kanseri olduğum için tedavi olamıyorum. Evim olduğu için yeşil kart vermiyorlar. Belediyeye dert yanmaya gidiyorum, güvenlik Kürt olduğum için görüştürmüyor. Devlet yardım yaparken ayırım yapıyor. Bize vermiyorlar. Aşağıdaki mahallede Siirtlilerin oturduğu yere yardım geldiğinde kameralar geliyor. Sadece gösteri olarak yapıyorlar. Kürt olduğumuz için kimse dertlerimizi dinlemiyor. Kışın yakacak sorunu

yaşıyoruz. Kanser olduğum için çalışmıyorum. İlaçlar çok pahalı. Çocuklar küçük yaşta çalışıyor.

2) Mahallede hep hemşerilerimiz olduğu için çok sorun yaşamıyoruz. Çocuklar birbirinden etkileniyor. Çocuklar ailede çok kalabalık olduğu için sorunsuz yetişiyor. Çocuklar arasında Kürt diye bir ayırım olmuyor. Okul derslerini yapmıyor. Çocuk küçük yaşta küfüre alışıyor.

34. GÖRÜŞME

1) İlk Denizli'ye geldiğimde iki yıl zorluk çektim. Çalışan bir ben vardım. Altınım vardı, bozdurdum kömür aldım. Denizli halkı ile ilgili bir sorunum olmadı. Günlük işlerde çalışıyorum. Sigortam yok. İki gün çalışıyorum sigorta yapacağım diyorlar yapmıyorlar. On sekiz yılda yeni çekyat aldım.

2) Çok etkiliyor. Hep dışarıdalar, huzursuz oluyor. Çocuklarımız kavga etmiyor. Kendi akrabalarımız arasında yardımlaşmamız çok oluyor. Denizli halkıyla bir sorunumuz olmuyor. Denizlilerin konuşmasını anlamıyorum. Denizlide rahat çarşıya gidiyorum.

35. GÖRÜŞME

1) Ekonomik nedenlerle buraya göç ettik. Fakat buraya geldiğimizde umduğumuzu bulamadık. Çok farklı olacağını düşünmüştük, oysa tekrar gitmeyi bile düşünüyoruz. Ekonomik olarak sıkıntı yaşıyoruz, diğer alanlarda da sıkıntı yaşıyoruz. Örneğin bir hastaneye gittiğimizde yeteri kadar ilgi göremiyoruz, buda Kürt kimliğimizden kaynaklanıyor. Mahalle olarak Kürtlerin yaşadığı bölge olduğu için ya da başka sebeplerden dolayı belediyeden herhangi bir yardım veya hizmet göremiyoruz. Bu sebepten dolayı olumlu düşüncelerimiz olmuyor burası hakkında. Ama arkadaşlarımızdan komşularımızdan çok destek görüyoruz.

2) Mahalle çocuklarımızı kötü etkiliyor, çünkü mahalle çocukları olsun aileleri olsun eğitimsiz olduklarından kaynaklanıyor. Çocukların arkadaşları hemşerilerimiz olduğu için olumluda olabiliyor bu etkileme. Çevrenin önemini vurguluyorum ve yaşanan çevre hem çocukların hem de bizim üzerimizde büyük etkisi oluyor. Ekonomik sorunlar çocukları eğitime de izin vermiyor.

36. GÖRÜŞME

1) İnsanlardan yana problemimiz yok. Maddi yönden zorlanıyoruz. Kimse kimseye gidip gelmiyor, tanımıyor bile. Erzurum'dayken daha çok komşuluk vardı şimdi selam bile vermiyorlar. Yanımızda Yozgatlı oturuyor ama Kürtleri dışlıyor, konuşmasından belli ediyor. Şehir merkezine gecen sene gittim. Maddi durumdan bayramlarda sadece bir şey alıyorum. Genelde maddi yönden yoksa Denizli bana ne yapmış, her yer öyle. Çocuklara kitap aldım gece gündüz onu düşünüyorum. İyilik insanla başlar daha çok kendine bakacaksın. Eşimin mesleği Fıratpen, iş sahibi Denizlini yerlisiydi. Eşime bıçak çekti, tazminat vermedi ve eşimi işten çıkarıp kendi hemşerisini aldı ve boş bir kâğıda imza attırdı, daha sonra çıkarttı onu işten, başımıza bir sürü iş geldi. Kızımın öğretmeni Kürt-Türk ayrımı yapıyor. Kızım için özürlü demiş ve okula gönderme demiş. Ben kendi şahsımdan utandım, öğretmenine dedim, Allaha havale ettim. O yüzden kızımın sınıfını değiştirdim. 15-16 gün öğretmenlik yaptı ama kulp taktı. Çocuk yaramazdır ama böyle yapılmaz. Huzursuzluk yaratma istemedim.

2) Bazı mahalleler çocukları dışarı çıkmasına izin vermiyorlar, çıktıklarında taş atıyorlar, çoğu zaman evin içindeler. Okuldan eve evden okula. Mahallede çok zaman geçirmiyor. Sokağa çıkarmıyorum. Oynayana kadar bir test çözmesi daha faydalı. Kimseye gidip gelmiyorum bile, bir annemgil var oraya gidiyoruz, o da nadir. Bir alt sokaktalar ama gitmiyorum.

37. GÖRÜŞME

1) Her türlü sorun yaşadım. Kar kışta göç ettik. Ne para ne de ev vardı. Çok yoksulluk çektik. Kimse kimseyle konuşmuyordu. Ne arayan ne de soran oldu. Zorunlu göçle geldik zaten. Köy boşaltıldı. 25 senedir Denizli'deyim. Ama burada çok zorluk çektim. Ailemin çoğu Siirt'e kaldı. Onları da çok özleyorum. İnsanın kendi memleketi olmadığı için, şimdi elimde olsa Siirt'te geri dönerim. Denizli'ye hiç alışmadım. Ekonomik yönden çok sıkıntı çektik. Belediye doğulu mahallelerde çalışmıyor. Hala dışlanıyoruz. Türk varsa Kürtlere ev vermiyorlar.

2) Bu mahallede çocuklar taş toprağın içindeler. Ne park ne de bahçe var. Mahalle çok pis, çocuklar bu pisliğin içinde. Denizlili komşular çocuklara kızıyorlar, evinizde oynayın diyorlar. Çocuklar hiç rahat değil.

38. GÖRÜŞME

1) Sorunlar çok. İş ve milliyetçilik sorunu var. İş yerinde ayrımcılık sorunları var. Doğruyu bile söyleyemiyoruz. Kamu sektöründe fazla yok. Fakat özel sektörde ayrımcılık fazla. 7 yıldır buradayız.

2) Bizim mahallemizde pek sıkıntı yok. Fakat çamlıkta, çınarda oturamayız. Mahallemizde hemşerilerimiz olduğu için bir sıkıntı olmuyor. Kavga etsek de hemşerilerimizle aramızı düzeltiriz. Düşünce özgürlüğü istiyoruz. Mesela hanımım çınarda bir mağazada Kürtçe konuştuğu için dışlanmıştı. Çocuklarımızın anadilde eğitim görmesini istiyoruz. Okulda Kürtçe konuşamıyorlar. Çocuklar için imza toplayıp ana dili istemeliyiz. Başkaldırmalıyız, evimizde sessiz durmamalıyız.

KAVRAMSAL ŞEMA

Göç

Göç bireysel, psikolojik, ekonomik, politik ve kültürel nedenlerden dolayı bir birey ya da grubun başka bir yerde kısa, orta, uzun süre yaşamak ya da yerleşmek amacıyla bir bölgeden başka bir bölgeye hareketliliği sonucu ortaya çıkan ekonomik, toplumsal ve kültürel sonuçlara yol açan bir toplumsal değişme sürecidir (ENTZINGER, 1985; GRIWORLD, 2009). Sınıfsal ilişkilerin, emek, sermaye, hizmet ve kentin mekânsal kullanımının hepsini birden kapsadığı göz önünde bulundurulduğunda, göçün toplumsal sonuçları daha da belirginleşir ((ESPENSHADE ve CALHOUN, 1993; BRADER, et.al., 2008). Temel değişim süreçlerinden biri olarak değerlendirilen göç, terk edilen ve yaşanması düşünülen yeni bölgedeki sınıfsal ilişkiler (emek, sermaye, hizmet ve kentsel mekân düzenlemesi) aynı anda değiştirebilen toplumsal sonuçlar ortaya koyar (MARTIN ve CALVIN, 2010; HUTCHINSON, 2009). Üstelik terk edilen bölge ile yaşanması düşünülen bölgenin yanı sıra bireyin kendisi de değişime uğrar. Bu çalışma kapsamında göç kavramı, doğudan Denizli'ye göçle sınırlı ele alınmıştır (ROMAN, 2010).

Ulusal ve uluslararası literatürde göç kavramının tanımından çok göç süreci ve sonucundaki değişimlere yer verilmiştir (GILBERT, 2009; ENDERWICK, 2011). Ancak, göçmenlerin ev sahibi topluma uyum sorunlarını çözme kaygısı, göç sürecine ilişkin yaklaşım farklılıklarını da beraberinde getirmiştir. Özellikle uluslararası literatürde göç sürecinin 1975 yılına kadar kültürü, tek, durgun ve değişmez değer, norm ve gelenek sistemi şeklinde ortaya koyan kültürel gereklilik yaklaşımı (cultural essentialism) ve göçmenleri ev sahibi hakim (baskın) kültürün dışında

tutacak olan tek bir kültürel kalıba yerleştirme eğiliminde olan kültürel özümseme (cultural assimilation) yaklaşımlarının ağırlıklı yer tuttuğu görülür (CLARENCE, 2009; KAMALİ, 2003: 221-222). Gerçekten de Porte ve Borocze'nin yerli kültürün değer sistemindeki sosyo-ekonomik eşitsiz/yetersiz sosyalizasyonun, aslında özümsemenin farklı dereceleri olduğunu vurgulaması, Park'ın göçmenlerin özümseme yeteneğinin bireysel, sosyal ve kültürel geçmişe bağlı olduğunu vurgulaması ((GOLDEN ve SKIBNIEWSKI, 2010; BOLARİA&BOLARİA, 1997: 192-194), bir anlamda kültürel gereklilik ve kültürel özümseme yaklaşımlarının uluslararası literatürdeki ağırlığını ortaya koyan önemli bir veri kaynağı oluşturur.

1975 yılından itibaren artan küresel göç ile birlikte, bu iki yaklaşım yerini kıt kaynakların eşit dağılımı sorunsalı başta olmak üzere göçmenlerin kendi kültürlerini sürdürme eğilimi ve kendilerini ev sahibi kent kültürüne ait hissetme istekliliklerinin önünü açacak kültürel uyum (cultural integration) yaklaşımlarına ve buna bağlı olarak göçmenlerin ev sahibi topluma uyumuna odaklanan araştırmalara bırakmıştır (ESSES, et.al., 2010). Böylece, ev sahibi ulus/devlet politikacıları da özümsemeyi önceleyen göçmen politikasından liberal göç politikalarına dönüş yapmaya başlamışlardır (BLACK ve HICKS, 2008; BOARIA&BOLARIA, 1997: 1; KAMALİ, 2003: 223). Öyle ki, KEOHANE ve GİDDENS; GEDDES, 2005: 267), Avrupalı göçmenlerin uyumuna ilişkin göç çalışmalarının son zamanlarda literatürde daha fazla yer bulduğuna dikkat çekmiştir (AYERS, et.al., 2009). Bu çalışmalarda sosyo-ekonomik eşitlik, göçmenlerin ev sahibi kültürü seçme özgürlüğü ve göçmenlerin ev sahibi toplum ile işbirliği gibi uyum politikalarının önünü açacak bakış açıları tartışmaya açılmıştır (NEWTON ve ADAMS, 2009). Bu tartışmalardan üç önemli sonuç çıkmıştır: İlki, göçmenlere ev sahibi halk ile eşit haklar tanınmasının yeterli olmadığını, aynı zamanda eşit mecburiyet (obligation) ve sorumluluğa

(responsibility) da sahip olmaları gerektiğine ilişkindir (LOUIS, W. et.al., 2010). İkincisi, kendi ülkelerinin kültürünü sürdürebilecek derecede serbest bırakılmaları ve özgür olmalarına ilişkindir (AMERSFOORT ve NIEKERK, 2006; KUSUMA, et.al., 2010). Sonuncusu ise, göçmenlerin ev sahibi halkın büyük bir çoğunluğu ile işbirliği ve dayanışma yapacak kadar birbirlerine hoşgörülü tutumlar geliştirmeleri gerektiğine ilişkindir (GUDBRANDSEN, 2010; KAMALI, 2003: 228). Ayrıca uluslararası literatürde göç sonucu toplumsal uyum sorunsalına odaklanan yaklaşımlardan birinin bireysel nitelikleri önceleyen psikolojik eğilimli Lauzurus'un başa çıkma modeli; diğerinin ise, etkileşim ve yetenek geliştirme yeti ve becerisi gerektiren sosyal yaşamda etkin bir şekilde yer almayı önceleyen sosyal öğrenme modeli olduğu görülür (KUSUMA, Y. S. et.al., 2010; SCHMITZ, 2003: 35-36).

Literatürdeki pek çok çalışmanın, göçmenlerin ev sahibi topluma uyum yeteneğinde rol oynayan önemli diğer bir değişkenin de toplumsal köken (origin) olduğunun altını çizmektedir (JOHN, 2010; BILLSBORROW et. al., 1984: 23). Bu bağlamda Merhlander'in iyi iş, yabancı dil, yüksek ücret, göçmen semtleri dışında yaşama eğilimi ve tercihi ve ev sahibi halk ile iyi ilişkiler geliştirme yeteneğinin, göçmenlerin ev sahibi topluma uyumunda toplumsal kökeninden sonra geldiğini vurgulaması, toplumsal kökeninin ne kadar önemli olduğunu açıkça gözler önüne sermektedir (LIETTE, 2009; MARTİN, 1991: 98). Ancak, göçmen grupların kendilerini ev sahibi halka karşı yabancı olarak ön plana çıkarması yada ev sahibi halkın göçmenleri toplumsal öteki olarak görmesi, toplumsal köken de dahil olmak üzere söz konusu diğer toplumsal uyum etkenlerinin de devre dışı kalmasına yol açar (BAURDER, 2008). Bu ise, göçmenlerin yeni ev sahibi topluma uyumunun zaman alacağı ya da hiç gerçekleşmeyeceği anlamına gelir (KESLER ve BLOEMREAD, 2010). Böylece ev sahibi toplumlardaki göçmenler, bir yandan kendi ülke kültürlerini önceleyen bir alt kültür oluşturmaya

zorlanırken; diğer yandan da ev sahibi toplum için bir toplumsal öteki yaratılmış olur (Schmitz, 2003:38; Ünver, 2003: 83). Öteki gerçekliği, ayrıca göçmenlerin ev sahibi topluma uyum yeti ve becerisini güçleştiren ve/ya da olanaksızlaştıran etnik grup içi ilişkilerle sınırlı kalmasını pekiştiren ayrımcı bir alt kültürün temel hareket noktasını oluşturur (JOYCE, 2009; KAMALI, 2003: 232-235). Söz konusu toplumsal ötekileştirmeden beslenecek olan bir alt kültür oluşumuna engel olmak amacıyla göçün toplumsal sonuçları daha ayrıntılı olarak irdelenmeye başlanmış ve göçten kaynaklanan olumsuz gelişmelerin göçmen çocuklara tanınan eğitim olanağı başta olmak üzere meslek ve mesleki hareketlilik ile ne kadar yakından ilişkili olduğu artık daha iyi anlaşılmaya başlanmıştır (HUTCHINSON, 2009; KLUG, 2010; CHARBİT, 1977). Kaldı ki, ikinci ve üçüncü kuşak göçmenlerin ev sahibi halk ya da politikacıların hiçbir baskısı olmadan ev sahibi topluma alternatif uyum yeti ve becerisi geliştir(ebil)mesi, göçle gelen göçmen çocuklara ilişkin araştırmalara son zamanlarda uluslararası literatürde göz ardı edilemeyecek ölçüde ağırlık kazandırmıştır (AMERSFOORT ve NIEKERK, 2006). Ne var ki, göçmenlere sunulan olanaklar ne kadar çok olursa olsun, ev yaşamı ile kamusal yaşam çelişkisi zaten ayrıcalıksız ya da az ayrıcalıklı grup üyesi olan göçmen çocukların ikili kültürden gördüğü zararı ortadan kaldırmaya yetecek düzeyde olmaktan oldukça uzaktır (KOWALCZYK, 2010). Öyle ki, göçmen çocuklarının bu ikili kültür ile başa çıkmaya harcadığı enerji, okul hayatında da ev sahibi çağdaşlarının en azından bir aşama gerisinde kalmalarında etkin bir rol oynar (MARTIN ve CALVIN, 2010; CHARBİT, 1977).

Bütün bu etkenler birlikte değerlendirildiğinde, göç teorilerinin dikkate değer bir kısmının kültürleşme, kimlik, değer, sosyo-ekonomik konum, coğrafik ve demografik gibi makro etkenlere odaklanmaktan vazgeçerek, iş yaşamı, stres, umut, korku ve bütün bunlarla başa çıkma yöntemleri gibi

psikolojik; aidiyet ve değer gibi sosyal sorunlara odaklanma eğilimine girdiği açıkça ortaya çıkar (AZTLAN, 2010; AASTRUP, 2010). Bir anlamda, göçmenlerin mesleki hareketlilik, yetersizlik ve başarısızlığı başta olmak üzere anomi ve düş kırıklığını da içine alan kente ve kent kültürüne uyum sürecindeki güçlüklerle başa çıkmaya harcadığı zaman, çaba ve enerji, bir yandan göçmenleri ve onların çocuklarını ev sahibi halk karşısında en azından bir aşama dezavantajlı bir duruma sokarken; diğer yandan da göç olgusunu, bilinç, duygu ve yaşama zararlı hale getiren sosyal bir sorunsal yumağına dönüştürmüştür (LAWRENCE ve STEPHEN, 2010; MARSELLA and RING, 2003: 7-9; SCHMITZ, 2003: 24-28). Öyle ki, son zamanlarda pek çok ev sahibi ülkenin vatandaşı, göçmenlerin alternatif ekonomiler üreterek kendi iş, işletme, okul, semt ve yerleşim yerlerini ellerinden alacağından; çocukları ile evlenerek yabancı düşünce ve yaşam tarzını aşılacağından kaygı duyar hale gelmiştir (PICKETT, 2009). Üstelik, literatürde göçmen gruplara sağlanan olanakların ev sahibi halka sağlanan olanaklardan belirgin bir şekilde az olmasının, bazı göçmenlerin esrar, kumar, hırsızlık vb. gibi alternatif suç ekonomilerini kurmalarındaki temel etkenlerden biri olduğuna dikkat çeken araştırmaların sayısı her geçen daha da artmıştır (LEVINE, 1999; BART, 2009). Bu, gelişmiş Avrupa toplumundaki pek çok göçmen grubun ev sahibi toplumun düş kırıklığında günah keçisi olarak algılanmasına yol açmıştır. Yine de, göçmenlere yerli halk kadar eşit olanaklar ve özgürlükler sunmaya istekli olan ev sahibi toplumların, göçün bu tür olumsuz toplumsal sonuçlarını olumluya çevirmekte güçlük çekmeyeceğini belirten yaklaşımların sayısı azımsanmayacak kadar çoktur (ATCHISON, 1988).

Fransa'daki Arap, Almanya'daki Türk ve İngiltere'deki Pakistanlı göçmenlerin, Avrupa'nın toplumsal yaşamına bir tehdit oluşturduğuna ilişkin ev sahibi halkın kaygısını literatüre taşıma gereksinimi duyan MARSELLA and RING (2003: 8-18) bunlardan yalnızca biridir. Kuzey-batı

Avrupa'da 18. yy.ın sonlarında ortaya çıkan önce Avrupa'nın belli bölgelerini, daha sonra ise tüm kıta Avrupasını sarıp sarmaladıktan sonra kitle üretimi kaygısı oluşturarak Amerika'da olgunlaşma aşamasına geçen Endüstri Devrimi'nin Türk toplumuna doğrudan yansımaya ve buna bağlı olarak kentleşmeye ivme kazandıracak bir sermaye birikiminin gerçekleşmesi, Türk toplumundaki göç ve kentleşme eğilimi ve çalışmalarını en azından 1950'li yıllara kadar geciktirmiştir (BLANES, 2005; DAVIES, 2009). Her ne kadar Türkiye'de göç süreci 1950'lerde başlamış olsa da, göç sürecinin toplumsal sonuçlarının gözlemlenebilmesi için 1960'ların sonlarına kadar beklenilmesi gerekmiştir. Ayrıca, I. Dünya Savaşı'nın doğrudan II. Dünya Savaşı'nın dolaylı etkileri ve Türkiye'nin dünya çapında göç alan bir toplum olmayışı birlikte değerlendirildiğinde, ulusal literatürdeki göç çalışmalarının dikkate değer ölçüde sınırlı olduğu ortaya çıkar. Ancak gecikmeli de olsa göç çalışmaları, en azından 1970'li yıllarda ilk kez Türkiye'nin bir içgöç sorunsalı olduğu ve çözülmesi gerektiğini vurgulayan ERDER (1978)'in içgöçler adlı çalışması ile başlamış, göçün toplumsal nedenleri ve sonuçlarını öncelediği gibi içgöçü sayısal verilerle de destekleyici işlevleri bir arada gören Ünalın (1998: 91-100)'ün Türkiye'de içgöçe ilişkin veri kaynaklarının değerlendirilmesi adlı çalışması ile pekiştirilmiştir. Bu, artık Türkiye'de iç göçe ilişkin sosyolojik çalışmaların yapılabileceği bir zeminin olgunlaştığı anlamına gelir. Öte yandan Türkiye'de iç göç sorunsalına dikkat çeken çalışmalardan biri, TEKELİ (2008)'nin göç ve ötesi, diğeri ise İÇDUYGU'nun (1998) Türkiye'de içgöçler adlı çalışmasıdır. KOCAMAN (2008), Türkiye'de iç göçler ve göç edenlerin niteliklerini 1965-2000 yılları arasında irdeleyen kapsamlı bir çalışma ile ulusal literatürü daha da zenginleştirmiştir. Açıkça görülebileceği gibi bu aşamaya kadar olan çalışmalar, bir yandan içgöç sorunsalına dikkat çekerken; diğeri yandan da içgöçün neden ve sonuçlarını birlikte ele almaya çalışmıştır.

Ulusal literatürü böylece zenginleştiren göç çalışmaları, bu aşamadan sonra göçün nedenlerine odaklanmaktan çok göçün sonuçları ile ilintili olan başta kentleşme (DİKMEN, 2002) olmak üzere gecekondulaşma (OLŞEN, tarihsiz; TOK, 1999), yoksulluk (DİKMEN, 2002), kentteki çocuk işçiler (AÇIKALIN, 1997; ŞİŞMAN, 2004), sokakta çalışan çocuklar (ÖZYANIK, 1994; KAHRAMANOĞLU, 1996), suç ve çocuk suçluluğu (HANCI, 1996) vb. gibi göçün sonuçlarına ağırlık verme eğilimine gitmiştir. Öte yandan bu dönemde iç göçten kaynaklanan sorunların büyük ölçüde göz ardı edilerek Avrupa toplumsal yaşamındaki Türkler ve onların ev sahibi toplumsal yaşama uyum sorunlarının (ABADAN, 1964; ŞEN, tarihsiz) yanı sıra Türkiye'ye dönüş yapan çocukların eğitim ve buna bağlı olarak uyum sorunlarını (SEZGİN, 1992; KAYA, 1982; TUFAN, 1987; HESAPÇIOĞLU, 1991) önceleyen çalışmalar literatürdeki yerini almaya başlamıştır. Bunun, bir anlamda yaklaşık 200 yıldır çetin bir Avrupalılaşma çabası veren Türk toplumunun özelliğine paralel olarak göç çalışmalarının da Avrupalılaşma kaygısından çok da bağımsız bir gelişme olmadığı oldukça açıktır. Ulusal literatürdeki bütün bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde, özellikle 2000'li yıllarla birlikte iç göçün nedenlerini irdeleme kaygısı taşıyan çalışmaların dikkate değer ölçülerde azaldığı açıkça ortaya çıkar. Ne var ki, ulusal literatürün olduğu kadar anomik kentleşmeden doğan sosyal sorunların üstesinden gelebilmesi gereken Türk toplumunun da, göçün nedenlerini ve sonuçlarını irdeleyecek kapsamlı sosyolojik çalışmalara gereksinimi olduğu akılda tutulmalıdır. Bu bağlamda doğudan göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunları ve çözüm önerilerini önceleyecek bu projemizin literatüre bir katkı sağlayacağı ve daha öncekilerden farklı olarak ülkemizin kentleşmesinin niceliğini değil de niteliğini dikkate değer ölçülerde arttıracak politikaları ön plana çıkaracağı düşünülebilir. Diğer bir anlatımla, araştırmamız, kentleşmenin bir sonucu olarak değerlendirilen gecekondulaşma, yoksulluk, suç, çocuk suçluluğu vb. gibi sosyal sapma süreçlerinin önemli bir kaynağı

olarak değerlendirilmesi gereken ancak çok zaman göz ardı edilen sınıfsal ilişkilerin (sermaye, emek, mekân ve hizmet) özü ve kaynağı niteliğindeki kıt kaynak mücadelesine dikkat çekme kaygısını incelemektedir. Denizli’de doğup büyüyen her zaman açık olan kıt kaynak mücadelesine karşın, kırsal bölgede herhangi bir iş ya da işletme kurmayı hayal bile edemeyen kırsal göçmenin toplumsal temsil yeteneğini güçlendirmesi oldukça güçtür. Gerçekten de sosyal yaşamın tek karar vericisi olan kırsal aile ortamından etkilenen göçmen çocuklar, aile reisi olarak babalarının kurulu düzenlerinin (iş ve barınma) kırsal yaşamdaki gibi şekillenmediğinin ve o kentte doğup büyüyen çocuklar gibi kıt kaynaklara kolay ulaşamayacağını bilincine varınca iki önemli değişim süreci yaşanır: Bunlardan biri, en kısa yoldan para getirecek marjinal işlerde çalışmaya razı olmaktır. İkincisi ise kazandığı bu parayı en kısa yoldan ‘güç’e dönüştürecek bir alt kültürün parçası olmaktır. Bu alt kültürün işlevselliği, pederşahi yaşamdaki ‘erkek imgesi’ni yeniden kurma yeti ve becerisi vermesinden ileri gelir. Böylece doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların getirdikleri kültür ile kentte doğup büyüyen çocukların kültürü arasında gerginlik oluşur. Kısa yoldan para ve güç elde etmeyi hedefleyen akran grubunun etkileri, göçle gelen çocukların babalarının rol ve davranışlarını gözlemlemesi ile pekişince, sapma ve suç olgusuna ivme kazandıran alt kültürü daha da işlevselleştirir (GREENWOOD ve MCDOWELL, 2011). Her ne kadar doğudan göçle gelen dezavantajlı çocuklar ile kentte doğup büyüyen çocuklar arasındaki kültürel gerginliği varsayıldığı gibi ideal ölçülerde ortadan kaldırmak güç olsa da, göçmenlerin kente uyum sorunsalının üstesinden gelme yeti ve becerisini önceleyen toplumsal projelerin yaygınlık kazanması söz konusu kültürel gerginliği dikkate değer ölçülerde azaltacaktır.

Murphy’e göre göç kurumsal düzeyde üç önemli değişikliği de beraberinde getirir: göç, aile bireyleri arasındaki kaynak üzerine çatışmaları yoğunlaştırır. Zaman zamanda aynı hanehalkı içinde de böyle çatışmaları

yoğunlaştırır (DAVIS, 2009). Etkileri köy dışında hiç olmayan yerel kadroların politik kontrolünü de inceltir, seyreltir. Tarımdaki gelirlerinin yeniden dağıtımı ve transferini sağlar. Göçün etkisi böylece para gönderimini ya da iş yapısı ile ölçülemez kırsal alanda derinlemesine kök salmış çok işlevli değişimler ile ölçülebilir (LOUIS, W. et.al., 2010; ESSES, et.al., 2010). Para gönderim biçimindeki kaynakların geri dönüşü ve kentsel hammaddeler köylülerin sosyal değer ve hedeflerinde değişim ve çatışma yaratır. Kişinin mekânda yer değiştirmesi, hem üretici hem de tüketici rolleri açısından sosyal sistemi etkilemektedir (HANSEN, 2009; DUSTMANN et.al., 2008; LEE, 2011; LEE ve HERNANDEZ, 2009). Kişi yer değiştirdiği zaman yalnızca bir faktör girdisi olarak değil, aynı zamanda bir tüketici olarak da yer değiştirmiş olmaktadır. Dolayısıyla göç ile tüketicilerin mekandaki konumları ya da pazarın mekânsal biçimi değişmektedir (CENDRINE et.al., 2010). Pazardaki bu değişiklik ise üreticilerin yer secimi kararlarını etkilemektedir. Böylece üreticilerin belirli noktalarda yığılmasını artırıcı bir “geri besleme” etkisi doğmaktadır (TIERNEY, 2008).

Göç eden kişinin belli büyüklükteki bir yerleşme ya da emek pazarı dışına göç eden kişi olması belli bir topluluğu terk ederek yeni bir topluluk içine girmesi, yeni toplumsal ilişkiler kurmasını gerektirmekte çok sayıda uyum sorunu yaratmaktadır (CAMPBELL, 2010). Örneğin mekânsal birim olarak ulus devlet alınırsa yurt dışı göç kategorisi ortaya çıkacak, göç edenler açısından ülke içindeki göçlere göre daha zor uyum sorunları yaratacaktır. Gerek göç kavramının kendisi, gerek göçün hangi türde bir mekânsal ve zamansal toplulaştırmayla hesaplanması gerektiği tartışmaları belli türde bir yer-insan ilişkisi öngörmektedir (TROE et. al., 2007). Her bireyin mekanda belli bir yerinin olduğu varsayımından yolla çıkmaktadır. Tarım toplumlarında insan toprağa bağlıdır (BUSTILLO ve ANTON, 2010). Bu durumda hiç olmazsa kuramsal olarak kendi isteğiyle yer değiştirmesi söz

konusu değildir. Modern sanayi toplumunda ise birey gelişmekte olan ekonomik fırsatları algılayabilmekte bu ve benzeri nedenlerle kendi isteği ile göç etmekte, yaşam yerini değiştirmektedir (PRITCHARC, 2010).

Göç kavramının temelinde yatan düşünce, standart yaşam kalitesinin artırılmasıdır. Özellikle kıt kaynakların bölüşümündeki dengesizlik, insanları göç etme noktasında zorlayıcı olmaktadır (RUSHS, 2008). Göç edilen yere nazaran, yeni yerleşim birimlerinde daha fazla elde edilmesi ümit edilen kaynaklarla yaşam kalitesinin artacağı düşünülmektedir (BOOMGAARDEN ve VEGENTHART, 2009). Ancak bu konuda dikkate alınması gereken hususlar vardır. Bunlardan biri, kırsal kesimde ev için üretim yapılmaktadır (PHAM ve HOANG, 2010). Göç sonucunda, daha önce kendilerinin ürettikleri malzemelerin dışarıdan alınması gerekmektedir (CHANG, 1986). İkincisi, daha önce aile ekonomisi çerçevesinde üretici olan aile bireyleri, kentlerde tüketici durumunda olmaktadırlar. Böylece ailelerin geçimi daha da güçleşecektir. Böylece göç olgusu sosyo-kültürel uyumsuzluğun yaratacağı sorunların sebebi haline gelecektir (RAFFAELLI, 2009).

Sanayi Devrimi'nden bu yana göçü alan temel birim alan olan kentlerde, göçün etkisiyle istihdam ve işgücü, gelir dağılımı, mekânsal gelişmeler, kentin yönetimi ve kültürel yapısı boyutlarında çeşitli değişimler yaşanmıştır. Bu değişimler, genellikle kentlerde göç öncesinde kurulu olan yapının sahip olduğu istikrar ve belirlilik öğelerinin bozulması, yeni dengeler üzerine yeniden kurulması biçiminde cereyan etmektedir (SATO, 2010). Göç her koşulda bu türden etkilere sahip olsa da söz konusu değişimlerin içeriğini ve boyutunu, göçü ve kentleşmeyi daha genel çerçevede belirleyen sermaye birikimi süreçleriyle şekillenen sosyo-ekonomik gelişmeler olduğunu altını kalın çizgilerle çizmek gerekir (SCHAIN, 2009). Kentlerde nüfusun yoğunlaşması ve ticaretin büyümesiyle

beraber yeni işbölümü gündeme gelmiş ve buna bağlı olarak üretim ve ticaret ayrılmıştır. Söz konusu ayrışma, uzmanlaşmış bir tüccar sınıfının (burjuvazi) doğuşunu da beraberinde getirmiştir (BONE, 2010). Zamanla ekonomik anlamda gücünü artıran burjuvazi, feodal beyler ve piskopos gibi kentin ilk sahipleriyle, kimi zaman savaşarak kimi zaman anlaşarak sonradan modern devletin üzerinden yükseleceği farklı bir uygarlığın gelişmesinin yolunu açmıştır (RON, J. et.al., 2010). Başka bir deyişle, 13 ve 18. Yüzyıllar arasında feodal ekonominin tıkanması, ticaret burjuvazisinin güçlenmesi, bu yeni sınıfın belirleyiciliğinde “klasik burjuva kenti” olarak adlandırılan yani bir kent yapısını ortaya çıkarmıştır (ISLAM ve AZAD, 2008). Kentleşme açısından, bu dönemde yaşanan bir başka önemli gelişme de, kentler arası ticaretin gelişmesine ve manifaktür üretimin yaygınlaşmasına bağlı olarak kentlerde tarım dışı üretimin artması ve kentin kıra olan bağımlılığının azalmasıdır (SQUALLI, 2010). Bunların sonucunda, ticaretin gelişmesinin ve kentlerin zenginleşerek güç kazanmasının temel toplumsal gücü olan burjuvazi, bu dönem içinde giderek kentin yönetiminde söz sahibi olmaya başlamıştır (THEO, 2010).

Kent mekânlarının sermayenin kontrolü altına girmesi ve kamusal otoritenin, eşitsiz mekânsal gelişmelere müdahale olanaklarını sermaye lehine yitirmeye başlaması, farklılaşma ve ayrılaşmayı sürekli olarak arttırdı. Bu süreçte, mekânsal farklılaşma ve ayrılaşmalar daha da belirgin hale geldi (WILLS, 2010). Farklı toplumsal katmanların yaşamlarını sürdürdüğü mahalleler, kent içinde farklı nitelikte yaşam alanlarını, mekânsal farklılaşmayı, kent içinde kültürel bir parçalanmayı da beraberinde getirdi (MARZAL, 2006; MACHADO, 2010).

Ravenstein’in bir başka belirlemesi ise, göçün sürekli olarak artarak devam ettiği yönündedir. Burada neden olarak gösterilen şey, üretim yerlerinin ve ticaret merkezlerinin sürekli olarak artış göstermesidir. Göç hareketi

başlayıp belli bir ivme kazandığında, artık durdurulması imkânsız bir hal alır (HIGGINS, 2008; WONG, 2009). Endüstri ve ticaret merkezlerinin gelişimi dursa bile, ortaya çıkacak bireysel ve psikolojik yeni faktörler göçün devamını sağlayacaktır. Artık hakim olan göç eğilimi kentten kente olan göçlerdir. Bu göçler kırdan kente olan göçlere göre daha akışkandır. Göç edenler gittikleri yerde çok daha az uyum sorunları yaşamaktadırlar. Sistemin akışkanlığı artmıştır. Nüfusun dağılımı ekonomik fırsatlara daha kolayca uyum yapmaktadır. Göçün sistemin etkin olarak çalışmasını sağlamaya katkısı daha çok artmıştır.

Göçmen (Birinci Kuşak)

Bir toplumdaki kaynaklara erişim mekanizmalarının çeşidi sınıflar arasında kıyasıya bir yarış/mücadeleyi kaçınılmaz hale getirir. Başka bir bölgedeki kıt kaynaklara ulaşabilme ve buna bağlı olarak yaşam şansını artırabilme yeti ve becerisini yakalayabilmek için göç eden birey ve/ya da gruplar göçmen olarak kavramsallaştırılabilir. Bu bağlamda, bu araştırma kapsamında göçmen doğudan Denizli'ye göç eden birey/gruplarla sınırlandırılmıştır. Kentlerde çok sıcak olmayan durumlarla karşı karşıya geldiler ve topraklarını terk etmiş yeni kentliler olarak yeni bir alt grup oluşturdular. Topraklarını terk etmiş kırsal sakinlerin kendilerine özgü bir kimlikleri olduğu için bu makale iki önemli varsayıma dayanır: birincisi, topraklarını terk etmiş kırsal sakinler her zaman için çiftçi niteliklerini korurlar; onların geçmişe ilişkin sosyal hafızaları, modern toplumdaki bireysel deneyimleri ve geçici mekânsal değişimleri onların statüleri ile kendi öz kimliklerinde gelişmenin ölçüsünü potansiyel olarak etkileyebilir ya da sınırlandırılabilir (BECKER, 2009). İkincisi kent sakinleri tarafından bu topraklarını terk ederek kente göç etmiş yeni göçmen kesim, dışsal bir han halkı olarak tanınır. Böylece topraksız kalmış kırsal yerleşkeler arasında

işsel uyumsuzluklar vardır (MAI, 2010). Sosyal yapının bu makro dönüşüne karşılık, kentlere yeni akan nüfustan oluşan kent göçmenleri sosyolojide ve sosyolojik çalışmalarda yeni odak konusu haline geldi. Ancak pek çok çalışma bu yeni kent göçmenlerini kırsal işgücü olarak kısıtlamaktadır. Bu kırsal işgücü göçünün eğitim, yatırım, girişimcilik ya da yerleşmek gibi amaçlar için göç etmiş sosyal sistem tarafından kabul edilmek kadar bazı hakları elde edebilecek bazı göçmenleri de barındırdığını inkâr edemeyiz (VALTONEN, 1998). Yukarıda belirtildiği gibi bu gibi göçmenler kentsel asimilasyon sürecinde homojen kimlikler ve diğerleri ile samimi ilişkiler kolaylaştıracak ikili topluluk olgusunu başarılı bir şekilde deneyimleyebilirler mi? Son 10 yıldaki sayıları gittikçe artan göç çalışmaları hem içgöç hem de dış göçe göre cinsiyet değişkenini ele almıştır (KLEVEVOW, 2003).

Göç çalışmalarında pek çok makale coğrafi hareketlilik içindeki ebeveynlerin tutum farklılıkları ile yakından ilişkili işgücü pazarına odaklanırlar (DUNPHY, 2001). Göç edildiğinde, kadın hanehalkı içindeki erkek kadar kazançlı değildir. Bu çalışmada odak noktası aşağıdaki üç konudur: birincisi, göçün hanehalkı içindeki kadın ile erkek arasındaki kazanımları farklılaştıracak kadar olgunlaşıp olgunlaşmadığına bakmak. Bu da 5 yıldan fazla bir süreyi kapsar. İkincisi, yerleşim gibi özelliklerle göçe bakarak, sosyal sınıf ve bölge gibi hanehalkı içindeki kadın ve erkek arasındaki diğer bireysel geçmişlerinin önemini incelemek. Son olarak, hanehalkı çeşidi ve onun bireylerinin değişen kazanımlarının anlamının da vurgulanmasıdır. Geleneksel insan sermayesi teorisi kapsamında, göç kararı göç eden kişi için bir yatırım olarak açıklanır (GARAPICH, 2008). Böylece göç sosyal hareketlilik daha iyi hale gelir, daha iyi bir iş ile yakından ilişkili olduğu söylenir. Bu açıklama tamamen bireye odaklanması açısından eleştirilmiştir. Aile göçü çalışıldığında ise hanehalkı içinde bulunan her iki bireyin de çalıştığı için göz önünde bulundurulması önemlidir. Cooken ve

Bailey'in kuzeybatı Amerika'daki İspanyol göçmenler üzerine araştırması (1996) göç etmemiş evli kadınlara oranla göç etmiş evli kadınların iş yaşamına daha çok katıldığını göstermiştir. Shihadeh, 1991 göç sonrası kadın-erkek uyumsuzluğunu açıklamak için cinsiyet rolü teorisini kullanır (ILLANES, 2010). Kocanın rolü ailenin geçimini sağlama rolüdür; bu varsayımda kendi gelirini artırmak için göç etmesi mantığa uygundur. Neden hanehalkı içindeki erkeğin rolünün ekmek kazanan kadının rolünün bağımlı olarak oluştuğunu göz ardı edemeyeceğimiz cinsiyet ayrımı yapan işgücü pazarı ya da aynı hanehalkı içindeki kadının emeğinin karşılığı olmadığı konusunda Halfree ile aynı fikirdeyim. Benim buradaki asıl amacım göçün sonuçlarına göre erkek ile kadın arasındaki farklılığa vurguda bulunmaktır. Göçten sonra geçen 5 yılın kadın-erkeği nasıl etkilediğini ortaya koymak istiyorum. Göç sonucu kazanımda acaba kadın ve erkeğin geçmişi kadın ve erkeğin kazanımını farklı etkiler mi? Hanehalkı yapısı ve aile, göçün sonuçlarının cinsiyet rollerine göre farklılığı araştırmalarından büyük rol oynar. Görebileceğimiz gibi birlikte yaşayanlar ya da evli çiftler ve onların göçleri hakkında çok şey bilinir (KEUNG et.al., 2009)

Daha önceden tartışıldığı gibi birbirleriyle çelişkili sonuçlar ortaya koyan çalışmalar olsa bile pek çok çalışma göçün sonuçlarından kadın partnerin erkek partner kadar çok kazanım sağlamadığını göstermektedir. Kişinin verdiği göç kararının temel özelliği "exante" bir karar olmasıdır. Bu yaygın kanı, yeni sağın sosyal devlet anlayışının yerini aldığı neoliberal yeniden yapılanma sürecinde (1970'ler ve 1980'ler de) modernleşmeci yaklaşımın aşınmasına yol açarken postmodernizm olarak bilinen yeni bir yaklaşımda güçlendiriliyordu. Bu nedenle, söz konusu yeniden yapılanmanın, günümüz "kentlilik" ve "göçmenlik" olgularının algılanış biçimleri üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir. Kişi kararını gideceği yerdeki duruma, çevre şartlarına, kazanç olanaklarına ilişkin "beklenti" lerine göre verir (VIDAL,

2010). Bu belirsizlik, köyden kente gelen işçinin, önce köydeki düzenini tamamen bozmadan şehre gelmesi, şehirde belirli bir başarıya ulaşmasından sonra köydeki ilişkilerini tasfiye etmesi örneğinde olduğu gibi, “arama” süreci ile azalmaktadır. Ancak, 1970’lerde yaşanan ekonomik krizle birlikte, diğer sosyal refah uygulamaları gibi, söz konusu yaklaşımla gerçekleştirilen kentsel düzenlemelerin de ekonomik büyümeyi sınırlayacak ölçüde maliyetler doğurduğu yönünde bir kanı yaygınlık kazandı. Göç kararının “ex ante” oluşu, göç kararı sonucunda “beklenilenin” elde edilmesindeki belirsizliğin yüksekliğinin sebebi olmaktadır (KITTELSAA ve BERG, 2010).

Yapılan gözlemlerde genellikle 20-30 yaş grubundaki yetişkinlerin göç etme eğilimlerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Böyle bir eğilim göç alan yerlerde iki şekilde etki yaratmaktadır. Bu yaş grupları kadınlarda çocuk taşıma yaşı olduğu için, böyle seçmeli bir göç ile çoğalma eğilimi de mekânda taşınmış olmaktadır. Böylece göç alan yerlerin nüfusu yalnız göç miktarı kadar artmamakta, çoğalma hızının yükselmesi dolayısıyla da artmaktadır (LABRIANDIS ve HATZIPROKOPIOU, 2010). Fordist ve Keynesçi ekonomik ve politik sistemin geçerli olduğu sermaye, devlet ve büyük işçi örgütleri arasındaki toplumsal uzlaşmaya dayanan sosyal devlet döneminde, toplumsal bütünleşme ve refahı arttırmaya yönelik modernleşmeci yaklaşımın altın yıllarını yaşadı.

Birey göç etmeden önce işsiz bile olsa (kırsal işsizlik henüz kentsel işsizlik gibi bir sosyal sorunsal niteliği kazanmamıştır) yine de üreticidir. Oysa, göç onu üreticilikten tüketiciliğe dönüştüren en temel mekanizmalardan biri olarak karşımıza çıkar. Kırsal yaşamda üstelik bu kırsal yaşam doğu bölgeleri ise göç kararı veren birey aile reisidir. Diğer bir anlatımla, kırsal mülk, emek, kazanç ve tüm ev içi ve ev dışı giderlerin tek karar vericisi aile reisidir. Ancak göç bu aile reisinin “kurulu düzeni”ni temelden dönüştüren

ve buna bağlı olarak onun aile reisliğini elinden alan bir değişimin önünü açar (GERDEAN et.al., 1991). Gerçekten de tüm sosyal yaşamın tek karar vericisi olan kırsal yaşamdaki aile reisinin, kentte öncelikle kurulu düzen kavramının iki önemli boyutu olan iş ve barınma problemi ile yüz yüze kalması, yalnızca onun kendi zihninde kendisinin aile reisi olup olmadığını sorgulaması ile sınırlı kalmaz aynı zamanda ailenin diğer üyeleri artık aile reisi gerçekliğine uygun davranmaktan kaçınma eğilimine girerler. Artık kentsel mekânda eski kurulu düzenini ve buna bağlı olarak otoritesini sağlayamayacağıının ayırdına varan göçmen, öncelikle marjinal işler bulmaya çalışır, bu bağlamda birkaç işe girer çıkar, sonraları ise kent yerlileri gibi kıt kaynaklara kolay ulaşamayacağını anlayınca da en kısa yoldan para ve gücü getirecek bir alt kültürün parçası haline gelir (GOODBURN, 2009). Bu alt kültürün işlevselliği, pederşahi kırsal yaşamdaki erkek imgesini ve bunun başta kadın olmak üzere çocuklar üzerinde yeniden kurma yeti ve becerisi vermesinden kaynaklanır. Topraklarını terk etmiş X köyü, Y ilindeki araştırma sonuçlarına dayanarak bu makalenin dönüşüm, uyum, özkimlik meselesini tarımdışı üretim ve meslekler, kentsel yaşam ve yeni kent yerleşkeleri olarak resmi kayda geçmesi gibi üç perspektiften analiz edilmektedir. Bu çalışma kırsal yaşamın sosyal hafızasının kırsal kökenli olup yaşça daha büyük olanları daha fazla etkilediğini göstermektedir (ASKOLA, 2010). Özellikle iş arama ya da iş sahibi olmada, daha büyükler pek çok dezavantajlı durumla karşılaşır, özellikle komşuları ile kurmaları gereken sıcak ve samimi ilişki yeteneğinden yoksundurlar, kentsel statünün kendilerine sundukları olanaklardan ya da yararlardan habersizdirler, kırsal yaşamdan tamamen farklı olan kentsel yaşamın asimilasyon sürecine direnirler, kendi özkimliklerine olan ilgileri oldukça düşüktür. Kentleşmenin sonucu olarak kırdan gönüllü göç eden işgücü hem kırsal hem de kentsel niteliklere sahiptir. Ve karmaşıklık ve farklılık gösterirler. Küreselleşmenin geçen 3. 10'lu yıllarında göçün her yönüyle ele alan interdisipliner çalışmalar

ürettiler: makro düzeyde kurumlar ve yapılar ön plandaydı (MANCHO, 1982). Bunların her biri konu için iyi bakış açılarıydı. Yeni göçmenler üzerine çalışmaların durumu üç öge ile satranç oynamaya benzer: yeni göçmenler, kentliler ve kurumlar. Geçtiğimiz yıllarda, kentsel yerleşmelerdeki yeni göçmenlerle konuşmaya yönelik pek çok çalışma yürütüldü. Topraksız kırsal kesimi üç perspektiften ele alır: meslek dağılımı, bölgesel yerleşim ve kent kökenliler ile birlikte değerlendirebilecekleri hanehalkı kayıt sistemini vurgulayan statüleri.

Pek çok çalışmada kırsal kesimden göçedenler yarı kentli sayılırlar. Bu çalışmada onlar hükümetin uyguladığı programın sonucu ortaya çıkan endüstrileşme ve kentleşmeden dolayı işini, toprağını ve statüsünü kaybetmiş birer sosyal grup olarak ele alınırlar (AWAN, 1991). Başka bir ifade ile, bu çalışma kapsamında onlar “kırsal kesimden kırsal olmayan kesime dönüşen statü” olarak değerlendirilmektedir. Bu genç göçmenler kendi toplumlarının kökeninden ve sosyo-ekonomik arka planından da farklılaşırlar. Amerika’ya göçün iki boyutu olduğu için iki önemli özelliği vardır: bunlardan biri yüksek teknoloji endüstri, araştırma merkezleri ve sağlık servislerindeki pozisyonları doldurmaya gelen kalifiye işçilerden oluşurlar (RACHEL ve JOHANNES, 2010). Diğer tarım, inşaat ve bireysel servis gibi emek yoğun endüstrilerde iş arayan el emeği ile çalışan daha geniş bir kesimdir. Genellikle biz ikinci kuşak göçmenlerin “biz göç etmekle acaba iyi mi ettik” sorusu ile kendilerini yargıladıklarını biliyoruz. Sistemik ulus aşırı araştırmaların bu konu üzerinde teorileri geliştirmek ve rol modellerini açıklayabilmek için özellikle ikinci kuşak göçmenlerin en iyi yol olduğuna inanıyoruz. Ülkelerarası veri uyumsuzluğu ve sorun farklılığından dolayı bu tür karşılaştırmalar her zaman çok zordur.

Göçmen Çocuk (İkinci Kuşak)

Bilimsel itici gücünü Freud'un alt benlik, benlik ve üst benlik sentezindeki kişilik gelişimi üzerine yoğunlaştıran Erikson kişiliğin gelişiminde birbiri ile yakından ilişkili sekiz aşama belirlemiştir. Bunların ilk üç aşaması henüz bir birey olma mücadelesi veren çocuğun içsel dünyası ile sınırlı olduğundan dolayı toplumsal yaşama uyum kaygısı henüz söz konusu değildir. Oysa, bireyin toplumsal yaşama uyum kaygısı, çalışma ve yapıcılık duygularının gelişimini önceleyen dördüncü aşama ile başlayıp kimlik gelişimini önceleyen beşinci aşama ile şekillenir. Bu aşamaları Erikson kısaca şu şekilde ortaya koymuştur: 6-7 yaşlarında okul çağı ile başlayan dördüncü aşama, çocuğun toplumsal yaşama ilk girişimi aşamasıdır (BOYDEN, 2009). Çocuk bu aşamada tek başına bir şey yapamayacağını sezmeye, başkalarıyla işbirliği kurmaktan ve birlikte çalışmaktan haz aldığı için çocuk öğrenmeye, sorumluluk yüklenmeye, işleri ve disiplini paylaşmaya hazır hale gelmiştir. Gerçekten de ilk defa bu aşamada ortaya çıkardığı şeylerle başkaları tarafından tanınmak kaygısı oluşmuştur. Beşinci aşama ortalama 13-14 yaşlarından 20-21 yaşlarına kadar süren gençlik aşamasıdır. Çocuk bu aşamada bir yandan genital olgunlaşmanın getirdiği sorunlar, diğer yandan da rolünün belirsiz oluşuna odaklanmaya başlar. Böylece, başkalarının gözünde nasıl görüldüğü ile kendini nasıl hissettiğini karşılaştırmacı içsel bir araştırmaya girer. Bu dönemin özellikle ikinci yarısında ortalama 17-21 yaşları arasında çocuk kendi değerlerini keşfetmek ve benimsemek, ana-babadan bağımsız hale gelmek, ileriki yetişkin rolünü (iş ve eş seçimi ve planlaması) tasarlamak, kısaca bütünüyle kendi kimliğini bulabilmek üzere kararlı bir çaba sergiler (LEVELS ve DRONKERS, 2008). Bu aşamada çocuk bir yandan o güne kadar doğru bulduğu, doğru hissettiği şeylerin korunması eğilimi sergilerken; diğer yandan da her şeyin gözden geçirilmesi ve yenilenmesi ya da devrimlerin yapılması için bütün enerjisini hatta tüm sosyal yaşamını sorgulamaya başlar.

Araştırmamızın örnekleme (canlı öznesi) olması nedeniyle çocuk kavramına yüklenen anlamın belirginleştirilmesi oldukça önemlidir. Altı yaşına kadar çocuğun içsel (tamamen dış dünyayı bir araç olarak kullanarak) çelişkilerinin üstesinden gelmeye çalışması ve üreticilik döneminin başladığı 25 yaşından sonra da benliğin pekişmesi göz önünde bulundurulduğunda, toplumsal yaşama uyum kaygısı ve yeteneğinin çalışma ve yapıcılık duygularının gelişimi aşaması ile kimlik gelişimi aşamaları arasında aranması gerektiği açıkça ortaya çıkar. Buna göre, araştırmamız doğrultusunda tanımlanan çocuk kavramı söz konusu iki aşamayı kapsayan 6-7 ile 17-21 yaş kategorileri arasındaki çocuklar ile sınırlandırılmıştır.

Çocuğun bilişsel, dilsel, hareket ve sosyal gelişimi erken çocukluk döneminde ortaya çıkar. Yürüme döneminde çocuğun bağımsızlık, keşif, dil kazanımı, duygu ve davranışları ve şikâyet eğiliminde hızlı bir artış olur. Dışa vuran sorunları içsel sorunlardan daha önce ortaya çıkar (YATES, 2010(SCHÖLMERICH, et.al., 2008). Duygusal olarak olumsuz ve izinsiz davranış ve kontrole dayalı aile tutumu ya da sert aile tutumu özellikle erken çocukluk döneminde çocuğun ilerleyen gelişme dönemlerindeki sorunları çözmeyi zorlaştırır. Küçük çocuk henüz okula başlamadığı için, çevre ile doğrudan bağlantı ailelerin ve çocukların çeşitli sokak etkinliklerine şahit oldukları ve diğerleri ile etkileşime geçebilecekleri çoklu olanaklar sağlar (HU ve SZENTE, 2010). Çevre özellikleri bir yetişkin gözetiminde olmadan dışarda oynayabilecek yaşa gelinceye kadar çocuğun toplum uyumu üzerinde önemsiz görülen etkiler bıraktığı düşünülür (WANG, 2008; SHAOQING ve SHOULI, 2004). Bebeklik ve yürüme döneminde, çocuk sıklıkla duygusal ya korku durumu anneleri başta olmak üzere sıklıkla ailelerini model alırlar. Çocuklarına sert davranan anneler çevresel tehlikeli olaylara bir yanıt olacak olan duygusal davranışlarını kontrol etmekte güçlük çekerler. Sonucunda çevre tehlikeleri altında sert aile tutumunun

etkileri artabilir. Çünkü çocuk sokaktaki olumsuz olaylara daha çok maruz kalır (BISSAR, 2007).

Denizlili ailelerin çocuklarına sunduğu yaşam şansına oranla doğudan göçle gelen ailelerin çocuklarına sunduğu yaşam şansının karşılaştırılmasının altını çizer. Doğudan göçle gelen çocuklar kısıtlı yaşam şansı temelinde kendi kendileri ile sembolik etkileşime girerek bir değerlendirme yaparlar. Ailelerinin bu çocuklara sundukları yaşam şansı olanaklarının Denizlili ailelerin çocuklarına sundukları yaşam şansı olanağından dikkate değer derecede az olması, onların tüm toplumsal ilişkilerini belirleyecek derecede etkin bir işleve sahiptir. Bir anlamda toplumsal yaşama uyum sorunlarının ortaya konması, söz konusu dezavantajlılık konumunun sosyolojik açıdan açıklanması ile yakından ilişkilidir.

Topraklarını terk etmiş yeni kuşak göçmenler kent sakini olmak için çok isteklidirler. Onlar öncelikle kendilerini tarımsal üretimden uzaklaştırma eğilimine girerler, kendi yeni farklı kent yaşamlarına anlayış gösterirler, kent toplumlarının birer üyesi olmaya oldukça isteklidirler (ARZUBAGA et.al., 2009). Hem bizim veri analizimizde hem de literatürde, biz göçmen çocuğu yabancı bir ülkede doğan ya da anne/babasından en azından bir yabancı ülkede doğan sırasıyla birinci ve ikinci kuşağı temsil eden gruplar olarak belirleyebiliriz (HOPE, 2008). Biz annesi/babası yaşadığı ülkede doğan çocukları göçmen olmayan ya da kent kökenli kabul ediyoruz. Göçmen çocuklar büyük olasılıkla iki ebeveynli ailelerde yaşadıkları ve ebeveynlerin çocuğun etnik ve kültürel kimliğini pekiştirebileceği için aile bakımına ilgi daha fazladır (CHAN, 2009). Geçmiş araştırmalar yapısal etkenlerin merkez eğilimli bakım kullanan göçmen çocuklarının ailesel ve kültürel etkenlerden daha güçlü bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Günümüz Amerikan nüfusunun yaklaşık % 13'ü yabancı bir ülkede doğmuştur (CHAVEZ, ve MENJIVAR, 2010). Yabancı bir toplumda doğan

ve eğitim gören ve bakış açısı ve planları bu deneyimlerle belirlenen yetişkin göçmenler dışında, göçmen çocukları kendi bakış açıları ve planları ile ev sahibi toplumun üyelerince desteklenirler. Gerçek göçmen çocuk terimi grup bileşenlerinin heterojenliği nedeniyle daha çok şeyi açık edeceğine üstünü örter (CHRISTIAN ve BENJAMIN, 2010). İlk olarak yurt dışında doğan çocuk ile ev sahibi toplumda doğan çocuk arasında anlamlı farklılıklar vardır. İlki göçmen çocuktur. İkincisi göçmenlerin çocuğudur (LYNNE, et.al., 2006). Bu da birinci kuşak ve ikinci kuşak göçmen olarak kavramsallaştırılır. Bu çalışma bu iki grubun sosyal ve kültürel uyumundaki farklılıklara dikkat çeker (WILLKE, 1975). Bir buçuğuncu kuşak yabancı bir toplumda doğu erken yaşlarda ev sahibi topluma getirilmiş farklı bir grubu içerir. Göçmenler ve onların çocukları İngilizce öğrenmeye direnirler, kendi etnik gruplarına bağlılık gösterirler ve Amerikan geleneksel Anglosakson kültürünü reddederler (DIKAIYOU, 1989).

Bir başka yapısal teorinin önerileri, ikinci kuşağın avantajı göçmen çocuklarının içinde yaşadıkları iki toplum ve kültürden de yararlanma olanaklarının olmasıdır (VIJVER, 1999). Bu araştırma ikinci kuşak göçmenlerin göçmen sosyal ağına dolarak yeni kaynaklar yaratarak ve ev sahibi ırksal azınlıklara yukarı sosyal hareketlilik olanağı verecek olan örgütler ekleyerek iş fırsatlarını değerlendirdiklerini bulgulamıştır (WORBS, 2003). İkinci kuşak kavramı, ev sahibi toplumda doğan ya da genç yaşta ev sahibi topluma gelen göçmen ailelerde büyüyen çocuklar ile sınırlı olarak kullanılır ((WANG, 2009; FEIL, 1985).

Sosyal bilim literatüründeki çalışma ve araştırmalarda ikinci kuşak genellikle ev sahibi toplumda doğan göçmen çocuklar için kullanılmasına karşın; genç yaşta ev sahibi topluma gelen ve böylece eğitiminin tamamını ya da büyük bir bölümünü ev sahibi toplumda alan çocuklar 1,5. Kuşak olarak kavramsallaştırılır. Bu kavramı literatüre sosyolog Ruben Rumbaut

kazandırmıştır (BHABHA, 2009). Amerika’da genel değerlendirmeler nüfusun 5’te birinden daha fazlası göçmen birinci kuşak ya da ikinci kuşaktan oluşmaktadır: bu aileler daha çok benzer okul çağı çocuklarının yaşadığı göçmen hanehalklarıdır. İsviçre’de, örneğin nüfusun yaklaşık 4’te biri yabancı ülkede doğmuştur ve bu hane halklarındaki çocuklar toplam çocuk nüfusunun %40’ını oluşturmaktadır (STEVENS, 2010; SOON, 2010; SCHENK, 2007). Almanya’da, 1990 yılı verilerine göre alman nüfusunun 6’da biri günümüz Almanya’sının sınırları dışında doğmuştur. Birbuçğuncu ve ikinci kuşak çocuklar toplam çocuk nüfusunun %26’sını oluşturmaktadır. Son zamanlara kadar göç için bir çekim merkezi olarak değerlendirilmeyen İtalya’da bile göçmen çocuklar toplam çocuk nüfusunun 10’da birini oluşturmaktadır (HIERONYMI, 2008; CURIO ve AXELROD, 2004).

Birey göç etmeden önce işsiz bile olsa (kırsal işsizlik henüz kentsel işsizlik gibi bir sosyal sorunsal niteliği kazanmamıştır) yine de üreticidir. Ancak göç onu üreticilikten tüketiciliğe dönüştüren en temel mekanizmalardan biri olarak karşımıza çıkar. Kırsal yaşamda üstelik bu kırsal yaşam doğu bölgeleri ise göç kararı veren birey aile reisidir (KNODEL et.al. 2010). Diğer bir anlatımla kırsal mülk, emek, kazanç ve tüm ev içi ve ev dışı giderlerin tek karar vericisidir. Ancak göç bu aile reisinin “kurulu düzeni”ni temelden dönüştüren ve buna bağlı olarak onun aile reisliğini elinden alan bir değişimin önünü açar (JASISI, ve MARRIOTT, 2010). Gerçekten de tüm sosyal yaşamın tek karar vericisi olan kırsal yaşamdaki aile reisinin, kentte öncelikle kurulu düzen kavramının iki önemli boyutu olan iş ve barınma problemi ile yüz yüze kalması, yalnızca onun kendi zihninde kendisinin aile reisi olup olmadığını sorgulaması ile sınırlı kalmaz aynı zamanda ailenin diğer üyeleri artık aile reisi gerçekliğine uygun davranmaktan kaçınma eğilimine girerler (RUBEN ve GOLNAZ, 2006). Artık kentsel mekânda eski kurulu düzenini ve buna bağlı olarak otoritesini

sağlayamayacağına ayırdına varan göçmen, öncelikle marjinal işler bulmaya çalışır, bu bağlamda birkaç işe girer çıkar, sonraları ise kent yerlileri gibi kıt kaynaklara kolay ulaşamayacağını anlayınca da en kısa yoldan para ve gücü getirecek bir alt kültürün parçası haline gelir (JIALING, 2004). Bu alt kültürün işlevselliği, pederşahi kırsal yaşamdaki erkek imgesini ve bunun başta kadın olmak üzere çocuklar üzerinde yeniden kurma yeti ve becerisi vermesinden kaynaklanır. Göçmenlerin doğudan getirdikleri kültür ile kent kültürü arasındaki gerginlik sadece göçmenler ile kentli yetişkinleri karşı karşıya getirmekle kalmaz aynı zamanda göçmen çocukları ile kentli çocukları da karşı karşıya getirir (LU, 2007).

Kısa yoldan para ve güç elde etmeyi hedefleyen bu alt kültürün, göçmen babalarının rol ve davranışlarını gözlemleyen çocukların dezavantajlı konumu ile kesişince ise sapma ve suç olgusuna ivme kazandıran alt kültürün işlevselliğini göz ardı edilemeyecek ölçüde artırmaktadır (BARTON, 2010). Yaşam şansı kavramının bir toplumdaki kıt kaynaklara ulaşabilme ve söz konusu kıt kaynakların değerlendirilerek topluma uygun bir şekilde tüketilmesi ile yakından ilişkili olması, bu çalışmanın evren ve örnekleminin, göç kararı alan aile reislerinin aksine onların çocukları olarak belirlenmesi oldukça anlamlıdır (OZTEK et.al., 2009). Yukarıda ayrıntılı bir şekilde ortaya konduğu gibi bir yerden başka bir yere göç kararını alınmasında etkili olmanın, yaşanılması düşünülen yeni toplumdaki uyumu kolaylaştırıcı en temel etken olduğu göz önünde bulundurulduğunda, doğudan göçle gelen çocukların kıt kaynaklara ulaşma ve yaşam şansını artırma olanağı bakımından dezavantajlı oldukları açıkça görülür. Diğer bir anlatımla bu çocuklar, Denizli toplumunun çocuklarına oranla kıt kaynakları elde etmek için daha çok çaba göstermeleri ve çalışmaları gerekecektir (ROGOFF, et.al., 2010).

Öncelikle eğitim ile başlayacak olan bu uyum süreci, çocukların eğitimde kazandıkları başarı düzeyi ile doğru orantılı olarak kolaylaşacaktır. Yine de bu çocukların küçük yaşta Denizli'ye gelmesi baba-annelerine oranla onların Denizli toplumunun yaşamına uyumunu kolaylaştırırken; geldikleri toplumun sosyalizasyon sürecinden geçmiş olmaları, Denizlili anne-babaların çocuklarına oranla kıt kaynaklarına ulaşma olanaklarını daha da güçleştirir. Her ne kadar varsayıldığı gibi doğudan gelen göçmenlerin Denizli toplumuna uyumunu ideal ölçülerde gerçekleştirmek kolay olmasa da, en azından kentin toplumsal yaşamını tüm boyutları ile kavramanın, büyük ölçüde doğudan Denizli'ye göç sürecinin neden ve sonuçlarının birlikte değerlendirilmesine bağlı olduğu gerektiği daha açık hale gelir. Gerçekten de bu göçün neden ve sonucu olan bu iki boyutu sentezleyecek bir bakış açısı oluşturmak, aynı zamanda araştırmacıya göç sürecini açıklayıcı önemli işlevsel araçlar da sunar. Söz konusu işlevsel araçları kullanmak, her şeyden önce doğunun kırsal bölgelerinde herhangi bir iş ya da işletme kuramayan doğudan göçle gelen aileler, kentteki sosyo-ekonomik kıt kaynak mücadelesinin belirgin bir şekilde kavranmasını sağlar. İkincisi, Denizli toplumunda uzun süre vasıfsız ya da yarı vasıflı işçi olarak çalıştıktan sonra farklı sektörlerde küçük ya da orta büyüklükte işletmeler kurmadaki istekliliğini de açığa çıkarır. Böylece bir anlamda Denizli işgücü pazarı, göçmenlere, kırsal alanda iş kurmak bir yana iş kurmayı hayal bile edemeyecekleri olanaklar sunmuş olur. Sonuncusu ise, ekonomik ve sosyal sermaye hareketliliğinin bir sonucu olan ulus ötesi toplulukların artan işlevlerinin ulus/devlet bilincine ciddi bir tehdit mi oluşturduğunu yoksa genel anlamda sermaye birikimine katkı mı sunduğu konusunu değerlendirmeye açar.

Literatürde özellikle sermaye, emek, sanayi, istihdam, gelir, işsizlik ve kentsel hizmet sarmalı açısından ele alınan göç olgusunun, göç öncesi ve sonrası toplumdaki sınıfsal değişimleri belirginleştiren en önemli güvenilir

ve sağlam bir karşılaştırma aracı olarak karşımıza çıktığı açıkça ortaya çıkar. Gerçekten de doğudaki kırsal sosyo-ekonomik koşulların olumsuzluğu gomenleşme eğilimine ivme kazandırmasının yanı sıra kentsel sosyo-ekonomik koşulların gomeni ożümlene kapasitesini karşılaştırma olanağı sunması, ożellikle kırsal işgücünün kentsel işgücüne dōnüşümüne ilişkin go araştırmaları yapmayı dikkate değer ölçüde kolaylaştırmıştır (DREBY, 2007).

Bařka bir anlatımla, üretim sürecinin avantajlarını değerlendirmeden şekillenen kırsal ekonomi, bölgesel toplum önderlerinin kapitalist (girişimci) ya da sosyalist (kooperatifçi) kalkınma modelini tam anlamıyla benimsemeyip uygulamadaki isteksizliğinin yanı sıra bölgesel kalkınmasını yerel sermaye birikimi ile gerçekleştirme yeti ve becerisinin eksikliği, geniş çapta güçlü bir girişimci yaratamayışı ve kırsal işgücünün bilinsizliğinden kaynaklanan kararlı örgütlülük eksikliği, go sürecinin sadece neden boyutunu oluşturur. Oysa go sürecinin bir de ev sahibi toplumda (Denizli) kıt kaynakları düzenleme, bölüşüm ve yeniden dağıtımı, ekonomik katkı, eğitimi de içine alan göz ardı edilmeyecek kadar kapsamlı ve geniş kamu hizmetleri gibi sonuç boyutu vardır. Bu boyut ożellikle gomenlerin ev sahibi toplum olan Denizli ile kaynaşmasında etkin rol oynayan bir boyuttur.

Bütün bu etkenler birlikte değerlendirildiğinde, bu çalışmanın bir boyutu ile go kararında etkili olmadıkları için öncelikle ailelerine daha sonra da Denizli toplumsal yaşamına uymak zorunda olan çocukların sorunlarına ışık tutarken; bir boyutu ile de Denizlili ocuklar ile girişmek zorunda kalacakları kıt kaynak yarışına geriden başlamalarından kaynaklanan dezavantajlı konumlarını ortadan kaldıracak projeler üretebileceği görülecektir.

Bu çalışmanın her iki boyutunun da birden ortaya koyacağı bulgular sarmalı, toplumsal yaşamın huzurlu devamlılığının önünü açan yeni sosyolojik modellerin temel hareket noktasını oluşturacaktır. Gerçekten de doğudan gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarını önceleyen bu araştırmadan elde edilecek bulgulara dayalı öneriler, önceki paragrafta ayrıntılı bir şekilde ortaya konulan kentsel sorunların yanı sıra ülkemizin 1950'lerden bu yana temel bir gerçekliği olan kontrolsüz göç olgusunun, gündelik yaşamın ve sosyal yaşamın cisimleştiği mekânlar olarak değerlendirilen kentlerin (Denizli), ekonomik bir sorunla sınırlı görünen işsizlik ile başlayıp, yoksunluk, yoksulluk, açlık ve sefalet gibi sosyal sorunlara dönüşmesini; bu sosyal sorunların kalabalık, stres, çevre ve gürültü kirliliği ve trafik gibi sorunlarla pekişmesinin önüne geçecektir. Böylelikle 1980-1998 döneminde %40'dan 46 ya çıkan dünya kentli nüfusunun dünya nüfusuna oranını, aynı dönemler arasında Türkiye ile karşılaştırıldığında bu oranının %44'den %73'e çıktığı ve Türkiye'nin kentleşme düzeyi açısından dünyanın 3. sırasına yükselmesinin göz ardı edilmesi olanaksız bir sonucu olan niteliksiz kentleşme eğiliminin göçmenlerin ve çocuklarının toplumsal uyum sorunları ile yakından ilişkili olduğu daha belirgin hale gelecektir.

Dezavantajlı Göçmen Çocuk (İkinci Kuşak)

Max Weber'in statü analizinde, özellikle sınıfsal konum kavramına gönderme yaparak kullandığı bir terim. Gücün toplum içinde dağıtılmasının ürünleri olan mülk sahipliği ile pazardaki mal ve hizmetleri kullanma hakkı, bireyin hedeflerini toplumsal eylem içinde gerçekleştirme şansını belirler. Yaşam şansı, toplumsal sınıfların, kadınların, çocukların, etnik ya da azınlıkların ilerleme olanağının çerçevesini çizen en temel sosyal hareketlilik aracı olarak karşımıza çıkar (MATTHEW, 2010). Bu haliyle

yaşam şansı kavramı, bir yandan bireyin mülkiyet ilişkilerini ya da mülkiyet karşısındaki konumu, ücret ve emek gibi üretim etkinliklerini içerirken; diğer yandan da beslenme, barınma, eğitim, sağlık, boş zaman etkinlikleri, zaman ve mekân çelişkisinin kullanımı gibi tüketim etkinliklerini içerir. Bu çalışma kapsamında yaşam şansı kavramı, doğudan Denizli'ye göç eden ailelerin sınıfsal konumu (emek, sermaye, hizmet ve kentin mekânsal kullanımı) ile sınırlandırılmıştır. Bu kavramın açıklanması büyük ölçüde yaşam şansı kavramı ile yakından ilişkilidir. Dezavantajlılığın sadece ekonomik konum ile sınırlı olmadığı aynı zamanda toplumsal boyutta temsil bulduğu tüm kavramsal arka plan açıklandıktan sonra daha belirginleşecektir. Dezavantajlı çevre, tipik olarak yüksek yoksulluk, işsizlik, sosyal düzensizlik, tehlike, suç, düşük aidiyet ve sosyal bağlılık (SHANE, 1972). Dezavantajlı çevredeki evler varlıklı çevrelerdeki evlerden daha bakımsızdır ve dezavantajlı çevredeki evler sıklıkla yoktu, izolasyon ve merkezi havalandırma sisteminden yoksundur. Merkezi havalandırması olan evlerdeki aileler de bunu çok fazla kullanmazlar. Bunun sonucunda aileler ve çocukları zamanın büyük bir bölümünü arka taraçalarda ya da kapı ve pencere açık sokaklarda geçirirler.

Çocukluktaki yoksulluk uzun süre düşük eğitim düzeyinden kaynaklanan olumsuz sosyo-ekonomik sonucun bir göstergesi ve işgücü pazarında düşük kazanç kaynaklı davranışsal problemler olarak görüldü.... Bu çalışmanın verileri göçmen çocuklar arasındaki program katılımının kent kökenli çocuklar arasındaki program katılımının kent kökenli çocuklar arasındakinden daha yüksek olduğunu ortaya koyar. Göçmen çocukların yarısı kamu yardımı çeşitlerinden birini alan bir hanehalkı içerisinde yaşıyorlar (SEOL ve SKRENTNY, 2009). Her ne kadar yoksulluk içerisinden yaşayan göçmen ve kent kökenli çocukların sayısı az olsa da yine de bu oran göçmen çocuklar arasında % 15 daha yüksektir. Sonuçlar kent kökenli göçmen farklılığının genç yetişkinlikte de sürdüğünü ortaya

koyar. Özellikle program katılımı ve göçmen çocuğun yoksulluk durumu, onlar genç yetişkinler haline geldiğinde yani 10-15 yıl sonra, program katılımı ve yoksulluk düzeyi ile ilişkili çıkar.

Göçmen çocuğun büyüdüğü hanehalkı sosyo-ekonomik geçmişi, çocuğun olgunlaşmasında, okulunun başarı ile tamamlanmasında, işgücü pazarına girmesinde uzun süreli etkileri olabilecek sonuçlara yol açabilir. 2009'da iki ebeveynin de göçmen olduğu çocukları Amerika'da doğan yoksul oranı %28,5 idi, ne var ki bu oran yabancı ülkede doğan çocuklar için % 31,6 idi (252). İster Amerika ister yabancı ülkede doğmuş olsun aile üyelerinin ikisi de göçmen olan çocukların oranı her geçen gün daha da artmaktadır ve bu çocuklar 18 yaşın altındadır (ÖGDÜL, 2000). Onlar yoksulluğu ve kamu yardımlarına diğer çocuklardan daha çok maruz kalmaktadırlar. Göçmen çocuklarının deneyimlediği görece olarak geniş ölçüde dezavantajlılık, göçmen ailelerindeki ebeveynlerin görece düşük eğitim düzeyleri ile açıklanabilir. Dahası bu sosyal ve ekonomik dezavantajlılık durumu yetişkinlikte ve devam eder. Örneğin en çok göçmen çocuk yoksulluğunun ve program katılımının yüksek olduğu ulusal kökenli gruplar, en çok yetişkinin olduğu gruplardır ve bu yetişkinler geniş ölçüde yoksulluk ve program katılım oranına sahiptir. Ev yaşamına ya da çevrenin çeşidine ve delikanlı davranışının sonuçlarına odaklanan çalışmalardan elde edilen bulgular, düşük nitelikli çevre ve kirada yaşamının ergenin mutluluğu ve sağlığı üzerinde olumsuz etkisi olduğunu göstermektedir. Bu olumsuz etkiler özellikle yoğun kuşaklararası ağın olduğu eşit fiziki ve sosyal kaynakların olduğu çevrelerde daha da azalır (MAXWELL, 2010).

Aileler ile delikanlıların gereksinimlerinin aynı olduğunu varsaymak yeterli bir bakış açısı değildir. Tabii bu ikisinin de gereksinimleri birbiri ile ilişkilidir. Fakat eğer biz delikanlıların deneyimlerini ve bakış açılarını göz ardı edersek, o zaman delikanlılara kötülük (haksızlık) yapmış oluruz.

Üstelik, onların bakış açılarını iyi kavramak ve anlamak onların gereksinimlerini karşılayacak ve onların mutluluk düzeylerini artıracak plan ve politikaları geliştirmeye yardım edebilecektir. Evden, topluluktan, okuldan ve yetişkinin iş yaşamından olduğu kadar kaynaklar ve taleplerden ne bekledikleri tüm bu gereksinimlerin karşılanma olanağı ile el ele gider (SHAH, et.al., 1987). Bu çalışma düşük memnuniyet düzeyi ve kaynak eksikliği olan evlerden gelen delikanlıların kendilerine olanak yaratmak için ya da olanaklara ulaşmak için topluluk kaynaklarını göstermektedirler. Her ne kadar delikanlı hareketliliğini ve mutluluğunu kolaylaştıran kendi evlerinde sağlanan bu olanakların belli bir maliyeti olsa da bilim olanakları evde karşılanan delikanlılar, topluluk kaynaklarına daha az ihtiyaç duyarlar. Ev sahibi toplumun işgücü pazarında da dikkate değer dezavantajlar göçmen çocuğun yakasını bırakmaz. İşgücü pazarının bazı bölümlerine geniş bile ikinci kuşağın vatandaşlık statüsüne bağlıdır. İkinci kuşak başka bir ülkede doğmuş daha sonra ev sahibi topluma göçle gelmiş çocukları da içerdiğinden onların vatandaşlık durumları büyük ölçüde doğum yeri ve geldiği ülkenin vatandaşlık kurallarına uygunluğuna bağlılık nedeniyle karmaşıktır (JANUS, 2010).

Yaşanılan yerin büyüklüğü, sosyo-ekonomik durumu etkiler. Eğitsel kazanımlara gelince, kültürel olarak içine kapalı gruplar kültürel olarak dışarıya açık gruplar kadar kazançlı olamıyorlar. İşgücü pazarında ise yaşadığı ülkenin vatandaşı olmuş olsa bile bir göçmen grup çok yüksek düzeyde işsizlik riski ile karşı karşıyadır (İsviçre). Fakat işsizlik sorununun kültürel olarak içine kapalı ikinci kuşağı olumsuz yönde etkiler bu da ayrımcılık nosyonunu beraberinde getirir. Geniş toplumun işgücü pazarındaki ayrımcılıktan dolayı, ikinci kuşak kendi etnik grupları tarafından değinilen ekonomik boşluklardan yararlanırlar. Bu avantajlar belirli bir sosyal sermaye yaratır. Bazı ekonomik boşluklar etnik grubun girişimcilik potansiyelini artırır. Bu noktayı ideale yakın olarak ortaya

koyacak örnek güney Florida ekonomisinde bazı sektörlerde şirketler kuran Kübalılardır. Bu şirketler pek çok Kübalıyı istihdam ediyor, ayrıca birinci kuşak göçmenler mi yoksa ikinci kuşak göçmenler mi bu şirketlerden daha çok yararlanmaktadır (EPSTEIN ve GANG, 2010). İşte bu ayrıntı çok fazla belirgin değildir. Herhangi bir örnek olayda bile pek çok göçmen girişimi düşük ücretli daha az işçi çalıştıran küçük işletmelerdir. Gündüleyici soru alman işgücü pazarındaki ikinci kuşak Türklerin dezavantajlılığını ne açıklayabilir? Hadi diyelim alman işgücü pazarındaki diğer etnik gruplar (İtalyan, İspanyol gibi) ın nitelikli işlerde çalışması, eğitim seviyeleri ile açıklanabilir diyelim (TOPUZOGLU et.al., 2007). Bu Türkler için geçerli değildir. Gerçek eğilim bunun ayrımcılık ile açıklanmasına yöneliktir. Her ne kadar ikinci kuşak Almanyalı Türklerin görece düşük sosyal asimilasyonu işgücü pazarındaki dezavantajlılık ile açıklanabilirse de ayrımcılık ile açıklanan düşük asimilasyon reddedilemez. Brüksel'deki ikinci kuşak Türklerin kırsal bölgelere oranla metropollerde daha başarılı olduklarını bulguladılar. Almanya'daki ikinci kuşak göçmenler üzerine araştırmaların pek çoğu kent yönelimlidir (WHELEER ve KOTTEL, 2010).

Hem ulusal farklılığı hem de kentler arası farklılığı incelemenin avantajlarını kullanır; fakat ikinci kuşak açısından yerel yerleşme biçimlerinin üzerindeki etkisini ortaya koymak için daha fazla araştırma yapmak gerekir (RICHMOND, 1972). Ebeveynleri düşük eğitim ve diğer insani sermaye düzeyinde olan mülteci ve göçmen işgücünün çocukları her zaman için hangi toplumda olursa olsun büyük risk ile karşı karlıyadırlar. Ebeveynler ve çocuklarının vatandaşlık hakkını engelleyen kurumsal düzenlemeler yetişkinliğe uzanacak kadar açık ve belirgin olumsuz etkiye sahiptir. Yaşam şansı kavramı, bir toplumdaki kıt kaynaklara ulaşabilme ve söz konusu kıt kaynakların değerlendirilerek topluma uygun bir şekilde tüketilmesi ve yeniden üretilmesi ile yakından ilişkilidir. Bu anlamda göçmen ailelere oranla çocuklarının kıt kaynak yarışına daha geç

başladıkları göz önünde bulundurulduğunda, araştırmamızın evren ve örnekleminin göç kararı alan aile reislerinin aksine onların çocuklarından oluşması oldukça anlamlıdır (LEON, 1980). Diğer bir anlatımla, göçmen aileler dezavantajlı ancak onların çocukları daha da dezavantajlıdır. Üstelik, Denizlili ailelerin çocuklarına oranla doğudan göçle gelen ailelerin çocuklarının daha fazla çaba gösterme zorunluluğunun onları asıl dezavantajlı yapan etken olduğu akıldaki tutulmalıdır. Gerçekten de, öncelikle eğitim ile başlayacak olan bu kıt kaynak yarışı, çocukların eğitimde kazandıkları başarı düzeyi ile doğru orantılı olarak kolaylaşacak ve bu bağlamda yaşam şansları artacaktır.

Denizlili ailelerin çocuklarına sunduğu yaşam şansına oranla doğudan göçle gelen ailelerin çocuklarına sunduğu yaşam şansının karşılaştırılmasının altını çizer. Doğudan göçle gelen çocuklar kısıtlı yaşam şansı temelinde kendi kendileri ile sembolik etkileşime girerek bir değerlendirme yaparlar. Ailelerinin bu çocuklara sundukları yaşam şansı olanaklarının Denizlili ailelerin çocuklarına sundukları yaşam şansı olanağından dikkate değer derecede az olması, onların tüm toplumsal ilişkilerini belirleyecek derecede etkin bir işleve sahiptir. Bir anlamda toplumsal yaşama uyum sorunlarının ortaya konması, söz konusu dezavantajlılık konumunun sosyolojik açıdan açıklanması ile yakından ilişkilidir.

Artan oranda bir nüfus özellikle göçmen çocuklar kent kökenli ailelerin çocuklarına oranla onların gelişim süreçlerini riske sokacak ve okula girdikten sonra akademik başarılarını düşürecek sınırlamalar düşük aile geliri, düşük aile eğitimi ve dil engelleri gibi durumlarla daha çok karşı karşıya gelirler. Belli bir ölçüye kadar dezavantajlı göçmen çocuğu etkileyen faktörler dezavantajlı kent kökenli arkadaşları ile benzerdir. Destek, mevcudiyet ve erken bakım eğitimlerine katılım pek çok göçmen ailesi için yapısal bir engel teşkil eder (NAUCK et.al., 1998). Dil engelleri

bürokratik karmaşıklık ve hizmet programlarına güvensizlik özellikle kayıt dışı göçmenler arasında onların çocukları devlet desteği alabildiği zaman bile bazı göçmen aileleri erken bakım ve eğitim programlarından yararlanmasını engelleyebilecek kendine özgü engellerdir. Böylece yazarlar, politikacıların, göçmen çocukları arasındaki katılım oranına karşı ikili tutum sergilediklerini öne sürerler. Birincisi, onlar dezavantajlı çocuğu genel anlamda göçmen dezavantajlı çocuk kadar yararlanabileceği federal ve devlet ECE programlarını reddederler (CHRISTY, ve FIGUEROA, 1990).

Okul öncesi evrensel katılım bütün göçmen çocuklarının yararına olan tek yoldur. İkincisi göçmenlerin dil engelleri ve bilgi eksikliği gibi karşılaştığı kendine özgü engellerden kaynaklanan katılım eksiklikleri yapılandırılan kamusal yardım ve özel ya da kar amacı gütmeyen programlar yoluyla tespit edebilir. Amerikan saha araştırmasının verilerine göre Amerika'daki göçmen çocukların 15,7 milyonu ve yaklaşık 5,7 milyonu 5 yaşındadır ya da daha küçüktür. Ulusal olarak göçmen çocuklar 6 yaş altı çocukların %24'üdür. Ve bu oran California'da % 50'ye kadar çıkar. 18 yaşın altındaki göçmen çocuklar arasında örneğin %28'i 14 yaşın altındakilerin ya da daha büyüklerin İngilizceyi iyi konuşmadığı dil bakımından izole edilmiş evlerde yaşarlar. %26'sının ebeveynleri yüksek okul mezunu değildir ve % 22'sinin hanehalkı geliri yoksulluk sınırının altındadır (ZIMMERMAN, 2007). Aynı zamanda göçmen çocuklar heterojen bir grup oluştururlar. Pek çoğu İngilizcenin akıcı konuşulduğu ailelerin iyi eğitim gördüğü, yaşam şansının yüksek olduğu ailelerde yaşarlar. Dikkate değer ölçüde yapısal etkenler verimliliği, ulaşılabilirliği ve tıpkı kent kökenli dezavantajlı aile çocuklarında olduğu gibi dezavantajlı göçmen çocukların yönelik erken bakım ve eğitim programlarına girişi etkileyebilir.

Saha çalışmaları göçmenlerin ilk kuşaktan ikinci kuşağa kadar hem kültürel hem de sosyo-ekonomik olarak pek çok gelişme kat ettiğini göstermektedir.

Göçmen nüfusun böylece ilerlemeler kat etmesi, Amerika’da olumlu olarak görülen göçmen ailelerin mesleklerinden kaynaklı performansları ve yetişkinlerin çabaları aracılığıyla gerçekleşmiştir. Öte yandan uzun süren hukuki statüde çalışma alışkanlığı olmayan ve boyunduruk altına girmek istemeyen vasıfsız işgücü olan göçmen ailelerin çocuklarının ekonomik başarısı ve düşük eğitim seviyesi göçmen çocukların elde ettikleri bu ilerlemeleri yavaşlatır. Yazarlar göçmen yetişkinlere iki önemli politik önlem ortaya koyarlar: birisi yukarı sosyal hareketliliği engellenen boyunduruk altına girmek istemeyen göçmenlerin yasal hale getirilmesidir. Diğeri yüksek düzeyde dezavantajlı bu nüfusa yardım edebilecek ve onları okullarda tutabilecek gönüllülük programları sağlamaktır (GRAY, 1938).

Göçmenler ve onların çocukları yalnızca asimilasyondan kaçındıkları için değil aynı zamanda yüksek düzeyde dezavantajlı etnik ve ırksal gruplara ait oldukları için de kendilerine geniş toplum tarafından önerilen sosyal hareketlilik olanaklarından izole olurlar. Dışlanmış kuşakların bakış açılarına göre göçmen çocukları ev sahibi toplum tarafından “onların ki” olarak görülen ırksal ve etnik kategoriler içinde asimile edilmesi beklenir. Yapısalcı perspektif içerisinde değerlendirilebilen oluş yaklaşımı doğum yeri ile göçmenin yaşının eğitsel ve mesleki sonuçlarının nasıl biçimleneceğini vurgular (BALEN et.al., 2006). Beyaz yakalı işlere giriş açısından dezavantajlı olsalar da erken gelenler yüksek okul derecelerini daha çok elde ederler. Benzer şekilde Boray Chiswick ve Nayra Debburamm 10’lu yaşlarda göç eden yetişkinlerin ailesi göçmen olup ev sahibi toplumda doğan ve ev sahibi toplumdaki yetişkinlerden daha kötü eğitim başarısına sahip oldukları sonucuna vardı. Öncelikle göçmen çocuk ve göçmenlerin çocukları üçüncü kuşak çocuklara oranla akademik başarıya daha fazla isteklidirler. Bu görüş Grice Koca ve Marta Siena’nın göçmen iyimserliği ve Portesi ve Rumbout’un göçmen dürtüsü (immigrant drive) kavramlarını desteklemektedir. Üçüncü olarak bu etki ırksal ve etnik gruplar

ve göçmenin ulusal kökenine göre farklılık gösterse de, aileler ve ebeveynler hem göçmen hem de ev sahibi toplumun çocuklarını yoğunlukla etkilerler. Dördüncüsü, kızlar erkeklere oranla daha fazla isteklidirler ve çaba gösterirler. Daha büyük erkek çocuklar, okul arkadaşlarına oranla daha az isteklidirler ve okul başarıları oldukça düşüktür (PUSSETTI, 2010).

Bu çalışmanın büyük bir bölümü, orta çocukluk ve erken ergenlik döneminde çevre avantajının etkileri ve sert aile tutumunu ele almaktadır. Biz burada iki bileşen üzerinde duruyoruz. Birisi çevreden korkmak adını alan komşuluk dezavantajının, diğeri ise bebeklik döneminde çevresel özellikler olarak sert aile tutumu ile içsel ve dışsal problemlerin uyumuna dayanan aidiyet duygusu. Örneğin göçmen ailelerinin geçmişi çocuklarının sosyo-ekonomik pozisyonlarını nasıl etkileyecek? Bu geçmişlerden biride yoksulluktur (TOPUZOGLU et.al., 2007). Yoksul çocuk, örneğin düşük kilolu bebek doğumu ve doğumunun ilk ayında yüksek bebek ölüm oranı gibi sağlık sorunları yaşarlar ve bu sağlık sorunları ergenlikte de devam eder.

Sonuç olarak literatür çocukluk dönemindeki yoksulluğun yetişkinlik döneminde de devam ettiğini göstermektedir. Bir başka deyişle çocuklukta yoksulluk yetişkinlik dönemindeki yoksulluğu besler. Çocukluk yoksulluğunun etkisi ve çocukluk yoksulluğu ile diğer sosyo-ekonomik getiriler arasındaki ilişkiyi inceleyen literatürün büyük bir kısmı, göçmen çocuk ile kentli çocuk arasında oluşabilecek potansiyel farklılıkları göz ardı eder. Her ne kadar literatürün büyük bir kısmı çocukluk yoksulluğunun sosyo-ekonomik sonuçlarını geniş bir sıra düzeninde ayrıntılandırılırsa da, yeni çalışmalar göçmen çocuğun yoksulluğu ve kamu yardımına katılım oranını incelemez; tam tersine çok azı göçmen hane halkındaki dezavantajlı çocuğun uzun dönemli sonuçlarını çalışır. Yoksulluk oranı, aile gelirin yoksulluk sınırının altında olduğu hanehalklarında büyüyen özel gruptaki

çocuk kesimi olarak belirlenmektedir (MORRISON, 1997). Onlar, aileleri, akranları, diğerleri ve yerel topluluk ile etkileşime geçecek olanaklar isterler: eğlenmek isterler, okul dışında eğlenmek ve davet edilmek isterler, gelir ve bağımsızlık elde etmek için ücretli işe girerler. Spor ve diğer fiziki etkinliklerde yer almak isterler ve bütün bunlara bağlı olarak bağımsız olmak isterler. Olanaklar, delikanlı yerel topluluğunun içindeki ve etrafındaki hoşluğa bağlıdır. Hoşluk durumunun yararlı ve memnuniyet verici etkinlik ya da hizmet olarak ortaya koyarsak, çevre topluluğunun özel grupları kapsamındaki gereksinim ve istekleri anlamış oluruz (DAVIES ve FOWLER, 1972).

Akranları ile sosyal etkileşime geçtiği olanaklar, buluşulacak mekânlar ve sosyal etkinliklerce kolaylaşır. Eğlence ve dinlenme olanakları ise özel amaçlı merkez salonlarında kolaylaşır. Bilgi birikimlerini artırabilecek etkinlikler kütüphane ve müze gibi daha fazla deneyim ve özel bilgi fırsatı sunan yerlerce kolaylaştırılır. Spor yapma olanakları, spor kulüpleri ve spor merkezlerine girişi ve katılımı gerektirir (TAMURA, 2006). Düşük aile birikiminin memnuniyet, hareketlilik ve yetişkinlerin delikanlılara ayırmaları gereken zamanını sınırladığı çok şaşırtıcı değildir.

Aileler, arkadaşlar ve topluluk gönüllüleri, delikanlılar yetişkinliğe geçişinde bir kılavuz destek ve rol model sağlarlar. maalesef pek çok delikanlı yaptırım, okul, ağır ev ödevleri, ücretli iş, küçük çocuk bakımını kapsayan ağır yükümlülükleri yüzünden yerel topluluk ile etkileşim kuracak olanaklar yaratamayabilirler. Artan özel okullaşma eğilimi delikanlıları kendilerini ait hissettikleri yerel topluluktan alıkoymaktadır. Eğitim sistemi başka bir ülkede doğup ev sahibi topluma okul çağında gelen ve ikinci kuşağın yaşam şansı üzerinde çok güçlü bir etkiye sahiptir. Genel olarak düşük gelirli han halklarından gelen çocuklar, ev sahibi ülkede doğmuş çocuklardan oluşan hane halkları ile karşılaştırıldığında okulda daha

dezavantajlıdır (TARRICONE, et.al., 2009). Ancak ikinci kuşak çocuklar geldikleri ülkenin eğitim sistemine sahip aileler ile karşılaştırıldığında karşılatılamayacak kadar dezavantajlıdır. Göçmen çocuklarının eğitim sisteminde yüz yüze geldikleri dezavantajlılığın ölçüsü günlük yaşamdaki kullanımında olan baskın dil ile han halklarındaki dilin farklı olması, çocuklarının ev ödevlerinde onlara yardımcı olabilecek temel bilgi eksikliği, okuryazar bile olmayan ya da din, ırk ve toplumsal kökenden dolayı ayrımcılık yaşayan han halklarından kaynaklanan bu gibi faktörler oldukça anlamlıdır fakat toplumdan topluma farklılık gösterir.

Göçmen Çocuklarının Toplumsal Yaşama Uyumu

Toplumsal yaşama uyum sürecindeki temel etkenlerden birisi de şüphesiz toplumsal köken (origin) dir. Bu bakış açısından göç sürecinde terk edilen bölgedeki toplumsal yaşam yerleşilen toplumsal yaşama ne kadar benzerse, göç sonucunda oluşacak yeni toplumsal yaşamın şekillenmesi de o derece kolay olacaktır. Türkiye'nin batı coğrafyasında yer alan Denizli'nin bireysel girişimciliği önceleyen bir toplumsal yaşama sahip olması, doğudan gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyumunu dikkate değer ölçüde güçleştirmiştir. Gerçekten de, pek çok sosyolojik yaklaşımda belirtildiği gibi doğunun toplumsal yapısında birey önce toprağa, sonra da ağa/ağabasına ve bunun bir uzantısı olarak da içinde yaşadığı topluma ve politik mekanizmaya sıkı sıkıya bağlıdır. Bu bağlamda doğudan göçle gelen çocukların terk ettikleri coğrafyanın bireysel girişkenliği törpüleyerek bireyi bir otoriteye bağlı kılma çabası, doğudan göçle gelen bu çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğini bir başka açıdan daha dezavantajlı hale sokmaktadır. Böylece, doğudan göçle gelen ailelerin çocuklarına sundukları yaşam şansı (ekonomik ölçekli dezavantajlılık) toplumsal dezavantajlılık sorunu ile pekişmiş olur.

Sosyo-ekonomik dezavantajlıktan kurtuluşun iki yolundan biri başka bir bölgeye göç etmek, diğeri ise uyum sağlamaktır. Uyum sağlamanın ölçütleri göçmen grubun ileri gelenlerinin önce ev sahibi toplumun orta sınıfı daha sonra da üst sınıfına yükselmesi, belli bir süre sonra göçmen grubun tamamının ev sahibi toplumun orta sınıfı haline gelmesi; ev sahibi toplum bireyleri/grupları ile arkadaşlık ilişkileri (okul arkadaşlığı ve iş arkadaşlığı), evlilik eğilimi, ev ziyaretleri, alış-veriş, komşuluk; örgütlenme (dernekleşme, kent yönetimi, politik ilişkiler) ve yerel dil kullanımı. Bu beklentileri ile ilgili olarak WINSLOW ve SHOW (2007) çevresel özellikler çocuğu ve çocuğun sorunlarını doğrudan 6 yaşına kadar etkilemediğini bulgulamışlardır. Buna karşın, LINOES ve meslektaşları (2001), annenin psikolojik tutumu ile bağlantılı dönem olan 3-6 yaş okul öncesi döneminde, çocuğun problemleri davranış üzerinde topluluğun şiddet eğiliminin etkisi olduğunu göstermiştir. Çocuğunu bu tür risklerden tamamıyla koruyabilen aile yeteneği bile çocuğunu dezavantajlı çevreden korumaya çoğu zaman yetmez (ANDREWS, 2009). Tehlikeye sürekli maruz kalma ve beklenmeyen olaylar hem aileleri hem de çocukları çevrenin baskılarına karşı duyarsızlaştırabilir ve zamanla aileler çocuklarını çevrenin baskısından koruyamaz hale gelirler (GURCHENKOV, 2010).

Yerli çalışmalar iki sosyal grup üzerine odaklanan uygulamalı araştırmalara dayanır. Topraksız kırsal sakinler ve kırsal işgücü. Göçmen işgücü ve kent kökenliler üzerine çalışmada ikili topluluk kavramını (dual community) ortaya koymuşlardır. Yerleşme sisteminin beş yararına dayanarak (iş dağılımı, tüketim, boş zaman değerlendirme ve sosyal düşünüş) Zhou kent kökenliler ve göçmenler “dual community” ikili topluluk diye adlandırılan iki aynı topluluk oluşturduklarını gösterir. İkili topluluk oluşumunun temel gerekçesinin parazit ekonomi ve yerel politika olduğunu ileri sürer (YANG, 2009). Kent kökenlilerin haklarını korumaya önem veren Yingfang kırsaldan kente gelen göçmenlerin hiç kent insanına dönüşmeyeceğini

vurgulayan kimlik oluşumu mekanizması ve örgütsel arka planı keşfetti. Tong Xing ve Ma Xiheng yeni göçmenler diğerleri ile ve kent toplumu içinde asimile olurken benzeşik kimliklerle samimi ve sıcak ilişkiler kurarak ikili topluluk yapısını başarılı bir şekilde deneyimlerler (VERGET, 1991). Kent yönetiminin ikili topluluk yapısını aşama aşama ortadan kaldırarak mevcut sorunları çözecek ve bireyler arasındaki yarışı eşitleyecek yöntemler kullanması gerektiğini de tartışmışlardır. Yeni göçmenlerin sosyal yapının ani değişikliklerini kabul edip etmeyecekleri ve kendi kırsal kimliklerini kolaylıkla kentsel kimliğe dönüştürüp dönüştüremeyecekleri kesinlikle sadece bölge yerleşimi (residential environment) ve oturma hakkı (residential status) nın basit soruları değildir (DIEHL, 2009). Daha da önemli olan onların ideolojileri, değerleri, yaşama biçimleri, sosyal hakları ve ilgileri belki de hepsinden önemlisi kent sakini olmayı kabul edip etmeyecekleri sorundur (DUDLEY, 2007)

Merkezi temellenmiş bakıma katılım ve okul öncesi programlar kısa dönemli de olsa başarı kaydedebilmekte ve çocuğun okula başlaması ve bir yetişkin olarak topluma girmesinde de uzun vadeli yararlar sağlayabilir (VALENTINE, 2006). Robert Crosnoe ve Ruth Turley'in bu sayının bir makalesinde tartışıldığı gibi araştırmacılar ve politikacılar ilkökul ve ortaokul eğitiminin göçmen çocuğun ekonomik ve kültürel asimilasyonu desteklediğini, fakat okulların ırk, etnisite ve toplumsal köken ve İngilizce konuşma yeteneği ile el ele giden hâlihazırdaki uyumsuzlukları pekiştirebileceği yaklaşımını kullanırlar (DUMON, 1974). Okula hazırlık ve kesin ölçüde akademik başarıyı geliştirebilecek ve daha a avantajlı ve daha çok avantajlı çocuk grupları arasındaki uçurumu azaltabilecek yüksek nitelikli erken öğrenme araçları potansiyeli dezavantajlı çocuklara yönelik özellikle böyle programlara olan ilgiyi artırmıştır (AZZI, 2010). Özellikle dezavantajlı göçmen çocuklar için hâlihazırda ECE programlarına katılan çocuklar ve bunların yaşadıkları deneyimin niteliği, bu programda yer

almalarından dolayı elde ettikleri potansiyel yararlar ve katılımdan yararlanabilecek çocukların önüne geçebilecek engelleri kavramak önemlidir. Değerlendirmeler 6 yaşından küçük göçmen çocukların göçmen olmayanlara oranla yalnızca aile bakımı almaktadır ve daha az oranda merkez eğilimli bakım almaktadır (FARRELL, 1997). Her iki grup da aile dışı bakım ve akraba bakımı almada benzerdir.

Kent kökenli akranları ile karşılaştırıldığında, göçmen çocuklar (her yaştaki) daha az merkez eğilimli bakım ya da aile dışı ev odaklı bakımın her bir çeşidini almaktadır. Göçmen çocuklar kent kökenli çocuklara oranla aile dışı bakım programlarına katılımının az olacağı beklenir (LANGENKAMP, 2005). Çünkü onlar bakım düzenlemelerinde düşük katılım ile el ele giden özelliklere daha fazla sahiptirler. Örneğin, göçmen çocuklar büyük ölçüde düşük gelirli düşük ebeveyn eğitim düzeyli, iki ebeveynli, İspanyol etnik kökenli ailelerden gelirler (DIAMOND, 1994). Beklenildiği gibi ister kent kökenlilere isterse de göçmenlere bakılsın, herhangi çeşit bir bakım programı kullanımı ve merkez odaklı bakım programı, geliri yoksulluk sınırının üstünde olan ailelerin çocuklarında yüksek eğitim seviyesine sahip ebeveynlerde, tek ebeveynli ailelerde, Latin kökenli olmayan ailelerde daha yüksektir (STOWELL et.al., 2009). Başka bir ifadeyle, örneğin yoksulluk sınırının üzerindeki göçmen aile çocukları yoksulluk sınırının altındaki göçmen aile çocuklarına oranla aile dışı bakım programını daha fazla kullanırlar. Bu çalışma bütünsel olarak bebek ve çocuklara yönelik titiz hazırlanmış programların kısa süreli faydalar yaratabileceğini ve dahası okul performansı ve yetişkinlik kazançları için uzun vadeli kazanımlar üretebileceğini ortaya koymaktadır (LANGENKAMP, 2005). Çocuk bakım merkezi, okul öncesi ve kreş programları, kendi kurallarına, normlarına, pratiklerine ve prosedürlerine ve planlarına göre işleyen örgütlerdir (FRICKEY, et. al., 2006).

Çocukları okula getirme ve alma, öğretmen-ebeveyn toplantıları, ya da sınıf tatili kutlamaları gibi kural ve normların erdemi aracılığıyla aileler diğer aileler ve örgüt yönetici ve personelleri ile karşılaşmakta ve birbirlerini tanımaktadırlar. Bu tanışmalar ailelerin çevrelerini genişletme ve dostluklar kurma ve sosyal kaynaklarını geliştirme olanaklarını artırır. Sosyal ilişki ve sosyal sermayenin içinde doğal olarak bulunan bu kaynaklar geri dönüşlü olarak ailelerin yaşam kalitesini geliştirici işlev görebilir. Araştırma ilkököl ve ortaokul çağında aile müdahalesinin çocuğun eğitimini ve davranış başarısını olumlu etkilediğini göstermektedir (LEICESTER, 1994). Aileler, öğretmen-ebeveyn toplantısı ya da konferansları gibi etkinlikleri çok hoş karşılamıyorlar (SIMON, 1962).

Araştırmalar kültürel olarak yanıt vermek aile katılımını desteklemede ne olduğunu anlamaları için öğretmenlerle müzakerede çocuklarının eğitimlerinin kesintisiz olarak devam etmesinde, programa olan güveni geliştirmede kritik öneme sahip olduğunu vurgulamışlardır. Göçmen aileler, çocuklarının ev sahibi toplumun dilini ve kültürünü destekleyen sıcak ve içten programlara katılımını da tercih edebilirler (HOFFNER, 1989). Göçmen çocuklar, erken çocukluk döneminde öğrenmek için okula hazırlık yeteneğini etkileyebilecek İngilizce diline maruz kalmadaki yetersizlik, düşük ebeveyn eğitim seviyesi, düşük aile geliri gibi streslerle karşılaşabilirler (PETERSON, 2006). ECE programlarındaki yüksek kalitedeki göçmen çocuklarının katılımı önündeki engelleri değerlendirmemiz, hukuki statü, dil engeli, kültürel duyarlılık, gayri resmi boşluk, hükümet hizmetlerine ilişkin beklentiler, ya da erken öğrenme programlarının önemi gibi göçmenlerin karşılaştıkları biricik engelleri göstermektedir (PAPADATOU, 2002). Katılımın yararını, ulaşabilecekleri hizmetleri ve programlarla ilgili farkındalıklarını artırmak için dil öğrenimi katkılı iletişim yöntemleri göçmen topluluklarına uygulanabilir. Örneğin hükümet ajansları onların yönetsel isteklerini çocuk bakımından

yararlanmaları için düşük gelirli ailelerin kırtasiye gereksinimlerinin en azından bir kısmını karşılayabilir (MAXWELL, 2010). .

Sonuç olarak yüksek kaliteli çocuk bakımı ve erken öğrenme programları tek başına göçmenler ya da göçmen alt gruplar için oluşan okula hazırlık ile başarı arasındaki mesafeyi kapatamayacağını kabul etmek önemlidir (LEWIN, 2001). Göçmen çocuklara özel olmasa da çeşitli çalışmalar bir strateji olarak hazırlık ve akademik başarıdaki ırksal-etnik boşluk ECE programlarının kalitesi ve artan potansiyel katılım ile kapanacağını ele alır. Bu çalışmalar, yüksek kaliteli ECE programlarının etkisine dayanarak bu tür ortaya çıkan boşlukların kapatılabileceğini gösterir (RAMIREZ, 2007). Fakat, tek başına çok etkili programlar bile okula hazırlanan göçmen çocuğun karşılaştığı dezavantajların tümünü çözüme kavuşturamaz (MCKEEVER, 2007). Genç göçmenlerin Amerika'daki yaşama nasıl uyum sağladıklarını araştırmıştır. bu çocukların asimilasyonu ile ilgili çalışmalar iki teorik boyuta dayanır. İkincisi, her ne kadar göçmen aileler yukarı sosyal hareketlilikte bir takım sıkıntılarla karşılaşsalar da onların çocukları dil öğrenimi, kendi aile dillerini, değerlerini ve adetlerini koruyarak ev sahibi toplumun kültürünü öğrenmek yoluyla bu engelleri aşabilirler (SINACORE, et. Al., 2009). Gerçekte bunların pek çoğu hem profesyonelleri hem de el işçileri yerleşirler veya ailelerini getirirler ya da buldukları toplumda bir aile kurarlar. Doğal olarak, uyum sonuçları ve sosyal ve ekonomik uyum yerine ve zamanına göre farklılık gösterir (MULVEY, 2010). Bu belirgin gruptan yetişkin göçmenlerin uyumu ile ilgili araştırma bulguları incelendiğinde, uyum süreci çocuğun tek başına deneyimleyeceği bir süreç olmadığını akılda tutmak önemlidir (Lomba, 2010). Dahası doğal süreç diğerleriyle yoğun bir etkileşimi gerektirir. Dil ve kültürel öğrenme örneğin sadece bireyi değil aynı zamanda her biri farklı kültür süreçlerinden geçen aile ve çocukları da yakından ilgilendirir. Benzer şekilde, özgüven ve gelecek öndeyileri izole bir şekilde ya da sadece aile etkisi altında gelişmez

(IMHOOF, 2005). Göçmen çocukların ekonomik ve sosyal asimilasyonu ile ilgili araştırmacıların açıklamaları ve öndeyileri, asimilasyonun doğasına göçmen çocukların asimile edileceği toplum kesiminin ölçüsü ve düzeyine göre farklılık gösterir (LIANG ve CHEN, 2007).

Teorik bakış açısı kültürel ve yapısal olarak temellendirilebilecek iki gruba ayrılır: kültürel perspektif kültürel ve dilsel genel yaygın toplum kesiminde yer alan göçmenlerin görelî asimilasyonunu vurgular; yapısal perspektif ev sahibi toplumun sosyo-ekonomik hiyerarşisi içinde yer alan yeni göçmenleri vurgular ve mesleki başarı, eğitimsel başarı, yoksulluk, erken doğum ve hapsetmeye odaklanır (BETTIN, 2007). Bu iki bakış açısının birbirine paralel olması gerekmez. Örneğın geniş toplum kesiminde kültürel ve dilsel olarak tamamen asimile edilmiş bir birey, işgücü ve eğitim pazarında ciddi güçlüklerle dolu deneyimler yaşayabilir. Buna karşın birey kültürel açıdan tam anlamıyla uyum sağlayamaz ve ekonomik ve mesleksel olarak daha çok uyum sağlar (LEWIS, 2010). Her ne kadar Avrupalı 2. Kuşak ile ilgili araştırmalar hızla artsa da, karşılaştırmalı teoriler daha fazla ortaya çıkmaz (GLICK, et.al., 1997). . Kültürel teoriler göçmenler ve göçmen çocuklarının Amerikan genel toplumuna nasıl katıldıklarına ilişkin bakış açıları olumludan olumsuzu kadar değişiklik gösterir. Richard Alba ve Victor Nee, asimilasyonu, onların başka plan yapmalarına karşın insanların başına sıklıkla gelen bir şey olarak betimler (VRECER, 2010). Her ne kadar asimilasyon zaman alsa da günümüz göçmenlerinin çocukları ve gelecek kuşaklar eninde sonunda genel toplum yapısına katılacaklardır. Bu katılımı yukarı doğru sosyal hareketlilik olanağı bulmasalar bile yapacaklardır (KOSTAKOPOULOU, 2010).

Alba ve Nee'nin yeni "melting pot" (düdüklü tencere) bakış açısında ev sahibi topluma ve asimilasyona maruz kalması kaçınılmazdır. Kanun yapıcılar için bu bakış açısı göçmenlerin çocuklarının İngilizce öğrenme

düzelelerini artırarak ve göçmenleri ve onların çocuklarını eğitim programları ve mesleki olanaklar hakkında bilgilendirerek genel yaygın toplumun kurumlarına maruz kalmasına gerek olduğunu ima eder (ROWTHORN, 2008). Her bir çocuk kendi ailelerine özgü deneyimlerin avantaj ve dezavantajlarını müzakere etmek zorundadır. Irksal ayırım, dezavantajlı azınlık gruba ait olarak ev sahibi toplum tarafından belirlenen ikinci kuşak göçmenlerin yaşam şansını şiddetli bir şekilde azaltabilir (JOHN ve DURKIN 1998).

Amerikan işgücü pazarı yüksek teknik nitelikli ve iyi gelir getiren meslekler üstte, diğeri düşük gelir getiren meslekler altta ve bu ikisi arasındaki iş olanaklarının son derece kısıtlı olduğu bölümlere ayrıldığından dolayı işgücü pazarındaki sektörler, onların genç yetişkin göçmenlerin gireceği yaşam döngülerindeki ekonomik varsılıklarını etkileyebilir. Yetişkinin kaliteli eğitime dahil olması, bu işgücü pazarının tepesindeki yüksek teknik beceri gerektirip yüksek gelir getiren iş olanaklarını yakalama olasılığını artırır. Aile varlıkları (kaynakları) ve yeni göçmenlerin kabul edildiği topluluktan dolayı işgücü pazarındaki alt düzey işlere yönelen göçmen aileleri çok kısıtlı düzeyde bir sosyal hareketlilik olanağı yakalayabilir (BALL ve SIMPKINS, 2004). Fakat düşük bağış olan göçmen aileleri seçici kültürleme yoluyla bu koşullarını iyileştirebilirler. Onların çocukları kendi topluluklarının dil, değer ve adetlerini korurken ev sahibi toplum dilinin ve kültürünü öğrenebilirler. Bu çocuklar böylelikle ayrımcılığın olumsuz etkilerinden, çetelerden ve sokak yaşamından korundukları için aile yaşamlarından gelen dezavantajlı pozisyonla başa çıkabilecek daha iyi konuma gelebilirler (DUPREZ, 2009). Çocukların iki kültür arasında ne kadar yer aldıklarına dayanan ikinci kuşak avantajları toplum ağıının kullanımını olanaklı kılmasına karşın, aile ve etnik geçmiş topluluğa kadar geniş kapsamlı seçili kültürleşme sürecinin faydaları ev sahibi toplumun dezavantajlı kesimleri tarafından asimile edilmesini engeller ve onların

kendi ülke kültürlerinin ana boyutlarından alıkonmasında ikna eder (FRASER, 2010). Her ne kadar ev sahibi toplum üyeleri arasında maddi birikim ve güç daha yüksek olsa da, kültürel sermaye göçmenler ve onların çocuklarında daha yüksektir ve bu da yukarı doğru sosyal hareketliliğe neden olur.

Göçmen çocuklarının istekleri ve beklentileri ile birlikte, özkimlikleri ve özgüvenleri asimilasyon sürecinde anahtar rol oynar. Özkimlikleri de oldukça önemlidir (KNOESTER ve HAYNIE, 2005). Ev sahibi toplumdaki göçmenlerin yaşadığı semtlerin ölçüsü (genişlik) ve doğum yeri özkimliklerinin güçlü belirleyicileridir. Özkimlikler üzerindeki aile etkisi sakıncalıdır. Yüksek aile statüsü ev sahibi toplum tanınmasını kolaylaştırır. Ancak her ikisinin de yabancı ülkede doğduğu çift ebeveynli çocuklar bu süreci yavaşlatırlar (BOWSKILL et.al., 2007). Kendi ülke kriterlerine sıkı sıkıya bağlı olan düşük eğitim seviyesine sahip göçmen aileler sosyal bilimcilerin ahenksiz kültürlenme (dissent acculturation) dedikleri kendi çocuklarının kendi aile kültürlerini ve ulusal kimliklerini reddetmelerine neden olabilir (VALENTA, 2009). Üçüncüsü eğitim ikili ya da ulus ötesi kimliği destekler. Eğitimli ikinci kuşak yetişkinler genellikle belirsizlikleri tözlere edebilirler ve farklı kültürlerden çeşitli etmenleri birleştirme yeteneğine sahiptirler. Büyük bir olasılıkla, yüksek düzeyde çevresel tehlike annelerinin sürekli tetikte olduğu ya da gergin olduğu bir çevre yaratır (GONZALEZ, 2004).

Son 40 yıldan bu yana Amerika'daki dışarıda doğan göçmenlerin oranı % 4.7 den 12,9'a yükseldi. Sosyal bilimlerdeki göç literatürünün büyük bir bölümü göçmenlerin görece yeteneklerine ya da normal koşullarda kent kökenli işçilere sunulan iş fırsatlarını göçün nasıl göçmenler lehine çevrilebileceğine odaklanır. Bazı geç çalışmaları ise göçmen han halklarının sosyal hareketliliklerini inceler (BERKOVITZ, 2010). Zamanla göçmenler

ile kent kökenliler arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik farklılığın daha da azaldığına dayanan düşünce “melting pot” düdüklü tencere hipotezinin varlığına dayanır. Zamanla göçmenlerin çocukları ya da torunları etnik gruplarından dışarı açılma eğilimine girer, sosyal kültürel geçmişlerini terk etme eğilimine girerler ve kent kökenli akranlarından ayrılamayacak düzeye gelirler (BELSKY, 1980). Pek çok farklı ulus kökenlilerin kaynaşmasına ilişkin değerlendirmeler, düdüklü tencere yaklaşımı işlese bile çeşitli göçmen grupları arasında gözlenen ekonomik farklılıkların son kertede iki ya da üç kuşak boyunca çözülemeyeceğini öne sürmektedir (BELL, 2005). Her ne kadar uzun erimli bakışlı çok fazla hoşgörülü olsa da, göçmen çocuğun esenliğinin sınavı, (248) odak noktasının kuşaklararası hareketlilikten göçmen hanehalkı deneyimlerini kavrama kapasitemizi artırabilecek olan kısa süreli sosyal hareketliliğe doğru değiştirir (FARBER ve MCHALE, 1959).

Yoksulluğun düzeyi ve kapsamı, göçmen çocuklar ile kent kökenli akranları arasındaki farklılığın üstünü örter. Dahası, çocuk yoksulluğu göçmen çocuk için aynı kent kökenli akranları için aynı sonuçlar doğurur. Bir başka deyişle özellikle kent kökenli akranlarının kaçınabildiği ancak göçmen çocuğun yaşadığı kendine özgü deneyimler yaşadığından dolayı dezavantajlı bir gruba maruz kalmak farklı küçük grupları için farklı anlamlar ve sonuçlar ortaya koyar (HOU ve BALAKRISHNAN, 1996). Gelecek araştırmalar göçmen çocuk yoksulluğunun göçmen yetişkinler üzerindeki etkilerini tespit etmeye gereksinim duyacaktır ve bu etkilerin göçmen yetişkin ile kent kökenli akrabaları arasında neden farklılık gösterdiğini açıklayacaktır (LIU, et.al., 2009). Göçmen nüfus içerisindeki program katılımı ve yoksulluğu besleyen kuşaklararası potansiyel sorunları tespit etmeye yönelik başarılı politikalar ancak böylesi nedensel mekanizmalar iyi anlaşılınca oluşturulabilir. Ev yaşamı, topluluk, okul ve ebevyinin dışarda çalışması eşit şekilde değerlendirildiğinde, delikanlıların ergenlikten yetişkinliğe geçiş

sürecinde elde edebilecekleri olanakları etkileyebilecek olan kaynaklar üzerinde bu dört değişkenin de önemli potansiyel rolü olduğunu anlarız (PHILLIMORE ve GOODSON, 2008).

Bulgular, delikanlının yaşamlarının yetişkin mekânı ve zamanına olasılıkla açık olduğuna ilişkin göstergeler açıktır. Delikanlının ne yaptığı, nasıl yaptığı, ne zaman yaptığı ve kiminle yaptığı ailelerine ve diğer yetişkin toplulukların zamansal ve mekânsal gerçekliklerine tepki olarak ortaya çıkabilir. Bu durum bütün delikanlılar için geçerli olsa da, sonuçları delikanlıların sosyo-ekonomik geçmişlerine ve yaş gruplarına göre farklılık gösterir (ROESLER, 1988). Bu bulgular, sosyal etkileşim, iş deneyimi, eğitim, fiziki etkinlikler ve bağımsız organlar için olanaklara girişi sağlayabilecek delikanlı yetenekleri, içerisinde yaşadığı rahatlığa, hareketliliğe ve yetişkinlik durumuna bağlıdır. Sonuç delikanlıların eve nasıl yerleştirildikleri, yerel topluluk, okul ve aile mesleği yalnızca onların ailelerinin ve daha geniş topluluğun mutluluğunu da etkiler (STEINBACH, 2001). Özellikle eğitim ve istihdam açısından ergen davranışlarının sonuçlarını etkileyen okul ve çevrenin özelliklerini belgeleyen çok sağlıklı bir literatür mevcuttur. Ev, topluluk, okul ve yetişkin işi gibi çok işlevli zamansal ve mekânsal niteliklerin delikanlıların olanaklarını nasıl etkilediğine ilişkin çok az bilgi vardır. Ev yaşamındaki gelişmeler, işe yaklaşımları ve fiziki ve sosyal altyapının düzeyi delikanlıyı doğrudan etkiler (SLEEMAN, 2009).

Yaşadıkları çevrenin özellikleri özellikle nerede okula gittiklerini ve okula gitmediklerinde ne yaptıklarını, etrafta nasıl davrandıklarını, aileleri ve arkadaşları, toplulukları ve daha geniş toplum ile ilişkilerinin niteliğini belirler. Bağımsızlık etkinlikleri ücretli iş gibi güvenli bir çevreye giriş ile mümkün olabilir. Elbette olanaklara katılım delikanlıların hayatlarındaki yetişkinlerin müsait olma durumlarına bağlıdır (WADSWORH, 2010).

Delikanlılar hayatı kolaylaştırıcı etkinliklere ve diğer olanaklara katılmak için yetişkinlerin yanlarında olduğunu bilmeye ihtiyaçları vardır. Zaman ve enerji bakımından müsait olan aileler, bütün delikanlılara kaynaktır; onlar okuldan sonra çocuklarıyla toplanırlar, ev ve iş arasında bir denge kurarlar. Gerçekten de yetişkinlerin çocukları ile ilgilenebilecekleri zaman bulmaları hareketlilik açısından tartışılır. Ebeveynler çocuklarını çeşitli etkinliklere dahil edebilecekleri mekânlara götürmek zorunda hissederler(COOK ve FITZGERALD, 2010). Ebeveynler olmadan bu tür etkinliklere katıldıklarında, delikanlılar arkadaşlık kurmak, spor yapmak, çalışmak ve okul etkinliklerinde ciddi mücadele verirler(BERKOVITZ, 2010).

Yerel yetişkin topluluklarına katılım topluluk içindeki farklı kuşakların etkileşimi için bir fırsat da yaratır. Bu tür sosyal ağlar delikanlıların ve ailelerinin ulaşabilecekleri sosyal sermayeyi artırır ve yerel toplulukların sosyal yapısını güçlendirir. Kuşaklararası sosyal ağlar, değişen yaşlara göre hem aile içinde hem de aileler arasında çocuklar ile yetişkinler arasında oluşan dikey sosyal ağlardır (HARBERG, 1963). Bu sosyal ağlar delikanlıların ve onların ailelerinin olumlu sosyal etkileşimini geliştirici yönde işlev görür. Onlar destek ve izin için olanaklar sağlarlar, ve bu sosyal ağları paylaşan yetişkinler ile delikanlılar arasında kurulabilecek yüksek düzeyli güven ilişkisi sayesinde delikanlıları uygun sosyal davranışta bulunmaya yönlendirir. Erken deneyimler, küçük çocuğun aile, akran, ve topluluk etkileşimi ile birlikte getirdiği yetenek ve becerilerin paylaşımında bir araçtır (SILVIU Et.al., 2010).

Küçük çocuklar kendilerinin okul etkinliklerindeki katılımını destekleyecek dikkatli yetenek ve beceri motivasyonu karmaşık sosyal davranışlar geliştirirler. Kentler, varoşlar ve kırsal alanlar gibi yerlerde yaşayan göçmenler farklılık gösterir, ev sahibi toplumdaki göçmen gruplarındaki ikinci kuşağın sayısı, göçmenlere uygulanan yerel politikalar, kütüphane, iyi

okul, dil programı ve spor programı gibi kamusal alanlara ulaşılabilirlik uyum sürecinde son derece önemlidir(SAKAMOTO, 2007). Avrupa'daki ve Amerika'daki ikinci kuşağın uyum tablosundaki karmaşıklık göçmen çocuklarının nasıl daha iyi uyum sağlayabileceği sorusunun kolay bir yanıtı değildir.

KURAMSAL BİLEŞKE

Bu projenin nicel araştırma yöntemleri çerçevesinde Max Weber'in "yaşam şansı", Herbert Mead'in "sembolik etkileşimcilik" ve Greeley'in "toplumsal uyum" kuramları kullanılmıştır. Dezavantajlı çocuk kavramsallaştırması da bu üç kuramın bileşkesinde somutlaşmaktadır. Buna göre, doğudan göçle gelen aileler Weber'in yaşam şansı "piyasada tekel kurma şansı" kuramı ile açıklanmaktadır. Göçmen ailelerinin çocuklarına sunduğu yaşam şansının ölçüsü de çocuklarının kendilerini değerlendirmeleri Herbert Mead'in sembolik etkileşimcilik kuramı ışığında ele alınmaktadır. Göçmen ailelerinin Denizli toplumundaki sosyal hareketliliği ve göçmen aileleri ile çocukları arasındaki kuşak hareketliliği ise Greeley'in toplumsal uyum kuramı çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Doğudan göç eden ailelerinin içinde olduğu kıt kaynak yarışından habersiz olan çocuklar için bu benimseme süreci daha güç olacaktır. Her ne kadar göçmen aile reisi yaşam şansını artırma eğilimine girse de, çocuklarına sağlayabildikleri mülkiyet, eğitim, sağlık, beslenme, boş zaman değerlendirme etkinliklerine ilişkin olanaklar Denizlili ailelerin kendi çocuklarına sağladıkları olanaklardan dikkate değer ölçüde az olacaktır. İşte bu ayırım noktası, göçmen çocuklarının kendi aileleri başta olmak üzere diğer çocuklarla olan ilişkilerini olumsuz yönde etkileyecektir. Dezavantajlı çocuk kavramını bu ayırım noktasında kavramak oldukça önemlidir. Yaşam

şansı kavramının bir toplumdaki kıt kaynaklara ulaşabilme kadar söz konusu kıt kaynakların tüketilme biçimi ile yakından ilişkili olması, göçmen çocuklarının Denizlili çocuklara oranla daha az tüketmesi sorununu da beraberinde getirecektir. Böylece göçmen çocuk sadece diğer çocuklar ile değil aynı zamanda kendi kendisi ile de etkileşime girecektir. Çocuğun toplumsallaşmasını öngören bu süreç ise, Herbert Mead'in sembolik etkileşimcilik kuramında somutlaşmıştır.

Weber'in Yaşam Şansı Kuramı

Yaşam şansı, Max Weber'in statü analizinde, özellikle sınıfsal konum kavramına gönderme yaparak kullandığı bir kavramdır. Gücün toplum içinde dağıtılmasının ürünleri olan mülk sahipliği ile piyasa tekel kurma şansını ve buna bağlı olarak bireyin hedeflerini toplumsal eylem içinde gerçekleştirme olanağını belirler. Yaşam şansı kavramı, öte yandan toplumsal sınıfların, kadınların, çocukların, etnik ya da azınlıkların toplumsal hareketliliğinin çerçevesini çizen temel bir mekanizma olarak karşımıza çıkar. Bu haliyle yaşam şansı kavramı, bir yandan bireyin mülkiyet ilişkilerini ya da mülkiyet karşısındaki konumu, ücret ve emek gibi üretim etkinliklerini içerirken; diğer yandan da beslenme, barınma, eğitim, sağlık, boş zaman etkinlikleri, zaman ve mekân çelişkisinin kullanımı gibi tüketim etkinliklerini içerir (SWEDBERG, 1999). Gerçekten de Weber'e göre, aile birikimleri, meslek yapısı, sermayenin niteliği vb. gibi ölçütler toplumdaki sınıfların mal varlığı edinebilme olanaklarını eşitsiz bir şekilde bozmuştur. İnsanların kıt kaynaklara ulaşmak için oluşturdukları amaçlı gruplaşmaların yöntemi (yolu, şekli ya da biçimi) büyük ölçüde onların yaşam şansını belirler. Yaşam şansı ise meslek, yatırımların yapma, beslenme, yerleşim şekli, çocuklarına sağladıkları eğitim ve boş zamanlarını

değerlendirme yöntemleri gibi benimseyebilecekleri ya da reddedecekleri olanakların bileşkesini oluşturur (MAYER, 1997).

Weber, pazar ekonomisinin özelliklerine sahip olmayan ekonomilerde, toplumsal sınıfların ve buna bağlı olarak sınıfsal rekabetin olmayacağını ileri sürmektedir. Bu doğrultuda, tarımsal topluluklardaki doğal işbölümü sınıfsal farklılaşma doğurma yeteneğinden oldukça uzaktır. Doğunun kırsal bölgelerinde herhangi bir iş ya da işletme kuramayan doğudan göçle gelen aileler, kendilerini bir anda Denizli'deki kıt kaynak yarışının içinde bulurlar. Gerçekten de Denizli toplumunda uzun süre vasıfsız ya da yarı vasıflı işçi olarak çalıştıktan sonra farklı sektörlerde küçük ya da orta büyüklükte işletmeler kurma ve buna bağlı olarak mal varlığı edinme kaygısı onun yaşam şansını artıracak tek mekanizma olarak algılamaya başlar. Yaşam şansını artırabilmenin yolu, öncelikle iş ve barınma probleminin çözümü sonucu oluşturulacak kurulu düzendir. Kurulu düzen oluşturulduktan sonra Denizli işgücü pazarı, doğudan göç eden ailelere kırsal alanda hayal bile edemeyecekleri yeni olanaklar sunmuş olur. Kısacası, yaşam şansı artan göçmen ev sahibi toplumsal yaşamı içsel olarak benimseme eğilimine girecektir. Ne var ki bunun dikkate değer bir zaman alacağı akılda tutulmalıdır (DAHRENDORF, 1981).

Weber sosyal sınıf ve sınıf biçimlerinin üç özelliğine bakarak işe başlar. Birincisi, erken endüstri döneminin sınıf konumuna karşıt olarak modern Pazar konumu olarak adlandırdığı bağlamdaki sosyal sınıf biçimlerine bakar. İkincisi onun sınıf analizinden uzaklaştığını düşündürten sosyal eylemin farklı biçimlerine ilişkin olarak sınıf yapısının çeşidine bakar (KRUSE, 2009). Üçüncüsü daha önceki dönemlerdeki sınıf mücadelesi ile karşılaştırılan sınıf mücadelesi ve sınıf uzlaşmazlığının farklı tarihi biçimleri olarak ortaya koyduğu gerçeğe ilişkin olarak modern sınıf isteminin içine bakar. Weber'in sınıf kavramına nasıl baktığı ile başlamak gerekirse şunlar

söylenir: Weber'e göre ancak yaşam şanslarının bileşenleri kendine özgü benzer bir ürün oluşturan insanlar söz konusu olduğunda ortaya çıkar. Yaşam şansı ise pazarda satıldığında ortaya çıkan eğitim ehliyetinden elde edilen çeşitli beceri ve yetenekleri aracılığıyla belirlenebilir (REDCLİFT, 2000). Bu ehliyetler, diploma, sertifikalar, sadece gelir ve geçim için pazarda satılması ile değil aynı zamanda doğrudan mülk sahipliğine bağlı yaşam şansı dışında da oluşturulur. Weber'e göre bu sınıf konumu kategorisi devletin pazarı ve tekniker, memur, öğretmen ve diğer beyaz yakalıları içeren deneyimli ve eğitilmiş personele olan gereksinim tarafından belirlenir (MAYER, 2007). Ne zaman ki bu gruplar mülkiyet şansından yoksun olduklarında o zaman Weber'in ifadesi ile ortaya çıkan sınıf konumundaki yeni boyut onların gelir için sattığı eğitim ehliyetinin doğrudan sonuçları olan ücret, maaş, gelir biçimlerinde elde edebileceği yaşam şansıdır. Weber Marx'ın mülkiyet endeksli olarak ortaya koyduğu ancak bu koşullarda Weber için oluşmayan modern sınıf konumunun gelişimi doğrudan mülk sahibi olmayan yaşam şansına sahip bireylerin sınıf konumu.

Weber tarafından ortaya konulan iki sınıf konumundan biri mülk sahipliğine bağlı yaşam biçimi, diğeri modern toplumun biçimsel sınıf konumunca belirlenen eğitsel diplomalarca yaratılan yaşam şansıdır. Birinci örnekte sınıf konumu tarımsal toprak mülkiyeti, zanaatkâr dükkânları ve konut gibi kiradan elde edilen gelir kullanışlı mülk sahipliğine dayanır (PLATT, 2005). Bu sınıf konumunda yaşam şansı onların tüm mal varlığı ve gücünü artırma eğilimli tekeller için sınıf konumuna sokan kapitalist girişim içindeki holding biçimlerinde ortaya çıkar. Bu sınıf konumu mülkiyet sahipliğine vurguda bulunurken; mülkiyet sahibi olunmayan durumlarda ise eğitsel sertifikalardan elde edilen yetenek ve becerilerce oluşturulan fırsatlarla belirlenebilen grupların sınıf konumudur (ANSELL, 2000). Weberin ilgilendiği kadarıyla bu sınıf anlayışı mülk sahipliğinden çok

pazardaki olanaklar ve eğitsel sertifikaların meziyetince ortaya çıkan yaşam şansındaki modern dönem sınıf konumuna uyar. Yaşam şansı deneyimli işçiler için pazar konumunun yaşam şansına karşı ya da onun üzerinde esnek gelir ile sınırlandırıldığı için Weber ikinci sınıf konumunun endüstriyel dönemdeki sınıf konumundaki uyarlanmalardan oluştuğunu tartışmaya devam eder. Weber mülkiyet sahipliğinden tamamen bağımsız ortaya çıkan yaşam şansının olduğu sınıf konumuna geçişin mülk sahibi olmayan sınıflar üzerindeki üretimin çıplak anlamının etkilerini radikal bir şekilde değiştirir. Yaşam şansı mülk sahipliği ile sınırlandırıldığında sınıf konumunun ilk döneminde tüm çıplaklığıyla mülkiyet sınıf konumunun öncülüdür (SERNAU, 2006). Oysa, aynı dönemde (sınıf oluşumunun ilk dönemleri) mülk sahibi olmayanların yaşam şansı henüz literatürdeki yerini almamıştır. Daha önceki toplumlarda mülk sahipleri için sınıf konumu, mülksüzlerin yaşam şansına göre şekillenmekteydi. Oysa modern sınıf konumunda mülk sahipliği artık daha fazla eğitsel diplomalara göre şekilleniyordu, böylece mülk sahipliği ve sınıf ayrıcalığı tüm çıplaklığıyla mülkiyet konumuna göre şekilleniyordu.

Weber böylece sınıf çıkarının ekonominin genel yapısı kapsamında bireylerce belirlendiği savına karşı çıkar. Yaşam şansı artık sadece üretimde mülkiyet sahipliği ya da mülkiyet yoksunluğuna göre dağıtılmaz. Modern sınıf konumunda sınıf çıkarlarının belirlenemediği farklı eğilim ve motivasyonlara sahip bireyler arasında çıkarların farklı olabileceğini ileri sürer. Sonuçta Weber için benzer ekonomik sınıf konumuna bireylerin çıkarlarının aynı olduğu bir sınıf konumu yoktur. Bu şartlar altında bireysel sınıf çıkarlarının anca ve ancak yine bireyin üretimin anlamı ile ilişkili olduğunu düşünen Marx'ın aksine Weber sınıf çıkarlarını benzer Pazar konumunu ve yaşam şansını paylaşan farklı bireylerin ortalama çıkarları olarak görür. Weber, sosyal eylemi bireylerin nasıl davranacaklarını seçmekte özgür oldukları sınıf konumundan doğan bireysel motivasyon

açısından ele alır (SWEDBERG, 1998). Bunun ışığında, eşitsizlik ve bağlılığın genel konumundan dolayı eğer gelir farklılığı kanunda yer alıyorsa sınıfın kültürel davranış potansiyeli işçilerin bireysel sorunlarına indirgenir. Weber işçiler ile bağlantılı olan sınıf konumu onları doğumdan ortaçağda ve antik dönemdeki sınıf konumunda oluşan sınıf çıkarları ile uyumlu ya da sınıf çıkarlarına karşıt konuma getirmediği için kitlesel davranışın aksine sosyal eylemin modern sınıf konumunda olası olabileceğini düşünür.

Mead'in Sembolik etkileşimcilik Kuramı

Mead'e göre benlik daha geniş olan yapının bir içselleştirilmesi ya da daha geniş bir topluluğun toplumsal alışkanlıklarının içselleştirilmesidir. Her kişinin benliği biyolojik ve psikolojik bir ben/biz (I/we) ile sosyolojik bir beni-bana/bizi-bizenin (me-our-us) bileşkesidir. Bu benlik, kişiler diğerlerinin rollerini oynamayı öğrendikçe ya da oynamaktan çok onlara katılmaya gönüllü oldukça gelişir. Mead toplumun, bireyleri benlik kavrayışı aracılığıyla etkilediğini, benlik kavrayışının insanlar arasındaki etkileşimden kaynaklandığını ve bu etkileşimin sürekli değişikliğe uğradığına dikkat çekmiştir. Etkileşim, aynı zamanda bir başkasının rolünü üzerine almayı ve dolayısıyla kişinin kendisini bir sosyal özne olmaktan çok bir sosyal nesne olarak görmesini anlatır. Başkalarının rolünü üzerimize aldığımız zaman, kendimizi başkalarının bizi gördüğü gibi görür ve buna bağlı olarak içinde yaşadığımız toplumu yansıtan bir benlik kavramının şekillenmesi toplumsal yaşamı ortaya çıkarır. Bu anlamda göçmen çocuklar kendi benliklerini Denizlili diğer çocuklar ile etkileşim sonucu şekillendireceklerdir. Mead, insanların yalnızca başkalarının farkında olmadıklarını kendilerinin de farkında olma yeteneğine sahip olduklarını

belirtir. Böylece bireyler yalnızca diğerleri ile değil kendileri ile de sembolik etkileşime girer (ABOULAFIA, 2001)

Göçmen çocuklar ailelerinin kendilerine sunabildikleri yaşam şansını zihninde değerlendirir ve bu değerlendirmelerin sonucunda benlik oluşumu gerçekleşir. Kendimizin nesnel olarak farkına varabilme yeteneğimizi ortaya koyan nesnel-öz farkındalık, gerçekte ne olduğumuz ile ne olmak istediğimizin karşılaştırılmasını içerir. Aradaki fark fazla olduğunda benlik negatif yönde şekillenir. Bireyler böylesi bir durumda benliği ideal standartlara yaklaştırarak kendi eksikliklerini giderme yoluna giderler. Bu bazen çok güç olabileceği için bu yönde çaba harcamayı bırakabilir, indirgenmiş güdülenme durumu yaşayabilir ve kendilerini daha kötü hissedebilirler. Doğudan göçle gelen çocuklar ailelerinin kendilerine sunabildikleri kısıtlı yaşam şansını olması gereken yaşam şansı ile karşılaştırdıktan sonra aradaki farkın çok olduğunun bilincine varınca negatif duygular baskın gelir (BONE, 2010). Oyuncak bir bebek ya da kamyon ile oynayan bir çocuğun başkalarınca oynanan rolün farkında olması gerekmez. Ancak bir oyuna katıldığında oyuna katılan diğerlerinin rollerini de göz önünde bulundurmaya zorundadır. Bu anlamda yorum, sadece yerleşik anlamların otomatik bir uygulaması olarak değil fakat içinde anlamların ve gözden geçirmenin, eylemin yönlendirilmesi ve şekillendirilmesine yarayan araçlar olarak kullanıldığı bir biçimlendirme sürecidir. Benliklerini ailelerinin kendilerine sundukları yaşam şansını olması gereken yaşam şansı ile karşılaştırarak yorumlayıcı bir süreçte oluşturan göçmen çocuklar, yine ailelerinin kendilerine sundukları yaşam şansını Denizlili ailelerin çocuklarına sundukları yaşam şansı ile karşılaştırarak yorumlar. Bu yorum ise göçmen çocukların Denizlili çocuklar ile olan etkileşiminin temel hareket noktasını meydana getirir.

Kadın yılandan ne kadar korkar? Bilir ki yılan onu sokacak, yılanın onu ısırması ise onun bir yılan olduğuna ilişkin bir duygu yaratacak, fakat görünür ilgisinin tam tersi davranacaktır. Mead etkileşiminin bilişsel boyutuna odaklanır ve onun teorisi kararların sıklıkla duygusal bir eminde verildiğini ve duygusal olarak sona erdiğini ve duygusal olarak seçildiğini gizler. Mead davranış teorisi sosyaldir, çünkü sosyal grubun önceliği ve koşulların temel olarak gönderme yaptığı ortam sosyal etkileşimdir. zamanımızı, onun “personality” (bireysellik) sistemi ve onların anlaşılmasını nasıl teorileştirdiğini anlamaya ayırmak çok iyi olacaktır. Ne zaman Mead hareketin anlamlılığından söz etse hareket aktörü yanıtın içinde benzer yanıtlar vermeye çağırır. Ne zaman bireyin kendisi içinde çağrıda bulursa, tutumunun kendisinin bir başka hareketinin uyarıcısı haline gelebiliyorsa, o zaman anlamlı bir davranış ortaya çıkar. Diğerinin yanıtı kendi hareketini kontrol için uyarıcı hale geldiği zaman ya da çağrıda bulunduğu zaman, kendi deneyiminde diğer bireyin davranışının anlamını yakalamış olur. Düşünce geri dönüşlü olarak diğerinin rolünü alma yeteneğini de içerir (CALHOUN et.al., 2007): Birisi aynı süreçte yer aldığı zaman diğeri kendi davranışını bu katılıma gönderme yaparak kontrol eder ve yürütür. Bu bir nesnenin anlamını oluşturan diğeri bir ifadeyle diğerinin benliğinde olduğu gibi birinin benliğindeki genel yanıtı geri dönüşlü olarak bireyin benliğine uyarıcı olur.

Anlama ilişkin pek çok sofistik tartışmalarında Mead 3 parçadan oluşan bir ilişkiden söz eder: birinin organizması tarafından yapılan hareket, davranışın erken aşamalarında olan sosyal davranışın birleşmesi ve diğerinin davranışına gösterdiği tepki birinci organizmaya, ikinci organizmaya ve hâlihazırdaki sosyal davranışın son aşamasına bir uyarıcı olacak şekilde üçlü ya da üç parçalı ilişkiden oluşur. Bu üçlü ilişki anlamının içinde doğduğu bağlam ya da anlam içinde geliştiği bağlamdan oluşur. Mary Georga kızgın ve ona zarar verecek şekilde davranıyor (BURKE, 1979). Muhtemelen

George'de ona kızgın bir şekilde yanıt verecektir. Fakat Mary onun korkak bir şekilde yanıt vereceğini umuyor. Mary kendi davranışının benzer yanıtını kendi kendine ya da George çağrıda bulunmaz. Üstelik, Mead bireysellik kavramsallaştırması sosyolojik indirgemecedir. Modern tanımlarla ifade edilecek olursa, Mead bireyselliği bireylerin bireyleri ortaya koydukları sosyal rollerine indirgeyen sosyal rollerinin toplamını kapsar (NASH ve CALONICO, 1996).

Mead çoğunlukla ve rahat bir şekilde benliği bireyselliğin yerine kullanır. Mead'in analizlerinde benlik kendi kendine bir nesne olabilir. Kendi kendine bir nesne olabilen benlik, zorunlu olarak sosyal yapıdır ve sosyal deneyimde ortaya çıkar. Aktörler farklı sayıda sosyal ilişkinin içine girerler; sonuçta farklı sosyal tepkilerin tüm çeşitlerine yanıt veren farklı farklı benlikler vardır. Aktörlerin farklı farklı benlikleri vardır ve sosyal tepkiler özel sosyal ilişkilerde gömülüdür. Benlik bütünleştikçe ve tutarlılığı arttığı sürece, aktörün sosyal ilişkilerinin tutarlılığı ve bütünleşmişliği şeklinde ortaya çıkar (MEAD, 1967). Mead'e göre her bir birey pek çok toplulukta yer alır ve böylece pek çok genelleşmiş öteki "generalized others" ile yüze gelir ve bu da ilişki içinde olan bireylerin tam anlamıyla ve tamamen birbirleriyle uyumlu olacağı anlamına gelmez. Benlik genelleşmiş ötekine göre oluşursa, bu bilişsel olarak ortaya çıkar (PRUS, 1996). Böylesi bir benlik diğerlerine çağrıda bulunduğumuz yanıtın anlamına gelecek şekilde rasyonel davranmak zorundadır. Burada en önemli bileşen benliğin bir bileşeni "ben" in bireyselleşmesi olarak tanımlanan "beni/bana"dır. Beni/bana burada onun varsaydığı diğerlerinin bir dizi tutumlarının örgütlenmiş halidir. Buna karşın ben diğerlerinin tutumlarının yanıtlarıdır. Beni/bana, sosyal etkileşim içinde ve/ya da sosyal etkileşim aracılığıyla oluşturulan bireysel olmayandır. Beni/bana onun da bir parçası olduğu sosyal etkileşimin belirleniminde aktörün rol oynadığı bireysel olmayan

sosyal rolleri açısından düzenleyen benlik bilincimizin hareketini belirler (COOK, 1993).

Beni/banaya karşın, ben kestirilemezdir. Ben ancak ve ancak davranıştan sonra deneyimlenebilir, böylesi deneyimler sosyal düzenin bazı boyutlarının yeniden yapılandırılmasını içerebilir ve bu haliyle beni/bana bu sosyal düzene ait bir şeydir. Ben ve beni/bana hep birlikte benliği ve bireyselliği oluşturur. Benliğin bireyselliği benin (I) davranışlarında beni/bana aktörünün ona karşı davranışlarında onun sosyal gruplarının düzenlenmiş tutumlarında çok açıktır. ben ancak daha önceden kestirilemeyen davranış araılığıyla belirlenir. Buna karşın özellikle kurucu olduğu varsayılan benliğin ya da bireyselliğin sosyal rollerce dağıtılmış olarak bireyselliğinin kestirilebilir davranış olarak anlaşılan bireysellik ya da karakterin herhangi anlamı tutumlarındaki kestirilebilir davranış olarak anlaşılan bireysellik ya da karaktere bağlıdır. Ben'i bireyin duygularının yansıması olarak yorumlamayı seçebiliriz (BLUMER ve MORRİONE, 2004). Mead, beni/bana'yı ben tarafından yönlendirilen denetici olarak görebileceğimizi ne sürer. Bu görünümle ilgili olarak bir problem yapılandırılmamış bir id olarak görülen id nosyonuna çok benzer olmasıdır. Buna karşın idin anlamlı yorumu onu bu gibi etkinliklere hiçbir kültürel his yaratmadığında bizim bireysel etkinliklerimizin anlamlı hale gelmesine izin veren bilinçaltının kaynağı olarak tanır (BALDWIN, 2002). Başkalarına ılgın görünmek (seem crazy to others). Böyle bir nosyon Mead'de anlamsızdır ve böylece benin tepkisi olarak bilişsel olarak hiçbir anlam ifade etmeyen bir eylemi anlamsız olarak ortaya koyarken herhangi bir özel birey için bir çeşit eylemin dzenliliğinden bahsedemez.

Greeley'in Uyum Kuramı

Greeley (YALÇIN, 2004) 'e göre toplumsal uyum, şok aşaması ile başlayıp örgütlenme ve benlik oluşumu, elitlerin asimilasyonu, militanlık, kendinden nefret-anti militanlık ve uyum şeklinde 6 aşamalıdır . Şok aşaması, göçmenlerin grubun kendi kültürlerinin tehlikede olduğundan korktuklarını ve bu anlamda örgütlenmekten uzak olduklarını anlatır. Bu aşamada göçmenlerin neredeyse tamamı yoksuldur ve emek yoğun işlerde düşük ücretle çalışırlar. Tek kaygıları yaşamlarını sürdürebilmektir. Örgütlenme ve benlik oluşumu aşaması, göçmenlerin ileri gelenlerinin (memurlar, yazarlar ve liderler) örgütlenmeyi yüreklendirdiğine dikkat çeker. Bu aşamada oluşan etnik gurur, öte yanda uyumun hız kesmesine neden olur. Elitlerin asimilasyonu aşaması, göçmenlerin ileri gelenlerinin kendi içine kapalı grubundan sıyrılarak ev sahibi toplumsal yaşama katılma eğilimine vurguda bulunur. Bu aşmanın önemli bir özelliği de göçmen grup içindeki ileri gelenlerin ev sahibi toplumun orta sınıfı haline gelmeleri ve buna bağlı olarak çocuklarına daha iyi eğitim olanağı sunmalarıdır. Militanlık aşamasında göçmen grubun tamamı ev sahibi toplumun orta sınıfı haline gelirken, bir önceki aşamada ev sahibi toplumun orta sınıf konumunu yakalayan göçmen grubun ileri gelenleri ev sahibi toplumun üst sınıflarına yükselmeye başlarlar. Bu aşamada artık ilk kez göçmen grubun önceki aşamalarda olmayan toplumsal gücü ortaya çıkar. Toplumsal uyumun yavaş yavaş kendini göstermeye başladığı kendinden nefret-anti militanlık aşaması, göçmenlerin tamamının ev sahibi toplumun orta-üst sınıfları haline geldiğini ortaya koyar. İlk kez bu aşama elde edilen yüksek öğrenim olanağı ev sahibi toplumla bütünleşmenin ilk göstergesi niteliğindedir. Gerçekten de, göçmenlerin elit sayısının artması kendi grubuna yabancılaşma ile sonuçlanır. Uyum aşaması ise, yeni bir kuşağın ortaya çıkmasına denk düşer. Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocuklar Greeley'in altı aşaması ve bu aşamaların gereklilikleri doğrultusunda değerlendirilerek Denizli

toplumsal yaşamına ne ölçüde uyum sağladıkları ve/ya da sağlayamadıkları ortaya konmaya çalışılacaktır.

Greeley (YALÇIN, 2004)'e göre toplumsal uyum, şok aşaması ile başlayıp örgütlenme ve benlik oluşumu, elitlerin asimilasyonu, militanlık, kendinden nefret-anti militanlık ve uyum şeklinde 6 aşamalıdır. Şok aşaması, göçmenlerin grubun kendi kültürlerinin tehlikede olduğundan korktuklarını ve bu anlamda örgütlenmekten uzak olduklarını anlatır. Bu aşamada göçmenlerin neredeyse tamamı yoksuldur ve emek yoğun işlerde düşük ücretle çalışırlar. Tek kaygıları yaşamlarını sürdürebilmektir. Örgütlenme ve benlik oluşumu aşaması, göçmenlerin ileri gelenlerinin (memurlar, yazarlar ve liderler) örgütlenmeyi yüreklendirdiğine dikkat çeker. Bu aşamada oluşan etnik gurur, öte yanda uyumun hız kesmesine neden olur. Elitlerin asimilasyonu aşaması, göçmenlerin ileri gelenlerinin kendi içine kapalı grubundan sıyrılarak ev sahibi toplumsal yaşama katılma eğilimine vurguda bulunur. Bu aşmanın önemli bir özelliği de göçmen grup içindeki ileri gelenlerin ev sahibi toplumun orta sınıfı haline gelmeleri ve buna bağlı olarak çocuklarına daha iyi eğitim olanağı sunmalarıdır. Militanlık aşamasında göçmen grubun tamamı ev sahibi toplumun orta sınıfı haline gelirken, bir önceki aşamada ev sahibi toplumun orta sınıf konumunu yakalayan göçmen grubun ileri gelenleri ev sahibi toplumun üst sınıflarına yükselmeye başlarlar. Bu aşamada artık ilk kez göçmen grubun önceki aşamalarda olmayan toplumsal gücü ortaya çıkar. Toplumsal uyumun yavaş yavaş kendini göstermeye başladığı kendinden nefret-anti militanlık aşaması, göçmenlerin tamamının ev sahibi toplumun orta-üst sınıfları haline geldiğini ortaya koyar. İlk kez bu aşama elde edilen yüksek öğrenim olanağı ev sahibi toplumla bütünleşmenin ilk göstergesi niteliğindedir. Gerçekten de, göçmenlerin elit sayısının artması kendi grubuna yabancılaşma ile sonuçlanır. Uyum aşaması ise, yeni bir kuşağın ortaya çıkmasına denk düşer. Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocuklar Greeley'in altı aşaması ve

bu aşamaların gereklilikleri doğrultusunda değerlendirilerek Denizli toplumsal yaşamına ne ölçüde uyum sağladıkları ve/ya da sağlayamadıkları ortaya konmaya çalışılacaktır.

VARSAYILANLAR ve HİPOTEZ FORMÜLASYONU

Pek çok sosyolojik yaklaşımda belirtildiği gibi doğunun toplumsal yapısında birey önce toprağa, sonra ağa/ağabasına ve topluluk ruhuna ve bunun bir uzantısı olarak da politik mekanizma ile sarıp sarmalanmıştır. Buna karşın, batının bir kenti olan Denizli’de birey, önce toprağa daha sonra da üretim araçlarına bağlı özgüveni ve yetkeci kişiliği önceleyen bir kültürel birikim temelinde filizlenmiştir. Kuzey-batı Avrupa’nın toplumsal yaşamında ortaya çıkıp diğer tüm toplumsal ilişkileri (emek, sermaye, hizmet ve kentsel düzenleme) etkileme gücüne sahip olan Endüstri Devrimi’nin çok somut diğer bir örneğinin 200 yıl sonra Denizli’de deneyimlenmesi, Denizli’deki bireyci toplumsal yapının somut bir göstergesini oluşturur. Özellikle doğudan göçle gelen çocukların terk ettikleri coğrafyanın bireysel girişkenliği törpüleyerek bireyi bir otoriteye bağlı kılma çabası ve kaygısı, doğudan göçle gelen bu çocukların Denizli toplumsal yaşamının bireyci yapısına uyum sağlama yeti ve becerisini dikkate değer ölçüde güçleştirecektir.

HİPOTEZ-1:

Göçmenlerin ev sahibi toplumun orta sınıfı haline gelmesi ile çocuklarının Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği ilişkilidir.

1.1.Ebeveynlerinin mülk sahibi olması ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği arasında pozitif bir ilişki vardır.

1.2.Hane halkının gelir düzeyi arttıkça doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği artar.

1.3.Hane halkının Denizli’de yaşadığı konutlar ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği ilişkilidir.

1.4. Hane halkının sağlık koşulları ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği arasında pozitif ilişki vardır.

1.5. Beslenme koşulları ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği doğru orantılı olarak değişir.

1.6. Ailesinin çocuklarına sunduğu eğitim olanağı arttıkça doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği artar.

1.7. Ebeveyninin mesleği ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği arasında pozitif bir ilişki vardır.

HİPOTEZ-2:

Doğudan göçle gelen çocukların benlik oluşumu ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği arasında ilişki vardır.

2.1. Toplumsal kökenine bağlılık ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği arasında ilişki vardır.

2.2. Yüksek öğrenime verilen önem ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği arasında ilişki vardır.

2.3. Anne-babanın çocuk üzerindeki etkisi ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşama uyum yeteneği arasında ilişki vardır.

EVREN-ÖRNEKLEM İLİŞKİSİ

Doğudan göçle gelen çocukların Denizli’de yaşadığı [Dokuzkavaklar (60), Karşıyaka (160), Anafartalar (130), Asri Mezarlık (170), Toki (970), Esentepe (3246), Gümüşler (2342), Başbaşı (65), Akkonak (65)] mahalleler bütününden oluşan 7208 kişilik evren bütünlüğünden tabakalı rastgele örnekleme yönteminden yararlanılarak 0,05 hoşgörü düzeyi (d) ile 394 kişilik örneklem bütünlüğü elde edilmiştir. 394 kişilik örneklem bütünlüğüne birebir anketörler tarafından anket (soru cetveli) uygulaması yapılmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Sahadan elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak bulgulara dönüştürülmüştür. Verilerin bulgulara dönüştürülmesinde hipotezlerin bağımsız değişkenleri ile bağımlı değişkenleri arasındaki ilişkiyi yordayacak “çapraz tablo”lar oluşturulmuştur. Böylelikle kuramların alt bileşenlerine uygun çapraz tablolar chi-square tekniğinden yararlanılarak elde edilmiştir. Söz konusu teknikten yararlanılarak çapraz tablolar yorumlanmıştır. Eylül 2011’e kadar bulguların kısa özetini içeren genel değerlendirme bölümü oluşturulmuştur. Verilerin analizi, örneklemin sosyo-demografik profili ve hipotez sınanması olacak şekilde iki kategoride ele alınmıştır.

ÖRNEKLEMİN SOSYO-DEMOGRAFİK PROFİLİ

Tablo 1, tablo 2, tablo 3, tablo 4, tablo 5, tablo 6, tablo 7, tablo 8 ve tablo 9 katılımcıların hakkında, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, anne-baba mesleği... vb. gibi genel bilgiler vermektedir.

Tablo 1: Cinsiyet

		Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Cevapsız	1	,3	,3	,3
	Kadın	182	46,2	46,2	46,4
	Erkek	211	53,6	53,6	100,0
	Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 2: Yaş

		Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	6-8	35	8,9	8,9	8,9
	9-11	117	29,7	29,7	38,6
	12-14	125	31,7	31,7	70,3
	15-17	70	17,8	17,8	88,1
	18 ve üstü	47	11,9	11,9	100,0
	Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 3: Doğum yeri

		Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
	Cevapsız	3	,8	,8	1,0
	Mezra	1	,3	,3	1,3
	Köy-kasaba	49	12,4	12,4	13,7
	İlçe merkezi	101	25,6	25,6	39,3
	Kent merkezi	239	60,7	60,7	100,0
	Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 4: Kardeş sayısı

		Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Cevapsız	1	,3	,3	,3
	1-2	49	12,4	12,4	12,7
	3-4	151	38,3	38,3	51,0
	5 ve üstü	193	49,0	49,0	100,0
	Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 5: Eğitim düzeyi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	3	,8	,8	,8
Cevapsız	17	4,3	4,3	5,1
İlkokul mezunu	194	49,2	49,2	54,3
Ortaokul mezunu	151	38,3	38,3	92,6
Lise mezunu	28	7,1	7,1	99,7
Yüksekokul mezunu	1	,3	,3	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 6: Annenin eğitim düzeyi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	2	,5	,5	,5
Cevapsız	18	4,6	4,6	5,1
İlkokul	158	40,1	40,1	45,2
Ortaokul	22	5,6	5,6	50,8
Lise	5	1,3	1,3	52,0
Okumadı	189	48,0	48,0	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 7: Babanın eğitim düzeyi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	2	,5	,5	,5
Cevapsız	18	4,6	4,6	5,1
İlkokul	235	59,6	59,6	64,7
Ortaokul	36	9,1	9,1	73,9
Lise	23	5,8	5,8	79,7
Üniversite	3	,8	,8	80,5
Okumadı	77	19,5	19,5	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 8: Annenin mesleği

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	11	2,8	2,8	2,8
Ev hanımı	359	91,1	91,1	93,9
Serbest meslek	2	,5	,5	94,4
İşçi	22	5,6	5,6	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 9: Babanın mesleği

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Değerlendirme dışı	5	1,3	1,3	1,3
Cevapsız	16	4,1	4,1	5,3
İşçi	211	53,6	53,6	58,9
Memur	2	,5	,5	59,4
Serbest meslek	125	31,7	31,7	91,1
Emekli	8	2,0	2,0	93,1
İşsiz	27	6,9	6,9	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 1, örneklemin cinsiyet dağılımını göstermektedir. Bu tablonun verileri göz önünde bulundurulduğunda, örneklemin %53,6'sı erkek, % 46,2'si kadındır.

Tablo 2, örneklemin yaşa göre dağılımını göstermektedir. Tablo-2'nin verileri dikkate alındığında, örneklemin %31,7'si 12-14, %29,7'si 9-11, %17,8'i 15-17, %11,9 18 ve üstü, % 8-9'u 6-8 yaşlarındadır.

Tablo 3'e göre katılımcıların %60,7'si kent merkezi, %25,6'sı ilçe merkezi, %12,4'ü köy-kasaba, %0,3 mezrada doğmuştur.

Tablo 4, katılımcıların % 49'u 5 ve üstü, %38,3'ü 3-4, % 12,7'si 1-2 kardeşe sahiptir.

Tablo 5'in verilerine göre katılımcıların % 49,2'si ilkokul, %38,3'ü ortaokul, %7,1'i lise, %0,3'ü yüksek okul mezunudur.

Tablo 6'nın verileri göz önünde bulundurulduğunda çocukların annelerinin; % 48'i okumamış; % 40,1'i ilkokul, % 5,6'sı ortaokul, % 1,3'ü lise mezunudur.

Tablo 7'ye göre çocukların babalarının; % 59,6'sı ilkokul, %9,1'i ortaokul, % 5,8'i lise, % 0,8'i üniversite mezunu; % 19,3'ü okumamıştır.

Tablo 8'in verilerine göre çocukların annelerinin; % 91,1'i ev hanımı, % 5,6'sı işçi, %0,5'i serbest meslek sahibidir.

Tablo 9'un verileri göz önünde bulundurulduğunda, çocukların babalarının % 53,6'sı işçi, % 31,7'si serbest meslek sahibi, % 6,9'u işsiz, % 2'si emekli, % 0,5'i memurdur

Tablo 10, tablo 11 ve tablo 12 katılımcının Denizli'ye neden ve nereden göç ettiğini ve kaç yıldır Denizli'de yaşadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 10: Denizli'de yaşanan yıllar

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	8	2,0	2,0	2,3
1-5 yıl	39	9,9	9,9	12,2
6-10 yıl	86	21,8	21,8	34,0
11-15 yıl	142	36,0	36,0	70,1
16 yıl ve daha fazla	118	29,9	29,9	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 11: Toplumsal köken (memelekt)

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	8	2,0	2,0	2,3
Ağrı	152	38,6	38,6	40,9
Muş	60	15,2	15,2	56,1
Siirt	86	21,8	21,8	77,9
Diğer doğu illeri	87	22,1	22,1	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 12: Göçün nedenleri

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	20	5,1	5,1	5,1
Cevapsız	61	15,5	15,5	20,6
Ekonomik	217	55,1	55,1	75,6
Siyasi	47	11,9	11,9	87,6
Ailevi	43	10,9	10,9	98,5
Coğrafi	6	1,5	1,5	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 10'a göre katılımcıların %36'sı 11-15 yıl, %29,9'u 16 yıldan fazla %21,8'i 6-10 yıl, %9,9'u 1-5 yıldan bu yana Denizli'de yaşamaktadırlar.

Tablo 11, katılımcıların % 38,6'sı Ağrı, % 21,8'i Siirt, % 22,1'i diğer doğu illeri, %15,2'si Muş'tan Denizli'ye göç etmiştir.

Tablo 12'nin verilerine göre katılımcıların %55,1'i ekonomik, %11,9'u siyasi, %10,9'u ailevi, %1,5'i coğrafi nedenlerden dolayı Denizli'ye göç ettiklerini söylemişlerdir.

Tablo 13, tablo 14, tablo 15, tablo 16, tablo 17 ve tablo 18 çocukların yaşam şansı ve ailesi ile olan ilişkileri hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 13: Çocuklara sağlanan olanaklar

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Hemen hemen hepsi	246	62,4	62,4	62,4
Bir kısmını	130	33,0	33,0	95,4
Hemen hemen hiçbiri	18	4,6	4,6	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 14: Anne-babanın çocuklarına davranış biçimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
İlgisiz	4	1,0	1,0	1,3
Baskıcı/buyurgan	20	5,1	5,1	6,3
Anlayışlı	369	93,7	93,7	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 15: Ailelerin çocuklarını çalışma eğilimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	2	,5	,5	,5
Evet	114	28,9	28,9	29,4
Hayır	278	70,6	70,6	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 16: En çok tartışılan kişiler

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	1	,3	,3	,5
Hiç kimseyle tartışmam	89	22,6	22,6	23,1
Babamla	24	6,1	6,1	29,2
Annemle	19	4,8	4,8	34,0
Kardeşlerimle	260	66,0	66,0	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 17: Çocukların evlilik anlayışı

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Cevapsız	13	3,3	3,3	3,3
Ailemin istediği kişiyle evlenirim	92	23,4	23,4	26,6
Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim	247	62,7	62,7	89,3
Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim	42	10,7	10,7	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 18: Yaşanılan evden memnunluk düzeyi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Memnunuz değiştirmeyi düşünmüyoruz	326	82,7	82,7	82,7
Memnun değiliz değiştireceğiz	68	17,3	17,3	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 13'e göre çocukların % 62,4'ünün ailesi ihtiyaçlarının hemen hemen hepsini, % 33'ünün ailesi bir kısmını karşılarken; % 4,6'sının ailesi hemen hemen hiçbir ihtiyacını karşılamamaktadır.

Tablo 14'den elde edilen verilere göre % 93,7'sinin anne-babası çocuklarına karşı anlayışlı, % 5,1 'i baskıcı/buyurgan, % 1,0'ı ilgisizdir.

Tablo 15'e göre % 70,6'sının ailesi kendisinden çalışmasını istemezken; %

8,9'unun ailesi istemektedir.

Tablo 19: Öğün sayısı

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Cevapsız	2	,5	,5
	1-2	71	18,0	18,
	3-4	314	79,7	98,
	5'den fazla	7	1,8	100,
	Toplam	394	100,0	

Tablo 20: Kahvaltı yapma alışkanlığı

Tablo 16: % 66'sı kardeşleri, % 6,1'i babası, % 4,8'i annesi ile tartışırken; % 22,6'sı evde hiç kimseyle tartışmamaktadır.

Tablo 17'nin verilerine göre katılımcıların %62,7'si ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evlenmeyi, % 23,4'ü ailesinin istediği kişiyle evlenmeyi, %10,7'si ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evlenmeyi tercih etmektedir.

Tablo 18'e göre katılımcıların % 82,7'si yaşadıkları evden memnun olup, değiştirmeyi düşünmezken; % 17,3'ü yaşadıkları evden memnun olmayıp, değiştirmeyi düşünmektedirler.

Tablo 19, tablo 20 ve tablo 21, örneklemin gündelik yaşamda beslenme alışkanlığını açığa çıkarmaktadır.

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	1	,3	,3	,3
Evet	326	82,7	82,7	83,0
Hayır	67	17,0	17,0	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 21: Et tüketme eğilimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	2	,5	,5	,8
Hemen hemen hiçbir zaman	56	14,2	14,2	15,0
Zaman zaman	289	73,4	73,4	88,3
Hemen hemen her zaman	46	11,7	11,7	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 19'un verileri göz önünde bulundurulduğunda şunlar söylenebilir: % 79,7'i 3-4, % 18,0'ı 1-2, % 1,8'i 5'den fazla öğün yemek yemektedir.

Tablo-20'in verilerine göre katılımcıların% 82,7'si her gün kahvaltı yaparken, % 17,0'ı yapmamaktadır.

Tablo 21'e göre katılımcıların % 73,4'ünün zaman zaman, % 14,2'sinin hemen hemen hiçbir zaman, % 11,7'sinin hemen hemen her zaman sofrasında kırmızı et bulunmaktadır.

Tablo 22 ve tablo 23 sağlık koşulları hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 22: Hastalık eğilimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Evet	124	31,5	31,5	31,5
Hayır	270	68,5	68,5	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 23: Tedavi yöntemleri

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Cevapsız	6	1,5	1,5	1,5
Hemen doktora giderim	248	62,9	62,9	64,5
Kendi kendime iyileşmeye çalışırım	81	20,6	20,6	85,0
Koça karı ilaçları kullanırım	12	3,0	3,0	88,1
Kendiliğimden geçmesini beklerim	47	11,9	11,9	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 22'ye göre katılımcıların % 68,5'i çok sık hasta olmazken; % 31,5'i çok sık hasta olmaktadır.

Tablo 23'ün verilerini göz önünde bulundurduğumuzda şunlar söylenebilir: katılımcıların % 62,9'u hastalandığında hemen doktora gitmekte, % 20,6'sı kendi kendime iyileşmeye çalışmakta, % 11,9'u kendiliğinden geçmesini beklemekte ve % 3,0'ı koça karı ilaçları kullanmaktadır.

Tablo 24, tablo 25 ve tablo 26;

Tablo 24: Denizlili ebeveyn istenci

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Cevapsız	8	2,0	2,0	2,0
Evet	216	54,8	54,8	56,9
Hayır	170	43,1	43,1	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 25: Alış-verişte toplumsal kökenin rolü

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Değerlendirme dışı	5	1,3	1,3	1,3
Cevapsız	22	5,6	5,6	6,9
Hemşerilerimden	127	32,2	32,2	39,1
Denizlilerden	240	60,9	60,9	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 26: Misafir profili

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	2	,5	,5	,5
Cevapsız	2	,5	,5	1,0
Akrabalarımız	330	83,8	83,8	84,8
Hemşerilerimiz	37	9,4	9,4	94,2
Denizliler	23	5,8	5,8	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 24'e göre katılımcıların % 54,8'i anne-babasının Denizlili olmasını isterken; % 43,1'i istememektedir.

Tablo 25: katılımcıların % 60,9'u alışverişlerini Denizlilerden yaparken; % 32,2'si hemşerilerinden yapmaktadır.

Tablo 26'nın verilerine göre katılımcıların % 83,8'i en çok akrabalarını, % 9,4'ü hemşerilerini, % 5,8'i de Denizlileri misafir etmektedir.

Tablo 27, tablo 28, tablo 29, tablo 30, tablo 31, tablo 32 ve tablo 33 katılımcıların Denizlili çocuklar ile ilişkileri hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 27: Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Evet	335	85,0	85,0	85,0
Hayır	59	15,0	15,0	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 28: En çok vakit geçirilen kişiler

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	2	,5	,5	,5
Hiç kimseyle	11	2,8	2,8	3,3
Kardeşlerimle	154	39,1	39,1	42,4
Hemşerilerimle	59	15,0	15,0	57,4
Denizlili arkadaşlarımla	168	42,6	42,6	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 29: Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğilimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	1	,3	,3	,3
Evet	356	90,4	90,4	90,6
Hayır	37	9,4	9,4	100,0
Toplama	394	100,0	100,0	

Tablo 30: Kendi gibi davranabilme potansiyeli

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	5	1,3	1,3	1,3
Hemen hemen hiç bir zaman	35	8,9	8,9	10,2
Zaman zaman	89	22,6	22,6	32,7
Hemen hemen her zaman	265	67,3	67,3	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 31: Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğilimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	5	1,3	1,3	1,3
Evet	283	71,8	71,8	73,1
Hayır	106	26,9	26,9	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 32: Tartışmalarda toplumsal kökenin rolü

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	13	3,3	3,3	3,6
Hemşerilerimden	183	46,4	46,4	50,0
Denizlili arkadaşlardan	197	50,0	50,0	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 33: Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	1	,3	,3	,3
Çok yakın	244	61,9	61,9	62,2
Mesafeli	140	35,5	35,5	97,7
Çok uzak	9	2,3	2,3	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 27'ye göre katılımcıların %85'i Denizlili arkadaşlarının evine gidip-gelirken; % 15'i gitmemektedir.

Tablo 28'in verilerine göre katılımcıların % 42,6'sı en çok Denizlili arkadaşları, % 39,1'i kardeşleri, % 15,0'ı hemşerileri ile vakit geçirirken, % 2,8'i hiç kimseyle vakit geçirmemektedir.

Tablo 29'a göre % 90,4'ünü Denizlili arkadaşları oyunlara/gezmeye çağırırken, % 9,4'ünün arkadaşları çağırılmamaktadır.

Tablo 30'un verilerine göre katılımcıların % 67,3'ü hemen hemen her zaman, % 22,6'sı zaman zaman Denizlili arkadaşlarının yanında kendi gibi davranırken, % 8,9'u hemen hemen hiçbir zaman kendi gibi davranmamaktadır.

Tablo 31: % 71,8'i Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatırken, % 26,9'u dertlerini anlatmamaktadır.

Tablo 32'ye göre katılımcıların % 50,0'ı tartışmalarda Denizlili arkadaşlarından destek görürken, % 46,4'ü hemşerilerinden destek görmektedir.

Tablo 33'ün verilerine göre katılımcıların % 61,9'u kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, % 35,5'i mesafeli, % 2,3'ü çok uzak hissetmektedir.

Tablo 34, tablo 35 ve tablo 36 katılımcıların Kürtçe ve Türkçe konuşabilme düzeyleri hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 34: Kürtçe konuşulan ortamlar

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	5	1,3	1,3	1,3
Cevapsız	18	4,6	4,6	5,8
Hiçbir yerde	116	29,4	29,4	35,3
Ailemin yanında	168	42,6	42,6	77,9
Hemşerilerimin yanında	27	6,9	6,9	84,8
Her yerde	60	15,2	15,2	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 35: Kendini Türkçe ifade etme düzeyi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	6	1,5	1,5	1,5
Hemen hemen hiç bir zaman	18	4,6	4,6	6,1
Zaman zaman	46	11,7	11,7	17,8
Hemen hemen her zaman	324	82,2	82,2	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 36: “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	22	5,6	5,6	5,6
Kesinlikle katılıyorum	105	26,6	26,6	32,2
Katılıyorum	143	36,3	36,3	68,5
Kararsızım	46	11,7	11,7	80,2
Katılmıyorum	51	12,9	12,9	93,1
Kesinlikle katılmıyorum	27	6,9	6,9	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 34’e göre katılımcıların % 42,6’ı ailesinin yanında, % 15,2’si her yerde, % 6,9’u hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşurken; % 29,4’ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmamaktadır.

Tablo 35’den elde edilen verilere göre katılımcıların % 82,2’si hemen hemen her zaman, % 11,7’si zaman zaman kendini Türkçe ifade edebilirken, % 4,6’sı hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edememektedir.

Tablo 36: “Denizli’de Kürtçe konuşmak güzel bir duygudur” düşüncesine örneklemin %36,3’ü katıldığını, %26,6’sı kesinlikle katıldığını, %12,9’u

katılmadığını, %11,7'si kararsız olduğunu, %6,9'u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

Tablo 37, tablo 38, tablo 39, tablo 40, tablo 41, tablo 42, tablo 43, tablo 44 ve tablo 45 çocukların grubuna yabancılaşması ve etnik gururu hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 37: Denizlili gibi hissetme eğilimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	8	2,0	2,0	2,0
Evet	286	72,6	72,6	74,6
Hayır	100	25,4	25,4	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 38: Gelecekte Denizli'de yaşama istenci

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	5	1,3	1,3	1,3
Evet	267	67,8	67,8	69,0
Hayır	122	31,0	31,0	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 39: "Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir" anlayışı

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	9	2,3	2,3	2,3
Kesinlikle katılıyorum	81	20,6	20,6	22,8
Katılıyorum	161	40,9	40,9	63,7
Kararsızım	31	7,9	7,9	71,6
Katılmıyorum	61	15,5	15,5	87,1
Kesinlikle katılmıyorum	51	12,9	12,9	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 40: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Fikrime çok uygun	113	28,7	28,7	28,7
Fikrime uygun	209	53,0	53,0	81,7
Fikrim yok	35	8,9	8,9	90,6
Fikrime aykırı	28	7,1	7,1	97,7
Fikrime çok aykırı	9	2,3	2,3	100,0
Total	394	100,0	100,0	

Tablo 41: Denizlili biriyle evlenme düşüncesi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Cevapsız	23	5,8	5,8	5,8
Evet	212	53,8	53,8	59,6
Hayır	159	40,4	40,4	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 42: Denizli’de doğma istenci

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Cevapsız	37	9,4	9,4	9,4
Evet	245	62,2	62,2	71,6
Hayır	112	28,4	28,4	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 43: Memlekete dönme eğilimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	3	,8	,8	1,0
Kesinlikle evet	216	54,8	54,8	55,8
Kesinlikle hayır	174	44,2	44,2	100,0
Total	394	100,0	100,0	

Tablo 44: "Memleket neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	3	,8	,8	1,0
Hiçbir ortamda	288	73,1	73,1	74,1
Ortamına göre değişir	54	13,7	13,7	87,8
Her ortamda	48	12,2	12,2	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 45: Adetlerin yaşatıldığı ortamlar

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid				
Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	4	1,0	1,0	1,3
Sadece aile ortamında	118	29,9	29,9	31,2
Hemşerilerimle birlikteyken	99	25,1	25,1	56,3
Her ortamda	172	43,7	43,7	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 37'e göre katılımcıların % 72,6'sı kendini Denizlili gibi hissederken, % 25,4'ü hissetmemektedir.

Tablo 38'nin verilerine göre katılımcıların % 67,8'i gelecekte Denizli'de yaşamak isterken; % 31,0'ı istememektedir.

Tablo 39: "Doğduğun yer değil, doğduğun yer memleketimdir" düşüncesine örneklemin %40,9'u katıldığını, %20,6'sı kesinlikle katıldığını, %15,5', katılmadığını, %12,9'u kesinlikle katılmadığını belirtirken; %7,9'u kararsız olduğunu belirtmiştir.

Tablo 40: "Denizlililer anlayışlı insanlardır" düşüncesini örneklemin %53'ü fikrine uygun, %28,7'si fikrine çok uygun, %7,1 fikrine aykırı, %2,3'ü fikrine çok aykırı bulurken; % 8,9'u fikri olmadığını belirtmiştir.

Tablo 41'den elde edilen verilere göre katılımcıların %53,8'i Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, %40,4'ü düşünmemektedir.

Tablo 42'e göre katılımcıların %62,2'si Denizlide doğmak isterken; %28,4'ü istememektedir.

Tablo 43'ün verilerine göre katılımcıların %54,8'i günü geldiğinde memleketine geri dönmek isterken; % 44,2'si istememektedir.

Tablo 44: "Memleketiniz neresi?" sorusundan %73,1'i hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken; %13,7'si ortamına göre değiştiğini, %12,2'si her ortamda her ortamda rahatsızlık duyduğunu belirtmiştir.

Tablo 45'e göre katılımcıların % 43,7'si her ortamda, % 29,9'si sadece aile ortamında, % 25,1'i ise hemşerilerimle birlikteken adetlerini yaşatabilmektedir.

Tablo 46, tablo 47, tablo 48, tablo 49 ve tablo 50 çocuğun yapmak istediği meslek, baba mesleği hakkındaki düşünceleri ve ilerde Denizli'deki iş yaşamı ile ilgili beklentileri hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 46: Sahip olmak istenilen meslek

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	10	2,5	2,5	2,5
Cevapsız	21	5,3	5,3	7,9
Öğretmen	84	21,3	21,3	29,2
Doktor	72	18,3	18,3	47,5
Polis-ordu mensubu	85	21,6	21,6	69,0
Esnaf	17	4,3	4,3	73,4
İşçi	15	3,8	3,8	77,2
Serbest meslek	90	22,8	22,8	100,0
Total	394	100,0	100,0	

Tablo 47: Baba mesleğini yapma istenci

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	13	3,3	3,3	3,3
Evet	77	19,5	19,5	22,8
Hayır	304	77,2	77,2	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 48: Baba mesleğinin zorluk derecesi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	16	4,1	4,1	4,3
Çok zor	135	34,3	34,3	38,6
Zor	191	48,5	48,5	87,1
Kolay	36	9,1	9,1	96,2
Çok kolay	15	3,8	3,8	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 49: “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	12	3,0	3,0	3,0
Kesinlikle katılıyorum	90	22,8	22,8	25,9
Katılıyorum	163	41,4	41,4	67,3
Kararsızım	66	16,8	16,8	84,0
Katılmıyorum	46	11,7	11,7	95,7
Kesinlikle katılmıyorum	17	4,3	4,3	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 50: “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	6	1,5	1,5	1,5
Fikrime çok uygun	109	27,7	27,7	29,2
Fikrime uygun	213	54,1	54,1	83,2
Fikrim yok	39	9,9	9,9	93,1
Fikrime aykırı	22	5,6	5,6	98,7
Fikrime çok aykırı	5	1,3	1,3	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 46’ya göre çocukların % 22,8’i ilerde serbest meslek sahibi, % 21,6’sı polis-ordu mensubu, % 21,3’ü öğretmen, % 18,3’ü doktor, % 4,3’ü esnaf, % 3,8’i işçi olmak istemektedir.

Tablo 47’nin verilerine göre katılımcıların %77,2’si ilerde baba mesleğini yapmak istemezken; %19,5’i yapmak istemektedir.

Tablo 48' e göre katılımcıların % 48,5'i babasının mesleğini zor, %34,3'ü çok zor, %9,1'i kolay, %3,8'i çok kolay bulmaktadır.

Tablo 49: “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine örneklemin %41,4'ü katıldığını, %22,8'i kesinlikle katıldığını, %16,8'i kararsız olduğunu, %11,7'si katılmadığını %4,3'ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

Tablo 50: “İlerde Denizli'de iş bulabilirim” düşüncesini örneklemin %54,1 i fikrine uygun, %27,7'si fikrine çok uygun, %5,6 fikrine aykırı, %1,3'ü fikrine çok aykırı bulurken; % 9,9'u fikri olmadığını belirtmiştir.

Tablo 51, tablo 52, tablo 53 ve tablo 54 ;

Tablo 51: Boş zamanı değerlendirme biçimi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	91	23,1	23,1	23,1
Cevapsız	9	2,3	2,3	25,4
Aktif boş zaman değerlendirme	114	28,9	28,9	54,3
Pasif boş zaman değerlendirme	180	45,7	45,7	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 52:Çocuğun kendinde önem verdiği şeyler

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	11	2,8	2,8	2,8
Cevapsız	12	3,0	3,0	5,8
Görünüşüme	89	22,6	22,6	28,4
Hal ve hareketlerime	111	28,2	28,2	56,6
Düşüncelerime	127	32,2	32,2	88,8
Kürt kimliğime	41	10,4	10,4	99,2
Eğitimime	2	,5	,5	99,7
Sağlığıma	1	,3	,3	100,0
Total	394	100,0	100,0	

Tablo 53: Hayata en çok değiştirmek istenen şeyler

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	18	4,6	4,6	4,6
Cevapsız	22	5,6	5,6	10,2
Evimi	87	22,1	22,1	32,2
Boş zamanımı	41	10,4	10,4	42,6
Para harcama biçimimi	27	6,9	6,9	49,5
Kürt kimliğimi	13	3,3	3,3	52,8
Eğitim düzeyi	100	25,4	25,4	78,2
Beceri	29	7,4	7,4	85,5
Para biriktirme biçimimi	42	10,7	10,7	96,2
Hayatımı	7	1,8	1,8	98,0
Davranışlarımı	2	,5	,5	98,5
Ortamımı	6	1,5	1,5	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 54: Gelecek planı

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	24	6,1	6,1	6,1
Cevapsız	7	1,8	1,8	7,9
Mal-mülk sahibi olmak	47	11,9	11,9	19,8
Geçinecek kadar kazanmak	64	16,2	16,2	36,0
Evlenmek çoluk çocuğa karışmak	36	9,1	9,1	45,2
Politikaya atılmak	20	5,1	5,1	50,3
Üniversite okumak	170	43,1	43,1	93,4
İlerde ne olacağını kestirmek güç	24	6,1	6,1	99,5
Aileme bakmak	2	,5	,5	100,0
Total	394	100,0	100,0	

Tablo 51'e göre katılımcıların %45,7 si boş zamanlarını aktif bir biçimde, %28,9'si pasif bir biçimde değerlendirmektedir. % 23,1'lik bir dilim değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Tablo 52'den elde edilen verilere göre katılımcıların % 32,2'si kendinde en çok düşüncelerine, % 28,2'si hal ve hareketlerine, % 22,6'sı görünüşüne, % 10,4'ü Kürt kimliğine, % 0,5'i eğitimine, % 0,3'ü sağlığına önem vermektedir.

Tablo 53'ün verilerine göre katılımcıların % 25,4'ü eğitim düzeyini, %22,1'i evini, % 10,7'si para biriktirme biçimini, % 10,4'ü boş zamanını, %

7,4'ü becerisini, % 6,9'u para harcama biçimini, % 3,3'ü Kürt kimliğini, % 1,8'i hayatını, %1,5'i ortamını ve % 0,5'i davranışlarını değiştirmek istemektedir.

Tablo 54'e gör katılımcıların %43,1'inin üniversite okumayı,%16,2'si geçinecek kadar kazanmayı, %11,9'u mal-mülk sahibi olmayı, %9,1'i evlenip çocuk sahibi olmayı, %5,4'ü politikaya atanmayı planlarken; %6,1'i ise ileride ne olacağını kestirmenin güç olduğunu düşünmektedir.

Tablo 55 ve tablo 56 Denizli'nin Türkiye'deki yerinin ve yaşanılan mahallenin Denizli'deki yerinin katılımcılar tarafından bilincinde olup olunmadığı konusunda bilgi vermektedir.

Tablo 55: Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumu

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	7	1,8	1,8	1,8
Cevapsız	27	6,9	6,9	8,6
Batısında	284	72,1	72,1	80,7
Bilmiyor	76	19,3	19,3	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 56: Yaşanılan mahallenin Denizli'deki yeri

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	2	,5	,5	,5
Cevapsız	17	4,3	4,3	4,8
Bilincinde	152	38,6	38,6	43,4
Bilincinde değil	223	56,6	56,6	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 55'e göre katılımcıların %72,2'si Denizli Ege bölgesinde olduğunun farkında olmasına karşın %19'u farkında değildir.

Tablo 56'ya göre katılımcıların %56,6'sı oturduğu mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde değilken, %38,6'sı bunun bilincindedir.

Tablo 57, tablo 58 ve tablo 59 katılımcıların mülkiyet durumları hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 57:Memleketteki mülkiyet durumu

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	5	1,3	1,3	1,3
Evet	175	44,4	44,4	45,7
Hayır	214	54,3	54,3	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 58:Denizli'deki mal/mülk durumu

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	7	1,8	1,8	1,8
Cevapsız	95	24,1	24,1	25,9
Denizli'de bir evimiz var	266	67,5	67,5	93,4
Denizli'de bir arsamız var	13	3,3	3,3	96,7
Denizli'de bir arazimiz var	2	,5	,5	97,2
Denizli'de bir dükkânımız var	11	2,8	2,8	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 59: Kişisel oda sahipliği

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	6	1,5	1,5	1,5
Evet	143	36,3	36,3	37,8
Hayır	245	62,2	62,2	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 57'nin verilerine göre katılımcıların % 54,3'ünün memleketinde bağ-bahçe, tarla sahibi olmasına karşın %44,4'ü memleketinde bağ-bahçe, tarla sahibi değildir.

Tablo 58'e göre katılımcıların % 67,5'inin Denizli'de ev, %3,3'ü arsa, %2,8'i dükkân, % 0,5'i arazi sahibidir.

Tablo 58'den elde edilen verilere göre katılımcıların % 62,2'sinin kendisine ait bir odası varken,%36,3'ünün yoktur.

Tablo 60, tablo 61 ve tablo 62 katılımcının eğitim konusundaki düşüncelerini açığa çıkarmaktadır.

Tablo 60:Aile içindeki yüksek öğrenim durumu

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Değerlendirme dışı	1	,3	,3	,3
Cevapsız	1	,3	,3	,5
Evet	73	18,5	18,5	19,0
Hayır	319	81,0	81,0	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 61: “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Cevapsız	3	,8	,8	,8
Fikrime çok uygun	204	51,8	51,8	52,5
Fikrime uygun	126	32,0	32,0	84,5
Fikrim yok	20	5,1	5,1	89,6
Fikrime aykırı	33	8,4	8,4	98,0
Fikrime çok aykırı	8	2,0	2,0	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 62: “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesi

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid Kesinlikle katılıyorum	237	60,2	60,2	60,2
Katılıyorum	122	31,0	31,0	91,1
Kararsızım	16	4,1	4,1	95,2
Katılmıyorum	13	3,3	3,3	98,5
Kesinlikle katılmıyorum	6	1,5	1,5	100,0
Toplam	394	100,0	100,0	

Tablo 60'a göre katılımcıların %81'inin ailesinde üniversite eğitilmiş birey varken %18,5'inde yoktur.

Tablo 61: “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesini örneklemin %51,8'i fikrine çok uygun, %32'si fikrine uygun, %8,4'ü fikrine aykırı, %2'si fikrine çok aykırı bulmaktadır. %5,1'i ise fikri olmadığını belirtmiştir.

Tablo 62: “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine örneklemin %60,2’si kesinlikle katıldığını, %31’i katıldığını, %3,3’ü katılmadığını,%1,5’i kesinlikle katılmadığını belirtirken; % 4,1’i ise kararsız olduğunu belirtmiştir.

HİPOTEZLERİN SINANMASI

Hipotez 1-1'in Sinanması

Memlekette bağ/bahçe, tarlası olanların %3,6'sı hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken,% 10,1'i zaman zaman ve %85,7'si hemen hemen her zaman ifade edebilmektedir. Memlekette bağ/bahçe, tarlası olmayanların %4,4'ü hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edemezken % 13,1'i zaman zaman %80,1'i ise hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. Memlekette mülkiyeti olanlar ve olmayanlar kategorileri ile kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi arasında hemen hemen hiçbir zaman kategorisinden hemen hemen her zaman kategorisine doğru kısmi bir artış görülmektedir. Ayrıca memleketteki mülkiyet durumu ne olursa olsun oranların yoğunluğu kendimi hemen hemen her zaman Türkçe ifade edebiliyorum kategorisinde görülmektedir.

Tablo 1: Çocuğun kendini Türkçe ile ifade edebilme düzeyinin memleketteki mülkiyet durumuna göre yorumu

		Çocuğun kendini Türkçe ile ifade edebilme düzeyi				Toplam
		Cevapsız	Hemen hemen hiç bir zaman	Zaman zaman	Hemen hemen her zaman	
Memleketteki mülkiyet durumu	Cevapsız	0 .0% .0%	2 40,0% 11,8%	0 .0% .0%	3 60,0% 1,0%	5 100,0% 1,3%
	Evet	1 .6% 16,7%	6 3,6% 35,3%	17 10,1% 38,6%	144 85,7% 46,2%	168 100,0% 44,3%
	Hayır	5 2,4% 83,3%	9 4,4% 52,9%	27 13,1% 61,4%	165 80,1% 52,9%	206 100,0% 54,4%
Toplam		6 1,6% 100,0%	17 4,5% 100,0%	44 11,6% 100,0%	312 82,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=18,382 \quad sd=6 \quad p=,005$$

Kendini hemen hemen hiçbir zaman Türkçe ifade edemeyenlerin % 35,3'ünün memlekette mülkiyeti bulunurken % 52,9'unun memlekette

mülkiyeti bulunmamaktadır. Kendini zaman zaman Türkçe ifade edebilenlerin % 38,6'sının memlekette mülkiyeti bulunurken % 61,4'ünün mülkiyeti bulunmamaktadır. Hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilenlerin % 46,2'sinin memlekette mülkiyeti bulunurken % 52,9'unun bulunmamaktır. Kendini hemen hemen hiçbir zaman, zaman zaman ve hemen hemen her zaman Türkçe ifade edebilenlerin yarısından çoğunun memlekette mülkiyeti bulunmamaktadır. Kendini hemen hemen hiçbir zaman Türkçe ifade edemeyenler ile hemen hemen her zaman Türkçe ifade edebilenler kategorilerinde memlekette bağ/bahçe, tarlası olanlardan olmayanlara doğru kısmı bir artış olurken, zaman zaman kendini Türkçe ifade edebilenler kategorisinde belirgin bir artış görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerlerde, kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi ile memleketteki mülkiyet durumu arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($\chi^2=18,382$ $sd=6$ $p=,005$)

Memlekette bağ/bahçe/tarlası olanların %68,5'i kendini Denizlili gibi hissetmekteyken % 29,2'si hissetmemektedir. Memlekette bağ/bahçe/tarlası olmayanların % 76,2'si kendini Denizlili gibi hissederken % 22,3'ü hissetmemektedir. Memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlar ile olmayanlar kategorilerinde kendini Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru kayda değer bir artış vardır.

Tablo 2: Denizlili gibi hissetme eğiliminin memleketteki mülkiyet durumuna göre yorumu

		Denizlili gibi hissetme eğilimi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Memleketteki mülkiyet durumu	Cevapsız	1 20,0% 12,5%	3 60,0% 1,1%	1 20,0% 1,0%	5 100,0% 1,3%
	Evet	4 2,4% 50,0%	115 68,5% 41,8%	49 29,2% 51,0%	168 100,0% 44,3%
	Hayır	3 1,5% 37,5%	157 76,2% 57,1%	46 22,3% 47,9%	206 100,0% 54,4%
Toplam		8 2,1% 100,0%	275 72,6% 100,0%	96 25,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$\chi^2=10,699$ $sd=4$ $p=,030$

Kendini Denizlili hissedenlerin %41,8'inin memlekette bağ/bahçe/tarlası bulunurken,% 57,1'inin bulunmamaktadır. Kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin % 51'inin memlekette bağ/bahçe/tarlası bulunurken % 47,9'unun bulunmamaktadır. Kendini Denizlili gibi hissedenler kategorisinde, memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlardan olmayanlara doğru kısmi bir artış olurken, kendini Denizlili gibi hissetmeyenler kategorisinde, memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlardan olmayanlara doğru kısmi bir azalma olmaktadır. Buna göre, Denizlili gibi hissetme eğilimi ile memleketteki mülkiyet durumu arasında ters orantı vardır. Ayrıca kendini Denizlili hissetme eğilimi ile memleketteki mülkiyet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=10,699$ $sd=4$ $p=,030$)

Memlekette bağ/bahçe /tarlası olanların %66,7'si gelecekte Denizlide yaşamak isterken % 32,1'i istememektedir. Memlekette bağ/bahçe/tarlası olmayanların %68,9'u gelecekte Denizli de yaşamak isterken % 30,1'i istememektedir. Memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlar ve olmayanlar kategorisinde, gelecekte Denizli'de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır.

Tablo 3: Gelecekte Denizli'de yaşama istencinin memleketteki mülkiyet durumuna göre yorumu

		Gelecekte Denizli'de yaşama istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Memleketteki mülkiyet durumu	Cevapsız	1	3	1	5
		20,0%	60,0%	20,0%	100,0%
	Evet	2	112	54	168
1,2%		66,7%	32,1%	100,0%	
Hayır	2	142	62	206	
	1,0%	68,9%	30,1%	100,0%	
Toplam		5	257	117	379
		1,3%	67,8%	30,9%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

$X^2=13,872$ $sd=4$ $p=,008$

Gelecekte Denizli de yaşamak isteyenlerin %43,6'sının memlekette bağ/bahçe/tarlası bulunurken % 55,3'ünün bulunmamaktadır. Gelecekte Denizli de yaşamak istemeyenlerin % 46,2'sinin memlekette bağ/bahçe/tarlası bulunurken %53'ünün bulunmamaktadır. Gelecekte Denizli de yaşamak istemeyenler kategorisinin mülkiyet durumuna göre farklılaşması gelecekte Denizli de yaşamak isteyenlerin mülkiyet durumuna göre farklılaşmasından daha fazladır. Gelecekte Denizli de yaşamak isteyenler ile istemeyenlerin yarısından biraz fazlasının memlekette bağ/bahçe/tarlası yoktur. Ayrıca Denizli de yaşama istenci ile memleketteki mülkiyet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=13,872$ $sd=4$ $p=,008$)

Memlekette bağ/bahçe/tarlası olanların % 60,1'i Denizli de doğmak isterken % 35,1'i istememektedir. Memlekette bağ/bahçe/tarlası olmayanların % 64,1'i Denizli de doğmak isterken % 23,3'ü istememektedir. Memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlar ile olmayanlar kategorilerinde, Denizli de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru kayda değer bir azalış vardır. Ayrıca memlekette mülkiyeti olanlar ile olmayanların yarısından fazlasının Denizli de doğmak isteyenler kategorisinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4: Denizli'de doğma istencinin memleketteki mülkiyet durumuna göre yorumu

		Denizli'de doğma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Memleketteki mülkiyet durumu	Cevapsız	3 60,0% 8,1%	1 20,0% ,4%	1 20,0% ,9%	5 100,0% 1,3%
	Evet	8 4,8% 21,6%	101 60,1% 43,2%	59 35,1% 54,6%	168 100,0% 44,3%
	Hayır	26 12,6% 70,3%	132 64,1% 56,4%	48 23,3% 44,4%	206 100,0% 54,4%
Toplam		37 9,8% 100,0%	234 61,7% 100,0%	108 28,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=25,282$ $sd=4$ $p=,000$

Denizli de doğmak isteyenlerin % 43,2'sinin memlekette bağ/bahçe /tarlası bulunurken % 56,4'ünün bulunmamaktadır. Denizli de doğmak istemeyenlerin %54,6'sının memlekette bağ/bahçe/tarlası bulunurken % 44,4'ü nün bulunmamaktadır. Denizli de doğmak isteyenlerin memleketteki mülkiyet durumuna göre farklılaşması Denizli de doğmak istemeyenlerin mülkiyet durumuna göre farklılaşmasından fazladır. Elde edilen değerler, Denizli de doğma istenci ile memleketteki mülkiyet durumu arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.($X^2=25,282$ $sd=4$ $p=,000$)

Denizli'de bir evi olanların % 64'ü kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, %34,5'i mesafeli, %1,2'si kendisini çok uzak hissetmektedir. Denizli'de bir arsası olanların % 76,9'u çok yakın, % 15,4'ü mesafeli, % 7,7'si çok uzak hissetmektedir. Denizli'de bir arazisi olanların % 50,si Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın, %50,si çok uzak hissederken, mesafeli olanlar yoktur. Denizli'de bir dükkâmı olanların % 54,5'i Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın, % 45,5'i mesafeli, hissederken, çok uzak hisseden yoktur. Denizli'deki mal/mülk durumuna göre Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın hissedenler kategorisinden çok uzak hissedenler kategorisine doğru düzenli bir azalma vardır. Ancak bu düzenli azalış Denizli'de bir arazisi olanlar kategorisinde sapmaya uğramıştır.

Tablo 5: Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesinin Denizli'deki mülk durumuna göre yorumu

		Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi				Toplam
		Cevapsız	Çok yakın	Mesafeli	Çok uzak	
Denizli'deki mülk durumu	Değerlendirmede dışı	0 ,0% ,0%	4 80,0% 1,7%	1 20,0% ,7%	0 ,0% ,0%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	48 53,3% 20,5%	38 42,2% 28,1%	4 4,4% 44,4%	90 100,0% 23,7%
	Denizli'de bir evimiz var	1 ,4% 100,0%	165 64,0% 70,5%	89 34,5% 65,9%	3 1,2% 33,3%	258 100,0% 68,1%
	Denizli'de bir arsamız var	0 ,0% ,0%	10 76,9% 4,3%	2 15,4% 1,5%	1 7,7% 11,1%	13 100,0% 3,4%
	Denizli'de bir arazimiz var	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,4%	0 ,0% ,0%	1 50,0% 11,1%	2 100,0% ,5%
	Denizli'de bir dükkânımız var	0 ,0% ,0%	6 54,5% 2,6%	5 45,5% 3,7%	0 ,0% ,0%	11 100,0% 2,9%
	Toplam	1 ,3% 100,0%	234 61,7% 100,0%	135 35,6% 100,0%	9 2,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=30,887 \quad sd=15 \quad p=,009$$

Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın hissedenlerin % 70,1'nin Denizli'de bir evi, % 4,1'nin bir arsası, % 0,4'nün bir arazisi, %2,5'nin bir dükkânı vardır. Kendini Denizlili arkadaşlarına mesafeli hissedenlerin % 65'nin Denizli'de bir evi, % 1,4'nün bir arsası, % 3,6'sının bir dükkânı varken, arazisi olan yoktur. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok uzak hissedenlerin % 33,3'nün Denizli'de bir evi vardır, arsası ve arazisi olanların oranları aynı(%11,1) olup dükkânı olan yoktur. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerin yarıdan fazlası, mesafeli hissedenlerin yarıdan biraz fazlası ve çok uzak hissedenlerin yarıdan azı Denizli'de bir evlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca elde edilen değerler, Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile Denizli'deki mal/mülk durumu arasında güçlü bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.($X^2=30,887 \quad sd=15 \quad p=,009$)

Denizli’de bir evi olanların % 26,7’si adetlerini sadece aile ortamında, % 27,5’i hemşerileriyle birlikteyken, % 44,2’si her ortamda gerçekleştirmektedir. Denizli’de bir arsası olanların % 23,1’i adetlerini sadece aile ortamında, % 53,8’i hemşerileriyle birlikteyken, % 15,4’ü her ortamda yaşatabilmektedir. Denizli’de bir arazisi olanların % 50’si adetlerini sadece aile ortamında, % 50’si her ortamda yaşatırken, hemşerileriyle birlikteyken yaşatan yoktur. Denizli’de bir dükkânı olanların % 27,3’ü adetlerini sadece aile ortamında, % 18,2’si hemşerileriyle birlikteyken, % 54,5’i her ortamda yaşatmaktadır. Denizli’de bir evi olanlar kategorisinde, adetlerini sadece aile ortamında yaşatanlardan her ortamda yaşatanlara doğru düzenli bir artış görülmektedir.

Tablo 6: Denizli ’de adetlerin yaşatıldığı ortamların Denizli ’deki mülk durumuna göre yorumu

		Denizli’de adetlerin yaşatıldığı ortamlar					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Sadece aile ortamında	Hemşerilerimle birlikteyken	Her ortamda	
Denizli’deki mülk durumu	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 20,0% 1,0%	4 80,0% 2,5%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	42 46,7% 35,6%	17 18,9% 17,3%	31 34,4% 19,6%	90 100,0% 23,7%
	Denizli’de bir evimiz var	0 ,0% ,0%	4 1,6% 100,0%	69 26,7% 58,5%	71 27,5% 72,4%	114 44,2% 72,2%	258 100,0% 68,1%
	Denizli’de bir arsamız var	1 7,7% 100,0%	0 ,0% ,0%	3 23,1% 2,5%	7 53,8% 7,1%	2 15,4% 1,3%	13 100,0% 3,4%
	Denizli’de bir arazimiz var	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,8%	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,6%	2 100,0% ,5%
	Denizli’de bir dükkânımız var	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 27,3% 2,5%	2 18,2% 2,0%	6 54,5% 3,8%	11 100,0% 2,9%
Toplam		1 ,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	118 31,1% 100,0%	98 25,9% 100,0%	158 41,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

X²=53,354 sd=20 p=,000

Denizli’de adetlerini sadece aile ortamında yaşatanların % 58,5’nin Denizli’de bir evi, % 2,5’nin bir arsası, % 0,8’nin bir arazisi, % 2,5’nin bir dükkânı vardır. Adetlerini hemşerileriyle birlikteyken gerçekleştirenlerin % 72,4’ünün Denizli’de bir evi, % 7,1’nin bir arsası, % 2’sinin bir dükkânı varken, arazisi olan yoktur. Adetlerini her ortamda yaşatanların % 72,2’Denizli’de bir evi, % 1,3’ünün bir arsası, % 0,6’sının bir arazisi, % 3,8’nin bir dükkânı vardır. Adetlerini sadece aile ortamında yaşatanların yarısından biraz fazlası, hemşerileriyle birlikteyken yaşatanların yarısından fazlası ve her ortamda yaşatanların yarısından fazlasının Denizli’de bir evi vardır. Buna karşılık diğer mülklere sahip olanların oranları oldukça düşüktür. Bununla birlikte elde edilen değerle Denizli’de adetleri yaşatıldığı ortamlar ile Denizli’deki mülk durumu arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.($X^2=53,354$ $sd=20$ $p=,000$)

Hipotez 1-2’in Sınanması

İhtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılananların %89,5’i Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip gelirken; %10,5’i gitmemektedir. İhtiyaçlarının bir kısmı karşılanarlardan % 79,7’si Denizlili arkadaşlarına giderken, % 20,3’ü gitmemektedir. İhtiyaçlarının hemen hemen hiçbiri karşılanmayan çocukların % 64,7’si Denizlili arkadaşlarına gidip geldiğini; %35,3’ü gitmediğini belirtmiştir. Anne-babası tarafından ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi ve bir kısmı karşılanalar ile hemen hemen hiç biri karşılanmayanların oranları, Denizlili arkadaşlarına gidip-gelenlerden gitmeyenlere doğru dikkate değer bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 7: Denizlili arkadaşların evlerine gidip-geleme eğiliminin çocuklara sunulan olanaklara göre yorumu

		Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi		Toplam
		Evet	Hayır	
Çocuklara sağlanan olanaklar	Hemen hemen hepsi	214 89,5% 66,3%	25 10,5% 44,6%	239 100,0% 63,1%
	Bir kısmını	98 79,7% 30,3%	25 20,3% 44,6%	123 100,0% 32,5%
	Hemen hemen hiçbiri	11 64,7% 3,4%	6 35,3% 10,7%	17 100,0% 4,5%
Toplam		323 85,2% 100,0%	56 14,8% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=12,226 \quad sd=2 \quad p=,002$$

Denizlili arkadaşlarına gidip gelenlerin % 66,3'ünün ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, %30,3'ünün bir kısmı karşılanırken, % 3,4'nün hemen hemen hiçbiri karşılanmadığı; Denizlili arkadaşlarına gitmeyenlerin % 44,6'sının ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 44,6'sının bir kısmı karşılanırken, % 10,7'sinin hemen hemen hiçbirinin karşılanmadığı belirlenmiştir. Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenlerin oranları, anne-babası tarafından ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılananlardan hemen hemen hiç biri karşılanmayanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Denizlili arkadaşlarının evlerine gitmeyenlerde ise ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi ve bir kısmı karşılananların oranları eşittir. Çocuklara sağlanan olanaklar ile Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi arasında anlamlı bir ilişki vardır.($X^2=12,226 \quad sd=2 \quad p=,002$)

İhtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılanan çocukların % 93,3'ünün Denizlili arkadaşları oyunlarına/gezmeye çağırırken, % 6,7'sini çağırılmamaktadır. İhtiyaçlarının bir kısmı karşılananların % 87'sini arkadaşları oyunlarına/gezmeye çağırırken, % 13'ünü çağırılmamaktadır. Son

olarak ihtiyaçlarının hemen hemen hiçbiri karşılanmayanların % 76,5'ini Denizlili arkadaşları çağırırken, % 23,5'ini ağırmamaktadırlar. Anne-babası tarafından ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi ve bir kısmı karşılananlar ile hemen hemen hiç biri karşılanmayanların oranları, Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılanlardan ağırmayanlara doğru kayda değer bir Şekilde azalmaktadır.

Tablo 8: Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğiliminin çocuklara sunulan olanaklara göre yorumu

		Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğilimi		Toplam
		Evet	Hayır	
Çocuklara sunulan olanaklar	Hemen hemen hepsi	223 93,3% 65,0%	16 6,7% 44,4%	239 100,0% 63,1%
	Bir kısmını	107 87,0% 31,2%	16 13,0% 44,4%	123 100,0% 32,5%
	Hemen hemen hiçbiri	13 76,5% 3,8%	4 23,5% 11,1%	17 100,0% 4,5%
Toplam		343 90,5% 100,0%	36 9,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=7,841 \quad sd=2 \quad p=,020$$

Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye çağırılan çocukların % 65'inin ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 31,2'sinin bir kısmı karşılanırken, % 3,8'inin hemen hemen hiçbirinin karşılanmadığı; Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye çağırılmayanların % 44,4'ünün ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 44,4'ünün bir kısmı karşılanırken, % 11,1'inin hemen hemen hiçbirinin karşılanmadığı belirtilmiştir. Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye ağırılanlar kategorisinde, ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılananlardan hemen hemen hiç biri karşılanmayanlara doğru düzenli bir azalış görülmektedir. Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye ağırılmayanlarda ise ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi ve bir kısmı karşılananların oranları eşittir. Çocuklara

sunulan olanaklar ile Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğilimi arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=7,841$ $sd=2$ $p=,020$)

İhtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılananların yarısından fazlası (%69,5) Denizlili arkadaşlarına kendini çok yakın, yarından azı (%29,3) mesafeli, çok az bir kısmı (%1,3) çok uzak hissetmektedir. İhtiyaçlarının bir kısmı karşılananların yarından biraz fazlası (%53,7) Denizlili arkadaşlarına kendini çok yakın, yarından biraz azı (%40,7) mesafeli, çok az bir kısmı (%4,9) çok uzak hissettiğini belirtmiştir. İhtiyaçlarının hemen hemen hiçbiri karşılanmayanların az bir kısmı (%11,8) kendini çok yakın hissederken, neredeyse tamamına yakını (%88,2) mesafeli hissetmektedir, ancak ihtiyaçları karşılanmayanlar arasında kendini çok uzak hissedenler yoktur. Anne-babası tarafından ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi ve bir kısmı karşılananların oranları, kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerden çok uzak hissedenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. İhtiyaçlarının hemen hemen hiç biri karşılanmayanların ise neredeyse tamamına yakını kendini Denizlili arkadaşlarına mesafeli hissetmektedir.

Tablo 9: Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesinin çocuklara sunulan olanaklara göre yorumu

		Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi				Toplam
		Cevapsız	Çok yakın	Mesafeli	Çok uzak	
Çocuklara sunulan olanaklar	Hemen hemen hepsi	0 ,0% ,0%	166 69,5% 70,9%	70 29,3% 51,9%	3 1,3% 33,3%	239 100,0% 63,1%
	Bir kısmını	1 ,8% 100,0%	66 53,7% 28,2%	50 40,7% 37,0%	6 4,9% 66,7%	123 100,0% 32,5%
	Hemen hemen hiçbiri	0 ,0% ,0%	2 11,8% ,9%	15 88,2% 11,1%	0 ,0% ,0%	17 100,0% 4,5%
Toplam		1 ,3% 100,0%	234 61,7% 100,0%	135 35,6% 100,0%	9 2,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=34,251$ $sd=6$ $p=,000$

Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerin %70,9'unun ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, %28,2'sinin bir kısmı karşılanırken; %0,9'unun ihtiyaçlarının hemen hemen hiçbiri karşılanmamaktadır. Kendini Denizlili arkadaşlarına mesafeli hissedenlerin %51,9'nun ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, %37'sinin bir kısmı karşılanırken, %11,1'nin ihtiyaçlarının hemen hemen hiçbiri karşılanmamaktadır. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok uzak hissedenlerin %33,3'nün ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, %66,7'sinin bir kısmı karşılanırken; kendini Denizlili arkadaşlarına uzak hissedenler arasında ihtiyaçları karşılanmayanlar yoktur. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenler ile mesafeli hissedenler kategorisinde, anne-babası tarafından ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılanandan hemen hemen hiçbiri karşılanmayanlara doğru düzenli bir azalış vardır. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok uzak hissedenler kategorisinde ise, ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılanandan bir kısmı karşılanana doğru belirgin bir artış olurken ihtiyaçları karşılanmayan yoktur. Çocuklara sunulan olanaklar ile Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. (X²=34,251 sd=6 p=,000)

İhtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılanan çocukların %30,5'i "İlerde Denizli'de iş bulabilirim" düşüncesinin fikirlerine çok uygun olduğunu, % 54'ü sadece uygun olduğunu, % 9,2'si fikrinin olmadığını, % 3,8'i fikrine aykırı olduğunu, % 0,8'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. İhtiyaçlarının bir kısmı karşılananların % 25,2'si fikrine çok uygun olduğunu, % 58,5'i fikrine uygun olduğunu, % 8,1'i fikri olmadığını, % 4,9'u fikrine aykırı olduğunu, % 1,6'sı fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. İhtiyaçlarının hemen hemen hiçbiri karşılanmayanların % 47,1'i fikrine uygun olduğunu, % 23,5'i fikri olmadığını, % 29,4'ü de fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok uygun bulan ve fikrine çok aykırı bulan yoktur. İhtiyaçların karşılanma düzeyi ne olursa olsun "ilerde

Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine uygun bulanların oranlarında yoğunlaşma vardır. Anne-babası tarafından ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi ve bir kısmı karşılananların oranları, “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 10: “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesinin çocuklara sunulan olanaklara göre yorumu

		İlerde Denizli’de iş bulabilirim						Toplam
		Cevapsız	Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Çocuklara sunulan olanaklar	Hemen hemen hepsi	4 1,7% 66,7%	73 30,5% 70,2%	129 54,0% 61,7%	22 9,2% 61,1%	9 3,8% 45,0%	2 .8% 50,0%	239 100,0% 63,1%
	Bir kısmını	2 1,6% 33,3%	31 25,2% 29,8%	72 58,5% 34,4%	10 8,1% 27,8%	6 4,9% 30,0%	2 1,6% 50,0%	123 100,0% 32,5%
	Hemen hemen hiçbirisi	0 .0% .0%	0 .0% .0%	8 47,1% 3,8%	4 23,5% 11,1%	5 29,4% 25,0%	0 .0% .0%	17 100,0% 4,5%
Toplam		6 1,6% 100,0%	104 27,4% 100,0%	209 55,1% 100,0%	36 9,5% 100,0%	20 5,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=30,819 \quad sd=10 \quad p=,001$$

“İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların %70,2’sinin ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 29,8’inin bir kısmı karşılanırken, ihtiyaçlarının hemen hemen hiçbir karşılanmayanlar yoktur. Fikrine uygun bulanların % 61,1’inin ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 34,4’ünün bir kısmı karşılanırken, % 3,8’inin hemen hemen hiçbir ihtiyacı karşılanmamaktadır. Fikri olmayanların % 61,1’inin ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 27,8’i bir kısmı karşılanırken, % 11,1’inin hemen hemen hiçbirisi karşılanmamaktadır. Fikrine aykırı bulanların % 45’nin ihtiyaçları hemen hemen hepsi, % 30’nun bir kısmı karşılanırken, % 25’nin ihtiyaçlarının hemen hemen hiçbirisi karşılanmamaktadır. Düşünceyi fikrine çok aykırı bulanların % 50’sinin ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 50’sinin bir kısmı karşılanırken, ihtiyaçları karşılanmayanlar yoktur. “İlerde

Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesine yönelik kategorilerin her birinde, ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılanandan hemen hemen hiçbiri karşılanmayanlara doğru düzenli bir azalma olurken, fikrime çok aykırı kategorisinde sapma görülmektedir. Çocuklara sunulan olanaklar ile “İleride Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır. ($X^2=30,819$ $sd=10$ $p=,001$)

İhtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılananların % 31,4’ü “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 53,6’sı fikrine uygun olduğunu, % 7,5’i fikri olmadığını, % 5,4’ü fikrine aykırı olduğunu, % 2,1’i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. İhtiyaçlarının bir kısmı karşılananların % 24,4’ü fikrine çok uygun olduğunu, % 55,3’ü fikrine uygun olduğunu, % 8,9’u fikri olmadığını, % 10,6’sı fikrine aykırı olduğunu, % 0,8’i de fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. İhtiyaçlarının hemen hemen hiçbiri karşılanmayanların %23,5’i fikrime çok uygun olduğunu, %29,3’ü fikrime uygun olduğunu, %29,4’ü fikri olmadığını %5,9’u fikrine aykırı olduğunu % 11,8’i de fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. İhtiyaçlarının hemen hemen hepsi ve bir kısmı karşılananlar fikrime uygun görüşünde yoğunlaşırken; ihtiyaçlarının hemen hemen hiçbiri karşılanmayanlarda yoğunluk: fikrime uygun ve fikrim yok görüşlerinde olmaktadır. Ayrıca ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılananların oranları, “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 11: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin çocuklara sunulan olanaklara göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Toplam
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Çocuklara sunulan olanaklar	Hemen hemen hepsi	75 31,4% 68,8%	128 53,6% 63,7%	18 7,5% 52,9%	13 5,4% 48,1%	5 2,1% 62,5%	239 100,0% 63,1%
	Bir kısmını	30 24,4% 27,5%	68 55,3% 33,8%	11 8,9% 32,4%	13 10,6% 48,1%	1 ,8% 12,5%	123 100,0% 32,5%
	Hemen hemen hiçbiri	4 23,5% 3,7%	5 29,4% 2,5%	5 29,4% 14,7%	1 5,9% 3,7%	2 11,8% 25,0%	17 100,0% 4,5%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=23,464 \text{ sd}=8 \text{ p}=,003$$

“Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 68,8’inin ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 27,5’inin bir kısmı karşılanırken, % 3,7’si hemen hemen hiçbiri karşılanmamaktadır. Fikrime uygun diyenlerin % 63,7’sinin ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 33,8’inin bir kısmı karşılanırken, % 2,5’inin hemen hemen hiçbiri karşılanmamaktadır. Fikrim yok diyenlerin % 52,9’unun ihtiyaçlarının hepsi, % 32,4’ünün bir kısmı karşılanırken, % 14,7’sinin hemen hemen hiçbiri karşılanmamaktadır. Fikrine aykırı bulanların % 48,1’inin ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, % 48,1’inin bir kısmı karşılanırken, % 3,7’sinin hemen hemen hiçbirinin karşılanmamaktadır. Fikrine çok aykırı bulanların % 62,5’inin ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi, %12,5’nin bir kısmı karşılanırken, %25’nin hemen hemen hiçbiri karşılanmamaktadır. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun ve fikrine uygun bulanlar ile fikri olmayanların oranları, ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılananlardan hemen hemen hiç biri karşılanmayanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Çocuklara sunulan olanaklar ile “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır.($X^2=23,464 \text{ sd}=8 \text{ p}=,003$)

Ailesinin kendisinden çalışmasını isteyenlerin %49,5'i anne babasının Denizlili olmasını isterken % 48,6'sı istememektedir. Ailesinin kendisinden çalışmasını istemeyenlerin %55,6'sı anne-babasının Denizlili olmasını isterken %42,5'i istememektedir. Anne-babası kendisinden çalışmasını isteyen ve istemeyenler kategorisinde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalma olmaktadır.

Tablo 12: Denizlili ebeveyn istencinin ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre eğilimi

		Denizlili ebeveyn istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Ailelerin çocuklarını çalışma eğilimi	Cevapsız	1 50,0% 12,5%	1 50,0% ,5%	0 ,0% ,0%	2 100,0% ,5%
	Evet	2 1,8% 25,0%	55 49,5% 27,0%	54 48,6% 32,3%	111 100,0% 29,3%
	Hayır	5 1,9% 62,5%	148 55,6% 72,5%	113 42,5% 67,7%	266 100,0% 70,2%
Toplam		8 2,1% 100,0%	204 53,8% 100,0%	167 44,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=23,954 \quad sd=4 \quad p=,000$$

Anne babasının Denizlili olmasını isteyenlerin %27'sinin ailesi kendisinden çalışmasını isterken %72,5'inin ailesi istememektedir. Anne babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin %32,3'ü ailesi kendisinden çalışmasını isterken %67,7'sinin ailesi istememektedir. Anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin, ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre farklılaşması, anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin, ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre farklılaşmasından fazladır. Ayrıca Denizlili ebeveyn istenci ile ailelerin çocuklarını çalışma eğilimi arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=23,954 \quad sd=4 \quad p=,000$)

Ailesinin kendisinden çalışmasını isteyenlerin %86,5'i Denizlili arkadaşları tarafından gezmeye/oyuna çağırılırken % 13,5'i çağırılmamaktadır. Ailesinin kendisinden çalışmasını istemeyenlerin

%92,5'i Denizlili arkadaşları tarafından gezme/oyuna çağırılırken % 7,5'i çağırılmamaktadır. Anne-babası kendisinden çalışmasını isteyen ve istemeyenler kategorilerinde, Denizlili arkadaşları tarafından gezme/oyuna çağırılanlardan çağırılmayanlara doğru dikkate değer bir azalma olmaktadır.

Tablo 13: Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğiliminin ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre yorumu

		Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğilimi		Toplam
		Evet	Hayır	
Ailelerin çocuklarını çalışma eğilimi	Cevapsız	1 50,0% ,3%	1 50,0% 2,8%	2 100,0% ,5%
	Evet	96 86,5% 28,0%	15 13,5% 41,7%	111 100,0% 29,3%
	Hayır	246 92,5% 71,7%	20 7,5% 55,6%	266 100,0% 70,2%
Toplam		343 90,5% 100,0%	36 9,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=7,111 \text{ sd}=2 \text{ p}=,029$$

Denizlili arkadaşları tarafından gezme/oyuna çağırılanların %28'inin ailesi kendisinden çalışmasını isterken, %71,1'inin ailesi istememektedir. Denizlili arkadaşları tarafından gezme /oyuna çağırılmayanların %41,7'sinin ailesi kendisinden çalışmasını isterken %55,6'sının ailesi istememektedir. Denizlili arkadaşları tarafından gezme/oyuna çağırılanların ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre farklılaşması, Denizlili arkadaşları tarafından gezme/oyuna çağırılmayanların, ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre farklılaşmasından büyük ölçüde fazladır. Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğilimi ile ailelerin çocuklarını çalışma eğilimi arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır.($X^2=7,111 \text{ sd}=2 \text{ p}=,029$)

Ailesi kendisinden çalışmasını isteyenlerin %54,1'i Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken % 37,8'i düşünmemektedir. Ailesi kendisinden çalışmasını istemeyenlerin %54,1'i Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 41,4'ü düşünmemektedir. Anne-babası kendisinden çalışmasını isteyenler ve istemeyenler kategorilerinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir azalma olmaktadır. Ayrıca anne-babası kendisinden çalışmasını isteyen ve istemeyenler kategorilerinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin oranları eşittir.

Tablo 14: Denizlili biriyle evlenme düşüncesinin ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre yorumu

		Denizlili biriyle evlenmeyi düşüncesi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Ailelerin çocuklarını çalışma eğilimi	Cevapsız	1 50,0% 4,5%	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,7%	2 100,0% ,5%
	Evet	9 8,1% 40,9%	60 54,1% 29,4%	42 37,8% 27,5%	111 100,0% 29,3%
	Hayır	12 4,5% 54,5%	144 54,1% 70,6%	110 41,4% 71,9%	266 100,0% 70,2%
Toplam		22 5,8% 100,0%	204 53,8% 100,0%	153 40,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=9,879 \quad sd=4 \quad p=,043$$

Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin %29,4'ünün ailesi kendisinden çalışmasını isterken % 70,6'sının ailesi istememektedir. Denizlili biriyle evlenmek istemeyenlerin %27,5'inin ailesi kendisinden çalışmasını isterken %71,9'unun ailesi istememektedir. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenlerin, ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre farklılaşması, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin, ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre farklılaşmasından görece daha fazladır. Ayrıca Denizlili biriyle evlenme istenci ile ailelerin çocuklarını çalışma eğilimi arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=9,879 \quad sd=4 \quad p=,043$)

Ailesi kendisinden çalışmasını isteyenlerin % 19,8'i ilerde baba mesleğini yapmak isterken % 74,8'i istememektedir. Ailesi kendisinden çalışmasını istemeyenlerin % 19,5'i ilerde baba mesleğini yapmak isterken % 78,2'si istememektedir. Anne-babası kendisinden çalışmasını isteyen ve istemeyenler kategorilerinde, ilerde baba mesleğini yapmak isteyenlerden istemeyenlere doğru dikkate değer bir artış olmaktadır.

Tablo 15: Baba mesleğini yapma istencinin ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimine göre yorumu

		Baba mesleğini yapma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimi	Cevapsız	1 50,0% 7,7%	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,3%	2 100,0% ,5%
	Evet	6 5,4% 46,2%	22 19,8% 29,7%	83 74,8% 28,4%	111 100,0% 29,3%
	Hayır	6 2,3% 46,2%	52 19,5% 70,3%	208 78,2% 71,2%	266 100,0% 70,2%
Toplam		13 3,4% 100,0%	74 19,5% 100,0%	292 77,0% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=15,683 \text{ sd}=4 \text{ p}=,003$$

İlerde baba mesleğini yapmak isteyenlerin %29,7'sinin ailesi kendisinden çalışmasını isterken %70,3'ünün ailesi istememektedir. İlerde baba mesleğini yapmak istemeyenlerin %28,4'ünün ailesi kendisinden çalışmasını isterken %71,2'sinin ailesi istememektedir. İlerde baba mesleğini yapmak istemeyenlerin ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimine göre farklılaşması, ilerde baba mesleğini yapmak isteyenlerin ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimine göre farklılaşmasından görece daha fazladır. İlerde baba mesleğini yapma istenci ile ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=15,683 \text{ sd}=4 \text{ p}=,003$)

Ailesi kendisinden çalışmasını isteyenlerin % 21,6'sı “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine kesinlikle katıldığını %39,6'sı katıldığını, %

19,8'i kararsız olduğunu, %10,8'i katılmadığını, %5,4'ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ailesi kendisinden çalışmasını istemeyenlerin % 24,1'i kesinlikle katıldığını, % 42,5' katıldığını, %14,3'ü kararsız olduğunu, %12'si katılmadığını, % 5,4'ü ise kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ailelerinin kendilerinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenlerin oranları, katılıyorum diyenlerden kesinlikle katılmıyorum diyenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca ailesi kendisinden çalışmasını isteyen ve istemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır.

Tablo 16: "Denizliler Kürtlere iş verir" düşüncesinin ailelerin çocuklarını çalışma eğilimine göre yorumu

		Denizliler Kürtlere iş verir.						Toplam
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Ailelerin çocuklarını çalışma eğilimi	Cevapsız	1 50,0% 8,3%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 50,0% 1,6%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	2 100,0% ,5%
	Evet	3 2,7% 25,0%	24 21,6% 27,3%	44 39,6% 28,0%	22 19,8% 36,1%	12 10,8% 27,3%	6 5,4% 35,3%	111 100,0% 29,3%
	Hayır	8 3,0% 66,7%	64 24,1% 72,7%	113 42,5% 72,0%	38 14,3% 62,3%	32 12,0% 72,7%	11 4,1% 64,7%	266 100,0% 70,2%
Toplam		12 3,2% 100,0%	88 23,2% 100,0%	157 41,4% 100,0%	61 16,1% 100,0%	44 11,6% 100,0%	17 4,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=19,236 \text{ sd}=10 \text{ p}=.037$$

"Denizliler Kürtlere iş verir" düşüncesine kesinlikle katılıyorum diyenlerin % 27,3'ünün ailesi kendisinden çalışmasını isterken % 72,7'sinin ailesi istememektedir. Katılıyorum diyenlerin % 28'inin ailesi kendisinden çalışmasını isterken %72'sinin ailesi istememektedir. Kararsızım diyenlerin % 36,1'inin ailesi kendisinden çalışmasını isterken %62,3'ünün ailesi istememektedir. Katılmıyorum diyenlerin %27,3'ünün ailesi kendisinden çalışmasını isterken % 72,7'sinin ailesi istememektedir. Kesinlikle katılmıyorum diyenlerin %35,3'ünün ailesi kendisinden çalışmasını isterken % 64,7'sinin ailesi istememektedir. "Denizliler Kürtlere iş verir" düşüncesine yönelik kategorilerinin her birinin ailelerin çocuklarını

çalıştırma eğilimine göre farklılaşmaları sırasıyla katılmıyorum, kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım ve kesinlikle katılmıyorum şeklindedir. “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesi ile ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=19,236$ $sd=10$ $p=,037$)

Ailesi kendisinden çalışmasını isteyenlerin % 19,8’i “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 48,6’sı katıldığını, % 9’u kararsız olduğunu % 8,1’i katılmadığını, % 13,5’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ailesi kendisinden çalışmasını istemeyenlerin % 20,7’si kesinlikle katıldığını, %38,3’ü katıldığını, % 7,5’i kararsız olduğunu, % 18,4’ü katılmadığını, % 12,4’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ailesi kendisinden çalışmasını isteyenlerin yarısından biraz azı ve ailesi kendisinden çalışmasını istemeyenlerin yarısından azı “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine katıldığını belirtmiştir. Diğer bir deyişle, katılıyorum görüşünde yoğunluk görülmektedir.

Tablo 17: “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesinin ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimine göre yorumu

		Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir.						Toplam
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimi	Cevapsız	1 50,0% 11,1%	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,6%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	2 100,0% ,5%
	Evet	1 ,9% 11,1%	22 19,8% 28,6%	54 48,6% 34,4%	10 9,0% 33,3%	9 8,1% 15,5%	15 13,5% 31,3%	111 100,0% 29,3%
	Hayır	7 2,6% 77,8%	55 20,7% 71,4%	102 38,3% 65,0%	20 7,5% 66,7%	49 18,4% 84,5%	33 12,4% 68,8%	266 100,0% 70,2%
Toplam		9 2,4% 100,0%	77 20,3% 100,0%	157 41,4% 100,0%	30 7,9% 100,0%	58 15,3% 100,0%	48 12,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=29,132$ $sd=10$ $p=,001$

“Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılıyorum diyenlerin %28,6’sının ailesi kendisinden çalışmasını

isterken %71,4'ünün ailesi istememektedir. Katılıyorum diyenlerin %34,4'ünün ailesi kendisinden çalışmasını isterken % 65'inin ailesi istememektedir. Kararsızım diyenlerin %33,3'ünün ailesi kendisinden çalışmasını isterken % 66,7'sinin ailesi istememektedir. Katılmıyorum diyenlerin %15,5'inin ailesi kendisinden çalışmasını isterken % 84,5'inin ailesi istememektedir. Kesinlikle katılmıyorum diyenlerin %31,3'ünün ailesi kendisinden çalışmasını isterken %68,8'inin ailesi istememektedir. “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine yönelik kategorilerin her birinin, ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimine göre farklılaşması; katılmıyorum, kesinlikle katılıyorum, kesinlikle katılmıyorum, kararsızım ve katılıyorum şeklindedir. “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesi ile ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=29,132$ $sd=10$ $p=,001$)

Ailesi kendisinden çalışmasını isteyenlerin %27'si “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 48,6'sı fikrine uygun olduğunu, % 10,8'i fikri olmadığını, % 8,1'i fikrine aykırı olduğunu, % 5,4'ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Ailesi kendisinden çalışmasını istemeyenlerin % 29,7'si fikrine çok uygun olduğunu, % 54,9'u fikrine uygun olduğunu, % 8,3'ü fikri olmadığını, % 6,4'ü fikrine aykırı olduğunu, % 0,8'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Ailelerinin kendilerinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenler kategorilerinde, “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir azalma olmaktadır.

Tablo 18: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimine göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Toplam
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimi	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,5%	0 ,0% ,0%	1 50,0% 3,7%	0 ,0% ,0%	2 100,0% ,5%
	Evet	30 27,0% 27,5%	54 48,6% 26,9%	12 10,8% 35,3%	9 8,1% 33,3%	6 5,4% 75,0%	111 100,0% 29,3%
	Hayır	79 29,7% 72,5%	146 54,9% 72,6%	22 8,3% 64,7%	17 6,4% 63,0%	2 ,8% 25,0%	266 100,0% 70,2%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=15,689 \text{ sd}=8 \text{ p}=.047$$

“Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrime çok uygun diyenlerin %27,5’inin ailesi kendisinden çalışmasını isterken %72,5’sinin ailesi istemektedir. Fikrime uygun diyenlerin % 26,9’unun ailesi kendisinden çalışmasını isterken %72,6’sının ailesi istememektedir. Fikrim yok diyenlerin %35,3’ünün ailesi kendisinden çalışmayı isterken %64,7’sinin ailesi istememektedir. Fikrime aykırı diyenlerin %33,3’ünün ailesi çalışmasını isterken %63’ünün ailesi istememektedir. Fikrime çok aykırı diyenlerin %75’inin ailesi kendisinden çalışmasını isterken, %25’inin ailesi istememektedir. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesine yönelik kategorilerin ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimine göre farklılaşması sırasıyla fikrime çok aykırı, fikrime uygun, fikrime çok uygun, fikrime aykırı ve fikrim yok şeklindedir. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesine yönelik kategorilerde, ailesi kendisinden çalışması isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir artış olurken, fikrime çok aykırı kategorisinde, ailesi kendisinden çalışması isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi ile ailelerin çocuklarını çalıştırma eğilimi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır.($X^2=15,689 \text{ sd}=8 \text{ p}=.047$)

Hipotez 1-3'ün Sınanması

Yaşadığımız evden memnunuz değiştirmeyi düşünmüyoruz diyenlerin % 86,9'u Denizlili arkadaşlarının evine gidip-gelirken % 13,1'i gitmemektedir. Yaşadığımız evden memnun değiliz değiştirmeyi düşünüyoruz diyenlerin % 77,3'ü Denizlili arkadaşlarının evine gidip-gelirken % 22,7'si gitmemektedir. Yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmeyenler ile memnun olmayıp değiştirmeyi düşünenlerin oranları, Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenlerden gitmeyenlere doğru dikkate değer bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 19: Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğiliminin yaşanan evden memnuluk düzeyine göre yorumu

		Denizlili arkadaşların evlerine-gidip gelme eğilimi		Toplam
		Evet	Hayır	
Yaşanan evden memnuluk düzeyi	Memnunuz değiştirmeyi düşünmüyoruz	272 86,9% 84,2%	41 13,1% 73,2%	313 100,0% 82,6%
	Memnun değiliz değiştireceğiz	51 77,3% 15,8%	15 22,7% 26,8%	66 100,0% 17,4%
Toplam		323 85,2% 100,0%	56 14,8% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=4,013 \quad sd=1 \quad p=,045$$

Denizlili arkadaşlarının evine gidip/gelenlerin %84,2'si yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken % 15,8'i memnun olmayıp değiştirmeyi düşünmektedir. Denizlili arkadaşlarının evine gitmeyenlerin % 73,2'si yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken %26,8'i memnun olmayıp değiştirmeyi düşünmektedir. Denizlili arkadaşlarının evine gidip/ gelenler kategorisinin yaşanan evden memnuluk düzeyine göre farklılaşması Denizlili arkadaşlarının evine gitmeyenlerin yaşadığı evden memnuluk düzeyine göre farklılaşmasından daha fazladır. Ayrıca Denizlili arkadaşların evlerine gidenler ile gitmeyenler, yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmeyenler yoğunlaşmaktadır. Elde edilen

değerler, Denizlili arkadaşların evlerine gidip/gelme eğilimi ile yaşanan evden memnunluk düzeyi arasında vasat ilişki olduğunu göstermektedir. ($X^2=4,013$ $sd=1$ $p=,045$)

Yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmeyenlerin %74,1'i Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatırken, %25,2'si anlatmamaktadır. Yaşadığı evden memnun olmayıp değiştirmeyi düşünenlerin %60,6'sı Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatırken, %34,8'i anlatmamaktadır. Yaşanılan evden memnun olup değiştirmeyi düşünmeyenler ile memnun olmayıp değiştirmeyi düşünenler kategorilerinde, Denizlili arkadaşlarıyla dertleşenlerden dertleşmeyenlere doğru dikkate değer bir azalış görülmektedir.

Tablo 20: Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğiliminin yaşanan evden memnunluk düzeyine göre yorumu

		Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğilimi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Yaşanan evden memnunluk düzeyi	Memnunuz değiştirmeyi düşünmüyoruz	2 .6% 40,0%	232 74,1% 85,3%	79 25,2% 77,5%	313 100,0% 82,6%
	Memnun değiliz değiştireceğiz	3 4,5% 60,0%	40 60,6% 14,7%	23 34,8% 22,5%	66 100,0% 17,4%
Toplam		5 1,3% 100,0%	272 71,8% 100,0%	102 26,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=9,562$ $sd=2$ $p=,008$

Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatanların %85,3'ü yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken, %14,7'si yaşadığı evden memnun olmayıp değiştirmeyi düşünmektedir. Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatmayanların %77,5'i yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken, % 22,5'i memnun değildir. Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatanların yaşanan evden memnunluk düzeyine göre farklılaşması, Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatmayanların yaşanan evden memnunluk düzeyine göre farklılaşmasından daha fazladır. Denizlili

arkadaşlarla dertleşme eğilimi ile yaşanan evden memnunluk düzeyi arasında orta düzeyde bir ilişki vardır. ($X^2=9,562$ $sd=2$ $p=,008$)

Yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmeyenlerin % 70,9'u gelecekte Denizli'de yaşamak istediğini, % 27,5'i istemediğini belirtmiştir. Yaşadığı evden memnun olmayıp değiştirmeyi düşünenlerin % 53'u gelecekte Denizli'de yaşamak istemediğini, % 47'si istemediğini ifade etmiştir. Yaşanan evden memnun olup değiştirmek istemeyen kategorisinde gelecekte Denizli de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru gözle görülür bir azalış mevcutken; yaşanan evden memnun olmayıp değiştirmek isteyenler kategorisinde gelecekte Denizli de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalış vardır.

Tablo 21: Gelecekte Denizli'de yaşama istencinin yaşanan evden memnunluk düzeyine göre yorumu

		Gelecekte Denizli'de yaşama istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Yaşanan evden memnunluk düzeyi	Memnunuz değiştirmeyi düşünmüyoruz	5 1,6% 100,0%	222 70,9% 86,4%	86 27,5% 73,5%	313 100,0% 82,6%
	Memnun değiliz değiştireceğiz	0 ,0% ,0%	35 53,0% 13,6%	31 47,0% 26,5%	66 100,0% 17,4%
Toplam		5 1,3% 100,0%	257 67,8% 100,0%	117 30,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=10,338$ $sd=2$ $p=,006$

Gelecekte Denizli'de yaşamak isteyenlerin % 86,4'ü yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken, % 13,6'sı evinden memnun olmadığını ve değiştirmeyi düşündüklerini belirtmiştir. Gelecekte Denizli'de yaşamak istemeyenlerin % 73,5'i yaşadıkları evden memnun olduklarını ve değiştirmeyi düşünmediklerini belirtirken, % 26,5'i memnun olmadıklarını ve değiştirmeyi düşündüklerini belirtmiştir. Gelecekte Denizli'de yaşamak isteyenlerin yaşanan evden memnunluk düzeyine göre farklılaşması gelecekte Denizli'de yaşamak istemeyenlerin yaşanan evden memnunluk

düzeyine göre farklılaşmasından görece daha fazladır. Gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile Yaşanılan evden memnunluk düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=10,338$ $sd=2$ $p=,006$)

Yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmeyenlerin %56,5’i Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken % 37,1’i düşünmemektedir. Yaşadığı evden memnun olmayıp değiştirmeyi düşünenlerin % 40,9’u Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken % 56,1’i düşünmemektedir. Yaşanan evden memnun olup değiştirmek istemeyenler kategorisinde Denizlili biriyle evlenmek isteyenlerden istemeyenlere doğru görece bir azalış mevcutken; yaşana evden memnun olmayıp değiştirmeyi düşünenler kategorisinde Denizlili biriyle evlenmek isteyenlerden istemeyenlere doğru görece bir artış vardır.

Tablo 22: Denizlili biriyle evlenme düşüncesinin yaşanan evden memnunluk düzeyine göre yorumu

		Denizlili biriyle evlenme düşüncesi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Yaşanan evden memnunluk düzeyi	Memnunuz değiştirmeyi düşünmüyorsunuz	20 6,4% 90,9%	177 56,5% 86,8%	116 37,1% 75,8%	313 100,0% 82,6%
	Memnun değiliz değiştireceğiz	2 3,0% 9,1%	27 40,9% 13,2%	37 56,1% 24,2%	66 100,0% 17,4%
Toplam		22 5,8% 100,0%	204 53,8% 100,0%	153 40,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=8,411$ $sd=2$ $p=,015$

Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin %86,8’i yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken, %13,2’si yaşadığı evden memnun olmayıp değiştirmeyi düşünmektedir. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenlerin % 75,8’i yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken % 24,2’si memnun olmayıp değiştirmeyi düşünmektedir. Denizlili biriyle evlenmek isteyenler kategorisinin yaşanan evden memnunluk düzeyine göre farklılaşması Denizlili biriyle evlenmek istemeyenlerin yaşanan evden memnunluk düzeyine göre farklılaşmasından

daha fazladır. Ayrıca Denizlili biriyle evlenme düşüncesi ile yaşanan evden memnuniyet düzeyi arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=8,411$ $sd=2$ $p=,015$)

Yaşadığı evden memnun olup da değiştirmek istemeyenlerin %65,2'si Denizli de doğmak isterken % 25,6'sı istememektedir. Yaşadığı evden memnun olmayıp değiştirmeyi düşünenlerin % 45,5'i Denizli de doğmak isterken % 42,4'ü istememektedir. Yaşadığı evden memnun olanlar ile olmayanlar kategorilerinde, Denizli de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru düzenli bir azalış görülmektedir.

Tablo 23: Denizli 'de doğma istencinin yaşanan evden memnuniyet düzeyine göre yorumu

		Denizli'de doğma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Yaşanan evden memnuniyet düzeyi	Memnunuz değiştirmeyi düşünmüyoruz	29 9,3% 78,4%	204 65,2% 87,2%	80 25,6% 74,1%	313 100,0% 82,6%
	Memnun değiliz değiştireceğiz	8 12,1% 21,6%	30 45,5% 12,8%	28 42,4% 25,9%	66 100,0% 17,4%
Toplam		37 9,8% 100,0%	234 61,7% 100,0%	108 28,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=9,329$ $sd=2$ $p=,009$

Denizli de doğmak isteyenlerin %87,2'si yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken % 12,8'i memnun olmayıp değiştirmeyi düşünmektedir. Denizli de doğmak istemeyenlerin % 74,1'i yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken % 25,9'u memnun olmayıp değiştirmeyi düşünmektedir. Denizli de doğmak isteyenler kategorisinin yaşanan evden memnuniyet düzeyine göre farklılaşması Denizli de doğmak istemeyenlerin yaşanan evden memnuniyet düzeyine göre farklılaşmasından daha fazladır. Denizli de doğmak istenci ile yaşanan evden memnuniyet düzeyi arasında orta derecede bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=9,329$ $sd=2$ $p=,009$)

Yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmeyenlerin %29,4’ü “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, %54,3’ü fikrine uygun olduğunu, %8,6’sı fikri olmadığını, %5,1’i fikrine aykırı olduğunu, %2,6’sı fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Yaşadığı evden memnun olmayanların %25,8’i fikrine çok uygun olduğunu, %47’si fikrine uygun olduğunu, %10,6’sı fikri olmadığını, %16,7’si fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmeyenlerin oranları, “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca yaşadığı evden memnun olanlar ve memnun olmayanlar fikrime uygun görüşünde yoğunlaşmışlardır.

Tablo 24: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin yaşanan evden memnuluk düzeyine göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Toplam
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Yaşanan evden memnuluk düzeyi	Memnunuz değiştirmeyi düşünmüyoruz	92 29,4% 84,4%	170 54,3% 84,6%	27 8,6% 79,4%	16 5,1% 59,3%	8 2,6% 100,0%	313 100,0% 82,6%
	Memnun değiliz değiştireceğiz	17 25,8% 15,6%	31 47,0% 15,4%	7 10,6% 20,6%	11 16,7% 40,7%	0 ,0% ,0%	66 100,0% 17,4%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=12,945 \quad sd=4 \quad p=,012$$

“Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrime çok uygun diyenlerin %84,4’ü yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken, %15,6’sı yaşadığı evden memnun değildir. Fikrime uygun diyenlerin %84,6’sı yaşadığı evden memnunken, %15,4’ü memnun değildir. Fikrim yok diyenlerin % 79,4’ü yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken, %20,6’sı memnun değildir. Fikrime aykırı diyenlerin %59,3’ü yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmezken, %

40,7'si memnun değildir. Fikrime çok aykırı diyenlerin tamamı (%100) yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmemektedir. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesine yönelik kategorilerin her birinin yaşanılan evden memnurluk düzeyine göre farklılaşması sırasıyla; fikrime çok aykırı, fikrime uygun, fikrime çok uygun, fikrim yok ve fikrime aykırı şeklindedir. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi ile yaşanılan evden memnurluk düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=12,945$ $sd=4$ $p=,012$)

Kendisine ait odası olanların % 33,8'inin alışverişini hemşerilerinden yaparken % 63,3'ü Denizliler yapmaktadır. Kendisine ait odası olmayanların % 32,1'inin alışverişini hemşerilerinden yaparken % 49,8'i Denizlilerden yapmaktadır. Kendine ait bir odası olan ve olmayanlar kategorisinde, alışverişlerini hemşerilerinden yapanlardan denizlilerden yapanlara doğru belirgin bir artış görülmektedir.

Tablo 25: Alışverişlerde toplumsal kökenin rolünün kişisel oda sahipliğine göre yorumu

		Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlilerden	
Kişisel oda sahipliği	Cevapsız	0	2	2	2	6
		,0%	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%
	Evet	,0%	9,5%	1,6%	,9%	1,6%
1		3	47	88	139	
Hayır	,7%	2,2%	33,8%	63,3%	100,0%	
	25,0%	14,3%	37,9%	38,3%	36,7%	
Toplam	3	16	75	140	234	
	1,3%	6,8%	32,1%	59,8%	100,0%	
Toplam	75,0%	76,2%	60,5%	60,9%	61,7%	
	4	21	124	230	379	
Toplam	1,1%	5,5%	32,7%	60,7%	100,0%	
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

$X^2=13,280$ $sd=6$ $p=,039$

Alışverişini hemşerilerinden yapanların %37,9'unun kendisine ait bir odası varken % 60,5'inin yoktur. Alışverişini Denizlilerden yapanların % 38,3'ünün kendine ait odası varken % 60,9'unun yoktur. Alış-verişini hemşerilerinden yapanlar kategorisinin kişisel oda sahipliğine göre

farklılaşması alış-verişini Denizlilerden yapanlar kategorisinin kişisel oda sahipliğine göre farklılaşmasından görece fazladır. Ayrıca Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile kişisel oda sahipliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=13,280$ $sd=6$ $p=,039$)

Kendine ait odası olanların % 84,9'unun evine misafir olarak en çok akrabaları gelirken, % 6,5'inin evine hemşerileri, % 7,2'sinin evine de Denizliler gelmektedir. Kendine ait odası olmayanların % 82,5'inin evine akrabaları, % 12'sinin evine hemşerileri, % 5,1'inin evine de Denizliler gelip gitmektedir. Kendine ait bir odası olsun ya da olmasın tamamına yakınının evine akrabaları gelmektedir. Ayrıca kendisine ait odası olmayanların oranları, eve misafir olarak en çok akrabaları gelenlerden Denizlili komşuları gelenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 26: Misafir profilinin kişisel oda sahipliğine göre yorumu

		Misafir profili					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Akrabalarımız	Hemşerilerimiz	Denizliler	
Kişisel oda sahipliği	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 16,7% 50,0%	4 66,7% 1,3%	0 ,0% ,0%	1 16,7% 4,3%	6 100,0% 1,6%
	Evet	1 ,7% 50,0%	1 ,7% 50,0%	118 84,9% 37,5%	9 6,5% 24,3%	10 7,2% 43,5%	139 100,0% 36,7%
	Hayır	1 ,4% 50,0%	0 ,0% ,0%	193 82,5% 61,3%	28 12,0% 75,7%	12 5,1% 52,2%	234 100,0% 61,7%
Toplam		2 ,5% 100,0%	2 ,5% 100,0%	315 83,1% 100,0%	37 9,8% 100,0%	23 6,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=36,409 \quad sd=8 \quad p=,000$$

Misafir olarak en çok akrabaları gelenlerin % 37,5'inin kendine ait odası varken, % 61,3'ünün yoktur. Misafir olarak en çok hemşerileri gelenlerin % 24,3'ünün kendine ait odası varken, % 75,7'sinin yoktur. Misafir olarak en çok Denizlili komşuları gelenlerin % 43,5'nin kendine ait odası varken, % 52,2'sinin yoktur. Eve misafir olarak en çok hemşerileri gelenlerin kişisel oda sahipliğine göre farklılaşması misafir olarak akrabaları

ve Denizlili komşuları gelenlerin kişisel oda sahipliğine göre farklılaşmasından büyük ölçüde fazladır. Misafir profili ile kişisel oda sahipliği arasında çok güçlü bir ilişki vardır. ($X^2=36,409$ $sd=8$ $p=,000$)

Hipotez 1-4'ün Sınanması

Çok sık hasta olanların %65'i Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatırken % 31,7'si anlatmamaktadır. Çok sık hasta olmayanların % 74,9'u Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatırken % 24,7'si anlatmamaktadır. Çok sık hasta olanlar ve olmayanlar kategorisinde, dertlerini Denizlili arkadaşlarına anlatanlardan anlatmayanlara doğru belirgin bir azalma olmaktadır.

Tablo 27: Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğiliminin hastalık eğilimine göre yorumu

		Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğilimi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Hastalık eğilimi	Evet	4 3,3% 80,0%	78 65,0% 28,7%	38 31,7% 37,3%	120 100,0% 31,7%
	Hayır	1 ,4% 20,0%	194 74,9% 71,3%	64 24,7% 62,7%	259 100,0% 68,3%
Toplam		5 1,3% 100,0%	272 71,8% 100,0%	102 26,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=7,994 \quad sd=2 \quad p=,018$$

Denizlili arkadaşlarıyla dertleşenlerin % 28,7'si çok sık hasta olurken, % 71,3'ü olmamaktadır. Denizlili arkadaşlarıyla dertleşmeyenlerin %37,3'ü çok sık hasta olurken % 62,7'si olmamaktadır. Denizlili arkadaşlarıyla dertleşenler kategorisinin hastalık eğilimine göre farklılaşması Denizlili arkadaşlarıyla dertleşmeyenlerin hastalık eğilimine göre farklılaşmasından daha fazladır. Ayrıca Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğilimi ile hastalık eğilimi arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=7,994$ $sd=2$ $p=,018$)

Çok sık hasta olanların % 55,8'i kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, % 38,3'ü mesafeli ve %5'i çok uzak hissetmektedir. Çok sık hasta olmayanların %64,5'i kendisini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, % 34,4'ü mesafeli, % 1,2'si ise çok uzak hissetmektedir. Çok sık hasta olanlar ile olmayanlar kategorisinde, kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerden çok uzak hissedenlere doğru düzenli bir azalma görülmektedir.

Tablo 28: Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesinin hastalık eğilimine göre yorumu

		Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi				Toplam
		Cevapsız	Çok yakın	Mesafeli	Çok uzak	
Hastalık eğilimi	Evet	1 ,8% 100,0%	67 55,8% 28,6%	46 38,3% 34,1%	6 5,0% 66,7%	120 100,0% 31,7%
	Hayır	0 ,0% ,0%	167 64,5% 71,4%	89 34,4% 65,9%	3 1,2% 33,3%	259 100,0% 68,3%
Toplam		1 ,3% 100,0%	234 61,7% 100,0%	135 35,6% 100,0%	9 2,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=8,611 \quad sd=3 \quad p=,035$$

Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerin %28,6'sı çok sık hasta olurken, % 71,4'ü olmamaktadır. Mesafeli hissedenlerin % 34,1'i çok sık hasta olurken, % 65,9'u olmamaktadır. Çok uzak hissedenlerin % 66,7'si çok sık hasta olurken, % 33,3'ü olmamaktadır. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerin hastalık eğilimine göre farklılaşması, mesafeli ve çok uzak hissedenlerin hastalık eğilimine göre farklılaşmasından fazladır. Ayrıca kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın ve mesafeli hissedenlerin oranları, çok sık hasta olanlardan olmayanlara doğru belirgin bir şekilde artarken, çok uzak hissedenlerin oranları, çok sık hasta olanlardan olmayanlara doğru belirgin bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile hastalık eğilimi arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=8,611 \quad sd=3 \quad p=,035$)

Hastalandığında hemen doktora gidenlerin %74,9'u Denizlili arkadaşları ile dertleşirken % 24,7'si dertleşmemektedir. Hastalandığında kendi kendine iyileşmeye çalışanların %68,4'ü Denizlili arkadaşları ile dertleşirken % 26,3'ü dertleşmemektedir. Koca karı ilaçları kullananların % 54,5'i Denizlili arkadaşlarıyla dertleşirken % 45,5'i dertleşmemektedir. Hastalığının kendiliğinden geçmesini bekleyenlerin % 63,8'i Denizlili arkadaşlarıyla dertleşirken % 36,2'si dertleşmemektedir. Hastalandığında uygulanan tedavi yöntemlerine yönelik kategorilerde, Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatanlardan anlatmayanlara doğru belirgin bir azalma görülmektedir. Ancak hastalandığında koça karı ilaçları kullananlarda kısmi bir azalma görülmektedir.

Tablo 29: Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğiliminin tedavi yöntemlerine göre yorumu

		Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğilimi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Tedavi yöntemleri	Cevapsız	0 ,0% ,0%	5 83,3% 1,8%	1 16,7% 1,0%	6 100,0% 1,6%
	Hemen doktora giderim	1 ,4% 20,0%	179 74,9% 65,8%	59 24,7% 57,8%	239 100,0% 63,1%
	Kendi kendime iyileşmeye çalışırım	4 5,3% 80,0%	52 68,4% 19,1%	20 26,3% 19,6%	76 100,0% 20,1%
	Koça karı ilaçları kullanırım	0 ,0% ,0%	6 54,5% 2,2%	5 45,5% 4,9%	11 100,0% 2,9%
	Kendiliğimden geçmesini beklerim	0 ,0% ,0%	30 63,8% 11,0%	17 36,2% 16,7%	47 100,0% 12,4%
Toplam		5 1,3% 100,0%	272 71,8% 100,0%	102 26,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=16,285 \quad sd=8 \quad p=,038$$

Denizlili arkadaşlarıyla dertleşenlerin %65,8'i hastalandığında hemen doktora gittiğini, % 19,1'i kendi kendine iyileşmeye çalıştığını %2,2'si koca karı ilaçları kullandığını ve %11'i kendiliğinden geçmesini beklediğini belirtmiştir. Denizlili arkadaşları ile dertleşmeyenlerin % 57,8'i

hastalandığında hemen doktora gittiğini, % 19,6'ı kendi kendine iyileşmeye çalıştığını, % 4,9'u koca karı ilacı kullandığını, % 16,7'si ise kendiliğinden geçmesini beklediğini belirtmiştir. Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatan ve anlatmayanların oranları hastalandığında hemen doktora gidenlerden koça karı ilaçları kullananlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğilimi ile tedavi yöntemleri arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=16,285$ $sd=8$ $p=,038$)

Hastalandığında hemen doktora gidenlerin %66,1'i Denizli de doğmak isterken % 26,8'i istememektedir. Hastalandığında kendi kendine iyileşmeye çalışanların %56,6'sı Denizli de doğmak isterken % 30,3'ü istememektedir. Koca karı ilaçları kullananların % 54,5'i Denizli de doğmak isterken %27,3'ü istememektedir. Hastalığının kendiliğinden geçmesini bekleyenlerin % 57,4'ü Denizli de doğmak isterken %36,2'si istememektedir. Hastalandığında hemen doktora giderim, kendi kendime iyileşmesini beklerim, koca karı ilaçları kullanırım ve kendiliğinden geçmesini beklerim kategorilerinde Denizli de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalış vardır.

Tablo 30: Denizli 'de doğma istencinin tedavi yöntemlerine göre yorumu

		Denizli'de doğma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Tedavi yöntemleri	Cevapsız	5 83,3% 13,5%	0 ,0% ,0%	1 16,7% ,9%	6 100,0% 1,6%
	Hemen doktora giderim	17 7,1% 45,9%	158 66,1% 67,5%	64 26,8% 59,3%	239 100,0% 63,1%
	Kendi kendime iyileşmeye çalışırım	10 13,2% 27,0%	43 56,6% 18,4%	23 30,3% 21,3%	76 100,0% 20,1%
	Koça karı ilaçları kullanırım	2 18,2% 5,4%	6 54,5% 2,6%	3 27,3% 2,8%	11 100,0% 2,9%
	Kendiliğimden geçmesini beklerim	3 6,4% 8,1%	27 57,4% 11,5%	17 36,2% 15,7%	47 100,0% 12,4%
Toplam		37 9,8% 100,0%	234 61,7% 100,0%	108 28,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=43,837$ $sd=8$ $p=,000$

Denizli de doğmak isteyenlerin %67,5'i hastalandığında hemen doktora gittiğini, % 18,4'ü kendi kendine iyileşmeye çalıştığını, %2,6'sı koca karı ilaçları kullandığını % 11,5'i kendiliğinden geçmesini beklediğini belirtmiştir. Denizli de doğmak istemeyenlerin %59,3'ü hastalandığında hemen doktora gittiğini, % 21,3'ü kendi kendine iyileşmeye çalıştığını, % 2,8'i koca karı ilaçları kullandığını, %15,7'si kendiliğinden geçmesini beklediğini belirtmiştir. Denizli de doğmak isteyenler ile istemeyenlerin oranları, hastalandığında hemen doktora giderden koca karı ilaçları kullananlara doğru düzenli bir şekilde azalış gösterirken, kendiliğinden geçmesini beklerim kategorisinde bir sapmaya uğrayıp artışta bulunmaktadır. Denizli de doğma istenci ile tedavi yöntemleri arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=43,837$ $sd=8$ $p=,000$)

Hastalandığında hemen doktora giderim diyenlerin %18,8'i "Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir" düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 43,5'i katıldığını, % 7,1'i kararsız olduğunu, % 15,9'u katılmadığını, % 12,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Hastalandığında kendi kendine iyileşmeye çalışanları % 13,2'si kesinlikle katıldığını, % 39,5'i katıldığını, % 15,8'i kararsız olduğunu, % 19,7'si katılmadığını, % 10,5'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Koca karı ilaçları kullananların % 36,4'ü kesinlikle katıldığını belirtirken, katılan, katılmayan ve kesinlikle katılmayanların oranları aynı(%18,2)dır ve kararsız olan yoktur. Kendiliğinden geçmesini beklerim diyenlerin %34'ü kesinlikle katıldığını, %38,3'ü katıldığını, %2,1'i kararsız olduğunu, %6,4'ü katılmadığını, %19,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Hastalandığında hemen doktora gidenler, kendi kendine iyileşmeye çalışanlar ve kendiliğinden geçmesini bekleyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, koca karı ilaçları kullananlarda yoğunluk kesinlikle katılıyorum görüşünde olmaktadır.

Tablo 31: “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesinin tedavi yöntemlerine göre yorumu

		Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir.						Toplam
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Tedavi yöntemleri	Cevapsız	1 16,7% 11,1%	2 33,3% 2,6%	3 50,0% 1,9%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	6 100,0% 1,6%
	Hemen doktora giderim	6 2,5% 66,7%	45 18,8% 58,4%	104 43,5% 66,2%	17 7,1% 56,7%	38 15,9% 65,5%	29 12,1% 60,4%	239 100,0% 63,1%
	Kendi kendime iyileşmeye çalışırım	1 1,3% 11,1%	10 13,2% 13,0%	30 39,5% 19,1%	12 15,8% 40,0%	15 19,7% 25,9%	8 10,5% 16,7%	76 100,0% 20,1%
	Koça karı ilaçları kullanırım	1 9,1% 11,1%	4 36,4% 5,2%	2 18,2% 1,3%	0 ,0% ,0%	2 18,2% 3,4%	2 18,2% 4,2%	11 100,0% 2,9%
	Kendiliğimden geçmesini beklerim	0 ,0% ,0%	16 34,0% 20,8%	18 38,3% 11,5%	1 2,1% 3,3%	3 6,4% 5,2%	9 19,1% 18,8%	47 100,0% 12,4%
Toplam		9 2,4% 100,0%	77 20,3% 100,0%	157 41,4% 100,0%	30 7,9% 100,0%	58 15,3% 100,0%	48 12,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=35,996 \quad sd=20 \quad p=,015$$

“Doğduğum değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılıyorum diyenlerin %58,4’ü hastalandığında hemen doktora giderken %13’ü kendiliğinden iyileşmeye çalışmakta %5,2’si koca karı ilacı kullanmakta % 20,8’i kendiliğinden geçmesini beklemektedir. Katılıyorum diyenlerin % 66,2’si hastalandığında hemen doktora gitmekte, % 19,1’i kendiliğinden iyileşmesini beklemekte, % 1,3’ü koca karı ilaçları kullanmakta ve %11,5’i kendiliğinden geçmesini beklemektedir. Kararsızım diyenlerin % 56,7’si hemen doktora giderken % 40’ı kendiliğinden iyileşmeye çalışmakta % 3,3’ü kendiliğinden geçmesini beklemektedir ve hiçbiri koca karı ilacı kullanmamaktadır. Katılmıyorum diyenlerin % 65,5’i hemen doktora giderken % 25,9’u kendi kendine iyileşmeye çalışmakta % 3,4’ü koca karı ilaçları kullanmakta ve % 5,2’si kendiliğinden geçmesini beklemektedir. Kesinlikle katılmıyorum diyenlerin % 60,4’ü hemen doktora giderken % 16,7’si kendi kendine iyileşmeye çalışmakta % 4,2’si koca karı ilaçları kullanmakta % 18,8’i hastalığın kendiliğinden geçmesini

beklemektedir. “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesine yönelik kategorilerin her birinde, hastalandığımda hemen doktora giderim diyenlerde yoğunluk görülmektedir. Buna karşılık hastalandığında koça karı ilaçları kullananların oranları oldukça düşüktür. Ayrıca “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesi ile tedavi yöntemleri arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=35,996$ $sd=20$ $p=,015$)

Hastalandığında hemen doktora giderim diyenlerin % 30,'i “İlerde Denizli de iş bulabilirim” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 56,5'i fikrine uygun olduğunu, % 7,5'i fikri olmadığını, % 4,2'si fikrine aykırı olduğunu, % 0,4'ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kendi kendine iyileşmeye çalışanların % 19,7'si fikrine çok uygun olduğunu, % 55,3'ü fikrine uygun olduğunu, % 9,2'si fikri olmadığını, % 10,5'i fikrine aykırı olduğunu, % 2,6'sı fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Koca karı ilaçları kullananların % 36,4'ü fikrine çok uygun olduğunu, %36,4'ü fikrine uygun olduğunu, % 9,1'i fikri olmadığını, %9,1'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtirken, fikrine aykırı bulan yoktur. Hastalığının kendi kendisine geçmesini bekleyenlerin % 23,4'ü fikrine çok uygun olduğunu, % 55,3'ü fikrine uygun olduğunu, % 17'si fikri olmadığını, % 4,3'ü fikrine aykırı bulurken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Hastalandığımda hemen doktora giderim, kendi kendime iyileşmeye çalışırım ve kendiliğinden geçmesini beklerim diyenler fikrime uygun kategorisinde yoğunlaşırken, koça karı ilaçları kullananlar fikrime çok uygun ve fikrime uygun kategorilerinde yoğunlaşmaktadır.

Tablo 32: “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesinin tedavi yöntemleri

		İlerde Denizli’de iş bulabilirim.						Toplam
		Cevapsız	Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Tedavi yöntemleri	Cevapsız	0 ,0% ,0%	2 33,3% 1,9%	2 33,3% 1,0%	2 33,3% 5,6%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	6 100,0% 1,6%
	Hemen doktora giderim	3 1,3% 50,0%	72 30,1% 69,2%	135 56,5% 64,6%	18 7,5% 50,0%	10 4,2% 50,0%	1 ,4% 25,0%	239 100,0% 63,1%
	Kendi kendime iyileşmeye çalışırım	2 2,6% 33,3%	15 19,7% 14,4%	42 55,3% 20,1%	7 9,2% 19,4%	8 10,5% 40,0%	2 2,6% 50,0%	76 100,0% 20,1%
	Koça karı ilaçları kullanırım	1 9,1% 16,7%	4 36,4% 3,8%	4 36,4% 1,9%	1 9,1% 2,8%	0 ,0% ,0%	1 9,1% 25,0%	11 100,0% 2,9%
	Kendiliğimden geçmesini beklerim	0 ,0% ,0%	11 23,4% 10,6%	26 55,3% 12,4%	8 17,0% 22,2%	2 4,3% 10,0%	0 ,0% ,0%	47 100,0% 12,4%
Toplam		6 1,6% 100,0%	104 27,4% 100,0%	209 55,1% 100,0%	36 9,5% 100,0%	20 5,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=32,558 \quad sd=20 \quad p=,038$$

“İlerde Denizli de iş bulabilirim” düşüncesini fikrime çok uygun diyenlerin % 69,2’si hastalandığında hemen doktora giderim derken %14,4’ü kendiliğinden iyileşmesini beklerim % 3,8’i koca karı ilaçları kullanırım % 10,6’sı kendiliğinden geçmesini beklerim demektedir. Fikrime uygun diyenlerin % 64,6’sı hemen doktora giderken % 20,1’i kendi kendine iyileşmeye çalışmakta % 1,9’u koca karı ilaçları kullanmakta % 12,4’ü de kendiliğinden geçmesini beklemektedir. Fikrim yok diyenlerin % 50’si hemen doktora giderken % 19,4’ü kendi kendisine iyileşmeye çalışmakta % 2,8’i koca karı ilaçları kullanmakta, %22,2’si kendiliğinden geçmesini beklemektedir. Fikrime aykırı diyenlerin % 50’si hemen doktora giderken % 40’ı kendi kendine iyileşmeye çalışmakta % 10’u kendiliğinden geçmesini beklemekte ve hiçbiri koca karı ilaçları kullanmamaktadır. Fikrime çok aykırı diyenlerin % 25’i hemen doktora giderken %50’si kendi kendine iyileşmeye çalışmakta, % 25’i koca karı ilaçları kullanmakta ve hiç biri kendiliğinden geçmesini beklememektedir. “İlerde Denizli’de iş

bulabilirim” düşüncesini fikrine çok uygun, fikrine uygun ve fikrine aykırı bulanlar ile fikri olmayanlar hemen doktora giderim kategorisinde yoğunlaşırken, fikrine çok aykırı bulanlar kendi kendime iyileşmeye çalışırım kategorisinde yoğunlaşmaktadır. “İlerde Denizli de iş bulabilirim” düşüncesi ile tedavi yöntemleri arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır.($X^2=32,558$ $sd=20$ $p=,038$)

Hipotez 1-5’in Sınanması

Günde 1-2 öğün yemek yiyenlerin % 65,7’si gelecekte Denizli’de yaşamak isterken, % 34,3’ü istememektedir. Günde 3-4 öğün yemek yiyenlerin % 68,3’ü gelecekte Denizli’de yaşamak istediğini; % 30,4’ü yaşamak istemediğini belirtmiştir. 5’den fazla yiyenlerin % 71,4’ü gelecekte Denizli’de yaşamak isterken, % 28,6’sı istememektedir. Günlük yenilen öğün sayıları kategorilerinde Gelecekte Denizli de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma görülmektedir.

Tablo 33: Gelecekte Denizli’de yaşama istencinin günlük öğün sayısına göre yorumu

		Gelecekte Denizli’de yaşama istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Günlük öğün sayısı	Cevapsız	1 50,0% 20,0%	1 50,0% ,4%	0 ,0% ,0%	2 100,0% ,5%
	1-2	0 ,0% ,0%	44 65,7% 17,1%	23 34,3% 19,7%	67 100,0% 17,7%
	3-4	4 1,3% 80,0%	207 68,3% 80,5%	92 30,4% 78,6%	303 100,0% 79,9%
	5’den fazla	0 ,0% ,0%	5 71,4% 1,9%	2 28,6% 1,7%	7 100,0% 1,8%
Toplam		5 1,3% 100,0%	257 67,8% 100,0%	117 30,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=37,981$ $sd=6$ $p=,000$

Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerin % 17,1’i günde 1-2, % 80,5’i 3-4, %1,9’u 5’den fazla öğün yemek yerken; gelecekte Denizli’de

yaşamak istemeyenlerin % 19,7'si 1-2, % 78,6'sı 3-4, % 1,7'si 5'den fazla öğün yemektir. Denizli'de yaşamak isteyenlerin ve istemeyenler kategorilerinin tamamına yakını 3-4 öğün yemektir, ancak bu oran Denizli'de yaşamak isteyenlerde daha fazladır. Bu da gelecekte Denizli'de yaşamak isteyenlere bağlı olarak çocukların neredeyse tamamına yakınının düzenli olarak her öğün yemek yediklerini göstermektedir. Gelecekte Denizli de yaşama istenci ile günlük yenilen öğün sayısı arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=37,981$ $sd=6$ $p=,000$)

Günde 1-2 öğün yemek yiyenlerin % 31,3'ü sadece aile ortamında, % 23,9'u hemşerileriyle birlikteyken, % 41,8'i her ortamda adetlerini yaşatmaktadır. 3-4 öğün yiyenlerin % 30,7'si sadece aile ortamında, %27,1'i hemşerilerinin yanında, % 41,6'sı her ortamda adetlerini yaşatmaktadır. 5'den fazla öğün yemek yiyenlerin % 42,9'u sadece ailesinin yanında, % 57,1'i her ortamda adetlerini yaşattığını belirtirken, hemşerileriyle birlikteyken adetlerini yaşatan yoktur. Günde 1-2 öğün yemek yiyenlerin yarısından biraz azı, 3-4 öğün yemek yiyenlerin yarısından biraz azı ve 5'den fazla öğün yemek yiyenlerin yarısından biraz fazlası her ortamda adetlerini yaşatmaktadır.

Tablo 34: Adetlerin yaşatıldığı ortamların günlük öğün sayısına göre yorumu

X ² =53,987 sd=12 p=,000		Adetlerin yaşatıldığı ortamlar					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Sadece aile ortamında	Hemşerilerimle birlikteyken	Her ortamda	
Günlük öğün sayısı	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 50,0% 25,0%	1 50,0% ,8%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	2 100,0% ,5%
	1-2	0 ,0% ,0%	2 3,0% 50,0%	21 31,3% 17,8%	16 23,9% 16,3%	28 41,8% 17,7%	67 100,0% 17,7%
	3-4	1 ,3% 100,0%	1 ,3% 25,0%	93 30,7% 78,8%	82 27,1% 83,7%	126 41,6% 79,7%	303 100,0% 79,9%
	5'den fazla	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 42,9% 2,5%	0 ,0% ,0%	4 57,1% 2,5%	7 100,0% 1,8%
Toplam		1 ,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	118 31,1% 100,0%	98 25,9% 100,0%	158 41,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

Sadece ailesinin yanında adetlerini gerçekleştirenlerin % 17,8'i günde 1-2'i öğün, % 78,8'i 3-4 öğün, %2,5'i 5'den fazla öğün yemek yemektedir. Hemşerilerinin yanında adetlerini gerçekleştirenlerin % 16,3'ü 1-2 öğün, % 83,7'si 3-4 öğün yemek yerken, 5'den fazla yiyen yoktur. Her ortamda adetlerini yaşatanların % 17,7'si 1-2, % 79,7'si 3-4, % 2,5'i 5'den fazla öğün yemek yemektedir. Sadece aile ortamında, hemşerilerimle ve her ortamda adetlerini yaşatanların nerdeyse tamamına yakını günlük 3-4 öğün yemek yemektedir. Denizli'de adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile günlük yenen öğün arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=53,987$ $sd=12$ $p=,000$)

Her gün kahvaltı yapanların % 33,2'si alışverişlerini hemşerilerinden yaparken, %60,7'si Denizlilerden yapmaktadır. Her gün kahvaltı yapmayanların % 30,8'i alışverişlerini hemşerilerinden yaparken, % 61,5'i Denizlilerden yapmaktadır. Her gün kahvaltı yapanlar ve yapmayanlar kategorilerinde alış-verişini hemşerilerinden yapanlardan Denizlilerden yapanlara doğru belirgin bir artış görülmektedir.

Tablo 35: Alışverişlerde toplumsal kökenin rolünün kahvaltı yapma alışkanlığına göre yorumu

		Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlilerden	
Kahvaltı yapma alışkanlığı	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 100,0% 4,8%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Evet	3 1,0% 75,0%	16 5,1% 76,2%	104 33,2% 83,9%	190 60,7% 82,6%	313 100,0% 82,6%
	Hayır	1 1,5% 25,0%	4 6,2% 19,0%	20 30,8% 16,1%	40 61,5% 17,4%	65 100,0% 17,2%
Total		4 1,1% 100,0%	21 5,5% 100,0%	124 32,7% 100,0%	230 60,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=17,475$ $sd=6$ $p=,008$

Hemşerilerinden alışveriş yapanların % 83,9'u her gün kahvaltı yaparken, % 16,1'i yapmamaktadır. Denizlilerden alışveriş yapanların ise % 82,6'sının her gün kahvaltı yaptığı, % 17,4'ünün yapmadığı belirlenmiştir. Alışverişlerini hemşerilerinden yapanların kahvaltı yapma alışkanlığına göre farklılaşması, alışverişlerini denizlilerden yapanların kahvaltı yapma alışkanlığına göre farklılaşmasından görece fazladır. Alış-verişin toplumsal kökene göre rolü ile kahvaltı yapma alışkanlığı arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=17,475$ $sd=6$ $p=,008$)

Her gün kahvaltı yapanların % 41,2'si kardeşleri, %16'sı hemşerileri, % 40,3'ü Denizlili arkadaşları ile vakit geçirirken, % 1,9'u hiç kimseyle vakit geçirmemektedir. Her gün kahvaltı yapmayanların % 7,7'si hiç kimseyle vakit geçirmezken, % 21,5'i kardeşleriyle, % 12,3'ü hemşerileriyle, % 58,5'i Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirmektedir. Her gün kahvaltı yapanlar en çok kardeşleri ile vakit geçirirken; kahvaltı yapmayanlar Denizlili arkadaşları ile vakit geçirmektedir.

Tablo 36: En çok vakit geçirilen kişilerin kahvaltı yapma alışkanlığına göre yorumu

		En çok vakit geçirilen kişiler					Toplam
		Cevapsız	Hiç kimseyle	Kardeşlerimle	Hemşerilerimle	Denizlili arkadaşlarımla	
Kahvaltı yapma alışkanlığı	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,6%	1 100,0% ,3%
	Evet	2 ,6% 100,0%	6 1,9% 54,5%	129 41,2% 90,2%	50 16,0% 86,2%	126 40,3% 76,4%	313 100,0% 82,6%
	Hayır	0 ,0% ,0%	5 7,7% 45,5%	14 21,5% 9,8%	8 12,3% 13,8%	38 58,5% 23,0%	65 100,0% 17,2%
Toplam		2 ,5% 100,0%	11 2,9% 100,0%	143 37,7% 100,0%	58 15,3% 100,0%	165 43,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=17,995 \quad sd=8 \quad p=,021$$

Hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerin % 54,5'i her gün kahvaltı yaparken, % 45,5'i yapmamaktadır. Kardeşleriyle vakit geçirenlerin %

90,2'si kahvaltı yaparken, % 9,8'i yapmamaktadır. Hemşerileri ile vakit geçirenlerin % 86,2'si kahvaltı yapmakta, % 13,8'i yapmamaktadır. Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin ise % 76,4'ü kahvaltı yaptığını, % 23'ü yapmadığını belirtmiştir. Her gün kahvaltı yapanlar ile yapmayanlar arasındaki en belirgin farklılaşma en çok kardeşleri ile vakit geçirenlerde görülürken, en az farklılaşma hiç kimseye vakit geçirmeyenlerde görülmektedir. En çok vakit geçirilen kişiler ile kahvaltı yapma alışkanlığı arasında güçlü bir ilişki vardır.($X^2=17,995$ $sd=8$ $p=,021$)

Her gün kahvaltı yapanların % 45,4'ü tartışmalarda hemşerilerinden destek görürken, % 50,8'i Denizlili arkadaşlarından destek görmektedir. Her gün kahvaltı yapmayanların %50,8'i tartışmalarda hemşerilerinden % 47,7'si Denizlili arkadaşlarından destek görmektedir. Her gün kahvaltı yapanlar kategorisinde, tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru kısmi bir artış olurken, her gün kahvaltı yapmayanlarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru kısmi bir azalış olmaktadır.

Tablo 37: Tartışmalarda toplumsal kökenin rolünün kahvaltı yapma alışkanlığına göre yorumu

		Tartışmalarda toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlili arkadaşlardan	
Kahvaltı yapma alışkanlığı	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 100,0% 7,7%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Evet	1 ,3% 100,0%	11 3,5% 84,6%	142 45,4% 81,1%	159 50,8% 83,7%	313 100,0% 82,6%
	Hayır	0 ,0% ,0%	1 1,5% 7,7%	33 50,8% 18,9%	31 47,7% 16,3%	65 100,0% 17,2%
Toplam		1 ,3% 100,0%	13 3,4% 100,0%	175 46,2% 100,0%	190 50,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=29,493 \quad sd=6 \quad p=,000$$

Tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerin % 81,1'i her gün kahvaltı yaparken, %18,9'u yapmamaktadır. Denizlili arkadaşlarından

destek görenlerin % 83,7'si her gün kahvaltı yaparken, % 16,3'ü yapmamaktadır. Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin kahvaltı yapma alışkanlığına göre farklılaşması, hemşerilerinden destek görenlerin kahvaltı yapma alışkanlığına göre farklılaşmasından görece daha fazladır. Ayrıca tartışmalarda hemşerilerinden ve Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin neredeyse tamamına yakını her gün kahvaltı yapmaktadır. Elde edilen değerle tartışmalarda toplumsal kökenin rolü ile kahvaltı yapma alışkanlığı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($X^2=29,493$ $sd=6$ $p=,000$)

Her gün kahvaltı yapanların % 30,4'ü "Denizliler anlayışlı insanlardır" düşüncesini fikrine çok uygun olduğunu, %53,4'ü sadece uygun olduğunu, %8,3'ü fikri olmadığını, %6,4'ü fikrine aykırı olduğunu, % 1,6'sı fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Her gün kahvaltı yapmayanların % 21,5'i fikrine çok uygun, % 52,3'ü sadece uygun, % 10,8'i fikrine aykırı, % 4,6'sı fikrine çok aykırı olduğunu belirtirken; % 10,8'i fikri olmadığını belirtmiştir. Her gün kahvaltı yapanları kategorisinde, "Denizliler anlayışlı insanlardır" düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir azalma olmaktadır. Her gün kahvaltı yapan ve yapmayanların yarısından biraz fazlası bu düşünceyi fikrine uygun bulmaktadır.

Tablo 38: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin kahvaltı yapma alışkanlığına göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Total
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Kahvaltı yapma alışkanlığı	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% 2,9%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Evet	95 30,4% 87,2%	167 53,4% 83,1%	26 8,3% 76,5%	20 6,4% 74,1%	5 1,6% 62,5%	313 100,0% 82,6%
	Hayır	14 21,5% 12,8%	34 52,3% 16,9%	7 10,8% 20,6%	7 10,8% 25,9%	3 4,6% 37,5%	65 100,0% 17,2%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=15,774 \quad sd=8 \quad p=,046$$

“Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 87,2’si her gün kahvaltı yaptığını, % 12,8’i yapmadığını belirtmiştir. Fikrime uygun diyenlerin % 83,1’i her gün kahvaltı yaparken, 16,9’u yapmamaktadır. Fikri olmayanların % 76,5’i her gün kahvaltı yaparken, % 20,6’sı yapmamaktadır. Fikrine aykırı bulanların % 74,1’i her gün kahvaltı yaparken, % 25,9’u yapmamaktadır. Fikrine çok aykırı bulanların ise % 62,5’i her gün kahvaltı yaparken, % 37,5’i yapmamaktadır. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesine yönelik kategorilerin her birinin, kahvaltı alışkanlığına göre farklılaşması sırasıyla fikrime çok uygun, fikrime uygun, fikrim yok, fikrime aykırı ve fikrime çok aykırı şeklindedir. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi ile kahvaltı yapma alışkanlığı arasında güçlü bir ilişki vardır.($X^2=15,774 \quad sd=8 \quad p=,046$)

Sofrasında hemen hemen hiçbir zaman kırmızı et bulunmayanların % 75’i Denizlili arkadaşlarına gidip-gelirken, % 25’i gitmemektedir. Zaman zaman kırmızı et bulunanların % 85,4’ü Denizlili arkadaşlarına gidip-gelirken, % 14,6’sı gitmemektedir. Hemen hemen her zaman sofrasında kırmızı et bulunanların % 97,7’i Denizlili arkadaşlarına gidip-gelirken, % 2,3’ü gitmemektedir. Hemen hemen hiçbir zaman et tüketmeyenler ile

zaman zaman ve hemen hemen her zaman et tüketenlerin oranları, Denizlili arkadaşlarına gidip/gelenlerden gitmeyenlere doğru dikkate değer bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 39: Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğiliminin et tüketme eğilimine göre yorumu

		Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi		Toplam
		Evet	Hayır	
Et tüketme eğilimi	Değerlendirme dışı	1 100,0% ,3%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	1 50,0% ,3%	1 50,0% 1,8%	2 100,0% ,5%
	Hemen hemen hiçbir zaman	39 75,0% 12,1%	13 25,0% 23,2%	52 100,0% 13,7%
	Zaman zaman	240 85,4% 74,3%	41 14,6% 73,2%	281 100,0% 74,1%
	Hemen hemen her zaman	42 97,7% 13,0%	1 2,3% 1,8%	43 100,0% 11,3%
Toplam		323 85,2% 100,0%	56 14,8% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=11,761 \text{ sd}=4 \text{ p}=,019$$

Denizlili arkadaşlarına gidip-gelenlerin % 12,1'nin hemen hemen hiçbir zaman sofrasında kırmızı et bulunmazken, % 74,3'ünde zaman zaman, % 13'ünde hemen hemen her zaman bulunmaktadır. Denizlili arkadaşlarına gitmeyenlerin % 73,2'sinin zaman zaman, % 1,8'inin hemen hemen her zaman sofrasında kırmızı et bulunurken, % 23,2'sinin hemen hemen hiçbir zaman bulunmamaktadır. Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenler ile gidip/gelmeyenler kategorilerinin yarısından fazlası zaman zaman et tüketenler kategorisinde bulunmaktadır. Kırmızı etin ekonomik düzeyin göstergesi olduğunu düşündüğümüzde; ekonomik şartların Denizlili arkadaşlarla ilişkilerde belirleyici olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi ile et

tüketme eğilimi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. (X²=11,761 sd=4 p=,019)

Sofrasında hemen hemen hiçbir zaman kırmızı et bulunmayanların % 5,8'i hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken, % 15,4'ü zaman zaman, % 75'i hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade etmektedir. Sofrasında zaman zaman kırmızı et bulunanların % 11,4'ü zaman zaman, % 83,3'ü hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade ederken, % 4,6'sı hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edememektedir. Hemen hemen her zaman sofrasında kırmızı et bulunanların % 7'si zaman zaman, % 88,4'ü hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade ederken, hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyen yoktur. Et tüketme eğilimine yönelik kategorilerde, kendisini hemen hemen hiçbir zaman Türkçe ifade edebilenlerden hemen hemen her zaman ifade edebilenlere doğru düzenli bir artış vardır. Ve hemen hemen her zaman ifade edebilenler kategorisinde büyük bir yoğunluk görülmektedir.

Tablo 40: Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyinin et tüketme eğilimine göre yorumu

		Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi				Toplam
		Cevapsız	Hemen hemen hiçbir zaman	Zaman zaman	Hemen hemen her zaman	
Et tüketme eğilimi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	1 100,0% 5,9%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 50,0% 2,3%	1 50,0% ,3%	2 100,0% ,5%
	Hemen hemen hiçbir zaman	2 3,8% 33,3%	3 5,8% 17,6%	8 15,4% 18,2%	39 75,0% 12,5%	52 100,0% 13,7%
	Zaman zaman	2 ,7% 33,3%	13 4,6% 76,5%	32 11,4% 72,7%	234 83,3% 75,0%	281 100,0% 74,1%
	Hemen hemen her zaman	2 4,7% 33,3%	0 ,0% ,0%	3 7,0% 6,8%	38 88,4% 12,2%	43 100,0% 11,3%
Toplam		6 1,6% 100,0%	17 4,5% 100,0%	44 11,6% 100,0%	312 82,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

X²=33,933 sd=12 p=,001

Kendini hemen hemen hiçbir zaman Türkçe ifade edemeyenlerin % 17,6'sının sofrasında hemen hemen hiçbir zaman kırmızı et bulunmazken, % 76,5'inde zaman zaman bulunmaktadır, hemen hemen her zaman bulunduranlar yoktur. Kendini zaman zaman Türkçe ifade edenlerin % 72,7'sinin zaman zaman, % 6,8'inin hemen hemen her zaman sofrasında kırmızı et bulunurken, % 18,2'sinin hemen hemen hiçbir zaman bulunmamaktadır. Kendini hemen hemen her zaman Türkçe ifade edenlerin % 75'inin zaman zaman, % 12,2'sinin hemen hemen her zaman sofrasında kırmızı et bulunurken, % 12,5'inin hemen hemen hiçbir zaman bulunmamaktadır. Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyine yönelik kategorilerde, sofrasında zaman zaman kırmızı et bulunduranlarda yoğunluk görülmektedir. Buna karşılık hemen hemen her zaman sofrasında kırmızı et bulunduranların oranları oldukça düşüktür. Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi ile et tüketme eğilimi arasında çok güçlü bir ilişki vardır.($X^2=33,933$ $sd=12$ $p=,001$)

Sofrasında hemen hemen hiçbir zaman kırmızı et bulunmayanların %25'i "Denizliler anlayışlı insanlardır" düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, %53,8'i fikrine uygun olduğunu, % 9,6'sı fikri olmadığını % 7,7'si fikrine aykırı olduğunu, % 3,8'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Sofrasında zaman zaman et bulunanların % 28,8'i fikrine çok uygun olduğunu, % 53,7'si fikrine uygun olduğunu, % 8,5'i fikri olmadığını, % 7,5'i fikrine aykırı olduğunu, % 1,4'ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Sofrasında hemen hemen her zaman et bulunanların % 32,6'sı fikrine çok uygun olduğunu, % 48,8'i fikrine uygun olduğunu, % 11,6'sı fikri olmadığını, % 4,7'si fikrine aykırı olduğunu, % 2,3'si ise fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Sofrasında hemen hemen hiçbir zaman et bulunmayanlar ile zaman zaman ve hemen hemen her zaman et bulunanlar fikrine uygun kategorisinde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca et tüketme eğilimine yönelik kategorilerde, "Denizliler anlayışlı insanlardır"

düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir azalma görülmektedir.

Tablo 41: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin et tüketme eğilimine göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Toplam
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Et tüketme eğilimi	Değerlendirme dışı	1 100,0% ,9%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,5%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 50,0% 12,5%	2 100,0% ,5%
	Hemen hemen hiçbir zaman	13 25,0% 11,9%	28 53,8% 13,9%	5 9,6% 14,7%	4 7,7% 14,8%	2 3,8% 25,0%	52 100,0% 13,7%
	Zaman zaman	81 28,8% 74,3%	151 53,7% 75,1%	24 8,5% 70,6%	21 7,5% 77,8%	4 1,4% 50,0%	281 100,0% 74,1%
	Hemen hemen her zaman	14 32,6% 12,8%	21 48,8% 10,4%	5 11,6% 14,7%	2 4,7% 7,4%	1 2,3% 12,5%	43 100,0% 11,3%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=27,996 \text{ sd}=16 \text{ p}=.032$$

Denizliler anlayışlı insanlardır önermesine fikrime çok uygun diyenlerin %11,9’unun sofrasında hemen hemen hiçbir zaman et bulunmazken, % 74,3’ünün zaman zaman,% 12,8’inin hemen hemen her zaman et bulunmaktadır. Fikrime uygun diyenlerin %13,9’unun sofrasında hemen hemen hiçbir zaman et bulunmazken, %75,1’inin zaman zaman %10,4’ünün hemen hemen her zaman et bulunmaktadır. Fikrim yok diyenlerin % 14,7’sinin sofrasında hemen hemen hiçbir zaman et bulunmazken, % 70,6’sının zaman zaman %14,7’sinin hemen hemen her zaman et bulunmaktadır. Fikrime aykırı diyenlerin % 14,8’inin sofrasında hemen hemen hiçbir zaman et bulunmazken, %77,8’inin zaman zaman % 7,4’ünün hemen hemen her zaman sofrasında et bulunmaktadır. Fikrime çok aykırı diyenlerin % 25’inin hemen hemen hiçbir zaman sofrasında et

bulunmazken, % 50'sinin zaman zaman % 12,5'inin hemen hemen her zaman sofrasında et bulunmaktadır. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesine yönelik kategorilerin hepsinde sofrasında zaman zaman et bulunanlar kategorisinde yoğunlaşmıştır. Ayrıca “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi ile et tüketme eğilimi arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır.($X^2=27,996$ $sd=16$ $p=,032$)

Hipotez 1-6'nın Sınanması

“Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 86'sının evine misafir olarak en çok akrabaları, % 6,7'sinin evine hemşerileri, % 6,7'sinin evine Denizlili komşuları gelip-gitmektedir. Fikrime uygun diyenlerin % 78,9'unun evine akrabaları, % 15,4'ünün evine hemşerileri, % 4,1'inin evine Denizlili komşuları gelip-gitmektedir. Fikrim yok diyenlerin % 80'inin evine akrabaları, % 10'unun evine hemşerileri, % 10'unun evine de Denizlili komşuları gelip-gitmektedir. Fikrime aykırı diyenlerin % 84,4'ünün evine akrabaları, % 6,3'ünün evine hemşerileri, % 9,4'ünün evine Denizlili komşuları gelip-gitmektedir. Fikrime çok aykırı diyenlerin % 87,5'inin evine akrabaları, % 12,5'inin evine hemşerileri gelip-giderken Denizlili komşuları gelip-giden yoktur. “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikre uygunluk derecesine bağlı olarak neredeyse tamamının evine misafir olarak akrabalarının gelip-gittiği görülmektedir. Ayrıca fikrime uygun kategorisinde, eve misafir olarak akrabaları gelenlerden Denizlili komşuları gelenlere doğru düzenli bir azalma olmaktadır.

Tablo 42: Misafir profilinin “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine göre yorumu

		Misafir profili					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Akrabalarımız	Hemşerilerimiz	Denizliler	
Okula/anaokuluna gitmek önemlidir.	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 33,3% 50,0%	2 66,7% ,6%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Fikrime çok uygun	0 ,0% ,0%	1 ,5% 50,0%	166 86,0% 52,7%	13 6,7% 35,1%	13 6,7% 56,5%	193 100,0% 50,9%
	Fikrime uygun	2 1,6% 100,0%	0 ,0% ,0%	97 78,9% 30,8%	19 15,4% 51,4%	5 4,1% 21,7%	123 100,0% 32,5%
	Fikrim yok	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	16 80,0% 5,1%	2 10,0% 5,4%	2 10,0% 8,7%	20 100,0% 5,3%
	Fikrime aykırı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	27 84,4% 8,6%	2 6,3% 5,4%	3 9,4% 13,0%	32 100,0% 8,4%
	Fikrime çok aykırı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	7 87,5% 2,2%	1 12,5% 2,7%	0 ,0% ,0%	8 100,0% 2,1%
Toplam		2 ,5% 100,0%	2 ,5% 100,0%	315 83,1% 100,0%	37 9,8% 100,0%	23 6,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=76,270 \quad sd=20 \quad p=,000$$

Misafir olarak evine en çok akrabaları gelip-gidenlerin % 52,7’i “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 30,8’i sadece uygun olduğunu, % 5,1’i fikri olmadığını, % 8,6’sı fikrine aykırı olduğunu, % 2,2’si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Misafir olarak evine en çok hemşerileri gelip-gidenlerin % 35,1’i bu düşüncenin fikrine çok uygun olduğunu, % 51,4’ü uygun olduğunu, % 5,4’ü fikri olmadığını, % 5,4’ü fikrine aykırı olduğunu, % 2,7’si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Evine misafir olarak en çok Denizlili komşuları gelenlerin % 56,5’i fikrine çok uygun olduğunu, % 21,7’si fikrine uygun olduğunu, % 8,7’si fikri olmadığını, % 13’ünün fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Misafir olarak en çok akrabaları gelenlerin yarısından biraz fazlası ve Denizlili komşuları gelenlerin yarısından biraz fazlası bu düşüncüyü fikrine çok uygun bulurken,

hemşerileri gelenlerin yarısından biraz fazlası fikrine uygun bulmaktadır. Misafir profili ile “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır.($X^2=76,270$ $sd=20$ $p=,000$)

“Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesi için fikrime çok uygun diyenlerin % 88,1’i Denizlili arkadaşlarının evine giderken, % 11,9’u gitmemektedir. Fikrime uygun diyenlerin % 84,9’u Denizlili arkadaşlarının evine giderken, % 15,4’ü gitmemektedir. Fikrim yok diyenlerin % 90’nı Denizlili arkadaşlarına gittiğini, % 10’u gitmediğini belirtmiştir. Fikrine aykırı bulanların % 78,1’i Denizlili arkadaşlarının evlerine giderken, % 21,9’u gitmemektedir. Fikrine çok aykırı bulanların % 75,’ı Denizlili arkadaşlarının evine giderken, % 25’i gitmemektedir. “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikre uygunluk derecesi ne olursa olsun neredeyse tamamına yakını Denizlili arkadaşlarının evine gidip-gelmektedir. Ayrıca “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik kategorilerde, Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenlerden gitmeyenlere doğru dikkate değer bir azalma görülmektedir.

Tablo 43: Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğiliminin “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir düşüncesine göre yorumu

		Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi		Toplam
		Evet	Hayır	
Okula/anaokuluna gitmek önemlidir.	Cevapsız	0 ,0% ,0%	3 100,0% 5,4%	3 100,0% ,8%
	Fikrime çok uygun	170 88,1% 52,6%	23 11,9% 41,1%	193 100,0% 50,9%
	Fikrime uygun	104 84,6% 32,2%	19 15,4% 33,9%	123 100,0% 32,5%
	Fikrim yok	18 90,0% 5,6%	2 10,0% 3,6%	20 100,0% 5,3%
	Fikrime aykırı	25 78,1% 7,7%	7 21,9% 12,5%	32 100,0% 8,4%
	Fikrime çok aykırı	6 75,0% 1,9%	2 25,0% 3,6%	8 100,0% 2,1%
Toplam		323 85,2% 100,0%	56 14,8% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=20,907 \quad sd=5 \quad p=,001$$

Denizlili arkadaşlarının evine gidip gelenlerin % 52,6’sı “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 32,2’si uygun olduğunu, % 5,6’sı fikri olmadığını, % 7,7’si fikrine aykırı olduğunu, % 1,9’u fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Denizlili arkadaşlarının evine gitmeyenlerin % 41,1’i bu düşüncenin fikrine çok uygun olduğunu, % 33,9’u fikrine uygun olduğunu, % 3,6’sı fikri olmadığını, % 12,5’i fikrine aykırı olduğunu, % 3,6’sı fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip gelenlerin oranları, bu düşüncüyü fikrine çok uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ancak bu azalış fikrime aykırı kategorisinde sapmaya uğramaktadır. Denizlili arkadaşlarının evine

gidip-gelme eğilimi ile “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır. ($X^2=20,907$ $sd=5$ $p=,001$)

“Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 76,2’si kendini Denizlili gibi hissederken, % 22,3’ü hissetmemektedir. Fikrine uygun bulanların % 73,2’si kendini Denizlili gibi hissederken, % 25,2’si hissetmemektedir. Fikri olmayanların % 50’sinin kendini Denizlili gibi hissettiğini, % 35’inin hissetmediğini belirtmiştir. Fikrine aykırı bulanların % 59,4’ü kendini Denizlili gibi hissettiği, % 40,6’sı hissetmediği belirlenmiştir. Fikrine çok aykırı bulanların % 75’inin kendini Denizlili gibi hissederken, % 25’inin hissetmemektedir. “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik kategorilerde, kendini Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere belirgin bir azalma olmaktadır.

Tablo 44: Denizlili gibi hissetme eğiliminin “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine göre yorumu

		Denizlili gibi hissetme eğilimi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Okula/anaokuluna gitmek önemlidir.	Cevapsız	0 ,0% ,0%	3 100,0% 1,1%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Fikrime çok uygun	3 1,6% 37,5%	147 76,2% 53,5%	43 22,3% 44,8%	193 100,0% 50,9%
	Fikrime uygun	2 1,6% 25,0%	90 73,2% 32,7%	31 25,2% 32,3%	123 100,0% 32,5%
	Fikrim yok	3 15,0% 37,5%	10 50,0% 3,6%	7 35,0% 7,3%	20 100,0% 5,3%
	Fikrime aykırı	0 ,0% ,0%	19 59,4% 6,9%	13 40,6% 13,5%	32 100,0% 8,4%
	Fikrime çok aykırı	0 ,0% ,0%	6 75,0% 2,2%	2 25,0% 2,1%	8 100,0% 2,1%
Toplam		8 2,1% 100,0%	275 72,6% 100,0%	96 25,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=25,072$ $sd=10$ $p=,005$

Kendini Denizlili gibi hissedenlerin % 53,5'i "okula/anaokuluna gitmek önemlidir" düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 32,7'si sadece uygun olduğunu, % 3,6'sı fikri olmadığını, % 6,9'u fikrine aykırı olduğunu, % 2,2'si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin % 44,8'i bu düşüncenin fikrine çok uygun olduğunu, % 32,3'ü fikrine uygun olduğunu, % 7,3'ü fikrinin olmadığını, % 13,5'i fikrine aykırı olduğunu, % 2,1'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kendini Denizlili gibi hisseden ve hissetmeyenler kategorilerinin "okula/anaokuluna gitmek önemlidir" düşüncesini fikrine çok uygun ve sadece uygun bulanların oranları yüksekken, fikri olmayanlar ile fikrine aykırı ve çok aykırı bulanların oranlarında düşme görülmektedir. Kendini Denizlili gibi hissedenler kategorisinin yarısından biraz fazlası, Denizlili gibi hissetmeyenler kategorisinin yarısından biraz azı fikrime çok uygun görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca fikrime çok uygun kategorisinden fikrime çok aykırı kategorisine doğru düzenli bir azalış görülürken fikrime aykırı kategorisinde saptmaya uğramıştır. Kendini Denizlili gibi hissetme durumu ile okula/anaokuluna gitmek önemlidir düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır. ($X^2=25,072$ $sd=10$ $p=,005$)

"Okula/anaokuluna gitmek önemlidir" düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 73,1'i gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 25,4'ü istememektedir. Fikrine uygun bulanların % 65,9'u gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 34,1'i istememektedir. Fikri olmayanların % 45'si gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 50'si istememektedir. Fikrine aykırı bulanların % 53,1'i gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 46,9'u istememektedir. Fikrine çok aykırı bulanların % 75'i gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 12,5'i istememektedir. "Okula/anaokuluna gitmek önemlidir" düşüncesine yönelik kategorilerde, gelecekte denizlide yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır. Ancak

fikrim yok kategorisinde gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir artış olmaktadır.

Tablo 45: Gelecekte Denizli’de yaşama istencinin “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine göre yorumu

		Gelecekte Denizli’de yaşama istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Okula/anaokuluna gitmek önemlidir.	Cevapsız	0 ,0% ,0%	3 100,0% 1,2%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Fikrime çok uygun	3 1,6% 60,0%	141 73,1% 54,9%	49 25,4% 41,9%	193 100,0% 50,9%
	Fikrime uygun	0 ,0% ,0%	81 65,9% 31,5%	42 34,1% 35,9%	123 100,0% 32,5%
	Fikrim yok	1 5,0% 20,0%	9 45,0% 3,5%	10 50,0% 8,5%	20 100,0% 5,3%
	Fikrime aykırı	0 ,0% ,0%	17 53,1% 6,6%	15 46,9% 12,8%	32 100,0% 8,4%
	Fikrime çok aykırı	1 12,5% 20,0%	6 75,0% 2,3%	1 12,5% ,9%	8 100,0% 2,1%
Toplam		5 1,3% 100,0%	257 67,8% 100,0%	117 30,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=24,857 \quad sd=10 \quad p=,006$$

Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerin % 54,9’u “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 31,5’i fikrine uygun olduğunu, % 3,5’i fikri olmadığını, % 6,6’sı fikrine aykırı olduğunu, % 2,3’ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Gelecekte Denizli’de yaşamak istemeyenlerin % 41,9’u bu düşüncenin fikrine çok uygun olduğunu, % 35,9’u fikrine uygun olduğunu, % 8,5’i fikri olmadığını, %12,8’i fikrine aykırı olduğunu, % 0,9’u fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenler kategorisinin yarıdan biraz fazlası ve yaşamak istemeyenler kategorisinin yarıdan biraz azı fikrime çok uygun kategorisinde yoğunlaşmışlardır. Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyen ve istemeyenler kategorisinde fikrime çok uygun

görüŖünden fikrime çok aykırı görüŖüne doğru düzenli bir artış olmaktadır. Ancak bu artış fikrime aykırı görüŖünde sapmaya uğramıştır. Gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır. ($X^2=24,857$ $sd=10$ $p=,006$)

“Okula/ana okula gitmek önemlidir” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 25,9’u “Doğduğum ye değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 34,2’si katıldığını, % 6,7’si kararsız olduğunu % 16,6’sı katılmadığını, %15,5’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikrim uygun diyenlerin 12,2’si kesinlikle katıldığını, % 55,3’ü katıldığını, % 8,1’i kararsız olduğunu, % 10,6’sı katılmadığını, % 10,6’da kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikrim yok diyenlerin % 10’u kesinlikle katıldığını, % 30’u katıldığını, %25’i kararsız olduğunu, % 20’ katılmadığını, %10’u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikrime aykırı diyenlerin % 18,8’i kesinlikle katıldığını, % 50’si katıldığını, % 25’i katılmadığını, %3,1’i kesinlikle katılmadığını belirtirken, kararsız olan yoktur. Fikrime çok aykırı diyenlerin %37,5’i kesinlikle katıldığını,% 12,5’i katıldığını, % 25’i kararsız olduğunu, % 12,5’i katılmadığını, % 12,5’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların yarısından fazlası ve fikrine çok aykırı bulanların yarısından azı “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katıldığını belirtirken, fikrine uygun bulanların yarısından biraz fazlası, fikri olmayanların yarısından azı ve fikrine aykırı bulanların yarısı katıldığını belirtmiştir.

Tablo 46: “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesinin “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine göre yorumu

		Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir.						Total
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Okula/anaokuluna gitmek önemlidir.	Cevapsız	1 33,3% 11,1%	1 33,3% 1,3%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 33,3% 2,1%	3 100,0% ,8%
	Fikrime çok uygun	2 1,0% 22,2%	50 25,9% 64,9%	66 34,2% 42,0%	13 6,7% 43,3%	32 16,6% 55,2%	30 15,5% 62,5%	193 100,0% 50,9%
	Fikrime uygun	4 3,3% 44,4%	15 12,2% 19,5%	68 55,3% 43,3%	10 8,1% 33,3%	13 10,6% 22,4%	13 10,6% 27,1%	123 100,0% 32,5%
	Fikrim yok	1 5,0% 11,1%	2 10,0% 2,6%	6 30,0% 3,8%	5 25,0% 16,7%	4 20,0% 6,9%	2 10,0% 4,2%	20 100,0% 5,3%
	Fikrime aykırı	1 3,1% 11,1%	6 18,8% 7,8%	16 50,0% 10,2%	0 ,0% ,0%	8 25,0% 13,8%	1 3,1% 2,1%	32 100,0% 8,4%
	Fikrime çok aykırı	0 ,0% ,0%	3 37,5% 3,9%	1 12,5% ,6%	2 25,0% 6,7%	1 12,5% 1,7%	1 12,5% 2,1%	8 100,0% 2,1%
Toplam		9 2,4% 100,0%	77 20,3% 100,0%	157 41,4% 100,0%	30 7,9% 100,0%	58 15,3% 100,0%	48 12,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=59,782 \quad sd=25 \quad p=,000$$

“Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katıyorum diyenlerin %64,9’u “okula/ana okula gitmek önemlidir” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 19,5’i fikrine uygun olduğunu, % 2,6’sı fikri olmadığını, %7,8’i fikrine aykırı olduğunu, %3,9’u ise fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Katılıyorum diyenlerin % 42’si fikrine çok uygun olduğunu, % 43,3’ü fikrine uygun olduğunu, % 3,8’i fikri olmadığını, % 10,2’si fikrine aykırı olduğunu, % 0,6’sı ise fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kararsızım diyenlerin % 43,3’ü fikrine çok uygun olduğunu, % 33,3’ü fikrine uygun olduğunu, % 16,7’si fikri olmadığını, %6,7’si fikrine çok aykırı olduğunu belirtirken, fikrine aykırı bulan yoktur. Katılmıyorum diyenlerin % 55,2’si fikrine çok uygun olduğunu, % 22,4’ü fikrine uygun olduğunu, %6,9’u fikri olmadığını, % 13,8’i fikrine aykırı olduğunu, % 1,7’si fikrine çok aykırı olduğunu

belirtmiştir. Kesinlikle katılmıyorum diyenlerin % 62,5'i fikrine çok uygun olduğunu, %27,1'i fikrine uygun olduğunu, % 4,2'si fikri olmadığını, %2,1'i fikrine aykırı olduğunu, %2,1'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılanların yarısından fazlası, kararsız olanların yarısından biraz azı, katılmayanların yarısından biraz fazlası, kesinlikle katılmayanların yarısından fazlası “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu belirtirken, katılanların yarısından biraz azı fikrine uygun olduğunu belirtmiştir. “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesi ile “okula /ana okula gitmek önemlidir” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. (X²=59,782 sd=25 p=,009)

“Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 35,8'i “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” anlayışının fikrine çok uygun olduğunu, % 48,7'si uygun olduğunu, % 5,7'si fikri olmadığını, % 7,3'ü fikrine aykırı olduğunu, % 1'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikrine uygun diyenlerin % 18,7'si fikrine çok uygun olduğunu, % 63,4'ü fikrine uygun olduğunu, % 13'ü fikri olmadığını, % 2,4'ü fikrine aykırı olduğunu, % 0,8'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikri olmayanların % 10'u fikrine çok uygun olduğunu, % 50'si fikrine uygun olduğunu, % 30'u fikri olmadığını, % 10'u fikrine aykırı olduğunu belirtirken, bu anlayışı fikrine çok aykırı bulanlar yoktur. Fikrine aykırı bulanların % 15,6'sı fikrine çok uygun olduğunu, % 68,8'i fikrine uygun olduğunu, % 9,4'ü fikri olmadığını, % 3,1'i fikrine aykırı olduğunu, % 3,1'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikrine çok aykırı bulanların % 37,5'i fikrine çok uygun olduğunu, % 50'si uygun olduğunu ifade ederken, bu anlayış hakkında fikri olmayan, fikrine aykırı bulan ve fikrine çok aykırı bulan yoktur. “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik kategorilerde, “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesine yönelik fikrine

uygun kategorisinde yoğunluk görülmektedir. Ayrıca, “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik fikrime uygun ve fikrim yok kategorilerinde, “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesine yönelik fikrime uygun kategorisinden fikrime çok aykırı kategorisine doğru düzenli bir azalış görülmektedir.

Tablo 47: “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesinin “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine göre yorumu

		İlerde Denizli’de iş bulabilirim.						Total
		Cevapsız	Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Okula/anaokuluna gitmek önemlidir.	Cevapsız	0 ,0% ,0%	2 66,7% 1,9%	1 33,3% ,5%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Fikrime çok uygun	3 1,6% 50,0%	69 35,8% 66,3%	94 48,7% 45,0%	11 5,7% 30,6%	14 7,3% 70,0%	2 1,0% 50,0%	193 100,0% 50,9%
	Fikrime uygun	2 1,6% 33,3%	23 18,7% 22,1%	78 63,4% 37,3%	16 13,0% 44,4%	3 2,4% 15,0%	1 ,8% 25,0%	123 100,0% 32,5%
	Fikrim yok	0 ,0% ,0%	2 10,0% 1,9%	10 50,0% 4,8%	6 30,0% 16,7%	2 10,0% 10,0%	0 ,0% ,0%	20 100,0% 5,3%
	Fikrime aykırı	0 ,0% ,0%	5 15,6% 4,8%	22 68,8% 10,5%	3 9,4% 8,3%	1 3,1% 5,0%	1 3,1% 25,0%	32 100,0% 8,4%
	Fikrime çok aykırı	1 12,5% 16,7%	3 37,5% 2,9%	4 50,0% 1,9%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	8 100,0% 2,1%
Toplam		6 1,6% 100,0%	104 27,4% 100,0%	209 55,1% 100,0%	36 9,5% 100,0%	20 5,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=46,576 \quad sd=25 \quad p=,005$$

“İlerde Denizli’de iş bulabilirim” anlayışını fikrine çok uygun bulanların % 66,3’ü “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 22,1’i uygun olduğunu, % 1,9’u fikri olmadığını, % 4,8’i fikrine aykırı olduğunu, % 2,9’u fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikrine uygun bulanların % 45’i fikrine çok uygun olduğunu, % 37,3’ü fikrine uygun olduğunu, % 4,8’i fikri olmadığını, % 10,5’i fikrine aykırı olduğunu, % 1,9’u fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikri olmayanların % 30,6’sı fikrine çok uygun olduğunu, %

44,4'ü fikrine uygun olduğunu, % 16,7'si fikri olmadığını, % 8,3'ü fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulanlar yoktur. Fikrine aykırı bulanların % 70'i fikrine çok uygun olduğunu, % 15'i fikrine uygun olduğunu, % 10'u fikri olmadığını, % 5'i fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Fikrine çok aykırı bulanların % 50'si fikrine çok uygun olduğunu, % 25'i fikrine uygun olduğunu, % 25'i fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikri olmayan ve fikrine çok aykırı bulan yoktur. "İlerde Denizli'de iş bulabilirim" düşüncesini fikrine çok uygun, fikrine uygun, fikrine aykırı ve fikrine çok aykırı bulanlar "okula/anaokuluna gitmek önemlidir" düşüncesine yönelik olan fikrime çok uygun görüşünde yoğunlaşırken, fikri olmayanlar fikrime uygun görüşünde yoğunlaşmaktadır. "İlerde Denizli'de iş bulabilirim" düşüncesi ile "okula/anaokuluna gitmek önemlidir" düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır"($X^2=46,576$ $sd=25$ $p=,005$)

"Okula/anaokuluna gitmek önemlidir" düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 37,3'ü "Denizliler anlayışlı insanlardır" anlayışının fikrine çok uygun olduğunu, % 46,1'i uygun olduğunu, % 7,3'ü fikri olmadığını, % 7,3'ü fikrine aykırı olduğunu, % 2,1'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikrime uygun diyenlerin % 16,3'ü fikrine çok uygun olduğunu, % 64,2'si fikrine uygun olduğunu, % 12,2'si fikri olmadığını, % 4,9'u fikrine aykırı olduğunu, % 2,4'ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikri olmayanların % 20'si fikrine çok uygun olduğunu, % 50'si fikrine uygun olduğunu, % 20'si fikri olmadığını, % 10'u fikrine aykırı olduğunu belirtirken, bu anlayışı fikrine çok aykırı bulanlar yoktur. Fikrine aykırı bulanların % 21,9'u fikrine çok uygun olduğunu, % 56,3'ü fikrine uygun olduğunu, % 3,1'i fikri olmadığını, % 15,6'sı fikrine aykırı olduğunu, % 3,1' fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikrine çok aykırı bulanların % 62,5'i fikrine çok uygun olduğunu, % 37,5'i uygun olduğunu ifade ederken, bu anlayış hakkında fikri olmayan, fikrine aykırı bulan ve

fikrine çok aykırı bulan yoktur. “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesini fikrine çok uygun, fikrine uygun, fikrine aykırı bulanlar ve fikri olmayanlar kategorilerinin “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinde fikrime uygun kategorisinde yoğunlaşırken, fikrine çok aykırı bulanlar kategorisi “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinde fikrime çok uygun kategorisinde yoğunlaşmışlardır.

Tablo 48: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Toplam
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Okula/anaokuluna gitmek önemlidir.	Cevapsız	1 33,3% ,9%	2 66,7% 1,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Fikrime çok uygun	72 37,3% 66,1%	89 46,1% 44,3%	14 7,3% 41,2%	14 7,3% 51,9%	4 2,1% 50,0%	193 100,0% 50,9%
	Fikrime uygun	20 16,3% 18,3%	79 64,2% 39,3%	15 12,2% 44,1%	6 4,9% 22,2%	3 2,4% 37,5%	123 100,0% 32,5%
	Fikrim yok	4 20,0% 3,7%	10 50,0% 5,0%	4 20,0% 11,8%	2 10,0% 7,4%	0 ,0% ,0%	20 100,0% 5,3%
	Fikrime aykırı	7 21,9% 6,4%	18 56,3% 9,0%	1 3,1% 2,9%	5 15,6% 18,5%	1 3,1% 12,5%	32 100,0% 8,4%
	Fikrime çok aykırı	5 62,5% 4,6%	3 37,5% 1,5%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	8 100,0% 2,1%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=34,037 \quad sd=20 \quad p=,026$$

“Denizliler anlayışlı insanlardır” anlayışını fikrine çok uygun bulanların % 66,1’i “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 18,3’ü uygun olduğunu, % 3,7’si fikri olmadığını, % 6,4’ü fikrine aykırı olduğunu, % 4,6’sı fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikrine uygun bulanların % 44,3’ü fikrine çok uygun olduğunu, % 39,3’ü fikrine uygun olduğunu, % 5’i fikri olmadığını, % 9’u fikrine aykırı olduğunu, % 1,5’i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Fikri

olmayanların % 41,2'si fikrine çok uygun olduğunu, % 44,1'i fikrine uygun olduğunu, % 11,8'i fikri olmadığını, % 2,9'u fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulanlar yoktur. Fikrine aykırı bulanların % 51,9'u fikrine çok uygun olduğunu, % 22,2'si fikrine uygun olduğunu, % 7,4'ü fikri olmadığını, % 18,5'i fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Fikrine çok aykırı bulanların % 50'si fikrine çok uygun olduğunu, % 37,5'i fikrine uygun olduğunu, % 12,5'i fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikri olmayan ve fikrine çok aykırı bulan yoktur. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların yarısından fazlası, fikrine uygun bulanların yarısından biraz azı, fikrine aykırı bulanların yarısından biraz fazlası ve fikrine çok aykırı bulanların yarısı “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik olan fikrine çok uygun kategorisinde yoğunlaşırken, fikri olmayanların yarısından biraz azı fikrine uygun görüşünde yoğunlaşmaktadır. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi ile “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır. ($X^2=34,037$ $sd=20$ $p=,026$)

Hipotez 1-7'nin Sınanması

Annesi ev hanımı olanların % 27,6'sı İlerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, %56,4'ü fikrine uygun olduğunu, %8,4'ü fikri olmadığını, %5,5'i fikrine aykırı olduğunu, % 0,3'ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Annesi serbest meslekte çalışanların % 50'si fikrine çok uygun olduğunu, % 50'si fikrine uygun olduğunu belirtirken, fikri olmayan, fikrine aykırı ve fikrine çok aykırı bulan yoktur. Annesi işçi olanların %22,7'si fikrine çok uygun olduğunu, % 36,4'ü fikrine uygun olduğunu, % 22,7'si fikri olmadığını, %4,5'i fikrine aykırı olduğunu, %13,6'sı fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Annesi ev hanımı ve işçi olanlar fikrine uygun görüşünde yoğunlaşırken, annesi serbest meslekle

uğraşanlar fikrime çok uygun ve fikrime uygun görüşünde yoğunlaşmaktadır.

Tablo 49: “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesinin annenin mesleğine göre yorumu

		İlerde Denizli’de iş bulabilirim.						Toplam
		Cevapsız	Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Annenin mesleği	Cevapsız	0 ,0% ,0%	3 27,3% 2,9%	6 54,5% 2,9%	2 18,2% 5,6%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	11 100,0% 2,9%
	Ev hanımı	6 1,7% 100,0%	95 27,6% 91,3%	194 56,4% 92,8%	29 8,4% 80,6%	19 5,5% 95,0%	1 ,3% 25,0%	344 100,0% 90,8%
	Serbest meslek	0 ,0% ,0%	1 50,0% 1,0%	1 50,0% ,5%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	2 100,0% ,5%
	İşçi	0 ,0% ,0%	5 22,7% 4,8%	8 36,4% 3,8%	5 22,7% 13,9%	1 4,5% 5,0%	3 13,6% 75,0%	22 100,0% 5,8%
Toplam		6 1,6% 100,0%	104 27,4% 100,0%	209 55,1% 100,0%	36 9,5% 100,0%	20 5,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=43,993 \text{ sd}=15 \text{ p}=,000$$

“İlerde Denizli de iş bulabilirim” düşüncesine fikrime çok uygun diyenlerin % 91,3’ünün annesi ev hanımı iken %1’i serbest meslek sahibi, % 4,8’i işçidir. Fikrime uygun diyenlerin % 92,8’inin annesi ev hanımı, %0,5’inini annesi serbest meslekte sahibi, % 3,8’inin işçidir. Fikrim yok diyenlerin %80,6’sının annesi ev hanımı % 13,9’unun işçidir ve annesi serbest meslek sahibi olan yoktur. Fikrime aykırı diyenlerin %95’inin annesi ev hanımı % 5’inin işçidir ve annesi serbest meslek sahibi olan yoktur. Fikrime çok aykırı diyenlerin % 25’inin annesi ev hanımı %75’inin işçi iken annesi serbest meslekte çalışan yoktur. İlerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesine fikrime çok uygun, fikrime uygu, fikrim yok ve fikrime aykırı kategorilerinin oranlarının tamamına yakınının annesi ev hanımı iken fikrime çok aykırı diyenlerin yarısından fazlasının annesi işçidir. İlerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi ile anne mesleği arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=43,993 \text{ sd}=15 \text{ p}=,000$)

Babası işçi olanların %66,7'si kendini Denizlili gibi hissederken % 31,4'ü hissetmemektedir. Babası memur olanların yarısı (%50) kendisini Denizlili gibi hissederken diğer yarısı (%50) hissetmemektedir. Babası serbest meslekte çalışanların % 80'i kendisini Denizlili gibi hissederken %18,3'ü hissetmemektedir. Babası emekli olanların % 75'i kendisini Denizlili gibi hissederken %25'i hissetmemektedir. Babası işsiz olanların %84'ü kendisini Denizlili gibi hissederken % 12'si hissetmemektedir. Baba mesleğine yönelik kategorilerde, kendini Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır. Ancak babası memur olanların oranları, kendini Denizlili gibi hisseden ve hissetmeyenlerde eşittir.

Tablo 50: Denizlili gibi hissetme eğiliminin baba mesleğine göre yorumu

		Denizlili gibi hissetme eğilimi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Baba mesleği	Değerlendirme dışı	1 20,0% 12,5%	2 40,0% ,7%	2 40,0% 2,1%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	13 86,7% 4,7%	2 13,3% 2,1%	15 100,0% 4,0%
	İşçi	4 2,0% 50,0%	136 66,7% 49,5%	64 31,4% 66,7%	204 100,0% 53,8%
	Memur	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,4%	1 50,0% 1,0%	2 100,0% ,5%
	Serbest meslek	2 1,7% 25,0%	96 80,0% 34,9%	22 18,3% 22,9%	120 100,0% 31,7%
	Emekli	0 ,0% ,0%	6 75,0% 2,2%	2 25,0% 2,1%	8 100,0% 2,1%
	İşsiz	1 4,0% 12,5%	21 84,0% 7,6%	3 12,0% 3,1%	25 100,0% 6,6%
Toplam		8 2,1% 100,0%	275 72,6% 100,0%	96 25,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=21,068 \quad sd=12 \quad p=,049$$

Kendini Denizlili gibi hissedenlerin % 49,5'inin babası işçi,%0,4'ünün memur, % 34,9'unun serbest meslek, %2,2'sinin emekli, % 7,6'sının işsizdir. Kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin % 66,7'sinin babası işçi, %1'inin memur, %22,9'unun serbest meslek, %2,1'inin emekli, %3,1'inin ise işsizdir. Kendisini Denizlili gibi hissedenlerin yarısından biraz azının, Denizlili gibi hissetmeyenlerin yarısından fazlasının babası işçidir. Babası memur, emekli ve işsiz olanların oranları ise oldukça düşüktür. Denizlili gibi hissetme eğilimi ile baba mesleği arasında güçlü bir ilişki vardır. (X²=21,068 sd=12 p=,049)

Babası işçi olanların %16,7'si ilerde baba mesleğini yapmak isterken % 80,9'u istememektedir. Babası memur olanların % 50'si ilerde baba mesleğini yapmak isterken % 50'si istememektedir. Babası serbest meslekte çalışanların %26,7'si ilerde baba mesleğini yapmak isterken %71,7'si istememektedir. Babası emekli olanların %12,5'i ilerde baba mesleğini yapmak isterken %87,5'i istememektedir. Babası işçi olanların % 12'si ilerde baba mesleğini yapmak isterken %76'sı istememektedir. Baba mesleğine yönelik kategorilerde, ilerde baba mesleğini yapmak isteyenlerden istemeyenlere doğru dikkate değer bir artış olmaktadır. Ancak babası memur olanların oranları artmak yerine eşit kalmıştır.

Tablo 51: Baba mesleğini yapma istencinin baba mesleğine göre yorumu

		Baba mesleğini yapma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Baba mesleği	Değerlendirme dışı	1 20,0% 7,7%	1 20,0% 1,4%	3 60,0% 1,0%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	2 13,3% 15,4%	2 13,3% 2,7%	11 73,3% 3,8%	15 100,0% 4,0%
	İşçi	5 2,5% 38,5%	34 16,7% 45,9%	165 80,9% 56,5%	204 100,0% 53,8%
	Memur	0 ,0% ,0%	1 50,0% 1,4%	1 50,0% ,3%	2 100,0% ,5%
	Serbest meslek	2 1,7% 15,4%	32 26,7% 43,2%	86 71,7% 29,5%	120 100,0% 31,7%
	Emekli	0 ,0% ,0%	1 12,5% 1,4%	7 87,5% 2,4%	8 100,0% 2,1%
	İşsiz	3 12,0% 23,1%	3 12,0% 4,1%	19 76,0% 6,5%	25 100,0% 6,6%
Toplam		13 3,4% 100,0%	74 19,5% 100,0%	292 77,0% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=23,170 \text{ sd}=12 \text{ p}=,026$$

İlerde baba mesleğini yapmak isteyenlerin % 45,9'unun babası işçi, %1,4'ünün memur, %43,2'sinin serbest meslek, %1,4'ünün emekli, %4,1'inin işsizdir. İlerde baba mesleğini yapmak istemeyenlerin % 56,5'inin babası işçi %0,3'ünün memur, %29,5'inin serbest meslek, %2,4'ü emekli, %6,5'i işsizdir. İlerde baba mesleğini yapmak isteyenlerin yarısından biraz azının, baba mesleğini yapmak istemeyenlerin ise yarısından biraz fazlasının babası işçidir. Ayrıca babası memur, emekli ve işsiz olanların oranları oldukça düşüktür. İlerde baba mesleğini yapma istenci ile baba mesleği arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=23,170$ $sd=12$ $p=,026$)

Babası işçi olanların %25,5'i "Denizliler anlayışlı insanlardır" düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 56,9'u fikrine uygun

olduğunu, %8,8'i fikri olmadığını, %6,9'u fikrine aykırı olduğunu, % 2'si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Babası memur olanların % 50'si fikrine çok aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok uygun, fikrine uygun, fikrine aykırı bulanlar ve fikri olmayanlar yoktur. Babası serbest meslekte çalışanların % 34,2'si fikrine çok uygun olduğunu, % 49,2'si fikrine uygun olduğunu, %8,3'ü fikri olmadığını, %7,5'i fikrine aykırı olduğunu, %0,8'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Babası emekli olanların % 12,5'i fikrine çok uygun olduğunu, %50'si fikrine uygun olduğunu, %12,5'i fikri olmadığını, %25'i fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Babası işsiz olanların % 28'i fikrine çok uygun olduğunu, % 44'ü fikrine uygun olduğunu, %12'si fikri olmadığını, %8'i fikrine aykırı olduğunu, %8'i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Babası işçi, serbest meslek sahibi, emekli ve işsiz olanlar "Denizliler anlayışlı insanlardır" düşüncesine yönelik olarak fikrine uygun kategorisinde yoğunlaşırken, babası memur olanlarda yoğunluk fikrine çok uygun ve fikrine çok aykırı kategorilerinde olmaktadır.

Tablo 52: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin baba mesleğine göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Total
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Baba mesleği	Değerlendirme dışı	1 20,0% ,9%	4 80,0% 2,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	6 40,0% 5,5%	7 46,7% 3,5%	2 13,3% 5,9%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	15 100,0% 4,0%
	İşçi	52 25,5% 47,7%	116 56,9% 57,7%	18 8,8% 52,9%	14 6,9% 51,9%	4 2,0% 50,0%	204 100,0% 53,8%
	Memur	1 50,0% ,9%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 50,0% 12,5%	2 100,0% ,5%
	Serbest meslek	41 34,2% 37,6%	59 49,2% 29,4%	10 8,3% 29,4%	9 7,5% 33,3%	1 ,8% 12,5%	120 100,0% 31,7%
	Emekli	1 12,5% ,9%	4 50,0% 2,0%	1 12,5% 2,9%	2 25,0% 7,4%	0 ,0% ,0%	8 100,0% 2,1%
	İşsiz	7 28,0% 6,4%	11 44,0% 5,5%	3 12,0% 8,8%	2 8,0% 7,4%	2 8,0% 25,0%	25 100,0% 6,6%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=40,963 \quad sd=24 \quad p=,017$$

Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi fikrime çok uygun diyenler %47,7’sinin babası işçi, %0,9’u memur, %37,6’sının serbest meslek, %0,9’u emekli, %6,4’ü işsizdir. Fikrime uygun diyenlerin % 57,7’sinin babası işçi, %29,4’ü serbest meslek, %2’si emekli, %5,5’i işsiz iken babası memur olan yoktur. Fikrim yok diyenlerin %52,9’unun babası işçi, %29,4’ünün serbest meslek, %2,9’unun emekli, %8,8’inin işsiz iken babası memur olan yoktur. Fikrime aykırı diyenlerin % 51,9’unun babası işçi, %33,3’ünün serbest meslek, %7,4’ü emekli, %7,4’ü işsizken, memur olan yoktur. Fikrime çok aykırı diyenlerin % 50’sinin babası işçi, %12,5’inin memur, %12,5’i serbest meslek, % 25’i işsizken, emekli olan yoktur. Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesinin bütün kategorilerinin en çok yoğunlaştığı kategori babası işçi olanlardır. Bunu babası serbest meslekte çalışanlar, emekli olanlar izlerken

en az oran babası memur olanları kategorisinde bulunmaktadır. Ayrıca Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi ile baba mesleği arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=40,963$ $sd=24$ $p=,017$)

Babasının mesleği çok zor bulanların %14,5'i ilerde baba mesleğini yapmak isterken % 83,2'si istememektedir. Babasının mesleği zor bulanların %20,7'si ilerde baba mesleğini yapmak isterken % 77,2'si istememektedir. Babasının mesleği kolay bulanların % 37,1'i ilerde baba mesleğini yapmak isterken % 62,9'u istememektedir. Babasının mesleği çok kolay bulanların % 14,3'ü ilerde baba mesleğini yapmak isterken % 78,6'sı istememektedir. Baba mesleğinin zorluk derecesine yönelik kategorilerde, ilerde baba mesleğini yapmak isteyenlerden istemeyenlere doğru dikkate değer bir artış olmaktadır.

Tablo 53: Baba mesleğini yapma istencinin baba mesleğinin zorluk derecesine göre yorumu

		Baba mesleğinin yapma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Baba mesleğinin zorluk derecesi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	5 35,7% 38,5%	2 14,3% 2,7%	7 50,0% 2,4%	14 100,0% 3,7%
	Çok zor	3 2,3% 23,1%	19 14,5% 25,7%	109 83,2% 37,3%	131 100,0% 34,6%
	Zor	4 2,2% 30,8%	38 20,7% 51,4%	142 77,2% 48,6%	184 100,0% 48,5%
	Kolay	0 ,0% ,0%	13 37,1% 17,6%	22 62,9% 7,5%	35 100,0% 9,2%
	Çok kolay	1 7,1% 7,7%	2 14,3% 2,7%	11 78,6% 3,8%	14 100,0% 3,7%
Toplam		13 3,4% 100,0%	74 19,5% 100,0%	292 77,0% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=56,607$ $sd=10$ $p=,000$

İlerde baba mesleğini yapmak isteyenlerin % 25,7'sinin babasının mesleği çok zor iken % 51,4'ünün zor,% 17,6'sının kolay, % 2,7'sinin çok kolaydır. İlerde baba mesleğini yapmak istemeyenlerin % 37,3'ünün babasının mesleği çok zor iken, % 48,6'sının zor, % 7,5'inin kolay, % 3,8'inin çok kolaydır. İlerde baba mesleğini yapmak isteyen ve istemeyenler kategorisinde, baba mesleğini zor bulanlardan çok kolay bulanlara doğru düzenli bir azalma görülmektedir. Baba mesleğini yapma istenci ile baba mesleğinin zorluk derecesi arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır.($X^2=56,607$ $sd=10$ $p=,000$)

Hipotez 2-1'in Sınanması

Kürtçeyi hiçbir yerde konuşamayanların %63,6'sı anne- babasının Denizlili olmasını isterken % 34,5'i istememektedir. Ailesinin yanında Kürtçe konuşanların % 55,8'i anne-babasının Denizlili olmasını isterken % 41,7'si istememektedir. Kürtçeyi hemşerilerinin yanında konuşanların % 50'si anne-babasının Denizlili olmasını isterken % 50'si istememektedir. Kürtçeyi her yerde konuşanların % 35,1'i anne-babasının Denizlili olmasını isterken %64,9'u istememektedir. Hiçbir yerde ve ailesinin yanında Kürtçe konuşanlar kategorilerinde Denizlili ebeveyn isteyenlerden istemeyenlere doğru bir azalış varken; her yerde Kürtçe konuşanlar kategorisinin Denizlili ebeveyn isteyenlerden istemeyenlere doğru bir artış vardır. Ayrıca hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanlar kategorisinin Denizlili ebeveyn isteyenler ile istemeyenlerin oranları eşittir.

Tablo 54: Denizlili ebeveyn istencinin Kürtçe konuşulan ortamlara göre yorumu

		Denizlili ebeveyn istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	3 60,0% 1,5%	2 40,0% 1,2%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	2 11,1% 25,0%	7 38,9% 3,4%	9 50,0% 5,4%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	2 1,8% 25,0%	70 63,6% 34,3%	38 34,5% 22,8%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	4 2,5% 50,0%	91 55,8% 44,6%	68 41,7% 40,7%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerinin yanında	0 ,0% ,0%	13 50,0% 6,4%	13 50,0% 7,8%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	0 ,0% ,0%	20 35,1% 9,8%	37 64,9% 22,2%	57 100,0% 15,0%
Toplam		8 2,1% 100,0%	204 53,8% 100,0%	167 44,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=24,018 \quad sd=10 \quad p=,008$$

Anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin % 34,3'ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken % 44,6'sı ailesinin yanında %6,4'ü hemşerilerinin yanında, %9,8'i her yerde Kürtçe konuşabilmektedir. Anne- babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin % 22,8'i hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, %40,7'si ailesinin yanında, %7,8'i hemşerilerinin yanında ve %22,2'si her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin yarısından biraz azı ve istemeyenlerin de yarısından biraz azı ailesinin yanında Kürtçe konuşma eğilimindedir. Ayrıca Denizlili ebeveyn istenci ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır.($X^2=24,018 \quad sd=10 \quad p=,008$)

Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların %26,4'ü alış-verişini hemşerilerinden yaparken, % 68,2'si Denizlilerden yapmaktadır. Ailesinin yanında Kürtçe konuşanların % 36,8'i hemşerilerinden, %57,7'si Denizlilerden alış-veriş yapmaktadır. Hemşerilerinin yanında Kürtçe

konuşanların % 38,5'i alış-verişi hemşerilerinden yaparken % 57,7'si Denizlilerden yapmaktadır. Her yerde Kürtçe konuşanların % 42,1'i hemşerilerinden alış-veriş yaparken %49,1'i Denizlilerden yapmaktadır. Kürtçe konuşulan ortamlar kategorilerinde alış-verişini hemşerilerinden yapanlardan Denizlilerden yapanlara doğru belirgin bir artış vardır. Ancak her yerde Kürtçe konuşanlar kategorisinde kısmi bir artış olmaktadır.

Tablo 55: Alışverişlerde toplumsal kökenin rolünün Kürtçe konuşulan ortamlara göre yorumu

		Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlilerden	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	5 100,0% 2,2%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	4 22,2% 19,0%	1 5,6% ,8%	13 72,2% 5,7%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	0 ,0% ,0%	6 5,5% 28,6%	29 26,4% 23,4%	75 68,2% 32,6%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	3 1,8% 75,0%	6 3,7% 28,6%	60 36,8% 48,4%	94 57,7% 40,9%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerimin yanında	0 ,0% ,0%	1 3,8% 4,8%	10 38,5% 8,1%	15 57,7% 6,5%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	1 1,8% 25,0%	4 7,0% 19,0%	24 42,1% 19,4%	28 49,1% 12,2%	57 100,0% 15,0%
Toplam		4 1,1% 100,0%	21 5,5% 100,0%	124 32,7% 100,0%	230 60,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=27,498 \quad sd=15 \quad p=,025$$

Alış-verişini hemşerilerinden yapanların 23,4'ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, %48,4'ü ailesinin yanında %8,1'i hemşerilerinin yanında, % 19,4'ü her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Alış-verişini Denizlilerden yapanların % 32,6'sı hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, %40,9'u ailesinin yanında, %6,5'i hemşerilerinin yanında, %12,2'si her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Hemşerilerinden alışveriş yapanların yarısından biraz azı ve Denizlilerden alışveriş yapanların yarısından biraz azı ailesinin yanında

Kürtçe konuşma eğilimindedir. Elde edilen değerler alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.($X^2=27,498$ $sd=15$ $p=,025$)

Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların %1,8'i hiç kimse ile vakit geçirmezken, %37,3'ü kardeşleriyle, %5,5'i hemşerileriyle, %54,5'i Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirmektedir. Ailesinin yanında Kürtçe konuşanların % 3,1'i hiç kimseyle vakit geçirmezken, %42,9'u kardeşleri, %16'sı hemşerileri,%37,4'ü Denizlili arkadaşları ile vakit geçirmektedir. Hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların % 30,8'i kardeşleri, %34,6'sı hem hemşerileri, % 34,6'sı Denizlili arkadaşları ile vakit geçirirken, hiç kimse ile vakit geçirmeyen yoktur. Her yerde Kürtçe konuşanların % 5,3'ü hiç kimse ile vakit geçirmezken, % 24,6'sı kardeşleri, %24,6'sı hemşerileri, %45,6'sı Denizlili arkadaşları ile vakit geçirmektedir. Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanlar ile her yerde Kürtçe konuşanlar Denizlili arkadaşları ile vakit geçirme eğilimindeyken, ailesinin yanında Kürtçe konuşanlar kardeşleriyle, hemşerilerinin yanında konuşanlar hem hemşerileri hem de Denizlili arkadaşları ile vakit geçirme eğilimindedirler.

Tablo 56: En çok vakit geçirilen kişilerin Kürtçe konuşulan ortamlara göre yorumu

		En çok vakit geçirilen kişiler					Toplam
		Cevapsız	Hiç kimseyle	Kardeşlerimle	Hemşerilerimle	Denizlili arkadaşlarımla	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	2 40,0% 3,4%	3 60,0% 1,8%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 5,6% 9,1%	10 55,6% 7,0%	1 5,6% 1,7%	6 33,3% 3,6%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	1 ,9% 50,0%	2 1,8% 18,2%	41 37,3% 28,7%	6 5,5% 10,3%	60 54,5% 36,4%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	1 ,6% 50,0%	5 3,1% 45,5%	70 42,9% 49,0%	26 16,0% 44,8%	61 37,4% 37,0%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerimin yanında	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	8 30,8% 5,6%	9 34,6% 15,5%	9 34,6% 5,5%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	0 ,0% ,0%	3 5,3% 27,3%	14 24,6% 9,8%	14 24,6% 24,1%	26 45,6% 15,8%	57 100,0% 15,0%
Toplam		2 ,5% 100,0%	11 2,9% 100,0%	143 37,7% 100,0%	58 15,3% 100,0%	165 43,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=36,705 \quad sd=20 \quad p=,013$$

Hiç kimse ile vakit geçirmeyenlerin % 18,2'si hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken,%45,5'i ailesinin yanında, % 27,3'ü her yerde Kürtçe konuşmakta ve hemşerilerinin yanında konuşan yoktur. En çok kardeşleri ile vakit geçirenlerin % 28,7'si hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken,% 49'u ailesinin yanında, %5,6'sı hemşerilerinin yanında, %9,8'i ise her yerde Kürtçe konuşmaktadır. En çok hemşerileri ile vakit geçirenlerin % 10,3'ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken,% 44,8'i ailesinin yanında, %15,5'i hemşerilerinin yanında, %24,1'i her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirenlerin % 36,4'ühiç bir yerde Kürtçe konuşmazken, %37'si ailesinin yanında, %5,5'i hemşerilerinin yanında, %15,8'i her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Hiç kimseyle vakit geçirmeyenler ile kardeşi, hemşerileri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenler ailesinin yanında Kürtçe konuşma eğilimindedir. En çok vakit geçirilen kişiler ile

Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki vardır.($X^2=36,705$
 $sd=20$ $p=,013$)

Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların % 37,3'ü tartışmalarda en çok hemşerilerinden destek görürken, % 61,8'i Denizlili arkadaşlarından destek görmektedir. Ailesinin yanında Kürtçe konuşanların % 47,2'si tartışmalarda en çok hemşerilerinden, % 50,3'ü Denizlili arkadaşlarından destek görmektedir. Hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların % 69,2'si tartışmalarda en çok hemşerilerinden %26,9'u Denizlili arkadaşlarından destek görmektedir. Her yerde Kürtçe konuşanların % 57,9'u tartışmalarda en çok hemşerilerinden % 31,6'sı Denizlili arkadaşlarından destek görmektedir. Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanlar ile ailesinin yanında konuşanlar kategorilerinde, tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru kısmi bir artış olurken, hemşerilerinin yanında ve her yerde Kürtçe konuşanlar kategorilerinde, hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru belirgin bir azalış olmaktadır.

Tablo 57: Tartışmalarda toplumsal kökenin rolünün Kürtçe konuşulan ortamlara göre rolü

		Tartışmalarda toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlili arkadaşlardan	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 60,0% 1,7%	2 40,0% 1,1%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	2 11,1% 15,4%	3 16,7% 1,7%	13 72,2% 6,8%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	0 ,0% ,0%	1 ,9% 7,7%	41 37,3% 23,4%	68 61,8% 35,8%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	0 ,0% ,0%	4 2,5% 30,8%	77 47,2% 44,0%	82 50,3% 43,2%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerimin yanında	0 ,0% ,0%	1 3,8% 7,7%	18 69,2% 10,3%	7 26,9% 3,7%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	1 1,8% 100,0%	5 8,8% 38,5%	33 57,9% 18,9%	18 31,6% 9,5%	57 100,0% 15,0%
Toplam		1 ,3% 100,0%	13 3,4% 100,0%	175 46,2% 100,0%	190 50,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=37,940 \text{ sd}=15 \text{ p}=,001$$

Tartışmalarda en çok hemşerilerinden destek görenlerin % 23,4'ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, %44'ü ailesinin yanında, %10,3'ü hemşerilerinin yanında, %18,9'u her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Tartışmalarda en çok Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin % 35,8'i hiçbir yerde,% 43,2'si ailesinin yanında, %3,7'si hemşerilerinin yanında, %9,5'i her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Tartışmalarda en çok hemşerilerinden ve Denizlili arkadaşlarından destek görenler kategorilerinin yarıya yakını ailesinin yanında Kürtçe konuşmaktadır. Tartışmalarda toplumsal kökenin rolü ile Kürtçe konuşulan yerler arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır.($X^2=37,940 \text{ sd}=15 \text{ p}=,001$)

Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların % 2,7'si hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken,%4,5'i zaman zaman, % 92,7'si hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. Ailesinin

yanında Kürtçe konuşanların % 5,5'i hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken, %17,2'si zaman zaman, %76,7'si hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. Hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların % 11,5'i zaman zaman, % 88,5'i hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilirken hemen hemen hiçbir zaman ifade edemeyen yoktur. Her yerde Kürtçe konuşanların % 5,3'ü hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken, % 14'ü zaman zaman, %80,7'si hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. Kürtçe konuşulan ortam kategorilerinde hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerden hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilenlere doğru düzenli bir artış olmaktadır.

Tablo 58: Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyinin Kürtçe konuşulan ortamlara göre yorumu

		Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi				Toplam
		Cevapsız	Hemen hemen hiç bir zaman	Zaman zaman	Hemen hemen her zaman	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	5 100,0% 1,6%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	5 27,8% 83,3%	2 11,1% 11,8%	0 ,0% ,0%	11 61,1% 3,5%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	0 ,0% ,0%	3 2,7% 17,6%	5 4,5% 11,4%	102 92,7% 32,7%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	1 ,6% 16,7%	9 5,5% 52,9%	28 17,2% 63,6%	125 76,7% 40,1%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerimin yanında	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 11,5% 6,8%	23 88,5% 7,4%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	0 ,0% ,0%	3 5,3% 17,6%	8 14,0% 18,2%	46 80,7% 14,7%	57 100,0% 15,0%
Toplam		6 1,6% 100,0%	17 4,5% 100,0%	44 11,6% 100,0%	312 82,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=101,923 \quad sd=15 \quad p=,000$$

Hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerin % 17,6'sı hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 52,9'u ailesinin yanında, %17,6'sı her yerde Kürtçe konuşmaktadır ve hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşan yoktur. Zaman zaman kendisini Türkçe ifade edebilenlerin %11,4'ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 63,6'sı ailesinin yanında, %6,8'i hemşerilerinin yanında, %18,2'si her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilenlerin % 32,7'si hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, %40,1'i ailesinin yanında, %7,4'ü hemşerilerinin yanında, % 14,7'si her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Kendini hemen hemen hiçbir zaman Türkçe ifade edemeyenler ve zaman zaman Türkçe ifade edebilenlerin yarısından fazlası ailesinin yanında Kürtçe konuşurken, kendini hemen hemen her zaman Türkçe ifade edebilenlerin yarıya yakını ailesinin yanında Kürtçe konuşmaktadır. Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=101,923$ $sd=15$ $p=,0009$)

Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların % 83,3'ü kendini Denizlili gibi hissederken % 14,5'i hissetmemektedir. Ailesinin yanında Kürtçe konuşanların %67,5'i kendini Denizlili gibi hissederken % 30,1'i hissetmemektedir. Hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların % 69,2'si kendini Denizlili gibi hissederken % 30,8'i hissetmemektedir. Her yerde Kürtçe konuşanların % 61,4'ü kendini Denizlili gibi hissederken % 36,8'i hissetmemektedir. Kürtçe konuşulan ortamlar kategorilerinde Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru kayda değer bir azalış vardır.

Tablo 59: Denizlili gibi hissetme eğiliminin Kürtçe konuşulan ortamlara göre yorumu

		Denizlili gibi hissetme eğilimi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 .0% .0%	5 100,0% 1,8%	0 .0% .0%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	1 5,6% 12,5%	15 83,3% 5,5%	2 11,1% 2,1%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	2 1,8% 25,0%	92 83,6% 33,5%	16 14,5% 16,7%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	4 2,5% 50,0%	110 67,5% 40,0%	49 30,1% 51,0%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerimin yanında	0 .0% .0%	18 69,2% 6,5%	8 30,8% 8,3%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	1 1,8% 12,5%	35 61,4% 12,7%	21 36,8% 21,9%	57 100,0% 15,0%
Toplam		8 2,1% 100,0%	275 72,6% 100,0%	96 25,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=18,580 \text{ sd}=10 \text{ p}=.046$$

Kendimi Denizlili gibi hissediyorum diyenlerin % 33,5'i hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, %40'ı ailesinin yanında, %6,5'i hemşerilerinin yanında, %12,7'si her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin % 16,7'si hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 51'i ailesinin yanında, % 8,3'ü hemşerilerinin yanında, % 21,9'u her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Kendini Denizlili gibi hissedenlerin yarısından biraz azı ve kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin yarısından biraz fazlası ailesinin yanında Kürtçe konuşma eğilimindedir. Ayrıca Denizlili gibi hissetme eğilimi ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=18,580 \text{ sd}=10 \text{ p}=.046$)

Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların % 55,5'i Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken % 39,1'i düşünmemektedir. Ailesinin yanında Kürtçe konuşanların % 54,6'sı Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 40,5'i düşünmemektedir. Hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların %

46,2'si Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken,% 53,8'i düşünmemektedir. Her yerde Kürtçe konuşanların % 52,6'sı Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken % 43,9'u düşünmemektedir. Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanlar ile ailesinin yanında ve her yerde Kürtçe konuşanlar kategorilerinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir azalış olurken, hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanlar kategorisinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir artış olmaktadır.

Tablo 60: Denizlili biriyle evlenme düşüncesinin Kürtçe konuşulan ortamlara göre yorumu

		Denizlili biriyle evlenme düşüncesi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	3 60,0% 1,5%	2 40,0% 1,3%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	6 33,3% 27,3%	9 50,0% 4,4%	3 16,7% 2,0%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	6 5,5% 27,3%	61 55,5% 29,9%	43 39,1% 28,1%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	8 4,9% 36,4%	89 54,6% 43,6%	66 40,5% 43,1%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerimin yanında	0 ,0% ,0%	12 46,2% 5,9%	14 53,8% 9,2%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	2 3,5% 9,1%	30 52,6% 14,7%	25 43,9% 16,3%	57 100,0% 15,0%
	Toplam	22 5,8% 100,0%	204 53,8% 100,0%	153 40,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=30,414 \quad sd=10 \quad p=,001$$

Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin % 29,9'u hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 43,6'sı ailesinin yanında,% 5,9'u hemşerilerinin yanında,% 14,7'si her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenlerin % 28,1'i hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken,% 43,1'i ailesinin yanında, % 9,2'si hemşerilerinin yanında, %16,3'ü her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin yarısından

biraz azı ve düşünmeyenlerin yarısından biraz azı ailesinin yanında Kürtçe konuşma eğilimindedir. Denizlili biriyle evlenme istenci ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. ($X^2=30,414$ $sd=10$ $p=,001$)

Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların % 80,9'u Denizli'de doğmak isterken, % 11,8'i istememektedir. Ailesinin yanında Kürtçe konuşanların % 61,3'ü Denizli'de doğmak isterken, % 28,8'i istememektedir. Hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların % 53,8'i Denizli'de doğmak isterken, % 38,5'i istememektedir. Her yerde Kürtçe konuşanların % 38,6'sı Denizli'de doğmak isterken, % 59,6'sı istememektedir. Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanlar ile ailesinin ve hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanlar kategorisinde, Denizli'de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru azalma görülmektedir. Her yerde Kürtçe konuşanlarda ise Denizli'de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir artış vardır.

Tablo 61: Denizli'de doğma istencinin Kürtçe konuşulan ortamlara göre yorumu

		Denizli'de doğma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	2 40,0% 5,4%	3 60,0% 1,3%	0 ,0% ,0%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	8 44,4% 21,6%	6 33,3% 2,6%	4 22,2% 3,7%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	8 7,3% 21,6%	89 80,9% 38,0%	13 11,8% 12,0%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	16 9,8% 43,2%	100 61,3% 42,7%	47 28,8% 43,5%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerimin yanında	2 7,7% 5,4%	14 53,8% 6,0%	10 38,5% 9,3%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	1 1,8% 2,7%	22 38,6% 9,4%	34 59,6% 31,5%	57 100,0% 15,0%
Toplam		37 9,8% 100,0%	234 61,7% 100,0%	108 28,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$X^2=78,267$ $sd=10$ $p=,000$

Denizli’de doğmak isteyenlerin %38’i hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 42,7’si ailesinin yanında, % 6’sı hemşerilerinin yanında, % 9,4’ü her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Denizli’de doğmak istemeyenlerin % 12’si hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 43,5’i ailesinin yanında, % 9,3’ü hemşerilerinin yanında, % 31,5’i her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Denizli’de doğmak isteyen ve istemeyenler ailelerinin yanında Kürtçe konuşma eğilimindedirler. Ayrıca elde edilen değerler ($\chi^2=78,267$ $sd=10$ $p=,000$) Denizli’de doğma istenci ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların % 28,2’si “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 46,4’ü katıldığını, % 4,5’i kararsız olduğunu, % 11,8’i katılmadığını, % 7,3’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ailesinin yanında Kürtçe konuşanların % 14,1’i kesinlikle katıldığını, % 38’i katıldığını, % 10,4’ü kararsız olduğunu, % 21,5’i katılmadığını, % 14,1’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların % 19,2’si kesinlikle katıldığını, % 42,3’ü katıldığını, % 11,5’i kararsız olduğunu, % 19,2’si katılmadığını, % 3,8’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Her yerde Kürtçe konuşanların %19,3’ü kesinlikle katıldığını, % 45,6’sı katıldığını, % 7’si kararsız olduğunu, % 7’si katılmadığını, % 21,1’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanlar ile ailesinin yanında, hemşerilerinin yanında ve her yerde Kürtçe konuşanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır.

Tablo 62: “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesinin Kürtçe konuşulan yerlere göre yorumu

		Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir.						Total
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	2 40,0% 1,3%	1 20,0% 3,3%	0 ,0% ,0%	2 40,0% 4,2%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	3 16,7% 33,3%	7 38,9% 9,1%	5 27,8% 3,2%	0 ,0% ,0%	1 5,6% 1,7%	2 11,1% 4,2%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	2 1,8% 22,2%	31 28,2% 40,3%	51 46,4% 32,5%	5 4,5% 16,7%	13 11,8% 22,4%	8 7,3% 16,7%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	3 1,8% 33,3%	23 14,1% 29,9%	62 38,0% 39,5%	17 10,4% 56,7%	35 21,5% 60,3%	23 14,1% 47,9%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerimin yanında	1 3,8% 11,1%	5 19,2% 6,5%	11 42,3% 7,0%	3 11,5% 10,0%	5 19,2% 8,6%	1 3,8% 2,1%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	0 ,0% ,0%	11 19,3% 14,3%	26 45,6% 16,6%	4 7,0% 13,3%	4 7,0% 6,9%	12 21,1% 25,0%	57 100,0% 15,0%
Toplam		9 2,4% 100,0%	77 20,3% 100,0%	157 41,4% 100,0%	30 7,9% 100,0%	58 15,3% 100,0%	48 12,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=56,131 \quad sd=25 \quad p=,000$$

“Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılanların % 40,3’ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 29,9’u ailesinin yanında, % 6,5’i hemşerilerinin yanında, % 14,3’ü her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Katılanların % 32,5’i hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 39,5’i ailesinin yanında, % 7’si hemşerilerinin yanında, % 16,6’sı her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Kararsız olanların % 16,7’si hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 56,7’si ailesinin yanında, % 10’nu hemşerilerinin yanında, % 13,3’ü her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Katılmayanların % 22,4’ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 60,3’ü ailesinin yanında, % 8,6’sı hemşerilerinin yanında, % 6,9’u her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Kesinlikle katılmayanların % 16,7’si hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 47,9’u ailesinin yanında, % 2,1’i hemşerilerinin yanında, % 25’i her yerde Kürtçe konuşmaktadır. “Doğduğum yer değil

doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılanların yarısından biraz azı hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken; katılanların yarısından azı, kararsız olan ve katılmayanların yarısından biraz fazlası ile kesinlikle katılmayanların yarısından biraz azı ailesinin yanında Kürtçe konuşmaktadır. Ayrıca elde edilen değerler ($\chi^2=56,131$ $sd=25$ $p=,000$) “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesi ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların % 40,9’u “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 46,4’ü fikrine uygun olduğunu, % 6,4’ü fikri olmadığını, % 3,6’sı fikrine aykırı olduğunu, % 2,7’si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Ailesinin yanında Kürtçe konuşanların % 21,5’i fikrine çok uygun olduğunu, % 60,7’si fikrine uygun olduğunu, % 11’i fikri olmadığını, % 6,7’si fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların % 19,2’si fikrine çok uygun olduğunu, % 61,5’i fikrine uygun olduğunu, % 7,7’si fikri olmadığını, % 11,5’i fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Her yerde Kürtçe konuşanların % 26,3’ü fikrine çok uygun olduğunu, % 42,1’i fikrine uygun olduğunu, % 10,5’i fikri olmadığını, % 12,3’ü fikrine aykırı olduğunu, % 8,8’i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Ailesinin ve hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların yarısından fazlası, hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların ve her yerde Kürtçe konuşanların ise yarısından biraz azı “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulmaktadır. Ayrıca hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların ve ailesinin yanında Kürtçe konuşanların oranları, fikrine uygun görüşünden fikrine çok aykırı görüşüne doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 63: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin Kürtçe konuşulan ortamlara göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Total
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Kürtçe konuşulan ortamlar	Değerlendirme dışı	3 60,0% 2,8%	2 40,0% 1,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	5 100,0% 1,3%
	Cevapsız	6 33,3% 5,5%	9 50,0% 4,5%	1 5,6% 2,9%	2 11,1% 7,4%	0 ,0% ,0%	18 100,0% 4,7%
	Hiçbir yerde	45 40,9% 41,3%	51 46,4% 25,4%	7 6,4% 20,6%	4 3,6% 14,8%	3 2,7% 37,5%	110 100,0% 29,0%
	Ailemin yanında	35 21,5% 32,1%	99 60,7% 49,3%	18 11,0% 52,9%	11 6,7% 40,7%	0 ,0% ,0%	163 100,0% 43,0%
	Hemşerilerimin yanında	5 19,2% 4,6%	16 61,5% 8,0%	2 7,7% 5,9%	3 11,5% 11,1%	0 ,0% ,0%	26 100,0% 6,9%
	Her yerde	15 26,3% 13,8%	24 42,1% 11,9%	6 10,5% 17,6%	7 12,3% 25,9%	5 8,8% 62,5%	57 100,0% 15,0%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=40,657 \quad sd=20 \quad p=,004$$

“Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 41,3’ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 32,1’i ailesinin yanında, % 4,6’sı hemşerilerinin yanında, % 13,8’i her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Fikrine uygun bulanların % 25,4’ü hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 49,3’ü ailesinin yanında, % 8’i hemşerilerinin yanında, % 11,9’u her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Fikri olmayanların % 20,6’sı hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 52,9’u ailesinin yanında, % 5,9’u hemşerilerinin yanında, % 17,6’sı her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Fikrine aykırı bulanların % 14,8’i hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 40,7’si ailesinin yanında, % 11,1’i hemşerilerinin yanında, % 25,9’u her yerde Kürtçe konuşmaktadır. Fikrine çok aykırı bulanların % 37,5’i hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken, % 62,5’i her yerde Kürtçe konuşmaktadır ve ailesinin ile hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşan yoktur. Fikrine uygun ve fikrine

aykırı bulanların yarısından biraz azı, fikri olmayanların ise yarısından biraz fazlası ailesinin yanında, fikrine çok aykırı bulanların yarısından fazlası her yerde Kürtçe konuşurken, fikrine çok uygun bulanların yarısından biraz azı hiçbir yerde Kürtçe konuşmamaktadır. Elde edilen değerler “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($\chi^2=40,657$ $sd=20$ $p=,004$)

Günü geldiğinde kesinlikle memleketine dönmeyi düşünenlerin % 47,1’i anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 51,9’u istememektedir. Günü geldiğinde kesinlikle memleketine dönmeyi düşünmeyenlerin % 62,7’si anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 33,7’si istememektedir. Memlekete dönmeyi düşünenler kategorisinde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir artış varken; memlekete dönmeyi düşünmeyenler kategorisinde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalma vardır.

Tablo 64: Denizlili ebeveyn istencinin memlekete dönme eğilimine göre yorumu

		Denizlili ebeveyn istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Memlekete dönme eğilimi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,6%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 33,3% ,5%	2 66,7% 1,2%	3 100,0% ,8%
	Kesinlikle evet	2 1,0% 25,0%	97 47,1% 47,5%	107 51,9% 64,1%	206 100,0% 54,4%
	Kesinlikle hayır	6 3,6% 75,0%	106 62,7% 52,0%	57 33,7% 34,1%	169 100,0% 44,6%
Toplam		8 2,1% 100,0%	204 53,8% 100,0%	167 44,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$\chi^2=16,063$ $sd=6$ $p=,013$

Anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin % 47,5’i memlekete kesinlikle geri dönmeyi düşünürken, % 52’si düşünmemektedir. Anne-

babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin % 64,1'i memlekete dönmeyi düşünürken, % 34,1'i düşünmemektedir. Denizlili ebeveyn isteyenler kategorisinin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması Denizlili ebeveyn istemeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından görece daha azdır. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili ebeveyn istemci ile memlekete geri dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($\chi^2=16,063$ $sd=6$ $p=,013$)

Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünenlerin % 41,3'ü hemşerilerinden, % 52,9'u Denizlilerden alışveriş yapmaktadır. Memleketine kesinlikle geri dönmeyi düşünmeyenlerin % 21,9'u hemşerilerinden, % 70,4'ü denizlilerden alışveriş yapmaktadır. Memleketine kesinlikle geri dönmeyi düşünenler kategorisinde, hemşerilerinden alışveriş yapanlarından denizlilerden alışveriş yapanlara doğru kısmi bir atış varken; memleketine kesinlikle geri dönmeyi düşünmeyenler kategorisinde, hemşerilerinden alışveriş yapanlardan denizlilerden alışveriş yapanlara doğru dikkate değer bir artış vardır.

Tablo 65: Alışverişlerde toplumsal kökenin rolünün memlekete geri dönme eğilimine göre yorumu

		Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlilerden	
Memlekete dönme eğilimi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,8%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 33,3% ,8%	2 66,7% ,9%	3 100,0% ,8%
	Kesinlikle evet	1 ,5% 25,0%	11 5,3% 52,4%	85 41,3% 68,5%	109 52,9% 47,4%	206 100,0% 54,4%
	Kesinlikle hayır	3 1,8% 75,0%	10 5,9% 47,6%	37 21,9% 29,8%	119 70,4% 51,7%	169 100,0% 44,6%
Toplam		4 1,1% 100,0%	21 5,5% 100,0%	124 32,7% 100,0%	230 60,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$\chi^2=19,230$ $sd=9$ $p=,024$

Hemşerilerinden alışveriş yapanların % 68,5'i günü geldiğinde kesinlikle memleketine dönmeyi düşünürken, % 29,8'i düşünmemektedir. Denizlilerden alışveriş yapanların % 47,4'ü memleketine dönmeyi düşünürken, % 51,7'si düşünmemektedir. Hemşerilerinden alışveriş yapanların yarısından fazlası memleketine dönmeyi düşünürken, denizlilerden alışveriş yapanların yarısından biraz fazlası düşünmemektedir. Hemşerilerinden alışveriş yapanların memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması denizlilerden alışveriş yapanların memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile memlekete dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki vardır. ($\chi^2=19,230$ $sd=9$ $p=,024$)

Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünenlerin % 84,5'nin evine misafir olarak akrabaları, % 8,7'sinin evine hemşerileri, % 6,3'nün evine Denizlili komşuları gelmektedir. Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünmeyenlerin % 82,2'sinin evine misafir olarak akrabaları, % 10,7'sinin evine hemşerileri, % 5,9'nun evine Denizlili komşuları gelmektedir. Memleketine geri dönmeyi düşünen ve düşünmeyenlerin oranlarıda, evlerine misafir olarak akrabaları gelenlerden Denizlili komşuları gelenlere doğru düzenli bir azalma vardır. Ayrıca katılımcıların neredeyse tamamına yakının evine misafir olarak akrabaları gelmektedir. Buna karşılık misafir olarak hemşerileri ve Denizlili komşuları gelenlerin oranları oldukça düşüktür.

Tablo 66: Misafir profilinin memlekete dönme eğilimine göre yorumu

		Misafir profili					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Akrabalarımız	Hemşerilerimiz	Denizliler	
Memlekete dönme eğilimi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% 2,7%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 33,3% 50,0%	2 66,7% ,6%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Kesinlikle evet	1 ,5% 50,0%	0 ,0% ,0%	174 84,5% 55,2%	18 8,7% 48,6%	13 6,3% 56,5%	206 100,0% 54,4%
	Kesinlikle hayır	1 ,6% 50,0%	1 ,6% 50,0%	139 82,2% 44,1%	18 10,7% 48,6%	10 5,9% 43,5%	169 100,0% 44,6%
Toplam		2 ,5% 100,0%	2 ,5% 100,0%	315 83,1% 100,0%	37 9,8% 100,0%	23 6,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=72,579 \quad sd=12 \quad p=,000$$

Misafir olarak en çok akrabaları gelenlerin % 55,2'si günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 44,1'i düşünmemektedir. Misafir olarak hemşerileri gelenlerin % 48,6'sı memleketine dönmeyi düşünürken, % 48,6'sı düşünmemektedir. Misafir olarak Denizlili komşuları gelenlerin % 56,5'i memleketine dönmeyi düşünürken, % 43,5'i düşünmemektedir. Misafir olarak en çok Denizlili komşuları gelenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, misafir olarak akrabaları ve hemşerileri gelenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından görece fazladır. Ayrıca elde edilen değerler ($x^2=72,576 \quad sd=12 \quad p=,000$) misafir profili ile memlekete geri dönme eğilimi arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünenlerin % 53,9'u Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın, % 41,7'si mesafeli, % 3,9'u çok uzak hissetmektedir. Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünmeyenlerin % 71'i Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın, % 28,4'ü mesafeli, % 0,6'sı çok uzak hissetmektedir. Memlekete geri dönmeyi düşünen ve düşünmeyenler kategorisinde, Denizlili arkadaşlara

kendini çok yakın hissedenlerden çok uzak hissedenlere doğru düzenli bir azalma vardır.

Tablo 67: Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesinin memlekete geri dönme eğilimine göre yorumu

		Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi				Toplam
		Cevapsız	Çok yakın	Mesafeli	Çok uzak	
Memlekete dönme eğilimi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,7%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	3 100,0% 1,3%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Kesinlikle evet	1 ,5% 100,0%	111 53,9% 47,4%	86 41,7% 63,7%	8 3,9% 88,9%	206 100,0% 54,4%
	Kesinlikle hayır	0 ,0% ,0%	120 71,0% 51,3%	48 28,4% 35,6%	1 ,6% 11,1%	169 100,0% 44,6%
Toplam		1 ,3% 100,0%	234 61,7% 100,0%	135 35,6% 100,0%	9 2,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=17,786 \quad sd=9 \quad p=,038$$

Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın hissedenlerin % 47,4'ü günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 51,3'ü düşünmemektedir. Denizlili arkadaşlarını kendine mesafeli hissedenlerin % 63,7'si memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 35,6'sı düşünmemektedir. Denizlili arkadaşlarını kendine çok uzak hissedenlerin % 88,9'u memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 11,1'i düşünmemektedir. Kendini Denizlili arkadaşlarına mesafeli ve çok uzak hissedenler kategorisinde memlekete geri dönmeyi düşünenlerin oranı düşünmeyenlerden yüksekse, Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın hissedenler kategorisinde tam tersi söz konusudur. Yani memlekete dönmeyi düşünmeyenlerin oranı düşünenlerden yüksektir. Ayrıca Denizlili arkadaşlarını kendine çok uzak hissedenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın ve mesafeli hissedenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre

farklılaşmasından belirgin bir şekilde farklıdır. Elde edilen değerler ($\chi^2=17,786$ $sd=9$ $p=,038$) Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile memlekete geri dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünenlerin % 65'i kendini Denizlili gibi hissederken, % 33'ü hissetmemektedir. Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünmeyenlerin % 82,2'si kendini Denizlili gibi hissederken, % 15,4'ü hissetmemektedir. Memleketine kesinlikle geri dönmeyi düşünenlerin yarısından fazlası, düşünmeyenlerin ise neredeyse tamamına yakını kendini Denizlili gibi hissetmektedir. Diğer bir deyişle memleketine geri dönmeyi düşünen ve düşünmeyenler kategorisinde, kendini Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru belirgin bir azalma vardır.

Tablo 68: Denizlili gibi hissetme eğiliminin memlekete geri dönem eğilimine göre yorumu

		Denizlili gibi hissetme eğilimi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Memlekete geri dönme eğilimi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% 1,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	2 66,7% ,7%	1 33,3% 1,0%	3 100,0% ,8%
	Kesinlikle evet	4 1,9% 50,0%	134 65,0% 48,7%	68 33,0% 70,8%	206 100,0% 54,4%
	Kesinlikle hayır	4 2,4% 50,0%	139 82,2% 50,5%	26 15,4% 27,1%	169 100,0% 44,6%
Total		8 2,1% 100,0%	275 72,6% 100,0%	96 25,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=18,366 \quad sd=6 \quad p=,005$$

Kendini Denizlili gibi hissedenlerin % 48,7'si günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 50,5'i düşünmemektedir. Kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin % 70,8'i günü

geldiğinde kesinlikle memleketine dönmeyi düşünürken, % 27,1'i düşünmemektedir. Kendini Denizlili gibi hissedener kategorisinde, memleketine dönmeyi düşünmeyenlerin oranı düşünenlerden yüksektir. Ancak oranlar bir birine çok yakındır. Kendini Denizlili gibi hissetmeyenler kategorisinde ise, memleketine dönmeyi düşünenlerin oranı düşünmeyenlerin oranından büyük ölçüde fazladır. Ayrıca kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, kendini Denizlili gibi hissedenerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından dikkate değer ölçüde fazladır. Denizlili gibi hissetme eğilimi ile memlekete geri dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=18,366$ $sd=6$ $p=,005$)

Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünenlerin % 58,7'si gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 39,8'i istememektedir. Memleketine kesinlikle dönmeyi düşünmeyenlerin % 79,3'ü gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 19,5'i istememektedir. Memlekete geri dönmeyi düşünen ve düşünmeyenler kategorisinde, gelecekte Denizli'de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma görülmektedir.

Tablo 69: Gelecekte Denizli'de yaşama istencinin memlekete geri dönme istencine göre yorumu

		Gelecekte Denizli'de yaşama istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Memlekete geri dönme eğilimi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,9%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	2 66,7% ,8%	1 33,3% ,9%	3 100,0% ,8%
	Kesinlikle evet	3 1,5% 60,0%	121 58,7% 47,1%	82 39,8% 70,1%	206 100,0% 54,4%
	Kesinlikle hayır	2 1,2% 40,0%	134 79,3% 52,1%	33 19,5% 28,2%	169 100,0% 44,6%
Toplam		5 1,3% 100,0%	257 67,8% 100,0%	117 30,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$\chi^2=20,496$ $sd=6$ $p=,002$

Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerin % 47,1’i günü geldiğinde kesinlikle memleketine dönmeyi düşünürken, % 52,1’i düşünmemektedir. Gelecekte Denizli’de yaşamak istemeyenlerin % 70,1’i günü geldiğinde kesinlikle memleketine dönmeyi düşünürken, % 28,2’si düşünmemektedir. Gelecekte Denizli’de yaşamak istemeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerin memlekete geri dönem eğilimine göre farklılaşmasından dikkate değer ölçüde fazladır. Elde edilen değerler gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile memlekete dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($\chi^2=20,496$ $sd=6$ $p=,002$)

Günü geldiğinde memleketine geri dönmeyi düşünenlerin % 44,2’si Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 50,5’i düşünmemektedir. Günü geldiğinde memleketine geri dönmeyi düşünmeyenlerin % 65,7’si Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 27,8’i düşünmemektedir. Memlekete geri dönmeyi düşünenler kategorisinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir artış varken; memlekete geri dönmeyi düşünmeyenler kategorisinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru belirgin bir azalma vardır.

Tablo 70: Denizlili biriyle evlenme düşüncesinin memlekete dönme eğilimine göre yorumu

		Denizlili biriyle evlenme düşüncesi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Memlekete dönme eğilimi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,7%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	2 66,7% 1,0%	1 33,3% ,7%	3 100,0% ,8%
	Kesinlikle evet	11 5,3% 50,0%	91 44,2% 44,6%	104 50,5% 68,0%	206 100,0% 54,4%
	Kesinlikle hayır	11 6,5% 50,0%	111 65,7% 54,4%	47 27,8% 30,7%	169 100,0% 44,6%
Toplam		22 5,8% 100,0%	204 53,8% 100,0%	153 40,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin % 44,6'sı günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 54,4'ü düşünmemektedir. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenlerin % 68'i memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 30,7'si düşünmemektedir. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Elde edilen değerler Denizlili biriyle evlenme düşüncesi ile memlekete dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($\chi^2=21,803$ $sd=6$ $p=,001$)

Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünenlerin % 54,4'ü Denizli'de doğmak isterken, % 37,4'ü istememektedir. Günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünmeyenlerin % 71,6'sı Denizli'de doğmak isterken, % 17,8'i istememektedir. Memlekete geri dönmeyi düşünen ve düşünmeyenler kategorisinde, Denizli'de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir farklılaşma olmaktadır.

Tablo 71: Denizli'de doğma istencinin memlekete geri dönme eğilimine göre yorumu

		Denizli'de doğmak istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Memlekete geri dönme eğilimi	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,9%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	2 66,7% 5,4%	1 33,3% ,4%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Kesinlikle evet	17 8,3% 45,9%	112 54,4% 47,9%	77 37,4% 71,3%	206 100,0% 54,4%
	Kesinlikle hayır	18 10,7% 48,6%	121 71,6% 51,7%	30 17,8% 27,8%	169 100,0% 44,6%
	Toplam	37 9,8% 100,0%	234 61,7% 100,0%	108 28,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$\chi^2=31,348$ $sd=6$ $p=,000$

Denizli’de doğmak isteyenlerin % 47,9’u günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 51,7’si düşünmemektedir. Denizli’de doğmak istemeyenlerin % 71,3’ü memleketine dönmeyi düşünürken, % 27,8’i düşünmemektedir. Denizli’de doğmayı istemeyenlerin memlekete geri dönem eğilimine göre farklılaşması, Denizli’de doğmak istemeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından dikkate değer ölçüde fazladır. Denizli’de doğma istenci ile memlekete geri dönem eğilimi arasında güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=31,348$ $sd=6$ $p=,000$)

Günü geldiğinde memleketine kesinlikle geri dönmeyi düşünenlerin % 23,8’i “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 53,9’u fikrine uygun olduğunu, % 10,7’si fikri olmadığını, % 9,2’si fikrine aykırı olduğunu, % 2,4’ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Günü geldiğinde memleketine kesinlikle geri dönmeyi düşünmeyenlerin %34,9’u fikrine çok uygun olduğunu, % 52,7’si fikrine uygun olduğunu, % 5,9’u fikri olmadığını, % 4,7’si fikrine aykırı olduğunu, % 1,8’i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Günü geldiğinde memleketine kesinlikle dönmeyi düşünenler ve düşünmeyenlerin yarısından biraz fazlası bu düşüncüyü fikrine uygun bulmaktadır. Buna karşılık fikri olmayanların, fikrine aykırı ve fikrine çok aykırı bulanların oranları oldukça düşüktür. Ayrıca memleketine dönmeyi düşünen ve düşünmeyenler kategorisinde, “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir azalma vardır.

Tablo 72: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin memlekete geri dönem istencine göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Total
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Memlekete geri dönem eğilimi	Değerlendirme dışı	0 .0% .0%	0 .0% .0%	1 100,0% 2,9%	0 .0% .0%	0 .0% .0%	1 100,0% .3%
	Cevapsız	1 33,3% .9%	1 33,3% .5%	1 33,3% 2,9%	0 .0% .0%	0 .0% .0%	3 100,0% .8%
	Kesinlikle evet	49 23,8% 45,0%	111 53,9% 55,2%	22 10,7% 64,7%	19 9,2% 70,4%	5 2,4% 62,5%	206 100,0% 54,4%
	Kesinlikle hayır	59 34,9% 54,1%	89 52,7% 44,3%	10 5,9% 29,4%	8 4,7% 29,6%	3 1,8% 37,5%	169 100,0% 44,6%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=21,923 \quad sd=12 \quad p=,038$$

“Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 45’i günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 54,1’i düşünmemektedir. Fikri olmayanların % 55,2’si günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 44,3’ü düşünmemektedir. Fikri olmayanların % 64,7’si günü geldiğinde memleketine dönmeyi düşünürken, % 29,4’ü düşünmemektedir. Fikrine aykırı bulanların % 70,4’ü günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 29,6’sı düşünmemektedir. Fikrine çok aykırı bulanların % 62,5’i günü geldiğinde kesinlikle memleketine geri dönmeyi düşünürken, % 37,5’i düşünmemektedir. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine aykırı bulanların memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, diğer görüşlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından fazladır. Ayrıca “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesine yönelik görüşlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşma düzeyi sırasıyla: “fikrime aykırı, fikrim yok, fikrime çok aykırı, fikrime uygun ve fikrime çok uygun” şeklindedir. “Denizliler anlayışlı

insanlardır” düşüncesi ile memlekete geri dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=21,923$ sd=12 p=,038)

“Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 29,1’i hemşerilerinden, % 63,3’ü denizlilerden alışveriş yapmaktadır. Ortamına göre rahatsızlık duyanların % 44,4’ü hemşerilerinden, % 53,7’si denizlilerden alışveriş yapmaktadır. Her ortamda rahatsızlık duyanların % 43,5’i hemşerilerinden, % 52,2’si denizlilerden alışveriş yapmaktadır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar kategorisinde ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanlar kategorisinde, hemşerilerinden alışveriş yapanlardan denizlilerden alışveriş yapanlara doğru kısmi bir artış vardır.

Tablo 73: Alışverişlerde toplumsal kökenin rolünün “Memleketiniz neresi” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

		Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlilerden	
"Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	1 100,0% 4,8%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 100,0% 1,3%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	4 1,5% 100,0%	17 6,2% 81,0%	80 29,1% 64,5%	174 63,3% 75,7%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	0 ,0% ,0%	1 1,9% 4,8%	24 44,4% 19,4%	29 53,7% 12,6%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	0 ,0% ,0%	2 4,3% 9,5%	20 43,5% 16,1%	24 52,2% 10,4%	46 100,0% 12,1%
Toplam		4 1,1% 100,0%	21 5,5% 100,0%	124 32,7% 100,0%	230 60,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$\chi^2=28,399$ sd=12 p=,005

Hemşerilerinden alışveriş yapanların % 64,5’i “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 19,4’ü ortamına göre, % 16,1’i her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Denizlilerden alışveriş

yapanların % 75,7'si hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 12,6'sı ortamına göre, % 10,4'ü her ortamda rahatsızlık duymaktadır. "Memleketiniz neresi?" sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Hemşerilerinden ve denizlilerden alışveriş yapanların oranları, hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile "Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=28,399$ $sd=12$ $p=,005$)

"Memleketiniz neresi?" sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 84,7'sine akrabaları, % 8,4'ne hemşerileri, % 5,8'ne Denizlili komşuları misafir olarak gelmektedir. Ortamına göre rahatsızlık duyanların % 79,6'sına akrabaları, % 18,5'ine hemşerileri, % 1,9'una Denizlili komşuları misafir olarak gelmektedir. Her ortamda rahatsızlık duyanların % 78,3'üne akrabaları, % 8,7'sine hemşerileri, % 13'ne Denizlili komşuları misafir olarak gelmektedir. Evine misafir olarak akrabaları gelenlerde yoğunluk görülmektedir. Ayrıca hiçbir ortamda "Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları, evlerine akrabaları gelenlerden Denizlili komşuları gelenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ancak her ortamda rahatsızlık duyanlar kategorisinde evlerine hemşerileri gelenlerde dikkate değer bir sapma görülmektedir.

Tablo 74: Misafir profilinin “memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

		Misafir profili					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Akrabalarımız	Hemşerilerimiz	Denizliler	
"Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	1 100,0% 50,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 100,0% 1,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	2 ,7% 100,0%	1 ,4% 50,0%	233 84,7% 74,0%	23 8,4% 62,2%	16 5,8% 69,6%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	43 79,6% 13,7%	10 18,5% 27,0%	1 1,9% 4,3%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	36 78,3% 11,4%	4 8,7% 10,8%	6 13,0% 26,1%	46 100,0% 12,1%
Toplam		2 ,5% 100,0%	2 ,5% 100,0%	315 83,1% 100,0%	37 9,8% 100,0%	23 6,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=200,952 \quad sd=16 \quad p=,000$$

Misafir olarak en çok akrabaları gelenlerin % 74’ü “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 13,7’si ortamına göre, % 11,4’ü her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Misafir olarak hemşerileri gelenlerin % 62,2’si hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 27’si ortamına göre, % 10,8’i her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Misafir olarak Denizlili komşuları gelenlerin % 69,6’sı hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 4,3’ü ortamına göre, % 26,1’i her ortamda rahatsızlık duymaktadır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Misafir olarak akrabaları, hemşerileri ve Denizlili komşuları gelenlerin oranları, hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ancak misafir olarak Denizlili koşuları gelenler kategorisinde, ortamına göre rahatsızlık duyanlarda dikkate değer bir sapma vardır. Elde edilen değerler ($x^2=200,952 \quad sd=16 \quad p=,000$) misafir profili ile “Memleketiniz

neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

“Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 87,3’ü Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelirken, % 12,7’si gitmemektedir. Ortamına göre rahatsızlık duyanların % 81,5’i Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelirken, % 18,5’i gitmemektedir. Her ortamda rahatsızlık duyanların % 78,3’ü Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelirken, % 21,7’si gitmemektedir. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları, Denizlili arkadaşlarının evlerini gidip-gelenlerden gitmeyenlere doğru dikkate değer ölçüde azalmaktadır.

Tablo 75: Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğiliminin “memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

		Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi		Toplam
		Evet	Hayır	
“Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	1 100,0% 1,8%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	3 100,0% ,9%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	240 87,3% 74,3%	35 12,7% 62,5%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	44 81,5% 13,6%	10 18,5% 17,9%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	36 78,3% 11,1%	10 21,7% 17,9%	46 100,0% 12,1%
Toplam		323 85,2% 100,0%	56 14,8% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=9,576 \quad sd=4 \quad p=,048$$

Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenlerin % 74,3’ü “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken,

% 13,6'sı ortamına göre, % 11,1'i her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Denizlili arkadaşlarının evlerine gitmeyenlerin % 62,5'i hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 17,9'u ortamına göre, % 17,9'u her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenler ile gitmeyenlerin oranları, hiçbir ortamda rahatsızlık duyanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ancak Denizlili arkadaşlarının evlerine gitmeyenlerde, her ortamda rahatsızlık duyanlarda dikkate değer bir sapma görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerler ($\chi^2=9,576$ $sd=4$ $p=,048$) Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi ile "Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında orta düzeyde bir ilişki olduğunu göstermektedir.

"Memleketiniz neresi?" sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 2,5'i hiç kimseyle vakit geçirmezken, % 38,5'i kardeşleri, % 13,5'i hemşerileri, % 45,1'i Denizlili arkadaşları ile vakit geçirmektedir. Ortamına göre rahatsızlık duyanların % 1,9'u hiç kimseyle vakit geçirmezken, % 31,5'i kardeşleri, % 22,2'si hemşerileri, % 44,4'ü Denizlili arkadaşları ile vakit geçirmektedir. Her ortamda rahatsızlık duyanların % 6,5'i hiç kimseyle vakit geçirmezken, % 39,1'i kardeşleri, % 17,4'ü hemşerileri, % 37'si Denizlili arkadaşları ile vakit geçirmektedir. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların ve ortamına göre rahatsızlık duyanların yarısından biraz azı Denizlili arkadaşları ile vakit geçirirken, her ortamda rahatsızlık duyanların yarısından azı kardeşleri ile vakit geçirmektedir. Hemşerileri ile vakit geçirenlerin oranları, kardeşleri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin oranlarından görece daha azdır.

Tablo 76: En çok vakit geçirilen kişilerin “memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

		En çok vakit geçirilen kişiler					Toplam
		Cevapsız	Hiç kimseyle	Kardeşlerimle	Hemşerilerimle	Denizlili arkadaşlarımla	
"Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,7%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	1 33,3% 50,0%	0 ,0% ,0%	1 33,3% ,7%	1 33,3% 1,7%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	1 ,4% 50,0%	7 2,5% 63,6%	106 38,5% 74,1%	37 13,5% 63,8%	124 45,1% 75,2%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	0 ,0% ,0%	1 1,9% 9,1%	17 31,5% 11,9%	12 22,2% 20,7%	24 44,4% 14,5%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	0 ,0% ,0%	3 6,5% 27,3%	18 39,1% 12,6%	8 17,4% 13,8%	17 37,0% 10,3%	46 100,0% 12,1%
Toplam		2 ,5% 100,0%	11 2,9% 100,0%	143 37,7% 100,0%	58 15,3% 100,0%	165 43,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=71,635 \quad sd=16 \quad p=,000$$

Hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerin % 63,6’sı “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 9,1’i ortamına göre, % 27,3’ü her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Kardeşleri ile vakit geçirenlerin % 74,1’i hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 11,9’u ortamına göre, % 12,6’sı her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Hemşerileri ile vakit geçirenlerin % 63,8’i hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 20,7’si ortamına göre, % 13,8’i her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin % 75,2’si hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 14,5’i ortamına göre, % 10,3’ü her ortamda rahatsızlık duymaktadır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Hemşerileri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin oranları, “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca elde edilen değerler ($x^2=71,635 \quad sd=6 \quad p=,000$) en çok vakit geçirilen kişiler ile

“Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki vardır.

“Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 69,5’i gelecekte Denizli’de yaşamak isterken, % 29,8’i istememektedir. Ortamına göre rahatsızlık duyanların % 64,8’i gelecekte Denizli’de yaşamak isterken, % 33,3’ü istememektedir. Her ortamda rahatsızlık duyanların % 63’ü gelecekte Denizli’de yaşamak isterken, % 34,8’i istememektedir. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları, gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 77: Gelecekte Denizli’de yaşama istencinin “memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

		Gelecekte Denizli’de yaşama istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
"Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,4%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	1 33,3% 20,0%	1 33,3% ,4%	1 33,3% ,9%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	2 ,7% 40,0%	191 69,5% 74,3%	82 29,8% 70,1%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	1 1,9% 20,0%	35 64,8% 13,6%	18 33,3% 15,4%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	1 2,2% 20,0%	29 63,0% 11,3%	16 34,8% 13,7%	46 100,0% 12,1%
Toplam		5 1,3% 100,0%	257 67,8% 100,0%	117 30,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=26,182 \quad sd=8 \quad p=,001$$

Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerin % 74,3’ü “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 13,6’sı ortamına göre, % 11,3’ü her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Gelecekte

Denizli’de yaşamak istemeyenlerin % 70,1’i hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 15,4’ü ortamına göre, % 13,7’si her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyen ve istemeyenlerin yarısından fazlası hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duymamaktadır. Ayrıca gelecekte denizlide yaşamak isteyen ve istemeyenler kategorisinde, “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir azalma görülmektedir. Gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki vardır. ($\chi^2=26,182$ $sd=8$ $p=,001$)

“Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 53,5’i Denizlili biriyle evlenmek isterken, % 41,1’i istememektedir. Ortamına göre rahatsız olanların % 63’ü Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 35,2’si düşünmemektedir. Her ortamda rahatsız olanların % 45,7’si Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 43,5’i düşünmemektedir. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanlar kategorisinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir azalma vardır.

Tablo 78: Denizlili biriyle evlenme düşüncesinin “memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

		Denizlili biriyle evlenme düşüncesi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
"Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar	Değerlendirme dışı	1 100,0% 4,5%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	2 66,7% 1,0%	1 33,3% ,7%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	15 5,5% 68,2%	147 53,5% 72,1%	113 41,1% 73,9%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	1 1,9% 4,5%	34 63,0% 16,7%	19 35,2% 12,4%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	5 10,9% 22,7%	21 45,7% 10,3%	20 43,5% 13,1%	46 100,0% 12,1%
Toplam		22 5,8% 100,0%	204 53,8% 100,0%	153 40,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=21,995 \text{ sd}=8 \text{ p}=,005$$

Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin % 72,1'i hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsız olmazken, % 16,7'si ortamına göre, % 10,3'ü her ortamda rahatsız olmaktadır. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenlerin % 73,9'u hiçbir ortamda rahatsız olmazken, % 12,4'ü ortamına göre, % 13,1'i her ortamda rahatsız olmaktadır. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünen ve düşünmeyenlerin oranlarında, hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir azalma görülmektedir. Ancak Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenler kategorisinde, ortamına göre rahatsızlık duyanlarda sapma görülmektedir. Denizlili biriyle evlenme düşüncesi ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki vardır. ($x^2=21,995 \text{ sd}=8 \text{ p}=,005$)

“Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 32,4’ü sadece aile ortamında, % 22,5’i hemşerileriyle birlikteyken, % 44’ü her ortamda adetlerini yaşatmaktadır. Ortamına göre rahatsız olanların % 25,9’u sadece aile ortamında, % 48,1’i hemşerileriyle birlikteyken, % 25,9’u her ortamda adetlerini yaşatmaktadır. Her ortamda rahatsız olanların % 30,4’ü sadece aile ortamında, % 19,6’sı hemşerileriyle birlikteyken, % 45,7’si her ortamda adetlerini yaşatmaktadır. Hiçbir ortamda rahatsız olmayanlar ile her ortamda rahatsız olanlar her ortamda, ortamına göre rahatsız olanlar ise hemşerileriyle birlikteyken adetlerini yaşatma eğilimindedir.

Tablo 79: Adetlerin yaşatıldığı ortamların “memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

		Adetlerin yaşatıldığı ortamlar					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Sadece aile ortamında	Hemşerilerimle birlikteyken	Her ortamda	
"Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,6%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 33,3% ,8%	1 33,3% 1,0%	1 33,3% ,6%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	0 ,0% ,0%	3 1,1% 75,0%	89 32,4% 75,4%	62 22,5% 63,3%	121 44,0% 76,6%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	14 25,9% 11,9%	26 48,1% 26,5%	14 25,9% 8,9%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	1 2,2% 100,0%	1 2,2% 25,0%	14 30,4% 11,9%	9 19,6% 9,2%	21 45,7% 13,3%	46 100,0% 12,1%
Toplam		1 ,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	118 31,1% 100,0%	98 25,9% 100,0%	158 41,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=26,508 \quad sd=16 \quad p=,047$$

Adetlerini sadece aile ortamında yaşatanların % 75,4’ü “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsız olmazken, % 11,9’u ortamına göre, % 11,9’u her ortamda rahatsız olmaktadır. Hemşerileriyle birlikteyken adetlerini yaşatanların % 63,3’ü hiçbir ortamda

rahatsız olmazken, % 26,5'i ortamına göre, % 9,2'si her ortamda rahatsız olmaktadır. Her ortamda adetlerini yaşatanların % 76,6'sı hiçbir ortamda rahatsız olmazken, % 8,9'u ortamına göre, % 13,3'ü her ortamda rahatsız olmaktadır. Hiç bir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Ayrıca adetlerini hemşerileriyle birlikteyken yaşatanların oranları, "Memleketiniz neresi?" sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile "Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=26,508$ $sd=16$ $p=,047$)

"Memleketiniz neresi?" sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 24,7'si "Denizliler Kürtlere iş verir" düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 42,5'i katıldığını, % 15,3'ü kararsız olduğunu, % 10,2'si katılmadığını, % 2,9'u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ortamına göre rahatsızlık duyanların % 14,8'i kesinlikle katıldığını, % 40,7'si katıldığını, % 27,8'i kararsız olduğunu, % 9,3'ü katılmadığını, % 7,4'ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Her ortamda rahatsızlık duyanların % 23,9'u kesinlikle katıldığını, % 39,1'i katıldığını, % 6,5'i kararsız olduğunu, % 19,6'sı katılmadığını, % 10,9'u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre rahatsızlık duyanlar kategorisinde, "Denizliler Kürtlere iş verir" düşüncesine katılanlardan kesinlikle katılmayanlara doğru düzenli bir azalma görülmektedir.

Tablo 80: “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesinin “memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

		Denizliler Kürtlere iş verir.						Total
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
“Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% 2,3%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 33,3% 1,1%	0 ,0% ,0%	1 33,3% 1,6%	1 33,3% 2,3%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	12 4,4% 100,0%	68 24,7% 77,3%	117 42,5% 74,5%	42 15,3% 68,9%	28 10,2% 63,6%	8 2,9% 47,1%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	0 ,0% ,0%	8 14,8% 9,1%	22 40,7% 14,0%	15 27,8% 24,6%	5 9,3% 11,4%	4 7,4% 23,5%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	0 ,0% ,0%	11 23,9% 12,5%	18 39,1% 11,5%	3 6,5% 4,9%	9 19,6% 20,5%	5 10,9% 29,4%	46 100,0% 12,1%
Toplam		12 3,2% 100,0%	88 23,2% 100,0%	157 41,4% 100,0%	61 16,1% 100,0%	44 11,6% 100,0%	17 4,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=34,765 \quad sd=20 \quad p=,021$$

“Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine kesinlikle katılanların % 77,3’ü “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 9,1’i ortamına göre, % 12,5’i her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Katılanların % 74,5’i hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 14’ü ortamına göre, % 11,5’i her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Kararsız olanların % 68,9’u hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 24,6’sı ortamına göre, % 4,9’u her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Katılmayanların % 63,6’sı hiçbir ortamda rahatsız olmazken, % 11,4’ü ortamına göre, % 20,5’i her ortamda rahatsız olmaktadır. Kesinlikle katılmayanların % 47,1’i hiçbir ortamda rahatsız olmazken, % 23,5’i ortamına göre, % 29,4’ü her ortamda rahatsız olmaktadır. Hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine katılan ve kararsız olanların oranları, “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli

bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca elde edilen değerler ($\chi^2=34,765$ $sd=20$ $p=,021$) “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesi ile Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

“Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 21,5’i “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 38,9’u katıldığını, % 7,6’sı kararsız olduğunu, % 15,3’ü katılmadığını, % 14,2’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ortamına göre rahatsızlık duyanların % 16,7’si kesinlikle katıldığını, % 53,7’si katıldığını, % 7,4’ü kararsız olduğunu, % 13’ü katılmadığını, % 7,4’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Her ortamda rahatsızlık duyanların % 17,4’ü kesinlikle katıldığını, % 45,7’si katıldığını, % 8,7’si kararsız olduğunu, % 17,4’ü katılmadığını, % 10,9’u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsız olanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır.

Tablo 81: “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesinin “memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

X ² =52,836 sd=20 p=,001		Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir.						Total
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
“Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu	Değerlendirme dışı	1 100,0% 11,1%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 33,3% 1,3%	0 ,0% ,0%	1 33,3% 3,3%	1 33,3% 1,7%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	7 2,5% 77,8%	59 21,5% 76,6%	107 38,9% 68,2%	21 7,6% 70,0%	42 15,3% 72,4%	39 14,2% 81,3%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	1 1,9% 11,1%	9 16,7% 11,7%	29 53,7% 18,5%	4 7,4% 13,3%	7 13,0% 12,1%	4 7,4% 8,3%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	0 ,0% ,0%	8 17,4% 10,4%	21 45,7% 13,4%	4 8,7% 13,3%	8 17,4% 13,8%	5 10,9% 10,4%	46 100,0% 12,1%
Toplam		9 2,4% 100,0%	77 20,3% 100,0%	157 41,4% 100,0%	30 7,9% 100,0%	58 15,3% 100,0%	48 12,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

“Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılanların % 76,6’sı “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 11,7’si ortamına göre, % 10,4’ü her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Katılanların % 68,2’si hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 18,5’i ortamına göre, % 13,4’ü her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Kararsız olanların % 70’i hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 13,3’ü ortamına göre, % 13,3’ü her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Katılmayanların % 72,4’ü hiçbir ortamda rahatsız olmazken, % 12,1’i ortamına göre, % 13,8’i her ortamda rahatsız olmaktadır. Kesinlikle katılmayanların % 81,3’ü hiçbir ortamda rahatsız olmazken, % 8,3’ü ortamına göre, % 10,4’ü her ortamda rahatsız olmaktadır. Hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Hatta kesinlikle katılmayanların neredeyse tamamına yakını bu sorudan hiçbir ortamda rahatsız olmamaktadır. Buna karşılık ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları oldukça düşüktür. Ayrıca “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesi ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki vardır.($x^2=52,836$ $sd=20$ $p=,000$)

“Memleketiniz neresi” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların % 30,5’i “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine çok uygun olduğunu, % 52’si fikrine uygun olduğunu, % 9,5’i fikri olmadığını, % 5,1’i fikrine aykırı olduğunu, % 1,1’i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Ortamına göre rahatsızlık duyanların % 14,8’i fikrine çok uygun olduğunu, % 66,7’si fikrine uygun olduğunu, % 13’ü fikri olmadığını, % 3,7’si fikrine aykırı olduğunu, % 1,9’u fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Her ortamda rahatsızlık duyanların % 26,1’i fikrine çok uygun olduğunu, % 58,7’si fikrine uygun olduğunu, % 6,5’i fikri olmadığını, % 8,7’si fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı

bulan yoktur. “Memleketiniz neresi” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile her ortamda ve ortamına göre rahatsızlık duyanların yarısından fazlası fikrime uygun görüşünde yoğunlaşmışlardır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanlar kategorisinde, “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesine katılanlardan kesinlikle katılmayanlara doğru düzenli bir azalma olmaktadır. Ancak her ortamda rahatsızlık duyanlar kategorisinde, fikrime aykırı diyenlerde sapma görülmektedir.

Tablo 82: “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesinin “memleketiniz neresi?” sorusunda rahatsızlık duyulan ortamlara göre yorumu

		İlerde Denizli’de iş bulabilirim.						Toplam
		Cevapsız	Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
"Memleketiniz neresi?" sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,5%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	1 33,3% 16,7%	0 ,0% ,0%	2 66,7% 1,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 100,0% ,8%
	Hiçbir ortamda	5 1,8% 83,3%	84 30,5% 80,8%	143 52,0% 68,4%	26 9,5% 72,2%	14 5,1% 70,0%	3 1,1% 75,0%	275 100,0% 72,6%
	Ortamına göre değişir	0 ,0% ,0%	8 14,8% 7,7%	36 66,7% 17,2%	7 13,0% 19,4%	2 3,7% 10,0%	1 1,9% 25,0%	54 100,0% 14,2%
	Her ortamda	0 ,0% ,0%	12 26,1% 11,5%	27 58,7% 12,9%	3 6,5% 8,3%	4 8,7% 20,0%	0 ,0% ,0%	46 100,0% 12,1%
Toplam		6 1,6% 100,0%	104 27,4% 100,0%	209 55,1% 100,0%	36 9,5% 100,0%	20 5,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=32,214 \quad sd=20 \quad p=,041$$

“İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 80,8’i “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 7,7’si ortamına göre, % 11,5’i her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Fikrine uygun bulanların % 68,4’ü hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 17,2’si ortamına göre, % 12,9’u her ortamda

rahatsızlık duymaktadır. Fikri olmayanların % 72,2'si hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 19,4'ü ortamına göre, % 8,3'ü her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Fikrine aykırı bulanların %70'i hiçbir ortamda rahatsızlık duymazken, % 10'u ortamına göre, % 20'si her ortamda rahatsızlık duymaktadır. Fikrine çok aykırı bulanların % 75'i hiçbir ortamda rahatsızlık duymadığını, % 25'i ortamına göre rahatsızlık duyduğunu belirtirken, her ortamda rahatsızlık duyan yoktur. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Ayrıca ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları oldukça düşüktür. “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine uygun ve fikrine çok aykırı bulanlar ile fikri olmayanların oranları, “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Elde edilen değerler “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesi ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($\chi^2=32,214$ $sd=20$ $p=,041$)

Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenlerin % 47,1'i anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 51,1'i istememektedir. Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilmeyenlerin % 71,6'sı anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 27'si istememektedir. Denizlinin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenler kategorisinde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir artış olurken; Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilmeyenler kategorisinde anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru dikkate değer bir azalma olmaktadır.

Tablo 83: Denizlili ebeveyn istencinin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre yorumu

		Denizlili ebeveyn istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumu	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	3 75,0% 1,5%	1 25,0% ,6%	4 100,0% 1,1%
	Cevapsız	2 8,0% 25,0%	18 72,0% 8,8%	5 20,0% 3,0%	25 100,0% 6,6%
	Batısında	5 1,8% 62,5%	130 47,1% 63,7%	141 51,1% 84,4%	276 100,0% 72,8%
	Bilmiyor	1 1,4% 12,5%	53 71,6% 26,0%	20 27,0% 12,0%	74 100,0% 19,5%
Toplam		8 2,1% 100,0%	204 53,8% 100,0%	167 44,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=24,631 \quad sd=6 \quad p=,000$$

Anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin % 63,7'si Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 26'sı bilmemektedir. Anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin % 84,4'ü Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 12'si bilmemektedir. Anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinmesi durumuna göre farklılaşması, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde farklıdır. Elde edilen değerler Denizlili ebeveyn istenci ile Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilme durumu arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($\chi^2=24,631$ $sd=6$ $p=,000$)

Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenlerin % 3,3'ü hiç kimseyle vakit geçirmezken, % 37,7'si kardeşleriyle, % 15,9'u hemşerileriyle, % 43,1'i Denizlili arkadaşları ile vakit geçirmektedir. Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilmeyenlerin % 35,1'i

kardeşleriyle, % 13,5'i hemşerileriyle, % 51,4'ü Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirirken, hiç kimseyle vakit geçirmeyen yoktur. Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenler kategorisinde, hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerden Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirenlere doğru düzenli bir artış vardır. Ancak bu artış hemşerileri ile vakit geçirenler kategorisinde belirgin bir sapmaya uğramıştır.

Tablo 84: En çok vakit geçirilen kişilerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre yorumu

		En çok vakit geçirilen kişiler					Toplam
		Cevapsız	Hiç kimseyle	Kardeşlerimle	Hemşerilerimle	Denizlili arkadaşlarımla	
Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumu	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 25,0% ,7%	0 ,0% ,0%	3 75,0% 1,8%	4 100,0% 1,1%
	Cevapsız	2 8,0% 100,0%	2 8,0% 18,2%	12 48,0% 8,4%	4 16,0% 6,9%	5 20,0% 3,0%	25 100,0% 6,6%
	Batısında	0 ,0% ,0%	9 3,3% 81,8%	104 37,7% 72,7%	44 15,9% 75,9%	119 43,1% 72,1%	276 100,0% 72,8%
	Bilmiyor	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	26 35,1% 18,2%	10 13,5% 17,2%	38 51,4% 23,0%	74 100,0% 19,5%
Toplam		2 ,5% 100,0%	11 2,9% 100,0%	143 37,7% 100,0%	58 15,3% 100,0%	165 43,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=39,936 \quad sd=12 \quad p=,000$$

Hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerin % 81,8'i Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilmeyen yoktur. Kardeşleri ile vakit geçirenlerin % 72,7'si Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 18,2'si bilmemektedir. Hemşerileri ile vakit geçirenlerin % 75,9'u Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 17,2'si bilmemektedir. Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin ise % 72,1'i Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 23'ü bilmemektedir. Hiç kimseyle vakit

geçirmeyenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre farklılaşması, kardeşleri hemşerileri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre farklılaşmasından dikkate değer ölçüde fazladır. Elde edilen değerle ($X^2=39,936$ $sd=12$ $p=,000$) en çok vakit geçirilen kişiler ile Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilincinde olma durumu arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenlerin % 50'si tartışmalarında hemşerilerinden destek görürken, % 46'sı Denizlili arkadaşlarından destek görmektedir. Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilmeyenlerin % 37,8'i hemşerilerinden destek görürken, % 62,2'si Denizlili arkadaşlarından destek görmektedir. Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenler kategorisinde, tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru kısmi bir azalma olurken, Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilmeyenler kategorisinde, tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru belirgin artış olmaktadır.

Tablo 85: Tartışmalarda toplumsal kökenin rolünün Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre yorumu

X ² =18,335 sd=9 p=,031		Tartışmalarda toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlili arkadaşlardan	
Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumu	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	3 75,0% 1,7%	1 25,0% ,5%	4 100,0% 1,1%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	3 12,0% 23,1%	6 24,0% 3,4%	16 64,0% 8,4%	25 100,0% 6,6%
	Batısında	1 ,4% 100,0%	10 3,6% 76,9%	138 50,0% 78,9%	127 46,0% 66,8%	276 100,0% 72,8%
	Bilmiyor	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	28 37,8% 16,0%	46 62,2% 24,2%	74 100,0% 19,5%
Total		1 ,3% 100,0%	13 3,4% 100,0%	175 46,2% 100,0%	190 50,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

Tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerin % 78,9'u Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 16'sı bilmemektedir. Tartışmalar da Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin % 66,8'i Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilirken, % 24,2'si bilmemektedir. Tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinmesi durumuna göre farklılaşması, Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinmesi durumuna göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Tartışmalarda toplumsal kökenin rolü ile Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilinmesi durumu arasında güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=18,335$ $sd=9$ $p=,031$)

Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenlerin % 59,1'i kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, % 39,5'i mesafeli, % 1,1'i çok uzak hissetmektedir. Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilmeyenlerin % 68,9'u kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, % 24,3'ü mesafeli, % 6,8'i çok uzak hissetmektedir. Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi azaldıkça Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilen ve bilmeyenlerin oranları da düzenli bir şekilde azalmaktadır. Yani Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilincinde olma durumu ile Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi arasında doğru orantı vardır

Tablo 86: Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesinin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre yorumu

		Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi				Toplam
		Cevapsız	Çok yakın	Mesafeli	Çok uzak	
Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumu	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	4 100,0% 3,0%	0 ,0% ,0%	4 100,0% 1,1%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	20 80,0% 8,5%	4 16,0% 3,0%	1 4,0% 11,1%	25 100,0% 6,6%
	Batısında	1 ,4% 100,0%	163 59,1% 69,7%	109 39,5% 80,7%	3 1,1% 33,3%	276 100,0% 72,8%
	Bilmiyor	0 ,0% ,0%	51 68,9% 21,8%	18 24,3% 13,3%	5 6,8% 55,6%	74 100,0% 19,5%
Toplam		1 ,3% 100,0%	234 61,7% 100,0%	135 35,6% 100,0%	9 2,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=24,585 \text{ sd}=9 \text{ p}=,003$$

Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerin % 69,7'si Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 21,8'i bilmemektedir. Mesafeli olanların % 80,7'si Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilirken, % 13,3'ü bilmemektedir. Denizlili arkadaşlarına çok uzak olanların % 33,3'ü Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilirken, % 55,6'sı bilmemektedir. Denizlili arkadaşlarını kendine mesafeli hissedenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşması, Denizlili arkadaşlarını kendini çok yakın ve çok uzak hissedenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşmasından fazladır. Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilinmesi durumu arasında güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=24,585 \text{ sd}=9 \text{ p}=,003$)

Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenlerin % 57,6'sı Denizli'de doğmak isterken, % 31,9'u istememektedir. Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilmeyenlerin % 77'si Denizli'de doğmak

isterken, % 20,3'ü istememektedir. Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilen ve bilmeyenler kategorisinde, Denizli'de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma görülmektedir.

Tablo 87: Denizli'de doğma istencinin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre yorumu

		Denizli'de doğma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumu	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	3 75,0% 1,3%	1 25,0% ,9%	4 100,0% 1,1%
	Cevapsız	6 24,0% 16,2%	15 60,0% 6,4%	4 16,0% 3,7%	25 100,0% 6,6%
	Batısında	29 10,5% 78,4%	159 57,6% 67,9%	88 31,9% 81,5%	276 100,0% 72,8%
	Bilmiyor	2 2,7% 5,4%	57 77,0% 24,4%	15 20,3% 13,9%	74 100,0% 19,5%
Toplam		37 9,8% 100,0%	234 61,7% 100,0%	108 28,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=17,462 \text{ sd}=6 \text{ p}=,008$$

Denizli'de doğmak isteyenlerin % 67,9'u Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 24,4'ü bilmemektedir. Denizli'de doğmak istemeyenlerin % 81,5'i Denizli'nin coğrafi konumunu bilirken, % 13,9'u bilmemektedir. Denizli'de doğmak isteyenlerin yarısından fazlası, doğmak istemeyenlerin ise neredeyse tamamına yakını Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilmektedir. Denizli'de doğmak istemeyenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşması, Denizli'de doğmak isteyenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Denizli'de doğma istenci ile Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinmesi durumu arasında güçlü bir ilişki vardır.($x^2=17,462 \text{ sd}=6 \text{ p}=,008$)

Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenlerin % 28,6'sı adetlerini sadece aile ortamında, % 29,7'si hemşerileriyle birlikteyken, % 40,9'u her ortamda gerçekleştirmektedir. Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilmeyenlerin % 40,5'i sadece aile ortamında, % 16,2'si hemşerileriyle birlikteyken, % 41,9'u her ortamda adetlerini gerçekleştirmektedir. Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenler kategorisinde, adetlerini sadece aile ortamında yaşatanlardan her ortamda yaşatanlara doğru düzenli bir artış olmaktadır.

Tablo 88: Adetlerin yaşatıldığı ortamların Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre yorumu

		Adetlerin yaşatıldığı ortamlar					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Sadece aile ortamında	Hemşerilerimle birlikteyken	Her ortamda	
Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre yorumu	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 25,0% 1,0%	3 75,0% 1,9%	4 100,0% 1,1%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	2 8,0% 50,0%	9 36,0% 7,6%	3 12,0% 3,1%	11 44,0% 7,0%	25 100,0% 6,6%
	Batısında	1 ,4% 100,0%	1 ,4% 25,0%	79 28,6% 66,9%	82 29,7% 83,7%	113 40,9% 71,5%	276 100,0% 72,8%
	Bilmiyor	0 ,0% ,0%	1 1,4% 25,0%	30 40,5% 25,4%	12 16,2% 12,2%	31 41,9% 19,6%	74 100,0% 19,5%
Toplam		1 ,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	118 31,1% 100,0%	98 25,9% 100,0%	158 41,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=24,491 \quad sd=12 \quad p=,017$$

Adetlerini sadece aile ortamında yaşatanların % 66,9'u Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 25,4'ü bilmemektedir. Hemşerileriyle birlikteyken adetlerini yaşatanların % 83,7'si Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilirken, %12,2'si bilmemektedir. Her ortam da adetlerini yaşatanların % 71,5'i Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilirken, % 19,6'sı bilmemektedir. Adetlerini hemşerileriyle birlikteyken yaşatanların Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşması, adetlerini sadece aile ortamında ve

her ortamda yaşatanların Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Adetlerini sadece aile ortamında ve her ortamda yaşatanların yarısından fazlası, hemşerileriyle birlikte yaşatanların ise neredeyse tamamına yakını Denizli'ni Türkiye'deki coğrafi konumunu bilmektedir. Ayrıca elde edilen değerler ($X^2=24,491$ $sd=12$ $p=,017$) adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilinmesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olanların % 56,3'ü anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 41,7'si istememektedir. Yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olmayanların % 51,2'si anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 47,5'i istememektedir. Yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olan ve olmayanlar kategorisinde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalma olmaktadır.

Tablo 89: Denizlili ebeveyn istencinin yaşanan mahallenin Denizli'deki yerine göre yorumu

		Denizlili ebeveyn istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Yaşanan mahallenin Denizli'deki yeri	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	1 50,0% ,5%	1 50,0% ,6%	2 100,0% ,5%
	Cevapsız	2 12,5% 25,0%	11 68,8% 5,4%	3 18,8% 1,8%	16 100,0% 4,2%
	Bilincinde	3 2,1% 37,5%	81 56,3% 39,7%	60 41,7% 35,9%	144 100,0% 38,0%
	Bilincinde değil	3 1,4% 37,5%	111 51,2% 54,4%	103 47,5% 61,7%	217 100,0% 57,3%
Toplam		8 2,1% 100,0%	204 53,8% 100,0%	167 44,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=12,983 \quad sd=6 \quad p=,043$$

Anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin % 39,7'si yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincindeyken, % 54,4'ü bilincinde değildir. Anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin % 35,9'u yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincindeyken, % 61,7'si bilincinde değildir. Anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilinme durumuna göre farklılaşması, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilinme durumuna göre farklılaşmasından görece daha fazladır. Ayrıca anne-babasının Denizlili olmasını isteyen ve istemeyenlerin yarısından fazlası oturduğu mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde değildir. Hatta bu oran anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerde isteyenlerden daha fazladır. Denizlili ebeveyn istenci ile yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilincinde olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır. ($\chi^2=12,983$ $sd=6$ $p=,043$)

Yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olanların % 40,3'ü adetlerini sadece aile ortamında, % 22,2'si hemşerileriyle birlikteyken, % 36,8'i her ortamda gerçekleştirmektedir. Yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olmayanların % 26,3'ü sadece aile ortamında, % 28,6'sı hemşerileriyle birlikteyken, % 44,2'si her ortamda adetlerini gerçekleştirmektedir. Yaşadığı mahallenin denizlinin neresinde olduğunun bilincinde olmayanların oranlarında, adetlerini sadece aile ortamında yaşatanlardan her ortamda yaşatanlara doğru düzenli bir artış vardır. Yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olanlar adetlerini sadece aile ortamında yaşatma eğilimindeyken; yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olmayanlar her ortamda adetlerini yaşatma eğilimindedir.

Tablo 90: Adetlerin yaşatıldığı ortamların yaşanan mahallenin Denizli'deki konumuna göre yorumu

		Adetlerin yaşatıldığı ortamlar					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Sadece aile ortamında	Hemşerilerimle birlikteyken	Her ortamda	
Yaşanan mahallenin Denizli'deki yeri	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	2 100,0% 1,3%	2 100,0% ,5%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	2 12,5% 50,0%	3 18,8% 2,5%	4 25,0% 4,1%	7 43,8% 4,4%	16 100,0% 4,2%
	Bilincinde	0 ,0% ,0%	1 ,7% 25,0%	58 40,3% 49,2%	32 22,2% 32,7%	53 36,8% 33,5%	144 100,0% 38,0%
	Bilincinde değil	1 ,5% 100,0%	1 ,5% 25,0%	57 26,3% 48,3%	62 28,6% 63,3%	96 44,2% 60,8%	217 100,0% 57,3%
Toplam		1 ,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	118 31,1% 100,0%	98 25,9% 100,0%	158 41,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=33,143 \quad sd=12 \quad p=,001$$

Adetlerini sadece aile ortamında gerçekleştirenlerin % 49,2'si yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincindeyken, % 48,3'ü bilincinde değildir. Adetlerini hemşerileriyle birlikteyken gerçekleştirenlerin % 32,7'si yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olduğunu, % 63,3'ü bilincinde olmadığını ifade etmiştir. Adetlerini her ortamda gerçekleştirenlerin % 33,5'i yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincindeyken, % 60,8'i bilincinde değildir. Adetlerini hemşerileriyle birlikteyken yaşatanların yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilinme durumuna göre farklılaşması, adetlerini sadece aile ortamında ve her ortamda yaşatanların yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilinme durumuna göre farklılaşmasından fazladır. Adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilincinde olma düzeyi arasında güçlü bir ilişki vardır. ($x^2=33,143 \quad sd=12 \quad p=,001$)

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların % 42,4’ü anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 57,6’sı istememektedir. Katılanların % 52,9’u anne-babasının Denizlili

olmasını isterken, % 43,6'sı istememektedir. Kararsız olanların % 64,3'ü anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 33,3'ü istememektedir. Katılmayanların % 58'i anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 42'si istememektedir. Kesinlikle katılmayanların % 76,9'u anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 23,1'i istemektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine katılan, kararsız olan, katılmayan ve kesinlikle katılmayanların oranları, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru azalırken; Kesinlikle katılanların oranları, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru artmaktadır.

Tablo 91: Denizlili ebeveyn istencinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Denizlili ebeveyn istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	2 9,1% 25,0%	12 54,5% 5,9%	8 36,4% 4,8%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	0 ,0% ,0%	42 42,4% 20,6%	57 57,6% 34,1%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	5 3,6% 62,5%	74 52,9% 36,3%	61 43,6% 36,5%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	1 2,4% 12,5%	27 64,3% 13,2%	14 33,3% 8,4%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	0 ,0% ,0%	29 58,0% 14,2%	21 42,0% 12,6%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	0 ,0% ,0%	20 76,9% 9,8%	6 23,1% 3,6%	26 100,0% 6,9%
Toplam		8 2,1% 100,0%	204 53,8% 100,0%	167 44,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=24,362 \quad sd=10 \quad p=,007$$

Anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin % 20,6'sı “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 36,3'ü katıldığını, % 13,2'si kararsız olduğunu, % 14,2'si katılmadığını, %

9,8'i kesinlikle katılmadığını belirtirken, anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin % 34,1'i kesinlikle katıldığını, % 36,5'i katıldığını, % 8,4'ü kararsız olduğunu, % 12,6'sı katılmadığını, % 3,6'sı kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Anne-babasının Denizlili olmasını isteyen ve istemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşler oldukça düşüktür. Elde edilen değerler ($\chi^2=24,362$ $sd=10$ $p=,007$) Denizlili ebeveyn istenci ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların % 43,4’ü hemşerilerinden, % 46,5’i Denizlilerden alışveriş yapmaktadır. Katılanların % 35,7’si hemşerilerinden, % 60,7’si Denizlilerden alışveriş yapmaktadır. Kararsız olanların % 23,8’i hemşerilerinden, % 66,7’si denizlilerden alışveriş yapmaktadır. Katılmayanların % 22’si hemşerilerinden, % 74’ü denizlilerden alışveriş yapmaktadır. Kesinlikle katılmayanların % 30,8’i hemşerilerinden, % 65,4’ü denizlilerden alışveriş yapmaktadır. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik kategorilerde, hemşerilerinden alışveriş yapanlardan denizlilerden alışveriş yapanlara doğru dikkate değer bir artış görülmektedir. Ancak kesinlikle katılanlarda kısmi bir artış vardır.

Tablo 92: Alışverişlerde toplumsal kökenin rolünün “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlilerden	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	0 ,0% ,0%	3 13,6% 14,3%	2 9,1% 1,6%	17 77,3% 7,4%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	2 2,0% 50,0%	8 8,1% 38,1%	43 43,4% 34,7%	46 46,5% 20,0%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	0 ,0% ,0%	5 3,6% 23,8%	50 35,7% 40,3%	85 60,7% 37,0%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	1 2,4% 25,0%	3 7,1% 14,3%	10 23,8% 8,1%	28 66,7% 12,2%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	0 ,0% ,0%	2 4,0% 9,5%	11 22,0% 8,9%	37 74,0% 16,1%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	1 3,8% 25,0%	0 ,0% ,0%	8 30,8% 6,5%	17 65,4% 7,4%	26 100,0% 6,9%
Toplam		4 1,1% 100,0%	21 5,5% 100,0%	124 32,7% 100,0%	230 60,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=28,829 \text{ sd}=15 \text{ p}=.017$$

Hemşerilerinden alışveriş yapanların % 34,7’si “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 40,3’ü katıldığını, % 8,1’i kararsız olduğunu, 8,9’u katılmadığını, % 6,5’i kesinlikle katılmadığını belirtirken, Denizlilerden alışveriş yapanların % 20’si kesinlikle katıldığını, % 37’si katıldığını, % 12,2’si kararsız olduğunu, % 16,1’i katılmadığını, % 7,4’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Hemşerilerinden ve denizlilerden alışveriş yapanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşlerin oranları oldukça düşüktür. Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır.($x^2=28,829$ $sd=15$ $p=.017$)

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların % 1’i hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken, % 10,1’i zaman zaman, % 88,9’u hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. Katılanların % 5,7’si hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken, % 15’i zaman zaman, % 78,6’sı hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. Karasız olanların % 4,8’i hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken, % 4,8’i zaman zaman, % 90,5’i hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. Katılmayanların % 4’ü hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken, % 14’ü zaman zaman, % 80’i hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. Kesinlikle katılmayanların % 3,8’i hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken, % 15,4’ü zaman zaman, % 76,9’u hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. Katılımcıların neredeyse tamamına yakını hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik kategorilerde, hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerden hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilenlere doğru düzenli bir şekilde artış görülmektedir. Ancak bu artış zaman zaman kendini Türkçe ifade edenlerde sapmaya uğramıştır.

Tablo 93: Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi				Toplam
		Cevapsız	Hemen hemen hiç bir zaman	Zaman zaman	Hemen hemen her zaman	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	3 13,6% 50,0%	3 13,6% 17,6%	0 ,0% ,0%	16 72,7% 5,1%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	0 ,0% ,0%	1 1,0% 5,9%	10 10,1% 22,7%	88 88,9% 28,2%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	1 ,7% 16,7%	8 5,7% 47,1%	21 15,0% 47,7%	110 78,6% 35,3%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	0 ,0% ,0%	2 4,8% 11,8%	2 4,8% 4,5%	38 90,5% 12,2%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	1 2,0% 16,7%	2 4,0% 11,8%	7 14,0% 15,9%	40 80,0% 12,8%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	1 3,8% 16,7%	1 3,8% 5,9%	4 15,4% 9,1%	20 76,9% 6,4%	26 100,0% 6,9%
Toplam		6 1,6% 100,0%	17 4,5% 100,0%	44 11,6% 100,0%	312 82,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=39,150 \text{ sd}=13 \text{ p}=,001$$

Hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerin % 5,9’u “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 47,1’i katıldığını, % 11,8’i kararsız olduğunu, % 11,8’i katılmadığını, % 5,9’u kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. Zaman zaman kendini Türkçe ifade edenlerin % 22,7’si kesinlikle katıldığını, % 47,7’si katıldığını, % 4,5’i kararsız olduğunu, % 15,9’u katılmadığını, % 9,1’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilenlerin % 28,2’si kesinlikle katıldığını, % 35,3’ü katıldığını, % 12,2’si kararsız olduğunu, % 12,8’i katılmadığını, % 6,4’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Zaman zaman ve hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilenler ile hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi

ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=39,150$ $sd=13$ $p=,001$)

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların % 61,6’sı kendini Denizlili gibi hissederken, % 37,4’ü hissetmemektedir. Katılanların % 67,1’i kendini Denizlili gibi hissederken, % 29,3’ü hissetmemektedir. Kararsız olanların % 85,7’si kendini Denizlili gibi hissederken, % 9,5’i hissetmemektedir. Katılmayanların % 82’si kendini Denizlili gibi hissederken, % 18’i hissetmemektedir. Kesinlikle katılmayanların % 96,2’si kendini Denizlili gibi hissederken, % 3,8’i hissetmemektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik kategorilerde, kendini Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru belirgin bir azalma vardır. Hatta bu azalma kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum kategorilerinde dikkate değer bir şekilde olmaktadır.

Tablo 94: Denizlili gibi hissetme eğiliminin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Denizlili gibi hissetme eğilimi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	0 ,0% ,0%	18 81,8% 6,5%	4 18,2% 4,2%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	1 1,0% 12,5%	61 61,6% 22,2%	37 37,4% 38,5%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	5 3,6% 62,5%	94 67,1% 34,2%	41 29,3% 42,7%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	2 4,8% 25,0%	36 85,7% 13,1%	4 9,5% 4,2%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	0 ,0% ,0%	41 82,0% 14,9%	9 18,0% 9,4%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	0 ,0% ,0%	25 96,2% 9,1%	1 3,8% 1,0%	26 100,0% 6,9%
Total		8 2,1% 100,0%	275 72,6% 100,0%	96 25,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$\chi^2=28,440$ $sd=10$ $p=,002$

Kendini Denizlili gibi hissedenlerin % 22,2'si "Denizli'de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu" düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 34,2'si katıldığını, % 13,1'i kararsız olduğunu, % 14,9'u katılmadığını, % 9,1'i kesinlikle katılmadığını belirtirken; kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin % 38,5'i kesinlikle katıldığını, % 42,7'si katıldığını, % 4,2'si kararsız olduğunu, % 9,4'ü katılmadığını, % 1'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kendini Denizlili gibi hisseden ve hissetmeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşlerin oranları ise oldukça düşüktür. Ayrıca Denizlili gibi hissetme eğilimi ile "Denizli'de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu" düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=28,440$ $sd=10$ $p=,002$)

"Denizli'de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu" düşüncesine kesinlikle katılanların % 63,6'sı gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 36,4'ü istememektedir. Katılanların % 62,1'i gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 36,4'ü istememektedir. Kararsız olanların % 90,5'i gelecekte Denizli'de yaşamak isterken % 9,5'i istememektedir. Katılmayanların % 70'i gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 30'u istememektedir. Kesinlikle katılmayanların % 69,2'si gelecekte Denizli'de yaşamak isterken, % 23,1'i istememektedir. "Denizli'de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu" düşüncesine yönelik kategorilerde, gelecekte Denizli'de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır. Hatta kararsızım kategorisinde bu azalma dikkate değer bir şekilde olmaktadır.

Tablo 95: Gelecekte Denizli’de yaşama istencinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Gelecekte Denizli’de yaşama istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	1 4,5% 20,0%	16 72,7% 6,2%	5 22,7% 4,3%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	0 ,0% ,0%	63 63,6% 24,5%	36 36,4% 30,8%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	2 1,4% 40,0%	87 62,1% 33,9%	51 36,4% 43,6%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	0 ,0% ,0%	38 90,5% 14,8%	4 9,5% 3,4%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	0 ,0% ,0%	35 70,0% 13,6%	15 30,0% 12,8%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	2 7,7% 40,0%	18 69,2% 7,0%	6 23,1% 5,1%	26 100,0% 6,9%
	Toplam	5 1,3% 100,0%	257 67,8% 100,0%	117 30,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=26,058 \quad sd=10 \quad p=,004$$

Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerin % 24,5’i “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 33,9’u katıldığını, % 14,8’i kararsız olduğunu, % 13,6’sı katılmadığını, % 7’si kesinlikle katılmadığını belirtirken; gelecekte Denizli’de yaşamak istemeyenlerin % 30,8’i kesinlikle katıldığını, % 43,6’sı katıldığını, % 3,4’ü kararsız olduğunu, % 12,8’i katılmadığını, % 5,1’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyen ve istemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşlerin oranı kesinlikle katılıyorum, katılıyorum görüşlerinden görece daha düşüktür. Elde edilen değerler gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($x^2=26,058 \quad sd=10 \quad p=,004$)

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların % 51,5’i Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 44,4’ü düşünmemektedir. Katılanların % 51,4’ü Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 44,3’ü düşünmemektedir. Kararsız olanların % 66,7’si Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 33,3’ü düşünmemektedir. Katılmayanların % 58’i Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 38’i düşünmemektedir. Kesinlikle katılmayanların % 61,5’i Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 34,6’sı düşünmemektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik kategorilerde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir azalma olmaktadır. Hatta bu azalma kararsızım ve kesinlikle katılmıyorum kategorilerinde daha belirgin olmaktadır.

Tablo 96: Denizlili biriyle evlenme düşüncesinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Denizlili biriyle evlenmeyi düşüncesi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	9 40,9% 40,9%	8 36,4% 3,9%	5 22,7% 3,3%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	4 4,0% 18,2%	51 51,5% 25,0%	44 44,4% 28,8%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	6 4,3% 27,3%	72 51,4% 35,3%	62 44,3% 40,5%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	0 ,0% ,0%	28 66,7% 13,7%	14 33,3% 9,2%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	2 4,0% 9,1%	29 58,0% 14,2%	19 38,0% 12,4%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	1 3,8% 4,5%	16 61,5% 7,8%	9 34,6% 5,9%	26 100,0% 6,9%
Toplam		22 5,8% 100,0%	204 53,8% 100,0%	153 40,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=57,345 \quad sd=10 \quad p=,000$$

Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin % 25'i "Denizli'de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu" düşüncesine kesinlikle katıldığını % 35,3'ü katıldığını, % 13,7'si kararsız olduğunu, % 14,2'si katılmadığını, % 7,8'i kesinlikle katılmadığını belirtirken, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenlerin % 28,8'i kesinlikle katıldığını, % 40,5'i katıldığını, % 9,2'si kararsız olduğunu, % 12,4'ü katılmadığını, % 5,9'u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünen ve düşünmeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca elde edilen değerler ($x^2=57,345$ $sd=10$ $p=,000$) Denizlili biriyle evlenme düşüncesi ile "Denizli'de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu" düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

"Denizli'de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu" düşüncesine kesinlikle katılanların % 54,5'i Denizli'de doğmak isterken, % 42,4'ü istememektedir. Katılanların % 57,1'i Denizli'de doğmak isterken, % 32,9'u istememektedir. Kararsız olanların % 78,6'sı Denizli'de doğmak isterken, % 7,1'i istememektedir. Katılmayanların % 72,'si Denizli'de doğmak isterken, % 22'si istememektedir. Kesinlikle katılmayanların % 69,2'si Denizli'de doğmak isterken, % 11,5'i istememektedir. "Denizli'de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu" düşüncesine yönelik kategorilerde, Denizli'de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır.

Tablo 97: Denizli’de doğma istencinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Denizli’de doğma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	6 27,3% 16,2%	13 59,1% 5,6%	3 13,6% 2,8%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	3 3,0% 8,1%	54 54,5% 23,1%	42 42,4% 38,9%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	14 10,0% 37,8%	80 57,1% 34,2%	46 32,9% 42,6%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	6 14,3% 16,2%	33 78,6% 14,1%	3 7,1% 2,8%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	3 6,0% 8,1%	36 72,0% 15,4%	11 22,0% 10,2%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	5 19,2% 13,5%	18 69,2% 7,7%	3 11,5% 2,8%	26 100,0% 6,9%
Toplam		37 9,8% 100,0%	234 61,7% 100,0%	108 28,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=39,320 \text{ sd}=10 \text{ p}=,000$$

Denizli’de doğmak isteyenlerin % 23,1’i “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 34,2’si katıldığını, % 14,1’i kararsız olduğunu, % 15,4’ü katılmadığını, % 7,7’si kesinlikle katılmadığını belirtirken; Denizli’de doğmak istemeyenlerin % 38,9’u kesinlikle katıldığını, % 42,6’sı katıldığını, % 2,8’i kararsız olduğunu, % 10,2’si katılmadığını, % 2,8’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Denizli’de doğmak isteyen ve istemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum görüşleri, kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum görüşlerinden görece daha azdır. Denizli’de doğma istenci ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır.($x^2=39,320 \text{ sd}=10 \text{ p}=,000$)

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların % 20,2’si ilerde baba mesleğini yapmak isterken, % 76,8’i istememektedir. Katılanların % 17,1’i baba mesleğini yapmak isterken, % 80’i istememektedir. Kararsız olanların % 28,6’sı baba mesleğini yapmak isterken, % 66,7’si istememektedir. Katılmayanların % 18’i baba mesleğini yapmak isterken, % 82’si istememektedir. Kesinlikle katılmayanların % 19,2’si baba mesleğini yapmak isterken, % 80,8’i istememektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik kategorilerde, ilerde baba mesleği yapmak isteyenlerden istemeyenlere doğru dikkate değer bir artış görülmektedir.

Tablo 98: Baba mesleğini yapma istencinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Baba mesleğini yapma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	4 18,2% 30,8%	4 18,2% 5,4%	14 63,6% 4,8%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	3 3,0% 23,1%	20 20,2% 27,0%	76 76,8% 26,0%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	4 2,9% 30,8%	24 17,1% 32,4%	112 80,0% 38,4%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	2 4,8% 15,4%	12 28,6% 16,2%	28 66,7% 9,6%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	0 ,0% ,0%	9 18,0% 12,2%	41 82,0% 14,0%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	0 ,0% ,0%	5 19,2% 6,8%	21 80,8% 7,2%	26 100,0% 6,9%
Toplam		13 3,4% 100,0%	74 19,5% 100,0%	292 77,0% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=20,699 \quad sd=10 \quad p=,023$$

İlerde baba mesleğini yapmak isteyenlerin % 27’si “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 32,4’ü katıldığını, % 16,2’si kararsız olduğunu, % 12,2’si katılmadığını, % 6,8’i

kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Baba mesleğini yapmak istemeyenlerin ise % 26'sı kesinlikle katıldığını, % 38,4'ü katıldığını, % 9,6'sı kararsız olduğunu, % 14'ü katılmadığını, % 7,2'si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. İlerde baba mesleğini yapmak isteyen ve istemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşlerin oranları, kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum görüşlerinden görece daha düşüktür. Elde edilen değerler ilerde baba mesleğini yapma istenci ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.($\chi^2=20,699$ $sd=10$ $p=,023$)

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların %35,4'ü “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 33,3'ü katıldığını, % 10,1'i kararsız olduğunu, % 11,1'i katılmadığını, % 7,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılanların % 12,9'u kesinlikle katıldığını, % 49,3'ü katıldığını, % 22,9'u kararsız olduğunu, % 12,1'i katılmadığını, % 0,7'si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kararsız olanların % 23,8'i kesinlikle katıldığını, % 42,9'u katıldığını, % 16,7'si kararsız olduğunu, % 7,1'i katılmadığını, % 7,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılmayanların % 22'si kesinlikle katıldığını, % 46'sı katıldığını, % 10'u kararsız olduğunu, % 16'sı katılmadığını, % 4'ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kesinlikle katılmayanların % 23,1'i kesinlikle katıldığını, % 34,6'sı katıldığını, % 15,4'ü kararsız olduğunu, % 7,7'si katılmadığını, % 15,4'ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik herhangi bir görüş sahibi olanlar, “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesinde katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, kesinlikle katılanlar kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır.

Tablo 99: “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Denizliler Kürtlere iş verir.						Toplam
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	3 13,6% 25,0%	8 36,4% 9,1%	5 22,7% 3,2%	3 13,6% 4,9%	3 13,6% 6,8%	0 ,0% ,0%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	3 3,0% 25,0%	35 35,4% 39,8%	33 33,3% 21,0%	10 10,1% 16,4%	11 11,1% 25,0%	7 7,1% 41,2%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	3 2,1% 25,0%	18 12,9% 20,5%	69 49,3% 43,9%	32 22,9% 52,5%	17 12,1% 38,6%	1 ,7% 5,9%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	1 2,4% 8,3%	10 23,8% 11,4%	18 42,9% 11,5%	7 16,7% 11,5%	3 7,1% 6,8%	3 7,1% 17,6%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	1 2,0% 8,3%	11 22,0% 12,5%	23 46,0% 14,6%	5 10,0% 8,2%	8 16,0% 18,2%	2 4,0% 11,8%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	1 3,8% 8,3%	6 23,1% 6,8%	9 34,6% 5,7%	4 15,4% 6,6%	2 7,7% 4,5%	4 15,4% 23,5%	26 100,0% 6,9%
Toplam		12 3,2% 100,0%	88 23,2% 100,0%	157 41,4% 100,0%	61 16,1% 100,0%	44 11,6% 100,0%	17 4,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

X²=52,866 sd=25 p=,001

“Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine kesinlikle katılanların %39,8’i “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 20,5’i katıldığını, % 11,4’ü kararsız olduğunu, % 12,5’i katılmadığını, % 6,8’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılanların % 21’i kesinlikle katıldığını, % 43,9’u katıldığını, % 11,5’i kararsız olduğunu, % 14,6’sı katılmadığını, % 5,7’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kararsız olanların % 16,4’ü kesinlikle katıldığını, % 52,5’i katıldığını, % 11,5’i kararsız olduğunu, % 8,2’si katılmadığını, % 6,6’sı kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılmayanların % 25’i kesinlikle katıldığını, % 38,6’sı katıldığını, % 6,8’i kararsız olduğunu, % 18,2’si katılmadığını, % 4,5’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kesinlikle katılmayanların % 41,2’si kesinlikle katıldığını, % 5,9’u katıldığını, % 17,6’sı kararsız olduğunu, % 11,8’i katılmadığını, % 23,5’i kesinlikle

katılmadığını belirtmiştir. “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine kesinlikle katılanlar ve kesinlikle katılmayanlar, “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesinde kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, katılan, kararsız olan ve katılmayanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bu iki düşünce arasında çok güçlü bir ilişki vardır. ($\chi^2=52,866$ $sd=25$ $p=,001$)

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların %25,3’ü “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 29,3’ü katıldığını, % 7,1’i kararsız olduğunu, % 13,1’i katılmadığını, % 24,2’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılanların % 13,6’sı kesinlikle katıldığını, % 50’si katıldığını, % 7,9’u kararsız olduğunu, % 17,1’i katılmadığını, % 9,3’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kararsız olanların % 21,4’ü kesinlikle katıldığını, % 52,4’ü katıldığını, % 9,5’i kararsız olduğunu, % 9,5’i katılmadığını, % 7,1’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılmayanların % 16’sı kesinlikle katıldığını, % 44’ü katıldığını, % 8’i kararsız olduğunu, % 28’i katılmadığını, % 2’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kesinlikle katılmayanların % 30,8’i kesinlikle katıldığını, % 26,9’u katıldığını, % 15,4’ü kararsız olduğunu, % 7,7’si katılmadığını, % 19,2’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik herhangi bir görüş sahibi olanlar, “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesinde katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ancak kesinlikle katılmıyorum diyenler kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır.

Tablo 100: “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir.						Total
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	4 18,2% 44,4%	8 36,4% 10,4%	7 31,8% 4,5%	0 ,0% ,0%	1 4,5% 1,7%	2 9,1% 4,2%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	1 1,0% 11,1%	25 25,3% 32,5%	29 29,3% 18,5%	7 7,1% 23,3%	13 13,1% 22,4%	24 24,2% 50,0%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	3 2,1% 33,3%	19 13,6% 24,7%	70 50,0% 44,6%	11 7,9% 36,7%	24 17,1% 41,4%	13 9,3% 27,1%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	0 ,0% ,0%	9 21,4% 11,7%	22 52,4% 14,0%	4 9,5% 13,3%	4 9,5% 6,9%	3 7,1% 6,3%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	1 2,0% 11,1%	8 16,0% 10,4%	22 44,0% 14,0%	4 8,0% 13,3%	14 28,0% 24,1%	1 2,0% 2,1%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	0 ,0% ,0%	8 30,8% 10,4%	7 26,9% 4,5%	4 15,4% 13,3%	2 7,7% 3,4%	5 19,2% 10,4%	26 100,0% 6,9%
Toplam		9 2,4% 100,0%	77 20,3% 100,0%	157 41,4% 100,0%	30 7,9% 100,0%	58 15,3% 100,0%	48 12,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=75,300 \quad sd=25 \quad p=,000$$

“Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılanların %32,5’i “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 24,7’si katıldığını, % 11,7’si kararsız olduğunu, % 10,4’ü katılmadığını, % 10,4’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılanların % 18,5’i kesinlikle katıldığını, % 44,6’sı katıldığını, % 14’ü kararsız olduğunu, % 14’ü katılmadığını, % 4,5’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kararsız olanların % 23,3’ü kesinlikle katıldığını, % 36,7’si katıldığını, % 13,3’ü kararsız olduğunu, % 13,3’ü katılmadığını, % 13,3’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılmayanların % 22,4’ü kesinlikle katıldığını, % 41,4’ü katıldığını, % 6,9’u kararsız olduğunu, % 24,1’i katılmadığını, % 3,4’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kesinlikle katılmayanların % 50’si kesinlikle katıldığını, % 27,1’i katıldığını, % 6,3’ü kararsız olduğunu, % 2,1’i

katılmadığını, % 10,4'ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılan ve kesinlikle katılmayanlar, “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesinde kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, katılan, kararsız olan ve katılmayanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bu iki düşünce arasında çok güçlü bir ilişki vardır.(75,300 sd=25 p=,000)

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların % 44,4’ü “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 41,4’ü fikrine uygun olduğunu, % 9,1’i fikri olmadığını, % 5,1’i fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Katılanların % 13,6’sı fikrine çok uygun olduğunu, % 67,1’i fikrine uygun olduğunu, % 10,7’si fikri olmadığını, % 5’i fikrine aykırı olduğunu, % 0,7’si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kararsız olanların % 28,6’sı fikrine çok uygun olduğunu, % 59,5’i fikrine uygun olduğunu, % 7,1’i fikri olmadığını, % 2,4’ü fikrine aykırı olduğunu, % 2,4’ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Katılmayanların % 20’si fikrine çok aykırı olduğunu, % 60’ı fikrine uygun olduğunu, % 10’u fikri olmadığını, % 6’sı fikrine aykırı olduğunu, % 2’si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kesinlikle katılmayanların % 42,3’ü fikrine çok uygun olduğunu, % 26,9’u fikrine uygun olduğunu, % 15,4’ü fikri olmadığını, % 7,7’si fikrine aykırı olduğunu, % 3,8’i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kesinlikle katılanlar ve kesinlikle katılmayanlar “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine çok uygun bulurken, katılan, kararsız olan ve katılmayanlar ise bu düşünceyi fikrine uygun bulmaktadır.

Tablo 101: “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		İlerde Denizli’de iş bulabilirim.						Total
		Cevapsız	Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	0 ,0% ,0%	8 36,4% 7,7%	12 54,5% 5,7%	0 ,0% ,0%	2 9,1% 10,0%	0 ,0% ,0%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	0 ,0% ,0%	44 44,4% 42,3%	41 41,4% 19,6%	9 9,1% 25,0%	5 5,1% 25,0%	0 ,0% ,0%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	4 2,9% 66,7%	19 13,6% 18,3%	94 67,1% 45,0%	15 10,7% 41,7%	7 5,0% 35,0%	1 ,7% 25,0%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	0 ,0% ,0%	12 28,6% 11,5%	25 59,5% 12,0%	3 7,1% 8,3%	1 2,4% 5,0%	1 2,4% 25,0%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	1 2,0% 16,7%	10 20,0% 9,6%	30 60,0% 14,4%	5 10,0% 13,9%	3 6,0% 15,0%	1 2,0% 25,0%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	1 3,8% 16,7%	11 42,3% 10,6%	7 26,9% 3,3%	4 15,4% 11,1%	2 7,7% 10,0%	1 3,8% 25,0%	26 100,0% 6,9%
Toplam		6 1,6% 100,0%	104 27,4% 100,0%	209 55,1% 100,0%	36 9,5% 100,0%	20 5,3% 100,0%	4 1,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=49,718 \text{ sd}=25 \text{ p}=.002$$

“İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 42,3’ü “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 18,3’ü katıldığını, %11,5’i kararsız olduğunu, % 9,6’sı’i katılmadığını, % 10,6’sı kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikrine uygun bulanların % 19,6’sı kesinlikle katıldığını, % 45’i katıldığını, % 12’si kararsız olduğunu, % 14,4’ü katılmadığını, % 3,3’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikri olmayanların % 25’i kesinlikle katıldığını, % 41,7’si katıldığını, % 8,3’ü kararsız olduğunu, % 13,9’u katılmadığını, % 11,1’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikrine aykırı bulanların % 25’i kesinlikle katıldığını, % 35’i katıldığını, % 5’i kararsız olduğunu, % 15’i katılmadığını, % 10’u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikrine çok aykırı bulanların ise % 25’i katıldığını, % 25’i kararsız olduğunu, % 25’i katılmadığını, % 25’i kesinlikle katılmadığını belirtirken,

kesinlikle katılan yoktur. “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine çok uygun bulanlar kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, fikrine uygun ve fikrine aykırı bulanlar ile fikri olmayanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır. Fikrine çok aykırı bulanlarda ise katılan, kararsız olan, katılmayan ve kesinlikle katılmayanların oranları eşit dağılmıştır. Elde edilen değerler bu iki düşünce arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. ($\chi^2=49,718$ $sd=25$ $p=,002$)

“Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanların % 40,4’ü “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 34,3’ü fikrine uygun olduğunu, %12,1’i fikri olmadığını, % 8,1’i fikrine aykırı olduğunu, % 5,1’i fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Katılanların % 15’i fikrine çok uygun olduğunu, % 67,1’i fikrine uygun olduğunu, % 8,6’sı fikri olmadığını, % 8,6’sı fikrine aykırı olduğunu, % 0,7’si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kararsız olanların % 33,3’ü fikrine çok uygun olduğunu, % 61,9’u fikrine uygun olduğunu, % 2,4’ü fikri olmadığını, % 2,4’ü fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. Katılmayanların % 36’sı fikrine çok aykırı olduğunu, % 50’si fikrine uygun olduğunu, % 4’ü fikri olmadığını, % 6’sı fikrine aykırı olduğunu, % 4’ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kesinlikle katılmayanların % 30,8’i fikrine çok uygun olduğunu, % 46,2’si fikrine uygun olduğunu, % 19,2’si fikri olmadığını, % 3,8’i fikrine aykırı olduğunu belirtirken, fikrine çok aykırı bulan yoktur. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanlar fikrine çok uygun görüşünde yoğunlaşırken, katılan, kararsız olan, katılmayan ve kesinlikle katılmayanlar fikrine uygun görüşünde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca fikrim yok, fikrine aykırı ve fikrine çok aykırı gibi olumsuz görüşlerin oranları oldukça düşüktür.

Tablo 102: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Total
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu	Cevapsız	8 36,4% 7,3%	10 45,5% 5,0%	2 9,1% 5,9%	2 9,1% 7,4%	0 ,0% ,0%	22 100,0% 5,8%
	Kesinlikle katılıyorum	40 40,4% 36,7%	34 34,3% 16,9%	12 12,1% 35,3%	8 8,1% 29,6%	5 5,1% 62,5%	99 100,0% 26,1%
	Katılıyorum	21 15,0% 19,3%	94 67,1% 46,8%	12 8,6% 35,3%	12 8,6% 44,4%	1 ,7% 12,5%	140 100,0% 36,9%
	Kararsızım	14 33,3% 12,8%	26 61,9% 12,9%	1 2,4% 2,9%	1 2,4% 3,7%	0 ,0% ,0%	42 100,0% 11,1%
	Katılmıyorum	18 36,0% 16,5%	25 50,0% 12,4%	2 4,0% 5,9%	3 6,0% 11,1%	2 4,0% 25,0%	50 100,0% 13,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	8 30,8% 7,3%	12 46,2% 6,0%	5 19,2% 14,7%	1 3,8% 3,7%	0 ,0% ,0%	26 100,0% 6,9%
Toplam		109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=46,675 \quad sd=20 \quad p=,001$$

“Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 36,7’si “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 19,3’ü katıldığını, %12,8’i kararsız olduğunu, % 16,5’i katılmadığını, % 7,3’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikrine uygun bulanların % 16,9’u kesinlikle katıldığını, % 46,8’i katıldığını, % 12,9’u kararsız olduğunu, % 12,4’ü katılmadığını, % 6’sı kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikri olmayanların % 35,3’ü kesinlikle katıldığını, % 35,3’ü katıldığını, % 2,9’u kararsız olduğunu, % 5,9’u katılmadığını, % 14,7’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikrine aykırı bulanların % 29,6’sı kesinlikle katıldığını, % 44,4’ü katıldığını, % 3,7’si kararsız olduğunu, % 11,1’i katılmadığını, % 3,7’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Fikrine çok aykırı bulanların ise % 62,5’i kesinlikle katıldığını, % 12,5’i katıldığını, % 25’i katılmadığını belirtirken,

kararsız olan ve kesinlikle katılmayan yoktur. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun ve fikrine çok aykırı bulanlar, “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesinde kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, fikrine uygun ve fikrine aykırı bulanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Fikri olmayanlar ise kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum görüşlerinde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bu iki düşünce arasında çok güçlü bir ilişki vardır. ($\chi^2=46,675$ $sd=20$ $p=,001$)

Hipotez 2-2’nin Sınanması

“Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine kesinlikle katılanların % 86,6’sı Denizlili arkadaşlarının evine gidip-gelirken, % 13,4’ü gitmemektedir. Katılanların % 84,3’ü Denizlili arkadaşlarına gidip-geldiğini, % 15,7’si gitmediğini belirtmiştir. Kararsız olanların tamamı Denizlili arkadaşlarının evine gidip-gelmektedir. Katılmayanların % 66,7’si Denizlili arkadaşlarına gidip-gelirken, % 33,3’ü gitmemektedir. Kesinlikle katılmayanların yarısı Denizlili arkadaşlarına gidip-gelirken, diğer yarısı gitmemektedir. “Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik kategorilerde, Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenlerden gitmeyenlere doğru düzenli dikkate değer bir azalma olmaktadır. Ancak kesinlikle katılıyorum görüşünde oranlar azalmak yerine eşit dağılmıştır.

Tablo 103: Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğiliminin “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine göre yorumu

		Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi		Toplam
		Evet	Hayır	
Üniversiteye gitmek gereklidir.	Kesinlikle katılıyorum	194 86,6% 60,1%	30 13,4% 53,6%	224 100,0% 59,1%
	Katılıyorum	102 84,3% 31,6%	19 15,7% 33,9%	121 100,0% 31,9%
	Kararsızım	16 100,0% 5,0%	0 ,0% ,0%	16 100,0% 4,2%
	Katılmıyorum	8 66,7% 2,5%	4 33,3% 7,1%	12 100,0% 3,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	3 50,0% ,9%	3 50,0% 5,4%	6 100,0% 1,6%
Toplam		323 85,2% 100,0%	56 14,8% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=12,390 \text{ sd}=4 \text{ p}=.015$$

Denizlili arkadaşlarına gidip-gelenlerin % 60,1’i “Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 31,6’sı katıldığını, % 5’i kararsız olduğunu, % 2,5’i katılmadığını, % 0,9’u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Denizlili arkadaşlarının evine gitmeyenlerin % 53,6’sı kesinlikle katıldığını, % 33,9’u katıldığını, % 7,1’i katılmadığını, %5,4’ü kesinlikle katılmadığını belirtirken kararsız olanlar yoktur. Denizlili arkadaşlarına gidip-gelenler ve gitmeyenler kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum görüşlerinde dikkate değer bir düşüş vardır. Bu da üniversite eğitimine karşı olumlu düşüncelere sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi ile “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.($x^2=12,390 \text{ sd}=4 \text{ p}=.015$)

“Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine kesinlikle katılanların % 3,1’i hiç kimseyle vakit geçirmezken, % 37,9’u kardeşleriyle, % 16,1’i hemşerileriyle, % 42,9’u Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirmektedir. Katılıyorum diyenlerin % 1,7’si hiç kimseyle vakit geçirmediğini, % 39,7’si kardeşleriyle, % 14,9’u hemşerileriyle, % 43,8’i Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirdiğini belirtmiştir. Kararsız olanların % 31,3’ü kardeşleriyle, % 12,5’i hemşerileriyle, % 50,0’ı Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirirken, hiç kimseyle vakit geçirmeyen yoktur. Katılmayanların % 25’i kardeşleriyle, % 16,7’si hemşerileriyle, % 50’si Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirirken, hiç kimseyle vakit geçirmeyen yoktur. Kesinlikle katılmayanlarda hiç kimseyle vakit geçirmeyenler ile kardeşleriyle ve Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirenlerin oranları aynıken(%33,3), hemşerileriyle vakit geçiren yoktur. “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine yönelik kategorilerde, Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin oranlarında yoğunluk görülmektedir. Ancak kesinlikle katılmayanlarda kardeşler ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin ve hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerin oranı eşittir.

Tablo 104: En çok vakit geçirilen kişilerin “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine göre yorumu

		En çok vakit geçirilen kişiler					Toplam
		Cevapsız	Hiç kimseyle	Kardeşlerimle	Hemşerilerimle	Denizlili arkadaşlarımla	
Üniversiteye gitmek gereklidir.	Kesinlikle katılıyorum	0 ,0% ,0%	7 3,1% 63,6%	85 37,9% 59,4%	36 16,1% 62,1%	96 42,9% 58,2%	224 100,0% 59,1%
	Katılıyorum	0 ,0% ,0%	2 1,7% 18,2%	48 39,7% 33,6%	18 14,9% 31,0%	53 43,8% 32,1%	121 100,0% 31,9%
	Kararsızım	1 6,3% 50,0%	0 ,0% ,0%	5 31,3% 3,5%	2 12,5% 3,4%	8 50,0% 4,8%	16 100,0% 4,2%
	Katılmıyorum	1 8,3% 50,0%	0 ,0% ,0%	3 25,0% 2,1%	2 16,7% 3,4%	6 50,0% 3,6%	12 100,0% 3,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	0 ,0% ,0%	2 33,3% 18,2%	2 33,3% 1,4%	0 ,0% ,0%	2 33,3% 1,2%	6 100,0% 1,6%
Toplam		2 ,5% 100,0%	11 2,9% 100,0%	143 37,7% 100,0%	58 15,3% 100,0%	165 43,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=48,682 \text{ sd}=16 \text{ p}=,000$$

Hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerin % 63,6’sı “Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 18,2’si katıldığını, % 18,2’si kesinlikle katılmadığını belirtirken, kararsız olanlar ve katılmayanlar yoktur. Kardeşleriyle vakit geçirenlerin % 59,4’ü kesinlikle katıldığını, % 33,6’sı katıldığını, % 3,5’i kararsız olduğunu, % 2,1’i katılmadığını, % 1,4’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Hemşerileriyle vakit geçirenlerin % 62,1’i kesinlikle katıldığını, % 31’i katıldığını, % 3,4’ü kararsız olduğunu, % 3,4’ü katılmadığını belirtirken, kesinlikle katılmayanlar yoktur. Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin % 58,2’si kesinlikle katıldığını, % 32,1’i katıldığını, % 4,8’i kararsız olduğunu, % 3,6’sı katılmadığını, % 1,2’si kararsız olduğunu belirtmiştir. En çok vakit geçirilen kişilere bağlı olarak kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunluk görülmektedir. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranları genel olarak çok düşüktür. Kardeşleri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin oranları, kesinlikle katılıyorum diyenlerden kesinlikle katılmıyorum diyenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca elde

edile değerler ($X^2=48,682$ $sd=16$ $p=,000$) en çok vakit geçirilen kişiler ile “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

“Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine kesinlikle katılanların % 4,9’u hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemediğini, % 10,3’ü zaman zaman, % 82,1’i hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebildiğini belirtmiştir. Katılıyorum diyenlerin % 2,5’i hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemediğini, % 16,5’i zaman zaman, % 81’i hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebildiğini belirtmiştir. Kararsız olanların % 6,3’ü zaman zaman, % 93,8’i hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilirken, hemen hemen hiçbir zaman kendini ifade edemeyen yoktur. Katılmayanların % 8,3’ü hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemezken, % 91,7’si hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebildiğini belirtmektedir ve zaman zaman kendini Türkçe ifade eden yoktur. Kesinlikle katılmayanların % 33,3’ü hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemediğini, % 66,7’si hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebildiğini belirtirken, zaman zaman kendini Türkçe ifade eden yoktur. “Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik kategorilerde, hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerden hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edenlere doğru düzenli bir artış vardır. Ancak bu artış katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum kategorilerinde dikkate değer bir sapmaya uğramıştır.

Tablo 105: Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyinin “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine göre yorumu

		Çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi				Toplam
		Cevapsız	Hemen hemen hiç bir zaman	Zaman zaman	Hemen hemen her zaman	
Üniversiteye gitmek gereklidir.	Kesinlikle katılıyorum	6 2,7% 100,0%	11 4,9% 64,7%	23 10,3% 52,3%	184 82,1% 59,0%	224 100,0% 59,1%
	Katılıyorum	0 ,0% ,0%	3 2,5% 17,6%	20 16,5% 45,5%	98 81,0% 31,4%	121 100,0% 31,9%
	Kararsızım	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 6,3% 2,3%	15 93,8% 4,8%	16 100,0% 4,2%
	Katılmıyorum	0 ,0% ,0%	1 8,3% 5,9%	0 ,0% ,0%	11 91,7% 3,5%	12 100,0% 3,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	0 ,0% ,0%	2 33,3% 11,8%	0 ,0% ,0%	4 66,7% 1,3%	6 100,0% 1,6%
Toplam		6 1,6% 100,0%	17 4,5% 100,0%	44 11,6% 100,0%	312 82,3% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=23,515 \quad sd=12 \quad p=.024$$

Hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerin % 64,7’si “Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 17,6’sı katıldığını, % 5,9’u katılmadığını, % 11,8’i kesinlikle katılmadığını belirtirken, kararsız olanlar yoktur. Zaman zaman kendini Türkçe ifade edenlerin % 52,3’ü kesinlikle katıldığını, % 45,5’i katıldığını, % 2,3’ü kararsız olduğunu ifade ederken, katılmayan ve kesinlikle katılmayan yoktur. Hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edenlerin % 59’u kesinlikle katıldığını, % 31,4’ü katıldığını, % 4,8’i kararsız olduğunu, % 3,5’i katılmadığını, % 1,3’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Zaman zaman ve hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilenler ile hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenler kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum görüşlerinde dikkate değer bir düşme vardır. Bu durum üniversite eğitiminin öneminin

bilincinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca elde edilen değerler kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi ile “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişkili olduğunu göstermektedir. ($\chi^2=23,515$ $sd=12$ $p=,024$)

“Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine kesinlikle katılanların %66,1’i gelecekte Denizli’de yaşamak isterken, % 32,1’i istememektedir. Katılanların %72,7’si gelecekte Denizli’de yaşamak isterken, % 27,3’ü istememektedir. Kararsız olanların % 68,8’i gelecekte Denizli’de yaşamak isterken, % 31,3’ü istememektedir. Katılmayanların % 33,3’ü gelecekte Denizli’de yaşamak isterken, 58,3’ü yaşamak istememektedir. Kesinlikle katılmayanların ise tamamı Denizli’de yaşamak istemektedir. “Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik kategorilerde, gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır. Hatta bu azalma kesinlikle katılmıyorum kategorisinde dikkate değer bir şekilde olmaktadır. Ancak katılıyorum kategorisinde gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir artış görülmektedir.

Tablo 106: Gelecekte Denizli’de yaşama istencinin “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine göre yorumu

		Gelecekte Denizli’de yaşama istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Üniversiteye gitmek gereklidir.	Kesinlikle katılıyorum	4 1,8% 80,0%	148 66,1% 57,6%	72 32,1% 61,5%	224 100,0% 59,1%
	Katılıyorum	0 ,0% ,0%	88 72,7% 34,2%	33 27,3% 28,2%	121 100,0% 31,9%
	Kararsızım	0 ,0% ,0%	11 68,8% 4,3%	5 31,3% 4,3%	16 100,0% 4,2%
	Katılmıyorum	1 8,3% 20,0%	4 33,3% 1,6%	7 58,3% 6,0%	12 100,0% 3,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	0 ,0% ,0%	6 100,0% 2,3%	0 ,0% ,0%	6 100,0% 1,6%
Toplam		5 1,3% 100,0%	257 67,8% 100,0%	117 30,9% 100,0%	379 100,0% 100,0%

Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerin % 57,6’sı “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 34,2’si katıldığını, % 4,3’ü kararsız olduğunu, % 1,6’sı katılmadığını, % 2,3’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Gelecekte Denizli’de yaşamak istemeyenlerin %61,5’i kesinlikle katıldığını, % 28,2’si katıldığını, %4,3’ü kararsız olduğunu, % 6’sı katılmadığını belirtirken, kesinlikle katılmayan yoktur. Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyen ve istemeyenlerin yarısından biraz azı kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmıştır. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranları oldukça düşüktür. Bu da katılımcıların üniversite eğitime karşı olumlu düşüncelere sahip olduklarını göstermektedir. Elde edilen değerlerde gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.($\chi^2=15,694$ $sd=8$ $p=,047$)

“Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine kesinlikle katılanların % 21’si “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” anlayışına kesinlikle katıldığını, % 40,2’si katıldığını, % 8’i kararsız olduğunu, % 13,8’i katılmadığını, % 14,3’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılıyorum diyenlerin % 14’ü kesinlikle katıldığını, % 50,4’ü katıldığını, % 5,8’i kararsız olduğunu, % 18,2’si katılmadığını, % 9,1’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kararsız olanların % 25’i kesinlikle katıldığını, % 18,8’i katıldığını, % 25’i kararsız olduğunu, % 12,5’i katılmadığını, % 18,8’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılmıyorum diyenlerin % 33,3’ü kesinlikle katıldığını, % 25’i katıldığını, % 8,3’ü kararsız olduğunu, % 25’i katılmadığını, % 8,3’ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Kesinlikle katılmıyorum diyenlerin % 83,3’ü kesinlikle katıldığını, % 16,7’si kesinlikle katılmadığını belirtirken, katılan, kararsız olan ve katılmayan yoktur. “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine katılmayan ve kesinlikle katılmayanlar “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir”

düşüncesine kesinlikle katılırken, kesinlikle katılan ve katılanlar katılıyorum görüşüne sahiptir. Ayrıca kararsız olanlar kesinlikle katılıyorum ve kararsızım görüşlerinde yoğunlaşmışlardır.

Tablo 107: “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesinin “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine göre yorumu

		Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir.						Total
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Üniversiteye gitmek gereklidir.	Kesinlikle katılıyorum	6 2,7% 66,7%	47 21,0% 61,0%	90 40,2% 57,3%	18 8,0% 60,0%	31 13,8% 53,4%	32 14,3% 66,7%	224 100,0% 59,1%
	Katılıyorum	3 2,5% 33,3%	17 14,0% 22,1%	61 50,4% 38,9%	7 5,8% 23,3%	22 18,2% 37,9%	11 9,1% 22,9%	121 100,0% 31,9%
	Kararsızım	0 ,0% ,0%	4 25,0% 5,2%	3 18,8% 1,9%	4 25,0% 13,3%	2 12,5% 3,4%	3 18,8% 6,3%	16 100,0% 4,2%
	Katılmıyorum	0 ,0% ,0%	4 33,3% 5,2%	3 25,0% 1,9%	1 8,3% 3,3%	3 25,0% 5,2%	1 8,3% 2,1%	12 100,0% 3,2%
	Kesinlikle katılmıyorum	0 ,0% ,0%	5 83,3% 6,5%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 16,7% 2,1%	6 100,0% 1,6%
Toplam		9 2,4% 100,0%	77 20,3% 100,0%	157 41,4% 100,0%	30 7,9% 100,0%	58 15,3% 100,0%	48 12,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=36,074 \quad sd=20 \quad p=,015$$

“Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” anlayışına kesinlikle katılanların % 61’i “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 22,1’i katıldığını, % 5,2’si kararsız olduğunu, % 5,2’si katılmadığını, % 6,5’i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Katılıyorum diyenlerin % 57,3’ü kesinlikle katıldığını, % 38,9’u katıldığını, % 1,9’u kararsız olduğunu, % 1,9’u katılmadığını belirtirken, kesinlikle katılmayan yoktur. Kararsız olanların % 60’ı kesinlikle katıldığını, % 23,3’ü katıldığını, % 13,3’ü kararsız olduğunu, % 3,3’ü katılmadığını belirtirken kesinlikle katılmayan yoktur. Katılmıyorum diyenlerin % 53,4’ü kesinlikle katıldığını, % 37,9’u katıldığını, % 3,4’ü kararsız olduğunu, % 5,2’si katılmadığını ifade ederken, kesinlikle katılmayan yoktur. Kesinlikle

katılmıyorum diyenlerin % 66,7'si kesinlikle katıldığını, % 22,9'u katıldığını, % 6,3'ü kararsız olduğunu, % 2,1'i katılmadığını, % 2,1'i kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. “Doğduğum yer değil doydüğüm yer memleketimdir” düşüncesine yönelik kategorilerde, “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesinde kesinlikle katılmıyorum görüşünde yoğunlaşma görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerler bu iki düşünce arasında güçlü bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.($\chi^2=36,074$ $sd=20$ $p=,015$)

Hipotez 2-3'ün Sınanması

Anne babası ilgisiz olanların %50'si Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/ gezmeye çağırılırken, %50'si çağırılmamaktadır. Anne babası baskıcı ve buyurgan olanların %94,1'i Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılırken, %5,9'u çağırılmamaktadır. Anne babası anlayışlı olanların %90,8'i Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılırken, %9,2'si çağırılmamaktadır. Anne-babası baskıcı/buyurgan ve anlayışlı olanların oranları, Denizlili arkadaşları tarafından oyunlarına/gezmeye çağırılanlardan çağırılmayanlara doğru dikkate değer bir şekilde azalmaktadır. Anne-babası ilgisiz olanlarda ise Denizlili arkadaşları tarafından oyunlarına/gezmeye çağırılanların ve çağırılmayanların oranları eşittir.

Tablo 108: Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğiliminin ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimlerine göre yorumu

		Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğilimi		Toplam
		Evet	Hayır	
Ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimleri	Değerlendirme dışı	1 100,0% ,3%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	İlgisiz	2 50,0% ,6%	2 50,0% 5,6%	4 100,0% 1,1%
	Baskıcı/buyurgan	16 94,1% 4,7%	1 5,9% 2,8%	17 100,0% 4,5%
	Anlayışlı	324 90,8% 94,5%	33 9,2% 91,7%	357 100,0% 94,2%
	Toplam	343 90,5% 100,0%	36 9,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=8,023 \quad sd=3 \quad p=,046$$

Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılanların % 6'sının anne babası ilgisiz, % 4,7'sinin baskıcı/buyurgan, % 94,5'inin anlayışlıdır. Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılmayanların % 5,6'sının anne babası ilgisiz, % 2,8'inin baskıcı/buyurgan, % 91,7'sinin anlayışlıdır. Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye çağırılan ve çağırılmayanların neredeyse tamamına yakınının ailesi çocuklarına karşı anlayışlıdır. Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye çağırılan ve çağırılmayanların oranları, anne-babası ilgisiz olanlardan anlayışlı olanlara doğru düzenli bir şekilde artmaktadır. Ancak bu artış, Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye çağırılmayanlar kategorisinde, anne-babası baskıcı/buyurgan olanlarda sapmaya uğramıştır. Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğilimi ile ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimleri arasında orta düzeyde bir ilişki vardır.($x^2=8,023 \quad sd=3 \quad p=,046$)

Anne-babası ilgisiz olanların % 25'i hemen hemen hiçbir zaman Denizlili arkadaşlarının yanında kendi gibi davranmazken, %50'si zaman zaman, % 25'i hemen hemen her zaman kendi gibi davranmaktadır. Anne-

babası baskıcı/buyurgan olanların % 5,9'u hemen hemen hiçbir zaman Denizlili arkadaşları yanında kendi gibi davranamazken, % 17,6'sı zaman zaman, %70,6'sı hemen hemen her zaman kendi gibi davranmaktadır. Anne-babası anlayışlı olanların % 8,4'ü hemen hemen hiçbir zaman Denizlili arkadaşlarının yanında kendi gibi davranamazken, %23'ü zaman zaman, %67,5'i hemen hemen her zaman kendi gibi davranmaktadır. Anne-babası baskıcı/buyurgan ve anlayışlı olanların oranları, hemen hemen hiçbir zaman Denizlili arkadaşlarının yanında kendi gibi davranamayanlardan hemen hemen her zaman kendi gibi davranabilenlere doğru düzenli bir şekilde artmaktadır. Anne-babası ilgisiz olanlar ise zaman zaman Denizlili arkadaşları yanında kendi gibi davranabilme eğilimindedir.

Tablo 109: Denizlili arkadaşların yanında kendin gibi olabileme eğiliminin ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimlerine göre yorumu

		Denizlili arkadaşların yanında kendin gibi olabileme eğilimi				Toplam
		Cevapsız	Hemen hemen hiç bir zaman	Zaman zaman	Hemen hemen her zaman	
Ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimleri	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	1 100,0% 3,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	İlgisiz	0 ,0% ,0%	1 25,0% 3,0%	2 50,0% 2,3%	1 25,0% ,4%	4 100,0% 1,1%
	Baskıcı/buyurgan	1 5,9% 20,0%	1 5,9% 3,0%	3 17,6% 3,4%	12 70,6% 4,7%	17 100,0% 4,5%
	Anlayışlı	4 1,1% 80,0%	30 8,4% 90,9%	82 23,0% 94,3%	241 67,5% 94,9%	357 100,0% 94,2%
Toplam		5 1,3% 100,0%	33 8,7% 100,0%	87 23,0% 100,0%	254 67,0% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=17,323 \quad sd=9 \quad p=,044$$

Hemen hemen hiçbir zaman Denizlili arkadaşları yanında kendi gibi davranamayanların % 3'ünün ailesi ilgisiz, % 3'nün baskıcı/buyurgan, % 90,9'nun anlayışlıdır. Denizlili arkadaşlarının yanında zaman zaman kendi gibi davranabilenlerin % 2,3'nün ailesi ilgisiz, % 3,4'nün baskıcı/buyurgan,

% 94,3'nün anlayışlıdır. Hemen hemen her zaman kendi gibi davranabilenlerin % 0,4'nün ailesi ilgisiz, %4,7'nin baskıcı/buyurgan, % 94,9'nun anlayışlıdır. Katılımcıların neredeyse tamamına yakının ailesi çocuklarına karşı anlayışlıdır. Denizlili arkadaşlarının yanında hemen hemen hiçbir zaman kendi gibi olamayanlar ile zaman zaman ve hemen hemen her zaman kendi gibi davranabilenlerin oranları, anne-babası ilgisiz olanlardan anlayışlı olanlara doğru düzenli bir şekilde artmaktadır. Ancak hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerde, anne-babası baskıcı/buyurgan olanlarda sapma görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerler ($x^2=17,323$ $sd=9$ $p=,044$) Denizlili arkadaşların yanında kendin gibi olabilme eğilimi ile ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimleri arasında güçlü bir ilişki vardır.

Anne babası ilgisiz olanların % 25'i kendisini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, % 75'i mesafeli hissederken, çok uzak hisseden yoktur. Anne ve babası baskıcı ve buyurgan olanların % 64,7'si kendisini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, % 23,5'i mesafeli, % 11,8'i çok uzak hissetmektedir. Anne babası anlayışlı olanların % 62,2'si kendisini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, % 35,9'u mesafeli, % 1,7'si çok uzak hissetmektedir. Anne-babası baskıcı/buyurgan ve anlayışlı olanları oranları, kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerden çok uzak hissedenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Anne-babası ilgisiz olanların ise yarısından fazlası kendini Denizlili arkadaşlarına mesafeli hissetmektedir.

Tablo 110: Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesinin ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimlerine göre yorumu

		Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi				Toplam
		Cevapsız	Çok yakın	Mesafeli	Çok uzak	
Ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimleri	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% 11,1%	1 100,0% ,3%
	İlgisiz	0 ,0% ,0%	1 25,0% ,4%	3 75,0% 2,2%	0 ,0% ,0%	4 100,0% 1,1%
	Baskıcı/buyurgan	0 ,0% ,0%	11 64,7% 4,7%	4 23,5% 3,0%	2 11,8% 22,2%	17 100,0% 4,5%
	Anlayışlı	1 ,3% 100,0%	222 62,2% 94,9%	128 35,9% 94,8%	6 1,7% 66,7%	357 100,0% 94,2%
Toplam		1 ,3% 100,0%	234 61,7% 100,0%	135 35,6% 100,0%	9 2,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=51,656 \text{ sd}=9 \text{ p}=,000$$

Kendisini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerin % 0,4'ünün ailesi ilgisiz, % 4,7'sinin baskıcı ve buyurgan, % 94,9'unun anlayışlıdır. Kendisini Denizlili arkadaşlarına mesafeli hissedenlerin % 2,2'sinin ailesi ilgisiz, % 3'ünün baskıcı ve buyurgan, % 94,8'inin anlayışlı davranmaktadır. Kendisini Denizlili arkadaşlarına çok uzak hissedenlerin hiçbirinin ailesi ilgisiz değilken; % 22,2'sinin ailesi baskıcı ve buyurgan, % 66,7'sinin ailesi anlayışlı davranmaktadır. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın ve mesafeli hissedenlerin neredeyse tamamına yakınının, çok uzak hissedenlerin ise yarıdan biraz fazlasının ailesi anlayışlı davranmaktadır. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, mesafeli ve çok uzak hissedenlerin oraları, anne-babası ilgisiz olanlardan anlayışlı olanlara doğru düzenli bir şekilde artmaktadır. Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile anne-babanın çocuklarına davranış biçimleri arasında çok güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=51,656 \text{ sd}=9 \text{ p}=,000$)

Hiç kimseyle tartışmayanların % 6'sı hiç kimseyle vakit geçirmezken, % 35,7'si kardeşleriyle, % 14,3'ü hemşerileriyle, % 42,9'u da Denizlili

arkadaşlarıyla vakit geçirmektedir. En çok babası ile tartışanların % 4,2'si hiç kimseyle vakit geçirmediğinin, % 25'i kardeşleriyle, % 8,3'ü hemşerileriyle, % 58,3'ü Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirdiğini belirtmiştir. En çok annesi ile tartışanların % 42,1'i kardeşleriyle, % 21,1'i hemşerileriyle, % 36,8'i Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirirken; hiç kimseyle vakit geçirmeyen yoktur. En çok kardeşi ile tartışanların ise % 1,6'sı hiç kimseyle vakit geçirmediğini, % 39,6'sı kardeşleriyle, % 16'sı hemşerileriyle, % 42,8'i Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirdiğini belirtmiştir. Hiç kimseyle tartışmayanların ve kardeşleri ile tartışanların yarısından biraz azı ve babası ile tartışanların yarısından biraz fazlası en çok Denizlili arkadaşları ile vakit geçirirken, annesi ile tartışanların yarısından biraz azı kardeşleri ile vakit geçirmektedir.

Tablo 111: En çok vakit geçirilen kişilerin aile içinde en çok tartışılan kişilere göre yorumu

		En çok vakit geçirilen kişiler					Toplam
		Cevapsız	Hiç kimseyle	Kardeşlerimle	Hemşerilerimle	Denizlili arkadaşlarımla	
Aile içinde en çok tartışılan kişiler	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	1 100,0% 9,1%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,6%	1 100,0% ,3%
	Hiç kimseyle tartışmam	1 1,2% 50,0%	5 6,0% 45,5%	30 35,7% 21,0%	12 14,3% 20,7%	36 42,9% 21,8%	84 100,0% 22,2%
	Babamla	1 4,2% 50,0%	1 4,2% 9,1%	6 25,0% 4,2%	2 8,3% 3,4%	14 58,3% 8,5%	24 100,0% 6,3%
	Annemle	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	8 42,1% 5,6%	4 21,1% 6,9%	7 36,8% 4,2%	19 100,0% 5,0%
	Kardeşlerimle	0 ,0% ,0%	4 1,6% 36,4%	99 39,6% 69,2%	40 16,0% 69,0%	107 42,8% 64,8%	250 100,0% 66,0%
Toplam		2 ,5% 100,0%	11 2,9% 100,0%	143 37,7% 100,0%	58 15,3% 100,0%	165 43,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=51,930 \quad sd=20 \quad p=,000$$

Hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerin % 45,5'i hiç kimseyle tartışmadığını, % 9,1'i babası % 36,4'ü kardeşi ile tartıştığını belirtirken annesi ile tartışan yoktur. Kardeşleri ile vakit geçirenlerin % 21'si hiç kimseyle tartışmazken, % 4,2'si babası, % 5,6'sı annesi, % 69,2'si de kardeşi ile tartışmaktadır. Hemşerileri ile vakit geçirenlerin % 3,4'ü babası, % 6,9'u annesi, % 69'u kardeşleri ile tartışırken; % 20,7'si hiç kimseyle tartışmamaktadır. Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirenlerin % 8,5'i babası, % 4,2'si annesi, % 64,8'i kardeşi ile tartışırken, % 21,8'i hiç kimseyle tartışmadığını belirtmiştir. Kardeşleri, hemşerileri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin yarıdan fazlası kardeşleriyle tartışırken, hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerin yarıdan biraz azı hiç kimseyle tartışmamaktadır. Anne ve babası ile tartışanların oranları ise oldukça düşüktür. Ayrıca elde edilen değerler ($\chi^2=51,930$ $sd=20$ $p=,000$) en çok vakit geçirilen kişiler ile aile içinde en çok tartışılan kişiler arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Hiç kimseyle tartışmayanların % 42,9'i tartışmalarda hemşerilerinden, % 51,2'si Denizlili arkadaşlarından; Babası ile tartışanların % 37,5'i hemşerilerinden, % 54,2'si Denizlili arkadaşlarından; Annesi ile tartışanların % 47,4'ü hemşerilerinden, % 52,6'sı Denizlili arkadaşlarından; Kardeşleri ile tartışanların % 48'i hemşerilerinden, % 49,6'sı Denizlili arkadaşlarından destek görmektedir. Aile içinde hiç kimseyle tartışmayanlar ile annesi, babası ve kardeşleri ile tartışanların oranları, tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru artmaktadır. Ancak bu artış kısmi bir artıştır.

Tablo 112: Tartışmalarda toplumsal kökenin rolünün aile içinde en çok tartışılan kişilere göre yorumu

		Tartışmalarda toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlili arkadaşlardan	
Aile içinde en çok tartışılan kişiler	Değerlendirme dışı	1 100,0% 100,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,6%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Hiç kimseyle tartışmam	0 ,0% ,0%	5 6,0% 38,5%	36 42,9% 20,6%	43 51,2% 22,6%	84 100,0% 22,2%
	Babamla	0 ,0% ,0%	2 8,3% 15,4%	9 37,5% 5,1%	13 54,2% 6,8%	24 100,0% 6,3%
	Annemle	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	9 47,4% 5,1%	10 52,6% 5,3%	19 100,0% 5,0%
	Kardeşlerimle	0 ,0% ,0%	6 2,4% 46,2%	120 48,0% 68,6%	124 49,6% 65,3%	250 100,0% 66,0%
Toplam		1 ,3% 100,0%	13 3,4% 100,0%	175 46,2% 100,0%	190 50,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=385,738 \text{ sd}=15 \text{ p}=,000$$

Tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerin % 20,6'sı aile içinde hiç kimseyle tartışmadığını, % 68,6'sı kardeşleriyle tartıştığını belirtirken; babası ve annesi ile tartışanların oranları aynı(%5,1)dir. Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin % 6,8'i babası, % 5,3'ü annesi, % 65,3'ü kardeşleri ile tartışırken, % 22,6'sı hiç kimseyle tartışmamaktadır. Tartışmalarda hemşerilerinden ve Denizlili arkadaşlarından destek görenler aile içinde büyük ölçüde kardeşleri ile tartışmaktadır. Buna karşılık anne ve babası ile tartışanların oranlarında dikkate değer bir düşüş görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerler ($x^2=385,738 \text{ sd}=15 \text{ p}=,000$) tartışmalarda toplumsal kökenin rolü ile aile içinde en çok tartışılan kişiler arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Evde hiç kimseyle tartışmayanların % 28,6'sı "Denizliler anlayışlı insanlardır" düşüncesinin fikrine çok uygun olduğunu, % 59,5'i fikrine

uygun olduğunu, % 6'sı fikri olmadığını, % 4,8'i fikrine aykırı olduğunu, % 1,2'si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Evde en çok babası ile tartışanların % 12,5'i fikrine çok uygun olduğunu, % 50'si fikrine uygun olduğunu, % 16,7'si fikri olmadığını, % 12,5'i fikrine aykırı olduğunu, % 8,3'ü fikrine çok aykırı olduğunu ifade etmiştir. Annesi ile tartışanların % 47,4'ü fikrine çok uygun olduğunu, % 36,8'i uygun olduğunu, % 5,3'ü fikri olmadığını, % 5,3'ü fikrine aykırı olduğunu, % 5,3'ü fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Kardeşleri ile tartışanların % 28,8'i fikrine çok uygun olduğunu, % 52,8'i fikrine uygun olduğunu, % 9,6'sı fikri olmadığını, % 7,6'sı fikrine aykırı olduğunu, % 1,2'si fikrine çok aykırı olduğunu belirtmiştir. Hiç kimseyle tartışmayanlar ile babası ve kardeşleri ile tartışanların yarısından biraz fazlası “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulurken; annesi ile tartışanların yarısından biraz azı fikrine çok uygun bulmaktadır. Hiç kimseyle tartışmayanlar ile babası ve kardeşleri ile tartışanların oranları, “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 113: “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinin aile içinde en çok tartışılan kişilere göre yorumu

		Denizliler anlayışlı insanlardır.					Total
		Fikrime çok uygun	Fikrime uygun	Fikrim yok	Fikrime aykırı	Fikrime çok aykırı	
Aile içinde en çok tartışılan kişiler	Değerlendirme dışı	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% 12,5%	1 100,0% ,3%
	Cevapsız	1 100,0% ,9%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	1 100,0% ,3%
	Hiç kimseyle tartışmam	24 28,6% 22,0%	50 59,5% 24,9%	5 6,0% 14,7%	4 4,8% 14,8%	1 1,2% 12,5%	84 100,0% 22,2%
	Babamla	3 12,5% 2,8%	12 50,0% 6,0%	4 16,7% 11,8%	3 12,5% 11,1%	2 8,3% 25,0%	24 100,0% 6,3%
	Annemle	9 47,4% 8,3%	7 36,8% 3,5%	1 5,3% 2,9%	1 5,3% 3,7%	1 5,3% 12,5%	19 100,0% 5,0%
	Kardeşlerimle	72 28,8% 66,1%	132 52,8% 65,7%	24 9,6% 70,6%	19 7,6% 70,4%	3 1,2% 37,5%	250 100,0% 66,0%
	Toplam	109 28,8% 100,0%	201 53,0% 100,0%	34 9,0% 100,0%	27 7,1% 100,0%	8 2,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=66,257 \quad sd=20 \quad p=,000$$

“Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun bulanların % 22’si evde hiç kimseyle tartışmadığını, % 2,8’i babası, % 8,3’ü annesi, % 66,1’i kardeşleri ile tartıştığını belirtmiştir. Fikrine uygun bulanların % 24,9’u hiç kimseyle tartışmazken, % 6’sı babası, % 3,5’i annesi, % 65,7’si kardeşleri ile tartışmaktadır. Fikri olmayanların % 14,7’si hiç kimseyle tartışmadığını, % 11,8’i babası, % 2,9’u annesi, % 70,6’sı kardeşleri ile tartıştığını ifade etmiştir. Fikrine aykırı bulanların % 14,8’i hiç kimseyle tartışmadığını, % 11,1’i babası, % 3,7’si annesi, % 70,4’ü kardeşleri ile tartıştığını belirtmiştir. Fikrine çok aykırı bulanların % 12,5’i hiç kimseyle tartışmazken, % 25’i babası, % 12,5’i annesi, % 37,5’i kardeşleri ile tartışmaktadır. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesine yönelik herhangi bir görüşe sahip olanların yarısından fazlası kardeşleri ile tartışmaktadır. Ancak bu düşüncüyü fikrine çok aykırı bulanların yarısından

azı kardeşleri ile tartışmaktadır. Annesi ve babası ile tartışanların oranları ise oldukça düşüktür. Yani katılımcılar aile içinde en çok kardeşleri ile tartışmaktadır. Ayrıca aile içinde en çok tartışılan kişiler ile “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır. ($\chi^2=66,257$ $sd=20$ $p=,000$)

Ailemin istediği kişiyle evlenirim diyenlerin % 64’ü anne-babasının Denizlili olmasını istediğini, % 36’sı istemediğini belirtmiştir. Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin % 48,7’si anne-babasının Denizlili olmasını isterken, % 49,6’sı istememektedir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin % 65,9’u anne-babasının Denizlili olmasını istediğini, % 34,1’i istemediğini belirtmiştir. Ailemin istediği kişiyle evlenirim ve ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorilerinde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olurken, ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim kategorisinde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir artış olmaktadır.

Tablo 114: Denizlili ebeveyn istencinin çocuğun evlilik anlayışına göre yorumu

		Denizlili ebeveyn istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Çocukların evlilik anlayışı	Cevapsız	4 30,8% 50,0%	5 38,5% 2,5%	4 30,8% 2,4%	13 100,0% 3,4%
	Ailemin istediği kişiyle evlenirim	0 ,0% ,0%	57 64,0% 27,9%	32 36,0% 19,2%	89 100,0% 23,5%
	Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim	4 1,7% 50,0%	115 48,7% 56,4%	117 49,6% 70,1%	236 100,0% 62,3%
	Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim	0 ,0% ,0%	27 65,9% 13,2%	14 34,1% 8,4%	41 100,0% 10,8%
Toplam		8 2,1% 100,0%	204 53,8% 100,0%	167 44,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$\chi^2=62,450$ $sd=6$ $p=,000$

Anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin % 27,9'u ailesinin istediği kişiyle evlenebileceğini, % 56,4'ü ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 13,2'si de ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin % 19,2'si ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 70,1'i ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 8,4'ü de ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Anne-babasının Denizlili olmasını isteyen ve istemeyenler ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili ebeveyn istenci ile çocukların evlilik anlayışı arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.($x^2=62,450$ $sd=6$ $p=,000$)

Ailemin istediği kişiyle evlenirim diyenlerin % 33,7'si alışverişlerini hemşerilerinden yaparken, % 62,9'u Denizlililerden yapmaktadır. Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin % 30,1'i hemşerilerinden, % 63,1'i Denizlilerden alışveriş yapmaktadır. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin % 46,3'ü hemşerilerinden, % 48,8'i Denizlililerden alışveriş yapmaktadır. Ailemin istediği kişiyle evlenirim, ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim ve ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim kategorilerinde, hemşerilerinden alışveriş yapanlardan denizlilerden alışveriş yapanlara doğru belirgin bir artış olmaktadır. Ancak ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorisinde kısmi bir artış vardır.

Tablo 115: Alışverişlerde toplumsal kökenin rolünün çocukların evlilik anlayışına göre yorumu

		Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü				Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Hemşerilerimden	Denizlilerden	
Çocuğun evlilik anlayışı	Cevapsız	0 .0% .0%	4 30,8% 19,0%	4 30,8% 3,2%	5 38,5% 2,2%	13 100,0% 3,4%
	Ailemin istediği kişiyle evlenirim	1 1,1% 25,0%	2 2,2% 9,5%	30 33,7% 24,2%	56 62,9% 24,3%	89 100,0% 23,5%
	Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim	3 1,3% 75,0%	13 5,5% 61,9%	71 30,1% 57,3%	149 63,1% 64,8%	236 100,0% 62,3%
	Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim	0 .0% .0%	2 4,9% 9,5%	19 46,3% 15,3%	20 48,8% 8,7%	41 100,0% 10,8%
	Toplam	4 1,1% 100,0%	21 5,5% 100,0%	124 32,7% 100,0%	230 60,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=22,576 \text{ sd}=9 \text{ p}=,007$$

Hemşerilerinden alışveriş yapanların % 24,2'si ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 57,3'ü ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 15,3'ü ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Denizlilerden alışveriş yapanların % 24,3'ü ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 64,8'i ailesinin görüşünü aldıktan sonra kendi istediği kişiyle evleneceğini, % 8,7'si ise ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Hemşerilerinden ve denizlilerden alışveriş yapanların yarısından biraz fazlası ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Ayrıca elde edilen değerler ($x^2=22,576 \text{ sd}=9 \text{ p}=,007$) alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile çocuğun evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin % 86,5'nin evine misafir olarak akrabaları, % 5,6'sının evine hemşerileri, % 7,9'nun evine Denizlili komşuları gelmektedir. Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin % 84,3'nün evine misafir olarak akrabaları, % 9,3'nün evine hemşerileri, % 5,1'nin evine Denizlili komşuları gelmektedir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim

diyenlerin % 70,7'sinin evine misafir olarak akrabaları, % 19,5'nin evine hemşerileri, % 9,8'nin evine Denizlili komşuları gelmektedir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin ve ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin neredeyse tamamının, ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin ise yarısından fazlasının evine misafir olarak akrabaları gelmektedir. Ayrıca ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim ve ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin oranları, evine misafir olarak akrabaları gelenlerden Denizlili komşuları gelenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır.

Tablo 116: Misafir profilinin çocuğun evlilik anlayışına göre yorumu

		Misafir profili					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Akrabalarımız	Hemşerilerimiz	Denizliler	
Çocuğun evlilik anlayışı	Cevapsız	0 ,0% ,0%	1 7,7% 50,0%	10 76,9% 3,2%	2 15,4% 5,4%	0 ,0% ,0%	13 100,0% 3,4%
	Ailemin istediği kişiyle evlenirim	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	77 86,5% 24,4%	5 5,6% 13,5%	7 7,9% 30,4%	89 100,0% 23,5%
	Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim	2 ,8% 100,0%	1 ,4% 50,0%	199 84,3% 63,2%	22 9,3% 59,5%	12 5,1% 52,2%	236 100,0% 62,3%
	Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim	0 ,0% ,0%	0 ,0% ,0%	29 70,7% 9,2%	8 19,5% 21,6%	4 9,8% 17,4%	41 100,0% 10,8%
Toplam		2 ,5% 100,0%	2 ,5% 100,0%	315 83,1% 100,0%	37 9,8% 100,0%	23 6,1% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=24,157 \quad sd=12 \quad p=,019$$

Misafir olarak en çok akrabaları gelenlerin % 24,4'ü ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 63,2'si ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 9,2'si ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Misafir olarak hemşerileri gelenlerin % 13,5'i ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 59,5'i ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 21,6'sı ailesinin görüşünü almadan

istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Misafir olarak Denizlili komşuları gelenlerin % 30,4'ü ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 52,2'si ailesinin gürüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 17,4'ü ailesinin gürüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Evine misafir olarak akrabaları, hemşerileri ve Denizlili komşuları gelenlerin yarısından biraz fazlası ailesinin gürüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evlenme eğilimindedir. Ayrıca elde edilen değerler ($x^2=24,157$ $sd=12$ $p=,019$) misafir profili ile çocuğun evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Ailemin istediği kişiyle evlenirim diyenleri % 51,7'si Denizlili biriyle evlenmeyi düşündüğünü, % 48,3'ü düşünmediğini belirtmiştir. Ailemin gürüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin % 54,7'si Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 40,3'ü düşünmemektedir. Ailemin gürüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin % 61'i Denizlili biriyle evlenmeyi düşünürken, % 31,7'si düşünmemektedir. Ailemin istediği kişiyle evlenirim, ailemin gürüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim, ailemin gürüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorilerinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir azalma olmaktadır. Ancak ailemin gürüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorisinde, belirgin bir azalma vardır.

Tablo 117: Denizlili biriyle evlenme düşüncesinin çocuğun evlilik anlayışına göre yorumu

		Denizlili biriyle evlenme düşüncesi			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Çocuğun evlilik anlayışı	Cevapsız	7 53,8% 31,8%	4 30,8% 2,0%	2 15,4% 1,3%	13 100,0% 3,4%
	Ailemin istediği kişiyle evlenirim	0 ,0% ,0%	46 51,7% 22,5%	43 48,3% 28,1%	89 100,0% 23,5%
	Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim	12 5,1% 54,5%	129 54,7% 63,2%	95 40,3% 62,1%	236 100,0% 62,3%
	Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim	3 7,3% 13,6%	25 61,0% 12,3%	13 31,7% 8,5%	41 100,0% 10,8%
Toplam		22 5,8% 100,0%	204 53,8% 100,0%	153 40,4% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=63,171 \text{ sd}=6 \text{ p}=,000$$

Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin % 22,5'i ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 63,2'si ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 12,3'ü ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenlerin % 28,1'i ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 62,1'i ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 8,5'i de ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünen ve düşünmeyenlerin yarısından fazlası ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evlenme eğilimindedir. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili biriyle evlenme düşüncesi ile çocukların evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.($x^2=63,171 \text{ sd}=6 \text{ p}=,000$)

Ailemin istediği kişiyle evlenirim diyenlerin %27'si adetlerini sadece aile ortamında, %27'si hemşerileriyle birlikteyken, %43,8'i her ortamda yaşatmaktadır. Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin %32,2'si adetlerini sadece aile ortamında, %25,8'i hemşerileriyle birlikteyken, %41,5'i her ortamda yaşatmaktadır. Ailemin görüşünü

almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin ise %26,8'i sadece aile ortamında, %29,3'ü hemşerileriyle birlikteyken, %41,5'i her ortamda adetlerini yaşatabilmektedir. Adetlerini her ortamda yaşatanlarda yoğunluk görülmektedir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin oranları, adetlerini sadece aile ortamında yaşatanlardan her ortamda yaşatanlara doğru düzenli olarak artmaktadır.

Tablo 118: Adetlerin yaşatıldığı ortamların çocuğun evlilik anlayışına göre yorumu

		Adetlerin yaşatıldığı ortamlar					Toplam
		Değerlendirme dışı	Cevapsız	Sadece aile ortamında	Hemşerilerimle birlikteyken	Her ortamda	
Çocuğun evlilik anlayışı	Cevapsız	0	1	7	1	4	13
		,0%	7,7%	53,8%	7,7%	30,8%	100,0%
		,0%	25,0%	5,9%	1,0%	2,5%	3,4%
	Ailemin istediği kişiyle evlenirim	0	2	24	24	39	89
,0%		2,2%	27,0%	27,0%	43,8%	100,0%	
	,0%	50,0%	20,3%	24,5%	24,7%	23,5%	
Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim	0	1	76	61	98	236	
	,0%	,4%	32,2%	25,8%	41,5%	100,0%	
	,0%	25,0%	64,4%	62,2%	62,0%	62,3%	
Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim	1	0	11	12	17	41	
	2,4%	,0%	26,8%	29,3%	41,5%	100,0%	
	100,0%	,0%	9,3%	12,2%	10,8%	10,8%	
Toplam		1	4	118	98	158	379
		,3%	1,1%	31,1%	25,9%	41,7%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

$\chi^2=21,530$ $sd=12$ $p=,043$

Adetlerini sadece aile ortamında yaşatanların % 20,3'ü ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, %64,4'ü ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, %9,3'ü ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Adetlerini hemşerileriyle birlikteyken yaşatanların %24,5'i ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, %62,2'si ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, %12,2'si ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtirken; adetlerini her ortamda yaşatanların %24,7'si ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, %62'si ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, %10,8'i ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Sadece aile ortamında, hemşerileriyle birlikteyken ve her ortamda adetlerini

yaşatanların yarısından fazlası ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Buna karşılık ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evlenecek olanların oranları diğerlerine nazaran daha düşüktür. Adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile çocukları evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki vardır. ($\chi^2=21,530$ $sd=12$ $p=,043$)

Ailemin istediği kişiyle evlenirim diyenlerin %29,2'si ilerde baba mesleğini yapmak isterken, %67,4'ü istememektedir. Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin %14'ü baba mesleğini yapma isterken, %82,6'sı istememektedir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin %26,8'i baba mesleğini yapmak isterken, %73,2'si istememektedir. Ailemin istediği kişiyle evlenirim, ailemin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleniri, ailemin görüşünü almadan istediği kişiyle evlenirim kategorilerinde, ilerde baba mesleğini yapmak isteyenlerden istemeyenlere doğru dikkate değer bir artış görülmektedir.

Tablo 119: Baba mesleğini yapma istencinin çocuğun evlilik anlayışına göre yorumu

		Baba mesleğini yapma istenci			Toplam
		Cevapsız	Evet	Hayır	
Çocuğun evlilik anlayışı	Cevapsız	2 15,4% 15,4%	4 30,8% 5,4%	7 53,8% 2,4%	13 100,0% 3,4%
	Ailemin istediği kişiyle evlenirim	3 3,4% 23,1%	26 29,2% 35,1%	60 67,4% 20,5%	89 100,0% 23,5%
	Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim	8 3,4% 61,5%	33 14,0% 44,6%	195 82,6% 66,8%	236 100,0% 62,3%
	Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim	0 ,0% ,0%	11 26,8% 14,9%	30 73,2% 10,3%	41 100,0% 10,8%
Toplam		13 3,4% 100,0%	74 19,5% 100,0%	292 77,0% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$\chi^2=19,791 \quad sd=6 \quad p=,003$$

İlerde baba mesleğini yapmak isteyenlerin %35,1'i ailesinin istediği kişiyle evlenebileceğini, %44,6'sı ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği

kişiyile evleneceğini, %14,9'u ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyile evleneceğini belirtmiştir. Baba mesleğini yapmak istemeyenlerin %20,5'i ailesinin istediği kişiyile evlenebileceğini, %66,8'i ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyile evleneceğini, % 10,3'ü ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyile evleneceğini belirtmiştir. Baba mesleğini yapmak isteyenlerin yarısından biraz azı, baba mesleğini yapmak istemeyenlerin ise yarısından biraz fazlası ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyile evleneceğini belirtmiştir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyile evlenirim diyenlerin oranları ise oldukça düşüktür. İlerde baba mesleğini yapma istenci ile çocuğun evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki vardır.($\chi^2=19,791$ $sd=6$ $p=,003$)

Ailemin istediği kişiyile evlenirim diyenlerin % 16,9'u "Denizliler Kürtlere iş verir" düşüncesine kesinlikle katıldığını, % 47,2'si katıldığını, % 13,5'i kararsız olduğunu, % 15,7'si katılmadığını, % 6,7'si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyile evlenirim diyenlerin % 25'i kesinlikle katıldığını, % 41,1'i katıldığını, % 17,4'ü kararsız olduğunu, % 8,5'i katılmadığını, % 4,2'si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyile evlenirim diyenlerin % 26,8'i kesinlikle katıldığını, % 34,1'i katıldığını, % 17,1'i kararsız olduğunu, % 19,5'i katılmadığını, % 2,4'ü kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Genel itibariyle bakıldığında ailemin istediği kişiyile evlenirim diyenler, ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyile evlenirim diyenler ve ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyile evlenirim diyenlerin "Denizliler Kürtlere iş verir" düşüncesinde katılıyorum görüşünde yoğunlaştıkları görülmektedir. Buna karşılık kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranları oldukça düşüktür.

Tablo 120: “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesinin çocukların evlilik anlayışına göre yorumu

		Denizliler Kürtlere iş verir.						Total
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Çocuğun evlilik anlayışı	Cevapsız	3 23,1% 25,0%	3 23,1% 3,4%	4 30,8% 2,5%	1 7,7% 1,6%	2 15,4% 4,5%	0 ,0% ,0%	13 100,0% 3,4%
	Ailemin istediği kişiyle evlenirim	0 ,0% ,0%	15 16,9% 17,0%	42 47,2% 26,8%	12 13,5% 19,7%	14 15,7% 31,8%	6 6,7% 35,3%	89 100,0% 23,5%
	Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim	9 3,8% 75,0%	59 25,0% 67,0%	97 41,1% 61,8%	41 17,4% 67,2%	20 8,5% 45,5%	10 4,2% 58,8%	236 100,0% 62,3%
	Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim	0 ,0% ,0%	11 26,8% 12,5%	14 34,1% 8,9%	7 17,1% 11,5%	8 19,5% 18,2%	1 2,4% 5,9%	41 100,0% 10,8%
Toplam		12 3,2% 100,0%	88 23,2% 100,0%	157 41,4% 100,0%	61 16,1% 100,0%	44 11,6% 100,0%	17 4,5% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=33,296 \quad sd=15 \quad p=,004$$

“Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine kesinlikle katılanların % 17’si ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 67’si ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 12,5’i ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Katılanların % 26,8’i ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 61,8’i ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 8,9’u ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Kararsız olanların % 19,7’si ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 67,2’si ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 11,5’i ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Katılmayanların % 31,8’i ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 45,5’i ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 18,2’si ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Kesinlikle katılmayanların ise % 35,3’ü ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, % 58,8’i ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, % 5,9’u ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Kesinlikle katılıyorum, katılıyorum,

kararsızım ve kesinlikle katılmıyorum diyenlerin yarısından biraz fazlası, katılmayanların ise yarısından biraz azı ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Ayrıca “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesi ile çocukların evlilik anlayışları arasında güçlü bir ilişki vardır.($x^2=33,296$ $sd=15$ $p=,004$)

Ailemin istediği kişiyle evlenirim diyenlerin %12,4’ü “doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katıldığını, %47,2’si katıldığını, %6,7’si karasız olduğunu, %21,3’ü katılmadığını, %11,2’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin %23,7’si kesinlikle katıldığını, %38,1’i katıldığını, %8,1’i karasız olduğunu, %14,4’ü katılmadığını, %14,8’i kesinlikle katılmadığını belirtirken; ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin %24,4’ü kesinlikle katıldığını, %48,8’i katıldığını, %12,2’si karasız olduğunu, %9,8’i katılmadığını, %4,9’u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Çocukların evlilik anlayışına bağlı olarak “doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesine yönelik olarak katılıyorum görüşünde yorgunlaşma görülmektedir. ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorisinde, katılıyorum görüşünden kesinlikle katılmıyorum görüşüne doğru düzenli bir azalma olmaktadır.

Tablo 121: “Doğdum yer değil doğduğum memleketimdir” düşüncesinin çocuğun evlilik anlayışına göre yorumu

		Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir.						Total
		Cevapsız	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	
Çocuğu evlilik anlayışı	Cevapsız	6 46,2% 66,7%	0 ,0% ,0%	5 38,5% 3,2%	0 ,0% ,0%	1 7,7% 1,7%	1 7,7% 2,1%	13 100,0% 3,4%
	Ailemin istediği kişiyle evlenirim	1 1,1% 11,1%	11 12,4% 14,3%	42 47,2% 26,8%	6 6,7% 20,0%	19 21,3% 32,8%	10 11,2% 20,8%	89 100,0% 23,5%
	Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim	2 ,8% 22,2%	56 23,7% 72,7%	90 38,1% 57,3%	19 8,1% 63,3%	34 14,4% 58,6%	35 14,8% 72,9%	236 100,0% 62,3%
	Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim	0 ,0% ,0%	10 24,4% 13,0%	20 48,8% 12,7%	5 12,2% 16,7%	4 9,8% 6,9%	2 4,9% 4,2%	41 100,0% 10,8%
Total		9 2,4% 100,0%	77 20,3% 100,0%	157 41,4% 100,0%	30 7,9% 100,0%	58 15,3% 100,0%	48 12,7% 100,0%	379 100,0% 100,0%

$$X^2=126,736 \quad sd=15 \quad =,000$$

“Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılanların %14,3’ü ailesinin istediği kişiyle evlenebileceğini, %72,7’si ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, %13’ü ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Katılanların %26,8’i ailesinin istediği kişiyle evlenebileceğini, %57,3’ü ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, %12,7’si ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Kararsız olanların %20’si ailesinin istediği kişiyle evlenebileceğini, %63,3’ü ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, %16,7’si ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini ifade etmiştir. Katılmayanların %32,8’i ailesinin istediği kişiyle evleneceğini, %58,6’sı ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, %6,9’u ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Kesinlikle katılmayanların ise %20,8’i ailesinin istediği kişiyle evlenebileceğini, %72,9’u ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini, %4,2’si ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle

evleneceğini belirtmiştir. Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerde yoğunluk görülmektedir. Buna karşılık ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin oranları genel olarak düşüktür. Ayrıca elde edilen değerler ($X^2=126,736$ $sd=15$ $=,000$)“Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesi ile çocukların evlilik anlayışı arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Ebeveynlerinin mülk sahibi olması ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli Toplumsal yaşamına uyum yeteneğine ilişkin hipotezler için şunlar söylenebilir: Memlekette mülkiyeti olanların ve olmayanların kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi arasında hemen hemen hiçbir zaman diyenlerden hemen hemen her zaman diyenlere doğru kısmi bir artış görülmektedir. Ayrıca memleketteki mülkiyet durumu ne olursa olsun oranların yoğunluğu kendimi hemen hemen her zaman Türkçe ifade edebiliyorum diyenlerde görülmektedir. Kendini hemen hemen hiçbir zaman, zaman zaman ve hemen hemen her zaman Türkçe ifade edebilenlerin yarısından çoğunun memlekette mülkiyeti bulunmamaktadır. Kendini hemen hemen hiçbir zaman Türkçe ifade edemeyenler ile hemen hemen her zaman ifade edenlerin memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlardan olmayanlara doğru kısmi bir artış gösterirken, zaman zaman ifade edebilenler de kayda değer bir artış görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerlerde, kendini Türkçe ifade edebilmek ile memleketteki mülkiyet durumu arasında doğru bir orantı olduğu ortaya çıkmaktadır. Memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlar ile olmayanların Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru kayda değer bir artış vardır. Kendini Denizlili gibi hissedenlerin yarısından çoğunun memlekette bağ/bahçe /tarlası

bulunmayanlar da bulunurken; kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin yarısına yakınının ise memlekette bağ/bahçe /tarlası bulunmaktadır. Buna bağlı olarak kendini Denizlili hissetme eğilimi ile memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koyar. Memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlardan memlekette bağ/bahçe/tarlası olmayanlara doğru dikkate değer bir artış vardır. Ayrıca memlekette/bağ/bahçe/tarlası olanlar ile olmayanların yarısından fazlası Gelecekte Denizli de yaşamak istemektedirler. Gelecekte Denizli de yaşamak istemeyenlerin mülkiyet durumuna göre farklılaşması gelecekte Denizli de yaşamak isteyenlerin mülkiyet durumuna göre farklılaşmasından daha fazladır. Gelecekte Denizli de yaşamak isteyenler ile istemeyenlerin yarısından fazlasının memlekette bağ/bahçe/tarlası yoktur. Buna bağlı olarak Denizli de yaşama istenci ile memleketteki mülkiyet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Memlekette bağ/bahçe/tarlası olanlar ile olmayanların Denizli de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru kayda değer bir azalış vardır. Ayrıca memlekette mülkiyeti olanlar ile olmayanların yarısından fazlası Denizli de doğmak isteyenler de yer aldığı görülmektedir. Denizli de doğmak isteyenlerin yarısından fazlasının memleketinde bağ/bahçe/tarlası bulunmazken Denizli de doğmak istemeyenlerin yarısından fazlasının memlekette bağ/bahçe/tarlası olduğu görülmektedir. Ayrıca Denizli de doğmak isteyenlerin memleketteki mülkiyet durumuna göre farklılaşması Denizli de doğmak istemeyenlerin mülkiyet durumuna göre farklılaşmasından fazladır. Buna bağlı olarak Denizli de doğma istenci ile memleketteki mülkiyet durumu arasında ters orantılı bir ilişki bulunmaktadır. Denizli'deki mal/mülk durumuna göre Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın hissedenlerden çok uzak hissedenlere doğru düzenli bir azalma vardır. Ancak bu düzenli azalış Denizli'de bir arazisi olanlarda sapmaya uğramıştır. Denizlili arkadaşlara kendini çok yakın hissedenlerin Denizli'de evi olanlara göre farklılaşması, kendini Denizlili arkadaşlara mesafeli hissedenler ile çok uzak

hissedenlerden daha fazladır. Böylece Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerin yarıdan fazlası, mesafeli hissedenlerin yarıdan biraz fazlası ve çok uzak hissedenlerin yarıdan azı Denizli’de bir evlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca elde edilen değerler, Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile Denizli’deki mal/mülk durumu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Denizli’de bir evi olanların adetlerinin yaşatıldığı yerlerde makro ölçekten mikro ölçeye göre bir azalış görülmektedir. Şöyle ki adetlerini her yerde yaşatabilenler çoğunluk gösterirken adetlerini hemşerileri ile birlikteyken yaşatanlar, adetlerini sadece aile ortamında yaşatabilenlerden daha fazla bir orana sahip ve aralarında düzenli bir azalış mevcuttur. Denizli’deki mal/mülk durumuna göre adetlerin yaşatılma ortamının sadece aile ortamından her ortama doğru düzenli bir artışı sadece Denizli’de bir evi olanlarda bulunmaktadır. Diğer mal/mülk kategorilerinde düzensiz bir artış söz konusu olmakla birlikte Denizli’de arsası olanlar adetlerini hemşerileri ile birlikte yaşatılanlara doğru hızlı bir artış ve hemen sonrasında bir düşüş görülmektedir. Denizli de adetlerinin yaşatıldığı ortamlar ile Denizli deki mal/mülk durumu arası farklılaşma şu şekildedir; Sadece aile ortamında adetlerini yaşatanların yarıdan biraz fazlasının ve hemşerileriyle birlikteyken ve her ortamda adetlerini yaşatanların yarıdan fazlasının Denizli de bir evi olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık Denizli’de arsası, arazisi ve dükkânı olanların oranları çok düşüktür. Bununla birlikte elde edilen değerle Denizli’de adetleri yaşatabilme ile Denizli’deki mal/mülk düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Hane halkının gelir düzeyi arttıkça doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğine ilişkin hipotezler için şunlar söylenebilir: Anne/babaların çocuklarının ihtiyaçlarını karşılama düzeyi ile Denizlili arkadaşlarının evine gidenlerden gitmeyenlere doğru kayda değer bir artış bulunmaktadır. Burada ihtiyaçların karşılanma düzeyi arttıkça

Denizlili arkadaşlara gitme oranlarında da düzenli bir artış gözlenmektedir. Denizli arkadaşlarının evlerine gidenlerin yarısından biraz fazlasının ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılanırken; Denizlili arkadaşlarının evlerine gitmeyenlerin yarısından biraz azının ihtiyaçlarının bir kısmı karşılanmaktadır. Ayrıca Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılanların anne/babaların çocukların ihtiyaçlarını karşılanma düzeylerine göre farklılaşması Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılmayanların anne/babanın çocuklarının ihtiyaçlarını karşılama düzeyine göre farklılaşması görece çoktur. Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenlerin oranları ihtiyaçların karşılanma kategorilerinden hemen hemen hepsi kategorisinden, hemen hemen hiçbirine doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Anne-babanın ihtiyaçlarını karşılama düzeyi ile Denizlili arkadaşlarının evine gidip gelme arasında anlamlı bir ilişki vardır. Anne/babanın çocukların ihtiyaçlarını karşılama düzeylerinde Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılanlardan çağırılmayanlara doğru kayda değer bir artış vardır. Buna bağlı olarak İhtiyaçların karşılanma düzeyi azaldıkça Denizlili arkadaşlar tarafından oyunlara/gezmeye çağırılma oranı da azalmaktadır. Ayrıca Denizlili arkadaşlarına gidip/gelenlerin anne/babanın ihtiyaçları karşılamasına göre farklılaşma Denizlili arkadaşlarına gidip/gelmeyenlerin anne/babasının ihtiyaçları karşılamasına göre farklılaşması daha fazladır. Oyun/gezmelere çağırılma ile ihtiyaçların karşılanma düzeyi arasında doğru orantı vardır. Yani oyunlara/gezmeye çağırılanların oranları ihtiyaçların karşılanma derecesine göre düzenli bir şekilde azalmaktadır. Buna karşılık oyun/ gezmelere çağırılmayanların oranı, ihtiyaçların karşılanma derecesine göre azalırken, ihtiyaçlarının bir kısmı karşılananlarda belirgin bir sapma görülmektedir. Anne- babanın ihtiyaçları karşılaması ile Denizlili arkadaşların oyuna/gezmeye çağırması arasında doğru orantılı bir ilişki bulunmaktadır. Anne/babanın çocuklarının ihtiyaçlarını karşılama düzeylerinin Denizlili arkadaşlarına kendini yakın hissedenden çok uzak

hissedenlere doğru düzenli bir azalış görülürken bu azalış anne/babanın çocuklarının ihtiyaçlarının bir kısmını karşılananların kendini Denizlili arkadaşlarına mesafeli hissedenlerde bir sapmaya uğramıştır. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın ve mesafeli hissedenlerin oranları ihtiyaçların karşılanma derecesine göre düzenli olarak azalırken, çok uzak hissedenlerde sapma görülmektedir. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenler ile mesafeli hissedenlerde anne/babanın çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamada hemen hemen hepsinden hemen hemen hiçbirine doğru kısmi bir azalış vardır. Buna karşılık Denizlili arkadaşlarına kendini çok uzak hissedenlerin anne/babanın çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamada hemen hemen hepsinden bir kısmına doğru kayda değer bir artış ve hemen hemen hiçbirinde ise çok hızlı bir düşüş görülmektedir. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerin yarısından fazlası, mesafeli hissedenlerin de yarısı ihtiyaçlarının hemen hemen hepsinin karşılandığını belirtirken, kendini çok uzak hissedenlerin yarıdan biraz fazlasının ihtiyaçlarının bir kısmı karşılanmaktadır. Anne- babanın ihtiyaçlarını karşılaması ile Denizlili arkadaşlarına kendilerini yakın hissetmeleri arasında doğru orantılı bir ilişki bulunmaktadır. İhtiyaçların karşılanma düzeyi ne olursa olsun “ilerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine uygun bulanların oranlarında yoğunlaşma vardır. Buna karşılık Sadece İhtiyaçların hemen hemen hepsinin karşılanması ile Denizli’de iş bulabilirim düşüncesi arasında düzenli bir azalış gözlenmektedir. İhtiyaçlarının bir kısmı ile hemen hemen hiç biri seçeneklerinde ara ara sapsmalar görülmektedir. “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesine katılma dereceleri ile ihtiyaçların karşılanma düzeyleri arasında düzenli bir azalış olurken, fikrime aykırı ve fikrime çok aykırı kategorilerinde sapsmalar olmuştur. Bu düşüncüyü fikrine çok uygun, sadece uygun bulanların ve fikri olmayanların yarıdan fazlası ile fikrine aykırı bulanların yarıdan biraz azının ihtiyaçlarının hemen hemen hepsi karşılanırken, fikrine çok aykırı diyenlerin yarıdan fazlasının ihtiyaçlarının bir kısmı karşılanmaktadır.

Anne- babanın ihtiyaçlarını karşılaması ile ileride Denizli'de iş bulabilirim arasında anlamlı bir ilişki vardır. İhtiyaçları karşılanma düzeyleri ne olursa olsun Denizlili insanlar anlayışlıdır düşüncesinin fikrine uygun görüşünde yoğunlaşırken; ihtiyaçları hemen hemen hiç karşılanmayanlarda yoğunluk; fikrime çok uygun, fikrime uygun ve fikrim yok görüşlerinde olmuştur. Ayrıca en az yoğunluk fikrime çok aykırı görüşünde olurken; ihtiyaçları karşılanmayanların bu görüşte bir sapmaya uğradığı görülmektedir. Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesinin anne/babanın ihtiyaçları karşılama düzeylerinde hemen hemen hepsi diyenlerden hemen hemen hiçbiri diyenlere doğru düzenli bir azalış bulunurken; Denizlili insanlar anlayışlıdır düşüncesinin fikrime çok aykırı bulanların anne/babanın çocukların ihtiyaçlarını karşılama düzeylerinin hemen hemen hiçbiri diyenlerde bir sapma bulunmaktadır. Anne- babanın ihtiyaçlarını karşılaması ile Denizliler anlayışlı insanlardır önermesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Ailesinin kendisinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenlerin anne babasının Denizlili olmasını isteyenlerde yoğunluk görülmektedir. Ayrıca ailesi tarafından çalıştırılanların anne/babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalış vardır ve ailesi tarafından alıştırılmayanlarda anne/babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalış vardır. Anne babasının Denizlili olma istenci ile ailelerin çocuklarının alıştırma eğilimi arasındaki oranlarda çalışmasını istemeyenlerden istemeyenlere doğru bir artış söz konusudur. Ayrıca anne babasının Denizlili olmasını isteyenler ile ailelerin çocuklarını alıştırma eğilimi arasında çok anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ailesinin kendisinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenlerin Denizlili arkadaşları tarafından gezmeye/oyuna çağırılanlardan çağırılmayanlara doğru çok büyük bir azalış vardır. Denizlili arkadaşları tarafından gezmeye/oyuna çağırılanların ailesinin kendisinden çalışmasını isteme durumuna göre

farklılaşması Denizlili arkadaşları tarafından gezmeye/oyuna çağırılmayanların ailesinin kendisinden çalışmasını isteme durumuna göre farklılaşmasından görece daha fazladır. Buna bağlı olarak Denizlili arkadaşları tarafından gezmeye/oyuna çağırılma profili ile ailesinin kendisinden çalışma istenci arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. Ailelerinin kendilerinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenlerin Denizlili biriyle evlenmek istiyorum diyenlerin oranları aynıdır. Ailelerin kendisinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenler Denizlili biriyle evlenmek isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalış vardır. Denizlili biriyle evlenmek isteyen ile istemeyenlerin oranları ailelerinin kendilerinden çalışmasını istemeyenler de büyük bir orana sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca Denizlili biriyle evlenme istenci ile ailelerin kendilerinden çalışma eğilimi arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. Ailelerin çocuklarından çalışmasını bekleyenler ile beklemeyenlerin ilerde baba mesleğini yapma durumuna göre farklılaşmaları hemen hemen aynı iken; iki kategorinin de oranlarının yoğunluğu ilerde baba mesleğini yapmak istemeyenler de bulunmaktadır. İlerde baba mesleğini yapmak isteyenler ile istemeyenlerin yarısından fazlasının aileleri tarafından çalışılmasını istemeyenler oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak ilerde baba mesleğini yapma istenci ile ailelerin çocuklardan çalışma istenci arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ailelerinin kendilerinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenlerin oranları Denizliler Kürtlere iş verir fikrine kesinlikle katılıyorum diyenlerden kesinlikle katılmıyorum diyenlere doğru düzenli bir azalış gösterirken katılıyorum diyenlerde bir sapma görülmektedir. Buna bağlı ailelerinin kendilerinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenlerin oranları Denizliler Kürtlere iş verir fikrinin katılıyorum diyenlerde bir yoğunluk bulunmaktadır. Ailelerin çocuklarını çalıştırma eğiliminin Denizliler Kürtlere iş verir düşüncesinin durumuna göre farklılaşmaları sırasıyla katılmıyorum, kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım ve kesinlikle

katılmıyorum şeklindedir. Oranların yarısından fazlası ailelerinin kendilerinden çalışmasını istemeyenlerde bulunurken kesinlikle katılıyorum diyenler ile katılmıyorum diyenlerin aynı orana sahip olduğu görülmektedir. Denizliler Kürtlere iş verir fikri ile ailenin kendisinden çalışma istenci arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ailelerinin kendilerinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenlerin doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir fikrine kesinlikle katılıyorum, katılmıyorum diyenlerde bir yoğunluk bulunmaktadır. Doğduğum yer değil doyduğum yer önemlidir fikrine katılma düzeylerinin ailelerin çocuklarını çalıştırmayanlarda büyük bir yoğunluk görülmektedir. Ayrıca Doğduğum yer değil doyduğum yer önemlidir düşüncesinin ailelerin çocuklarını çalıştırma istencine göre farklılaşmayı en çok katılmıyorum diyenlerde göstermektedir. Doğduğum yer değil doyduğum yer önemlidir fikri ile ailelerin çocuklarından çalışma istenci arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ailelerinin kendilerinden çalışmasını isteyenler ile istemeyenlerin Denizliler anlayışlı insanlardır fikrine fikrime çok uygun diyenlerden fikrime çok aykırı diyenlere doğru düzenli bir azalış gösterirken fikrime uygun diyenlerde bir sapma bulunmaktadır. Kategoriler arası oranlara baktığımızda ailelerin çoğunluğunun kendilerinden çalışmaları istenmemekteyken sadece fikrime çok aykırı diyenlerin ailelerinin çoğunluğa yakını kendisinden çalışması beklenmektedir. Kategoriler arası en büyük farklılaşmayı da yine fikrime çok aykırı diyenler göstermektedir. Denizliler anlayışlı insanlardır fikri ile ailelerin çocuklarını çalıştırma istenci arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Hane halkının Denizli de yaşadığı konutlar ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği hipotezlerine ilişkin şunlar söylenebilir: Evinden memnunluk düzeyinde Denizlili arkadaşlarına gidip/gelenlerden gidip/gelmeyenlere doğru kayda değer bir azalış vardır. Denizlili arkadaşlarının evine gidip/ gelenlerin yaşanılan evden memnunluk

durumuna göre farklılaşması Denizlili arkadaşlarının evine gidip/gelmeyenlerin yaşadığı evden memnunluk düzeyine göre farklılaşmasından daha fazladır. Ayrıca Denizlili arkadaşların evlerine gidenler ile gitmeyenlerin yoğunluğu yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmüyoruz diyenlerde bulunmaktadır bu çelişki nedeniyle Denizlili arkadaşlarına gidip/gelme profili ile yaşanan evden memnunluk derecesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Yaşanılan evle ilgili memnun olup değiştirmek istemeyenler ile memnun olmayıp değiştirmek isteyenlerin Denizlili arkadaşlarıyla dertleşenlerden dertleşmeyenlere doğru kayda değer bir azalış görülmektedir. Denizlili arkadaşlarıyla dertleşme eğilimi ile yaşadığı evden memnun olup olmama eğilimi arasındaki en belirgin farklılaşma Denizlili arkadaşlarına dertlerini anlatanlarda görülmektedir. Yaşanılan ev ile Denizlili arkadaşlarınıza dertlerini anlatma arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Yaşanan evden memnun olup değiştirmek istemeyende gelecekte Denizli de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru gözle görülür bir azalış mevcutken; yaşanan evden memnun olmayıp değiştirmek isteyenlerin gelecekte Denizli de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalış görülmektedir. Gelecekte Denizli de yaşamak isteyenler kategorisinin yaşanan evinden memnunluk düzeyine göre farklılaşması gelecekte Denizli de yaşamak istemeyenlerin yaşanan evden memnunluk düzeyine göre farklılaşmasından görece daha çoktur. Gelecekte Denizli de yaşama istenci ile Yaşanılan evden memnunluk düzeyi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Yaşanan evden memnun olup değiştirmek istemeyenlerin Denizlili biriyle evlenmek isteyenlerden istemeyenlere doğru görece bir azalış mevcutken; yaşana evden memnun olmayıp değiştirmeyi düşünenler de Denizlili biriyle evlenmek isteyenlerden istemeyenlere doğru görece bir artış vardır. Denizlili biriyle evlenmek isteyenlerin yaşanan evden memnunluk düzeyine göre farklılaşması Denizlili biriyle evlenmek istemeyenlerin yaşanan evden memnunluk düzeyine göre farklılaşmasından daha fazladır. Ayrıca Denizlili

biriyle evlenmek istenci ile yaşanan evden memnuniyet düzeyi arasında orta derecede bir ilişki bulunmaktadır. Yaşadığı evden memnun olanlar ile olmayanların Denizli de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru düzenli bir azalış görülmektedir. Denizli de doğmak isteyenlerin yaşanan evden memnuluk düzeyine göre farklılaşması Denizli de doğmak istemeyenlerin yaşanan evden memnuluk düzeyine göre farklılaşmasından daha fazladır. Buna bağlı olarak Denizli de doğmak istenci ile yaşadığı evden memnuniyet düzeyleri arasında orta derecede bir ilişki bulunmaktadır. Yaşanılan ev ile ilgili duyulan memnuluk ile Denizlili insanların anlayışlıdır düşüncesi arasında memnuniyet derecesine göre evimizden memnun değiliz değiştirmeyi düşünüyoruz diyenlerin fikrime çok uygun diyenlerin oranında bir sapma görünse de diğer cevaplar arasında düzenli bir azalış söz konusudur. Ayrıca yaşadığı evden memnun olan ya da olmayanların Denizlililer anlayışlı insanlardır düşüncesine fikrime uygun cevabını verenlerin oranlarında bir yoğunluk görülmektedir. Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesine fikrime çok aykırıdır diyenlerin tamamı yaşadığı evden memnun olup değiştirmeyi düşünmemektedir. Denizlililer anlayışlı insanlardır düşüncesi ile yaşanan evden memnun olma düzeyi arasındaki en belirgin farklılaşma sırasıyla; “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok aykırı, fikrine çok uygun, fikrine uygun bulanlarda ve fikri olmayanlarda görülürken; en az farklılaşma fikrine aykırı bulanlarda olmaktadır. Yaşanılan ev ile Denizliler anlayışlı insanlardır arasında çok güçlü olmasa bile ortalama bir ilişki bulunmaktadır.

Kendine ait odası olanların alış-verişini hemşerilerinden yapanlardan, Denizliler den yapanlara doğru görece bir artış vardır. Alış-verişini hemşerilerinden yapanların kişisel oda sahipliğine göre farklılaşması alış-verişini Denizliler den yapanların kişisel oda sahipliğine göre farklılaşması hemen hemen aynıdır. Ayrıca Alışveriş profili ile kişisel oda sahipliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Kendine ait bir odası

olsun ya da olmasın tamamına yakının evine akrabaları gelmektedir. Ayrıca kendisine ait odası olanlar ile olmayanlarda misafir olarak eve en çok akrabalarımız gelir diyenlerden Denizliler diyenlere doğru düzgün bir azalış görülürken bu azalış kendisine ait odası olanların eve misafir olarak en çok Denizliler gelir diyenlerde bir sapmaya uğramıştır. Eve misafir olarak en çok kim gelir ile kendinize ait odanız var mı sorusu arasındaki en büyük farklılaşma eve misafir olarak en çok hemşerilerim gelir diyenlerde görülmektedir. İkinci sırayı ise eve misafir olarak en çok akrabalarım gelir diyenler oluştururken, eve misafir olarak en çok Denizliler gelir diyenlerde büyük bir farklılaşma görülmemektedir. Kişisel oda sahipliği ile var mı ile misafir olarak evinize en çok kim gelip- gider arasında çok anlamlı bir ilişki vardır.

Hane halkının sağlık koşulları ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği hipotezlerine ilişkin şunlar söylenebilir: Hastalandığında doktora gidenlerin Denizlili arkadaşlarla dertleşenlerden dertleşmeyenlere doğru belirgin bir azalış vardır. Denizlili arkadaşlarıyla dertleşenler hastalandığında doktora gitme eğilimine göre farklılaşması Denizlili arkadaşlarıyla dertleşenlerin hastalandığında doktora gitme eğilimine göre farklılaşmasından daha fazladır. Ayrıca Denizlili arkadaşlarına dertleşme eğilimi ile hastalık eğilimi arasında vasat bir ilişki bulunmaktadır. Hastalandığında doktora gidenler ile gitmeyenlerin Denizlili arkadaşlarına kendini çok yakın hissedenlerden çok uzak hissedenlere doğru düzenli bir azalış vardır. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın ve mesafeli hissedenlerin yarısından fazlası hastalandığında doktora gitmem diyenlerde bulunurken bu oran kendini çok uzak hissedenlerde bir sapma yaparak yarısından fazlası hastalandığında doktora giderim diyenlerde bulunmaktadır. Ayrıca Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile hastalık eğilimi arasında vasat bir ilişki bulunmaktadır. Hastalandığında ne yaparsın sorusuna hemen doktora giderim diyenler ile kendi kendime iyileşmeye

çalışırım diyenlerin Denizlili arkadaşları ile dertleşenlerden dertleşmeyenlere doğru dikkate değer bir azalış görülürken, koca kendiliğinden geçmesini beklerim diyenlerde görece ve koca karı ilaçları kullanırım diyenlerde kısmi bir azalış bulunmaktadır. Denizlili arkadaşlarıyla dertleşenler ile dertleşmeyenlerin oranları doğru bir orantıda hemen doktora giderim diyenlerden, kendi kendime iyileşmeye çalışırım ve koca karı ilaçları kullanırım diyenlere doğru bir azalış gösterirken hastalığın kendiliğinden geçmesini beklerim diyenlerde bir sapma ve buna bağlı olarak bir artış görülmektedir. Ayrıca Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğilimi ile tedavi yöntemleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Hastalandığımda hemen doktora giderim, kendi kendime iyileşmesini beklerim, koca karı ilaçları kullanırım ve kendiliğinden geçmesini beklerim diyenlerin Denizli de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru görece bir azalış vardır. Denizli de doğmak isteyenler ile istemeyenlerin oranları hastalık anında hemen doktora gidenlerden koca karı ilaçları kullananlara doğru bir azalış gösterirken kendiliğinden geçmesini bekleyenlerde bir sapmaya uğrayıp artışta bulunmaktadır. Buna bağlı olarak Denizli de doğma istenci ile tedavi yöntemleri arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Hastalık anında yapılan tedavi yöntemleri ile doğduğum yer değil doyduğum yer önemlidir fikri arasında oranlarda herhangi bir düzenli artış ya da azalış söz konusu değildir ama tedavi yöntemi nasıl olursa olsun doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir fikrine katılıyorum diyenlerde bir yoğunluk bulunmaktadır. Ayrıca koca karı ilaçlarını kullananlarda bu fikre katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranları aynıdır. Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir fikrine kesinlikle katılıyorum diyenlerden kesinlikle katılmıyorum diyenlere kadar yarıdan fazlası hastalandığında hemen doktora giderim derken kategoriler arası en az oranlar koca karı ilaçları kullanırım kategorisinde bulunmaktadır. Ayrıca doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir fikri ile tedavi yöntemleri arasında çok anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Hastalandığında

ne yaparsın sorusuna hemen doktora giderim, kendi kendime iyileşmeye çalışırım, koca karı ilaçları kullanırım ve kendiliğinden geçmesini beklerim diyenlerin en yoğunlaştığı kategori ilerde Denizli de iş bulabilirim önermesinin fikrime uygun kategorisidir. Ayrıca koca karı ilaçları kullananların ilerde Denizli de iş bulabilirim önermesi fikrime çok uygun ve fikrime çok uygun diyenlerde aynı orana sahipken fikrim yok ve fikrime çok aykırı diyenler de aynı orana sahiptir. İlerde Denizli de iş bulabilirim önermesine fikrime çok uygun, fikrime uygun, fikrim yok, fikrime aykırı bulanların hastalandığımda hemen doktora gidenlerde yoğunluk gösterirken fikrime çok aykırı bulanların çoğunluğu kendi kendime iyileşirim demıştır. İlerde Denizli de iş bulabilirim önermesi ile tedavi yöntemleri arasında çok anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Beslenme koşulları ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği hipotezlerine ilişkin şunlar söylenebilir: Günlük yenilen öğün sayılarında Gelecekte Denizli de yaşamak isteyenlerden yaşamak istemeyenlere doğru görece bir azalış vardır. Denizli’de yaşamak isteyenlerin ve istemeyenlerin tamamına yakını 3-4 öğün yemektir, ancak bu oran Denizli’de yaşamak isteyenlerde daha fazladır. Bu da gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlere bağlı olarak çocukların neredeyse tamamına yakınının düzenli olarak her öğün yemek yediklerini göstermektedir. Gelecekte Denizli de yaşama isteği ile günlük yenilen öğün sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. 1-2 ve 3-4 öğün yiyenlerin adetlerini sadece ailesinin yanında gerçekleştirme oranları aynıken; 5’den fazla yiyenlerin yarıya yakını sadece ailesinin yanında, yarıdan biraz fazlası her ortamda adetlerini gerçekleştirmektedir. Ayrıca 1-2 ve 3-4 öğün yemek yiyenlerinde neredeyse yarıya yakını her ortamda adetlerini gerçekleştirebilmektedir. Sadece aile ortamında, hemşerilerimle ve her ortamda adetlerini yaşatanların neredeyse tamamına yakını günlük 3-4 öğün yemek yemektir. Ayrıca adetlerini sadece ailesinin yanında,

hemşerilerinin yanında ve her yerde yaşatanların öğün sayısının 1-2'den 5'den fazlaya doğru dikkate değer bir azalış vardır. Genel olarak adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile öğün sayısı arasında günlük 3-4 öğün yemek yiyenlerin oranlarında büyük bir yoğunluk bulunmaktadır. Denizli'de adetleri yaşatabilme düzeyi ile günlük yenen öğün arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kahvaltı yapma alışkanlığında alış-verişini hemşerilerinden yapanlardan Denizliler den yapanlara doğru görece bir azalış bulunmaktadır. Alış-verişin toplumsal köken kategorilerinin kahvaltı yapanlar ile yapmayanlar arası farklılaşma hemen hemen aynıdır. Hemşerilerinden ve Denizlilerden alışveriş yapanların neredeyse tamamı her gün kahvaltı yapmaktadır. Alış- verişin toplumsal kökene göre rolü ile kahvaltı yapma alışkanlığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Her gün kahvaltı yapanlar en çok kardeşleri ile vakit geçirirken; kahvaltı yapmayanlar Denizlili arkadaşları ile vakit geçirmektedir. Kahvaltı yapmayanların oranları düşüken, hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerde önemli bir artış vardır. Her gün kahvaltı yapanlar ile yapmayanlar arasındaki en belirgin farklılaşma en çok kardeşleri ile vakit geçirenlerde görülürken, en az farklılaşma hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerde görülmektedir. En çok vakit geçirilenlerin ile her gün kahvaltı yapma düzeyi arasında çok güçlü bir ilişki vardır. Kahvaltı yapma alışkanlığı olanların tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlilere doğru kısmi bir artış vardır. Kahvaltı yapma alışkanlığı olmayanların tartışmalarda en çok hemşerilerinden destek görenden Denizlilere doğru kısmi bir azalış vardır. Tartışmalarda hemşerilerinden ve Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin neredeyse tamamına yakını her gün kahvaltı yapmaktadır. Ancak Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin oranı hemşerilerinden destek görenlerden biraz daha fazladır. Her gün kahvaltı yapanlar ile yapmayanlar arasındaki farklılaşma ise hemşerilerinden ve Denizlili arkadaşlarından destek

görenlerde neredeyse aynıdır. Ancak elde edilen değerle tartışmalarda destek görülen taraf ile her gün kahvaltı yapma düzeyi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Kahvaltı yapma alışkanlığı olanlar ile olmayanların Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesinin fikrime çok uygun diyenlerden fikrime çok aykırı diyenlere doğru düzenli bir artış ya da azalış bulunurken; fikrime uygun bulanlarda büyük bir yoğunluk bulunmaktadır. Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesini fikrine çok uygun bulanların kahvaltı alışkanlığına göre farklılaşması, fikrime uygun bulanların kahvaltı yapma alışkanlığına göre farklılaşmasından daha fazladır. Ayrıca Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesinin kahvaltı alışkanlığına göre farklılaşma düzeyleri sırasıyla; fikrime çok uygun, fikrime aykırı, fikrim yok, fikrime uygun kategorilerindedir. Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesinin her gün kahvaltı yapma düzeyi arasında güçlü olmasa bile orta derecede bir ilişki vardır.

Hemen hemen hiçbir zaman, zaman zaman, hemen hemen hiçbir zaman et tüketenlerde Denizlili arkadaşlarına gidip/gelenlerden gidip/gelmeyenlere doğru dikkate değer bir azalış vardır. Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenler ile gidip/gelmeyenlerin yarısından fazlası zaman zaman et tüketenlerde bulunmaktadır. Kırmızı etin ekonomik düzeyin göstergesi olduğunu düşündüğümüzde; ekonomik şartların Denizlili arkadaşlarla ilişkilerde belirleyici olduğunu söyleyebiliriz. Et tüketme eğiliminde çocuğun kendisini hemen hemen hiçbir zaman Türkçe ifade edebilenlerden hemen hemen her zaman ifade edebilenlere doğru düzenli bir artış vardır. Ve hemen hemen her zaman ifade edebilenlerde büyük bir yoğunluk görülmektedir. Kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi ile et tüketme eğilimi arasındaki en büyük farklılaşmalar zaman zaman soframızda et bulunur diyenlerde bulunmaktadır. Yani Hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenler ile zaman zaman ve hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edenlerin yarısından fazlasının sofrasında

zaman zaman kırmızı et bulunmaktadır. Hemen hemen hiçbir zaman sofrasında kırmızı et bulundurmayanların oranı, hemen hemen her zaman bulunduranlardan yüksektir. Ancak genel olarak her ikisinin de oranı zaman zaman kırmızı et bulunduranların oranlarından çok düşüktür. Türkçe ifade edebilme durumu ile sofrada kırmızı et bulundurma düzeyi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Sofrasında hemen hemen hiçbir zaman, zaman zaman ve hemen hemen her zaman et bulunanların Denizlililer anlayışlı insanlardır önermesine fikrime çok uygun bulanlarda yoğunlaşmaktadır bu yoğunlaşma kategoriler arası düzenli azalışta bir sapma meydana getirmiştir. Denizliler anlayışlı insanlarıdır önermesinde bütün kategorilerin sofrada zaman zaman et bulunur kategorisinde yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca Denizliler anlayışlı insanlardır önermesi ile et tüketme eğilimi arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır.

“Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikre uygunluk derecesine bağlı olarak neredeyse tamamının evine misafir olarak akrabalarının gelip-gittiği görülmektedir. Ayrıca dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta ise okula/ana okula gitmek önemlidir düşüncesine fikrime çok uygun diyenler ile fikrim yok diyenlerin evimize en çok hemşerilerimiz ve Denizliler gelir kategorilerine verilen cevapların oranı aynı düzeydedir. Evinize misafir olarak en çok kim gelir profili ile “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikrine çok uygun ve uygun bulanların oranları yüksekken, fikri olmayanlar ile çok aykırı bulanların oranlarında dikkate değer bir düşme olup fikrime aykırı kategorisinde küçük de olsa bir sapma bulunmaktadır. Ayrıca evine misafir olarak akrabaları ve Denizlili komşuları gelenlerin yarıdan biraz fazlası fikrime çok uygun, misafir olarak hemşerileri gelenlerin ise fikrime uygun görüşünde yoğunlaştıkları görülmektedir. Misafir olarak eve gelip-gidenler ile “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır. “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinin fikre uygunluk derecesi

ne olursa olsun neredeyse tamamına yakını Denizlili arkadaşlarının evine gidip-gelmektedir. Ayrıca kategoriler arası en dikkate değer farklılaşma fikrim yok kategorisi olurken en az farklılaşma fikrime çok aykırı kategorisinde bulunmaktadır. Ayrıca okula/ana okula gitmek önemlidir düşüncesinin kategorilerinde Denizlili arkadaşlarına gidip/gelenlerden gidip/gelmeyenlere doğru dikkate değer bir azalış vardır. Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenlerin ile gidip/gelmeyenler kategorilerinin okula/ana okula gitmek önemlidir düşüncesinin fikrime çok uygun diyenlerden fikrime çok aykırı diyenlere doğru düzenli bir azalış bulunurken fikrime aykırı kategorisinde bir sapma bulunmaktadır. Sonuç olarak Denizlili arkadaşlarının evine gidip-gelme durumu ile “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır. Okula/ana okula gitmek önemlidir düşüncesi ile Denizlili gibi hissetme eğilimi arasında en büyük farklılaşma fikrime çok uygun bulanlarda bulunurken bunu fikrime çok aykırı, fikrime uygun ve en son fikrime aykırı bulanlar izlemektedir. Ayrıca fikrime çok uygun, fikrime uygun ve fikrime çok aykırı diyenlerin yarıdan fazlası, fikrim yok diyenlerin yarısı, fikrime aykırı bulanların yarıdan biraz fazlası kendini Denizlili gibi hissettiğini belirtmiştir. Kendini Denizlili gibi hisseden ve hissetmeyenlerin “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesini fikrine çok uygun ve sadece uygun bulanların oranları yüksekken, fikri olmayanlar ile fikrine aykırı ve çok aykırı olanların oranlarında düşme görülmektedir. Kendini Denizlili gibi hissedenlerin yarıdan biraz fazlası, Denizlili gibi hissetmeyenlerin yarıdan biraz azı fikrime çok uygun görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca fikrine çok uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir azalış görülürken fikrine aykırı bulanlarda bir sapmaya uğramıştır. Kendini Denizlili gibi hissetme durumu ile okula/anaokuluna gitmek önemlidir düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır.

Okula/anaokuluna gitmek önemlidir düşüncesine hangi cevap verilirse verilsin gelecekte Denizli 'de yaşamak isteyenlerin sayısında büyük bir yoğunluk görünmektedir. Buna bağlı olarak Okula/ana okula gitmek önemlidir düşüncesi ile Gelecekte Denizli'de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru düzenli bir azalış söz konusuyken fikrim yok diyenlerde bir sapma görünmektedir. Gelecekte Denizli'de yaşamak isteyenlerin yarıdan biraz fazlası ve yaşamak istemeyenlerin yarıdan biraz azı fikrime çok uygun diyenlerde yoğunlaşmışlardır. Bunun yanı sıra fikrime çok uygun diyenlerden fikrim yok diyenlere doğru düzenli bir düşüş bulunurken fikrime aykırı diyenlerde bu düşüş bir saptmaya uğramıştır. Bu da gelecekte Denizli'de yaşamayı isteme durumuna göre okula/anaokuluna gitmenin öneminin farkında olunduğunu göstermektedir. Gelecekte Denizli de yaşamayı isteme durumu ile "okula/anaokuluna gitmek önemlidir" düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır. Okula/ ana okula gitmek önemlidir düşüncesine fikrime çok uygun, fikrime uygun, fikrim yok ve fikrime aykırı diyenlerin doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir düşüncesine katılıyorum diyenlerde yoğunlaşırken fikrime çok aykırı diyenlerin oranları kesinlikle katılıyorum diyenlerde yoğunluk göstermektedir. Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir düşüncesine kesinlikle katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum kategorilerinin oranlarının genel itibariyle okula/ana okula gitmek önemlidir düşüncesi fikrime çok uygun diyenlerde yoğunluk gösterirken katılıyorum kategorisi fikrime uygun diyenlerde en fazla değere ulaşmıştır. Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir düşüncesi ile okula /ana okula gitmek önemlidir düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Okula/ana okula gitmek önemlidir düşüncesinde fikrine uygun bulanların ileride Denizli de iş bulabilirim eğilimine fikrim yok ve fikrime aykırı diyenlerin sayısı birbirine eşittir. Yine aynı şekilde "Okula/anaokuluna gitmek önemlidir" düşüncesine yönelik fikrine aykırı bulanların ileride Denizli de iş bulabilirim eğilimine fikrime aykırı ve

fikrime çok aykırı diyenlerin oranları da birbirine eşittir. “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik bütün görüşlere göre “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesinde fikrime uygun kategorisinde yoğunlaştığı görülmektedir. İlerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi ile okula/anaokuluna gitmek önemlidir düşüncesinde sırasıyla en çok farklılaşma gösteren fikrime çok uygun, fikrime aykırı, fikrime çok aykırı diyenlerde olurken en az farklılaşma gösteren fikrim yok diyenlerdir. Ayrıca oranlarında düzenli bir azalış gösteren fikrime çok uygun ve fikrime uygun ve fikrime çok aykırı bulanların ilerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi fikrime aykırı diyenlerde bir sapma göstermektedir. “ilerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesi ile “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır. “Okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesini fikrine çok uygun, fikrine uygun, fikrine aykırı bulanlar ve fikri olmayanların “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinde fikrine uygun bulanlarda yoğunlaşırken, fikrine çok aykırı bulanlar “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesinde fikrine çok uygun bulanlarda yoğunlaşmışlardır. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun, fikrine aykırı ve fikrine çok aykırı diyenlerin yarıdan biraz fazlası ile fikrime uygun diyenlerin yarıdan biraz azı “okula/anaokuluna gitmek önemlidir” düşüncesinde fikrime çok uygun diyenlerde yoğunlaşırken; fikri olmayanların yarıdan biraz azı fikrime uygun diyenlerde yoğunlaşmıştır. Bu da iki düşünce arasında anlamlı ve çok güçlü bir ilişki vardır.

Ebeveyninin mesleği ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği hipotezlerine ilişkin şunlar söylenebilir: Oranların geneli ilerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi fikrine uygun bulanlarda yoğunlaşırken, annesi serbest meslekte çalışanların yarısı fikrine çok uygun bulanlarda diğer yarısının da fikrine uygun bulanlarda toplandığı görülmektedir. İlerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesine fikrime çok uygun, fikrime uygu, fikrim yok ve fikrim yok diyenlerin oranlarının

tamamına yakınının annesi ev hanımı iken fikrime çok aykırı diyenlerin yarısından fazlasının annesi işçidir. İlerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi ile anne mesleği arasında anlamlı ve çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Baba mesleği ne olursa olsun oranların yarısından fazlası kendini Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru kayda değer bir azalış vardır yalnızca babası memur olanların yarısı kendini Denizlili hissederken diğer yarısı hissetmemektedir. Kendisini Denizlili gibi hissedenlerin yarıya yakınının babası işçi iken hissetmeyenlerin yarıdan fazlasının babası işçidir. Kendini Denizlili hissedenler kategorisinin baba mesleğine göre farklılaşması kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin baba mesleğine göre farklılaşmasından daha azdır. Kendini Denizlili gibi hissetme eğilimi ile baba mesleği arasında çok güçlü bir ilişki vardır. Baba mesleği ne olursa olsun oranların yarısından fazlası ilerde baba mesleğini yapmak istemeyenlerde yoğun olduğu görülmektedir. Yalnız bu yoğunluk babası memur olanlarda ilerde baba mesleğini yapmak isteyenler ile istemeyenlerde yerini birbirine eşit bir orana bırakmıştır. İlerde baba mesleğini yapmak isteyenlerin yarısına yakınının babası işçi ve en büyük orana sahip iken bunu babası serbest meslekte çalışanlar izlemektedir. İlerde baba mesleğini yapmak istemeyenlerin yarısından fazlası ve en fazla orana sahip olanların babası işçi iken bunu yine babası serbest meslekte çalışanlar izlemektedir. İlerde baba mesleğini yapma istenci ile baba mesleği arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Baba mesleği işçi, serbest meslek, emekli ve işsiz olanların çoğunluğu Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi fikrime uygun derken babası memur olanların yarısı bu düşünce fikrime çok uygun diyenlerde diğer yarısı da fikrime çok aykırı diyenlerde görünmektedir. Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesinin bütün kategorilerinin en çok yoğunlaştığı kategori babası işçi olanlardır. Bunu babası serbest meslekte çalışanlar, emekli olanlar izlerken en az oran babası memur olanlarda bulunmaktadır. Ayrıca Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi ile baba mesleği arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Baba

mesleğinin zorluk kategorilerinin yarısından fazlası ilerde baba mesleğini yapmak istememektedir. Buna bağlı olarak oranlarda baba mesleğini yapmak isteyenlerden istemeyenlere doğru görece bir artış bulunmaktadır. İlerde babasının mesleğini yapmak isteyenler ile istemeyenler kategorileri babasının mesleği çok zor olandan çok kolaya doğru düzenli bir azalış gösterirken babasının mesleği zor olanlar kategorisinde bir sapmaya uğramıştır ve oranları yarısı zor kategorisinde yoğunlaşmıştır. Baba mesleğini yapma istenci ile baba mesleğinin zorluk derecesi arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır.

Toplumsal kökenine bağlılık ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği hipotezlerine ilişkin şunlar söylenebilir: Hiçbir yerde ve ailesinin yanında Kürtçe konuşanların Denizlili ebeveyn isteyenlerden istemeyenlere doğru bir azalış varken; her yerde Kürtçe konuşanların Denizlili ebeveyn isteyenlerden istemeyenlere doğru bir artış vardır. Ayrıca hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların Denizlili ebeveyn isteyenler ile istemeyenlerin oranları eşittir. Denizlili ebeveyn isteyenlerin Kürtçe konuşulan ortamlara göre farklılaşması Denizlili ebeveyn istemeyenlerin Kürtçe konuşulan ortamlara göre farklılaşmasından daha çoktur. Ayrıca anne-babasının Denizlili olma istenci ile Kürtçe konuşulan yerler arasında çok anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Kürtçe konuşulan ortamların alış- verişini hemşerilerinden yapanlardan Denizlilerden yapanlara doğru görece bir artış vardır. Alış- verişini ister hemşerilerinde isterse de Denizlilerden yapmış olsun oranların yarıya yakını ailesinin yanında Kürtçe konuşanlar da bulunmaktadır. Kürtçe konuşulan ortamlara göre oranların yoğunluğunun ilk sırasında Denizlili arkadaşlarla vakit geçirenler yer alırken ikinci sırada kardeşleri ile vakit geçirenler yer almaktadır. En çok vakit geçirilenlerin Kürtçe konuşulan ortamlara göre farklılaşması sırasıyla kardeşlerimle, hiç kimse ile hemşerilerimle ve Denizlili arkadaşlarımla şeklindedir. Bu dört kategorinin

hepsi de en çok ailesinin yanında Kürtçe konuşmaktadır. En çok vakit geçirilen kişiler ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki vardır. Hiçbir yerde ve ailesinin yanında Kürtçe konuşanların tartışmalarda Denizlili arkadaşlarından daha çok destek görürken; hemşerilerinin yanında ve her yerde Kürtçe konuşanların tartışmalarda en çok hemşerilerinden destek görmektedir. Tartışmalarda en çok hemşerilerinden ve Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin yarıya yakını ailesinin yanında Kürtçe konuşmaktadır. Tartışmalarda toplumsal kökenin rolü ile Kürtçe konuşulan yerler arasında anlamlı ve çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Kürtçe konuşulan ortam kategorilerinde hemen hemen hiçbir zamandan hemen hemen her zaman “kendimi Türkçe ifade edebiliyorum” doğru düzenli bir artış bulunurken tamamına yakın bir oranı hemen hemen her zaman kategorisi oluşturmaktadır. Kendini hemen hemen hiçbir zaman ve zaman zaman Türkçe ifade edebilenlerin yarısından fazlası ailesinin yanında Kürtçe konuşurken, kendini hemen hemen her zaman Türkçe ifade edebilenlerin yarıya yakını ailesinin yanında Kürtçe konuşmaktadır. Kendini zaman zaman Türkçe ifade edebilenler kategorilerinin Kürtçe konuşulan yerlere göre farklılaşması hemen hemen hiçbir zaman ve hemen hemen her zaman kategorilerinden daha fazladır. Kendini Türkçe ifade edebilme eğilimi ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Kürtçe konuşulan ortamlarda Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru kayda değer bir azalış vardır yani Kürtçe konuşulan ortam neresi olursa olsun oranların yarıdan fazlası “kendimi Denizlili gibi hissediyorum” diyenlerde bulunmaktadır. Kendini Denizlili gibi hissedenlerin Kürtçe konuşulan ortamlara göre farklılaşması kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin Kürtçe konuşulan ortamlara göre farklılaşmasından daha azdır. Ayrıca kendini Denizlili gibi hissetme eğilimi ile Kürtçe konuşulan yerler arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Kürtçe konuşulan ortamların hepsinde Denizlili biriyle evlenmek isteyenler ile istemeyenlerin oranları birbirine çok yakındır. Ama yine de hiçbir yerde,

ailesiyle, hemşerileriyle Kürtçe konuşanların çoğunluğu Denizlili biriyle evlenmek isterken, her yerde Kürtçe konuşanların çoğunluğu Denizlili biriyle evlenmek istememektedir. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenler ile düşünmeyenlerin yarıya yakını ailesinin yanında Kürtçe konuşurken, Denizlili biriyle evlenmek isteyenler ile istemeyenler hiçbir yerde Kürtçe konuşmam diyenlerin oranları birbirine çok yakındır. Denizlili biriyle evlenme istenci ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanlar ile ailesinin ve hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanlarda Denizli’de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru azalma görülmektedir. Her yerde Kürtçe konuşanlarda ise Denizli’de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir artış vardır. Denizli’de doğmak isteyen ve istemeyenler ailelerinin yanında Kürtçe konuşma eğilimindedirler. Ayrıca elde edilen değerler Denizli’de doğma istenci ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanlar ile ailesinin yanında, hemşerilerinin yanında ve her yerde Kürtçe konuşanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılanların yarısından biraz azı hiçbir yerde Kürtçe konuşmazken; katılanların yarısından azı, kararsız olan ve katılmayanların yarısından biraz fazlası ile kesinlikle katılmayanların yarısından biraz azı ailesinin yanında Kürtçe konuşmaktadır. Ayrıca elde edilen değerler “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesi ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ailesinin ve hemşerilerinin yanında Kürtçe konuşanların yarısından fazlası, hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların ve her yerde Kürtçe konuşanların ise yarısından biraz azı “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulmaktadır. Ayrıca hiçbir yerde Kürtçe konuşmayanların ve ailesinin yanında Kürtçe konuşanların oranları, fikrime uygun görüşünden fikrime çok aykırı görüşüne doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Fikrine uygun ve fikrine aykırı bulanların yarısından

biraz azı, fikri olmayanların ise yarısından biraz fazlası ailesinin yanında, fikrine çok aykırı bulanların yarısından fazlası her yerde Kürtçe konuşurken, fikrine çok uygun bulanların yarısından biraz azı hiçbir yerde Kürtçe konuşmamaktadır. Elde edilen değerler “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi ile Kürtçe konuşulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine katılan, kararsız olan, katılmayan ve kesinlikle katılmayanların oranları, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru azalırken; Kesinlikle katılanların oranları, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru artmaktadır. Anne-babasının Denizlili olmasını isteyen ve istemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşler oldukça düşüktür. Elde edilen değerler Denizlili ebeveyn istenci ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik kategorilerde, hemşerilerinden alışveriş yapanlardan Denizlilerden alışveriş yapanlara doğru dikkate değer bir artış görülmektedir. Ancak kesinlikle katılanlarda kısmi bir artış vardır. Hemşerilerinden ve Denizlilerden alışveriş yapanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşlerin oranları oldukça düşüktür. Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır. Katılımcıların neredeyse tamamına yakını hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilmektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik kategorilerde, hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerden hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilenlere doğru düzenli bir şekilde artış görülmektedir. Ancak bu artış zaman zaman kendini Türkçe ifade edenlerde sapsmaya uğramıştır. Zaman zaman ve hemen hemen her zaman kendini

Türkçe ifade edebilenler ile hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygudur” düşüncesine yönelik düşüncelerde kendini Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru belirgin bir azalma vardır. Hatta bu azalma kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum kategorilerinde dikkate değer bir şekilde olmaktadır. Kendini Denizlili gibi hisseden ve hissetmeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşlerin oranları ise oldukça düşüktür. Ayrıca Denizlili gibi hissetme eğilimi ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki vardır. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik kategorilerde, gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır. Hatta kararsızım kategorisinde bu azalma dikkate değer bir şekilde olmaktadır. Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyen ve istemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşlerin oranı kesinlikle katılıyorum, katılıyorum görüşlerinden görece daha düşüktür. Elde edilen değerler gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik kategorilerde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir azalma olmaktadır. Hatta bu azalma kararsızım ve kesinlikle katılmıyorum kategorilerinde daha belirgin olmaktadır. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünen ve düşünmeyeler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili biriyle evlenme düşüncesi ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında çok güçlü bir

ilişki olduğunu göstermektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik fikirlerde, Denizli’de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır. Denizli’de doğmak isteyen ve istemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum görüşleri, kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum görüşlerinden görece daha azdır. Denizli’de doğma istenci ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik fikirlerde, ilerde baba mesleği yapmak isteyenlerden istemeyenlere doğru dikkate değer bir artış görülmektedir. İlerde baba mesleğini yapmak isteyen ve istemeyenler katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum gibi olumsuzluk içeren görüşlerin oranları, kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum görüşlerinden görece daha düşüktür. Elde edilen değerler ilerde baba mesleğini yapma istenci ile “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik herhangi bir görüş sahibi olanlar, “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesinde katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, kesinlikle katılanlar kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine kesinlikle katılanlar ve kesinlikle katılmayanlar, “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesinde kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, katılan, kararsız olan ve katılmayanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bu iki düşünce arasında çok güçlü bir ilişki vardır. “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine yönelik herhangi bir görüş sahibi olanlar, “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesinde katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ancak kesinlikle katılmıyorum diyenler kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır. “Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir” düşüncesine

kesinlikle katılan ve kesinlikle katılmayanlar, “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesinde kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, katılan, kararsız olan ve katılmayanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bu iki düşünce arasında çok güçlü bir ilişki vardır. “Denizli’de Kürtçe konuşmak güzel bir duygudur” fikrine Kesinlikle katılanlar ve kesinlikle katılmayanlar “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine çok uygun bulurken, katılan, kararsız olan ve katılmayanlar ise bu düşünceyi fikrine uygun bulmaktadır. “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine çok uygun bulanlar kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, fikrine uygun ve fikrine aykırı bulanlar ile fikri olmayanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmaktadır. Fikrine çok aykırı bulanlarda ise katılan, kararsız olan, katılmayan ve kesinlikle katılmayanların oranları eşit dağılmıştır. Elde edilen değerler bu iki düşünce arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesine kesinlikle katılanlar fikrine çok uygun görüşünde yoğunlaşırken, katılan, kararsız olan, katılmayan ve kesinlikle katılmayanlar fikrine uygun görüşünde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca fikrim yok, fikrine aykırı ve fikrine çok aykırı gibi olumsuz görüşlerin oranları oldukça düşüktür. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine çok uygun ve fikrine çok aykırı bulanlar, “Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygu” düşüncesinde kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşırken, fikrine uygun ve fikrine aykırı bulanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Fikri olmayanlar ise kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum görüşlerinde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bu iki düşünce arasında çok güçlü bir ilişki vardır.

“Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanlar, hemşerilerinden alışveriş yapanlardan Denizlilerden alışveriş yapanlara doğru kısmi bir artış vardır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir

ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Hemşerilerinden ve Denizlilerden alışveriş yapanların oranları, hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki vardır. Evine misafir olarak akrabaları gelenlerde yoğunluk görülmektedir. Ayrıca hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları, evlerine akrabaları gelenlerden Denizlili komşuları gelenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ancak her ortamda rahatsızlık duyanlar kategorisinde evlerine hemşerileri gelenlerde dikkate değer bir sapma görülmektedir. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Misafir olarak akrabaları, hemşerileri ve Denizlili komşuları gelenlerin oranları, hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ancak misafir olarak Denizlili komşuları gelenler kategorisinde, ortamına göre rahatsızlık duyanlarda dikkate değer bir sapma vardır. Elde edilen değerler misafir profili ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları, Denizlili arkadaşlarının evlerini gidip-gelenlerden gitmeyenlere doğru dikkate değer ölçüde azalmaktadır. Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenler ile gitmeyenlerin oranları, hiçbir ortamda rahatsızlık duyanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ancak Denizlili arkadaşlarının evlerine gitmeyenlerde, her ortamda rahatsızlık duyanlarda dikkate değer bir sapma görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan

rahatsızlık duyulan ortamlar arasında orta düzeyde bir ilişki olduğunu göstermektedir. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanların ve ortamına göre rahatsızlık duyanların yarısından biraz azı Denizlili arkadaşları ile vakit geçirirken, her ortamda rahatsızlık duyanların yarısından azı kardeşleri ile vakit geçirmektedir. Hemşerileri ile vakit geçirenlerin oranları, kardeşleri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin oranlarından görece daha azdır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Hemşerileri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin oranları, “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca elde edilen değerler en çok vakit geçirilen kişiler ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki vardır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları, gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir şekilde azalmaktadır. Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyen ve istemeyenlerin yarısından fazlası hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duymamaktadır. Ayrıca gelecekte Denizli de yaşamak isteyen ve istemeyenlerde, “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir azalma görülmektedir. Gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki vardır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanlar kategorisinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir azalma vardır. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünen ve düşünmeyenlerin oranlarında, hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir azalma görülmektedir. Ancak Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenler

kategorisinde, ortamına göre rahatsızlık duyanlarda sapma görülmektedir. Denizlili biriyle evlenme düşüncesi ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki vardır. Hiçbir ortamda rahatsız olmayanlar ile her ortamda rahatsız olanlar her ortamda, ortamına göre rahatsız olanlar ise hemşerileriyle birlikteken adetlerini yaşatma eğilimindedir. Hiç bir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Ayrıca adetlerini hemşerileriyle birlikteken yaşatanların oranları, “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki vardır. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre rahatsızlık duyanlarda, “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine katılanlardan kesinlikle katılmayanlara doğru düzenli bir azalma görülmektedir. Hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesine katılan ve kararsız olanların oranları, “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca elde edilen değerler “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesi ile Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsız olanlar katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Hiçbir ortamda “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Hatta kesinlikle katılmayanların neredeyse tamamına yakını bu sorudan hiçbir ortamda rahatsız olmamaktadır. Buna karşılık ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları oldukça düşüktür. Ayrıca “Doğduğum yer değil doydüğüm yer memleketimdir” düşüncesi ile

“Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında çok güçlü bir ilişki vardır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile her ortamda ve ortamına göre rahatsızlık duyanların yarısından fazlası fikrime uygun görüşünde yoğunlaşmışlardır. “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlar ile ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanlarda, “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesine katılanlardan kesinlikle katılmayanlara doğru düzenli bir azalma olmaktadır. Ancak her ortamda rahatsızlık duyanlarda, fikrime aykırı diyenlerde sapma görülmektedir. Hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlarda yoğunluk görülmektedir. Ayrıca ortamına göre ve her ortamda rahatsızlık duyanların oranları oldukça düşüktür. “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesini fikrine uygun ve fikrine çok aykırı bulanlar ile fikri olmayanların oranları, “Memleketiniz neresi?” sorusundan hiçbir ortamda rahatsızlık duymayanlardan her ortamda rahatsızlık duyanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Elde edilen değerler “İlerde Denizli’de iş bulabilirim” düşüncesi ile “Memleketiniz neresi?” sorusundan rahatsızlık duyulan ortamlar arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Memlekete dönmeyi düşünenlerde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir artış varken; memlekete dönmeyi düşünmeyenler de, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalma vardır. Denizlili ebeveyn isteyenler kategorisinin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması Denizlili ebeveyn istemeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından görece daha azdır. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili ebeveyn istemci ile memlekete geri dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Memleketine kesinlikle geri dönmeyi düşünenlerde, hemşerilerinden alışveriş yapanlarından Denizliler den alışveriş yapanlara doğru kısmi bir artış varken; memleketine

kesinlikle geri dönmeyi düşünmeyenlerde, hemşerilerinden alışveriş yapanlardan Denizlilerden alışveriş yapanlara doğru dikkate değer bir artış vardır. Hemşerilerinden alışveriş yapanların yarısından fazlası memleketine dönmeyi düşünürken, Denizlilerden alışveriş yapanların yarısından biraz fazlası düşünmemektedir. Hemşerilerinden alışveriş yapanların memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması Denizlilerden alışveriş yapanların memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile memlekete dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki vardır. Memleketine geri dönmeyi düşünen ve düşünmeyenlerin oranlarında, evlerine misafir olarak akrabaları gelenlerden Denizlili komşuları gelenlere doğru düzenli bir azalma vardır. Ayrıca katılımcıların neredeyse tamamına yakının evine misafir olarak akrabaları gelmektedir. Buna karşılık misafir olarak hemşerileri ve Denizlili komşuları gelenlerin oranları oldukça düşüktür. Misafir olarak en çok Denizlili komşuları gelenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, misafir olarak akrabaları ve hemşerileri gelenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından görece fazladır. Ayrıca elde edilen değerler misafir profili ile memlekete geri dönme eğilimi arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Memlekete geri dönmeyi düşünen ve düşünmeyenlerde, Denizlili arkadaşlara kendini çok yakın hissedenlerden çok uzak hissedenlere doğru düzenli bir azalma vardır. Kendini Denizlili arkadaşlarına mesafeli ve çok uzak hissedenlerde memlekete geri dönmeyi düşünenlerin oranı düşünmeyenlerden yüksekten, Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın hissedenler de tam tersi söz konusudur. Yani memlekete dönmeyi düşünmeyenlerin oranı düşünenlerden yüksektir. Ayrıca Denizlili arkadaşlarını kendine çok uzak hissedenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması Denizlili arkadaşlarını kendine çok yakın ve mesafeli hissedenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde farklıdır. Elde edilen değerler Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile memlekete geri dönme eğilimi

arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Memleketine kesinlikle geri dönmeyi düşünenlerin yarısından fazlası, düşünmeyenlerin ise neredeyse tamamına yakını kendini Denizlili gibi hissetmektedir. Diğer bir deyişle memleketine geri dönmeyi düşünen ve düşünmeyenler kategorisinde, kendini Denizlili gibi hissedenlerden hissetmeyenlere doğru belirgin bir azalma vardır. Kendini Denizlili gibi hissedenler kategorisinde, memleketine dönmeyi düşünmeyenlerin oranı düşünenlerden yüksektir. Ancak oranlar bir birine çok yakındır. Kendini Denizlili gibi hissetmeyenler kategorisinde ise, memleketine dönmeyi düşünenlerin oranı düşünmeyenlerin oranından büyük ölçüde fazladır. Ayrıca kendini Denizlili gibi hissetmeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, kendini Denizlili gibi hissedenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından dikkate değer ölçüde fazladır. Denizlili gibi hissetme eğilimi ile memlekete geri dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki vardır. Memlekete geri dönmeyi düşünen ve düşünmeyenlerde, gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma görülmektedir. Gelecekte Denizli’de yaşamak istemeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından dikkate değer ölçüde fazladır. Elde edilen değerler gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile memlekete dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Memlekete geri dönmeyi düşünenlerde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir artış varken; memlekete geri dönmeyi düşünmeyenlerde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru belirgin bir azalma vardır. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünmeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Elde edilen değerler Denizlili biriyle evlenme düşüncesi ile memlekete dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Memlekete geri

dönmeyi düşünen ve düşünmeyenlerde, Denizli’de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir farklılaşma olmaktadır. Denizli’de doğmayı istemeyenlerin memlekete geri dönem eğilimine göre farklılaşması, Denizli’de doğmak istemeyenlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından dikkate değer ölçüde fazladır. Denizli’de doğma istenci ile memlekete geri dönem eğilimi arasında güçlü bir ilişki vardır. Günümüzde memleketine kesinlikle dönmeyi düşünenler ve düşünmeyenlerin yarısından biraz fazlası bu düşüncüyü fikrine uygun bulmaktadır. Buna karşılık fikri olmayanların, fikrine aykırı ve fikrine çok aykırı bulanların oranları oldukça düşüktür. Ayrıca memleketine dönmeyi düşünen ve düşünmeyenler kategorisinde, “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir azalma vardır. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine aykırı bulanların memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşması, diğer görüşlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşmasından fazladır. Ayrıca “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesine yönelik görüşlerin memlekete geri dönme eğilimine göre farklılaşma düzeyi sırasıyla: “fikrime aykırı, fikrim yok, fikrime çok aykırı, fikrime uygun ve fikrime çok uygun” şeklindedir. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi ile memlekete geri dönme eğilimi arasında güçlü bir ilişki vardır.

Denizli’nin Türkiye’nin batısında olduğunu bilenlerde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir artış olurken; Denizli’nin Türkiye’nin neresinde olduğunu bilmeyenlerde anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru dikkate değer bir azalma olmaktadır. Anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin Denizli’nin Türkiye’deki coğrafi konumunun bilinmesi durumuna göre farklılaşması, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin Denizli’nin Türkiye’deki coğrafi konumuna göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde farklıdır. Elde edilen değerler Denizlili ebeveyn istenci ile

Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilme durumu arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenlerde, hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerden Denizlili arkadaşlarıyla vakit geçirenlere doğru düzenli bir artış vardır. Ancak bu artış hemşerileri ile vakit geçirenlerde belirgin bir sapmaya uğramıştır. Hiç kimseyle bekit geçirmeyenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre farklılaşması, kardeşleri hemşerileri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumuna göre farklılaşmasından dikkate değer ölçüde fazladır. Elde edilen değerle en çok vakit geçirilen kişiler ile Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilincinde olma durumu arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenlerde, tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru kısmi bir azalma olurken, Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilmeyenler kategorisinde, tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru belirgin artış olmaktadır. Tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinmesi durumuna göre farklılaşması, Denizlili arkadaşlarından destek görenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinmesi durumuna göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Tartışmalarda toplumsal kökenin rolü ile Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilinmesi durumu arasında güçlü bir ilişki vardır. Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi azaldıkça Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilen ve bilmeyenlerin oranları da düzenli bir şekilde azalmaktadır. Yani Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilincinde olma durumu ile Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi arasında doğru orantı vardır. Denizlili arkadaşlarını kendine mesafeli hissedenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşması, Denizlili arkadaşlarını kendini çok yakın ve çok uzak hissedenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme

durumuna göre farklılaşmasından fazladır. Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilinmesi durumu arasında güçlü bir ilişki vardır. Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilen ve bilmeyenlerde, Denizli'de doğmak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma görülmektedir. Denizli'de doğmak isteyenlerin yarısından fazlası, doğmak istemeyenlerin ise neredeyse tamamına yakını Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilmektedir. Denizli'de doğmak istemeyenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşması, Denizli'de doğmak isteyenlerin Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Denizli'de doğma istenci ile Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinmesi durumu arasında güçlü bir ilişki vardır. Denizli'nin Türkiye'nin batısında olduğunu bilenlerde, adetlerini sadece aile ortamında yaşatanlardan her ortamda yaşatanlara doğru düzenli bir artış olmaktadır. Adetlerini hemşerileriyle birlikteyken yaşatanların Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşması, adetlerini sadece aile ortamında ve her ortamda yaşatanların Denizli'nin Türkiye'deki coğrafi konumunun bilinme durumuna göre farklılaşmasından belirgin bir şekilde fazladır. Adetlerini sadece aile ortamında ve her ortamda yaşatanların yarısından fazlası, hemşerileriyle birlikteyken yaşatanların ise neredeyse tamamına yakını Denizli'ni Türkiye'deki coğrafi konumunu bilmektedir. Ayrıca elde edilen değerler adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunun bilinmesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olan ve olmayanların, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir azalma olmaktadır. Anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerin yaşadığı mahallenin Denizli'deki yerinin bilinme durumuna göre farklılaşması, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerin

yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilinme durumuna göre farklılaşmasından görece daha fazladır. Ayrıca anne-babasının Denizlili olmasını isteyen ve istemeyenlerin yarısından fazlası oturduğu mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde değildir. Hatta bu oran anne-babasının Denizlili olmasını istemeyenlerde isteyenlerden daha fazladır. Denizlili ebeveyn istenci ile yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilincinde olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır. Yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olmayanların oranlarında, adetlerini sadece aile ortamında yaşatanlardan her ortamda yaşatanlara doğru düzenli bir artış vardır. Yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olanlar adetlerini sadece aile ortamında yaşatma eğilimindeyken; yaşadığı mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunun bilincinde olmayanlar her ortamda adetlerini yaşatma eğilimindedir. Adetlerini hemşerileriyle birlikteyken yaşatanların yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilinme durumuna göre farklılaşması, adetlerini sadece aile ortamında ve her ortamda yaşatanların yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilinme durumuna göre farklılaşmasından fazladır. Adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile yaşanan mahallenin Denizli'deki yerinin bilincinde olma düzeyi arasında güçlü bir ilişki vardır.

Yükseköğrenime verilen önem ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğine ilişkin hipotezler için şunlar söylenebilir: “Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik düşüncelerde, Denizlili arkadaşlarının evlerine gidip-gelenlerden gitmeyenlere doğru düzenli dikkate değer bir azalma olmaktadır. Ancak kesinlikle katılıyorum görüşünde oranlar azalmak yerine eşit dağılmıştır. Denizlili arkadaşlarına gidip-gelenler ve gitmeyenler kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Buna karşılık karasızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum görüşlerinde dikkate değer bir düşüş vardır. Bu da üniversite eğitimine karşı olumlu düşüncelere sahip olduğunu

göstermektedir. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili arkadaşların evlerine gidip-gelme eğilimi ile “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine yönelik fikirlerde, Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin oranlarında yoğunluk görülmektedir. Ancak kesinlikle katılmayanlarda kardeşler ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin ve hiç kimseye vakit geçirmeyenlerin oranı eşittir. En çok vakit geçirilen kişilere bağlı olarak kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunluk görülmektedir. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranları genel olarak çok düşüktür. Kardeşleri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin oranları, kesinlikle katılıyorum diyenlerden kesinlikle katılmıyorum diyenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Ayrıca elde edilen değerler en çok vakit geçirilen kişiler ile “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. “Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik fikirlerde, hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerden hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edenlere doğru düzenli bir artış vardır. Ancak bu artış katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum kategorilerinde dikkate değer bir sapmaya uğramıştır. Zaman zaman ve hemen hemen her zaman kendini Türkçe ifade edebilenler ile hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenler kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmışlardır. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum görüşlerinde dikkate değer bir düşme vardır. Bu durum üniversite eğitiminin öneminin bilincinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca elde edilen değerler kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi ile “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişkili olduğunu göstermektedir. “Üniversiteye gitmek önemlidir” düşüncesine yönelik fikirlerde, gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olmaktadır. Hatta bu azalma kesinlikle katılmıyorum diyenlerde dikkate değer bir şekilde olmaktadır.

Ancak katılıyorum kategorisinde gelecekte Denizli’de yaşamak isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir artış görülmektedir. Gelecekte Denizli’de yaşamak isteyen ve istemeyenlerin yarısından biraz azı kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşmıştır. Buna karşılık kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranları oldukça düşüktür. Bu da katılımcıların üniversite eğitime karşı olumlu düşüncelere sahip olduklarını göstermektedir. Elde edilen değerlerde gelecekte Denizli’de yaşama istenci ile “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. “Üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesine katılmayan ve kesinlikle katılmayanlar “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine kesinlikle katılırken, kesinlikle katılan ve katılanlar katılıyorum görüşüne sahiptir. Ayrıca kararsız olanlar kesinlikle katılıyorum ve kararsızım görüşlerinde yoğunlaşmışlardır. “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine yönelik kategorilerde, “üniversiteye gitmek gereklidir” düşüncesinde kesinlikle katılıyorum görüşünde yoğunlaşma görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerler bu iki düşünce arasında güçlü bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Anne- babanın çocuk üzerindeki etkisi ile doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşama uyum yeteneğine ilişkin hipotezler için şunlar söylenebilir: Anne-babası baskıcı/buyurgan ve anlayışlı olanların oranları, Denizlili arkadaşları tarafından oyunlarına/gezmeye çağrılanlardan çağrılmayanlara doğru dikkate değer bir şekilde azalmaktadır. Anne-babası ilgisiz olanlarda ise Denizlili arkadaşları tarafından oyunlarına/gezmeye çağrılanların ve çağrılmayanların oranları eşittir. Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye çağrılan ve çağrılmayanların neredeyse tamamına yakınının ailesi çocuklarına karşı anlayışlıdır. Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye çağrılan ve çağrılmayanların oranları, anne-babası ilgisiz olanlardan anlayışlı olanlara doğru düzenli bir

şekilde artmaktadır. Ancak bu artış, Denizlili arkadaşları tarafından oyunlara/gezmeye çağrılmayanlar kategorisinde, anne-babası baskıcı/buyurgan olanlarda sapmaya uğramıştır. Denizlili arkadaşlarla aktivitelere katılma eğilimi ile ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimleri arasında orta düzeyde bir ilişki vardır. Anne-babası baskıcı/buyurgan ve anlayışlı olanların oranları, hemen hemen hiçbir zaman Denizlili arkadaşlarının yanında kendi gibi davranamayanlardan hemen hemen her zaman kendi gibi davranabilenlere doğru düzenli bir şekilde artmaktadır. Anne-babası ilgisiz olanlar ise zaman zaman Denizlili arkadaşları yanında kendi gibi davranabilme eğilimindedir. Denizlili arkadaşlarının yanında hemen hemen hiçbir zaman kendi gibi olamayanlar ile zaman zaman ve hemen hemen her zaman kendi gibi davranabilenlerin oranları, anne-babası ilgisiz olanlardan anlayışlı olanlara doğru düzenli bir şekilde artmaktadır. Ancak hemen hemen hiçbir zaman kendini Türkçe ifade edemeyenlerde, anne-babası baskıcı/buyurgan olanlarda sapma görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili arkadaşların yanında kendin gibi olabilme eğilimi ile ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimleri arasında güçlü bir ilişki vardır. Anne-babası baskıcı/buyurgan ve anlayışlı olanları oranları, kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın hissedenlerden çok uzak hissedenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Anne-babası ilgisiz olanların ise yarısından fazlası kendini Denizlili arkadaşlarına mesafeli hissetmektedir. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın ve mesafeli hissedenlerin neredeyse tamamına yakınının, çok uzak hissedenlerin ise yarından biraz fazlasının ailesi anlayışlı davranmaktadır. Kendini Denizlili arkadaşlarına çok yakın, mesafeli ve çok uzak hissedenlerin oranları, anne-babası ilgisiz olanlardan anlayışlı olanlara doğru düzenli bir şekilde artmaktadır. Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi ile anne-babanın çocuklarına davranış biçimleri arasında çok güçlü bir ilişki vardır.

Hiç kimseyle tartışmayanların ve kardeşleri ile tartışanların yarısından biraz azı ve babası ile tartışanların yarısından biraz fazlası en çok Denizlili arkadaşları ile vakit geçirirken, annesi ile tartışanların yarısından biraz azı kardeşleri ile vakit geçirmektedir. Kardeşleri, hemşerileri ve Denizlili arkadaşları ile vakit geçirenlerin yarısından fazlası kardeşleriyle tartışırken, hiç kimseyle vakit geçirmeyenlerin yarısından biraz azı hiç kimseyle tartışmamaktadır. Anne ve babası ile tartışanların oranları ise oldukça düşüktür. Ayrıca elde edilen değerler en çok vakit geçirilen kişiler ile aile içinde en çok tartışılan kişiler arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Aile içinde hiç kimseyle tartışmayanlar ile annesi, babası ve kardeşleri ile tartışanların oranları, tartışmalarda hemşerilerinden destek görenlerden Denizlili arkadaşlarından destek görenlere doğru artmaktadır. Ancak bu artış kısmi bir artıştır. Tartışmalarda hemşerilerinden ve Denizlili arkadaşlarından destek görenler aile içinde büyük ölçüde kardeşleri ile tartışmaktadır. Buna karşılık anne ve babası ile tartışanların oranlarında dikkate değer bir düşüş görülmektedir. Ayrıca elde edilen değerler tartışmalarda toplumsal kökenin rolü ile aile içinde en çok tartışılan kişiler arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Hiç kimseyle tartışmayanlar ile babası ve kardeşleri ile tartışanların yarısından biraz fazlası “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulurken; annesi ile tartışanların yarısından biraz azı fikrine çok uygun bulmaktadır. Hiç kimseyle tartışmayanlar ile babası ve kardeşleri ile tartışanların oranları, “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesini fikrine uygun bulanlardan fikrine çok aykırı bulanlara doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesine yönelik herhangi bir görüşe sahip olanların yarısından fazlası kardeşleri ile tartışmaktadır. Ancak bu düşüncüyü fikrine çok aykırı bulanların yarısından azı kardeşleri ile tartışmaktadır. Annesi ve babası ile tartışanların oranları ise oldukça düşüktür. Yani katılımcılar aile içinde en çok kardeşleri ile tartışmaktadır.

Ayrıca aile içinde en çok tartışılan kişiler ile “Denizliler anlayışlı insanlardır” düşüncesi arasında çok güçlü bir ilişki vardır.

Ailemin istediği kişiyle evlenirim ve ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorilerinde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru belirgin bir azalma olurken, ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim kategorisinde, anne-babasının Denizlili olmasını isteyenlerden istemeyenlere doğru kısmi bir artış olmaktadır. Anne-babasının Denizlili olmasını isteyen ve istemeyenler ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim görüşünde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili ebeveyn istenci ile çocukların evlilik anlayışı arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ailemin istediği kişiyle evlenirim, ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim ve ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim kategorilerinde, hemşerilerinden alışveriş yapanlardan Denizlilerden alışveriş yapanlara doğru belirgin bir artış olmaktadır. Ancak ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorisinde kısmi bir artış vardır. Hemşerilerinden ve Denizlilerden alışveriş yapanların yarısından biraz fazlası ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Ayrıca elde edilen değerler alışverişlerde toplumsal kökenin rolü ile çocuğun evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin ve ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin neredeyse tamamının, ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin ise yarısından fazlasının evine misafir olarak akrabaları gelmektedir. Ayrıca ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim ve ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin oranları, evine misafir olarak akrabaları gelenlerden Denizlili komşuları gelenlere doğru düzenli bir şekilde azalmaktadır. Evine misafir olarak akrabaları, hemşerileri ve

Denizlili komşuları gelenlerin yarısından biraz fazlası ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evlenme eğilimindedir. Ayrıca elde edilen değerler misafir profili ile çocuğun evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ailemin istediği kişiyle evlenirim, ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim, ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorilerinde, Denizlili biriyle evlenmeyi düşünenlerden düşünmeyenlere doğru kısmi bir azalma olmaktadır. Ancak ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorisinde, belirgin bir azalma vardır. Denizlili biriyle evlenmeyi düşünen ve düşünmeyenlerin yarısından fazlası ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evlenme eğilimindedir. Ayrıca elde edilen değerler Denizlili biriyle evlenme düşüncesi ile çocukların evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin oranları, adetlerini sadece aile ortamında yaşatanlardan her ortamda yaşatanlara doğru düzenli olarak artmaktadır. Sadece aile ortamında, hemşerileriyle birlikteyken ve her ortamda adetlerini yaşatanların yarısından fazlası ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Buna karşılık ailesinin görüşünü almadan istediği kişiyle evlenecek olanların oranları diğerlerine nazaran daha düşüktür. Adetlerin yaşatıldığı ortamlar ile çocukları evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki vardır. Ailemin istediği kişiyle evlenirim, ailemin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evlenirim, ailemin görüşünü almadan istediği kişiyle evlenirim kategorilerinde, ilerde baba mesleğini yapmak isteyenlerden istemeyenlere doğru dikkate değer bir artış görülmektedir. Baba mesleğini yapmak isteyenlerin yarısından biraz azı, baba mesleğini yapmak istemeyenlerin ise yarısından biraz fazlası ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin oranları ise oldukça düşüktür. İlerde baba mesleğini yapma istenci ile çocuğun evlilik anlayışı arasında güçlü bir ilişki vardır. Ailemin istediği kişiyle

evlenirim diyenler, ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenler ve ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesinde katılıyorum görüşünde yoğunlaştıkları görülmektedir. Buna karşılık kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranları oldukça düşüktür. Kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım ve kesinlikle katılmıyorum diyenlerin yarıdan biraz fazlası, katılmayanların ise yarıdan biraz azı ailesinin görüşünü aldıktan sonra istediği kişiyle evleneceğini belirtmiştir. Ayrıca “Denizliler Kürtlere iş verir” düşüncesi ile çocukların evlilik anlayışları arasında güçlü bir ilişki vardır. Çocukların evlilik anlayışına bağlı olarak “doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesine yönelik olarak katılıyorum görüşünde yoğunlaşma görülmektedir. ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim kategorisinde, katılıyorum görüşünden kesinlikle katılmıyorum görüşüne doğru düzenli bir azalma olmaktadır. Ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim diyenlerde yoğunluk görülmektedir. Buna karşılık ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim diyenlerin oranları genel olarak düşüktür. Ayrıca elde edilen değerler “Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir” düşüncesi ile çocukların evlilik anlayışı arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

BULGULARIN TARTIŞILMASI VE SONUÇ

Bütün bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşama uyum yeteneğinin birinci bileşeni olan “ebeveynlerinin mülk sahipliği” nin; çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi, gelecekte Denizli de yaşama istenci, Denizlili arkadaşlara yakınlık derecesi, adetlerin yaşatılması ile doğru orantılı değiştiği ortaya çıkarken; çocuğun kendini Denizlili gibi hissetme duygusu ile ters orantılı olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu doğudan göçle gelen çocuğun Denizli

toplumsal yaşamına uyum sağlamasında çocuğun kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi, Gelecekte Denizli de yaşamayı istemek, Denizlili arkadaşlara kendini yakın hissetme, Denizli de adetlerini yaşatabilme ve en son çocuğun kendini Denizlili hissetme düzeyinin etkili olduğunu ortaya koyar.

Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği düzeyinin ikinci bileşeni olan “hane halkının gelir düzeyi”; Denizlili arkadaşlarının evine gidip/gelme, Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılma, Denizlili arkadaşlara kendini yakın hissetme, Denizliler anlayışlıdır görüşü, anne-babanın Denizlili olmasını isteme, Denizlili biriyle evlenmeyi isteme, İlerde baba mesleğini yapmayı düşünüp/düşünmeme, Denizliler Kürtlere iş veriri fikrine katılma, Doğduğum yer değil doyduğum yer önemlidir fikrine katılma düzeyleri ile doğru orantılıdır.

Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşama uyum yeteneğinin üçüncü bileşeni olan “Hane halkının Denizli’de yaşadığı konutlar” ; Denizlili arkadaşlara gidip/gelme düzeyi, Denizlili arkadaşlarla dertleşme, Gelecekte Denizli de yaşama isteği, Denizlili biriyle evlenmek istemek, Denizli de doğmayı istemek, Denizliler anlayışlı insanlardır fikrine katılma düzeyi, Alış-verişini Denizlilerden yapma ve misafir olarak eve kimin geldiği ile doğru orantılı olduğunu ortaya koyar. Bu doğudan göçle gelen çocuğun; Denizlili arkadaşlarının evine gidip/gelmenin, Denizlili arkadaşlarıyla dertleşmenin, Denizlili biriyle evlenmek istemenin, Denizli de doğmak istemenin, Denizliler anlayışlıdır fikrine katılmanın, alış-verişini Denizlilerden yapmanın, ve eve misafir olarak en çok kimin geldiği ile Denizli toplumsal yaşama uyum yeteneğinin artmasında etkisini ortaya koyan bileşenler olarak önümüze çıkmaktadır. Nitekim doğudan göçle gelen çocuğun Denizlili arkadaşlara gidip/gelme, Denizlili arkadaşlarla dertleşme, Gelecekte Denizli de yaşamayı isteme, alış-verişini Denizlilerden yapma ve

misafir olarak eve en çok kimin gelip gittiği ile Denizli toplumsal yaşama uyum yeteneğinde aralarında sağlam ve güçlü bir orantı bulunmasına karşın doğudan göçle gelen çocuğun; Denizlili biriyle evlenme isteği, Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi ve Denizli de doğma istenci arasında orta düzeyde bir doğru orantı bulunmaktadır. Bu da bize doğudan göçle gelen çocuğun kendini Denizlili hissetmediğini ve Denizli olmaktan çok Denizlili olanlar ile yakın bir ilişkinin olduğunu bu sayede Denizli toplumsal yaşama daha iyi uyum yeteneği gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşama uyu yeteneğinin dördüncü bileşeni olan “Hane halkının sağlık koşulları”; Doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir düşüncesi, ilerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi ile doğru orantılı değiştiği ortaya çıkarken; Buna karşın doğudan göçle gelen çocuğun Denizlili arkadaşlarla dertleşme eğilimi ile Denizlili arkadaşlara kendini yakın hissetme değişkenleri ile ters bir orantı ortaya koymaktadır. Bu Denizlili arkadaşlarla dertleşme ve Denizlili arkadaşlara kendini yakın hissetme dışındaki diğer değişkenlerin (Denizli de doğmak istemek, doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir düşüncesi, ilerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi) doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşama uyum yeteneğinde olumlu etkisini ortaya koyar.

Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşama uyum yeteneği düzeyinin beşinci bileşeni olan “beslenme koşulları”; “gelecekte Denizli de yaşama isyeği, adetlerin yaşatılabilmesi, Alışverişin hemşerilerinde yapılması, en çok kimlerle vakit geçirildiği, tartışmalarda en çok kimden destek gördüğü Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi, Denizlili arkadaşlarına gidip/gelme eğilimi, kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi ve Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi” ile doğru orantılı değiştiği ortaya çıkar.

Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum

yeteneğinin altıncı bileşeni olan “ailenin çocuklarına sunduğu eğitim olanağı”; eve misafir olarak en çok kimin gelip gittiği, Denizlili arkadaşların evine gidip/gelme eğilimi, kendini Denizlili gibi hissetme eğilimi, gelecekte Denizli de yaşama istenci, doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir düşüncesi, ilerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi, Denizliler anlayışlıdır düşüncesi ile doğru orantılı değiştiği ortaya çıkar.

Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğinin yedinci bileşeni olan “Ebeveyninin mesleği”; ilerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi, kendini Denizlili gibi hissetme eğilimi, ilerde baba mesleğini yapma istenci, Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi ile doğru orantılı olarak değiştiği ortaya çıkar. Bu da doğudan göçle gelen çocuğun ebeveynlerinin mesleğine göre Denizli toplumsal yaşamına uyumunun Denizli ile ilintili olan ilerde Denizli de iş bulma düşüncesi iken bu işi bulmaya yarayacak yaşanan deneyimlerden Denizlilerin anlayışlı insanlar olma vasfı yatmaktadır. Böylece doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğinin ilerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi, kendini Denizlili gibi hissetme eğilimi, Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi ve ilerde baba mesleğini yapma istencinin etkili olduğu ortaya çıkmaktadır.

Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğinin sekizinci bileşeni olan, “toplumsal kökene bağlılık” ın; anne-babasının Denizlili olma istenci, alış-verişin kimlerden yapıldığı, en çok kimlerle vakit geçirdiği, tartışmalarda en çok kimden destek gördüğü, kendini Türkçe ifade edebilme düzeyi, kendini Denizlili gibi hissetme düzeyi, Denizlili biriyle evlenme istenci, Denizli de doğma istenci, Kürtçe konuşulan ortamlar, Denizliler anlayışlı insanlardır düşüncesi, eve en çok misafir olarak kimlerin geldiği, Denizlili arkadaşlara yakınlık düzeyi, gelecekte Denizli de yaşama istenci, günü geldiğinde memleketine geri dönme istenci, Denizlili arkadaşların evine gidip/gelme eğilimi, Denizli de

adetlerini yaşatabilme eğilimi, Denizliler Kürtlere iş verir düşüncesi, ilerde Denizli de iş bulabilirim düşüncesi, Denizli de Kürtçe konuşmak güzel bir duygudur düşüncesi, Denizli'nin Türkiye'nin neresinde olduğunu bilme eğilimi, yaşanan mahallenin Denizli'nin neresinde olduğunu bilme eğilimi, doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir düşüncesine katılma eğilimi ile doğru orantılı değiştiği ortaya çıkar.

Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğinin dokuzuncu bileşeni olan “Yüksek öğrenime verilen değer” in ; Denizlili arkadaşlarının evine gidip/gelme eğilimi, en çok vakit geçirilen kişiler, kendini Türkçe ifade edebilme eğilimi, gelecekte Denizli de yaşama istenci, doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir düşüncesi ile doğru orantılı değiştiği ortaya çıkar.

Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğinin onuncu bileşeni olan “Anne-babanın çocuk üzerindeki etkisi”nin ; Denizlili arkadaşları tarafından oyuna/gezmeye çağırılma profili, Denizlili arkadaşlarının yanında kendin gibi davranma eğilimi, Denizlili arkadaşlara kendini yakın hissetme eğilimi, en çok vakit geçirilen kişiler, en çok tartışılan kişiler, Denizliler anlayışlı insanlardır fikri, anne-babasının Denizlili olması istenci, alış-verişin kimden yapıldığı, misafir olarak eve en çok gelen kişilerin, Denizlili biriyle evlenme istenci, adetlerini yaşatabilme, ilerde baba mesleğini yapma istenci, Denizliler Kürtlere iş verir düşüncesi, doğduğum yer değil doyduğum yer memleketimdir düşüncesi ile orantılı değiştiği ortaya çıkar.

Sonuç olarak, göçmen ailelerin yaşam şansına ilişkin değişkenler ile göçmen çocukların yaşam şansı doğrultusunda kendini yorumlamalarına ilişkin değişkenlerin Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğini aynı oranda etkilemediği göz önünde bulundurulmalıdır. Bütün bu etkenler birlikte değerlendirildiğinde, sırasıyla toplumsal kökene bağlılık, anne-babanın çocuk üzerindeki etkisi, beslenme

koşulları, hane halkının gelir düzeyi, ailelerin çocuklarına sunduğu eğitim, hane halkının Denizli de yaşadığı konutlar, ebeveynin mesleği, hane halkının sağlık koşulları, yükseköğrenime verilen değer ve en son ebeveynlerinin mülk sahibi olması doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğinde etkili olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Doğudan göçle gelen çocuğun Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneğini en çok etkileyenlerin başında “toplumsal kökene bağlılık ve anne- babanın çocuk üzerindeki etkisi” gelmektedir. Toplumsal kökene bağlılık Greeley’in toplumsal uyum kuramına ve anne-babanın çocuk üzerindeki etkisi Mead’in benlik oluşum kuramına gönderme yapmaktadır. Greeley’e göre toplumsal uyum, şok aşaması ile başlayıp örgütlenme ve benlik oluşumu, elitlerin asimilasyonu, militanlık, kedinden nefret-anti militanlık ve uyum şeklinde 6 aşamalıdır. Şok aşaması, göçmenlerin grubun kendi kültürlerinin tehlikede olduğundan korktuklarını ve bu anlamda örgütlenmekten uzak olduklarını anlatır. Bu aşamada göçmenlerin neredeyse tamamı yoksuldur ve emek yoğun işlerde düşük ücretle çalışırlar. Bu noktada değerlendirmelerin en başında toplumsal kökene bağlılık bileşeninin ön plana çıkması ve bunu Marx Weber’in yaşam şansı kuramı ile harmanladığımızda araştırma konusu olan topluluğun henüz orta sınıflaşmadığı ve az önce belirttiğimiz Greeley’in uyum aşamalarındaki “şok” aşamasında bulunduğu açıklanabilir. Mead’e göre ise toplum bireyleri benlik kavrayışı aracılığıyla etkilediğini, benlik kavrayışının insanlar arasındaki etkileşimden kaynaklandığını ve bu etkileşimin sürekli değişikliğe uğradığına dikkat çekmiştir. Başkalarının rolünü üzerimize aldığımız zaman, kendimizi başkalarının bizi gördüğü gibi görür ve buna bağlı olarak içinde yaşadığımız toplumu yansıtan bir benlik kavramının şekillenmesi toplumsal yaşamı ortaya çıkarır. Bu anlamda göçmen çocuklar kendi benliklerini Denizlili diğer çocuklar ile etkileşim sonucu şekillendirecektir. Mead, insanların yalnızca başkalarının farkında olmadıklarını kendilerinin de farkında olma yeteneğine sahip olduklarını

belirtir. Böylece bireyler yalnızca diğerleriyle değil kendileri ile de sembolik etkileşime girer. Göçmen çocuklar ailelerinin kendilerine sunabildikleri yaşam şansını zihninde değerlendirir ve bu değerlendirmelerin sonucunda benlik oluşumu gerçekleştirir. Kendimizin nesnel olarak farkına varabilme yeteneğimizi ortaya koyan nesnel-öz farkındalık, gerçekte ne olduğumuz ile ne olmak istediğimizin karşılaştırılmasını içerir. Aradaki fark fazla olduğunda benlik negatif yönde şekillenir. Bireyler böylesi bir durumda benliği ideal standartlara yaklaştırarak kendi eksikliklerini giderme yoluna giderler. Bu bazen çok güç olabileceği için bu yönde çaba harcamayı bırakabilir, indirgenmiş güdülenme durumu yaşanabilir ve kendilerine sunabildikleri kısıtlı yaşam şansını olması gereken yaşam şansı ile karşıladıktan sonra aradaki farkın çok olduğunun bilincine varınca negatif duygular baskın gelir. Bu noktada çocuğun anne-babasının kendisine sunduğu olanaklar arttıkça Denizli toplumsal yaşamına uyum yeteneği de artar yani birbiriyle doğru orantıya sahiptir. Mead ve Greeley'in kuramlarından sonra sırasıyla gelen bileşenlerin Marx Weber'in yaşam şansı kuramına gönderme yapmaktadır. Yaşam şansı, gücün toplum içinde dağıtılmasının ürünleri olan mülk sahipliği ile piyasada tekel kurma şansını ve buna bağlı olarak bireyin hedeflerini toplumsal eylem içinde gerçekleştirme olanağını belirler. Bu noktada doğudan göçle gelen çocuğun ailesinin yaşam şansında meslek, yatırım yapma, beslenme, yerleşim şekli, çocuklarına sağladıkları eğitim ve boş zamanlarını değerlendirme yöntemleri gibi benimseyebileceği ya da reddedebilecekleri olanaklar arttıkça uyum yeteneği de artmaktadır.

GÖÇ ÇALIŞTAYI KATILIM FORMU

Toplantı adı:

Toplantı konusu:

Toplantı yeri:

Toplantı tarihi:

Toplantıya katıldığı kurum:

Kurumun adına toplantıya katılan temsilcinin;

Adı:

Soyadı:

Ünvanı:

Görevi:

İş adresi:

E- posta:

İş-tel:

GSM:

Toplantıya katılım durumu:

Katıldı ()

katılmadı()

Katılmadı ise mazeret bildirme durumu:

Mazeret bildirdi()

mazeret bildirmedi()

Katılmadı ise mazereti:

.....

Tarih:

Ad soyad:

imza:

Çalıştay düzenleme kurulu:

Prof. Dr. Mehmet MEDER
Yrd. Doç. Dr. Serkan GÜZEL
Evin ARSLAN
Latife USLU
Arş. Gör. Zuhal Çiçek

projedeki görevi:

Proje danışmanı
proje yürütücüsü
proje üyesi
proje üyesi
proje gerçekleştirme görevlisi

imza:

Göç Çalıştayı

DÜZENLEME KURULU
Prof. Dr. Mehmet MEDER
Yard. Doç. Dr. Serkan GÜZEL
Evin ARSLAN
Latife USLU

TARİH: 14 EKİM 2011
YER: PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ KÜTÜPHANESİ

OTURUM PROGRAMI

14 EKİM 2011

10.00-10.10: Genel Başlangıç Konuşması

BİRİNCİ OTURUM (10:15-11:55)

10.15-10.35:

“Yetiştirici Sınıflar Kapsamında 10-14 Yaş Grubunda Göç Etmiş ve Okula Gitmeyen Çocuklar”
Cengiz Türkmen, Denge Derneği Başkan Yardımcısı (Uzman Psikolog)

10.35-10.55:

“Göç Çocuklara Uygulanan Etkinlikler ve Sonuçları”
Aylin Tiryaki, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı İl Temsilcisi ve Öğretim Birimi Sorumlusu

10.55-11.15:

“Göç ve Çocuk”
Aysun Morali
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Başkanı
Dr. Zerrin Ediz
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Üyesi

11.15-11.35:

“Doğudaki Çocukların Eğitim Konusu”
Semra Güngör, Otistik Çocukları Koruma Derneği Başkanı

11.35-11.55:

“Kürt Sorunlarından Kaynaklanan Zorunlu Göçün Dramatik Sonuçları”
Giyasettin Taşer, Muşlular Derneği Başkanı

Öğle Arası

İKİNCİ OTURUM (14.00-16.25)

14.00-14.20:

“Zorunlu Göç Araştırma Komisyonu Raporu”
Cesim Koçyiğit, Ağrılılar Derneği Başkanı
Servet Kahrıman, Ağrılılar Derneği Başkan Yardımcısı

14.20-14.40:

“Göçle Gelen Hayat Hikayesi”
Nesrin Akbeyik, Denizli Valiliği İl İnsan Hakları Denizli Balkan Göçmenleri Üyesi

14:40-15:00:

“Göçte Yaşanan Sıkıntılar”
Ali Sert
Denizli Balkan Göçmenleri Kültür ve Dayanışma Derneği Başkan Yardımcısı
Abdurrahman Demirbak,
Denizli Balkan Göçmenleri Kültür ve Dayanışma Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

15.00-15.20:

“Göç Eden Engelli Bireyler”
İskender Tunç, Çamlık İlköğretim Okulu ve İş Okulu Müdür Yardımcısı

15.20-15.40:

“Göç Çocuklarının Gelişimlerine Dair Yönelimler”
Özge Akçay, Cafer Sadık Abalıoğlu Vakfı Yönetici Yardımcısı

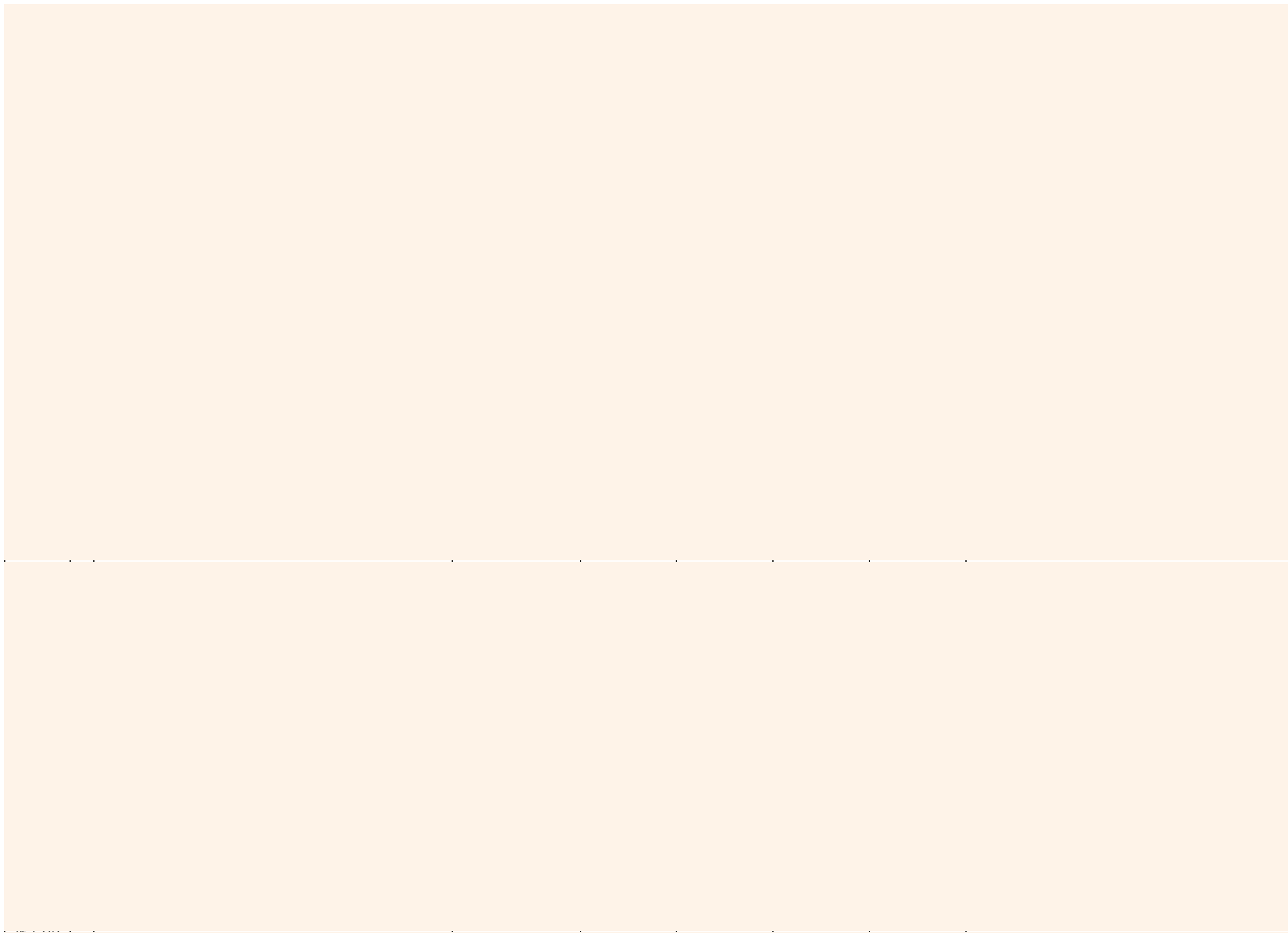
15.40-16.00:

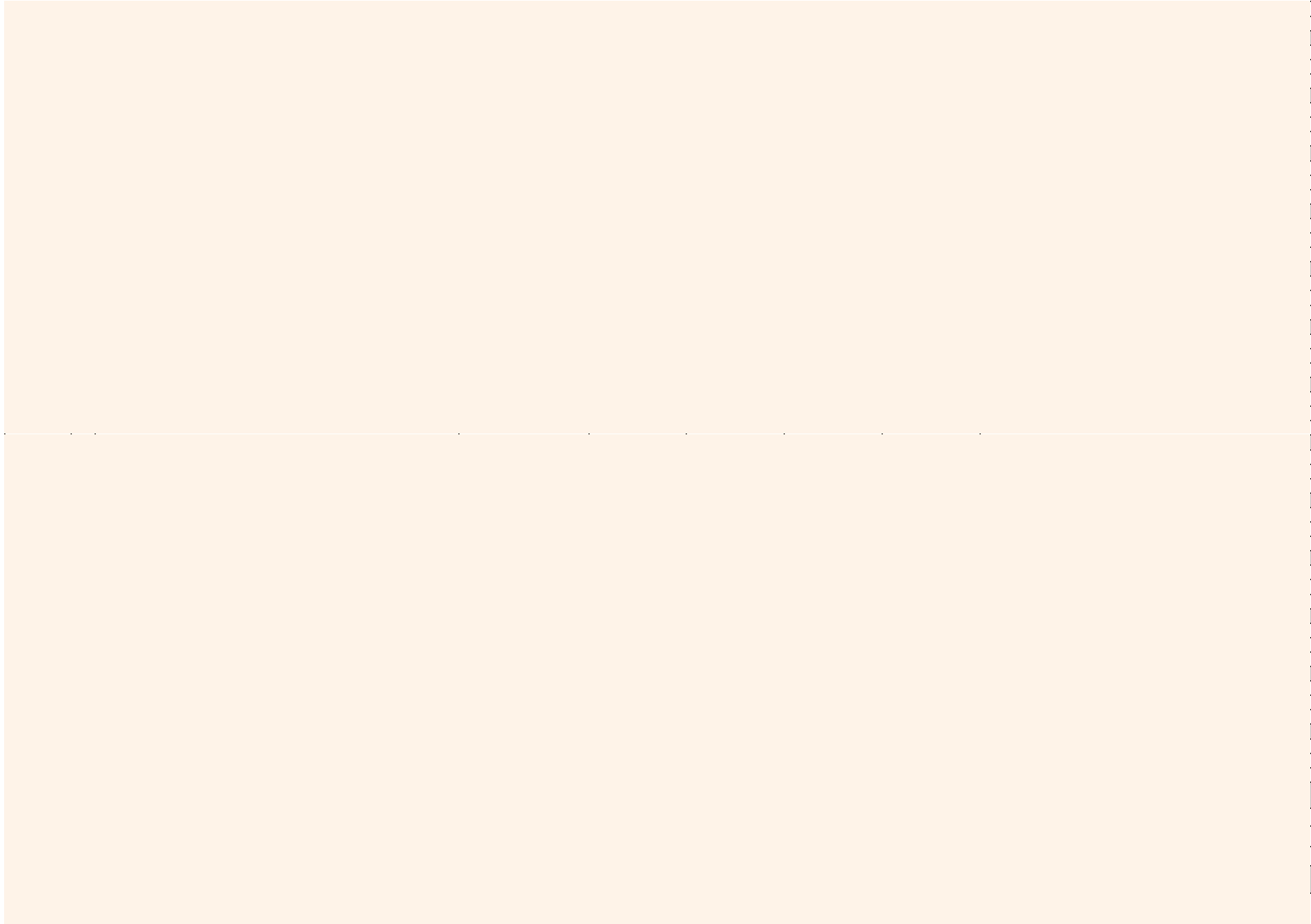
“Göçün Çocuklara Getirdiği Dezavantaj(lar)”
Evin Aslan, Pamukkale Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Yüksek Lisans
Latife Uşlu, Pamukkale Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Yüksek Lisans

16.00-17.00:

Serbest Sunum ve Sonuçların Tartışılması

Değerli katılımcı,

Bu çalışma TÜBİTAK tarafından desteklenmekte olup Denizli'ye göç eden çocukların sorunlarını dile getirmek için yapılmaktadır. Vereceğiniz cevaplar, bilimde gizlilik ilkesi uyarınca gizli tutulacak, araştırmanın hiçbir yerinde ve düzeyinde tek tek isimler ve kişilere ilişkin özel bilgiler açıklanmayacaktır. Katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Proje Ekibi ve Sosyoloji Bölümü Öğrencileri Adına

Yrd. Doç. Dr. Serkan GÜZEL

Anketör:.....

Uygulama yeri:.....

Uygulama Tarihi ve Saati:.....

1) Cinsiyetiniz?

Kadın Erkek

2) Yaşınız?

6-8 9-11 12-14 15- 17 18 ve üstü

3) Doğduğunuz yeriniz?

Mezra Köy- kasaba İlçe merkezi Kent merkezi

4)Kaç kardeşiniz?

1-2 3-4 5 ve üstü

5) Eğitim düzeyiniz?

İlkokul mezunu Ortaokul mezunu Lise mezunu Yüksekokul mezunu

6) Annenizin- babanızın eğitim düzeyi nedir?

Anne..... Baba.....

7) Anneniniz ve babanızın mesleği?

Anne..... Baba.....

8) Annenizin-babanızın sizin ihtiyaçlarınızı karşıladığını düşünüyor musun?

Hemen hemen hepsini Bir kısmını Hemen hemen hiçbirini

9) Anneniz-babaniz size nasıl davranıyor?

İlgisiz Baskıcı/ buyurgan Anlayışlı

10) Aileniz sizden çalışmanızı istiyor mu?

Evet Hayır

11) Evinizde en çok kimlerle tartışsınız?

Hiç kimseyle tartışmam Babamla Annemle Kardeşlerimle

12) Annenizin-babanızın Denizlili olmasını ister misiniz?

Evet Hayır

13) Alış-verişinizi kimlerden yaparsınız?

Hemşerilerimden Denizlilerden

14) Yaşadığınız evinizle ilgili ne söyleyebilirsiniz?

Memnunuz değiştirmeyi düşünmüyoruz Memnun değiliz değiştireceğiz

15) Misafir olarak evinize en çok kim gelir-gider?

Akrabalarımız Hemşerilerimiz Denizliler

16) Denizlili arkadaşlarınızın evlerine gidip-gelir misiniz?

Evet Hayır

17) Günde kaç öğün yemek yersiniz?

1-2 3-4 5 den fazla

18) Her gün kahvaltı yapar mısınız?

Evet Hayır

19) Sofranızda kırmızı et bulunur mu?

Hemen hemen hiçbir zaman Zaman zaman Hemen hemen her zaman

20) Çok sık hasta olur musunuz?

Evet Hayır

21) Hastalandığınızda ne yaparsınız?

Hemen doktora giderim Kendi kendime iyileşmeye çalışırım Koca karı ilaçları kullanırım Kendiliğinden geçmesini beklerim

22) En çok kimlerle vakit geçirirsiniz?

Hiç kimseyle Kardeşlerimle Hemşerilerimle Denizlili arkadaşlarımla

23) Denizlili arkadaşlarınız sizi oyunlarına/gezmeye çağırıyorlar mı?

Evet Hayır

24) Denizlili arkadaşlarınızın yanında kendiniz gibi davranabiliyor musunuz?

Hemen hemen hiçbir zaman Zaman zaman Hemen hemen her zaman

25) Denizlili arkadaşlarınıza dertlerinizi anlatır mısınız?

Evet Hayır

26) Tartışmalarda en çok kimden destek görürsünüz?

Hemşerilerimden Denizlili arkadaşlardan

27) Nerelerde Kürtçe konuşursunuz?

Hiçbir yerde Ailemin yanında Hemşerilerimin yanında Her yerde

28) Kendinizi Türkçe ifade edebiliyor musunuz?

Hemen hemen hiçbir zaman Zaman zaman Hemen hemen her zaman

29) Kendinizi Denizlili arkadaşlarınıza ne kadar yakın hissediyor sununuz?

Çok yakın Mesafeli Çok uzak

30) Kendinizi Denizlili gibi hissediyor musunuz?

Evet Hayır

31) Gelecekte Denizli de yaşamak ister misiniz?

Evet Hayır

32) Denizlili biriyle evlenmeyi düşünüyor musunuz?

Evet Hayır

33) Denizli’de doğmak ister miydiniz?

Evet Hayır

34) Günü geldiğinde memleketinize dönmeyi düşünür müsünüz?

Kesinlikle evet Kesinlikle hayır

35) “Memleketiniz neresi “ sorusu sizi rahatsız ediyor mu?

Hiçbir ortamda Ortamına göre değişir Her ortamda

36) Denizli’de adetlerinizi yaşatabiliyor musunuz?

Sadece aile ortamında Hemşerilerimle birlikteyken Her ortamda

37) Boş zamanlarınızı nasıl değerlendirirsiniz?

Dinlenirim Tv izlerim
 Müzik dinlerim El işi yaparım
 Parka/kafeye giderim Tamirat yaparım
 Alış-veriş yaparım Kahveye giderim
 Diğer.....

38) Kendinizde en çok neye önem verirsiniz?

Görünüme Hal ve hareketlerime Düşüncelerime Kürt kimliğime Diğer.....

39) Evlenirken ailenizin görüşü ekili olur mu?

ailemin istediği kişiyle evlenirim
 ailemin görüşünü aldıktan sonra istediğim kişiyle evlenirim
 ailemin görüşünü almadan istediğim kişiyle evlenirim

40) İleride ne olmayı düşünüyorsunuz?

Öğretmen Doktor Polis/Subay Ticaret İş adamı Mütahit
 Avukat/ Hakim Mühendis/Mimar İşçi Esnaf Emlakçı Diğer.....

41) İleride babanızın mesleğini yapmak ister misiniz?

Evet Hayır

42) Hayatınızda en çok neyi değiştirmek isterdiniz?

Evimi Eğitim düzeyimi
 Boş zaman Beceri
 Para harcama biçimimi Para biriktirme biçimimi
 Kürt kimliğimi Diğer.....

43) Denizli Türkiye'nin neresindedir?

44) Yaşadığınız mahalle Denizli'nin neresindedir?.....

45) Memleketinizde bağ/bahçe/ tarla var mı?

Evet Hayır

46) Babanızın mesleği için ne söyleyebilirsiniz?

Çok zor Zor Kolay Çok kolay

47) Denizli 'deki mal / mülk durumunuz nedir?

Denizlide bir evimiz var
 Denizlide bir arsamız var
 Denizlide bir arazimiz var
 Denizli de bir dükkânımız var

48) Size ait bir odanız var mı?

Evet Hayır

49) Ailenizde üniversite okuyan var mı?

Evet Hayır

50) Gelecekle ilgili planınız nedir?

- Mal mülk sahibi olmak Politikaya atılmak
 Geçinecek kadar kazanmak Üniversite okumak
 Evlenmek çocuk çocuğa karışmak İlerde ne olacağını kestirmek güç
 Diğer.....

51) Okula/anaokuluna gitmek önemlidir.

- Fikrime çok uygun Fikrime uygun Fikrim yok Fikrime aykırı Fikrime çok aykırı

52) Üniversiteye gitmek gereklidir.

- Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum Kesinlikle katılmıyorum

53) Kaç yıldır Denizli’de yaşıyorsunuz?

- 1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16 yıl ve daha fazla

54) Denizli ye hangi şehirden geldiniz?.....

55) Denizli’ye neden göç ettiniz?.....

56) Denizliler Kürtlere iş verir.

- Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum Kesinlikle katılmıyorum

57) Doğduğum yer değil doğduğum yer memleketimdir.

- Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum Kesinlikle katılmıyorum

58) İlerde Denizli’de iş bulabilirim.

- Fikrime çok uygun Fikrime uygun Fikrim yok Fikrime aykırı Fikrime çok aykırı

59) Denizli’de Kürtçe konuşabilmek güzel bir duygudur.

- Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum Kesinlikle katılmıyorum

60) Denizlililer anlayışlı insanlardır.

- Fikrime çok uygun Fikrime uygun Fikrim yok Fikrime aykırı Fikrime çok aykırı

GÖÇ ÇALIŞTAYI

Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin araştırmamız kapsamında göçle gelen çocuklara ilişkin gündemin oluşmasında her bir kurum ve kuruluşun ne kadar etkili olduğu, göç ve göçün çocuklar üzerindeki etkilerini nasıl değerlendirdikleri ve çocukların yeni topluma uyumu sırasında yaşadığı sorunlar ile bu sorunların çözümünün belirlenmesi için 14.10.2011 tarihinde Pamukkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü kütüphanesinde Göç Çalıştay'ı düzenlenmiştir.

14 Ekim 2011 tarihinde 10.00-17.00 saatleri arasında gerçekleştirilmesi planlanan Göç Çalıştay'ının içerik ve formunu belirten 07.09.2011 Tarih ve B.30.2.PAÜ.0.13.00.00.200/169 sayılı bir üst yazı Sosyoloji bölüm Başkanlığı ve Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı aracılığıyla ilgili kurumlara (TC. Başbakanlık Gençlik ve Spor Müdürlüğü, TC. Başbakanlık Sosyal ve Kültürel ilişkiler Müdürlüğü, TC. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü, Otistik Çocukları Koruma Derneği, UNİCEF, DSO, Uluslar arası Göç Örgütü, Denizli Valiliği, Denizli Belediyesi, Denizli ili Milli Eğitim Müdürlüğü, Denizli Barosu, Güney Ege Kalkınma Ajansı, Cafer Sadık Abaloğlu Vakfı, Muşlular Derneği, Çağdaş Yaşamı Koruma Derneği, Ağrılılar Derneği, Denizli Balkan Göçmenleri Kültür ve Dayanışma Derneği) gönderilmiştir. Çalıştaydan bir hafta önce çalışmaya katılması beklenen tüm kurum temsilcileri cep telefonlarından aranarak çalışmaya katılıp çalışmayacağı teyit edilmiştir. Bu teyit sonucunda; Cafer Sadık Abaloğlu Vakfı, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Ağrılılar Derneği, Çağdaş Yaşamı Yaşatma Derneği, Denge Derneği, Umut Çocukları Derneği, Denizli Balkan Göçmenleri Derneği, Çamlık İlköğretim Okulu ve İş Okulu, Muşlular Derneği temsilcilerinin göç konulu çalışmaya katılacağı kesinleşmiştir.

2. ÇALIŞTAYIN YÖNTEMİ

Çalıştay bir grubun birlikte verimli şekilde çözüm üretmesini sağlayan, disiplinli bir fikir üretme ve karar alma aracıdır. Çalıştayın püf noktalarından biri, uygulama deneyimi olan bir yönlendiricinin, durumun anlaşılmasını kolaylaştıracak ve sonuca katkı yapacak eylemlerin planlanmasını sağlayacak soruları tasarlanmasıdır. Bir diğer

püf noktası Çalıştayın ileri problem çözme yöntemleri konusunda usta bir yönlendiricinin liderliğinde gerçekleşmesidir. Bu yöntem tarafımızca geliştirilmiş, ileri problem çözme teknikleri üzerine kurulu, marka hakkı bize ait olan bir uygulamadır. Çalıştay, amaca kilitlenen süreci, çatışmaları önleyen düzeni ile normal toplantılara göre en az 10 kat daha etkili ve hızlı bir yöntemdir. Çalıştay yöntemi aynı zamanda normal toplantılarda ortaya çıkamayan yaratıcılığı açığa çıkarır. Bu çalıştayda:

- Denizli 'de göç çalışmaları alanında yakın zamanda yapılmış araştırmaların ve bu konuda çalışmış araştırmacıların bir araya getirilmesi;
- Özellikle sivil toplum örgütlerinin çalışmalarının konuyla ilgili bilimsel topluluk içinde dolaşıma girmesi ve üzerine verimli tartışmalar yapılabilmesi;
- Kuramsal ve metodolojik farklı perspektiflerin buluşturulması;
- Denizli'de göç nedenleri ve sonuçlarının tartışılması;
- Göçle yaşanan dönüşümlerin ele alınması ve analiz edilmesi hedeflenmektedir.

Düzenleme kurulu olarak Prof. Dr. Mehmet MEDER, Yard. Doç. Dr. Serkan Güzel, yüksek lisans öğrencileri Latife Uslu ve Evin Arslan tarafından 10 Ekim 2011 tarihinde çalışmaya katılacağı kesinleşen kurum temsilcilerine göç konulu çalıştay afişi ve çalıştay programı e-posta ile gönderildi. Ayrıca katılımcılardan sunum yapacakları çalışmalarının Word dosyası olarak ve CD içerisinde düzenleme kurulundaki ilgili kişilere teslim etmeleri istendi. Ancak Denizli Balkan Göçmenleri Derneği'ni temsilen katılan Ali Sert ve Abdurrahman Demirdak konuşma metnini veremeyeceklerini belirtmişlerdir. Bunun üzerine Ali Sert ve Abdurrahman Demirdak'ın konuşmaları sunum sırasında kaydedilerek sonradan Word dosyası haline getirildi.

Çalıştay gerçekleştirilmeden bir hafta önce iki asistan ile çalıştayın nasıl yapılacağına ilişkin değerlendirmeler yapılmış. İlk olarak katılımcıların çalıştaydan önce aranması kararlaştırılmış, toplantıya katılacak olanlar toplantıdan bir hafta önce Yard. Doç. Dr. Serkan Güzel tarafından iki kez, toplantıdan 5 gün önce Evin Arslan tarafından aranarak katılımların kesinleşmesi sağlandı. İkinci olarak katılımcıların düzgün bir şekilde ağırlanmasını sağlamak için Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı ile irtibata geçilmesi ve toplantı boyunca iki kez çay servisinin yapılması kararı alındı. Üçüncü olarak misafirlere ikram edilebilmek üzere meyve suyu, küçük şişe su ve pet

bardak alınmıştır. Dördüncü olarak bir fotoğrafçı ayarlanmıştır. Beşinci olarak katılım formu ve yoklama listesinin hazırlanmış ve bu anlamda katılımcıların iletişim bilgilerini de içeren imzalı onaylı bir yoklama listesi oluşturulmuştur. Altıncı olarak birinci oturumdan sonra katılımcılar ile birlikte Pamukkale Üniversitesi sosyal Tesislerinde öğle yemeği yenilmiştir. Yedinci olarak katılımcılara katılımlarından dolayı teşekkür belgesi verilmiştir.

3. BİLDİRİ ÖZETLERİ

Denge derneğini temsilen Cengiz Türkmen “Yetiştirici sınıflar eğitimi kapsamında 11-14 yaş grubunda Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan göç eden ve okula gitmeyen çocukların durum analizi” başlıklı konuyu, Cafer Sadık Abaloğlu Vakfını temsilen katılan Özge Akçay “Çocuk ve veli çalışmaları” konulu sunumu, Çağdaş Yaşamı Yaşatma Derneği adına Aysun Morali “Göç ve Çocuk” başlıklı konuyu, Muşlular Derneği adına katılan Gıyasettin Taşer “Kürt sorunundan kaynaklanan Zorunlu göçün dramatik sonuçları” başlıklı çalışmayı Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı adına katılan Aylin Tiryaki “Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı Vakıf Tanıtımı” başlıklı sunumu, Ağrılılar Derneği adına katılan Cesim Koçyiğit “Ülkemizde göçün nedenleri ve çözümleri” başlıklı konuyu, Denizli Valiliği İl İnsan Hakları ve Denizli Balkan Göçmenleri üyesi olan Nesrin Akbeyik “Göçle gelen hayat hikâyesi” başlıklı konuyu, Çamlık İlk Öğretim Okulu ve İş Okulu Müdür Yardımcısı İskender Tunç “Engelli bireylere sahip ailelerin sorunları” başlıklı çalışmayı, Çalıştay koordinatörü olan Latife Uslu ve Evin Arslan “Göçün çocuklara getirdiği dezavantaj(lar)” başlıklı çalışmayı sunmuştur. Denizli Balkan Göçmenleri Derneği adına katılan Ali Sert ve Abdurrahman Demirdak ise balkan göçmeni olarak yaşadıkları deneyimleri ve sıkıntıları dile getiren serbest bir konuşma yapmıştır. Çalıştaya katılan her bir temsilcinin bildiri özetleri aşağıdaki gibidir:

3.1. CENGİZ TÜRKMEN

Denge Derneğini temsil eden İskender Tunç “Yetiştirici sınıflar eğitimi kapsamında 11-14 yaş grubunda Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan göç eden ve okula gitmeyen çocukların durumu analiz” konulu çalışmanın sunumunu yapmıştır. Bu sunumun içeriği şu şekildedir: Göç Türki’ye de önlenemeyen bir olgudur ve doğurduğu sonuçlar çözümsüz kalmaktadır. Kentlere göç eden insanlar sağlıksız koşullarda, işsizliğin pençesinde ve sosyal güvenceden yoksun durumda yaşamaktadırlar. Göç özellikle çocukları olumsuz yönde etkilemektedir. Göç, hem arkada bırakılan yerleşim yerlerinde oluşturduğu erozyon hem de göçülen yerde oluşturduğu olumsuzluklar nedeni ile tüm aile fertlerini ama özellikle çocukları olumsuz yönde etkilemektedir. Söz konusu çocukların çoğu okul çağındadır ve yaşanan sıkıntıların onların eğitime bakış açılarını etkiliyor olması da olasıdır. Oysa eğitim kurumundan beklenen olumlu işlevin gerçekleşebilmesi için çocuğun okula gitmeyi istemesi ve okulun onun yaşamında olumlu bir anlam taşıması gereklidir. Bu sıkıntıların varlığından hareketle yapılması düşünülmüş olan bu araştırmanın temel amacı, göç olgusunun ilköğretim öğrencilerinin okula devam etmelerinde Denizli’deki durum saptamasını ortaya çıkarmaktır. Araştırmada doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesinden Denizli’ye göç eden ve okula devam edemeyen 11-14 yaş arasındaki çocuklar örneklem olarak alınmıştır. Bu çalışma için Milli eğitim Bakanlığı ve TUIK tarafından gönderilen Denizli iline ait 11 yaşından gün almış ve 14 yaşını aşmamış öğrencilere ait veri tabloları kullanılmıştır. Başlangıçta 1038 kişi olarak bulunan 10-14 yaş grubu devamsız öğrencilerinden durumları YSÖP kapsamında olan 803 öğrenci tekrar analiz edilmiştir. Bu öğrenciler içerisinde 2008-2009 öğretim yılında 106 öğrencinin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden Denizli’ye geldikleri ve okula devam etmedikleri tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında örnekleme oluşturan çocukların Denizli’ye hangi ilden geldiği ve Denizli’nin hangi bölgelerinde ikamet ettiği belirlenmiştir. Çalışmayı il genelinde yürütmek için 6 sınıf öğretmeni, 5 rehber öğretmen, 2 okul müdürü ve 1 şube müdürü ile 1 ilköğretim müfettişinden oluşan il eylem ekibi kurulmuştur. Okula devam etmeyen çocukların aileleri ikna edilmiş, ikna edilemeyenler için il eylem ekibi belirli bir ziyaret takvimi çerçevesinde aile ziyaretleri gerçekleştirerek ikna çalışması yapmıştır. 14 öğrenci ikna edilerek eğitim başlamış ve YSÖP programı 3 sınıf olarak açılmıştır. Eğitime alınan bu öğrencilerden 4 tanesi 5.sınıfa kadar, 4 tanesi 3.sınıfa kadar eğitilmişler ve ikametlerine

yakın okullara devam etmeleri için öğretim yılı sonunda nakil edilmişlerdir.6 öğrenci ise programı tamamlamış ancak okula devam etmeyerek iş hayatına geri dönmüşlerdir. Bu çalışmalar kapsamında hedef kitle olan grubun 63 tanesi kız (%59,4), ve 43 tanesi erkek (%40,6) olmak üzere 106 kişiden oluşmaktadır. Denizli’de en fazla Muş, Erzurum, Van, Şırnak ve Siirt illerinden gelen ailelerin çocuklarında okullaşma oranlarında sorunlar olduğu, aynı illerin kız çocuklarını okula gönderme konusunda daha fazla sorunlar çıkardıkları, Mardin ve Adıyaman illerinden gelen ailelerin ise okullaşma konusunda diğer illerden gelen ailelere göre daha duyarlı oldukları düşünülmüştür. Bu illerden gelen öğrenci aileleri ile mutlaka özel çalışmaların yapılması ve okullaşma konusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir. Ayrıca okullaşmanın önemi hakkında yapılan projelerin desteklenmesi önem taşımalı ve Denizli’deki sanayileşme ve iş oranlarının yüksek olmasına paralel olarak işyeri sahiplerine 16 yaşın altında çocuk işçi çalıştırmamaları konusunda bilgilendirmeler yapılması yanında yasal olarak suç olduğu konusunda da gerekli çalışmalara ağırlık verilmelidir.

3.2. ÖZGE AKÇAY

Cafer Sadık Abaloğlu Vakfını temsilen katılan Özge Akçay “Çocuk ve veli çalışmaları” konulu sunumu yapmıştır. Sunumun içeriği şu şekildedir. Cafer Sadık Abaloğlu Eğitim ve Kültür Vakfının çocuk ve göç çocuklarına yönelik çalışmalarının şunlar olduğunu belirtti; Kütüphane Etkinliği, Bilgisayar Etkinliği, SBS’ ye Destek Etkinliği, İngilizce Etkinliği, Görsel Sanatlar Etkinliği, Drama Etkinliği, Zihin Oyunları Etkinliği, Tiyatro Etkinliği, Duvar Boyama Etkinliği, Doğa ve Çevre Semineri olduğunu belirttikten sonra Nitelikli Teknik Güçlü Türkiye (26 Aralık 2009 – Mayıs 2011) başlığı altında amaç ve hedeflerini belirtmiştir. Daha sonra Gönüllü Gelişim Programı ile ilgili kısa bir açıklama yaparken son olarak Veli Seminerlerinde Okullarla işbirliği yaparak öğrenci velilerinin bilinçlendirilmesi için seminer düzenlediklerini belirtmiştir.

3.3. AYSUN MORALI

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği adına konuşma yapan Aysun Morali Demografik bir süreç olarak göç, insanların buldukları yerden başka yere hareketliliğini ifade eder sözleri ile konuşmasına başlamış ve Tarih boyunca görülen göç türleri 5 kategoride toplanabilir. Bunlar kontrollü, zorunlu, ilkel, serbest ve zorlama göçtür. Ülkemizde, ilk biçimi hariç diğer çeşitlerinin tamamı dönemsel bölümler halinde yaşanmış ve yaşanmaktadır demiştir. Ayrıca Cumhuriyet'in ilk kurulduğu yıllarda, Doğu'daki isyanlardan dolayı zorunlu göç ettirme olayları yaşanmıştır. Ancak Türkiye'de önemli oranda iç göçün doğuşu 1950'li yıllara denk düşer. O yıllarda ülkemizde ekonomiden siyasete, sosyal hayattan kültürel hayata kadar toplumu ilgilendiren her alanda ve toplumun her kesiminde radikal değişimler ve dönüşümler yaşanmaya başlandığını ve Denizli açısından Doğudan göç olayına baktığımızda, ilk toplu göç hareketi Dersim ayaklanmasından sonra olduğunu belirtmiştir. Denizli'nin doğudan göç alması ağırlıklı olarak 1980 sonrası olduğunu ve Denizli'ye Doğu'dan göç eden ailelerin ağırlıklı olarak Aktepe, Karşıyaka, Esentepe, Şemikler mahallelerine yerleştiklerini belirtmiştir. Göçmenlere Yerel yönetimden ve devletten beklentileriniz nelerdir? Sorusuna göçmenlerin Görüşülen ailelerin, yerel yönetim ve Devlet'ten beklentilerini sorduğumuzda, bir beklentilerinin olmadığını, yalnız çocukları için iş imkânı olmasını, bazı aileler de çocukları için park yapılmasını istediklerini. Geri dönmeyi istemediklerini, kendilerini artık Denizlili olarak algıladıklarını belirttiler demiştir. 25-30 yıldır Denizli'de oturduklarını, yaşadıkları topraklardan ekonomik ve iklim koşulları nedeniyle ayrıldıklarını, çocuklarının burada doğup büyüdüğünü, bu yüzden dil sorunu çekmediklerini, bazılarının çocuklukta gelmiş olması nedeniyle dil sorunu yaşadığını, ancak iletişim sağlamak çabasıyla 1 yıl gibi kısa sürede Türkçeyi öğrendiklerini sonucunun çıktığını belirtmiş ve bu mahalledeki okul yönetici ve öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde de, söz konusu ailelerin çocuklarının çok fazla iletişim sorunu yaşamadıklarını, Denizlili ailelerin çocuklarıyla iyi anlaştıklarını belirttiler. Ancak Doğu kökenli ailelerin çocuklarının eğitimine çok fazla önem vermediklerini vurguladıklarını söylemiştir.

3.4. AYLİN TİRYAKİ

Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı adına katılan Aylin Tiryaki; vakıflarına yönelik ‘Türkiye’nin geleceğinde aydınlık yüzler görmenin ön koşulu, bugün çocuklarımızı en iyi şekilde eğitebilmektir. ’ sözleri ile konuşmasına başlarken Türk Eğitim Vakfının varoluş nedenlerini, amaçlarını hedef kitlelerinin Kim olduğunu, standart etkinliklerinin neler olduğunu belirtmiş konuşmasını TEGEV ‘in etkinliklerini nerede yaptıklarını belirtmiştir.

3.5. GIYASETTİN TAŞER

Muşlular Derneği Başkanı olarak Göç Çalıştay'ına katılan ve sunum yapan Giyasettin Taşer Kürt sorunundan kaynaklı zorunlu göçün dramatik sonuçları adlı konuşmasında; Cumhuriyet döneminin en büyük zorunlu göçü Dersim-Tunceli göçü olduğunu; 2510 sayılı Mecburi İskân Kanunu, 1935 tarihinde 2884 sayılı Tunceli kanunu çıkararak bölgedeki huzursuzluğu daha da arttırdığını, 1938 yılı sonrasında 100.000 kişi Muzur eyaletinden Mecburi İskân Kanunu çerçevesinde zorla sürüldüğünü söylemiştir. Doğu ve Güneydoğu bölgesinde son 30 yıldır Kürt sorunundan kaynaklanan çatışmalı bir süreç yaşandığını PKK ile Devlet güvenlik güçleri arasında devam eden bu yoğun çatışmalı ortam nedeniyle bölge 30 yıldır olağanüstü koşullara sahip olduğunu söyleyen Taşer bu çatışmalı dönemde TBMM İnsan Hakları Komisyonu’nun 1994 tarihli raporuna göre 3848 köy ve yerleşim birimi zorla boşaltılmış ve buradaki 1,5 Milyon Kürt zorunlu göçe tabi tutulduğunu belirtmiştir. Ve ayrıca Zorunlu göç nedeniyle köylerinin terk etmek zorunda kalan, milyonlarla ifade edilen bu kitle tüm birikimlerini kaybederek büyük şehirlere yerleşmek zorunda kaldığını, Birçok kentin kenar mahallelerinde naylon çadırlarda yaşamak zorunda kalan gözedeler ekonomik yönden geçinebilmek için okul yaşındaki çocuklarını okula göndermemişlerdir. Okula gönderilmeyen bu çocuklar geçici işçi olarak çalışmak üzere boyacılık, hamallık, çöpte kâğıt toplama, inşaat işçisi olarak çalıştırmışlardır. Okula gidebilenler ise dersliklerin çok kalabalık oluşu, ders araç ve gereçlerin yetersiz oluşu ve ana dillerinde eğitim alamamaları nedenleriyle yeterli bir eğitim alamadığını söylemiştir. Sonuç olarak gerek yetersiz eğitim görenler, gerekse eğitimden kopanlar

giderek ailenin denetiminden çıkmışlardır. Kentle yaşadıkları sosyal uyumsuzluk faktörü de eklenince suç işleme ortamlarına itilmişler, uyuşturucu kullanmaya başlamışlar(özellikle tiner bağımlılığı)ve hırsızlık, kapkaççılık gibi adli suçların yaygınlaşmasına neden olduğunu, Büyük kentler ise şehirlerine gelen bu kitleleri ucuz iş gücü deposu olarak görmüşler, bir anlamda ekonomik açıdan kullandıkları bu insanlara karşı ayrımcı ve ötekileştirici politikalarla bu kişilerin kent yaşamına entegrasyonlarını engellediğini söylemiş ve genelde Türkiye’de özelde Denizli’de doğudan batıya yapılan göçün çocuklar üzerinde olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak ve bu konuda gerekli tedbirleri aldirmek konusunda Devletin hiçbir çabası olmamıştır. Ne zaman bu çocuklar suç işlemeye başlayınca Devlet yargı sopasıyla ortaya çıktığını belirtmiştir.

3.6. CESİM KOÇYİĞİT

Ağrılılar derneği başkanı olarak Göç Çalıştay'ına katılan Cesim Koçyiğit göçte yaşanan en büyük sıkıntının eğitimden ve ekonomiden kaynaklandığını belirtirken, göçmenler üzerine yaptıkları bir araştırmada göçmenlerin dışlanma ve ayrımcılıkla ilgili anket çalışmalarının olduğunu belirtmiştir. Ayrıca dernek olarak ebeveynlere yönelik eğitim çalışmalarının olduğunu özellikle anneler yönelik çalışmalar yürütüldüğünü beyan etmiştir. Devlet ve aile tarafından sahip çıkılmayan çocuğun mustarip olduğunu devletin hapishanelere akıttığı paranın eğitime akıtılmasından yana olduğunu belirtmiştir.

3.7. NESRİN AKBEYİK

Denizli Valiliği İl İnsan Hakları ve Denizli Balkan Göçmenleri Derneği adına katılan Nesrin Akbeyik “göçle gelen hayat hikâyesi” başlığı ile kendisinin ve ailesinin göç hikâyesini anlatmış gözlemlerini şöyle aktarmıştır; 1. ve 2. kuşakta güvenlik ve kendini koruma birinci önceliklidir. Sanırım dedemin açtığı işyerine “Güven Römorkları” ismini vermesi güvene verilen özlemden ve önemden gelmektedir. Yine bu çerçevede 1. ve 2. kuşağın kendi aralarında işbirliğine gitmesi, göçmenlerle evlilik

yapması bu görüşümü doğrulayan en önemli nedenlerin başında geldiğini düşünmekteyim. 2. kuşakta anne baba ve kardeşler arasında bağımlılığa varan bağıllık sanırım yine güvenlik kaynaklıdır. Kuşku, şüphe, duygularını ve düşüncelerini içine saklama özellikle neşelerini mutlulukları içinde yaşama olgusu vardır. Neşe ve mutluluk duygularının içlerinde yaşanması, yaşadıkları korkunç geçmişe bağlanabilir. Kendilerine göre doğru bildiklerinde inatlaşmaya varan davranışlara eğilim, karar vermede zorlanma, davranışlardaki istikrarsızlık eğilimleri anne babalarının ve küçük yaşta yaşadıkları acılardan korunma sakınma davranışı refleksi olarak algılamaktayım. Bozkurt ilçesinin evleri oldukça beyaz topraklı samanla karıştırılıp duvarları sıvanmış durumdadır. Genelde bahçelidir. Odaları maketlerle döşenmiş, örtüleri kanaviçeden işlenmiştir. Bahçeleri oldukça çiçeklidir. Kasımpatı, begonya gibi rengârenk çiçekleri ağırlıklıdır. Hemen hemen çoğu evde köy ekmeklerini yapmak üzere fırınları vardır. Kaymaklı börekleri, sızlamaları, biber turşuları, biber kızartmaları, yoğurtlu sarımsak öne çıkan mutfak ürünleridir. Düğünlerinde ve kına gecelerinde kadifeden dikilmiş üç etekler giyilir. Sürtmece oyunları çok özeldir. Kadınları genelde şalvar giyer. İnsanları uzun boylu, iyi giyimlidirler ve mavi gözlüdürler. Kızları oldukça güzeldir demiştir.

3.8. ALİ SERT ve ABDURRAHMAN DEMİRDAK

Denizli Balkan Göçmenleri Derneği adına katılan Ali Sert ve Abdurrahman Demirdak, herhangi bir metne bağlı olmadan, balkan göçmeni olarak yaşadıkları zorlukları dile getiren özgün bir konuşma yapmışlardır. İlk konuşmayı Abdurrahman Demirdak yapmıştır. Demirdak'ın konuşmasının genel olarak balkanlarda Türklere yapılan zulüm ve katliamların üzerinde durmuştur. Kırım'da ve balkan harbinden sonra binlerce Türkün katledildiğini ve göç etmek zorunda bırakıldığını dile getirmiştir. Kendisi de bir Balkan Göçmeni olan Demirdak mallarını, mülklerini bırakıp Türkiye'ye göç etmeleri sonucunda yaşadıkları sıkıntıların neler olduğunu belirtmiştir ve göç etmeden önce Türk oldukları için ezildiklerini, göçten sonrada göçmen oldukları için dışlandıklarını ve bu nedenle içlerine kapandıklarını dile getirmiştir. Ayrıca Balkanlarda Türklere yapılan zulüm ve kısımların "Türk ve Müslüman" oldukları için yapıldığını sıklıkla belirtmiştir. Abdurrahman Demirdak'tan sonra konuşan Ali Sert ise atalarının 1878'den sonra Afyon Dazkırı'ya bağlı bir köye yerleştiğini belirterek konuşmasına

başlamıştır. İlk göçmenlerin içe kapanık olduklarını, örf ve adet, gelenek ve göreneklerini yaşatmak için savunma mekanizmaları geliştirdiklerini ve dışarı açılmadıklarını belirtmiştir. Hatta bundan yirmi yıl öncesine kadar dışarıdan kız alıp vermediklerini dile getirmiştir. Ayrıca zanaatkâr bir toplum olduklarını, kendi ayakları üzerinde durarak devlete sırtlarını dayamadıklarını ifade etmiştir. Ancak Bulgaristan'da Türk oldukları için Denizli'de de Bulgar oldukları için dışlanmalarından yakınmıştır.

3.9. İSKENDER TUNÇ

Çamlık İlköğretim Okulu ve İş Okulu müdür yardımcısı İskender Tunç “Engelli bireylere sahip ailelerin sorunları” başlığı altında toplantıda şunları dile getirmiştir. Modern kent yaşamında normal bir çocuğa sahip olmak bile ailede pek çok yapısal dönüşümü zorunlu kılıyorken, çocuğun özürlü olması aileler için uzun ve yorucu bir yolculuğun başladığı anlamına gelmektedir derken; Engelli bireye sahip ailelerin baskı altında olduklarını ve duygusal anlamda stres yaşadıklarını açıklamıştır. Engelli bireylerin toplumda duygusal sorunlar, sosyal sorunlar ekonomik sorunlar ve fiziksel sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Konuşmasının sonunda Engelli bireye sahip ailelerin tükenmişlik duygularının onarılması için onları rahatlatıcı etkinliklerin planlanıp, hayata geçirilmesi gerekmektedir. Aileler toplum tarafından yeterince anlaşılmadıklarını düşünmekte ve sosyal dışlanmışlık duygusu yaşamaktadırlar. Bu ailelerin en temel psikolojik gereksinimleri olan “sosyal onay” ihtiyaçlarının giderilebileceği güvenli buluşma platformlarının oluşturulması gerekmektedir. Ailelere sunulacak danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin etkinliği ve sürekliliği sağlanmalıdır demiştir.

3.10. LATİFE USLU ve EVİN ARSLAN

Pamukkale Üniversitesi sosyoloji bölümünde yüksek lisans yapan ve aynı zamanda Çalıştay koordinatörü Latife Uslu ve Evin Arslan “Göçün Çocuklara Getirdikleri Dezavantaj(lar)” başlıklı çalışmanın sunumunu yapmışlardır. İlk olarak Latife Uslu çalışmanın yöntemi ve kapsamı hakkında bilgi vermiş, ardından da çalışma sonucu elde edilen görüşmelerin içerik analizini sunmuştur. Bu çalışmanın içerik analizinde

görüşmelerde sıklıkla kullanılan kodlar belirlenerek bu kodların frekansları belirlenmiştir. Bu kodlara göre “sorun” kodu 15 kez tekrar ile en çok tekrar edilen kod olmuştur, “Kürtçe” ve “Kürt olduğumuz için” kodları 9 kez tekrar ile en çok tekrar eden ikinci kod olmuştur, “sıkıntı” kodu ise 6 kez tekrar ile en çok tekrar eden kod olmuştur ve bu şekilde otuz sekiz kod belirlenmiştir. Kod listesinde en çok tekrar eden kodun “sorun” olması çalışmanın amacı ile doğru orantılı olduğunu göstermektedir. “Kürtçe” ve “Kürt olduğumuz için” kodları ise çocukların dil ve etnik kimliklerinden dolayı yaşadıkları sorunlara gönderme yapmaktadır. Evin Arslan ise görüşme yapılan kişilerin ifade analizlerini ve kategorileştirme işlemi sonucunda elde edilen verilerin sunumunu yapmıştır. Görüşme yapılan kişilerin ifade analizlerinde, görüşme yapılan çocuklardan elde edilen veriler benzerlik ve farklılıklarına göre sıralanarak Göçle Gelen İkinci Kuşağın Denizli’de Yaşadığı Sorunlar ana başlığı altında; Dil Sorunu, Dışlanma ve Ayrımcılık ve Maddi Sorunlar başlıklarından oluşan metin elde edilmiştir. Elde edilen bu başlıklar altında ise bizzat çocukların kendi ifadelerine yer verilmiştir. Evin Arslan görüşme yapılan kişilerin ifade analizlerini sunduktan sonra kategorileştirme işleminin yöntemini ve bu işlemde elde edilen sonucu sunmuştur. Bu işlemin sonucu ise şu şekildedir: “ Dışlanma ve kabullenmeme uyum sıkıntısına neden olmakta” .

4.

**BİLDİRİ TAM
METİNLERİ**

4.1. YETİŞTİRİCİ SINIFLAR EĞİTİMİ KAPSAMINDA 11-14 YAŞ GRUBUNDA DOU VE GÜNEYDOĞUDAN GÖÇ EDEN VE OKULA GİTMEYEN ÇOCUKLARIN DURUM ANALİZİ

Cengiz Türkmən

Denge Derneği Başkan Yardımcısı

Türkiye, yarım yüzyılı aşkın zamandır iç göçü yoğun bir biçimde yaşamaktadır. Ülkemizin gelişmiş ve gelişmemiş bölgeleri arasındaki yaşam standardında görülen büyük farklılıklar ve güvenlik sorunları göçü artıran önemli etkenlerdir. Nedeni ne olursa olsun, kırsalın kentlere ittiği insanlara, kentlerin insanca yaşam olanakları sunamadığı gözlenmektedir. Göç, Türkiye’de önlenemeyen bir olgudur ve doğurduğu sorunlar çözümsüz kalmaktadır. Kentlere göç eden insanlar sağlıksız koşullarda, işsizliğin pençesinde ve sosyal güvenceden yoksun durumda yaşamaktadırlar.

Göç özellikle çocukları olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sıkıntıların varlığından hareketle yapılması düşünölmüş olan bu araştırmanın temel amacı, göç olgusunun ilköğretim öğrencilerinin okula devam etmelerinde ilimizdeki durum saptamasını ortaya çıkarmaktır.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından 2006 yılında yapılan “Türkiye Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus Araştırması” (TGYONA) verilerine göre, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yer alan Adıyaman, Ağrı, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Hakkâri, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illeri yoğun olarak daha batıda bulunan illere (İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Mersin, Bursa, Antalya, Malatya, Manisa ve Kocaeli) göç vermektedirler. Sözü edilen illerde toplam göçlerin yaklaşık yüzde 58’i son yirmi yılda gerçekleşmiştir. Göçün çıkış noktası olan kırsal alanlarda nüfusun yaklaşık dörtte üçü (yüzde 72,4) doğduğu yerleşim yerinde yaşamakta iken, göç alan kentlerde oturan hane halkı nüfusunun yaklaşık yarısının (yüzde 48,9) doğduğu yer dışındaki başka bir yerleşim yerinde yaşadığı görölmektedir.(Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (2006). *Türkiye göç ve yerinden olmuş nüfus araştırması*)

Göç ve Eğitim

Batıdaki kentlerin çekici yanı, ekonomik olanakların genişliğinin yanı sıra, çok daha iyi bir yaşam düzeyi sundukları biçiminde algılanmalarıdır. Yani insanlar kente boş umutlarla gelmemektedir. Ne kadar kötü de olsa köyden daha iyi, diye düşünmektedirler. Daha iyi bir yaşam düzeyi beklentisinin içinde çocukları okutabilmek düşüncesi de vardır. Erhan (1996) tarafından yapılan araştırmada Güneydoğu'dan Mersin iline göç ile gelenlere, şehirde yaşamının iyi yönü nedir, sorusu yöneltilmiş ve katılımcıların %38.7'si "çocukları okutma olanağı" diye cevap vermiştir.

Ersoy'a (1985, s.90) göre, kırdan kente göçenlerin eğitim almaları, bir gereklilik olarak karşılırlarına çıkmaktadır. Eğitimli olmak kent ile bütünleşmeyi kolaylaştırmaktadır. Çünkü çağdaş yaşam belirli bir eğitim düzeyini kaçınılmaz kılmaktadır. Ayrıca, eğitimli göçmenlerin kazanmış oldukları bilgi ve beceri kentlerde, köyde olduğundan daha çok ödüllendirilmektedir.

Araştırmanın örnekleminin bir bölümünü oluşturan ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde (aynı zamanda GAP Bölgesi'nde) yer alan iller ile Türkiye'nin genel eğitim ortalamaları karşılaştırıldığında olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaktadır. GAP Bölge kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın yaptırdığı bir araştırmaya göre (2000) Türkiye'de okuryazarlık oranı 2000 yılı verilerine göre %85.6 iken bu oran Adıyaman'da %80.6, Şanlıurfa'da %71.1, Mardin'de %66.2, Diyarbakır'da %64.2, Batman'da %62.8'dir. İlköğretim birinci ve ikinci kademe okullaşma oranı Türkiye'de %97.6 iken GAP Bölgesi'nde %82.4'tür. Kız çocuklarının ilköğretime gitme oranı Türkiye'de %92.3 oranındayken GAP Bölgesi'nde %75.2'dir. Zorunlu göçe neden olan güvenlik sorunları Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde zaten sorunlu olan eğitim olanaklarına erişimi önemli ölçüde engellemiştir. Bazı bölgelerde köy okulları kapatılmış, diğerlerinde tahliye edilen aileler maddi zorluklar nedeniyle çocuklarını şehirde okula gönderememişlerdir (Yükseker, 2005). Kısaca bölgenin eğitim ile ilgili sorunları Türkiye ortalamasının üzerindedir. Durum böyle olunca, göç edenlerle birlikte eğitim sorunları -zaten kendi sorunları ile baş edemeyen- göç edilen kentlere taşınmaktadır.

Göç, hem arkada bırakılan yerleşim yerlerinde oluşturduğu erozyon hem de göçülen yerde oluşturduğu olumsuzluklar nedeni ile tüm aile fertlerini ama özellikle

çocukları olumsuz yönde etkilemektedir. Söz konusu çocukların çoğu okul çağındadır ve yaşanan sıkıntıların onların eğitime bakış açılarını etkiliyor olması da olasıdır. Oysa eğitim kurumundan beklenen olumlu işlevin gerçekleşebilmesi için çocuğun okula gitmeyi istemesi ve okulun onun yaşamında olumlu bir anlam taşıması gereklidir.

Bu endişelerin varlığından hareketle gerçekleştirilen bu araştırmanın temel amacı, göç olgusunun ilköğretim öğrencilerinin okula devam etme durumlarının Denizli ölçeğinde durum saptamasını yapabilmektir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışma için Milli eğitim Bakanlığı ve TUIK tarafından gönderilen Denizli iline ait 11 yaşından gün almış ve 14 yaşını aşmamış öğrencilere ait veri tabloları kullanılmıştır. Bu tablolar önce il merkezi ve ilçeler olarak iki gruba ayrılarak incelenmiştir.

Elde edilen veriler okulların sistemine aktararak ikamet adreslerine göre durumları yerinde tespit etmek amacıyla 'Değerlendirme Formu' okullara gönderilmiştir.

Okullar kendi bölgelerindeki öğrencilerin adreslerine göre orada olup olmadıklarını internet sistemi üzerinden İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bildirmişlerdir.

Başlangıçta 1038 kişi olarak bulunan 10-14 yaş grubu devamsız öğrencilerinden durumları YSÖP kapsamında olan 803 öğrenci tekrar analiz edilmiştir.

Bu öğrenciler içerisinde 2008-2009 öğretim yılında 106 öğrencinin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden ilimize geldikleri ve okula devam etmedikleri tespit edilmiştir. Bu öğrencilerle ilgili olarak aşağıdaki çalışmalar planlanmış ve uygulamalar yapılmıştır.

Yapılan Çalışmalar

Çalışmada öncelikle

- 1- Denizli iline bu yaş grubunda olup hangi illerden öğrencilerin geldiği tespit edilmeye çalışılmıştır.
- 2- Gelen ailelerin il merkezinde hangi bölgelerde ikamet ettikleri ve hangi okullarda bu öğrencilerin yerleştirilebileceğine bakılmıştır.
- 3- Bu amaçla şehir iki bölgeye ayrılarak iki farklı okulda bu öğrenciler için özel yetiştirici sınıflar açılmıştır.
- 4- Ailelerle görüşecek olan yaşadıkları mahallelerin muhtarları, imamları, okul müdürleri ve öğretmenleri eğitime alınmış ve bilgilendirilmiştir.
- 5- Bu çalışmayı il genelinde yürütmek için 6 sınıf öğretmeni, 5 rehber öğretmen, 2 okul müdürü ve 1 şube müdür ile i ilköğretim müfettişinden oluşan il eylem ekibi kurulmuştur.
- 6- İkna edilen öğrenciler öncelikle kendi ikametlerine en yakın okula kayıt edilmişlerdir. İkna edilemeyenler için il eylem ekibi belirli bir ziyaret takvimi çerçevesinde aile ziyaretleri gerçekleştirerek ikna çalışması yapmışlardır.
- 7- Kaydı yapılan bu öğrenciler il merkezindeki iki okula(Bilim ve Sanat Merkezi ile Yardım Sevenler Derneği İÖO) nakil edilmişlerdir.
- 8- 14 öğrenci ikna edilerek eğitime başlanmış ve YSÖP programı 3 sınıflı olarak açılmıştır.
- 9- Eğitime alınan bu öğrencilerden 4 tanesi 5.sınıfa kadar, 4 tanesi 3.sınıfa kadar eğitilmişler ve ikametlerine yakın okullara devam etmeleri için öğretim yılı sonunda nakil edilmişlerdir.
- 10- 6 öğrenci ise programı tamamlamış ancak okula devam etmeyerek iş hayatına geri dönmüşlerdir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Çalışma kapsamında Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yer alan iller değerlendirmeye alınmıştır.

Yapılan değerlendirme sonucunda 106 öğrencinin;

1- Bu çalışmalar kapsamında hedef kitle olan grubun 63 tanesi kız (%59,4), ve 43 tanesi erkek (%40,6) olmak üzere 106 kişiden oluşmaktadır.

2- Çalışma kapsamında;

Tablo1: Yaş ve cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin dağılımı

YAŞ	CİNSİYET		TOPLAM
	KIZ	ERKEK	
10	9 (%8,49)	8 (%7,54)	17
11	10 (%9,43)	10 (%9,43)	20
12	24 (%22,6)	8 (%7,54)	32
13	20 (%18,7)	17 (%16)	37
TOPLAM	63 (%59,4)	43(%40,6)	106

Tablo 1 incelendiğinde 10-14 yaş grubu içinde kızların okullaşmamasının daha yoğun olduğu görülmektedir (63 kişi; %59,4). Kızlarda 12 yaş grubunda yer alanlar ile erkeklerde 13 yaş grubunda olan çocukların daha fazla okula gitmedikleri yâda gönderilmedikleri düşünülmüştür.

Tablo değerlendirildiğinde kız çocuklarının erken evlilik, işte ücretli çalıştırılma, kardeş bakımı, ev işlerine yardım vb. nedenlerle okula gönderilmedikleri çalışmalarımız sırasında tespit edilen gerçekler olduğundan bu sayının daha yüksek olduğu söylenebilir. Erkek çocukların ise bu grupta genelinin işte çalıştırılmış olması tespit edilen bir gerçeklik olmuştur.

Tablo 2: Öğrencilerin Doğun Ve Güneydoğu Anadolu'nun Hangi İllerinden Denizli İl Merkezine Geldiklerinin Dağılımı

GELDİĞİ İL	CİNSİYET		TOPLAM
	KIZ	ERKEK	
VAN	7 (%6,6)	9 (%8,49)	16 (%15,1)
AĞRI	7 (%6,6)	2 (%1,88)	9 (%8,49)
DİYARBAKIR	1 (%0,94)	2 (%1,88)	3 (%2,83)
ERZURUM	10 (%9,43)	9 (%8,49)	19 (%18)
MUŞ	20 (%18,7)	7 (%6,6)	27 (%25,5)
SIİRT	9 (%8,49)	2 (%1,88)	11 (%10,4)
ŞIRNAK	3 (%2,83)	9 (%8,49)	12 (%11,3)
BATMAN	2 (%1,88)	1 (%0,94)	3 (%2,83)
ADİYAMAN	1 (%0,94)	---	1 (%0,94)
MARDİN	---	1 (%0,94)	1 (%0,94)
ŞANLIURFA	3 (%2,83)	1 (%0,94)	4 (%3,8)
TOPLAM	63 (%59,4)	43(%40,6)	106 (%100)

Tablo 2 incelendiğinde 10-14 yaşı grubu içinde en fazla Muş 27 kişı (%25,5), Erzurum 19 kişı (%18), Van 16 kişı (%15,1), Şırnak 12 kişı ve (%11,3), Siirt 11 kişı (%10,4) illerinden gelen ailelerin çocuklarını okula göndermedikleri tespit edilmiştir.

Kızlarını okula göndermeyen ailelerin, Muş 20 (%18,7), Erzurum 10 kişı (%9,43) ve Siirt 9 kişı (%8,49) illerinden geldikleri tespit edilmiştir.

Erkek çocukların okula göndermeyen ailelerin, Van 9 kişı (%8,49), Erzurum 9 kişı (%8,49) ve Şırnak 9 kişı (%8,49) illerinden geldikleri tespit edilmiştir.

Okula en çok gönderen aileler ise, Adıyaman ve Mardin 1'er kişı (%0,94) olarak tespit edilmiştir.

Bu tablolara bakıldığında;

a) İlimize en fazla Muş, Erzurum, Van, Şırnak ve Siirt illerinden gelen ailelerin çocuklarında okullaşma oranlarında sorunlar olduğu,

b) Aynı illerin kız çocuklarını okula gönderme konusunda daha fazla sorunlar çıkardıkları,

c) Mardin ve Adıyaman illerinden gelen ailelerin ise okullaşma konusunda diğer illerden gelen ailelere göre daha duyarlı oldukları düşünölmüştür.

Bu illerden gelen öğrenci aileleri ile mutlaka özel çalışmaların yapılması ve okullaşma konusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.

Tablo3: Göçle gelen ailelerin yerleştikleri mahallere göre analizi

MAHALLE ADI	CİNSİYET		TOPLAM
	KIZ	ERKEK	
Esentepe	7 (%6,6)	4 (%3,8)	11 (%10,4)
Gümüşler	20 (%18,7)	10 (%9,43)	30 (%28,3)
Aktepe	6 (%5,7)	6 (%5,7)	12 (%11,3)
Yeşilyurt	4 (%3,8)	3 (%2,83)	7 (%6,6)
Merkez Efendi	4 (%3,8)	2 (%1,88)	6 (%5,7)
Sevindik	4 (%3,8)	4 (%3,8)	8 (%7,54)
Dokuz kavaklar	4 (%3,8)	3 (%2,83)	7 (%6,6)
Yunus Emre	3 (%2,83)	1 (%0,94)	4 (%3,8)
Kayhan	2 (%1,88)	2 (%1,88)	4 (%3,8)
Kiremitçi	1 (%0,94)	2 (%1,88)	3 (%2,83)
Bağbaşı	---	2 (%1,88)	2 (%1,88)
Bahçelievler	4 (%3,8)	1 (%0,94)	5 (%4,71)
Üçler	1 (%0,94)	1 (%0,94)	2 (%1,88)
Topraklık	1 (%0,94)	1 (%0,94)	2 (%1,88)
Pelitli bağ	2 (%1,88)	1 (%0,94)	3 (%2,83)
TOPLAM	63 (%59,4)	43 (%40,6)	106 (%100)

Tablo 3 incelendiğinde göçle gelen ve okula gitmeyen/gönderilmeyen çocukların en fazla yerleştiği mahalleler olarak; Gümüşler 30kişi (%28,3), Aktepe 12 kişi (%11,3), Esentepe 11 kişi (%10,4), Sevindik 8 kişi (%7,54) ve Yeşilyurt 7 kişi (%6,6) mahalleri olarak tespit edilmiştir.

Aynı mahallerde yaşayan ailelerin hem kız hem de erkek çocuklarını okula gönderme ve okullaşma konusundaki olumsuz düşüncelerinin diğer mahallerde yaşayan ailelere göre daha alt düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar değerlendirildiğinde bu mahallelerde yaşayan ailelerin bilinçlendirilmesi ve okullaşmanın önemi konusunda sosyal projelerle desteklenmesi önem taşımaktadır.

İlimizdeki sanayileşme ve iş oranlarının yüksek olmasına paralel olarak işyeri sahiplerine 16 yaşın altında çocuk işçi çalıştırmamaları konusunda bilgilendirmeler

yapılması yanında yasal olarak suç olduğu konusunda da gerekli çalışmalara ağırlık verilmelidir.

Sonuç ve Tedbirler:

Çocukların eğitim sorunlarının çözümü büyük ölçüde ailelerin problemlerinin çözümüne bağlıdır. Ancak bu aşama da bile yapılabilecekler var. Evet, çocuklar da göçün yükünü kendi psikolojilerine, algılamalarına bağlı olarak hissetmekte ve sorunları bünyelerinde taşımaktadır. Fakat rasyonel bir eğitim programıyla bulunduğu koşullara erken uyum sağlayabilir. İşte burada öğretmene ve okula büyük görevler düşmektedir.

1)Göç eden aileler için bugün itibari ile sosyo-ekonomik koşullar ve özellikle iş imkânı sağlanması açısından sürekli kalmamak yerleşim yerleri değildir. Bu yüzden buldukları yerleri her an için terk etme psikolojisi içerisindedirler. İşsizlik ve barınma problemleri sürdükçe de bu durum devam edecektir.

2)Ebeveynin yaşadığı sorunlar çocukları da etkilediğinden aile kurumunu kuvvetlendirici yerel ve özgün tedbirler alınmalıdır. Çocukların eğitimi desteklenmesi yönünde çocukların aileleri ile sürekli görüşmeler sağlanması etkili olacaktır.

3)Çocukların psikolojik anlamda uğradıkları yıkıma ilk tedbir olarak rehabilite edilmeleri gerekmektedir. Göçün nedenleri onların da kavrayabileceği şekilde anlatılmalıdır. Çocuk psikolojik danışma birimlerinin oluşturulması önemlidir. Unutulmamalıdır ki, sevgi en güçlü insani bağıdır. Çocukların başını okşamak, onlara bu dünya için önemli, gerekli olduğu hissi uyandırmak ve yüzünüzün her zaman güleç olması yapılabilecekler arasında en basit en az çaba isteyen, ancak etkisi büyük olan davranışlardır.

4)Resim ve Müzik çocukların rehabilite edilmelerinde en büyük araçtır. Zaman zaman çocukları resim yapmaya teşvik edin ve iyi bulduğunuz resimleri sergileyin. Çocuklardan yaptıkları resimleri yorumları isteyin, ama onları mutlaka can kulağı ile dinleyin. Çocuğun, kendisini dinlediğini hissetmesi psikolojisinde önemli etki

yapacaktır. Müzik çalışmaları için korolar oluşturulur ise sesine güvenmeyenler de çalışmalar katılacaktır.

5)Öğrencilerin ekonomik durumları kötü olduğu için kitap kırtasiye yardımı alma olanakları sağlanmalıdır. Yığın halindeki aileler içerisinde yaşadıkları göz önünde bulundurulursa eve ödev fazla verilmemesi isabetli olacaktır. Mümkün olduğu kadar konular sınıfta işlenip bitirilmelidir.

6) Göçle birlikte radikalleşmenin arttığı bilinmektedir. Onun için okul çocuk için bir kimlik, aidiyet hissi uyandırması açısından önemli psikolojik destek sağlayacaktır. Falanca okullu olmak onun için önemli olsun. Burada okullar arası karşılaşmalar düzenlemek etkili olacaktır.

7)Sıkıntılara dayanmanın arka planında her zaman dinsel ve geleneksel temalar etkili olmaktadır. Göç eden aileler ile yerli çocukları arasında ve hatta diğer illerden gelmiş memur çocuklarını ayırıştırıcı öğeleri ortamdaki uzak tutarken, sekürize edilmiş din dersleri ve vatandaşlık-insan hakları bilgisi hem yeni bir radikalizmin önüne geçtiği gibi bunların birleştirici ve kaynaştırıcı özelliğinden faydalanmayı sağlayacaktır.

8)Beden eğitimi dersleri boş zaman dersleri değildir. Takım halinde yapılan oyunlara ağırlık verilmelidir. Yarışmacı değil dayanışmacı oyunlar seçilmelidir.

9)Çocukların problemleri öğretmenler tarafından etiketlenilmemesi onun başkaları tarafından özellikle öğretmenler ve arkadaşları tarafından anlaşılması ve kabul edilmesini kolaylaştıracaktır.

10) Eğitim sabırlı olmayı gerektirir. Üstelik problemlerli eğitimlerde tahammüllerin sınırını zorlar. Öğretmen açısından bu konuda hazırlıklı olunmada fayda vardır.

KAYNAKÇA

Adaman F. ve Keyder, Ç. (2005). *Türkiye’de büyük kentlerin gecekondulu ve çöküntü mahallelerinde yaşanan yoksulluk ve sosyal dışlanma*. Avrupa Komisyonu için hazırlanan rapor.

Bayraktar, E. B. (1999). *Köyden kente göç olgusuna bağlı olarak Diyarbakır il merkezindeki ilköğretim okullarında ortaya çıkan sorunlara ilişkin öğretmen algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bayhan, V. (1996). *Türkiye’de iç göçler ve anomik kentleşme*. II. Ulusal Sosyoloji Kongresi. Mersin.

Bilgili, A. Aydoğan, F. ve Güngör, C. (1996). *Doğu Anadolu bölgesinde zorunlu göç olgusunun sosyolojik çözümlemesi: Van örneği*. II. Ulusal Sosyoloji Kongresi. Mersin.

İlik, B. ve Türkmen, Z. (2004). *Çocuk işçiliğinin temel nedenlerinden birisi olan iç göç araştırma projesi dokümanı*. Uluslararası Çalışma Örgütü Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programı (ILO/IPEC): Ankara.

Ersoy, M. (1985). *Göç ve kentsel bütünleşme*. Ankara: Türkiye Gelişme Araştırmaları Vakfı Yayınları. No: 2.

Gün, Z. (2002). *Çocuk ve göç*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gürbüz, Ş. (2005). *Kırdan kente zorunlu göçün nedenleri ve sonuçları*. Uluslararası Göç Sempozyumu. İstanbul.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (2006). *Türkiye göç ve yerinden olmuş nüfus araştırması*.

İnal, K. (2006). *Ekonomik ve sosyal sistemin okuldaki şiddete etkileri*. Toplumsal Bir sorun Olarak “Şiddet” Sempozyumu. Eğitim Sen Yayınları.

Kalaycıoğlu, S. (1996) Toplum ve göç. II. Ulusal Sosyoloji Kongresi. Mersin.

Kaya, Ç. N. (2006). *Şiddetin sosyal dinamikleri: Yoksulluk, işsizlik ve göç*. Toplumsal Bir Sorun Olarak “Şiddet” Sempozyumu. Eğitim Sen Yayınları.

Keleş, R. (1990). *Kentleşme politikası*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Ortaylı, İ. (2005). *Genel göç olgusu*. Uluslararası Göç Sempozyumu. İstanbul.

Saban, A.;Koçbeker, B. N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen Kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 6 (2), s. 461-522

Sevgi, C. (1988) *Kentleşme sürecinde İzmir ve gecekondu*. Konak Belediyesi Kültür Hizmetleri: İzmir.

Tezcan, M. (2003). *Gençlik sosyolojisi*. Ankara: Natürel Yayınları

Tütengil, C. O. (1969). *Türkiye’de köy sorunu*. İstanbul: Kitaş Yayınları.

www.gap.gov.tr adresinden 03.06.2007 tarihinde alınan bilgiler.

Yalçın, C. (2004). *Göç sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Yükseker, D. (2005). Yurtlarından ve yaşamlarından koparılmış insanlar: Bir sosyal dışlanma süreci olarak Türkiye’de Kürtlerin yerlerinden edilmesi. Avrupa Komisyonu için hazırlanan *Türkiye’de büyük kentlerin gecekondu ve çöküntü mahallelerinde yaşanan yoksulluk ve sosyal dışlanma raporu* içinde.

4.2. GÖÇ ÇOCUKLARININ GELİŞİMLERİNE DAİR YÖNELİMLER

Özge Akçay

Cafer Sadık Abalıoğlu Vakfı Yöneticisi

■ **Kütüphane Etkinliği** : İlköğretim seviyesindeki öğrencilerin okuma, yazma, el becerileri gibi konularda yaratıcılık ve gelişimlerini desteklemek için çeşitli faaliyetler gerçekleştiriyoruz.

■ **Bilgisayar Etkinliği**: İlköğretim seviyesindeki öğrencilerimizi bilgisayar laboratuvarımızda bilişim teknolojileri ile tanıştırmak için temel seviye bilgisayar eğitimi veriyoruz.

■ **SBS' ye Destek Etkinliği**: İlköğretim seviyesindeki maddi imkânları sınırlı öğrencilerimizin SBS sınavlarına hazırlanmalarına destek oluyoruz.

■ **İngilizce Etkinliği**: İlköğretim seviyesindeki öğrencilerimize AIESEC stajyerlerimizin ve Pamukkale Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin desteği ile İngilizce dersleri veriyoruz.

■ **Görsel Sanatlar Etkinliği**: Resme yeteneği olan ilköğretim öğrencileri ile üç boyutlu görsel malzemeler hazırlıyoruz.

■ **Drama Etkinliği**: İlköğretim çağındaki çocuklara serbest etkinlik saatlerinde verilmektedir.

Zihin Oyunları Etkinliği: İlköğretim çağındaki çocuklara serbest etkinlik saatlerinde verilmektedir

■ **Tiyatro Etkinliği**: Maddi imkânları sınırlı ilköğretim öğrencilerimize Pamukkale Üniversitesi Okul Öncesi Bölümü öğrencilerinin desteği ile üç farklı tiyatro oyununu sahneliyoruz.

■ **Duvar Boyama Etkinliği**: Pamukkale Üniversitesi Resim öğretmenliği Bölümü öğrencileri ile Vakfımızın ve okulların duvarlarını renklendiriyoruz.

Doğa ve Çevre Semineri: Doğa ve çevre bilincini ilköğretim öğrencilerine aşılacak için 3 farklı okulda Doçev'in katkıları ile seminerler düzenliyoruz.

■ **Nitelikli Teknik Güçlü Türkiye (26 Aralık 2009 – Mayıs 2011)**

■ Amaç: Meslek liseleri ülke ekonomisine hızlı bir şekilde katılan genç nüfus kaynağı olarak büyük bir fonksiyonu üstlenmiştir. Ayrıca genç nüfusun ekonomiye katılmasını sağlayacak mesleki eğitim açısından da büyük bir işlevi yerine getirmektedir. Erken yaşta altın bilezik sahibi olan gençler hem kendileri hem de ülke ekonomisi için nitelikli ve büyük bir üretim kaynağıdır. Nitelikli Teknik Güçlü Türkiye projesi bu kaynağı en iyi şekilde yönlendirip desteklemeyi amaçlamaktadır.

■ Hedef: Meslek Liselerinde okuyan öğrencilerin gelişimlerine yön vererek ve projeyi destekleyecek çeşitli faaliyetler düzenleyerek ekonomimize nitelikli işgücü kazandırmak

Gönüllü Gelişim Programı: Çocuklarımızın eğitimi, çeşitli organizasyonların düzenlenmesi, projelerin gerçekleştirilmesi gibi birçok konuda gönüllülerimizden destek alıyoruz. Gönüllülerimiz vakıf amaçları doğrultusunda zaman, bilgi ve tecrübelerini bizlerle paylaşıyorlar. Bu sayede sosyal sorumluluklarını yerine getirerek duyarlı, bilinçli, gelişen bir toplum olmamıza katkıda bulunuyorlar. Vakfımız da gönüllülerimizin kişisel ve mesleki gelişimlerine destek olmak amacı ile çeşitli kişisel ve mesleki gelişim eğitim ve faaliyetleri düzenliyoruz.

Veli Seminerleri

Okullarla işbirliği yaparak öğrenci velilerinin bilinçlendirilmesi için seminer düzenleniyor. PAÜ Kadın Araştırmaları Merkezi Akademisyenleri konuşmacı oluyor

Kütüphane

- 3892 kayıtlı yayın
- Kitap değişim programı
- Kütüphane programı

4.3. GÖÇ VE ÇOCUK

Aysun Morali

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Başkanı

Zerrin Ediz

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Üyesi

Göç olgusunu değişik biçimlerde tanımlamak mümkündür. Bir tanıma göre göç, insanların içinde yaşadıkları coğrafi ve sosyo-kültürel çevreden ayrılarak başka bir coğrafi ve sosyo- kültürel çevreye girmesidir.(1)Demografik bir süreç olarak göç, insanların buldukları yerden başka yere hareketliliğini ifade eder. Başka bir tanımda ise göç, birey ve grupların ekonomik, sosyal, kültürel vb. nedenlerden dolayı bir yerden başka bir yere gitmelerine denir. Tarih boyunca görülen göç türleri 5 kategoride toplanabilir. Bunlar kontrollü, zorunlu, ilkel, serbest ve zorlama göçtür.(2)Ülkemizde, ilk biçimi hariç diğer çeşitlerinin tamamı dönemsel bölümler halinde yaşanmış ve yaşanmaktadır.

Göç hareketlerinin çeşitli biçim ve nedenleri vardır. Genel tanımlama göçün 'itici' ve 'çekici' nedenlere sahip olduğu biçimindedir. Nüfusu kente iten etkenler şu şekilde ifade edilebilir: Köyden kente artan nüfus baskısı, yetersiz ve kötü dağıtılmış toprak, düşük verimlilik, doğal afetler, kan davaları, toprağın mirasla parçalanması, tarımda makineleşme sonucu işsiz kalanların kente göçü, terör ve güvenlik. Nüfusu kente çeken etkenler ise, köy kent gelir farklılıkları, daha iyi eğitim, kentin cazibesi, iş bulma ümidi, daha yüksek yaşama standardı, ulaşım olanakları, kentlerdeki sosyal ve kültürel olanaklardan faydalanma isteği.(3)İklim ve yer şekillerinin olumsuz etkileri, sağlık hizmetlerinin yetersizliği de göç nedenidir.

Cumhuriyet'in ilk kurulduğu yıllarda, Doğu'daki isyanlardan dolayı zorunlu göç ettirme olayları yaşanmıştır. Ancak Türkiye'de önemli oranda iç göçün doğuşu 1950'li yıllara denk düşer. O yıllarda ülkemizde ekonomiden siyasete, sosyal hayattan kültürel hayata kadar toplumu ilgilendiren her alanda ve toplumun her kesiminde radikal değişimler ve dönüşümler yaşanmaya başlamıştır. Kentlerimiz açısından bu

dönemin getirdiği en önemli olgu iç göç ile bu göçün doğal sonucu olan gecekondulaşma ve çarpık yapılaşmadır.1980 öncesi kentin çekiciliği ve kırsalın iticiliğinden kaynaklanan göç,1980 sonrası terör, sıkıyönetim, olağanüstü hal uygulamalarının yanı sıra güvenlik nedeni ile köy boşaltma, bölgede yaşanan silahlı çatışmalar, yayla yasağı uygulaması gibi sebepler kitlesel göçü zorlamıştır. Ek olarak da kimi siyasilerin kentlerde güç kazanabilme çabalarıyla da tetiklenmiştir. Tabii ki, bu göçlerden en çok etkilenenler çocuklar ve gençler olmuştur.

Kentimiz açısından Doğudan göç olayına baktığımızda, ilk toplu göç hareketi Dersim ayaklanmasından sonra olmuştur. Bakanlar Kurulu'nun 6 Ağustos 1938 tarihli, kararına göre, Dersimli 264 haneden insan göç ettirilmişti. Resmi kayıtlara göre,264 haneden 1816 isyancı aşiret mensubu, çeşitli vasıtalarla batı bölgelerinde 10 ayrı ilçeye gönderilmişti. Dersim İsyanı konusunda kitap yazan Av. Hüseyin Aygün'e göre,5074 haneden 25 831 kişi Batı Anadolu'ya nakledildi. Denizli'ye 161 köye 158 hane yerleştirildi. Maddi yardım ve destek ile sürgün cazip kılınmaya çalışıldı.9 yıl sonra zorunlu göç sona erdi.1947'de bu ailelerden bazıları geri döndü.

(1)Esmâ Duruyol II.Ulusal Sosyoloji Kongresi, Toplum ve Göç, Kasım 1996 Mersin, DİE yayın no:2046;Ankara 1997,s 95

(2)Mustafa Gürbüz, Nalân Yetim, II. Ulusal Sosyoloji Kongresi, Toplum ve Göç, Kasım 1996 Mersin, DİE yayın no:2046 Ankara 1997,s.110

(3)Prof. Dr. İhsan Sezal, Şehirleşme, İstanbul 1993,s.35-36

Denizli'nin doğudan göç alması ağırlıklı olarak 1980 sonrası olmuştur. Yüz yüze yaptığımız görüşmelerde pek çok aile 25-30 yıl önce göç ettiklerinden söz ettiler. Hande Uzunoğlu'nun 'İzmir'de Göç Dalgası' adlı araştırmasında 1995-2000 döneminde net göçün fazla olduğu 10 ilimiz ve Denizli'nin bu illerin içindeki konumu şu şekildedir:

KENTLER	NET GÖÇ
1.İstanbul	407 448
2.İzmir	120 375
3.Ankara	90 884
4.Antalya	90 457
5.Bursa	85 325
6.Tekirdağ	51 335
7.Muğla	42 921
8.Aydın	21 553
9.İçel	18 429
10.Denizli	15 205 (4)

Bu çizelgeden de anladığımız üzere, Denizli en fazla göç alan 10.ilimizdir. Göç nedenleri daha çok ekonomik sıkıntılar, iklim koşulları ve çocukları için daha iyi eğitim olanakları bulmaktır. Görüştüğümüz aileler arasında zorunlu göç ettirilen aileye rastlamadık.

Denizli'ye Doğu'dan göç eden ailelerin ağırlıklı olarak Aktepe, Karşıyaka, Esentepe, Şemikler mahallelerine yerleştiklerini görürüz. Bizler bu mahallelerde yaptığımız anketlerde onlara şu soruları yönelttik: (5)

1-Neden Denizli'ye göç ettiniz?

a- Göç nedeni terör ise tam bir kurtuluş yaşadınız mı?

b- Göç nedeni kan davası ise, tam bir kurtuluş yaşadınız mı?

Size ulaşabildiler mi?

c- Göç nedeni ekonomik ise, ekonomik beklentileriniz karşılandı mı?

2-Ne zaman göç ettiniz?

3-Denizli'ye gelişinizde kim aracı oldu?

4-Aracı olan kişilerin semtine mi yerleştiniz?

5-Çocuklarınız burada mı doğdu?

6-Çocuğunuzun ve sizin dil problemi oldu mu?

7-Çocuğunuzun okula uyum problemi oldu mu?

8-Çocuğunuzun bu yörede yetişmesi sonucu aranızda kültürel çatışma oldu mu?

9-Gelince karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

10-Yaşadığınız semtte komşularla ne gibi uyum problemleri yaşadınız?

11-Geri dönmeyi ister misiniz?

12-Yerel yönetimden ve devletten beklentileriniz nelerdir?

Bu sorulara verdikleri yanıtlar çerçevesinde en az 25-30 yıldır Denizli’de oturduklarını, yaşadıkları topraklardan ekonomik ve iklim koşulları nedeniyle ayrıldıklarını, çocuklarının burada doğup büyüdüğünü, bu yüzden dil sorunu çekmediklerini, bazılarının çocuklukta gelmiş olması nedeniyle dil sorunu yaşadığını, ancak iletişim sağlamak çabasıyla 1 yıl gibi kısa sürede Türkçeyi öğrendiklerini gördük. Sadece bir aile geliş nedenini kaçarak evlenme olarak belirtti. İlk geldiklerinde ekonomik sıkıntılar yaşadıklarını, iş bulma sorunlarıyla karşılaştıklarını söylediler. Genel durum, Denizli özelinde de geçerliliğini korumakta ve gelen aileler, kendilerinden önce göç eden yakınlarının yaşadığı yere yerleşmektedir. Bu durum da kentte merkez çevre ilişkisi (gettolaşma) doğurmaktadır. Kendi içlerinde yaşadıkları için Denizlili ailelerle doğrudan kaynaşamıyor.(Anafartalar Lisesi öğretmenleriyle yaptığımız görüşmelere göre) Göç edenler, belki de bir dayanışma çabası ile daha ağırlıklı olarak, çevrede bir arada oldukları yerlerde yerleşmeyi tercih ediyorlar. Görüştüğümüz aileler uzun süredir Denizli’de yaşadıkları için, artık uyum sorunu yaşamadıklarını, Türk komşularıyla bir sorunlarının bulunmadığını belirttiler.

Bu mahalledeki okul yönetici ve öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde de, söz konusu ailelerin çocuklarının çok fazla iletişim sorunu yaşamadıklarını, Denizlili ailelerin çocuklarıyla iyi anlaştıklarını belirttiler. Ancak Doğu kökenli ailelerin çocuklarının eğitimine çok fazla önem vermediklerini vurguladılar. Velilerin okula uyum sağlayamadıklarını, dil öğrenmede TV’nin etkili olduğunu, oldukça düşük bir oranda öğrenciler arasında hap kullanma ve hırsızlık olaylarının yaşandığını, çocukların yalan söylemeye meyilli olduklarını, her şeyi Devletten beklediklerini ifade ettiler. Çocuklar arasında olmasa bile, bazı yerli aileler ile göç etmiş aileler arasında karşılıklı önyargılı yaklaşım bulunduğunu açıkladılar.

Deneğimizin üniversite seviyesinde burs alan Doğu kökenli öğrencilerimizle yaptığımız görüşmelerde, Denizli’ye zorunlu göç olayının olmadığını, bu şekilde göçlerin daha çok Mersin, Adana illerine gerçekleştiğini söylediler. Bu öğrencilerin belirttiğine göre, zorunlu göç ettirme olduğu için ailelerin büyük ekonomik sıkıntılar yaşadıklarını, çok kötü şartlarda yaşamlarını sürdürdüklerini öğrendik. Bir öğrencimizin

doğrudan kendi yaşamıyla ilgili verdiği örneğe göre,1989 yılında Van'ın Çatak İlçesi Namlı Köyü'nden Tarsus'a göç etmişler.1 yıl naylon çadırda, daha sonra teneke barakada yaşamak zorunda kalmışlar. Ancak daha sonra düzgün bir evde oturma şansını bulmuşlar. Anne ve baba ciddi anlamda psikolojik sorun yaşamışlar. Göç ettikleri yerde hayvancılıkla uğraştıkları için, göç ettirildikleri yerde bu uğraşlarını gerçekleştirememe, babanın bu doğrultuda da sıkıntılar yaşamasına ve sürekli geri dönme özlemi duymasına yol açmış.7 kardeşten ilk 5'i bu koşullar yüzünden yaşanan ekonomik sıkıntılar dolayısıyla okuyamamış, çalışmak zorunda kalmışlar. Evde Kürtçe konuşulduğu için, okula gidenler eğitimde geri kalmışlar. İlköğretim 3.sınıfa kadar Türkçeyi ancak öğrenebilmişler. Ortaöğretimde arkadaş çevresiyle sorunlar yaşamışlar. Aile çocuklarıyla ilgilenmediği için, çocuklar boşlukta kalmış ve adli olaylara bulaşmışlar.

Görüştüğümüz aileler, yerel yönetim ve Devlet'ten beklentilerini sorduğumuzda, bir beklentilerinin olmadığını, yalnız çocukları için iş imkânı olmasını, bazı aileler de çocukları için park yapılmasını istediler. Geri dönmeyi istemediklerini, kendilerini artık Denizlili olarak algıladıklarını belirttiler.

(4)Ar-Ge Bülten 2006 Temmuz Bölgesel

(5)35 aileyle yapılan anket sonuçları

SONUÇ:

Göç hareketleri insanlık tarihi kadar eskidir. Farklı kültürlerin birbirlerini tanıması, yeni kültürel yapılanmaların ortaya çıkması nedeniyle uygarlığın ilerlemesi ve gelişmesi açısından son derece önemli rol oynar. Ancak iç göçler, göç eden insanlar açısından istekle gerçekleşmediği için, travma tiktir. Kendi istekleriyle göç etmiş olsalar bile, zorunluluktan o bölgeye geldikleri için, diğerleri kadar olmasa bile yine de uyum sorunu ve zorluk yaşarlar. İç göçler daha çok kırsaldan kente olduğu için kentlerde sorunlar artar. İç göçün sonuçları olan bu sorunlar şöyle sıralanabilir:

*Alt yapı yetersizliği, plansız ve çarpık kentleşme, konut sorunu

*Kentlerde hızlı nüfus artışı

- *Eğitim, sağlık ve ulaşım hizmetlerinde etkinliğin azalması
- *Kentlerin kyleşmesi, kentlilik yerine hemşerilik olgusunun gelişmesi ve kentleşememe
- *Çevrenin bozulması ve çevre kirliliği
- *Ucuz işgücü kullanımı, nitelikli işgücünün istihdam edilememesi ve işsizlik oranının artması
- *Kayıt dışı ekonomide artış
- *Tarımsal üretimde ve hayvancılıkta azalma
- *Kırsal alandaki yatırımların verimsiz hale gelmesi
- *Devlet arazilerinin hukuk dışı kullanımı
- *Kültürel yozlaşma
- *Kamu düzeni ve asayişin bozulması, güvenlik kaygısının artması

Denizli de sözünü ettiğimiz bu sorunları yaşamaktadır. Türkiye’de ve Denizli’de iç göçle ilgili oldukça az çalışma vardır. Kaynakça sıkıntısı bulunmaktadır. Az sayıda yapılan bilimsel çalışmalar da bizim araştırmamızı doğrular niteliktedir.

Yüz yüze yaptığımız görüşmeler doğrultusunda sonuç olarak diyebiliriz ki, ilimize göç etmiş ailelerin çocuklarının çok büyük sorunları bulunmamakta. Burada doğanlar ya da küçük yaşta gelenler, Denizli’nin sosyal ortamına daha sorunsuz uyum sağlayabilmekteler.

KAYNAKLAR:

(1)Esmâ Duruyol II.Ulusal Sosyoloji Kongresi, Toplum ve Göç, Kasım 1996 Mersin, DİE yayın no:2046;Ankara 1997,s 95

(2)Mustafa Gürbüz, Nalan Yetim, II. Ulusal Sosyoloji Kongresi, Toplum ve Göç, Kasım 1996 Mersin, DİE yayın no:2046 Ankara 1997,s.110

(3)Prof. Dr. İhsan Sezal, Şehirleşme, İstanbul 1993,s.35-36

(4)Ar-Ge Bülten 2006 Temmuz Bölgesel

(5)35 aileyle yapılan anket sonuçları

4.4. KÜRT SORUNUNDAN KAYNAKLANAN ZORUNLU GÖÇÜN DRAMATİK SONUÇLARI

Giyasettin Taşer
Muşlular Derneği Başkanı

Değerli Çalışta üyeleri saygıdeğer konuklar,

Kürt sorunundan kaynaklanan zorunlu göçün dramatik sonuçları başlıklı sunumuma; bu çalışmayı düzenleyen ve emek verenlere teşekkür ederek başlamak istiyorum. Göçün tarihsel bir süreci ve sebepleri var. Bu nedenle biz göç olgusunu tarihsel süreç ve sebepleri ile birlikte ele alıp değerlendirmesek doğru sonuçlara ulaşamayız. Göçü sebepleri itibarıyla ikiye ayırmak mümkün; ihtiyari göç ve zorunlu göç.. İhtiyari göç tarihte iklim koşullarından, zorunlu göçte savaşlardan kaynaklanmıştır. Günümüzde ihtiyari göç genelde kapitalizmin bir evresi olan, köyden kentte göçe tekabül etmektedir. Örneğin Denizli köylüsünün Denizli'nin sanayileşmesi ile birlikte Denizli'ye göç etmesi kapitalizmin ve sanayi devriminin doğal bir sonucudur.

Bu bağlamda doğudan batıya göçüde ikiye ayırabiliriz; İsteğe bağlı göç ve zorunlu göç diye.

İsteğe bağlı göçte genelde ailenin birkaç ferdinin sanayinin gelişkin, iş imkânlarının fazla olduğu batı kentlerine gelerek ve birikimlerini de getirerek, emekleri ve birikimlerini değerlendirip köyden kentte göçün alt yapısını oluştururlar iş ve barınma sorunlarını hallettikçe aile bireyleri peyder pey kente göç eder, ama köyleri ile ya da geldikleri şehirleri ile bağları kopmaz.

Bu bağlamda doğudaki kentlerde iş imkânlarının olmadığı ve sanayi ve ticaret gelişkin olmadığı gerçeğinden hareket edersek doğu insanın kendi isteği ile batıya göçü de bu anlamda zorunlu göçe dönüşmektedir. Aslında bir Muş köylüsü Muş'a göç etmek ister veya Van'a.. Ama bölgedeki azgelişmişlik ihtiyari göçü de bu anlamda mecburi ve zorunlu hale dönüştürmüştür. Bu genel belirlemelerden sonra asıl sunumun konusu olan zorunlu göç ve tarihçesine dönmek istiyorum.

Osmanlı dönemindeki zorunlu göçleri bir tarafa bırakacak olursak Cumhuriyet döneminin en büyük zorunlu göçü Dersim-Tunceli göçüdür. Osmanlı döneminde Elazığ, Bingöl ve Erzincan'ı kısmen, Tunceli'nin tamamını içine alan Munzur Eyaleti özerk bir özeleğe sahipti ve bu bölgede alevi Kürtler yaşamaktaydılar, bugün olduğu gibi.

2510 sayılı Mecburi İskân Kanunu, 1935 tarihinde 2884 sayılı Tunceli kanunu çıkararak bölgedeki huzursuzluğu daha da artırdı.

Bu nedenlerle 1937 yılında başlayan ve tarihe Koçgiri Halk hareketi olarak geçen Kürt siyasi isyanı 1938 tarihinde ancak bastırılabilmiştir. Bu isyan sonucunda çoğunluğu sivil olmak üzere 90.000 kişinin katledildiği katliam, mağdurları tarafından uluslararası platformlarda zikredilmektedir. Devlet tarafından kabul edilmemekle birlikte –Devletin kabul etmesini beklemek saflık olur- 1938 yılı sonrasında 100.000 kişi Munzur eyaletinden Mecburi İskân Kanunu çerçevesinde zorla sürüldü.

Bu zorla yaptırılan kitlesel göç mağdurları tarihsel süreç içinde Dersim sürgünleri olarak anıldı. Doğrusu Türkiye'nin her yerinde bu zorunlu göçe tabi tutulan aileleri görebilmemiz 100.000 rakamının çok abartılı olmadığını göstermektedir. Örneğin Denizli'de bu ailelere birçok yerde rastlamak mümkündür. Mesela Denizli'nin Pınarkent Kasabası'nın önemli bir kısmında bu aileler halen yaşamaktalar.

Son 70 yıllık süreç içinde radikal militan ve silahlı sol örgütlerin içinde dersim kökenlilerin yoğunluğu ile dersim katliamı ve sürgünü arasındaki sosyolojik bağ, bilimsel araştırmaya muhtaç bir konu olarak bilim insanlarımızın önünde durmaktadır. Aslında bu tür araştırma sonuçları tarihsel süreç içinde zorunlu göçün, çocuklar üzerindeki etkisini de ortaya çıkaracaktır.

Bu isyan sonrası bastırma ve katliamda bütün aile fertlerini yitiren küçük Kürt kızları batıdaki çeşitli ailelere evlatlık olarak verildi.

Dersimin kayıp kızları diye anılan bu kızların izlerini bugün çeşitli sivil toplum organizasyonları ve kuruluşları; insanlık adına bu olayı takip etmektedirler. Bugün bu kızlardan 80 yaşında olan Huriye ile Fatma'yı bulan ve onların ailelerine kavuşma

surecini “İKİ TUTAM SAÇ” belgeseli ile ölümsüzleştirenlere insanlık adına teşekkür ediyorum.

Bu göçün 3 tane önemli özeliği vardı.

1-Zorunlu ve kitlesel bir göçtü

2- Zorunlu göçün nedeni tekil ve ırkçı uygulamalara direnen Kürtler ve Kürt sorunu idi, doğal olarak mağdurları da Kürtlerdi.

3-Kitlesel zorunlu Dersim göçü 1934 tarihli Mecburi İskân Kanunu çerçevesinde yapılarak bir yasaya dayandırılmıştı.

Bilindiği üzere ülkemizin doğu ve güneydoğu bölgesinde son 30 yıldır Kürt sorunundan kaynaklanan çatışmalı bir süreç yaşanmaktadır. PKK ile Devlet güvenlik güçleri arasında devam eden bu yoğun çatışmalı ortam nedeniyle bölge 30 yıldır olağanüstü koşullara sahiptir.

Kırsal kesimde yoğunlaşan bu çatışma nedeniyle bölgedeki sivil halk iki ateş arasında kalmıştır.1995 yılı öncesinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin güvenlik güçleri çatışma bölgesindeki sivil halkı PKK ye lojistik destek verdiği gerekçesiyle korucu olmaya zorlamış ve korucu olmayı reddeden köyleri zorunlu göçe zorlanmıştır. Hatta köylerini boşaltmak istemeyen birçok köyü yakmıştır, yakıldığı bilinen köylerin sayısı konusunda net ve objektif bir rakam yoktur. Diğer taraftan koruculuğu kabul eden köylere karşı PKK, baskı ve şiddet uygulayarak sınırlı da olsa bir kısım köyün zorunlu göçüne sebep olmuştur. Ayrıca bu dönemde bölgede meydana gelen ve 4000-16000 arası kişinin ölümüne neden olan failli meçhul cinayetlerde zorunlu göçün önemli sebeplerindendir.

Çağımızın en önemli göçü olan ve Türkiye'nin demografik yapısını bozan bu zorunlu Kürt göçü Dersim göçünde olduğu gibi bir yasaya dayanmamıştır. Bu nedenle de göçzedeler kendi kaderlerine bir anlamda terkedilmişlerdir.

Bu çatışmalı dönemde TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nun 1994 tarihli raporuna göre 3848 köy ve yerleşim birimi zorla boşaltılmış ve buradaki 1,5 Milyon Kürt zorunlu göçe tabi tutulmuştur.

Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği, 1995'te Türkiye'de zorunlu göçe maruz bırakılanların sayısının iki milyon olduğunu belirtmektedir

Birleşmiş Milletler Helsinki Komisyonu 1996'da, zorunlu göçe tabi olan köylülerin sayısının üç milyon olduğunu söylemektedir

Göç kuruluşları ve insan hakları kuruluşlarının yaptıkları araştırma ve gözlemlere göre ise; zorunlu göçe tabi olan insan sayısı üç milyonu aşkındır.

Zorunlu göç nedeniyle köylerinin terk etmek zorunda kalan, milyonlarla ifade edilen bu kitle tüm birikimlerini kaybederek büyük şehirlere yerleşmek zorunda kalmıştır. Çalıştayımızın konusu olan göç 1985-1995 tarihleri arasında doğudan batıya yapılan göçtür.

Bu göçün mağdurları Kürtlerdir ve göç zorunlu olup Kürt sorunundan kaynaklanmıştır.

Bu zorunlu göç sonrası insanlar perişan bir şekilde büyük kentlerin varoşlarına gelmişler, yoksulluk, işsizlik sorunuyla karşı karşıya kalmışlardır. Birçok kentin kenar mahallelerinde naylon çadırlarda yaşamak zorunda kalan göçzedeler ekonomik yönden geçinebilmek için okul yaşındaki çocuklarını okula göndermemişlerdir. Okula gönderilmeyen bu çocuklar geçici işçi olarak çalışmak üzere boyacılık, hamallık, çöpte kâğıt toplama, inşaat işçisi olarak çalıştırmışlardır. Okula gidebilenler ise dersliklerin çok kalabalık oluşu, ders araç ve gereçlerin yetersiz oluşu ve ana dillerinde eğitim alamamaları nedenleriyle yeterli bir eğitim alamamışlardır.

Gerek yetersiz eğitim görenler, gerekse eğitimden kopanlar giderek ailenin denetiminden çıkmışlardır. Kentle yaşadıkları sosyal uyumsuzluk faktörü de eklenince suç işleme ortamlarına itilmişler, uyuşturucu kullanmaya başlamışlar(özellikle tiner bağımlılığı)ve hırsızlık, kapkaççılık gibi adli suçların yaygınlaşmasına neden olmuşlardır. Akdeniz Göç-Der araştırma raporlarına göre zorunlu göç olaylarının

olduğu bu dönemde Mersin’de adli vakalarda %500 lük artış olduğu adli merci kayıtlarından anlaşılmıştır. Bilindiği üzere Mersin doğudan göçü en çok alan illerimizdendir.

Kürt köylerinde doğum oranlarının yüksek olması nedeniyle köyde geleneksel anlayış çerçevesinde feodal bağların da etkisiyle çocuklarını denetleyebilen ebeveynler; zorunlu göçün getirdiği sorunlar karşısında büyük şehirlerde çocuklarını olumsuz yaşam biçiminden ve sosyal faktörlerden koruyamamışlardır. Eğitimsiz oluşları ve kent yaşamına hazırlanmamış olmaları nedeniyle aileler; bu denetimi, çocuklara şiddet uygulayarak sağlamaya çalışmışlardır. Aile içi şiddete maruz kalan ve büyük şehirlerin gettolarında yaşayan bu çocuklar geldikleri şehir yaşamına uyum sağlayamamaları nedeniyle uyumsuzluk problemlerini şiddetle gidermeye ve suç unsurları teşkil eden yaşam biçimiyle de öfkelerini bastırmaya başlamışlardır. Batıdaki ceza mahkemelerinin duruşma salonlarının önünde bekleyen insanların çoğunluğunun Kürtçe konuşması bu gerçeğin bir sonucudur.

Büyük kentler ise şehirlerine gelen bu kitleleri ucuz iş gücü deposu olarak görmüşler, bir anlamda ekonomimken kullandıkları bu insanlara karşı ayrımcı ve ötekileştirici politikalarla bu kişilerin kent yaşamına entegrasyonlarını engellemişlerdir. Basit bir misal olarak evimize misafir olarak gelen ve bulunduğumuz yere yerleşmeye karar veren misafirimize nerde yatıp kalkacağını, ne yiyeceğini, ne içeceğini ve ne iş yapacağını sorarız. Ancak batı kentleri yüz binlerle göç almış olmalarına rağmen bu kentlerin sosyal ve siyasal yöneticiliğini yapan kişi ve kurumlar göç zedelerine neden geldiklerini, kaç kişi olduklarını, eğitim durumlarını, ne iş yapacaklarını, nerde yatıp kalkacaklarını sormamışlardır. Onları kulanmışlar ve görmemezlikten gelmişler.

Elimizde sağlıklı bir veri olmamasına rağmen Denizli ili doğudan 80 000 civarında göç almıştır. Bu Denizli nüfusunun 1/6 sine tekabül etmektedir. Bu kenti idare eden Denizli Belediyesi, Denizli Valiliği göç zedelerle ilgili hiçbir araştırma, sorgulama yapmamıştır. Ayrıca göç zedelerin şehre entegrasyonu konusunda da ciddi anlamda, bilimsel hiçbir çalışma yapılmamıştır. Hâlbuki 18 yaşına kadar olan çocukların velayeti ebeveynlerinde olsa da devletin velayet hakkını düzgün kullanıp kullanmadığı konusunda denetim yetkisi vardır. Genelde Türkiye’de özelde Denizli’de doğudan batıya yapılan göçün çocuklar üzerinde olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak

ve bu konuda gerekli tedbirleri aldirmek konusunda Devletin hiçbir çabası olmamıştır. Ne zaman bu çocuklar suç işlemeye başlayınca Devlet yargı sopasıyla ortaya çıkmıştır.

Biz doğudan batıya olan devam eden göçün çocuklar üzerinde olumsuz etkilerinin azaltılması için yapılması gerekenler ile ilgili olarak naçizane çözüm önerilerimizi de bu çalıştayda sunmak zorundayız.

1- Doğudan batıya göçün zorunlu bir Kürt göçü olduğunun ve Kürt sorunun sonuçlarından biri olduğunun kabulü gerekir. Bu nedenle Kürt sorunu çözülmediği sürece yeni göç dalgaları ile karşı karşıya kalabiliriz. Halklar arası bir iç çatışma durumunda –ki bu ihtimal çatışmalı ortam devam ettiği sürece var- bu göç tam tersinde yani batıdan doğuya ve karşılıklı bir duruma dönüşebilir. Umuyoruz ki böylesi vahim bir tablo ile karşılaşmayız ama olası bu tür vahim tablodan en çok çocuklar zarar görecektir.

2- Her kentin; göçten kaynaklanan demografik yapısındaki değişikliğini; Üniversiteler yardımıyla veya araştırmalarla ortaya koyması ve göçün göçzede çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini engellemek ve ortadan kaldırmak için gerekli tedbirleri alması gerekir

3- Göçzede çocuklarının sağlıklı eğitim almaları için ana dilde eğitim meselesinin mutlaka çözüme kavuşturulması gerekir.

4- Soruna insani temelde yaklaşarak bu çocukların Türkiye Cumhuriyetinin Kürt kökenli vatandaşları olduğu gerçeğini kabul ederek bilimsel ve çağdaş hukukun gerekleri hayata geçirilmelidir... diyor;

Saygılarımızı sunuyoruz... 13/10/2011

4.5. GÖÇ ÇOCUKLARINA UYGULANAN ETKİNLİKLER VE SONUÇLARI

Aylin Tiryaki

Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı İl Temsilcisi ve Öğretim Birimi Sorumlusu

İçindeki Gönüllüyü Keşfet!

‘Türkiye’nin geleceğinde aydınlık yüzler görmenin ön koşulu, bugün çocuklarımızı en iyi şekilde eğitebilmektir.’

Varoluş Nedenimiz

Bugün ülkemizin karşı karşıya bulunduğu birçok sorunun temelinde eğitim yetersizliği bulunmaktadır.

Bu bilinçle 23 Ocak 1995 tarihinde Suna Kıraç önderliğinde kurulan Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, ülkemizin eğitim alanında faaliyet gösteren en yaygın sivil toplum kuruluşudur.

Vakfımızın varoluş nedeni, devlet tarafından verilen temel eğitime katkıda bulunmaktır.

Eğitim Gönüllüleri Modeli

Hedef Kitlemiz

7-16 Yaş Grubu İlköğretim Çağı Çocukları

Ne Yapıyoruz?

7-16 yaş ilköğretim çağı çocuklarının yaşam becerilerini geliştirecek eğitim programları oluşturarak, çocuk merkezli eğitim yöntemlerinin kullanıldığı aktif öğrenme ortamlarında çok yönlü bir eğitim desteği sağlıyoruz.

Eğitim Etkinliklerimiz

Standart Etkinlikler

- * Drama Atölyesi
- * Küçük Sanatçılar
- * Kendime Yolculuk
- * Birikim
- * Oyunlarla Spor
- * Basketbol Gönüllüleri
- * Bilgi Benim İşim
- * Matematik, Fen ve Ben
- * Düşler Atölyesi
- * Okuyorum Oynuyorum
- * Sağlığı Geliştirme
- * Kariyer Yolculuğuma Başlıyorum
- * Yurttasız, Katılımcıyız
- * Genç Formalar
- * Düşünebilen Çocuklar
- * Lego Robot

Eğitim Gönüllüleri Modeli

Nerede Yapıyoruz?

TEGV Etkinlik Noktaları

- ✓ Eğitim Parkları
- ✓ Öğrenim Birimleri
- ✓ Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri
- ✓ İl Temsilcilikleri

Diğer

- ✓ İlköğretim Okulları
- ✓ Toplum Merkezleri
- ✓ Çocuk ve Gençlik Merkezleri

4.6. ZORUNLU GÖÇ ARAŞTIRMA KOMİSYONU RAPORU

Cesim Koçyiğit
Ağrılılar Derneği Başkanı

TBMM Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Boşaltılan Yerleşim Birimleri Nedeniyle Göç Eden Yurttaşlarımızın Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Tespit Edilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığına;

Komisyonunuzun "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da boşalan ya da boşaltılan yerleşim birimleri nedeniyle göç eden yurttaşlarımızın sorunları ve alınması gereken tedbirler" konusunda bilgilerimize başvurmayı uygun bulmasını, sivil toplum örgütlerini görmezden gelen geleneksel resmi anlayış karşısında anlamlı buluyor ve önemsiyoruz. Denizli Ağrılılar Derneği olarak, bugüne kadar Doğu ve Güneydoğu'da çeşitli inceleme ve araştırmalar yapmış, göç ettirilen vatandaşlarımızla, onların sorunlarını çözümlenmeye çalışan yerel yönetim yetkilileriyle, bölgedeki sivil toplum örgütleriyle görüşerek raporlar hazırlamış ve bu raporları, sorunu çözmekle yükümlü tüm ilgili yerlere ve sivil toplum örgütlerine ve kamuoyuna iletmiştir.

Sorunların tespiti, doğru tanımlanması ve çözüm yollarının araştırılmasına dönük bu çalışmaların yanısıra gerek Kuzey Irak'tan ülkemize göç ettirilen Kürtlerle, gerekse yurt içinde göç ettirilen Kürtlerle ve diğer vatandaşlarımızla dayanışma, yardımlaşma ve sorunlarını paylaşmaya yönelik olarak da yardım kampanyaları düzenlenmiştir. Birçok başvurumuza izin alamadığımız için, ancak İstanbul, İzmir ve Konya Şubelerimizin izin alarak açabildiği bu yardım kampanyaları kapsamında yüz kamyonu aşan miktarda yiyecek, giyecek, ilaç ve yakacak malzemesi toplanmış ve dağıtılmıştır. Ancak bu tür çalışmaların, sorunu çözümlenmekten çok uzak olduğu unutulmamalıdır. Kaldı ki bu yardım kampanyalarının açılmasına da kolay kolay izin verilmemektedir.

Komisyonunuzun davetine teşekkür ediyor ve bu sorunla ilgili önemli bulduğumuz bazı hususları şu şekilde dile getirmek istiyoruz:

SORUNUN TANIMI

Sorunun çözümlenebilmesi için öncelikle sorunun doğru tanımlanması şarttır. Sorunu ortaya çıkaran faktörlerin/nedenlerin ortaya konulabilmesi, sorunun özgürce tartışılabilmesi; sağlıklı çözüm yollarına ulaşabilmek açısından bir zorunluluktur.

Bu bağlamda, Türkiye'nin bir bölgesinde yaşanan tek başına bir Göç Sorunu yoktur; Türkiye'nin şu anda en temel sorunu olan bir Kürt Sorunu vardır ve bu sorun çerçevesinde yıllardır yaşanan bir "Tehcir" (Göç ettirme) sorunu vardır. Bu bölgelerimizde yaşayan insanlar, genel olarak göç etmemekte, göç ettirilmektedir, göçe zorlanmaktadır. Herkesin güvenlik görevlilerince zorla köylerinden çıkarılmaları şart değildir. Uygulanan eğitim, sağlık veya ekonomik politikaların doğurduğu sonuçlar dolayısıyla köylerini terk etmek zorunda kalan insanlar da göç ettirilmiş olmaktadır. Bu yüzden de göç sorunu yeni değil, çok eskidir ve ülkemizin batısında yaşayan Kürtlerin sayısı, bölgede yaşayanlardan fazladır. Geçmiş yıllarda (Cumhuriyet'in ilk yıllarında) da, zorunlu göç politikaları uygulanmış, birçok köy, batı bölgelerine sürgün edilmiştir. 1990 yılında 109 köy ve mezra boşaltılmış iken bu sayı, 1993 yılı sonuna kadar 923'ü bulmuştur. 1994 yılı içerisinde boşaltılan köy ve mezra sayısı 1000'i, 1995 yılı içerisinde ise 400'ü aşmış bulunmaktadır. Bu rakamlar, tespit edilebilenlerle ilgilidir. Uzun yıllar inkâr edilmesine karşın, artık resmi yetkililer de 3000 civarında köy ve mezranın boşaldığını itiraf etmektedirler.

Bu sorunun Güneydoğu Sorunu ya da terör sorunu olarak tanımlanması, yıllardır ısrarla uygulanan çözümsüzlükten başka bir şey getirmeyen inkârcı, asimilasyoncu, militarist politikaların sürdürülebilmesi amacına dönüktür. Dolayısıyla bir bütün olarak bu ana sorunun çözümlenmemesi halinde, "Göç" sorununun çözüme kavuşturulabileceğinden söz etmek mümkün değildir.

GÖÇÜN NEDENLERİ

Göçün, pek çok nedeni sıralanabilir. Ancak güvenlik görevlilerince köylerin boşaltılması, zaman zaman PKK tarafından bu tür dayatmaların yaşanması, can güvenliğinin kalmaması, gıda ambargosu, ekonomik sıkıntılar, gelir kaynaklarının tükenmesi, sosyo-psikolojik bunalımlar, göçe yol açan en önemli faktörler olup, bunlar

hakkında Komisyonunuza sunulan raporlarda ayrıntılı bilgiler bulunduğu buraya detaya girilmemiştir.

GÖÇÜN SONUÇLARI

Zorunlu göçün ürkütücü sonuçlarından bazıları şöyle özetlenebilir:

İşsizlik, ekonomik hayatın daha da bozulması, sağlık problemlerinin artması, eğitim problemi, psikolojik sorunlar, sosyal denge bozuklukları, ırkçılık, kültürel bozulmalar, çatışmaların kentlere yayılması, ahlaki bozulmalar ve fuhşun, gayrimeşru işlerin artması, çarpık kentleşme...

Kent merkezlerine göç edenler, geçim kaynakları olan tarım ve hayvancılığı, kentlerde yapamadıkları için, göç ettikleri yerlerde vasıfsız işçi durumuna düşmektedirler. Yapabildikleri tek iş, hamallık, ırgatlık ve seyyar satıcılık olmaktadır. Nitekim bugün bölgeden yoğun göç alan büyük kentler, işportacı istilasına uğramış bulunmaktadır. Bir hamallık işi bulabilmek için yoğun izdihamlar yaşanmaktadır.

Göçün en önemli sonuçlarından birisi de ahlaki problemlerdir. Bölgenin en muhafazakâr şehirlerinde bile fuhuş yayılmaktadır. Kürt halkının, ne kadar namusuna düşkün olduğu göz önüne alınırsa, fuhşun yayılmasının, ne derece ürkütücü sıkıntılardan kaynaklandığı daha iyi anlaşılır.

Ev bulamayan ve küçük mekânlarda birden çok aile ile birlikte yaşamak zorunda kalanlar arasında, istenmeyen ilişkiler baş göstermiş bulunmaktadır.

Kentlere gelen işsiz kesim, en kolay, gayrimeşru ve yasadışı alanlarda iş bulabilmektedir. Fedailik, tahsildarlık, korumalık, mafya taşeronluğu, Adana, Mersin, Antalya vb. illerde gazino, pavyon, kumarhane işletmeciliği, arazi, emlak, çek-senet mafyacılığı, uyuşturucu, silah, kıymetli eşya kaçakçılığının iş bitiricileri, hep göç ettirilmiş aile gençlerinden seçilmektedir. Bu yüzden, göç eden Kürtlerin tümünün bu işleri yaptığı kanaati yaygınlaşmaktadır. Bunun da gelecek açısından, toplumsal barışı tehlikeye düşüren önemli bir faktör olduğu göz önünde tutulmalıdır.

Bölgede eğitim, önemli sorunlardan birisini oluşturmaktadır. Göç etmek zorunda bırakılmış insanlar, çocuklarını okullara değil, yiyecek-içecek birşeyler bulma umuduyla çöplüklere göndermektedirler. Eğitim-öğretim hayatından kopuk bu

çocukların geleceği düşünülürken, tüm ülkemizin geleceğinin büyük ölçüde karartıldığı hemen görülmektedir. Şimdilik çöplüklerde yiyecek birşeyler arayan çocuklar, bir süre sonra uyuşturucu bataklığına sürüklenmekte ve gençlik dönemlerinde nereye sürüklenecekleri kestirilememektedir. Ülke yöneticilerinin acilen önlem alması gereken önemli sorunlarımızdan biri, şimdiki eğitim probleminden kaynaklanmaktadır.

Sağlık sorunları, endişe verici boyutlara ulaşmış olup, artık ulusal basınımızda "Güneydoğulu Psikosomatik" başlıklı haberler yayınlanmakta ve bölgede polikliniklere başvuranların büyük bir bölümünün fiziksel rahatsızlığının bulunmadığı vurgulanmaktadır. Sağlıklı yaşam hakkı unutulmuştur. Bölgedeki olağanüstü koşulların olumsuz etkisi, sağlık hizmetlerinin tüm basamaklarında gözlenmektedir. Aynı hanede birden fazla ailenin yaşamak zorunda kalması, yaşanan şiddete bağlı olarak gelişen psikolojik bozukluklar, yetersiz beslenme, ısınmama, temizlik koşullarına uyulamaması, içme sularının yetersiz ve pis oluşu gibi faktörler, mevcut sağlıksız koşulları artırarak, hastalıklara yol açmaktadır.

Beslenme yetersizliği dolayısıyla çocuklar başta olmak üzere bu insanlar, hastalıklara karşı savunmasız hale gelmiş bulunmaktadır. Diyarbakır'da bile olağanüstü sağlık çalışmaları yapılmamakta ve olağanüstü sağlık önlemleri alınmamaktadır. Birinci basamak sağlık kuruluşları hizmet verdikleri nüfusa hakim olamamakta, risk altındaki nüfusun sorunlarını saptayamamakta ve sağlık hizmetleriyle ilgili değerlendirmeler yapamamaktadırlar. İlçelerde bulunan hastanelerin çoğunda uzman hekim bulunmamakta, yataklı tedavi hizmeti gereken durumlarda, daha çok ayakta tedavi hizmetleri verilmektedir.

Eğitim alamayan, karnını doyuramayan, çöplüklerde yiyecek ya da satılabilir plastik ve metal atık toplayan veya sokaklarda dilencilik yapmak veya çalışmak zorunda kalan çocukların, ciddi psikolojik bunalımlara düşmesi ve davranış bozuklukları sergilemesi kaçınılmazdır.

Tüm bu sıraladığımız olumsuz şartlara ek olarak, ilk kez köyünü terk etmek zorunda kalan, bilmediği bir ortama giren kadınlarda görülen olumsuzluklar, başlı başına bir araştırma konusudur. Kimi ailelerde kocasının ölmesi, kaybolması veya cezaevinde olması dolayısıyla çalışmak ya da dilenmek zorunda kalan kadınlarda düşük yapan veya psikolojik bunalıma giren kadın sayısının az olmadığı bilinmektedir.

Yaşadıkları sorunlar, bölge erkeklerinin de kendilerine güvenlerini yitirmelerine yol açmış bulunmaktadır. Köylerinde geçimlerini sağlayan onurlu insanlar, göç ettirilmeleri sonucu karşılaştıkları sorunlar yüzünden, önemli psikolojik bunalımlara düşmüş bulunmaktadır. Yaşadıkları açlığa rağmen, dilenmeyi onursuzluk olarak değerlendirdikleri için, aileleriyle birlikte günlerce sonra fark edilip hastanelere kaldırılan, yoğun bakıma alınan ailelerin haberlerini hepimiz ibretle izlemiş bulunmaktayız. Kimileri de bu duruma düşmemek için, herşeye rağmen, onurlarını ayakları altına alarak dilenmeyi göze alma durumuna düşmüşlerdir.

Bu süreç, insanları çalışma hayatından uzak tuttuğu için önemli ölçüde bir tembelleşme sorunu yaşanmaktadır ve bunun önümüzdeki yıllarda acı sonuçlarının görüleceği değerlendirilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLERİMİZ

Göç ettirilmiş insanların sorunları; Kürt Sorunu veya Güneydoğu Sorunu diye nasıl isimlendirirseniz isimlendirin; ana sorundan ayrı ele alınarak çözümlenemez.

Dolayısıyla bu insanların mağduriyet ve masumiyetlerinin giderilmesine yönelik alınacak tüm önlemler, ana sorunun çözümüne de katkı sağlayacak doğrultuda olmak durumundadır. Bunun için;

1. Bu sorunun konuşulmasının, tartışılmasının önündeki tüm yasal ve fiili engeller kaldırılmalı; soruna yönelik farklı çözüm önerilerinin kamuoyunda dile getirilmesi ve tartışılmasının yolu açılmalıdır.

2. Yıllardan beri uygulanan politikalar gözden geçirilmeli ve sorun doğru tanımlanmalıdır. Çözüm getirmeyen, sorunu daha da çözümsüzleştiren, baskı, inkâr ve asimilasyona dayalı politikalardan vazgeçilmelidir.

3. Bölgede yaşanan olaylardan Türkiye kamuoyunun haber almasının önündeki engeller kaldırılmalıdır. Bölgedeki gelişmelerle ilgili tek haber kaynağı, OHAL Bölge Valiliğinin resmi açıklamalarıdır. (Sansür devam etmektedir. Örneğin son iki aydan beri Hakkâri, Şemdinli, Yüksekova, Van ve Tatvan bölgesinde yoğun çatışmalar sürmekte olup, trafiğe çıkış yasağı, yeniden saat 14:00'e çekilmiş olup, tüm bu gelişmeler kamuoyunca bilinmemektedir.)

4. Bu insanların sorunlarının çözümünde, bu insanların köylerine geri dönme yollarının bir an önce bulunması en gerçekçi ve kolay çözüm yolu olarak gözükmektedir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için de, bu insanların can güvenliklerinin sağlanması, köylerinin yeniden imar edilmesi, geçim kaynaklarının yeniden oluşturulması, toplu olarak geriye dönüşün sağlanması, köy boşaltmaların tekrar olmayacağına garanti edilmesi ve bu insanların bu konuda ikna edilmeleri, köylerin mayın, bubi tuzağı vb. unsurlardan temizlenmesi gibi bazı önlemlerin alınması gerekmektedir.

5. Olağanüstü hal uygulaması ve Koruculuk sistemi kaldırılmalıdır.

6. Yoğun göç almış yerleşim birimlerinin Afet Bölgesi ilan edilerek, buna paralel politikaların geliştirilerek uygulanması gerekmektedir.

7. Nüfus sayımından hemen sonra, yoğun göç almış merkezlerdeki yerel yönetimlerin merkezi hükümetten ve genel bütçeden alacakları paylar geciktirilmeden düzenlenmeli ve verilmelidir.

8. En uygun Bakanlık ya da bağlı kuruluş aracılığıyla, göç ettirilmiş vatandaşlarımız üzerinde sağlıklı bir Sosyo-Psikolojik Araştırma yapılmalı ve elde edilecek sonuçlara göre gerekli kısa, orta ve uzun vadeli uygulamalara geçilmelidir.

9. Adana, Mersin, Antalya gibi illerimiz yoğun göç almakta ve bu illerimizde Türk mahalleleri, Kürt mahalleleri oluşmakta ve kutuplaşma gittikçe artan bir hızla büyümektedir. Bu kutuplaşma süreci bir çatışmaya dönüşmeden gerekli önlemler alınmalıdır.

10. Komisyonunuz süreklileştirilmeli ve Sivil Toplum Örgütleriyle daha yakın ilişki ve iletişim içerisinde, soruna yönelik sürekli politikalar geliştirmeli ve meclise ve hükümete öneriler götürmelidir.

11. Göç Müsteşarlığı veya Göç İzleme ve Değerlendirme Merkezi oluşturulması üzerinde düşünülmelidir.

12. Göçe ilişkin çok sağlıklı veriler, ne resmi kurumların ne de sivil toplum örgütlerinin elinde bulunmamaktadır. Nüfus sayımından da yararlanarak, göç sorununun bilimsel tablosuna kavuşulmalı ve gerçekçi önlemler öngörülebilir.

13. Kuzey Irak'tan yeni bir göç dalgası beklenmektedir; Türkmenlerin durumu da hala açıklığa kavuşturulabilmiş değildir. Bu iki husus da yakından izlenmeli ve zamanında gerekli önlemler alınmalıdır.

4.7. GÖÇLE GELEN HAYAT HİKÂYESİ

Nesrin Akbeyik

Denizli Valiliği İl İnsan Hakları Denizli Balkan Göçmenleri Üyesi

Dedem Hacı Mehmet Akkurt:

“Kuş yuvasına kanadıyla uçar”

Ailenin Hayat Öyküsü

Dedem Mehmet Akkurt, 1876–1877 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra 1920 yılında Bulgaristan'ın Deliorman şehrinden Denizli Bozkurt ilçesine Anne babası 2 erkek kardeşi ve 1 kız kardeşi ile trenle gelmişlerdir. Dedem Bozkurt'a ilk geldiğinde 6 yaşında idi. Aynı tarihlerde ananem ise 2 kız 1 erkek kardeş ve anne babası ile aynı trenle Bozkurt'a gelen birçok aileden bir tanesidir. Ananem Ayşe Akkurt'ta ise o zamanlar da 4 yaşındadır.

Yıllar sonra aynı yerden aynı zamanlarda aynı trenle birlikte olan bu iki genç hayatları evlilikle yeniden bir araya gelmiştir. İki göçmen gencin evliliğinden 3'ü kız 2'si oğlan 5 evlatları olmuştur.

Dedem Mehmet Bozkurt çok iyi bir at arabası ustasıydı. Bozkurt ilçesinde ilk at arabasını yapan ustalardandır. Daha sonra Akkurt ailesi Denizli'ye göçmüştür. Dedem burada da mesleğine devam etmiş, mesleğini daha da geliştirerek traktör römorku imal etmeye başlamıştır. Bildiğim kadarıyla Denizli'de ilk römork imalatını başlatmışlardır. Firmalarının ismini “Güven Römorkları” koymuşlardır. Neden bu ismi koyduklarını şimdilerde cevabını biraz bulabilmekteyim.

Dedem Mehmet Akkurt 62 yaşında vefat etti. Ananem Ayşe Akkurt ise halen sağ ve 95 küsur yaşındadır. Dedemde öne çıkan at arabası ve römork ustalığı/sanatkârlığı ananemde çok iyi yemeni oyaları, dantel ve çorap örme mesleği ve sanatı olarak ortaya çıkmaktadır.

Dedem Mehmet Akkurt ile ananem Ayşe Akkurt'un evliliklerinde 3 kız 2'si erkek olmak üzere 5 çocukları olduğunu belirtmişim. Bugün Dedem Hacı Mehmet ve ananem Ayşe Akkurt ailesi toplam 78 kişiye ulaşmıştır.

Sonuç ve Değerlendirmeler

Nüfus ve eğitim durumu

(Tablo.1 Akkurt Ailesi 1. .2 ve 3. kuşak sayıları)

- 1. 2. ve 3. kuşak toplam 48 bireyden oluşmaktadır.4. ve 5. Kuşakla 78 kişi olmuştur.
- 90 ve üzeri yaş grubundan 1 kişi hayattadır ve kadındır.
- 48 kişiden 24'ü kadın 24'ü erkekten oluşmaktadır.
- 48 kişiden 15'i ilkokul, 6'sı ortaokul, 12 lise, 10 üniversite, 5'i ise lisan üstü eğitim yapmıştır.
- Aile de torunun torununu gören 1 kişi vardır ve hayattadır. (Ananem)

Sosyal Ekonomik ve Kültürel Hayat

- 8 kişiden oluşan 1. kuşak evliliklerinin tamamı göçmen evliliği yani birbiri ile evlenmiştir. Sosyal ilişkileri de ağırlıklı olarak kendi aralarında olmuştur.
- 2. kuşağı oluşturan (çocuklar) 3 kız 5 erkek 5 kişiden ikisi göçmen evliliği 3'ü ise göçmen dışı evlilik yapmıştır. Göçmen dışı ilk evliliği yapan çocukların en büyüğüdür ve kızdır. (manav damat denilmektedir)
- 3. kuşak 19 kişiden (torunlar 10 erkek 9 kız) 1 erkek göçmen ile diğerleri ise göçmen dışı evlilik yapmıştır.
- Ali, Mehmet, Ayşe, Ahmet, Hüseyin, Hasan, Kerime, Adem, Hamit, Rahime, Sacide 1. kuşak isimleridir.

- Genelde peynir piynir, teyzeye tete, Hatice yengeye Hatce yenge şiveleri kullanılır.

- 1. 2. ve 3. kuşakta devlete karşı suça karışmış birey bulunmamaktadır.

- 1. kuşak ailenin tamamı kendi hesabına çalışmıştır.

- 1. kuşağın tamamına yakını sanatkârdır.

- 2. ve 3. kuşakta kamuda ve özel sektör çalışanları dengelenmektedir.

- Aileyi oluşturan 48 kişiden siyasi, sivil toplum örgütlerinin üst düzeyde görev alan 5 kişi bulunmaktadır. Bunlardan biri (2. kuşaktan erkek) Denizli Bozkurt ilçesi belediye başkanlığı yapmıştır.

- Göçmen dışı evliliklerinde eşin ailesini kabulde hayli zorlanma yaşanmıştır.

Gözlemlerim

- 1. ve 2. kuşakta güvenlik ve kendini koruma birinci önceliklidir. Sanırım dedemin açtığı işyerine “Güven Römorkları” ismini vermesi güvene verilen özlemden ve önemden gelmektedir. Yine bu çerçevede 1. ve 2. kuşağın kendi aralarında işbirliğine gitmesi, göçmenlerle evlilik yapması bu görüşümü doğrulayan en önemli nedenlerin başında geldiğini düşünmekteyim. 2. kuşakta anne baba ve kardeşler arasında bağımlılığa varan bağıllık sanırım yine güvenlik kaynaklıdır.

- Kuşku, şüphe, duygularını ve düşüncelerini içine saklama özellikle neşelerini mutlulukları içinde yaşama olgusu vardır. Neşe ve mutluluk duygularının içlerinde yaşanması, yaşadıkları korkunç geçmişe bağlanabilir. Kendilerine göre doğru bildiklerinde inatlaşmaya varan davranışlara eğilim, karar vermede zorlanma, davranışlardaki istikrarsızlık eğilimleri anne babalarının ve küçük yaşta yaşadıkları acılardan korunma sakınma davranışı refleksi olarak algılamaktayım.

- Bozkurt ilçesinin evleri oldukça beyaz topraklı samanla karıştırılıp duvarları sıvanmış durumdadır. Genelde bahçelidir. Odaları maketlerle döşenmiş, örtüleri kanaviçeden işlenmiştir. Bahçeleri oldukça çiçeklidir. Kasımpatı, begonya gibi rengârenk çiçekleri ağırlıklıdır. Hemen hemen çoğu evde köy ekmeklerini yapmak üzere fırınları vardır. Kaymaklı börekleri, cızlamaları, biber turşuları, biber kızartmaları, yoğurtlu sarımsak öne çıkan mutfak ürünleridir. Düğünlerinde ve kına gecelerinde kadifeden dikilmiş üç etekler giyilir. sürtmece oyunları çok özeldir. Kadınları genelde şalvar giyer. İnsanları uzun boylu, iyi giyimlidirler ve mavi gözlüdürler. Kızları oldukça güzeldir.

Duygularım

Kanunlara ve devlete bağlıdırlar. Zengin bir kültürleri vardır ve manevi duyguları güçlüdür. 1. kuşak dedem Mehmet Akkurt daha çok çocukları torunlarla birlikte olmayı çok severdi. Ailesi ile birlikte olmak onun için her şeyden önde gelirdi. Damatlarını oğlum, gelinleri de kızım bilen bir düşünce içindeydi ve böylede örnek bir aile babasıydı.

Dedem 6 yaşında iken ananem de 4 yaşındayken anne ve babalarının kanatlarıyla ana yurtlarına yıllar önce Türkiye'ye geldiler. Evlendiler. Anne baba oldular, çocuk torun sahibi olarak kanatlandılar. Hem ailelerinin hem de Bozkurt'un, Denizli'nin ve ülkenin kalkınması için çalıştılar ve halen de çalışmaktalar. *Kuş yuvasına kanadıyla uçar ve kanadıyla yaşar...*

4.8. GÖÇTE YAŞANAN SIKINTILAR

Ali Sert

Denizli Balkan Göçmenleri Kültür ve Dayanışma Derneği Bşk. Yrd.

Abdurrahman Demirdak

Denizli Balkan Göçmenleri Kültür ve Dayanışma Der. Yön. Kurulu Üyesi

Göç Türklerin tarihiyle özdeş bir durumdur aslında, Türklerin tarihi göçtür, göçlerin tarihiyle beraberdir diye düşünüyorum. Fakat ilk Orta Asya'dan çıkıp Avrupa'ya Karadeniz'in kuzeyinden ve güneyinden olan göçler konumuz dışında ama biz diğer, oralara gittikten sonra geriye dönüşü olan göçleri baz alıyoruz.

Yaklaşık 1783 yılından itibaren Türklerin göçü başlamıştır ve öncelikle Kırımdan 80 000 kırımlı 1783'de göç ettirilmiştir. 1856 ile 1864 arasında beş yüz bin Kafkas göçmeni gördükleri lüzum yüzünden Anadolu'ya göç etmişlerdir. Daha sonra bir milyon iki yüz bin Kafkas göçmenlerinden ancak sekiz yüz bini Anadolu'ya ulaşabilmişlerdir. Bunlardan dört yüz bin tane insan hayatını kaybetmiştir. Bunlar Türk ve Müslüman'dır. Şimdi burada kuşlardan bahsetmiyoruz insanlardan bahsediyoruz, öncelikle bunun bilincinde olunması gerektiğini düşünüyorum. Gelelim Balkanlar; balkanlarda 93 harbi dediğimiz hicri 1293 yılında, miladi ise 1877-78 yıllarındaki Balkan harbinden sonra göç eden iki yüz atmış bir bin dokuz yüz otuz yedi kişi katledilmiştir. Önce ordular çekilmiştir, Osmanlı orduları çekildikten sonra yapa yalnız kalan özellikle kadın ve çocuklar başta olmak üzere iki yüz atmış bir bin dokuz yüz otuz yedi kişi, bu bilinen sabit bir rakamdır. Hepsi de yok edilmiştir. Bunlar Türk ve Müslüman'dı. Oralara gittiler ve medeniyet öğretiler, oralara asimilasyon idaresi götürmediler, aksine insani bir idare göturdüler. Ama dönüşleri kanımlarla ve mezalimle olmuştur. Öncelikle bütün burada yaşayan herkesin bunun bilincine varması gerektiğini düşünüyorum. Bu arada altı yüz otuz iki bin Türk ve Müslüman hayatını kaybetmiştir bu göçler sırasında. Şimdi diyeceksiniz ki mesela Hito zamanında üç yüz bin Arnavut'a göç izni verilmiştir. Onlara iki seçenek sunuldu; ya Arnavutluk ya da Anadolu, Türkiye. Bir tanesi bile Arnavutluk'u tercih etmemiştir. Neden? Nedeni şu ki; oralarda İslamiyet Türklükle eş değerdir. Benim nenem – ben şahsen orada doğmuş biriyim Makedonya Üsküp doğumluyum- benim nenem [Da nesam nu Turksa vera] diye yemin ederdi, yani Türkün inancında olmayayım diye. Bunun özellikle bir dipnot olarak kaydedilmesi

gerekir diye düşünüyorum. O Boşnaklar en son [....] -on iki bin insandan bahsediyoruz- savunmasız insan katledildi. Batı ne yaptı bin tane kuş için ayağa kalkan batı ne yaptı? Sesini bile çıkarmadı. Böyle bir şey var mı? Ama var. Söz konusu Türk ve Müslüman olunca istatistiki bilgi, bir tane batılı veya Hıristiyan öldüğü zaman bir trajedi olarak görülüyor. Onun için herkes bunun bilincinde olmalıdır diye düşünüyorum. Bu arada Doğu Türkistan meselesi var. Çin zulmünden kaçan milyonlarca Türk ve Müslüman Hizayalardı, kızgın çölleri aşarak Hindistan'a milyonlarcası telef olarak yani hayatını kaybederek Hindistan'a ve Pakistan'a ulaşabilmişler ve ancak 1960'dan sonra –düşünebiliyor musunuz ki- öle öle, savaşa savaşa ancak sekiz yüz bini ulaşabiliyor Hindistan'a ya da Pakistan'a. Bunlar tabii tarihte pek fazla kayda düşülmeyen şeyler ama bular insandı. Bugün Cengiz Dağcı'yı burada rahmetle anmak istiyorum, Kıyımlı yazar daha yeni vefat etti. Romanlarını herkese tasfiye ederim özellikle “o topraklar bizimdi” “onlarda insandı” şeklinde ve daha pek çok romanı var. Sorulduğunda İngiltere de yaşamamıştır, Kıyımdan 18 yaşında çıkmış bu adam, İngiltere de hayatını kaybetti ve bu adam düşünebiliyor musunuz? Bütün eserlerini Türkçe yazmıştır. Sorulduğu zaman da ben annemin diliyle eserlerimi yazıyorum demiştir. Göçmenlerin neler çektiğini düşünün yani altı yüz yıl orada kalmışsınız, kaç nesil eder. Ben kendimden bahsedeyim; Balkanlar ve Rumeli İstanbul'dan önce fethedilmiştir. Biliyorsunuz Orhan Gazi zamanında Süleyman Şah tarafından Gelibolu'ya geçilmiştir. İstanbul'dan en az yüz yıl önce, hatta iki yüz yıl önce Türkler Rumeli'ye gitmiştir. Altı yüz yıl oraları vatan bilmişiz, oralar bizim demişiz. Taşımız, toprağımız, ormanımız, evimiz, barkımız her şeyimiz oradaydı. Ama ne oldu? Sonuçta asimilasyon yapılmadığı için –biliyor musunuz Atina'da iki yüz doksan sekiz tane camii ve mescit vardı, bugün Avrupa'nın içinde camii olmayan tek başkentidir, onların kiliseleri hala Isparta'da acık, ayakta dim dik, Isparta'da acık, Muğla'da acık, Konya'da acık. Ama ne yazık ki bu gün Atina'da bir tek camii bile yok, Selanik'te yok. Selanik'te kaç Türk vardı biliyor musunuz? Batı Trakya hariç üç yüz doksan iki bin. Üç yüz seksen dört bin Türk mübadeleyle Türkiye'ye getirilmiştir. Bunlar Selanik'te yaşıyordu, Atina'da yaşıyordu, adadakileri saymıyorum, on iki adalarda ki, onlar da bizimdi. Fakat sonuçta ne oldu? Gelelim Bulgaristan'a, Bulgaristan'dan önce bir şeyden daha bahsetmek istiyorum Kıyım demişken, Kıyımda Sadece on beş dakika izin verilerek hayvan vagonlarına tıklmıştır, bütün Türkler ve

Müslümanlar ve Sibirya'ya sürülmüştür. Trenin kapıları açıldığı zaman ilk önce ölenler, yaşlılar ve çocuklar dökülmüştür. Bunların insani ihtiyaçları yok mu? Yemeleri, içmeleri yok mu? On beş dakika da ne alabilirsiniz? Şuradan çıkamazsınız, değil ki evlerinizden bir şeyler alabilirsiniz. Bunlar mezalimdir. İkinci dünya savaşından sonra Bulgaristan da o kadar çok göç olmuştur ki bu gün Bulgaristan'ın hala daha yüzde on-on beş civarında Türk yaşamakla birlikte, düşünebiliyor musunuz 1985'te daha bugün gibi üç yüz on üç bin Türk, Türkiye'ye gelmiştir. Bu adamlar rahattı da mı geldiler? Niye geldiler? İnsan evini barkını bırakır mı? Bırakır mısınız? Bırakamazsınız, ama bu insanlara zulüm yapıldı, haksızlık yapıldı ve bu yüzden de buraya gelmek zorunda hissetiler kendilerini, Bosna en son. Bugün 21. Yüzyılda bütün dünyanın gözü önünde. On tane balina için yürüyüşler yapılan bir dünya da yüz bin kadının ırzına geçiliyor kimseden ses çıkmıyor. Neden? Sebebi belki Müslüman veya Türk oldukları için. Böyle bir adaletsizlik olabilir mi? Batının medeniyetinden bahsedilebilir mi? Demek ki zihniyet kötü, demek ki hala kendilerine rakip olarak tek bir milleti görüyorlar, onlar da Türk milleti, başkası değil. Onun içinde bizim aramıza nifak tohumları sokmaya çalışıyorlar. Ben kısaca şunu söylemek istiyorum ki; son yüz elli yıllık süreçte beş milyon beş yüz bin Türk ve Müslüman hayatını kaybetmiştir, bu ilmen sabittir. Beş milyon beş yüz bin, buyurun açın, inceleyin, Doğu Türkistan'dan başlayın, Kırım'dan, Balkanlar'dan bunların hepsi insandı, çocuktu, kadındı, savunmasızdı. Savunmasız insana silah çekilir mi? Ama çektiler, böyle zalimlikler yapıldı. Biz 1957'de serbest göçmen olarak geldik. Şimdi gelelim birde işin öbür tarafına, bizlerde tabi buraya geldik hiçbir şeysiz. Orda ki toprağımı, arazimizi, evimiz, köyümüz, damımız kaldı. Buraya geldik dımdızlak, tekrar baştan başlayarak ve hiçbir yardım almadan devletten, serbest göçmen olarak geldiğimiz için, tırnaklarıyla kazarak bir yerlere gelmeye çalışanlardır göçmenler. Göçmenler ilk önce yemez içmez, bir ekmeğe bir soğanı katık eder bir ev almaya çalışır, çok cüzi bir parayla ondan sonra derler ki "bu göçmenler amma da çok ev sahibi oldular". Oluyor adam, çaresi yok bir yere kök salmak zorunda çünkü yaprak gibi rüzgâr onu uçurmuş ve bir yere kök salmak zorunda. Ve ilk yağacağı iş bir vatan sahibi olmak, ev demek vatan demek, ev demek korunak demek, barınak demek. Tabi dili diline uymuyor, lehçesi lehçesine uymuyor bu insanlar zorluklar çektiler, çocukları okullarda küçümsendi, aşağılandı, itildi ama buna rağmen sonuna kadar gerçekten arı gibi çalışarak bildikleri her işi yaparak bir yerlere gelmeye çalıştılar ve dışa karşıda

biraz kapalı kaldılar. Neden? Çünkü orda zaten aşağılanıyorlardı Türk diye, orda eziliyorlardı. Buraya geldiler, ezan okunuyor, göklerde Türk bayrağı var, biraz rahatladılar ama içerinin gene bir baskısı var. Kendilerini içlerine hapsettiler, kendi içleri ile ilk önce alışveriş yapmaya başladılar, dışarıda çalıştılar, düğünlerini derneklerini kendileri ile yapmaya çalıştılar çünkü çareleri yoktu. Bu bir insan psikolojisidir, burada bir İzmir gitseniz bir Denizliliyle daha yakın ilişki kurarsınız ilk adımda. Çünkü başka tanıdığınız yok ama bir ortak payda var. Nedir? Denizliliyiz biz gibi. Ya da yurt dışına çıkıyorsunuz önce bir Türk bakıyorsunuz, bir de Denizliliyse en güzel şey o işte, bir hemşeri, konuşulabilecek bir şey var bir yakınlık var. Bunun zorluklarını biz hepimiz çektik, bütün göçmenler çekti. Sadece ve sadece Balkanlardan, Kafkaslardan, Kırımdan oradan buradan hariç herkes çekti bunu. Ama ona rağmen hiçbir şekilde kimseyi kötülemediler, kimseye suç bulmadılar. Biz dedemize dedik zamanın da “ya dede madem orda o kadar rahattık şununuz vardı, tarlamız, toprağımız, ormanımız, dükkânlarımız vardı da şimdi niye buraya geldik” gibi serzenişlerde de bulunduk. Çünkü yok. Yoğurdu bol suyla ayran yapıp katık ediyorsunuz. O da derdi ki “Burada bu bayrağın altında biz huzurluyuz, rahatız.” Mesele orda, mesele bu kadar basit. Aslında dediğim gibi göç konusu özellikle Türklerin göç konusu, her birisi birer çalıştay, sempozyum konusudur diye düşünüyorum, bunların iyice incelenmesi, irdelenmesi gerekir diye düşünüyorum. Ermeniler tehcir konusunu sık sık gündeme getiriyorlar ve tüm dünyada muazzam bir propaganda yapıyorlar. Peki, bu beş buçuk milyon Türk’ün hesabını kim soracak? Bunlar gerçek rakamlar. Onların ki gerçek değil. Bir milyon yüz bin kişi tehcire tabi tutulmuş. Amerikan ve İngiliz kaynaklarına göre dokuz yüz yetmiş sekiz bin tanesi emin yerlere yerleştirilmiştir. Ama çıkardıkları gürültüye bakarsanız bir tanesi bile bir yere ulaşamamış. Sebep ne? Suçluyu biz göstermek için veya bu devleti, bu milleti göstermek için. Türkler devletsiz yaşayamazlar. Onun için bir devletin çatısı altına girmişlerdir her zaman.

Göç deyince insanlar hakikaten şöyle düşündüğümüzde, bir an için sizi şöyle hayal dünyanızda, evinizi, barkınızı her şeyiniz var da bırakıp gideceksiniz. Benim dedem de 1877-1878 Plevne Savaşı olarak bilinen, savaşta gelip ciddi manada – başkanım biraz önce serbest göçmenlere yer verilmemiştir, mübadelede yer verilmemiştir dedi- bize de yer gösterme yok. Önce Filistin, ardından Kayseri, ardından Söke, ordan da, şimdi ben Afyon Daskırı’ya bağlı bir köydenim, bu bölgeye

yerleşmişiz. Yaklaşık 40 bine yakın nüfusumuz var. Ama bizim bir özeliğimiz var; içine kapanık, çok böyle reklamı seven bir yapımız yok. Özellikle biz nereye gidersek öncelikle kök atmak zorundayız. Bununla ilgilide çalışmaları, kendi örf ve adetlerimizi, gelenek ve göreneklerimizi yaşatmak adına istesek de istemesek de savunma mekanizmaları geliştirmişiz. Neden? Birkaç yüz yıl orada kalmışız, ben Bulgaristan'dan gelen bir dedenin torunuyum, Kemalder Kasabası'ndan gelmiş dedemiz ve Çanakkale'de de şehit olmuş. Tabi orda yüzyıllar yaşayınca, savunma mekanizmaları geliştirmiş, herkesle hemen iletişime geçememiş. Nesrin Hanım güzel bir şey söyledi; kendimizi, savunma mekanizmaları geliştirerek çok dışarı açmamışız belli bir süre. Bundan yirmi yıl öncesine kadar biz dışarıdan kız almıyorduk. Benim hanımında muhacir yani. Dışarıdan kız almıyorduk, vermiyordu. Tabi etkileşim şuanda biraz daha arttı. Tabi bütün bunlarda, ben doğuda da kalan birisiyim, doğudan da bu tarafa göç olmuş aradaki farklılıkları objektif olarak değerlendirirken, bizde asla her zaman devlete güven, sırtını dayama olayı yoktur. Hep ayaklarımızın üzerinde olmak zorundaydık biz. Biraz önce Nesrin Hanım güzel bir şey söyledi, genelde toplumumuz zanaatkârdır, eskiden at arabası yapıyormuş, şimdi römork yapıyordur, kendisini geliştirir. Bizim başkanımız Ahmet Çalışkan sobayı ilk defa, 1950'de geldi ve Guzine Soba'yı Denizli'ye getiren bizim başkanımızın, Ahmet Çalışkanın babasıdır. Böyle bir zanaatkâr toplum diyelim. Ve asla devlete dayanarak, güvenerek bekleme diye bir şey bizde yoktur, yani devlet bunu yapsın mantığı bizde yoktur. "ben yapmalıyım, biz yapmalıyız, biz başarmalıyız" mantığı daha hakimdir. Tabi böyle olunca da bu kültürü belli bir süre kapalı bir süre devam ettirdik. Ama şuanda Denizli'den özellikle ben şu bölgeden yaşayanlardan söz etmem gerekirse çoğu insan kendisini de söylemez. Avukat Ümit Bahtiyar var, bizim kurucu üyemizdir kendisi 1972 yada 1974 Bulgaristan'dan gelmedir. Orada Bulgaristan'da sıkıntılar yaşayıp, Türk diye belli bir sıkıntılar yaşadığından buraya geliyorlar. Bu Dentaş ya da Sevindik'teki okulda okurken buna Bulgar diyorlar ve çok ağrına gidiyor -biz orada Türk'üz diye sıkıntı yaşarken buraya geldik, burada Bulgar olduk- birisiyle bir mücadeleye girer. Yani şunu söylemek çalışıyorum, hakikaten göçmenlik psikolojik ve sosyolojik olarak kendini ifade etme noktasında sıkıntıları olan -düşünün sen orda Türk'sün diye dışlanıyorsun, buraya göçüp geliyorsun ve bu kez de Bulgaristan'dan geldiğin için, aslında köken itibariyle halis mulis Türk'sün, Müslümansın, ama Bulgarsın. Dolayısıyla böyle bir psikolojik

yapının oluştuğu toplum. Ama şu anda ciddi manada kültürel boyuta kendisini geliştiren, yetiştiren ve bunu aşan zanaatkrlıktan tutun artık bürokrasiye doğru arkadaşlarımız var devam ediyoruz. Bu arada az önce başkanımız güzel bir şey söyledi biz kök atmamız lazım diye. Benim edindiğim bilgiye göre Denizli'deki bu tür dernekler hemşeri ya da –ne derler?- yeri olan veya çalışmaları devam tek dernek bizimdir. Saygılar sunuyorum efendim.

4.9. ENGELLİ BİREYE SAHİP AİLELERİN SORUNLARI

İskender TUNÇ

Çamlık İlköğretim Okulu ve İş Okulu Müdür Başyardımcısı

*Kaynak: Zeki Karataş / Sosyal Hizmet Uzmanı

(<http://www.manevisosyalhizmet.com>)

“Ürettiğin ve tükettiğin kadar değerlisin” anlayışının benimsendiği toplumlarda engelliler çok kolay kabul edilememektedir. Özellikle de böyle bireye sahip ailelerin engel hakkında bilinçli olmaması ve zorunlu sebeplerden dolayı engelli bireyin adapte olduğu ortamdan başka ortama hareket etmesi durumu daha içinden çıkılmaz bir hale getirmektedir. Bu anlayış nedeniyle özürlü olmak toplumun dışına itilme riskini de beraberinde getirmektedir.

Sanayi devriminin bir sonucu olarak toprağa bağlı üretim azalmış, kırdan kente hızlı bir nüfus hareketliliği başlamıştır. Kentsel yaşamın artan sorunları da aile yapıları üzerinde dönüşüm etkisi yapmıştır. Sanayi toplumunun çalışma koşulları gereği geleneksel değerlerin aşınması, çekirdek aileye hızlı bir dönüş yaşanmasına neden olmuştur.

“Geniş ailenin kaybedilmesi kapitalizm için bir fayda sağlıyordu, böylece küçül(tül)müş ailenin toprağa ve atalara sadakati kalmayacak, hareketlilik artacak, yer değiştirmeye birlikte iş ve tüketim sahaları da genişleyecekti. Ama çekirdek aile, bir evvelki nesille en yeni neslin irtibatının kopması, onlardan alınan hayat bilgisinin azalması anlamına da geliyordu.” [1]

Modern kent yaşamında normal bir çocuğa sahip olmak bile ailede pek çok yapısal dönüşümü zorunlu kılıyorken, çocuğun özürlü olması aileler için uzun ve yorucu bir yolculuğun başladığı anlamına gelmektedir.

1. Duygusal Sorunlar

Engelli bireye sahip aileler baskı altındadırlar ve duygusal anlamda stres yaşamaktadırlar. Aileye yeni bir bireyin katılması anne-babalarda heyecan ve sevince neden olmaktadır. Ancak hiçbir anne baba özel gereksinimli bir çocuğa ebeveynlik yapma rolüne kendini hazırlamamaktadır. Genellikle ebeveynler bebek beklentisi sürecinde oldukları dönemde, idealize edilmiş sağlıklı bir çocuğa sahip olmayı arzulamaktadırlar. Doğacak çocuğa ailenin özlemlerinin, amaçlarının tamamlanması açısından özel bir değer atfedilmektedir. Bu nedenle özürlü bir çocuğun dünyaya gelmesi ailede travma ve şok etkisi meydana getirmektedir. Çünkü engelli bir çocuğa sahip olmak, idealize edilen çocuğun kaybedilmesi anlamına gelmektedir.[2] Aileler yaşamları süresince kaybettikleri bu hayali çocuklarının yasını tutma eğilimi içine girerler. Engelin geri dönüşümsüz, sürekli bir fonksiyon kaybı olduğunun öğrenilmesi ailelerin hüznünü bir kat daha arttırır.

Engelli çocuğu kabullenmek güçtür. Anne-babalar bu durumu bir süre inkâr etme yoluna giderler ve birbirlerini suçlarlar. Hatta ailenin sosyal çevresindeki bazı kişiler de ebeveynleri suçlama eğilimi içine girerler. Daha sonraki aşamada ise kabullenme ve çözüm arayışı vardır. Artık aile geriye kalan yaşamını özürlü bireyin özel ihtiyaçlarına göre düzenlemek zorundadır. Aileler özel yaşamlarında, sosyal çevrelerinde, beklentilerinde, planlarında, iş yaşamlarında ve mali konularda büyük değişikliklerle karşı karşıya kalmaktadırlar.[3]

Engelli bireye sahip ailelerin önlerinde iki seçenekli bir hayat bulunmaktadır. Aileler ya hüznü ve umutsuzluk içinde bir ömür süreceklerdir ya da hayatlarında gerekli değişiklikleri gerçekleştirerek engelli bireyle yaşamaya uyum sağlayacaklardır. Yapılan bazı araştırmalar engelli çocuğa sahip ailelerin yaşamlarında olumlu bakış açıları kazandıklarını ortaya çıkarmıştır. Aileler zihinsel engelli çocuklarının kendileri için neşe ve umut kaynağı olduğunu dile getirmişlerdir. [4] Engelli bireyin yardıma ve başkalarının desteğine sürekli muhtaç olması aile üyeleri arasında sıkı bir dayanışma organizasyonu oluşmasına vesile olmaktadır. Şartların zorlaması sonucu oluşan bu tabii yakınlık aile ilişkilerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Bazı aileler ise engelli bireyin aile yaşamları için bereket ve merhamet sebebi olduğu kanaatini ifade etmektedirler.

Engelli bireyin gelişim aşamalarında yaşanan güçlükler ve ağır bakım sorumluluğu çocukla birinci derecede ilgilenmek zorunda olan annelerde tükenmişlik duygusu oluşturmaktadır. Araştırmalarda, engelli bireye sahip olan annelerin depresyona girme riskinin normal çocuğu olan annelere göre daha yüksek olduğuna vurgu yapılmaktadır.[5] Tükenmişlik duygusu ve stres düzeyinin yüksek olması zamanla annelerin ruh sağlığında bozukluklar meydana getirmektedir. Özellikle anneler çevrelerinde yaşanan mutsuzluktan ve bebeğin engelli olmasından kendilerini sorumlu tutabilmektedirler. Çünkü çocuk eşe, aile büyüklerine bir armağandır. Anne buna aracılık etmiştir ve bu armağan yeterince iyi değilse bundan onu dünyaya getiren kişi sorumludur. Bu nedenle normal çocuk mutluluk ve başarı, engelli çocuk ise bir başarısızlık olarak görülür. [6]

Engelli bireye sahip ailelerin yaşadığı en önemli duygusal sorunlardan birisi de gelecek kaygısıdır.[7] Engelli bireyin başkalarına bağımlı olması ailelerin haklı olarak böyle bir kaygı taşımalarına neden olmaktadır. Anne-babalar kendilerinin vefat etmeleri halinde engelli bireye kimin bakacağı konusunu, yaşamları boyunca sürekli sorgulamaktadırlar. Ailelerin engelli bireyin sorunları ile başa çıkma da çoğu zaman sosyal çevrelerinden destek görmemeleri gelecekle ilgili endişelerini daha da arttırmaktadır.

2. Sosyal Sorunlar

Özürllüer genellikle eğitim, istihdam, ulaşım ve sağlık gibi alanlarda önemli sorunlarla karşılaşmakta ve toplum içinde yer almakta zorlanmaktadır. Buna karşın insanların genellikle özürllüer hakkında yanlış düşüncelere ve olumsuz duygulara sahip oldukları, dolayısıyla da yanlış davranışlarda buldukları görülmektedir. Oysa bu sorunların pek çoğu onların dışındaki etmenlerden kaynaklanmaktadır. Bunların başında da özürllüere yönelik önyargılar ve ayırimcılık gelmektedir.[8]

Engelli çocuğun normal çocuklardan farklı bir gelişim süreci sergilemesi, özrü nedeniyle çoğu zaman kendini ifade ve kontrol edememesi sosyal çevrede tedirginlik oluşturmaktadır. Sosyal çevrenin engelli bireye yönelik meraklı bakışları ailelerde ve

engellilerde suçluluk, ayıplanma gibi pek çok karmaşık duygunun oluşmasına neden olmaktadır. Ayrıca toplumsal ön yargılar nedeniyle engelli bireyler ve aileleri sosyal izolasyon ve dışlanma sorunu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu nedenle aileler engelli çocuklarını mümkün oldukça sosyal çevrelerinden gizlemeye çalışırlar. Aileler kendilerine yönelen tepkilerden korunmak, etkilenmemek ve daha az zarar görmek için sosyal ilişkilerini sınırlandırmaktadırlar. Ailelerin soyutlanma duygusu yaşamlarının önemli bir nedeni de sosyal etiketlenmedir(stigma).[9] Toplumda bilinçsizce hareket eden bazı insanlar engelli bireyi “deli, özürlü, geri zekâlı, hasta” gibi kavramlarla yaftalamaktadır. Bu tarz aşağılayıcı sözlere maruz kalmak, aileleri ve engellileri incitmektedir. Özürlü Kadınlarımız ve Özürlü Çocuklarımızın Anneleri Paneli(1997)’inde bir anne benzer bir durumu şu şekilde ifade etmiştir: “Gözler üzerimizde, film seyrediyor gibi insanlar bizi seyrediyor, bunu bizlere ıstırap vermek için yapmadıklarını biliyoruz, ama sonuç değişmiyor.”[10]

Türk kültüründe, engelli bireye acıma duygusu belirgindir ve bu nedenle engellinin fonksiyonelliğini desteklemek yerine onun yerine gereksinimlerini karşılama yaklaşımı sergilenir. Oysa var olan yetenekleri desteklenen engelli çocuk, zamanla eksik yönlerini kabullenip diğer yönlerini geliştirerek yaşlılarından üstün duruma gelebilir. İşe yaradığını görmek çocuğu mutlu eder, başkalarına bağımlı olmamak benlik saygısını artırır. Bu nedenle, engelli çocukların toplumdan uzak tutulmaması, topluma uyum sağlamasını destekleyici uygulamalara yer verilmelidir. Sağlıklı çocuklarla bir arada eğitilen engelli çocuklar (fiziksel, zihinsel gelişimi/durumu uygun olanlar) birbirlerinden güç almakta, başarılı olanları görerek kabuklarından sıyrılmakta, kendilerini aşmaya çalışmaktadırlar.[11]

En önemli sosyalleşme araçlarından birisi de eğitimidir. Engelli çocuğun küçük yaşlardan itibaren özel eğitim alması, engelini aşması ve bağımsız yaşam becerilerini geliştirmesi açısından son derece hayati öneme sahiptir. Özel eğitim engelli bireyin hem akademik ve öz bakım becerilerini geliştirmesine yardımcı olur, hem de sosyalleşmesini sağlar. Engelli bireyin normal çocuklarla birlikte eğitim görmesi en tabii insan hakkı olarak kabul edilir. Ancak normal okulların fiziki mekânlarının, araç-gereçlerinin ve donanımlı insan kaynaklarının yetersizliği gibi nedenlerle çoğu zaman bu mümkün

olmamaktadır. Eğitim vasıtasıyla çocuklarda meydana gelen davranış değişikliği sayesinde, aileler daha az uyum sorunu yaşamaktadırlar.

Engellilerin yaşamlarını kolaylaştıracak ve gelişimlerini sağlayacak toplumsal kaynakların ulaşılabilirliği sağlanamazsa, engelli bireye katkısı olmayacaktır. Toplumsal kaynakların engelliler açısından ulaşılabilir olması için; eşitlik, saygınlık, kendi geleceğini belirleme ve ayrımcılık yapılmaması gibi dört temel ilkeye sahip olması gerekmektedir.[12] Bu nedenle pozitif ayrımcılık adına sosyal yaşamda engellilere yönelik yapısal düzenlemeler gerçekleştirilmelidir. İnsan haklarına duyarlı çağdaş toplumlarda engelli bireyin hakları toplum tarafından gözetilmektedir.

Özürllüler mümkün olduğunca kendi hayatlarını kontrol edebilmeli ve bunu yapmaları için teşvik edilmelidir. Her şeyden önce onların kişiliklerine, sebepsiz kısıtlamanın etkisinde kalmadan bağımsız olabilmelerine, kendi tercihlerini yapabilmelerine ve bunları gerçekleştirebilmelerine saygı duyulmalıdır. Özürllü insanlar ezilmemeli, izole edilmemeli, marjinalleştirilmemeli bunların yerine topluma dahil edilmeleri için teşvik edilmelidirler. Amaç özürllüyü üretken yaparak, hayatın doğasında var olan seçenekler ve risklerle dolu hayatı bağımsız bir şekilde idame edecek bir bireye dönüştürmektir.[13]

3. Ekonomik Sorunlar

Engellilerin toplumla bütünleşmesinin önündeki engellerden birisi de yoksulluktur. Engellilik hâli ile yoksulluk ilintisi iki boyutludur. Engellilik, hem yoksulluğun gerekçesi hem de sonucudur.[14] Engelli bireyin tıbbi tedavi, bakım, beslenme, ulaşım, özel eğitim ve fizyoterapi gibi özel gereksinimleri ailelerin ekonomik açıdan güçlükler yaşamasına neden olmaktadır. Ekonomik sorunlar ise aile içi ilişkileri bozmaktadır. Öz bakım ihtiyacını bağımsız bir şekilde karşılayamayan engelli bireyin, günlük bakım hizmeti aileye belli bir mali sorumluluk yüklemektedir. Ülkemizde 2007 yılından itibaren ağır düzeyde bakıma muhtaç özürllü bireye bakım hizmeti sunan aile fertlerine Sosyal Hizmetler Müdürlükleri vasıtasıyla bir asgari ücret tutarında bakım

yardımları yapılmaktadır. Bu bakım yardımı ile ailelerin ekonomik sorunlarına katkı sağlanmaktadır.[15]

Modern yaşamda üretime aktif bir şekilde katılamayan engelliler ailenin ve toplumun üzerinde yük olarak görülmektedir. Yasalarla engelli istihdamı teşvik edilse bile, yeterli mesleki rehabilitasyon eğitimi alamayan özürhüherin iş bulma imkânları da kısıtlı olmaktadır. İş ortamlarının engellilerin ulaşabileceği ve bağımsız hareket edebileceği şekilde düzenlenmemiş olması, engelli istihdamında düzeltilmesi gereken bir husus olarak göze çarpmaktadır. Engelli bireyin çalışma yaşamına katılması sonucunda; kendine olan güven ve saygısı artacak, kendine değer verildiğini hissederek yaşama bakışı değişecek, böylece toplumsal bağlılık oluşacaktır.

Çalışma hakkı engelliler açısından bakıldığında, onların topluma katılmalarında kilit rol oynamaktadır. Engellilerin istihdamı konusunda en belirgin sorun işsizlik oranının yüksek olmasıdır. Türkiye Özürhüher Araştırması sonuçlarına göre, engelli nüfusun % 77,8'i işgücüne hiç katılmamaktadır.[16] Özürden kaynaklanan engelin oluşturduğu güçlükler nedeniyle çalışma yaşamının dışına itilen engelliler, yaşamlarını anlamlı kılacak uğraşlarının olmaması nedeniyle çaresizlik ve umutsuzluk duygusu yaşamaktadırlar.

4. Fiziksel Sorunlar

Engelli bireye bakım hizmeti sunmak ailelerde fiziksel yüklenmeye neden olmaktadır. Bakım hizmetinin uzun sürmesi özellikle anneleri yormaktadır. Lopez-Wagner, Hoffman, Sweeney, Hodge ve Gilliam (2008) araştırmalarında annenin yaşadığı stres ve yorgunluğun nedenini; çocuğun uyku ve yeme problemlerine sahip olması ve özel bakıma ihtiyaç duyması şeklinde belirtmişlerdir.[17]

Engelli bireyin başkasına bağımlı bir şekilde yaşamını sürdürmek zorunda olması, bakım hizmeti sunan aile fertlerini fiziksel açıdan yıpratmaktadır. Zamanlarının çoğunu engelli bireyin temizliği, beslenmesi, giyinmesi, yürütülmesi gibi işlerle geçiren aile fertleri, çoğu zaman kendi ihtiyaçlarını ertelemek zorunda kalmaktadırlar. Engelli bireyin gelişim güçlükleri, sağlık sorunları yaşaması ve anne-babaya bağımlı olması

ailelerin stres düzeylerini arttırmaktadır.[18] Engelli bireyin aileye katılması ile birlikte evin rutin işleyişi bozulmakta, pek çok açıdan yeni düzenleme yapılması gündeme gelmektedir. Bazı aileler aşırı koruyucu bir tutum içerisine girerek engellinin bağımsız hareket becerilerinin gelişmesini engelleyecek şekilde engellinin bütün işlerini üstlenmektedir.

Fiziksel çevrenin engellilere göre düzenlenmemesi, engellilerde mobilite, sosyal ve mesleki yaşamı etkileyen bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.[19] Özellikle teknolojide gerçekleşen gelişmeler günlük yaşamın pek çok alanında kolaylıklar sağlamıştır. Engelli bireyin de özel geliştirilmiş teknolojik cihazları kullanarak bağımsız hareket etmesi mümkün hale gelmiştir. Ancak fiziksel çevrenin de bu teknolojik aletleri kullanabilecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Örneğin engellinin bağımsız hareket etmesini sağlayan akülü tekerlekli sandalyenin kullanılabilmesi için, apartman girişinin, asansörün ve kaldırımların tekerlekli sandalyeye uygun olması gerekmektedir. Aksi halde engellinin başkasının yardımı olmaksızın hareket etmesi mümkün olmayacaktır.

Fiziksel çevreden kaynaklanan engeller, hem engelli bireyin hem de ailesinin yaşamını zorlaştırmaktadır. Engelli bireyin toplumla bütünleşmesi açısından sanat, spor, tiyatro ve alış-veriş gibi pek çok mekâna ulaşımı sağlayacak fiziksel çevrenin özel olarak düzenlenmesini gerekmektedir.

5. Sonuç

Engelli bir bireye sahip olmak ailelerde duygusal, sosyal, ekonomik ve fiziksel yüklenmelere neden olmaktadır. Modern yaşamda pek çok sorunla baş etmeye çalışan aileler, özel gereksinimleri olması nedeniyle engelli bireyle yaşarken daha fazla güçlüğü üstesinden gelmek zorundadırlar. Kurumsal yapılanmalar her ne kadar ailelerin yükünü hafifletse de toplumsal ön yargıların devam ediyor olması önemli bir sorun olarak durmaktadır.

Modern toplumlarda engellilik oranı %10 civarındadır. Yani toplumun her on ferdinden birisi özürdür. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde ise bu oran %12

dolaylıdır. Tıbbi ve teknolojik gelişmelere rağmen engelliliğin tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla özrün ya da kronik hastalığın engele dönüşmemesi için aile hayatında, toplum yapısında ve fiziksel çevrede özel düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Eğer yeterince fırsat verilirse her engellinin topluma katacağı çok şeyleri olduğu görülecektir. Ancak engellilere acıma duygusu ile yaklaşarak, yapmaları gereken temel görevlerin de başkaları tarafından yerine getirilmeye çalışılması onlara yapılacak en büyük kötülük olacaktır. Engellilerin bağımsız yaşama becerileri kazanamamasının temelinde yatan neden de aşırı koruyucu yaklaşımlardır. Gerek aile içinde, gerek eğitim kurumlarında ya da sosyal yaşamda mümkün olduğu kadarıyla engellilerin beceri geliştirmeleri amacıyla kendi işlerini yapmalarına fırsat verilmelidir.

Engelli bireye sahip ailelerin tükenmişlik duygularının onarılması için onları rahatlatıcı etkinliklerin planlanıp, hayata geçirilmesi gerekmektedir. Aileler toplum tarafından yeterince anlaşılmadıklarını düşünmekte ve sosyal dışlanmışlık duygusu yaşamaktadırlar. Bu ailelerin en temel psikolojik gereksinimleri olan “sosyal onay” ihtiyaçlarının giderilebileceği güvenli buluşma platformlarının oluşturulması gerekmektedir. Ailelere sunulacak danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin etkinliği ve sürekliliği sağlanmalıdır.

DİPNOTLAR

[1] Kemal Sayar, *Yavaşla! Bu Hayattan Bir Defa Gececeksin*, Timaş Yayınları, İstanbul 2007, s.105.

[2] Hatice Yıldırım Sarı, “Zihinsel Engelli Çocuğu Olan Ailelerde Aile Yüklenmesi”, *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, XI/2 (2007), s.2.

[3] Dilek Ergin vd. “Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Depresyon Düzeyi ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi”, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, X/1 (2007), s. 42.

[4] Sarı, a.g.m., s. 2.

[5] Ergin vd.,a.g.m., s.42.

[6] Serap Kılıç, *Fiziksel Engelli Çocuğun Evde Bakım Gereksiniminin Aileye Etkisi* (basılmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul 2009, s. 12.

[7] Süheyla Altuğ Özsoy vd., “Zihinsel Engelli Çocuk Sahibi Ailelerin Yaşadıkları Güçlüklerin İncelenmesi”, *Aile ve Toplum Dergisi*, III/9 (2006), s.73.

[8] Özürlüler İdaresi Başkanlığı, “Toplum Özürlülüğü Nasıl Tanımlıyor”, <http://www.ozida.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 18.12.2009)

[9] Sarı, a.g.m., s.4.

[10] Sarı, a.g.m., s.4.

[11] Serap Kılıç, a.g.e., s. 13-14.

[12] Mehmet Aysoy, *AB Sürecinde Özürlüler Politikası*, Açık Kitaplar, İstanbul 2004, s.72.

[13] Ferda Dokuztuğ vd., “Toplum Temelli Rehabilitasyon”, *II. Özürlüler Şurası: Yerel Yönetimler ve Özürlüler Komisyon Raporları ve Genel Kurul Görüşmeleri* (Özürlüler İdaresi Başkanlığı, 26-28 Eylül 2005), Nurol Matbaacılık, Ankara (ts.), s. 157.

[14] Serhat Özgökçeler, *Sosyal Dışlanma Sorunsalı Ve Engellilerin Sosyal Politikası Bağlamında Değerlendirilmesi*(basılmamış yüksek lisans tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Bursa 2006, s. 210.

[15] http://www.shcek.gov.tr/hizmetler/ozurlu/BrifingRaporu_28.08.2009.pdf (Erişim Tarihi:17.12.2009)

[16] Tuba Can-Ali Kitiş, “Çevresel Durum Özürlüyü Nasıl Etkiler”, *Öz-Veri Dergisi*, 6/1 (Haziran 2009), s. 1371.

[17] Lopez- Wagner, M., Hoffman, C., D., Sweeney, D., P., Hodge, D. & Gilliam, J., E., *Sleep Problems Of Parents Of Typically Developing Children and Parents of Children With Autism*, The Journal of Genetic Psychology, 169-3, 2008'den naklen Huriser Delitay, *Engelli Çocuk Annelerinin Çocuklarını Reddetme Davranışları* (basılmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Anabilim Dalı, Ankara, 2009, s. 23.

[18] Fuat Özşenol vd., “Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Aile İşlevlerinin Değerlendirilmesi” *Gülhane Tıp Dergisi*, 45/2 (2003), s. 157.

[19] Tuba Can vd., a.g.m., s.1372.

4.10. GÖÇÜN ÇOCUKLARA GETİRDİKLERİ DEZAVANTAJ(LAR)

Latife Uslu

Çalıştay Düzenleme Kurulu Üyesi ve Çalıştay Koordinatörü

Evin Arslan

Çalıştay Düzenleme Kurulu Üyesi ve Çalıştay Koordinatörü

Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin araştırmamız kapsamında göçle gelen çocukların Denizli’de yaşadıkları sorunlar, bu sorunlardan ne ölçüde etkilendikleri ve yaşadıkları sorunların toplumsal yaşama uyum noktasında engel olup olmadığını belirlemek amacıyla 30 çocuk ile derinlemesine görüşme yapılması hedeflenmiş, ancak 27 çocuk ile görüşülmüştür.

ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin göçmen çocukları ile yapılan görüşme ile bu çocukların Denizli’de yaşadıkları sorunlar tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, göçmen aileler ile derinlemesine görüşme nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Ayrıca, verilerin analizinde içerik analizinden büyük ölçüde yararlanılmıştır.

Görüşmecinin sadece düşüncelerini değil aynı zamanda duygularını ve bakış açısını da ortaya çıkarmaya yönelik derinlemesine görüşme, açık uçlu sorulardan oluşur. Derinlemesine görüşmenin süresi genellikle 45-90 dakika arasında değişir. Görüşmecinin üstleneceği iki rolden biri pasif, diğeri ise aktiftir. Pasif rol, görüşmecinin bakış açısında (düşünce, duygu, jest ve mimikleri) gömülü olan bilginin açığa çıkarılmasını gerektirir. Aktif rol ise, görüşme yapılan kişi ile işbirliği çerçevesinde bilginin ve bilgiye ilişkin anlamın açığa çıkarılmasını gerektirir (Gubrium, 1988; Baş ve Akturan, 2008).

Göçle gelen çocukların Denizli’de yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla otuz çocuk ile derinlemesine görüşme yapılması hedeflenmiş. Ancak üç çocuğun görüşme talebimizi kabul etmemesi üzerine toplam yirmi yedi çocuk ile görüşme yapılmıştır. Görüşmede çocukların yaşadığı sorunları ortaya çıkarmak amacıyla bir soru sorulmuştur. Görüşmeciler için hazırlanan görüşme formu şu şekildedir:

1. Denizli’de yaşadığınız sorunlar nelerdir?

Derinlemesine görüşme esnasında pasif araştırmacı rolü üstlenilerek gömülü olan bilginin açığa çıkarılması hedeflenmiştir.

Derinlemesine görüşme nitel araştırma yöntemi çok hassas olan görüşme yapılan kişi ile zengin bilgiler elde etmeyi amaçlayan iki özneyi (karşılıklı etkileşimi) içerdiğinden dolayı görüşme boyunca araştırmacıya yüklediği rol ve sorumluluklar bir hayli fazladır. Görüşmeye arkadaşça başlamak, görüşme yapılan kişiyi dikkatle dinlemek, görüşme yapılan kişiyi rahatlatmak, sorular arası geçişlerde özenli olmak, genelde sessiz kalarak daha fazla bilgi elde etmeye çalışmak, görüşmeyi yönetirken görüşmecinin serbest konuşmasına ve zaman zaman konudan uzaklaşmasına izin vermek, özellikle araştırmayı zenginleştirebilecek nitelikteki anahtar kelime, kelime grubu, deyim, ifade ve cümleleri araştırmak, (kasıtlı ve karşılıklı) yanlış anlaşılmalara dikkatle dinlemek ve belki de hepsinden de önemlisi beklenmedik düşünce ve görüşlere açık olmak bu rol ve sorumluluklardan belli başlılarıdır. Ayrıca, görüşmecinin konudan çok fazla ayrılması durumunda, görüşme yapılan kişiye hissettirmeden konuya dönüş yapmayı, bu mümkün değilse kısa bir ara vermeyi de gerektirir (Johnson, 2002: 103-119; Miller and Glossner, 2004: 125-139).

Araştırmacı görüşme yapılan kişiye kendisini bağlı olduğu kurumu tanıtarak derinlemesine görüşmeye başladıktan sonra görüşmenin genel amacına ilişkin kısa ve özet bilgiler vermiştir. Ayrıca doğudan Denizli’ye göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarını tespit etmek ve çözüm önerilerinin oluşturulmasında görüşmecinin düşüncelerinin önemli olduğu belirtilmiştir. Bilimde etik ilkesi uyarınca yapılan görüşme bilgilerinin gizli kalacağına teminatı verilmiştir. Soru sorma aşamasında görüşmeciler elektronik kayıt cihazı kullanılmasına izin vermemiştir. Bundan dolayı görüşme sırasında görüşmecilerin sözleri not alınmıştır.

Sorular sorulduktan sonra gelen aşama ise görüşmeyi tamamlama aşamasıdır. Görüşmenin tamamlanması aşamasında ise, görüşme esnasında yazılı kayır altına alınan tüm notlar bir paragraflık öz şeklinde görüşmeciler ile paylaşılmıştır. Görüşmecilerin eklemek istedikleri bir şey olup olmadığı sorulduktan sonra ayırdıkları zamana teşekkür edilerek görüşmeler tamamlanmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizi, içerik analizi, görüşme yapılan kişilerin ifadelerinin analizi ve kategorileştirme olacak şekilde üç temel bölümden oluşmaktadır.

Verilerin Analizi-1: İçerik Analizi

İçerik analizi, en azından konunun sınırlılıklarını belirleyebilmek ve konuyu somutlaştırmak için bir sorun tanımlaması ile başlar. Örnekleme işlemi, içerik analizinin ikinci şamasını oluşturur. Üçüncü aşama, kodlama işlemini gerektirir. Kodlama işlemi hangi kodun daha sık hangi kodun daha az tekrar ettiğini belirlemeyi de gerektirir. Dördüncü aşamada, benzer kodlar bütününden oluşan kategoriler saptanır ve kategorilerin tekrar etme sıklığı belirlenir. İçerik analizinin son aşması ise, kodlar ve kategoriler ilişkinin çözümlenmesini gerektirir, başka bir anlatımla temalandırma ve buna bağlı olarak bir çıkarımda bulunmayı gerektirir. Nitekim içerik analizi genel olarak bilindiği gibi kodların frekanslarının sayılmasından ibaret değildir (Altheide, 1987: 65-77; Berelson, 1952; Bilgin, 2006).

İçerik analizi genel olarak aşağıdaki aşamalara dayanır:

Veri toplama içerik analizinin ilk aşamasını oluşturur. Araştırma sorunu ile doğrudan ilgili kodlar veri seti birkaç defa okunarak dikkatlice okunarak tespit edilmiştir. Veri setinin ikinci okumasında ise genel anlamda araştırma sorunu özel anlamda ise araştırmanın kavramsal çerçevesi ile doğrudan ilgili kelime/ifadeler renkli kalemle çizilerek tespit edilmiştir. Veri seti ikinci ve üçüncü kez okunduktan sonra da ise daha önceki okumada renkli kalemle çizilen kelimeler, MAXQDA 10 (The art of

Text Analysis) paket programı uygulamasının analysis mönüsündeki lexical search ve extended lexical search alt mönüleri kullanılarak kodların tekrar etme sıklıklarını dile getiren aşağıdaki kod tablosu elde edilmiştir.

Tablo-1: Görüşmelerden elde edilen kodlar

SIRA NO	KODLAR	TOPLAM
1.	Sorun	15
2.	Kürtçe	9
3.	Kürt olduğumuz için	9
4.	Sıkıntı	6
5.	Maddi imkânsızlıklar	5
6.	Gecekondu	5
7.	İş sıkıntısı	3
8.	Tepki	3
9.	Kavga etmek	2
10.	Dışlama	2
11.	Polis	2
12.	Önyargılı davranmak	2
13.	Kürt Türk ayrımcılığı	2
14.	Azarlamak	2
15.	İşsiz	2
16.	Türkler Kürtleri istemiyor	2
17.	Kabullenmemek	2
18.	Rahatça	1
19.	Çekiniyorum	1
20.	Dalga geçmek	1
21.	Buralı gibi hissetmek	1
22.	Maddi problem	1
23.	İyi geçinmek	1
24.	Eğitim problemleri	1
25.	Hor görmek	1
26.	Düşman	1
27.	Anlayışla karşılamak	1
28.	Rahat hareket etmek	1
29.	Rahatsız olmak	1
30.	Yardımcı olmak	1
31.	Utaniyorum	1
32.	Arkadaş edinmekte zorlanmak	1
33.	Karın tokluğu	1
34.	Baskıcı	1
35.	Uzlaşmak	1
36.	Küçük yaşta çalışmaya başlamak	1
37.	Okumayı istemek	1
38.	Park alanları	1

Tablo-1’i en çok ve en az tekrar eden kodlara göre konuşurmak gerekirse şunlar söylenebilir: “sorun” kodu 15 kez, “Kürtçe” ve “Kürt olduğumuz için” kodları 9 kez, “sıkıntı” kodu 6 kez, “maddi imkânsızlıklar”, “gecekondu” kodları 5 kez, “iş sıkıntısı” ve “tepki” kodları ise üç kez Tekrar edilmiştir. “Kavga etmek”, “Dışlama”, “Polis”, “Önyargılı davranmak”, “Kürt Türk ayrımcılığı”, “Azarlamak”, “İşsiz”, “Türkler Kürtleri istemiyor” ve “Kabullenmemek” kodları 2’şer kez tekrar eden kodlar arasında yer almaktadır. 1’er kez tekrar eden kodlar ise şu şekildedir: “Rahatça”, “Çekiniyorum”,

“Dalga geçmek”, “Buralı gibi hissetmek”, “Maddi problem”, “İyi geçinmek”, “Eğitim problemleri”, “Hor görmek”, “Düşman”, “Anlayışla karşılamak”, “Rahat hareket etmek”, “Rahatsız olmak”, “Yardımcı olmak”, “Utaniyorum”, “Arkadaş edinmekte”, “zorlanmak”, “Karnın tokluğu”, “Baskıcı”, “Uzlaşmak”, “Küçük yaşta çalışmaya başlamak”, “Park alanları” ve “Okumayı istemek”.

Kapsamı ne kadar az olursa olsun içerik analizi de mutlaka bir örnekleme işlemi gerektirir. İşte söz konusu örnekleme işlemi içerik analizinin ikinci aşamasını oluşturur. Nitel araştırmalarda birbirinden farklı örnekleme çeşitleri vardır. Bu araştırma kapsamında, kodların tekrar etme sıklığına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmasını ve başlangıç noktasından itibaren örnekleme alınan her “n” inci birimi analiz konusu yapan dizgeli örnekleme kullanılmıştır (Tavşancıl ve Aslan, 2001; Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Buna göre, öncelikle derinlemesine görüşmeler sırasında elde edilen kodlar yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi tekrar etme sıklıklarına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. İkinci olarak, en çok tekrar eden koddan en az tekrar eden koda doğru her 6. kodun içinde geçtiği bağlam (kelime grubu, deyim, cümlecik, cümle, paragraf) tespit edilmiştir. Buna göre, Tablo-1’den sorun, iş sıkıntısı, Kürt Türk ayrımcılığı, çekiniyorum, hor görmek, utaniyorum şeklinde altı koddan oluşan bir bütünlük elde edilmiştir. Ayrıca, kod tablosuna bağlı kalınmadan derinlemesine görüşme sırasında araştırma sorununu zengin bulgular ile olgunlaştıracak olan bağlamlar da ilgili konu alt başlıkları içerisinde görüşme yapılan kişilerin doğrudan ifadeleri olarak aktarılmıştır. MAXQDA 10 (The art of Text Analysis) paket programının analysis menüsünün lexical search veya extended lexical search alt menüleri yardımıyla ilgili kodun her 6. kodun içinde geçtiği bağlam tespit edilmiştir. İlgili kodun içinde geçtiği bağlamı kaç görüşme yapılan kişi kullanmış ise, konu alt başlıklarına göre hiçbir değişiklik yapmadan doğrudan görüşmecilerin ağzından tırnak içinde verilmiştir. Son olarak ise, her bir görüşme yapılan kişiye ait olan her bir 6. kodun içinde geçtiği bağlam yorumlanmıştır. Böylelikle, içerik analizinin gerekli kıldığı kodlama sonrası kategorilendirme ve temalandırma süreçlerinin oluşumu kolaylaştırılmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi-2: Görüşme Yapılan Kişilerin İfadelerinin Analizi

Görüşme yapılan çocuklardan elde edilen veriler benzerlik ve farklılıklarına göre sıralanarak Göçle Gelen İkinci Kuşağın Denizli’de Yaşadığı Sorunlar ana başlığı altında; Dil Sorunu, Dışlanma ve Ayrımcılık ve Maddi Sorunlar başlıklarından oluşan metin elde edilmiştir.

1. Göçle Gelen İkinci Kuşağın Denizli’de Yaşadığı Sorunlar

İnsanlar yaşadıkları çevreden ayrılmayı istemezler. Ancak bir takım nedenler göçü gerekli kılabilir ve insanlar daha iyi hayat şartlarına kavuşmak için yaşadıkları çevreyi terk etmek zorunda kalır. Ancak göç eden insanlar her ne kadar daha iyi hayat şartlarına kavuşmak isteseler de göçün bir takım olumsuz etkilerine maruz kalıp sorunlar yaşarlar. Özellikle çocuklar göçün etkilerinden doğrudan etkilenmektedir. Bu da çocuğun toplumsal yaşama uyum sağlamasını geciktirmekte ya da engellemektedir. Bu noktada Denizli’ye göç eden ailelerin çocuklarının karşılaştığı en önemli sorunlar, dil sorunu, dışlanma ve maddi sıkıntılardır.

1.1. Dil Sorunu

Türkiye’de Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde genelde aile içinde ve sokakta Kürtçe konuşulmaktadır. Ve çocuklar ilkokula başladıktan sonra Türkçe öğrenmeye başlamakta, dolayısıyla özellikle batıya göç eden ailelerin çocukları Türkçe konuşmakta sıkıntı yaşamaktadır. Çocuklardan biri bu konudaki sıkıntısını şu şekilde dile getirmektedir:

“Okula başladığımızda Türkçe konuşmadan Türkçe okumaya çalıştık.”(12. çoc.)

Çocuklar Kürtçe konuşmak istediklerini ancak konuştukları zaman tepki ile karşılaştıklarını dile getirmektedirler. Çocuklardan bazılarının bu konudaki ifadeleri şu şekildedir:

“Kürtçe konuşmak hor görülüyor.”(6. çoc.)

“Kendi dilimi her yerde konuşamıyorum. Toplum baskıcı davranıyor. Denizli halkı farklı bir şekilde bakmaya başlıyor.”(16. çoc.)

“Kürtçe konuşurken bazı Denizliler ailemizi dışlıyor.”(8. çoc.)

Çocuklardan biri de rahat Kürtçe konuşamaması ile birlikte şivesi ile de alay edildiğini belirtmektedir.

“Sınıfta rahat Kürtçe konuşmaya çekiniyorum, şivemle dalga geçen arkadaşlarım oluyor.”(1. çoc.)

Genel olarak baktığımızda çocuklar Kürtçe konuşmak istediklerini ancak konuştukları zaman tepki gördüklerini dile getirmektedirler. Bu noktada çocuklar Kürtçe ile Türkçe arasında kalmış durumdadırlar. Yani Kürtçeyi istedikleri her yerde konuşmak istemektedirler ama tepkilerden dolayı bunu gerçekleştirememekte bundan dolayı da sorun yaşamaktadırlar. Ayrıca, özellikle gündemde olan Kürt meselesine bağlı olarak ana dil tartışmaları çocukların dil sorunu yaşamalarında önemli bir etkidir.

1.2. Dışlanma ve Ayrımcılık

Dışlanmak ve buna bağlı olarak ayrımcılığa uğramak göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı sıkıntılardan biridir. Dışlanmanın çeşitli sebepleri vardır. Görüşme yapılan çocuklar daha çok Kürt oldukları için dışlandıklarını ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını belirtmektedirler. Bu konudaki ifadeleri şu şekildedir:

“Kürt olduğumuz için bize iyi davranmıyorlar ve biz bu davranıştan rahatsız oluyoruz.”(10. çoc.)

“Denizliler, biz doğudan geldiğimiz için bize önyargılı davranıp, bize olumlu gözle bakmadılar.”(15. çoc.)

“Kürt olduğumuz için bize ayrımcılık yapıyorlar. Konuşmuyorlar bizimle.”(20. çoc.)

Başka bir çocuk arkadaş edinmekte zorlandığını belirtmekte ve şöyle söylemektedir:

“Arkadaş edinmekte zorlandık. Kürtler pis kokuyor diye çok uzaklaştılar bizden. PKK sebebiyle bizlere çok kötü davranıyorlar.” (12. çoc.)

Bazı çocuklarda Türklerin Kürtleri istemediğini belirtmektedirler:

“Türkler Kürtleri istemiyor. ‘pis Kürt’ diyorlar.”(12. çoc.)

“Türkler Kürtleri istemiyor. Önyargılı davranıyorlar. Kürt’üz diye işe almıyorlar. Buraya taşınırken Türkler hakkımızda, biz onlarla nasıl yaşayacağız?, onlar pis, iğrenç Kürtler, işte bu şekilde davranıyorlar.”(22. çoc.)

Genel olarak görüşmecilerin ifadelerini değerlendirdiğimizde göçmenlerin etnik kimliklerinden dolayı dışlandıkları ortaya çıkmaktadır. Bu dışlanmaya bağlı olarak da Türkler ve Kürtler arasındaki kutuplaşma artmakta, buda göçmenlerin Denizli toplumsal yaşamına uyumunu zorlaştırmaktadır.

1.3. Maddi Sıkıntılar

Göçmenlerin yaşadığı en önemli sorunlardan biride maddi sıkıntılardır. Genelde evde baba ekonomik olarak yetersiz kaldığında çocuklarda çalışmak zorunda kalmakta/bırakılmaktadır. Çocuk çalıştırılmasa bile maddi yetersizlikten dolayı çocuğun bütün ihtiyaçları karşılanamamaktadır. Bu noktada Doğudan göç eden ailelerin çocuklarının yaşam şansının düşük olduğunu söyleyebiliriz. Bu da çocukların toplumsal yaşama uyumları önünde bir engel teşkil etmektedir.

Görüşmeci çocuklardan biri maddi olarak sıkıntı yaşadıklarını şu şekilde dile getirmektedir:

“Babamın aldığı para evimizi geçindirmeye yetmiyor fakat iki ablam destek oluyor.”(9. çoc.)

Bazı çocuklarda babalarının Denizli’de iş bulamadığı için İstanbul’a gittiklerini şu şekilde ifade etmektedirler:

“Babam burada iş bulamağı için İstanbul’a çalışmaya gitti. Ben ve kardeşlerim tekstilde çalışıp kendi ihtiyaçlarımızı karşılamaya çalışıyoruz.”(11. çoc.)

“Babam Denizli’de iş bulamadığı için İstanbul’a gitti. Maddi sıkıntı yaşıyoruz.”(17. çoc.)

Başka bir çocukta maddi sorunlardan dolayı küçük yaşta çalışmak zorunda kaldığını belirtmektedir:

“Maddi sorunlar vardı, bu yüzden küçük yaşta çalışmaya başladık.”(20. çoc.)

Çocukların ifadelerini genel olarak değerlendirdiğimizde maddi sıkıntılar ve buna bağlı olarak çalışmak zorunda olmak önemli sorun olarak ifade edilmektedir. Çocuklar küçük yaşta iş yaşamına atılmakta, bu da hem çocukların kendi fiziksel ve psikolojik gelişimlerini hem de toplumsal yaşama uyumunu engellemektedir.

Verilerin Analizi-3: Kategorileştirme İşlemi

Kodlama-kategorileştirme-temalandırma işlemi ve bunun bir sonucu olarak neden-sonuç ilişkileri kurma ve çıkarımda bulunma içerik analizinin son aşamasıdır. Bu aşama aslında tam anlamıyla veri analizinin başladığı aşamadır. Kategorileştirme işleminde dikkat edilmesi gereken en önemli ayrıntılardan biri de, bütün veri setini içerecek şekilde kapsayıcı olmasıdır. Başka bir anlatımla, kategoriler oluşturulurken önceden belirtilen standart kuralların ölçüt alınması oldukça büyük önem taşır. Daha sonra birbirleriyle olan benzerlik ve farklılıkları ölçütünde kategoriler bir tema oluşturacak şekilde ilişkilendirilir. Temalara ulaşılabilmesi için öncelikle benzerlik ve farklılıklarına göre kodlar bir araya getirilir. Benzer kodlar, diğer kodlardan ayrılacak şekilde kategorize edilir. Kategorilerin benzerlik ve farklılıkları ölçütünde daha genel ve soyut olgulara ulaşılması temalandırma işleminin gerçekleştiğinin göstergesidir. Temalandırma işleminde göz önünde bulundurulması gereken iki ilkedden biri iç tutarlılık, diğeri ise dış tutarlılıktır. Başka bir anlatımla, temanın diğerkategorilerin

kendi içinde yüksek benzerlik sergilemesi iç tutarlılığının; tüm verileri kapsayıcı şekilde açıklayıcı olması ise dış tutarlılığının yüksek olduğunun bir göstergesidir. Özetle, kodlara göre kategori ya da tema içerik analizinde elde edilen kavramlardan daha soyuttur ve geneldir (Demirci ve Köseli, 2009: 321-262; Holsti, 1969; Krippendorf, 1984; Weber, 1985). Çıkarıma yapmak, içerik analizinin son aşamasını oluşturur. Kodlama-kategorilendirme ve temalandırma işlemleri sonucunda araştırma kapsamındaki tüm veriler anlamlı bütünlükler haline dönüşmüş olur. Toplanan bu verilerin açıklanmasında ve anlamlandırılmasında yardımcı olabilecek araştırmacının görüş ve yorumları nitel araştırmanın belki de güç kısmıdır. Çünkü araştırmacı içerik analizinin çıkarıma yapma aşamasında, topladığı verileri anlamlı bütünlüklere dönüştürmek, bu bütünlükler arasındaki ilişkileri açıklamak (neden-sonuç ilişkileri kurmak), bulgulardan anlamlı sonuçlar çıkarmak zorundadır (Miles, 1984; Silverman, 1993; Tavish and Pirro, 1990: 245-268).

Tablo-2: İlk Üç Düzey Kategorilendirme

KODLAR	1.	FREKANS	2.	FREKANS
Maddi problem	Maddiyat	28	Sıkıntı	36
Maddi imkansızlık				
Karın tokluğu				
İşsiz				
Küçük yaşta çalışmaya başlamak				
İş sıkıntısı				
Sorun	Eksiklik	8	Uyum	7
Gecekondu				
Okumayı istemek				
Park alanları	Rahatlık	4	Uyum	7
Eğitim problemleri				
Rahatça	Anlayış	3	Dışlanma	12
Rahat hareket etmek				
İyi geçinmek				
Buralı gibi hissetmek	İstenmemek	5	Dışlanma	12
Anlayışla karşılaşmak				
Yardımcı olmak				
Uzlaşmak	Olumsuz tutum	7	Kabullenmeme	30
Hor görme				
Düşman				
Çekiniyorum	Kürt olmak	20	Kabullenmeme	30
Dalga geçmek				
Utaniyorum				
Rahatsız olmak	Tepki	10	Kabullenmeme	30
Önyargılı davranmak				
Baskıcı				
Azarlamak	Kürt olmak	20	Kabullenmeme	30
Kavgaya etmek				
Kürt olduğumuz için				
Kürt Türk ayrımcılığı	Tepki	10	Kabullenmeme	30
Kürtçe				
Kabullenmeme				
Polis	Tepki	10	Kabullenmeme	30
Arkadaş edinmekte zorlanmak				
Tepki				
Türkler Kürtleri istemiyor.	Tepki	10	Kabullenmeme	30

kategorisini oluşturmaktadır. 5 kez tekrar eden “istenmemek” alt kategorisi, 7 kez tekrar eden “olumsuz tutum” alt kategorisinin sentezi 30 ima ile kategoriler arasında sonuncu sırayı alan “dışlanma” kategorisini oluşturmaktadır. Ayrıca 4 kez tekrar eden “rahatlık” alt kategorisi ile 3 kez tekrar eden “anlayış” alt kategorisinin bileşkesi olarak, 7 kez ima ile “uyum” kategorisini oluşturmaktadır. Böylece, dört temel kategori içerisinde en fazla ima edilen “sıkıntı” ikinci sırada en çok ima edilen “kabullenmeme”, üçüncü sırada en çok ima edilen “dışlanma” ve en az ima edilen “uyum” kategorileri tekrar etme oranları göz önünde bulundurularak araştırma sorunu ile de doğrudan ilintili olan “Dışlanma ve kabullenmeme uyum sıkıntısına neden olmakta” kavramsallaştırmasına ulaşılmıştır.

BULGULARIN TARTIŞILMASI VE SONUÇ

Bulguların tartışılması, içerik analizi bulguları, görüşme yapılan kişilerin ifadelerinin bulguları ve kategorileştirme işleminin bulguları olacak şekilde üç temel kategoride değerlendirilerek ve genel bir sonuç elde edilmeye çalışılmıştır. Buna göre içerik analizine ilişkin elde edilen bulgular şöyledir:

Kod listesinden elde edilen bulgulara ilişkin şunlar söylenebilir: kod listesinin 9 ve daha fazla, 3-6 kez, 2 kez ve 1 kez tekrar etme sıklığı ölçütünde 4 temel kategoriye ayrılarak yorumlanması, verilerin bulgulara dönüştürülmesinde işlevsel bir araç olacaktır. Buna göre kod listesindeki en çok tekrar eden kodlar bütününde oluşan ilk kategoride yer alan üç koddan biri “sorun”, “Kürtçe” ve “Kürt olduğumuz için”dir. Doğudan Denizli’ye göçle gelen çocukların yaşadığı sorunları ortaya çıkarmak için yapılan derinlemesine görüşmeden elde edilen kodlamalarda en çok tekrar eden kodun “sorun” olması görüşmenin istenilen bağlamda sürdüğünün önemli bir göstergesi olarak yorumlanabilir. “sorun” kodundan hemen sonra en çok tekrar eden kodun “Kürtçe” olması çocukların dil sorunu yaşadıklarını göstermektedir. Son olarak “Kürt olduğumuz için” kodlaması çocukların etnik kimliklerinden dolayı sorunlar yaşadıklarına bir işaretidir. Çocuklar Türkçe konuşmakta zorlandıklarını, şivelerinden dolayı alay edildiğini ve Kürt olduklarından dolayı sorunlar yaşadıklarını ifadelerinde

belirtmişlerdir. Bu bağlamda birinci kategoride yer alan kodlar ile çocukların yaşadığı önemli sorunlar arasında doğrudan bağlantı vardır.

Kod listesindeki ikinci dereceden en çok tekrar eden kodlar bütününden oluşan ikinci kategori “sıkıntı”, “maddi sıkıntı”, “gecekondu”, “iş sıkıntısı” ve “tepki” kodlarından oluşmaktadır. Bu bulgu doğrudan çocukların sorunlarına yöneliktir, “sıkıntı” kodu da bu kategoride en çok tekrar eden kod olması çocukların sıkıntılı bir yaşamlarının olduğunu göstermektedir. “Sıkıntı” kodundan sonra “maddi sıkıntı” kodunun gelmesinden yaşadıkları sıkıntılardan birinin maddi sıkıntı olduğu çikarsanabilir. Bu koddan sonra gelen “gecekondu” ve “iş sıkıntısı” maddi sıkıntının somut olarak neler olduğunu göstermektedir. Bu noktada barınma ve iş sıkıntısının çocuklar için sorun olduğu ortaya çıkmaktadır. Aile içinde yaşanan ekonomik sıkıntılar çocuğu da doğrudan etkilemektedir. Bu da çocuğun yaşadığı topluma uyum sağlaması önünde bir engel teşkil edebilmektedir.

Kod listesindeki üçüncü dereceden en çok tekrar eden kodlar bütününden oluşan üçüncü kategori “kavga etmek”, “dışlama”, “polis”, “önyargılı davranmak”, “Kürt Türk ayrımcılığı”, “azarlamak”, “işsiz”, “Türkler Kürtleri istemiyor” ve “kabullenmemek” kodlarından oluşmaktadır. Bu bulgular çocukların etnik kimliklerinden dolayı yaşadıkları sorunlara gönderme yapmaktadır. Çocuklar Kürt oldukları için yerlilerin ön yargılı olduklarını ve dışlandıklarını, buna bağla olarak da ayrımcılığa maruz kaldıklarını ifadelerinde belirtmişlerdir. Bu bağlamda çocukların ifadeleri ile bu kategoride yer alan kodlar arasında paralellik vardır.

Dördüncü kategoriyi oluşturan kodlar ise doğrudan ve dolaylı olarak çocukların yaşadıkları genel sorunlara dikkat çekmektedir. Bu kategoride yer alan bulgulardan çocukların ekonomik, eğitim ve etnik kimliklerine bağlı olarak sorun yaşadıkları çikarsanabilir.

Görüşme yapılan kişilerin ifadelerine ilişkin bulgular şu şekildedir: çocuklar Denizli’de yaşadıkları öncelikli sorunlarının dil, ekonomik ve dışlanma olduğunu belirtmişlerdir. Türkçe konuşmakta zorlandıklarını, Kürtçe konuştuklarında da tepki ile karşılaştıkları ifade etmişlerdir. Doğudan göçle gelen çocukların geneli ilk önce Kürtçe öğrendikleri için Denizli gibi batı şehrinde konuşulan dil de çocuklar için sıkıntı

olmaktadır. Çocukların yaşadıkları en büyük sorunlardan biri de dışlanmadır. Çocuklar sıklıkla Kürt oldukları için dışlandıklarını ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Dışlanma göçmenlerin genelinin yaşadığı bir sorundur ve bunun ekonomik, siyasal ve sosyal sebepleri vardır. Denizli'ye göçle gelen çocukların dışlanmasında, ülkede yaşanan Kürt meselesine bağlı olarak, siyasi nedenler ağır basmaktadır. Çocukların belirttiklerine göre yaşadıkları önemli sorunlardan bir diğeri de ekonomik etkenlerdir, özellikle aile reisinin işsiz olması ya da kazanılan paranın aile fertlerine yetmemesidir. Hatta çocuklardan bazıları küçük yaşta çalışmak zorunda olduklarını belirtmişlerdir. Bu noktada ekonomik yetersizlik çocukların yaşam şansının düşüklüğüne sebep olmaktadır. Diğer bir deyişle ekonomik yetersizlik çocukların, eğitim, beslenme, giyinme, sağlık ve beraberinde fiziksel, psikolojik gelişmelerinin önünde büyük bir engel teşkil etmektedir.

Genel olarak baktığımızda, Doğudan göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan derinlemesine görüşme sonucunda elde edile ifadelerden çocukların temel olarak dil, dışlanma ve maddi noktada sorunlar yaşadığına ulaşılmıştır. Burada özellikle dil ve dışlanma soruları çocukların etnik kökenlerine bağlı olarak ülkedeki siyasi bir takım etkenlerden kaynaklanmaktadır. Ancak bu sorunların sebebi ne olursa olsun bunlar çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sağlamasında önemli bir engeldir.

Dil ve dışlanma çocukların sosyal yaşamda yerlilerle rahat ilişki kurmasını engellemektedir. Yerlilerle ilişki kuramayan çocuklar bu sefer kendi içlerine kapanmakta ve sadece akrabaları ya da hemşerileri ile birlikte olmaktadır. Bu da beraberinde kutuplaşmayı doğurmakta ve çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sağlamasını geciktirmektedir. Maddi sıkıntılar da gene aynı şekilde topluma uyum sağlamada önemli bir engeldir. Çünkü çocukların fiziksel ihtiyaçları karşılanmadığı sürece çocuklar çevresiyle rahat ilişki kuramayacaktır. Hatta ekonomik etkenlere bağlı olarak bazı çocukların küçük yaşta çalışmak zorunda kalması da toplumsal yaşama uyum sağlama noktasında önemli bir sorundur.

Kategorileştirmeyi kapsayan bulgulara ilişkin şunlar söylenebilir: “maddiyat” kategorisinin kategoriler sıralamasında en çok ima edilen kategorinin olması, doğudan göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamında uyum problemleriyle ilgili bir

sorunun olduğu ilk bulgusu ortaya çıkar. Bununla birlikte gelen ikinci sırayı” Kürt olmak ” kategorisinin alması bu sorunun belki de ilk nedenini açıklar nitelikte ikinci bir bulguyu ortaya çıkarmaktadır. Bunlara karşın “anlayış” kategorisinin kategoriler sıralamasında sonuncu gelmesi, doğudan göçle gelen çocukların Denizli toplumsal yaşamında uyum problemlerini çözebilecek nitelikte bir “anlayış” gösterme davranışının henüz istenilen seviyede olmadığına ama yine de belli bir seviyenin üstü olacak şekline ilişkin üçüncü bulgu olarak karşımıza çıkar. Üstelik yine kategorilerimizde “rahatlık” kategorisinin en az kullanım sırasında “anlayış” kategorisinden sonra gelmesi bu bulguyu biraz daha destekler durumdadır. Beşinci bulgu ise “tepki” kategorisinin “Kürt olmak” kategorisinden hemen sonra yer almasına ilişkindir. Böyle bir bulgu, aynı zaman Denizlilerin doğulara bakış açısını da yansıtacak şekildedir. Kategorileştirme işlemi kapsamında elde edilen bir başka önemli bulgu ise kategorileştirmeler içerisinde birbiri ile aralarındaki fark oldukça belirgin olan “maddiyat” ve “istenmemek” kategorileridir. Bu doğudan göçle gelen çocukların “maddiyata” bağlı sorunlarının hayatlarında çok büyük bir eksiklik getirdiği ve Denizli toplumsal yaşamında maddiyatın önemli bir konumda olduğu ama bu maddi sorunların kendini kabul ettirmekle hiçbir bağlantısının olmadığı bulgusunu getirmektedir. Bir başka önemli bulgunun da “eksiklik” kategorisinin kategoriler sıralamasında ortalarda yer almasına ilişkindir. Böylesi bir bulgu, doğudan göçle gelen çocukların, Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ilişkin çok büyük bir eksikliğin olmadığını altını çizer. Ama bu bulguyu çelişkiye düşürecek bir başka bulgu bulunmakta “istenmemek” kategorisi ve “olumsuz tutum” kategorileri birbirine en yakın iki kategori olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bulgu şu ipucunu da içinde barındırmakta birincisi Denizli'nin toplumsal yapısı içerisinde göçle gelen çocuklarda bulunan istenmemek hissi beraberinde çocukta bir engellenmişlik ruhu ve sonucunda çatışmayı doğurmaktadır; bu da çocukta olumsuz bir tutuma neden olmaktadır.

Bütün bulgular birlikte değerlendirildiğinde göçmenlerin Denizli toplumsal yaşamını hangi açılardan sorunlu veya yetersiz gördüğünü ve kimlerle ne tür ilişkiler kurdukları daha belirgin bir şekilde ortaya çıkar. Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarının yansıma bulduğu bir gündemin içeriğini en çok onaylayan 17. numaralı görüşmecimizdir. Görüşmecimizin göç edilen bölgedeki toplumsal yaşama ilişkin sorunları öncelikli olarak tespit etmesi ve

diğer sorunlarla bağdaştırıp bunu görüşme raporuna yansıtması doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ilişkin gündemi en çok onaylayan kişi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ilişkin gündemi 17 numaralı görüşmecimizden sonra ikinci sırada en çok onaylayan çocuk 21 numaralı görüşmecimiz olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki görüşmecimizin de hemen hemen aynı konular üzerinden uyum problemlerini dile getirmeleri manidardır. Bu iki görüşmecimiz de Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ilişkin gündemi etnik köken ve buna bağlı olarak gelişen tepkinin üzerinde durmuş ve en çok sorun konusunun bunlar olduğu üzerinde karar kılmalarında birbirinden etkilenmişlerdir. Birbirlerinden etkilendikleri gibi aynı zamanda 22 numaralı, 11 numaralı ve 18 numaralı görüşmeciler üzerinde de etkili olmuşlar ve gündem kapsayıcı söylemlerde bulunmuşlardır.

5.

ÇALIŞTAYIN

GENEL

DEĞERLENDİRMESİ

VE

SONUÇ ÖNERİLERİ

Katılımcıların kurumları tarafından göç ve göç çocukları ile ilgili yaptıkları araştırma ve çalışmaların 20 dakikalık bir konuşma ile sunum yapmışlardır. Bu sunumlarda Denge Derneği adına katılan Cengiz Türkmen ve Çağdaş Yaşamı Yaşatma Derneği adına katılan Aysun Moralı Dernekleri kapsamında göçmen çocukları üzerine yapmış oldukları araştırmanın verilerini sunmuştur. Cengiz Türkmen Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan göç etmiş ve 11-14 yaş arasında okula devam etmeyen çocukların tekrar okula devam etmeleri için neler yaptıklarını ve neler yapılması gerektiğini belirten bir sunum yapmıştır. Aysun Moralı ise Doğudan Denizli'ye göç edenlerin Denizli'nin hangi bölgelerinde yaşadığını ve ne gibi sorunlar yaşadığı ortaya koyan çalışmasını sunmuştur. bu çalışmada Aysun Moralı Doğudan Denizli'ye gelen göçmenlerin çocuklarının dil ve iletişim sorunu yaşamadıklarını, Denizlili ailelerin çocukları ile iyi anlaştıklarını belirtmiştir. Ayrıca Moralı çalışmasının sonucunda göçmen çocuklarının çok büyük sorunlarının olmadığını belirtmiştir.

Çağdaş Yaşamı Yaşatma Derneği'nin yapmış olduğu çalışmanın sonucuna göre Denizli'deki göçmen çocuklarının çok ciddi sorunlarını yoktur. Ancak Ağrılılar Derneği Başkanı Cesim Koçyiğit'in "Ülkemizdeki göçün nedenleri ve çözümleri" başlıklı sunumunda ve Muşlular Derneği Başkanı Gıyasettin Taşer'in "Kürt sorunundan kaynaklanan zorunlu göçün dramatik sonuçları" başlıklı sunumunda Doğudan Denizli'ye göçle gelen çocukların ciddi sorunları olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorunların başında eğitim ve ekonomik yetersizliklerin geldiğini dile getirmişlerdir. Cesim Koçyiğit ekonomik yetersizliklerden dolayı çocukların okutulamadığını ve çalışmak zorunda kaldıklarını belirtmiştir. Gıyasettin Taşer ise zorunlu göç ve bu göçün göçmenlere etkileri üzerinde durmuştur. Ayrıca Kürt sorununun göçmenleri etkilediğini, ekonomik yetersizlikler sonucu çocukların okutulamadığını belirtmiştir.

Türk Eğitim Vakfı adına katılan Aylin Tiryaki ve Cafer Sadık Abaloğlu Vakfı adına katılan Özge Akçay çocuk ve göçmen çocukları ile ilgili olarak hangi etkinliklerde bulduklarını başlıklar halinde sunmuşlardır. Bu iki vakıf üyesinin yapmış olduğu sunumlar göç ve göç çocuklarının sorunları ve çözüm önerilerinden ziyade vakıfların etkinliklerini içermekteydi. Çamlık İlköğretim Okulu ve İş Okulu Müdür Yardımcısı İskender Tunç ise engeli bireylere sahip olan ailelerin sorunlarını alt başlıklar halinde belirten bir sunum yapmıştır.

Denizli Balkan Göçmenleri adına katılan Ali Sert, Abdurrahman Demirdak ve Nesrin Akbeyik balkan göçmenleri olarak yaşadıklarını anlatmışlardır. Nesrin Akbeyik dedesinin göç hikâyesini ve göçmen olarak uyum noktasında yaşadıkları sıkıntıları dille getirmiştir. Abdurrahman Demirdak ve Ali Sert ise bir balkan göçmeni olarak yeni topluma uyum noktasında sorun yaşadıklarını ve içlerine kapandıklarını belirtmişlerdir. Hatta her iki katılımcı da, Bulgaristan'da Türk oldukları için, Türkiye'de de göçmen oldukları için dışlandıklarını ifade etmişlerdir. Buda bize nerden göç edilirse edilsin göçmenlerin en önemli sıkıntılarının başında dışlanmak gelmektedir.

Doğudan göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin araştırmamız kapsamında yapılan göç konulu çalıştayda çocukların öncelikli sorunları olarak şunlar belirlenmiştir; ekonomik yetersizliklerden dolayı çocukların okutulmaması ve çalıştırılması ya da çalışmak zorunda kalması, çocukların Türkçeyi bilmemesi ya da kendilerini ifade edecek kadar dile hakim olmadıkları için iletişim sorunları yaşaması, etnik kimliklerinin farklı olmasından dolayı dışlanmaları, aile içi sorunların çocuklara yansıtılması. Bu sorunlar doğrultusunda çalıştayımızdan elde ettiğimiz çözüm önerilerimizin makro ve mikro ölçekte ele alınması gerekmektedir. Makro ölçekte ele alınan öneriler devlet ve Denizli yönetimi genelinde belirlenirken, mikro ölçekte belirlenen öneriler sivil toplum örgütleri, aile, dernek bazında ortaya konmalıdır.

Makro ölçekte öneriler;

1. Doğudan Denizli'ye göç eden bireylerin Kürt olması ve ülkede yaşanan Kürt sorunu dışlanmanın nedenlerinden biridir. Dolayısıyla Kürt sorunun çözümü göçmenlerin ve buna bağlı olarak göçmen çocuklarının dışlamasının önlenmesi için önemli bir etkidir.

2. Denizli'deki göçmen nüfusunun ve bu nüfusun yoğunlukta oldukları bölgelerin belirlenerek buralarda yaşanan sorunların araştırılması ve çözülmesi için üniversite, belediye, valilik ve yerel kurum ve kuruluşların ortaklaşa hareket etmesi gerekir. Bu şekilde göçmenlerin yaşadığı sorular çok yönlü değerlendirilerek daha kalıcı çözümler ortaya konulabilir.

3. Ekonomik yetersizliklerden dolayı okuyamayan çocukların tespit edilmesi ve bu çocuklara maddi destek sağlaması gerekir. Çocuklarını çalıştıran ailelerin bilinçlendirerek çocuklarının eğitimine manevi destek vermeleri sağlanmalıdır.

4. Çocuğu ucuz iş gücü deposu olarak gören ve çocuk işçi çalıştıran yerler tespit edilerek gerekli yasal işlemlerin yapılması

5. Şiddete maruz kalan çocukların sığınabileceği merkezlerin açılması gerekliliği

6. Göçle gelen çocukların yoğunlukta olduğu okullarda psikolojik danışmanlık birimleri bulundurulmalı ve bu birimler çocuğun yeni topluma uyumuna yönelik özel çalışmalarda bulunulmalı

Mikro ölçekte öneriler;

1. Göçmenlerin yoğun olarak bulunduğu bölgelerde aktif çalışan rehabilitasyon merkezleri açılmalıdır.

2. Aile üyelerinin hep birlikte rehabilitasyon merkezlerine gitmeleri zorunlu hala getirilmelidir

3. Bu rehabilitasyon merkezlerinde özellikle suça karışan çocukların tekrardan topluma kazandırılması sağlanmalıdır.

4. Aile içi problemlerin çocuğa yansıtılmaması noktasında rehabilitasyon merkezlerinde aileye gerekli eğitim verilmeli

5. Göç çocuklarının resim müzik beden eğitimi gibi aktivitelere katılmaları sağlanarak bu çocukların kendilerine güven duymaları sağlanmalı

6. Göçmen mahallelerinde gezici kütüphaneler bulundurmak

7. Çocukların günlük aktiviteler gerçekleştirebileceği merkezler, spor tesisleri yapılarak bu çocukların suça ve zararlı alışkanlıklara bulaşmasını önlemek.

Göç daha iyi bir hayat arayışını temel alır. Ancak daha iyi bir hayat arayışı sırasında göçmenleri önemli sorunlar beklemektedir. Bu sorunların başında ekonomik yetersizlik, yeni topluma uyum sağlayamama ve dışlanma gelmektedir. Göç eden bireyler arasında ise bu sorunlardan doğrudan etkilenenlerden biri çocuklar olmaktadır. Bu da göçmen çocuklarını dezavantajlı yapmaktadır. Bu çocukların topluma uyumu için devlet ve sivil toplum örgütlerinin gerekli önlemleri alınması gerekmektedir. Buna göre

gerçekleştirmiş olduğumuz G alıştay'ı Denizli'de ki dezavantajlı çocukların sorunlarının neler olduğu ve bu sorunlar için neler yapılabileceği konusunda devlet ve sivil toplum rgterine yol gösterici olmuştur.

KAYNAKÇA

AASTRUP, C. J. Et.al., “Does Coordination Of Immigration Policies Among Destination Countries Increase Immigration?”, *Journal Of International Trade And Economic Development*, 19, 357-84, (2010).

ABADAN, N., *Turkish Workers In Republic Of Germany And Their Problems*, DPT, Ankara, (1964) .

ABADAN, N., *Turkish Workers In Republic Of Germany And Their Problems*, DPT, Ankara, (1964) .

ABOULAFIA, M., *The Cosmopolition Self: George Herbert Mead on Continental Philosophy*, Board of Trustees, United States of America, (2001).

AÇIKALIN, N., “Göç Ve Çalışan Çocukların Sorunları”, *Toplum Ve Göç, Ulusal Sosyoloji Kongresi*, Ankara: Sosyoloji Derneği Yayınları, 615-20, (1997).

AKKAYA, K., “The Social And Economic Position Of Turks In Republic Of Germany”, *The Republic Of Germany Turks’: 30 Years In Republic Of Germany*. Ankara: Atıf, 39-43, (1992).

Almanya’daki Türkler Üzerine Genel Bilgiler, Zentrum Für Turkeistuden, Bonn, (1990).

AMERSFOORT, H. And Niekerk, M., “Immigration As A Colonial Inheritance: Post-Colonial Immigrants In The Netherlands, 1945-2002”, *Journal Of Ethnic & Migration Studies*, 32, 323-46, (2006).

ANDREWS, G. Et.al., "Integration Of Weight And Distance In Young Children: The Role Of Relational Complexity", *Cognitive Development*, 24, 49-60, (2009).

ANSELL, N., "Sustainability: Life Chances And Education In Southern Africa", *Sustainability: Life Chances And Livelihoods*, (Ed. Michael Redclift), London, Routledge, 144-157, (2000).

ARZUBAGA, A. Et.al., "The Education Of Children In Im/Migrant Families", *Review Of Research In Education*, 33, 246-71, (2009).

ASKOLA, H., "Illegal Migrants, Gender And Vulnerability: The Case Of The Eu's Returns Directive" *Feminist Legal Studies*, 18, 159-78, (2010).

ATCHISON, J., "Immigration In Two Federations:Canada And Australia", *International Migration*, 26, 28-32, (1988).

AWAN, Y., "The Effect Of Differential Access To Accommodation On The Dinka Migrants In Khartoum", *Geojournal*, 25, 19-26, (1991).

AYATA, G. A., *Challenges Of Global Migration: Eu And Its Neighbourhood*, Kora, Ankara, (2008).

AYATA, G. A., *Challenges Of Global Migration: EU And Its Neighbourhood*, Kora, Ankara, (2008).

AYERS, J. Et.al., "Is Immigration A Racial Issue? Anglo Attitudes On Immigration Policies In A Border Country", *Social Science Quarterly*, 90, 593-610, (2009).

AZTLAN, J., "Immigration Policy From 2010 To 2020", *Emigration And Immigration Law*, 35, 177-83, (2010).

AZZI, A. Et.al., “New Ways Of Understanding Migrant Intergation In Europe, Identity And Participation In Culturally Diverse Societies”, *International Migration Review*, 47, 114-36, (2010).

BALDWIN, J. D., *George Herbert Mead: A Unifying Theory For Sociology*, London: Kendall Hunt Pub, (2002).

BALEN, F. B. Et.al., “Migrants And The Meaning Of Parenthood: Involuntary Childless Turkish Migrants İn The Netherlans, *Hum. Reprod.*, 21, 1832-38, (2006).

BALL, J. And Simpkins, M., “The Community Within The Child: Integration Of Indigenous Knowledge İnto First Nations Childcare Process And Practice”, *American Indian Quarterly*, 28, 480-98, (2004).

BART, M. Et.al., “Changing Attitudes Immigration in Europe, 2002-2007: A Dynamic Group Conflict Theory Approach”, *Social Science Research*, 38, 352-65, (2009).

BARTON, B. Et.al., “Child, Adolescent And Young Adult Community Integration After A Traumatic Brain Injury”, *Exceptional Parent*, 40, 42-5, (2010).

BAURDER, H., “Neoliberalism And The Economic Of Immigration: Media Prespectives Of Germany’s Immigration Law”, *Antipode*, 40, 55-78, (2008).

BAYHAN, V., “Türkiye’de İç Göçler Ve Anomik Kentleşme”, *Toplum Ve Göç, I. Ulusal Sosyoloji Kongresi*, Ankara: Sosyoloji Derneği Yayınları, 178-93, (1997).

BECKER, B., Immigrants Emotional İdentification With The Host Society The Example Of Turkish Parents Naming Practices İn Germany, *Ethnicities*, 9, 20-225, (2009).

BELL, M., "Integration: Refugee Children In Britain And Europe", *Refugee Survey Quarterly*, 24, 105-8, (2005).

BELSKY, J., "Child Maltreatment: An Ecological Integration", *American Psychologist*, 35, 320-35, (1980).

BERKOVITZ, R. J., "Acculturation And Integration In Eighteenth Centur", *Jewish History*, 24, 271-94, (2010).

BERTAUX, D And Bertaux, I., "Heritage And Its Lineage: A Case History Of Transmission And Social Mobility Over Five Generations", *Pathways To Social Class*, B. Daniel And P. Thompson (Ed.), Oxford, Clarendon Press, 62-97, (1997).

BETTIN, C. M., "Jews In Italy Between Integration And Assimilation", *European Legacy*, 12, 337-50, (2007).

BHABHA, J., "Arendt's Children: Do Todays Migrant Children Have A Right To Have Right?", *Human Rights Quarterly*, 31, 410-51, (2009).

BILLSBOROOW, R. E. Et Al., *Migration Surveys In Low Income Countries: Gideleness For Survey And Questionnaire Design*, Coom Helm, London, (1984).

BISSAR, A. Et.al., "Caries Prevalence In 11 To 14 Year Old Migrant Children In Germany", *International Journal Of Puplic Health*, 52, 103-8, (2007).

BLACK, J. And Hicks, B., "Electoral Politics And Immigration In Canada: How Does Immigration Matter?", *Journal Of International Migration and Integration*, 9, 241-67, (2008).

BLANES, J., “Does Immigration Help To Explain Intra-Industry Trade? Evidence For Spain”, *Review Of World Economics*, 141, 244-70, (2005).

BLUMER, H. ve MORRIONE, T. J., *George Herbert Mead And Human Conduct*, UK, Alfa Maria Press, (2004).

BOLARIA, S. & BOLARIA, R. V., “Introduction: Capital, Labour, Migrations”, *International Labour Migrations*, ed: S. B. Bolaria , Delhi: Oxford Universty Press, 1-17, (1997).

BOLARIA, S. B. & BOLARIA, R. V., “Immigrants, Migrants And Labour Market Opportunities”, *International Labour Migrations*, S. B. Bolaria (Ed.), Delhi: Oxford Universty Press, 192-209, (1997).

BONE, M., “Narratives Of African Immigration To The U.S. South”, *The New Central Review*, 10, 65-76, (2010).

BOOMGAARDEN, H. And Vegenthart, R., “How News Content Influences Anti- Immigration Attitudes: Germany, 1993-2005”, *European Journal Of Political Research*, 48, 516- 42, (2009).

BOWSKILL, M. Et.al., “The Rhetoric Of Acculturation: When Integration Means Assimilation”, *British Journal Of Social Psychology*, 46, 793-813, (2007).

BOYDEN, J., “What Place The Politics Of Compassion In Education Surrounding Non- Citizen Children?”, *Educational Review*, 61, 265-76, (2009).

BRADER, T. Et.al., “What Triggers Public Opposition To Immigration? Anxiety, Group Cues, And Immigration Threat”, *American Journal Of Politicial Science*, 52, 959-78, (2008).

BRETTELL, C., *Migration Theory: Talking Across Disciplines*, Routledge, New York, (2008).

BURKE, K., *The Philosophy of Literary Form: Studies in Symbolic Action*, United States of California Press, California, (1979).

BUSTILLO, M. R. And Anton, J., "From Sending To Host Societies: Immigration In Greece, Ireland And Spain In The 21st Century", Rafael Munoz De Bustillo And Jose Ignacio Anton (Ed.), *Industrial Relations Journal*, 41, 563-83, (2010).

CALHOUN, C. et.al., *Classical Sociological Theory*, Blackwell Publishing, United Kingdom, (2007).

CAMPBELL, K., "Imagining A More Human Immigration Policy In The Age Of Obama: The Use Of Plenary Power To Halt The State Balkanization Of Immigration Regulation", *Louis University Puplic Law Review*, 29, 415-58, (2010).

CAPPS, R. & Fortuny, K., *Immigration And Child And Family Policy*, Dc Urban Institute, Washington, (2006).

CENDRINE, B. L. Et.al., "Immigration And Suicidality In The Young, Canadain", *Journal Of Psychiatry*, 55, 274- 79, (2010).

CHAN, E., "Mental Healt Of Migrant Children", *International Journal Of Mental Health*, 38, 44-52, (2009).

CHANG, J., "Year Of Immigration And Socioeconomic Status: A Comparative Of Three Asian Populations In California, *Social Indicators Research*, 18, 129-52, (1986).

CHARBIT, Y., *Children Of Migrant Workers And Their Home Countries*, International Turkish Children's Centre Symposium, Hacettepe Press, Turkey, (1977).

CHAVEZ, L. and MENJIVAR, C., "Children Without Borders: A Mapping Of The Literature On Unaccompanied Migrant Children To The United States", *Migraciones Internacionales*, 5, 71-111, (2010).

CHRISTIAN, L. and BENJAMIN, W., "Immigration, Education And Wage Inequality", *Journal Of Economic Integration*, 25, 592-612, (2010).

CHRISTY, D. R. and FIGUEROA, E., "The Impacts Of Structural Change And Public Policy On The Rural Disadvantaged", *Am. J. Arg. Econ.*, 72, 1169-78, (1990).

CLARENCE, S., "From Rhetoric To Practice: A Critique Of Immigration Policy In Germany Through The Lens Of Turkish-Muslim Women's Experiences Of Migration", *Journal Of Social And Political Theory*, 56, 57-91, (2009).

COOK, D. and FITZGERALD, D., "Liberalism And The Limits Of Inclusion: Race And Immigration Law In The Americas, 1850-2000", *Journal Of Interdisciplinary History*, 41, 7-25, (2010).

COOK, G. A., *The Making Of A Social Pragmatists*, USA: Illinois, (1993).

CURIO, C. and Axelrod, T., "'Invisible' Children: The Delection And Integration Strategies Of Relief Organizations", *Journal Of Jewish Studies*, 23, 41-56, (2004).

DAHRENDORF, R., *Life Chances: Approach To Social And Political Theory*, University Of Chicago Press, Chicago, (1981).

- DAVIES, I. "Latino Immigration And Sociol Change In The United States: Toward An Ethical Immigration Policy", *Journal Of Business Ethics*, 88, 377-91, (2009).
- DAVIES, S and Fowler, G., "The Disadvantaged Urban Migrant In Indianapolis" *Economic Geography*, 48, 153-67, (1972).
- DAVIS, A., "False And Frustrated Policy Transfer: Spanish Immigration Policy And Catalonia", *Policy And Politics*, 37, 423-38, (2009).
- DIEHL, C. Et.al., "Young Adults With Immigrant Background And Their Transition To The German System Of Vocational Training", *Zeitschrift Fur Soziologie*, 38, 48- 67, (2009).
- DIKAIYOU, M., "Peer Interaction In Migrant Children Observational Data And Parents Evaluations", *International Migration*, 27, 49-67, (1989).
- DIAMOND, K. E. And Lefurgy, W. G., "Attitudes Of Parents Of Preschool Children Toward Integration", *Early Education And Development*, 5, 69-77, (1994).
- DIKMEN, A. A., *Kentleşme, Göç Ve Yoksulluk, İmaj*, Ankara, (2002).
- DREBY, J., "Children And Power In Mexican Transnational Families", *Journal Of Marriage And Family*, 69, 1050-64, (2007).
- DUDLEY, L., "Integration Volunteering Into The Adult Immigrant Second Language Experience", *Canadia Madern Language Review*, 63, 539-61, (2007).
- DUMON, W. A., "Educational Adaption Of Permanent Migrants", *International Migration*, 12, 270-300, (1974).

DUNPHY, G., “Migrant Emigrant Immigrant: Recent Developments In Turkish- Dutch Literature”, *Neophilologus*, 85, 23-23, (2001).

DUPREZ, D., “Urban Rioting As An Indicator Of Crisis In The Integration Model For Ethnic Minority Youth In France”, *Journal Of Ethnic And Migration Studies*, 35, 753-70, (2009).

DUSTMANN, C. Et.al., “The Labour Market Impact Of Immigration”, *Oxford Journals Online*, 24, 477-94, (2008).

ENDERWICK, P. Et.al., “Immigration Effect And International Business Activity: An Overview”, *Journal Of Asia Business Studies*, 5, 128-37, (2011).

ENTZINGER, H., “Return Migration In Western Europe”, *International Migration*, 23, 263-90, (1985).

EPSTEIN, G. And Gang, I., “Migration And Culture”, *Frontiers Of Economics And Globalization*, 8, 289-95, (2010).

ESPENSHADE, T. And Calhoun, C., “An Analysis Of Public Opinion Toward Undocumented Immigration”, *Population Research And Policy Review*, 12, 189-224, (1993).

ESSES, V. Et.al., “Psychological Perspectives On Immigration”, *Journal Of Social Issues*, 66, 635-47, (2010).

FARBER, B. and MICHALE, L. J., “Marital Integration And Parents Agreement On Satisfaction With Their Child’s Behavior”, *Marriage & Family Living*, 21, 65-69, (1959).

- FARRELL, P., "The Integration Of Children With Severe Learning Difficulties: A Review Of The Recent Literature", *Journal Of Applied Research In Integration Disabilities*, 10, 1-14. (1997).
- FEIL, C., "Migrant Children In The German Kindergarten: Data Problems And Pedagogical Models", *International Migration*, 23, 473-93, (1985).
- FRASER, D., "Immigration And Integration Policy And The Austrian Radical Right In Office", *Contemporary Politics*, 16, 337-54, (2010).
- FRICKEY, A. Et. Al., "From Higher Education To Employment: Inequalities Among Ethnic Backgrounds In France", *European Education*, 37, 61-74, (2006).
- GARAPICH, M. P., "The Migration Industry And Civil Society: Polish Immigrants In The United Kingdom Before And After Eu Enlargement", *Journal Of Ethnic & Migration Studies*, 34, 735-52, (2008).
- GEDDES, A., "Migration Research And European Integration: The Construction And Institutionalization Of Problems Of Europe", *International Migration Research: Constructions, Omissions, And The Promise Of Interdisciplinary*, ed: M. Bommers & E. Morawska, England, Ashgate, 265-80, (2005).
- GERDEAN G. T. Et.al., "Migrant Farm Child Abuse And Neglect Within An Ecosystem Framework", *Family Relation*, 40, 124-38, (1991).
- GILBERT, L., "Immigration As Local Politics: Re-Bordering Immigration And Multiculturalism Through Deterrence And Incapacitation", *International Journal Of Urban And Regional Research*, 33, 26-42, (2009).

GLICK, E. J. Et.al., "Immigration And Changing Patterns Of Extended Family Household Structure In The United States: 1970-1990", *Journal Of Marriage And Family*, 59, pp:?, (1997).

GOLDEN, S. and SKIBNIEWSKI, M., "Immigration And Construction: Analysis Of The Impact Of Immigration On Construction Project Costs", *Journal Of Management In Engineering*, 26, 189-95, (2010).

GONZALEZ, M. M. Et.al., "Psychological Adjustment And Social Integration Of Children From Gay-Lesbian Families", *Infanciay Aprendizaje*, 27, 327-43, (2004).

GOODBURN, C., "Learning From Migrant Education: A Case Study Of The Schooling Of Rural Migrant Children In Beijing", *International Journal Of Educational Development*, 29, 495-504, (2009).

GRAHAM, D. T., *Migration, Globalisation, And Human Security*, London, Routledge, (2000).

GRAY, L. C., "Disadvantaged Rual Classes", *Am. J. Agr. Econ*, 20, 71-85, (1938).

GREENWOOD, M. And MCDOWELL, J., "Usa Immigration Policy, Source-Country Social Programs, And The Skill Composition Of Legal Usa Immigration", *Journal Of Population Economics*, 24, 521-39, (2011).

GRIWORLD, D., "Higher Immigration, Lower Crime", *Commentary*, 128, 42-46, (2009).

GRUENEICH, R., "The Development Of Children Integration Rules For Making Moral Judgments", *Child Development*, 53, 887, (1982).

GUDBRANDSEN, F., “Partisan Influence On Immigration: The Case Of Norway”, *Scandinavian Political Studies*, 33, 248-70, (2010).

GUILD, E., *Security And Migration In The 21st Century Polity*, Cambridge, (2009).

GUIRAUDON, V., *Controlling A New Migration World*, New York, Routledge, (2001).

GURCHENKOV, Y. V., “The Role Of Language In The Integration Of Migrant Children In Moscow Society”, *Sotsiologicheskie Issledovaniya*, 4, 134-7, (2010).

HALFMANN, J., “World Society And Migrations: Challenges To Theoretical Concepts Of Political Sociology”, *International Migration Research: Constructions, Omissions, And The Promise Of Interdisciplinary*, M. Bommes & E. Morawska (Ed.), England, Ashgate, 129-49, (2005).

HANCI, İ. H. vd., “İç Göçlerin Çocuk Suçluluğuna Etkisi”, *Ege Eğitim Dergisi* (Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi), 173-83, (1996).

HANSEN, R., “Immigration And Immigration Reform In The United States: An Outsider’s View”, *Forum*, 7, 13-14, (2009).

HARBERG, W., “The Integration Of The Jew Into America’s Three Religion Society”, *Church And State*, 5, 27-40, (1963).

HEIN, J., *Migration And Immigration A Global View*, M. Morn And M. Alicea (Ed.), Westport, Greenwood Press, 67-80, (2004).

HERWARTZ, E. L., “Migrant Families In Germany”, *Migration: Immigration And Emigration In International Perspective*, L. L. Adler & U. P. Gielen (Ed.), Westport, Praeger, 165-82, (2003).

HESAPÇIOĞLU, M., *Yurt Dışından Dönen İşçi Çocuklarının Türk Toplumuna Ve Eğitim Sistemine Uyumları*, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, (1991).

HIERONYMİ, O., “Refugee Children And Their Future”, *Refugee Survey Quarterly*, 27, 6-25, (2008).

HIGGINS, P., “Open Borders And The Right To Immigration”, *Human Rights Review*, 9, 525-35, (2008).

HOFFNER, C.; Badzinski, D. M., “Children’s Integration Of Facial And Situational Cues To Emotion”, *Child Development*, 60, 411, (1989).

HOPE, J., “One Day We Had To Run: The Deloment Of The Refugee Identity İn Childrens’ Literature And İts Function İn Education”, *Childrens Literature İn Education*, 39, 295-304, (2008).

HOU, F. and BALAKRISHNAN, T. R., “The Integration Of Visible Minorities İn Contemporary Canadian Society”, *Canadian Journal Of Sociology*, 21, 307, (1996).

HU, B. and SZENTE, J., “Education Of Young Chinese Migrant Children: Challenges And Prospects”, *Early Childhood Education Journal*, 37, 477-82, (2010).

HUTCHINSON, M., “Securing The Borders: Debating Immigration Policy İn U.S. History”, *Oah Magazine Of History*, 23, 46-9, (2009).

ILLANES, J. C., “Migrant Mothers And Divided Homes: Perceptions Of Immigrant Peruvian Women About Motherhood”, *Journal Of Comparative Family Studies*, 41, 205-24, (2010).

IMHOOF, D., “Sharpshooting In Göttingen: A Case Study Of Cultural Integration In Weimar And Nazi German”, *German History*, 23, 460-93, (2005).

ISLAM, M. M. and AZAD, K., “Rural-Urban Migration And Child Survival In Urban Bangladesh: Are The Urban Migrants And Poor Disadvantaged?” *Journal Of Biosocial Science*, 40, 83-96, (2008).

İÇDUYGU A. vd., “Türkiye’de İç Göçler”, *Türkiye’de İç Göç, Sorunsal Alanları Ve Araştırma Yöntemleri Konferansı*, Der: Ahmet İçduygu, İbrahim Sirkeci, İsmail Aydınğün, Türkiye Ekonomik Ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul, (1998).

JANUS, A., “The Influence Of Social Desirability Pressures On Expressed Immigration Attitudes”, *Social Science Quarterly*, 91, 928-46, (2010).

JASISI, P. And MARRIOTT, D., “All For Our Children: Migrant Families And Parent Participation In An Alternative Education Program”, *Journal Of Latinos And Education*, 9, 126-40, (2010).

JIALING, H., “Survey Report On The State Of Compulsory Education Among Migrant Children In Beijing”, *Chinese Education And Society*, 37, 29-55, (2004).

JOHN T. and DURKIN J., “Immigration, Assimilation And Growth”, *Journal Of Population Economics*, May 1, 11, 129-43, (1998).

JOHN, S., “Immigration Policy: Our Self- Inflicted Wounds”, *Quadrant Magazine*, 54, 30-7, (2010).

JORDAN, B., *Irregular Migration: The Dilemmas Of Transnational Mobility*, Uk, Cheltenham, (2003).

JOYCE, C., "Immigration And Its Imperatives", *European Law Journal*, 15, 683-99, (2009).

KAHRAMANOĞLU, E., *Türkiye'de Çalışan Çocuklar Sorunu Ve Çözüm Yolları*, ed: Ertan Kahramanoğlu (Der Ve Yay.), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Ve Friedrich-Naumann-Vakfı, Ankara, (1996).

KAMALI, M., "Immigrant Family Business And Social Integration", *Migration And Labor In Europe: Views From Turkey And Sweden*. E. Zeybekoğlu & B. Johansson (Eds.), İstanbul: Şefik Printing House, 215-36 (2003).

KARPAT, K. H., *The Gecekondu: Rural Migration And Urbanization*, Cambridge University Press, Cambridge, (1976).

KAYA, Y. K., *Yurt Dışındaki İşçilerimiz Ve Çocuklarının Eğitim Sorunu*, T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, (1982).

KESLER, C. And Bloemread, I., "Does Immigration Erode Social Capital? The Conditional Effect Of Immigration Generated Diversity On Trust, Membership, And Participation Across 19 Countires, 1981-2000", *Canadian Journal Of Political Science*, 43, 319-47, (2010).

KEUNG, F. Et.al., "Correlates Of Psychological Wellbeing Of Children Of Migrant Workers In Shanghai China", *Social Psychiatry And Psychiatrich Epidemiology*, 44, 815-24, (2009).

KITTELSAA, A. And Berg, B., "Migrant Families With Disabled Children", *Journal Of Applied Research In Intellectual Disabilities*, 23, 464-464. (2010).

KLEVEVOW, U., “The Importance Of Language Development For The Success In The School For Children From Immigrant Families”, *Gesundheitswesen*, 65, 683-7, (2003).

KLUG, T., “The Immigration And Naturalization Service (Ins) And The Making Of A Border-Crossing Culture On The Us-Canada Border, 1891-1941”, *American Review Of Canadian Studies*, 40, 395-415, (2010).

KNODEL, J. Et.al. “How Left Behind Are Rural Parents Of Migrant Children? Evidence From Thailand”, *Ageing And Society*, 30, 811-41, (2010).

KNOESTER, C. And Haynie, L. D., “Community Context, Social Integration Into Family And Youth Violence”, *Journal Of Marriage And Family*, 67, 767-80, (2005).

KOCAMAN, T., *Türkiye’de İç Göçler Ve Göç Edenlerin Nitelikleri (1965-2000*, Devlet Planlama Teşkilatı Yayını, Ankara, (2008).

KOSTAKOPOULOU, D., “The Anatomy Of Civil Integration”, *The Modern Law Review*, 73, 933-58, (2010).

KOWALCZYK, J., “The Immigration Problem And European Education Reforms”, *European Education*, 42, 20-4, (2010).

KRUSE, C., *Life Chances*, USA: Xlibris Corporation, (2009).

KURT, H., *Türkiye’de Kent-Köy Çelişkisi*, Siyasal Kitabevi, Ankara, (2003).

KUSUMA, Y. S. Et.al., "Migration And Immunization: Determinants Of Childhood Immunization Uptake Among Socioeconomically Disadvantaged Migrants In Delhi" *Tropical Medicine & International Health*, 15, 1326-32, (2010).

LABRIANDIS, L. And HATZIPROKOPIOU, P., "Migrant Entrepreneurship In Greece: Diversity Of Emerging Ethnic Business Communities", *Journal Of International Migration And Integration*, 11, 193-217, (2010).

LANGENKAMP, A. G., "Latino Children Integration Into American Society: The Dynamics Of Bilingual Education", *Sociological Focus*, 38, 115-31, (2005).

LAWRENCE B. and STEPHEN, C., "Immigration In The Twenty-First Century A Personnel Selection Approach", *Independent Review*, 14, 389-413, (2010).

LEE, C. and HERNANDEZ, M., "Theories Of Immigration: An Analysis Of Textbooks On Human Behavior And The Social Environment", *Journal Of Human Behavior In The Social Environment*, 19, 663-74, (2009).

LEE, S., "Immigration And Citizenship In Japan", *Oxford Journals Online*, 14, 108- 11, (2011).

LEICESTER, M., "Special Children, Integration And Moral Education", *Children & Society*, 8, 300-11, (1994).

LEON B. P., "Are Migrants Universally Disadvantaged?", *Growth And Change*, 11, 17-25, (1980).

LEVELS, M. and DRONKERS, J., “Educational Performance Of Native And Immigrant Children From Various Countries Of Origin”, *Ethnic And Racial Studies*, 31, 1404-25, (2008).

LEVINE, P., “The Welfare Economics Of Immigration Control”, *Journal Of Population Economics*, 12, 45-51, (1999).

LEWIN, F. A., “Identity Crisis And Integration: The Divergent Attitudes Of Iranian Immigrant Men And Women Towards Integration Into Swedish Society”, *Integrational Migration*, 39, 121, (2001).

LEWIS, H., “Community Moments: Integration And Transnationalism At ‘Refugee’ Parties And Events”, *Journal Of Refugee Studies*, 23, 571-88, (2010).

LIANG, Z. And Chen, Y., “The Education Consequences Of Migration For 5 Children In China”, *Social Science Research*, 36, 28-47, (2007).

LIETTE, G., “Immigration As Local Politics: Re-Bordering Immigration And Multiculturalism Through Deterrence And Incapacitation”, *International Journal Of Urban And Regional Research*, 33, 26-42, (2009).

LIU, Y. Et.al., “The Urban Adaptation And Adaptation Process Of Urban Migrant Children: A Qualitative Study”, *Frontiers Of Education In China*, 4, 365-89, (2009).

LOMBA, S., “Legal Status And Refugee Integration: A Uk Perspective”, *Journal Of Refugee Studies*, 23, 415-36, (2010).

LOUIS, W. Et.al., “Speaking Out On Immigration Policy In Australia: Identity Threat And The Interplay Of Own Opinion And Public Opinion”, *Journal Of Social Issues*, 66, 653-72, (2010).

- LU, Y., "Educational Status Of Temporary Migrant Children In China: Determinants And Regional Variations", *Asia And Pasific Migration Journal*, 16, 29-55. (2007).
- LYNNE, B. Et.al., "Children Of Migrant Workers: Exploring The Issues, Social Studies And The Young Learner", 19, 8-12, (2006).
- MACHADO, D., "Capitalism, Immigration And The Prosperity Gospel", *Anglican Theological Review*, 92, 723-30, (2010).
- MAI, N., "The Politicisation Of Migrant Minors: Italio-Romanian Geopolitics And Eu Integration", *Area*, 42, 181-9, (2010).
- MANCHO, S., "Role Of Associations As Regars Second-Generation Migrants, Especially From The Point Of View Of Maintaining Cultural Links With The Country Of Origin", *International Migration*, 20, 85-102, (1982).
- MARSELLA, J. A. & RING, E., "Human Migration And Immigration: An Overview", *Migration: Immigration And Emigration In International Perspective*. L. L. Adler & U. P. Gielen (Eds.), Westport: Praeger, 3-22, (2003).
- MARTIN, P. and CALVIN, L., "Immigration Reform: What Does It Mean For Agriculture and Rural America?", *Oxford Journals Online*, 32, 232-53, (2010)
- MARTIN, P. L., *Endless Story: Turkish Workers' Immigration To Western Europe*. International Working Office, Ankara, (1991).
- MARZAL, E., "Constitutionalising Immigration Law", *Managerial Law*, 48, PP:?, (2006).

MATTHEW, L., "Immigration, Association, And The Family", *Law And Philosophy*, 29, 717-45, (2010).

MAXWELL, R., "Evaluating Migrant Integration: Political Attitudes Across Generations In Europe", *International Migration Review*, 44, 25-52, (2010).

MAXWELL, R., "Political, Participation In France Among Non-European-Origin Migrants: Segregation Or Integration?", *Journal Of Ethnic And Migration Studies*, 36, 425-43, (2010).

MAYER, K. U., "Life Courses And Life Chances In A Comparative Perspective", *Analyzing Inequality Life Chances And Social Mobility In A Comparative Perspective*, (Ed. Stefan Swallfors) Stanford: Stanford University Press, 17-55, (2007).

MAYER, S. E., *What Money Can't Buy: Family, Income And Children's Life Chances*, USA: Oresident And Fellows Of Harward College, (1997).

MCKEEVER, G., "Citizenship And Social Exclusion: The Re-Integration Of Political Ex-Prisoners In Notherm Ireland", *Br. J. Criminol.*, 47, 423-38, (2007).

MEAD, G. H., *Mind, Self And Society: From The Standpoint Of A Social Behaviorist*, London: University Of Chicago Press, (1967).

MORRISON, J. Et.al., "Sources Of Support For School- Related Issues: Choices Of Hispanic Adolescents Varying In Migrant Status", *Journal Of Youth And Adolescence*, 26, 233-52, (1997).

MULVEY, G., "When Policy Creates Politics: The Problematizing Of Immigration And The Consequences For Refugee Integration In The Uk", *Journal Of Refugee Studies*, 23, 437-62, (2010).

NAERSSSEN, A. L. V., *Global Migration And Development*, New York, Routledge, (2008).

NAKANISHI, H., *Sorunlu Bölgelerde Göç = Migration In Conflict Areas*, Global Strateji Enstitüsü, Ankara, (2008).

NASH, J. E. ve CALONICO, J. M., *The Meanings Of Social Interaction: An Introduction To Social Psychology*, UK, General Hall, (1996).

NAUCK, B. Et.al., “Intergenerational Transmission Of Cultural Capital Under The Conditions Of Migrant On The Educational Achievement Of Children And Adolescent From Migrant Families In Germany”, *Zeitschrift Fur Padagogick*, 44, 701-22 (1998).

NEWTON, L. and ADAMS, B., “State Immigration Policies: Innovation Cooperation Or Conflict?”, *Puplius*, 39, 408-31, (2009).

OLŞEN, K., *Gecekondu Gençliğinin Sosyo-Ekonomik Ve Kültürel Yapısı Üzerine Akdere*, Ankara Üniv. D.T.C.F. Antropoloji Bölümü, Ankara, (Tarihsiz).

OZTEK F. Z. Et.al., “Outcome After Renal Transplantation In Children From Native And Immigrant Families In Austria”, *European Journal Of Pediatrics*, 168, 11-6, (2009).

ÖGDÜL, G. H., “Social Cohesion: Is It Sufficient? Migrant Communities In Two Disadvantaged Neighbourhoods In Istanbul”, *Geojournal*, 51, 321-8, (2000).

ÖZDEMİR, S., *İzmir'in Kentleşme, Çevre, Göç Sorunları Ve Çözüm Önerileri*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, (1998).

ÖZYANIK, A., “Sokakta Çalışan Çocuklar Sorunu-Ankara Sokaklarında Çalışan Çocuklar Projesi Modeli”, *Küçükleri Koruma Hizmetleri Yönetici Semineri* Ankara: E.G.M. Yayınları, 106-70, (1994).

PAPADATOU, D. Et.al., “Children With A Chronic And Life-Limiting Condition: Teachers Perceptions And Experiences Regarding Students School İntegration”, *İllnes, Crisis & Loss*, 10, 108, (2002).

PARRENAS, R. S., *Children Of Global Migration: Transnational Families And Gendered Woe*, Stanford University Press, Stanford, (2005).

PARTIDA, J., The Effects Of Immigration On Children İn The Mexican-American Community. *Child And Adolescent Social Work Journal*, 13(3), 241–54, (1996).

PETERSON, M. L. Et.al., “Children Achieve Adult-Like Sensory İntegration During Stance At 12 Years Old”, *Gait & Posture*, 23, 455-63, (2006).

PHAM, H. And HOANG, P., “The Economic Impact Of Local Immigration Regulation: An Empirical Analysis”, *Cardozo Law Review*, 32, 485-518, (2010).

PHILLIMORE, J. And Goodson, L., “Making A Place İn The Global City: The Relevance Of Indicators Of İntegration”, *Journal Of Refugee Studies*, 21, 305-25, (2008).

PICKETT, C., “Chronology Of Immigration İn The United States”, *Reference Review*, 23, 321-32, (2009).

PLATT, L., *The Life Chances Of Britain’s Minority Ethnic Communities*, The Policy Press, Great Britain, (2005).

PRITCHAIRC, K. L., "Immigration And Religion In America: Comparative And Historical Perspectives", *Journal Of American History*, 96, 1151-52. (2010).

PRUS, R. C., *Symbolic Interaction And Ethnographic Research*, Albany, State University Of New York Press, (1996).

PUSSETTI, C., "Indentites In Crisis: Migrants, Emotions And Mental Health In Portugal", *Saude E Sociedade*, 19, 94-113, (2010).

RACHEL, S. And Johannes, W. K., "Social Protection For Migrants: The Challenges Of In The Context Of Changing Migration Flows", *International Social Security Review*, 63, 115-44, (2010).

RAFFAELLI, R. "Immigration And Criminal Law In The European Union", *Criminal Law Forum*, 20, 513-18, (2009).

RAMIREZ, I., " The Relationship Of Acculturation And Social Integration To Assaults On Intimate Partners Among Mexican American And Non-Mexican White Students", *Journal Of Family Violence*, 22, 533-42, (2007).

REDCLIFT, M., "Envisaging The Forntier: Land Settlement And Life Chances In Upper Canada", *Sustainability: Life Chances And Livelihoods*, (Ed. Michael Redclift), London, Routledge, 106-20, (2000) .

RICHMOND, J. B., "Summer Education Helps Disadvantaged Migrant Children", *Pennsylvania Education*, 3, 6-9. (1972).

RITTERSBERGER, T. H., *Rethinking Global Migration: Practices, Policies And Discourses In The Zeplin*, İletişim Hizmetleri Ltd, Ankara, (2008).

ROESLER, J., “ The Integration Of Refugees And Returnees (Heimkehrer) Into Post-War German Society In 1945-1950 In East Germany (The Gdr)”, *German History*, 6, 298-9, (1988).

ROGOFF, B. Et.al., “Children’s Integration In Communities And Segregation From Of Different Ages”, *Perspectives On Psychological Science*, 5, 431-40, (2010).

ROMAN, J., “Immigration In The United States”, *The Prague Journal Of Central European Affairs*, 14, 32-4, (2010).

RON, J. Et.al., “Immigration, Multiculturalism And Geography: Inter Group Contact And Attitudes To Immigrants And Cultural Diversity In New Zealand”, *Asian And Pacific Migration Journal*, 19, 343-69, (2010).

ROWTHORN, R., “The Fiscal Impact Of Immigration On The Advanced Economies”, *Oxford Review Economic Policy*, 24, 560-80, (2008).

RUBEN, G. and GOLNAZ, K., (2006). “Immigration And Adult Transitions”, *Future Of Children*, 20, 43-66, (2006).

RUSHES, M., “Economic Research And Labour Immigration Policy”, *Oxford Journals Online*, 24, 403-26, (2008).

SAKAMOTO, I., “A Critical Examination Of Immigrant Acculturation: Toward An Anti Oppressive Social Work Model With Immigrant Adults In A Pluralistic Society”, *Br. J. Soc. Work*, 37, 515-35, (2007).

SATO, Y., “Immigration Law And Policy Of Japan In The Age Of East Asian Community Building”, *Journal Of East Asia And International Law*, 3, 293-305, (2010).

SCHAIN, M., "The State Strikes Back: Immigration Policy In The European Union", *European Journal Of International Law*, 20, 93-109. (2009).

SCHENK, L. and ELLERT, U., "Children And Adolescents In Germany With A Migration Background: Methodical Aspect In The German Health Interview And Examination Survey For Children And Adolescents", 50, 590-9, (2007).

SCHÖLMERICH, A. Et.al., "Assessment Of Migrant And Minority Children", *Journal Of Psychology*, 216, 187-94, (2008).

SEÇMEZ, O., "Ergen Meselemiz", *Almanyalı Türkler: Almanya'da 30 Yıl*. Ankara: Atıb, 71-9, (1992).

SEOL, H. And Skrentny, J., "Why Is There So Little Migrant Settlement In East Asia", *International Migration Review*, 43, 578-620, (2009).

SERNAU, S., *Worlds Apart Social Inequalities in a Global Economy*, Sage Publications, California, (2006).

SEZGIN, O., "Avrupa'daki Türk İşçiler Ve Çocuklarının Eğitim Sorunları", *Almanyalı Türkler: Almanya'da 30 Yıl*. Ankara: Atıb, 47-54, (1992).

SHAH, E. Et.al., "Elderly Immigrants-A Disadvantaged Group", *Age Ageing*, 16, 249-55, (1987).

SHANE, D. and GARY, L. F., "An Unconventional Data Source For The Study Of Disadvantaged Urban Migrants", *The Professional Geographer*, 24, 253-6, (1972).

SHAOQING, L. And SHOULI, Z., “Urban/ Rual Disparity And Migrant Children’s Education: An Invertigation Into Schools For Children Of Transient Workers In Beijing”, *Chinese Education And Society*, 37, 56-83, (2004).

SHMITZ, P. G., “Psychological Factors Of Immigration And Emigration: An Introduction”, *Migration: Immigration And Emigration In International Perspective*. L. L. Adler & U. P. Gielen (Eds.), Westport: Praeger, 23-50, (2003).

SILVIU, N. Et.al., “Immigration: Socio-Economical Implications: The Case Of Romania”, *Amfiteatru Economics*, 12, 576-93, (2010).

SIMON, W. B., “Integration And Apartness Of Minority Groups As Reflected In Election Results”, *Sociological Quarterly*, 3, 123-34, (1962).

SINACORE, A. Et. Al., “Cultural Transitioning Of Jewish Immigrants: Education, Employment And Integration”, *International Journal For Educational And Vocational Guidance*, 9, 157-76, (2009).

SLEEMAN, D. P. Et.al., “The Effectiveness Of Barries To Badger Meles Immigration In Irish Four Area Project”, *European Journal Of Wildlife Research*, 55, 267-78, (2009).

SOON, K., “Multicultural Education And The Rights To Education Of Migrant Children In South Korea”, *Educational Review*, 62, 287-300, (2010).

SOWELL, T., *Migrations And Cultures: A World View*, Basicbooks, New York, (1996).

SQUALLI, J., “An Empirical Assessment Of U.S. State-Level Immigration And Environmental Emissions”, *Ecological Economics*, 69, 1170-75, (2010).

STEINBACH, A., “Intergenerational Transmission And Integration Of Repatriate Families From The Former Soviet Union In Germany”, *Journal Of Comparative Family Studies*, 32, 505, (2001).

STEVENS, C., “Disability Care Giving And Interpellation: Migrant And Non-Migrant Families Of Children With Disabilities In Urban Australia”, *Disability And Society*, 25, 783-96, (2010).

STEVENS, G. and VOLLEBERGH, A. M., “Mental Health In Migrant Children”, *Journal Of Child Psychology And Psychiatry*, 49, 276-94, (2008).

STOWELL, I. J. Et.al., “Immigration And The Recent Violent Crime Drop In The United States: A Pooled, Cross-Sectional Time Series Analysis Of Metropolitan Areas”, *Criminology*, 47, 889-28, (2009).

SWEDBERG, R., *Max Weber and The Idea of Economic Sociology*, Published by Princeton University, New Jersey, (1998).

SWEDBERG, R., *Max Weber: Essays in Economic Sociology*, Princeton University Press, United Kingdom, (1999).

ŞEN, F., *Almanya'daki Türkiye*, Evrim Yayıncılık, İstanbul, (Tarihsiz).

ŞENYAPILI, Ö., *Kentleşen Köylüler*, İstanbul, Milliyet, (1978).

ŞENYAPILI, T., *Bütünleşmemiş Kentli Nüfus Sorunu*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yayını, Ankara, (1978).

ŞİŞMAN, Y., *Sokakta Çalışan Çocukların Yaşam Koşulları Ve Gelecek Beklentileri: Sorunlar Ve Çözüm Önerileri*, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, (2004).

TAMURA, Y., “Disagreement Over The Immigration Of Low-Income Earners In A Welfare State”, *Journal Of Population Economics*, 19, 172-81, (2006).

TARRICONE, I. Et.al., “Psychotic Symptoms And General Health In A Socially Disadvantaged Migrant Community In Bologna”, *International Journal Of Social Psychiatry*, 55, 203-13, (2009).

TEKELİ, İ., Erder, L. *İçgöçler*, H.Ü. Yayınları, Ankara, (1978).

TEKELİ, İ., *Göç Ve Ötesi*, Tarih Vakfı, İstanbul, (2008).

THEO, E., “Immigration: In Intertia’s Grip”, *Emigration And Immigration Law*, 68, 1796-99, (2010).

TIERNEY, R., “Inter-Ethnic And Labour-Community Coalitions In Class Struggle In Taiwan Since The Advent Of Temporary Immigration”, *Journal Of Organizational Change Management*, 21, 231-39, (2008).

TOK, N. A., *Critical Approach To Gecekondu Studies In Turkey With A Reference To Department Of Political Science*, Unpublished, Ankara, (1999).

TOPUZOGLU, A. Et.al., “The Barriers Against Childhood Immunizations: A Qualitative Research Among Socio-Economically Disadvantaged Mothers”, *Eur. J. Public Health*, 17, 348-52, (2007).

TROE, E. Et. Al., “The Effect Of Age At Immigration And Generational Status Of The Mother On Infant Mortality In Ethnic Minority Populations In The Netherlands”, *Journal Of Puplic Healt*, 17, 134-38, (2007).

TUFAN, B., *Türkiye'ye Dönen İkinci Kuşak Göçmen İşçi Çocuklarının Psiko-Sosyal Durumları*, Dpt, Ankara, (1987).

TÜMERTEKİN, E., *Gradual Internal Migration In Turkey: A Test Of Ravenstein's Hypothes*, İstanbul Üniversitesi Basımevi, İstanbul, (1971).

TÜRKYILMAZ, A., *Doğu Ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları*, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara, (1998).

UNAT, N. A., “Introduction: Moving Towards European Transnationalism - A Turkish View”, *Migration And Labor In Europe: Views From Turkey And Sweeden*. E. Zeybekoğlu & B. Johansson (Eds.), İstanbul: Şefik Printing House, 3-10, (2003).

ÜNALAN, T., “Turkish Emigration In The 1990s: Findings From A Eurostat Project”, *Migration And Labor In Europe: Views From Turkey And Sweeden*. E. Zeybekoğlu & B. Johansson (Eds.), İstanbul, Şefik Printing House, 138-55, (2003).

ÜNALAN, T., “Türkiye’de İçgöçe İlişkin Veri Kaynaklarının Değerlendirilmesi”, *Türkiye’de İçgöç*, A. İçduygu, İ. Sirkeci Ve İ. Aydıngün (Der.), İstanbul: Türkiye Ekonomik Ve Toplumsal Tarih Vakfı, Ss. 91-10, (1998).

ÜNVER, O. C., “Social Assistance To Labour Migrants As A New Form Of Public Service: The Case Of Turkish Labour Attaches In Germany”, *Migration And Labor In Europe Views From Turkey And Sweeden*, E. Zeybekoğlu & B. Johansson (Eds.), İstanbul: Şefik Printing House, 82-102, (2003).

VALENTA, M., “Selective Networking As Identity Project: The Social Integration Of First Generation Immigrants In Norway”, *Journal Of International Migration & Integration*, 10, 177-95, (2009).

VALENTINE, K. Et.al., “Making Integration Happen: The Families First Policy Experience”, *Child Abuse Review*, 15, 414-28, (2006).

VALTONEN, K., “Resettlement Of Middle Eastern Refugees In Finland: The Elusiveness Of Integration”, *Journal Of Refugee Studies*, 11, 38-60, (1998).

VERGET, M., “Pontic Greeks From Asia Minor And The Soviyet Union: Problems Of Integration In Modern Greece”, *Journal Of Refugee Studies*, 4, 382-94, (1991).

VIDAL, D., “Living In Out Of And Between Two Cities: Migrants From Maputo In Johannesburg”, *Urban Forum*, 21, 55-68, (2010).

VIJVER, F. R. Et.al., “Acculturation And Cognitive Performance Of Migrant Children In Netherlands”, *International Journal Of Psychology*, 34, 149-62, (1999).

VRECER, N., “Living In Limbo: Integration Of Forced Migrants From Bosnia And Herzegovina In Slovenia”, *Journal Of Refugee Studies*, 23, 176-94, (2010).

WADSWORH, T., “Is Immigration Responsible For The Crime Drop? An Assessment Of The Influnce Of Immigration On Changes In Violent Crime Between 1990 And 2000”, *Social Science Quarterly*, 91, 531-38, (2010).

WANG, L., “The Marginality Of Migrant Children In The Urban Chinese Educational”, *British Journal Of Sociology Of Education*, 29, 691-703, (2008).

WANG, Z., “Systematic Barriers To Schooling Of Migrant Workers Children And Policy Recommendations”, *Frontiers Of Education In China*, 4, 298-311, (2009).

WHELEER, R. And KOTTEL, J., "Social Protection For Migrant: The Challenges Of Delivery In The Context Of Changing Migration Flows", *International Social Security Review*, 63, 115-44, (2010).

WILLKE, I., "Schooling Of Immigrant Children In West-Germany-Sweden-England: The Educationally Disadvantaged", *International Review Of Education*, 21, 357-82, (1975).

WILLS, M., "Psychological Research And Immigration Policy", *Journal Of Social Issues*, 66, 825-36, (2010).

WONG, R. M., "Immigration At The Golden Gate: Passenger Ships, Exclusion, And Angel Island", *Journal Of American History*, 95, 1192-93, (2009).

WORBS, S., "The Second Generation In Germany: Between School And Labor Market", *International Migration Review*, 37, 1011-38, (2003).

YANG, L. Et.al., "The Urban Adaptation And Adaptation Process Of Urban Migrant Children: A Qualitative Study", *Frontiers Of Education In China*, 4, 365-89, (2009).

YATES, R., "A Childrens Life On Mars: Investigating The Experience Of Newly Arriving Migrant Children", *Primary And Middle Years Educator*, 8, 15-23, (2010).

ZIMMERMAN, K., "The Economics Of Migrant Ethnicity", *Journal Of Population Economics*, 20, 487-94, (2007).

EK-1

**DOĞUDAN GÖÇLE GELEN DEZAVANTAJLI
ÇOCUKLARIN DENİZLİ TOPLUMSAL YAŞAMINA
UYUM SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Proje No: 110K164

Yrd. Doç. Dr. Serkan GÜZEL
Prof. Dr. Mehmet MEDER
Latife USLU
Evin ASLAN

OCAK 2012
DENİZLİ

PSRYUK-02 Güncelleme Tarihi: 22/04/2011

ÖNSÖZ

1970'li yılların sonlarında artan küresel göç hareketleri, ev sahibi ile göçle gelenler arasında kendi kültürlerini sürdürme eğilimi ve kendilerini ev sahibi kent kültürüne ait hissetme istekliliklerinin önünü açarak kültürel uyum yaklaşımlarına bırakmıştır. Göçe ilişkin bu yaklaşımın temelinde tarihsel süreç içerisinde üç önemli gelişme olduğunu görmek mümkündür: İlki, krallıklardan farklı olarak ulusal bilincin oluşmasıdır. İkincisi, taşımacılık ve iletişim teknolojilerinin göçleri tek yönlülükten çıkarmasıdır. Üçüncüsü ise, liberal devletlerin kendi kültürlerini göçmenlere zorla kabul ettirme eğiliminden vazgeçmiş olmalarıdır. Bütün bu gelişmeler, göç sonucu ortaya çıkan toplumdaki kıt kaynak paylaşımını gündeme taşıırken, toplumun önemli dezavantajlı öznesini oluşturan kadın hareketine ve çocuk emeğine bu perspektiften bakan bir sosyoloji literatürünü ortaya çıkarmıştır.

Bu proje toplumsal yaşama uyum perspektifinden Denizli'ye göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Daha özelden bu proje, toplumsal yaşamın önemli bir parçasını oluşturdukları halde, gerek kıt kaynaklara erişim, gerekse iş, beslenme, barınma, eğitim, sağlık, boş zaman değerlendirme, zaman ve mekan kullanımı, karar verme mekanizmalarına katılım açısından oldukça dezavantajlı olan doğudan göçle gelen çocukların, toplumsal uyumunu kolaylaştıran ve güçleştiren mekanizmaları saha araştırması yöntemiyle mercek altına almayı ve buradan yola çıkarak dezavantajlı çocuklar için çözüm önerileri geliştirmeyi hedeflemektedir.

Göç literatüründe dezavantajlı çocukların toplumsal yaşama uyumuna ilişkin çalışmalar bulmak oldukça zordur. Oysa, ulaşılabilirlik, erişilebilirlik gibi konular açısından göçle gelen dezavantajlı çocuklar ve kıt kaynak yarışı oldukça önemlidir. Bunun dışında gerek dezavantajlı çocuklar üzerine yapılan çalışmalar, gerekse göç literatürü büyük oranda Kuzeybatı Avrupa ve Amerika ülkelerine odaklanmıştır. Ne var ki, Türkiye

gibi görece olarak daha az gelişmiş ülkelerin kendilerine has, irdelenmesi gereken dinamikleri olabilir. Gerçekten de, yapısal sorunlar, aktörler ve güç ilişkileri gibi boyutları ön plana çıkaran, özellikle sosyolojinin ekonomi politik temelli çalışmalarına gereksinim vardır. Bu proje, bu noktalar göz önüne alındığında, var olan literatüre katkıda bulunma potansiyeline sahiptir.

Bu projeden beklediğimiz sonuç, toplumsal yaşama uyum perspektifinden bakıldığında, Denizli bağlamında doğudan göçle gelen dezavantajlı çocuklar konusunda bir takım yeni hareketlenmeler görmenin mümkün olduğu, ancak bu hareketlenmelerin son derece sınırlı kaldığıdır. Bunun ötesinde, söz konusu hakların, dezavantajlı çocukların kendi deneyimlerinden yola çıkarak dile getirdikleri sorunlar ve çözüm önerileri ile örtüşmediği alanlar bulmanın mümkün olduğu düşüncesindeyiz. Bu durumda, bu alandaki toplumsal yaşama uyum pratiklerinin dezavantajlı çocukların gereksinimlerini gerçek anlamda karşıladığı argümanını ortaya koymak güç görünmektedir. Çalışmamız, bu dinamiklere dikkat çekerek, dezavantajlı çocukların hakları konusunda farkındalık yaratma ve bazı çözüm önerileri geliştirme potansiyeline sahiptir.

Bu amaçla, proje kapsamında ilk aşamada ulusal ve uluslararası literatür taraması yapılacak, göçle gelen dezavantajlı çocuk ve toplumsal yaşama uyum alanındaki araştırmalar analiz edilecektir. İkinci aşamada ise, anket uygulaması, derinlemesine görüşme ve odak grup görüşmesini içeren kapsamlı bir saha araştırması ile bu çalışmanın ampirik malzemesi oluşturulacaktır. Söz konusu saha araştırması dezavantajlı çocuklar konusunda yetkili olan resmi kurum, sivil toplum örgütleri, farkındalık yaratan medya, üniversite gibi kurumlarda çalışanları ve dezavantajlı çocukların kendileriyle yapılan derinlemesine görüşmeleri kapsayacaktır. Bunun dışında, göçle gelen dezavantajlı çocuklarla ilintili yüksek lisans ve doktora tezleri kadar gazete arşivlerini taramayı önceleyen bu proje TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir.

ÖZET

Bu proje toplumsal yaşama uyum perspektifinden Denizli'ye göçle gelen dezavantajlı çocukların Denizli toplumsal yaşamına uyum sorunlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Daha özelde bu proje, toplumsal yaşamın önemli bir parçasını oluşturdukları halde, gerek kıt kaynaklara erişim, gerekse iş, beslenme, barınma, eğitim, sağlık, boş zaman değerlendirme, zaman ve mekan kullanımı, karar verme mekanizmalarına katılım açısından oldukça dezavantajlı olan doğudan göçle gelen çocukların, toplumsal uyumunu kolaylaştıran ve güçleştiren mekanizmaları saha araştırması yöntemiyle mercek altına almayı ve buradan yola çıkarak dezavantajlı çocuklar için çözüm önerileri geliştirmeyi hedeflemektedir.

Dezavantajlı çocukların hak talepleri ve kendi deneyimlerinden yola çıkarak dile getirdikleri sorunlar ve çözüm önerilerinin örtüşmediği alanlar bulmanın mümkün olduğu düşüncesindeyiz. Bu durumda, bu alandaki toplumsal yaşama uyum pratiklerinin dezavantajlı çocukların gereksinimlerini gerçek anlamda karşıladığı argümanını ortaya koymak güç görünmektedir. Çalışmamız, bu dinamiklere dikkat çekerek, dezavantajlı çocukların hakları konusunda farkındalık yaratma ve bazı çözüm önerileri geliştirme potansiyeline sahiptir.

Bu amaçla, proje kapsamında ilk aşamada ulusal ve uluslararası literatür taraması yapılacak, göçle gelen dezavantajlı çocuk ve toplumsal yaşama uyum alanındaki araştırmalar analiz edilecektir. İkinci aşamada ise, anket uygulaması, derinlemesine görüşme ve odak grup görüşmesini içeren kapsamlı bir saha araştırması ile bu çalışmanın ampirik malzemesi oluşturulacaktır. Söz konusu saha araştırması dezavantajlı çocuklar konusunda yetkili olan resmi kurum, sivil toplum örgütleri, farkındalık yaratan medya, üniversite gibi kurumlarda çalışanları ve dezavantajlı çocukların kendileriyle yapılan derinlemesine görüşmeleri kapsayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dezavantajlılık, kıt kaynak yarışı, yaşam şansı, doğudan göç, toplumsal yaşama uyum, Denizli

ABSTRACT

This project aims to examine that disadvantaged children integration issues, who came to Denizli via immigration process, into Denizli societal life from the societal integration perspective. In special, this project aims to inquire mechanisms which make societal integration process easy and difficult via field search progress and therefore develop recommendations over disadvantaged children coming from eastern part of the country who is now in a fairly disadvantaged position in point of not only reaching scarce resources, but also finding job, nutrition, housing, education, health, leisure, using place-time, and joining to the decision making process issues, though represents important part of the whole society.

We are thinking that finding varieties or gaps between offered rights mentioned and problems of disadvantaged children which realized with regard to their experiences and recommendations in relation to solution are possible. In this sense, putting forward the argument that claim the practises of societal integration meet the needs of disadvantaged children exactly is fairly difficult. Focusing on these dynamics, our study has potential in creating an awareness and developing some recommendations over the rights of disadvantaged children.

In the content of this project, at the initial stage, national and international literature will be reviewed and researches carried out over disadvantaged children coming from immigration and their integration into new societal life will be analysed. Afterwards, the empiric materials of this research will be formed by a comprehensive field search, including survey, in-depth and focus group interviews. Field search mentioned above will ve contained staffs like formal institutions, non-governmental

organisations, media make individuals consciousness and universities who have the authority over the issues of disadvantaged children, and in-depth interviews obtained from disadvantaged children themselves.

Keywords: Disadvantageous, scarce resources race, life chances, immigration from east, integration into societal life, Denizli

EK-2

KAYNAKÇA

**TÜBİTAK
PROJE ÖZET BİLGİ FORMU**

Proje No: 110K164
Proje Başlığı: DOĞUDAN GÖÇLE GELEN DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARIN DENİZLİ TOPLUMSAL YAŞAMINA UYUM SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
Proje Yürütücüsü ve Araştırmacılar: YRD. DOÇ. DR. SERKAN GÜZEL (Proje Yürütücüsü) PROF. DR. MEHMET MEDER (Proje Danışmanı) LATİFE USLU (Bursiyer Yüksek Lisans Öğrencisi) EVİN ASLAN (Bursiyer Yüksek Lisans Öğrencisi)
Projenin Yürütüldüğü Kuruluş ve Adresi: PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Destekleyen Kuruluş(ların) Adı ve Adresi: TÜBİTAK Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu Tunus Caddesi No: 80 06100 Kavaklıdere ANKARA
Projenin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri: 01.09.2010-01.01.2012
Öz (en çok 70 kelime) Denizli'ye göçle gelen dezavantajlı çocukların uyum sorunlarını incelemeyi önceleyen bu proje, çocukların iş, beslenme, barınma, eğitim, sağlık, boş zaman değerlendirme, zaman ve mekan kullanımı, karar verme mekanizmalarına katılım açısından dezavantajlılık düzeyini koymayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, doğudan göçle ilişkin kurumsal gündem ile dezavantajlı çocuklar ve ailelerinin kendi deneyimlerinde dile getirdikleri sorunlar ve çözüm önerileri arasındaki benzerlik/farklılıklar tespit edilerek alternatif bir gündem oluşturulması ya da alternatif çözümler önerilmesinin önü açılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: dezavantajlılık, kıt kaynak yarışı, yaşam şansı, doğudan göç, toplumsal yaşama uyum, Denizli

[Fikri Ürün Bildirim Formu](#) Sunuldu mu? Evet Gerekli Değil

Fikri Ürün Bildirim Formu'nun tesliminden sonra 3 ay içerisinde patent başvurusu yapılmalıdır.

Projeden Yapılan Yayınlar:

Güzel, S. ve Meder, M. (2011) "Doğudan göçün Denizli Toplumsal Yaşamındaki Yansımaları", Pamukkale Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8. Sayı, 117-136.

Güzel, S. ve Meder, M. (2011) "Göçmen Çocukları İşleyen Kuruluşlar Üzerine Bütünsel Bir Nitel Araştırma Uygulaması" Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 1-17.

Güzel, S. ve Meder, M. "Göçmen Sorununa İlişkin Sosyo-Politik Çözümler" Sosyoloji Derneği Birsen Gökçe'ye Armağan Kitabı.

Ekte Bulunan "ARDEB Başarı Öyküsü Formu", "Kazanımlar" Bölümünde Belirtilen Kriterlere Göre Proje Çıktılarınızın Başarı Öyküsü Niteliği Taşındığını Düşünüyorsanız "ARDEB Başarı Öyküsü Formu"nu doldurunuz.

ARDEB BAŞARI ÖYKÜSÜ

Proje Adı	Proje Yürütücüsü
<p style="text-align: center;">(PROJE ŞEKİL/GRAFİK/ FOTOĞRAF) (En fazla 4 tane – jpg formatında, 35 x 35 cm (300 dpi)): İsimleriyle ve şekil altı açıklamalarıyla birlikte sıralanmış olarak formda belirtilmesi ve 300 dpi çözünürlükte ayrı jpeg dosyaları halinde formun ekleri olarak gönderilmesi gerekmektedir.</p>	Proje No
	Destek Miktarı (TL)
	Proje Başlama-Bitiş Tarihi
	Yürütücü Kuruluş
	<p style="text-align: center;">(PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ FOTOĞRAF) 300 dpi çözünürlükte ayrı jpeg dosyası olarak forma eklenmelidir.</p>
Projenin Amacı ve Önemi (En fazla 150 kelime) (Maddeler halinde sıralayınız)	
Proje ile Elde Edilen veya Beklenen Bilimsel, Teknolojik, Ekonomik ve Sosyal Kazanımlar (En fazla 200 kelime) <ul style="list-style-type: none">• Projeden uluslararası, etki faktörü yüksek dergilerde yapılan yayın(lar)-(etki faktörünü de veriniz)• Proje kapsamında elde edilen ürün, buluş, çıktı vb. için alınacak/alınmış patentler ve/veya gerçekleştirilmiş/gerçekleştirilecek teknolojik/ticari uygulama(lar)• Proje kapsamında alınan ödüller/ödül adaylıkları• Projenin ülkenin bilimsel ve teknolojik araştırma gücüne, bilim insanı yetiştirilmesi ve yeni yetenekler kazanılmasına sağladığı katkılar	
Proje için TÜBİTAK Desteğinin Önemi (En fazla 150 kelime)	

1. Proje yürütücüsü iletişim bilgileri:

Adı – Soyadı : SERKAN GÜZEL

Unvanı : YRD. DOÇ. DR.

Telefon : 0 533 377 13 37

E-posta adresi : sgguzel@hotmail.com